

**BIOGRAFSKI
SPOMINI
SV. JANEZA BOSKA
1862–1864**

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

BiS 7

IZDAJA V SLOVENŠČINI
EDITIO SLOVENICA

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

7. ZVEZEK

IZDAJA V SLOVENSKEM JEZIKU

MEMORIE BIOGRAFICHE DI SAN GIOVANNI BOSCO

EDITIO SLOVENICA

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL

JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

7. ZVEZEK

LJUBLJANA 2017

BIOGRAFSKI SPOMINI SV. JANEZA BOSKA

ZBRAL JANEZ KRSTNIK LEMOYNE

7. ZVEZEK

V SLOVENSKEM JEZIKU - EDITIO SLOVENICA

BiS 7

NASLOV IZVIRNIKA

MEMORIE BIOGRAFICHE DI DON GIOVANNI BOSCO

RACCOLTE DAL SAC. SALESIANO GIOVANNI BATTISTA LEMOYNE

VOLUME 7

Torino, Libreria salesiana editrice, 1909

Prevedel: Valter Dermota
Uredil: Stanislav Duh
Oblikovanje
in grafični stavek: Marjan Lamovšek
Izdal: Salezijanski inšpektorat
Ljubljana 2017
Tisk in založba: Salve d.o.o. Ljubljana
Naklada: 50 izvodov
Spletna izdaja: www.donbosko.si/bis

Izdaja "ad experimentum".

Za tekstnokritično sklicevanje je merilo besedilo v izvirniku.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-36:929Bosco G.
272(450)"18"

LEMOYNE, Giovanni Battista, 1839-1916

Biografski spomini sv. Janeza Boska, ki jih je zbral Janez Krstnik Lemojne / [prevedel Valter Dermota]. - Ljubljana : Salve, 2012-<2017>

Prevod dela: Memorie biografiche di Don Giovanni Bosco. - Od 2. zv. dalje: Biografski spomini sv. Janeza Boska / zbral Janez Krstnik Lemojne

Zv. 7. - 2017

ISBN 978-961-211-876-1 (zv. 7)

261096704

sv. Janez Bosko
duhovnik

Pisateljeva izjava

V soglasju z odloki Urbana VIII. z dne 13. marca 1625 in 5. junija 1631, kakor tudi v soglasju z odloki Svete kongregacije za obrede slovesno izjavljam, da razen v razglašeni verskih resnicah in naukih in vsega, kar je definirala sveta rimska katoliška Cerkev, v vsem, kar se tiče čudežev, prikazovanja še ne kanoniziranih svetnikov, ne dajem in ne pričakujem drugega kot samo človeško vero. V nobenem primeru ne mislim prehiteti sodbe Apostolskega sedeža, katerega zvestega in pokornega sina se jasno izpovedujem.

Za Salezijansko družbo pregledal: ni ovire za natis
Duhovnik Pavel Albera, duhovni vodja
Turin, 8. septembra, na praznik Marijinega rojstva, 1909

Za cerkvene oblasti pregledal: ni ovire za natis
Duhovnik L. Pisceta, delegirani cenzor
Turin, 12. septembra 1909

Pregledal: naj se natisne
+ COSTANZO CASTRALE, generalni vikar
Turin, 15. septembra 1909

1.

POGLAVJE

1862 – Don Bosko ozdravi – Marijino vezilo dečkom oratorija – Seznam, ki more razložiti presenetljivo dejstvo – Opeharjena radovednost – Izročitev vezil in njihov učinek – Vsebina nekaterih vezil – Dvoje pričevanj

SLAVA SINOV SO NJIHOVI OČETJE. Naša slava je don Janez Bosko. Dan 24. julij 1907 je znamenit dan, saj je na ta dan sveta mati Cerkev razglasila don Boska za častitljivega Božjega služabnika. On je dobri in zvesti služabnik, ki je znal z njemu izročeni talenti tako spretno kupčevati. Njegove misli, njegova čustva so se popolnoma skladali z mislimi in čustvi njegovega Gospoda, o katerem pravijo sveta pisma: Bog ljubi usmiljenje in resnico. Zares so bila vsa don Boskova dejanja usmiljenje in resnica, ne taka, kakor ugajajo ljudem na svetu, temveč taka, ki si zaslužijo večno plačilo. »Če bi ugajal ljudem,« pravi sv. Pavel Galačanom, »ne bi bil Kristusov služabnik.« In to je spomin, ki ga je don Bosko nenehno ponavljal svojim gojencem s Tobijevimi besedami: »Služite z resničnim srcem Gospodu in prizadevajte si delati, kar ugaja njemu.«

Torej se vrnimo k našemu častitljivemu Božjemu služabniku in skušajmo pokazati, kako je res, kar smo trdili, in obenem po našem mnenju prikazati, kako je Bog, ki ljubi resnico, njemu razodel skrite skrivnosti svoje modrosti.

Na koncu šestega zvezka teh Spominov smo zapisali, da je don Bosko po božičnih praznikih moral za nekaj dni v posteljo zaradi šena. Toda 31. decembra se je proti volji vseh, ki so se bali, da bi se mu bolezen poslabšala, dvignil iz postelje in prišel v govorilnico, da bi pozdravil tam zbrane fante in jim v splošnem vezilu dal nekaj nasvetov za leto 1862. Istočasno pa je vsem obljubil, da bo dal vsakemu izmed njih naslednji dan posebno, čudovito in izredno vezilo.

Napočil je prvi januar 1862 in to, kar se je na ta dan zgodilo, povzemamo po kroniki don Ruffina in don Bonettija, ki se popolnoma strinjata.

»Ob budnici ali zdravamariji je don Bosko prejel ukaz (tako je izjavil on sam, vendar ni povedal, od koga ga je prejel), da naj takoj gre v cerkev in daruje sveto mašo. Tako je tudi storil. Zatem je prišel v obednico na kavo. Prav tako je prišel z drugimi na kosilo. Prepričan, da bo ozdravel, je zavrnil vsa zdravila in odpustil zdravnika.

Ni mogoče opisati nepotrpežljivega pričakovanja, ki je prevevalo vse fante zaradi dane obljube. S kako nepotrpežljivostjo so prebili noč od 31. decembra na 1. januar in ves naslednji dan! S kakim pričakovanjem so mislili na večer, ko bi jim dobri oče povedal njihovo skrivnost!

Končno je don Bosko po večernih molitvah sredi popolne tišine stopil na prižnico in jim razkril skrivnost: Vezilo, ki vam ga dajem, ni moje. Kaj bi rekli, če bi prišla k vam vsakemu posebej nebeška mati Marija in bi vam povedala kaj zaupnega? Če bi vam vsakemu pripravila listek, ki bi vam povedal, kaj vsak najbolj potrebuje ali kaj ona želi od njega? Prav! Zato pravzaprav gre. Mati Božja Marija vsakemu izmed vas izroča svoje vezilo.

Pred vsem drugim pa hočem postaviti nekaj pogojev. Prvi pogoj je, da se o tem ne govori zunaj hiše, ker bi to moglo biti meni v škodo. Drugi pogoj je, da tisti, ki hoče verovati, veruje, in če kateri ne veruje, naj raztrga listek in naj se za vse skupaj ne meni. Vendar naj se iz vsega prav nič ne norčuje in ne skuša vse skupaj osmešiti.

Že vidim, da bo kateri izmed vas hotel vedeti in bo vprašal: Kako se je vse zgodilo? Mati Božja Marija sama je pisala te listke? Mati Božja Marija je osebno govorila z don Boskom? Je don Bosko tajnik matere Božje Marije? Na ta vprašanja odgovarjam: »Ne rečem vam nič več kot to, kar sem povedal.« Listke sem napisal jaz, kako pa se je to zgodilo, vam ne morem povedati in prav tako naj me nobeden ne vprašuje, kako se je to zgodilo, ker bi me spravil v zadrego. Vsak naj se zadovolji s tem, da ve, da je listek prišel od matere Božje Marije.

Veste, to je nekaj posebnega! Že več let prosim za to milost in končno sem jo prejel. Zato naj vsak izmed vas ta opomin šteje, kakor da bi prišel iz samih ust Device Marije.

Pridite torej v mojo sobo in vsakemu bom dal njemu namenjen listek. Priporočam vam, da vsak prebere svoj listek, ga pokaže tudi kakemu svojemu prijatelju in ga, potem ko ga je prebral, raztrga, če se mu tako zdi, vendar naj se za vsako ceno varuje, da bi se iz njega norčeval.

Kljub vsemu pa vas vabim, da bi ga vsak skrbno shranil, ker jaz nimam prepisa. Zagotavljam vam, da niti jaz sam ne vem, kaj je napisano na vsakem listku

za vsakega izmed vas. Pisal sem jih v zvezek. Ob vsakem listku je ime vsakega fanta. Izrezal sem listke in ohranil samo ime. Tako bo tisti, ki bo listek izgubil ali pozabil, kar je na njem napisano, vse izgubil in nobeden ne bo več ničesar vedel. Stvar je zato precej obsežna. Nocoj bodo mogli priti k meni v sobo vsi duhovniki, kleriki in tudi filozofi laiki. Lahko noč.

Kleriki, duhovniki in salezijanci laiki so pospremili don Boska v njegovo sobo. Deloma še isti večer deloma pa na drugi dan so dobili listke dragocenega vezila. Ko je don Bonetti prejel svoj listek, je na njem bral: »Pomnoži število mojih sinov.« Takoj je vpisal v svojo kroniko to priporočilo in dodal: »Ti, o sladka moja mati, ki si mi dala ta dragi nasvet, podeli mi tudi sredstva, da ga bom mogel uresničiti. Stori, da bom mogel dejansko pomnožiti to število, med njimi pa naj bom tudi jaz (2-1862).«

Toda kaj se je vendar zgodilo tiste znamenite noči? Kaj je don Bosko videl?

Don Boskov zvezek, ki je ohranjen v arhivu in ki smo ga natančno pregledali, sestoji iz starega zapisnika v poli, se pravi zmes avtobiografskih zapiskov brez reda. Najprej so tu zapisani dogovorjeni že poravnani mesečni prispevki, vsote, ki jih je oratorij plačal upnikom v letih 1853, 1854 in 1855. Nato so navedene ocene, ki so jih gojenci prejeli iz pridnosti, uspešnosti, vedenja v raznih letih, in razlogi, zakaj so nekatere gojence odpustili iz zavoda. Nato sledijo imenski sezname gojencev od 1853 do 1858, manjkajo pa imena od 1859 do 1862.

Ko sedaj razmislimo o celotnem zapisniku, lahko pametno zaključimo, kaj se je zgodilo tisto noč don Bosku, česar pa od njega nismo nikdar izvedeli. Pred polnočjo je sedel za pisalno mizo. Nenadna prikazen in ukaz sta mu vsilila v roko najbližji zvezek. Nato je pod narekom s pisalom v roki zapisal imena fantov in vseh drugih, ki so bili v oratoriju, vendar brez abecednega reda. Za vsakim imenom, ki mu je bilo povedano, je napisal ustrezno sporočilo. Ime in sporočilo sta bila vedno v isti vrsti. Te vrste so napolnile kakih dvajset listov po eni sami strani, in to z vmesnimi presledki, kajti nekatere strani so bile že popolnoma izpisane, druge pa samo na polovico. Navedenih je 573 gesel, opominov, kakorkoli jih že imenujemo, stvari, ki jih je treba uresničiti ali se jih varovati. Vse je povedano jasno, odločno in v skladu s položajem vsakega posameznika. Spodbuda dobrim, graja hudobnim ali brezbržnim. To je ogromno delo, delo, ki ga ni mogoče opraviti v eni noči, saj gre za nasvete posameznikom, o katerih je treba premisliti in podobno. Kot bomo videli, so nekatera sporočila vsebovala skrivnosti, ki so dale misliti tistim, ki so jih prejeli.

Tiste dni se je zgodil čisto poseben primer. Od takrat, ko je don Bosko naznanil, da ima presenetljivo sporočilo za vsakega, pa do dneva, ko je vse opravil,

je minilo več dni. Dva poredna fanta (tako je don Bosko sam večkrat pripovedoval) sta se dogovorila, da bosta šla v predstojnikovo sobo, ko njega ne bo notri, se polastila zvezka, pogledala, ali je kaj napisano na njun naslov, in prebrala sporočilo, preden bi jima ga povedal don Bosko. Verjetno ju je k temu nagnila bodisi hudobija bodisi radovednost bodisi želja, da bi se norčevala iz tovarišev, katerih skrivnost bi ona poznala. Storila sta vse, da sta končno dobila zvezek v svoje roke. Radovedno sta prelistavala liste, toda na njuno začudenje so bili vsi nepopisani. Zato sta zvezek položila nazaj, ne da bi karkoli odkrila. Don Bosko je pozneje vsem fantom pripovedoval, kako sta bila tista dva radovedneža kaznovana od Boga. Don Joahim Berto je nekaj let pozneje dobil potrdilo iz njegovih ust.

Fantje so pohiteli z določenim strahom k don Bosku, da bi vsak prejel njemu namenjen listek.

Vtis, ki ga je to vezilo naredilo na fante, in dobri učinki, ki so mu sledili, je težko opisati. Tiste dni so bili nekateri iz sebe od veselja, drugi so hodili sem in tja zamišljeni, nekateri so se jokali, drugi so samotarili. Nekateri so svoj listek pokazali tovarišem, drugi so ga ljubosumno skrivali.

Klerik Dominik Ruffino se je potrudil, da je zbral čim večje število listkov, jih prepisal ali si jih zapomnil. 48 fantov se je vdalo njegovim prošnjam, drugih 525 z majhno izjemo (te bomo navedli nazadnje) pa ni bilo vprašanih ali so zadržali skrivnostni listek zase. Med temi so bili gotovo najbolj značilni, najbolj jasni, bodisi zaradi pretnje bodisi zaradi razkrivanja vesti. Prvi viden učinek vezila je bilo brez števila spovedi.

Navedli bomo vsebino zbranih in ohranjenih listkov. Pri nekaterih bomo, zaradi potrebne obzirnosti, namesto imena navedli pike.

Don Alasonatti: S potrpežljivostjo in pogumom boš večal število mojih sinov.

Rua: Ne izgubi zaupanja v potrebah svoje duše.

Durando: Svet te hoče napasti.

Provera: Z dobrohotnostjo mi boš pridobil veliko sinov.

Dassano: Svet ti polni srce z zemljo.

Costamagna: Zgleduj se v dobrem po drugih.

Perino: Zaupaj vame, saj sem tvoja mati.

Pelazza: Poišči si dobrega prijatelja, in ko ga boš našel, ga poslušaj v vsem, kar ti bo povedal.

Cottino: Zakaj se tako poredkoma zatekaš k meni?

Ruffino: Izpolnjuj in spodbujaj h kreposti in ponižnosti.

Boggero: Delaj svoje pogovore svete.

Pellegrini: Potrpi! Potrpi! Toda potrpežljivost je treba povezati s krščansko ljubeznijo in gorečnostjo.

Parigi: Pogumno vztrajaj, zaupaj bolj vame kot v človeško pomoč.

Momo: Bodi ponižen in boš prijeten meni in mojemu sinu.

Chiapale: Še vedno ne veš, kaj je pokorščina.

Buratto: Razmišljaj o sebi in zateci se k meni.

Hiacint Perucatti: Pomisli, da so trni v življenju vrtnice ob smrti.

Chiariglione: Pomisli, ali imaš v vsem, kar delaš, za cilj večjo Božjo slavo.

Arcostanzo: Z udobnostjo ni mogoče priti v nebesa.

Felice Galetti: Zakaj ne poslušaj tistih, ki te želijo osrečiti?

Mona: Več dejanj in manj besed.

Quattrocolo: Imaš več nevarnih zaupnikov. Zaupaj bolj meni kot njim.

Damiasso I.: Lahko bi delal, pa ne delaš. Vstran z lenobo.

Damiasso II.: Če se ne boš bolj pogosto zatekal k meni, delaš zaman tako za dušo kakor za telo.

Capello: Glej, da ne boš nazadoval. Skušaj lepše moliti.

Matej Galliano: Stori več za nebesa in se boš navadil študirati.

Rebuffo: Če zaupaš vase, boš vse pokvaril. Zaupaj bolj vame in v tistega, ki te vodi.

Baietto: Zakaj tako bežiš pred naporom? Ali misliš, da ti ne bo poplačan? Zaupaj bolj vame.

Perazza (zunanji): Če si ne boš poiskal dobrega svetovalca, boš zaman delal za dušo in telo.

Macocco: Pristopi pogosteje k angelski mizi in pridobi si kraljico čednosti.

Mosselli: Če boš storil, kolikor zmoreš, ti bom pomagala. Vendar pa lepše moli.

Protti: Nebesa niso ustvarjena za lenuhe. Zakaj izgubljaš toliko časa?

Ansaldi: Pogum! Hrani se pogosto s kruhom močnih in zatekaj se pogosto k meni.

Panetti: Zakaj se zatekaš tako poredko k meni?

Peire: Bodi bolj zavzet pri izpolnjevanju svojih dolžnosti in zatekaj se bolj pogosto v molitvi k meni.

Ignacij Demagistris: Ne izrabljaj vseh svojih sposobnosti, izgubljaš krepost. In kaj bo s tvojo dušo?

Ghella: Če ne moreš biti prvi v učenju, pa si lahko prvi v pobožnosti.

– C. C. C.

– Glej, da ne boš izgubil najlepše izmed vseh čednosti.

– Svet ti napolnjuje srce z zemljo.

– Dobro premisli, kaj je ponižnost in krščanska ljubezen.

– Dokler bo tvoje srce polno zemlje, ne bo prišlo do prave ljubezni do Boga.

– Pazi, da ne boš nazadoval. Poslušaj prijatelja svoje duše.

– Tvoje vedenje je zame trn v srce.

– Hudičev suženj si. Toda še imaš čas.

– Sicer si majhen, toda tvoja hudobija je velika. Hitro se popravi.

– Čistost, krščanska ljubezen, zaupanje.

– Oh, če bi ti vedel, kako veliko plačilo čaka kraljico čednosti. Pogum!

K zgornjim priporočilom lahko dodamo še štiri, ki smo jih prejeli pred kratkim:

Anglois: Pomnoži prizadevnost. Pogosteje se zatekaj k meni. Naprej!

Garino: Spominjaj se me, saj sem tvoja mati.

B.: Ne misli, da boš mogel v trenutku postati svetnik.

S.: Treba je vsak dan narediti en korak k nebesom.

Obisk don Boskove sobe je trajal več dni. Vsi so hoteli dobiti od don Boska sporočilo. Toda še preden so ga vsi dobili, se je polegla radovednost. Ko so videli učinke pri svojih tovariših, ko so videli, da gre zares, v strahu pred grizenjem vesti, sebični v Božji službi, proti koncu nekateri niso hoteli iti po svoj listek. Bali so se, da bi dobili grenek opomin. Nekateri izmed njih je povabil don Bosko sam; najprej nekaj obotavljanja, nato pa so prišli, razen trinajstih.

V tistem slavnem zvezku je ob njihovem imenu še vedno pripet listek. Tukaj jih navajamo brez imen:

- *Lahko bi storil veliko več za svojo dušo.*
- *Nemarnost, povezana z majhno pobožnostjo, me žali. Prebudi se.*
- *Bolj pogosto se me spomni. Bojuj se. Pomagala ti bom, da boš zmagal.*
- *Imaš v sebi črva, ki ti grize dušo in telo. Gorje ti, če ga ne boš odstranil.*
- *Izberi si boljše tovariše. Beži pred nemarnostjo. Lepše moli.*
- *Z boljšo prihodnostjo popravi svojo preteklost. Kaj čakaš?*
- *Rad imaš brezdjelje, hočeš zadovoljiti požrešnost, pri tem pa žališ mene in mojega sina Jezusa Kristusa. Gorje, če se ne popraviš.*
- *Brezbrižnost uničuje vse tvoje napore. Beži pred brezdjeljem. Uči se in moli.*
- *Bolj pogosto prejemaj svete zakramente, lepše moli in bodi bolj poslušen.*
- *Uredi svojo vest, izrabljaj čas, lepše moli.*
- *Zaradi lenobe in požrešnosti se bojim zate. Popravi se. Lepše moli.*
- *Preveč misliš na telo pa premalo na dušo. Smrt se bliža. Popravi se.*
- *Razmišljaj pogosteje o verskih resnicah. Bodi vztrajen v pobožnosti. Zakaj se tako poredko zatekaš k meni?*

»Taka priporočila kažejo,« pravi don Frančišek Dalmazzo, »kako velik dar razpoznavanja vesti je imel don Bosko (in čednost, od koder je vse to prihajalo), saj je prepoznal slabo stran vsakega, kar bi mogel jaz sam iz lastne izkušnje potrditi. Nekemu fantu, ki je bil moj šolski tovariš v retoriki, je don Bosko izročil listek z naslednjimi besedami: Z revolucionarnimi idejami se ne pride v nebesa. Ta napoved je bila preroško predvidevanje. Ko je zapustil oratorij, je postal profesor, šel v Švico, kjer je s pomočjo sekt kmalu postal ravnatelj kantonskega konvikta. Pozneje je postal govornik z zgovorno in gorečo besedo in je kot tribun obvladoval ljudska zborovanja. Umrl je star malo več kot trideset let, brez svetih zakramentov v naročju demagogov.«

D. Ruffino pripoveduje o nekem drugem dogodku. »Mlad mizar, star kakih 22 let, je prišel v oratorij proti koncu prejšnjega leta. Kakor drugi je tudi on prejel svoj listek s sporočilom. Ko je prebral vezilo, ki ga jaz nisem mogel zvedeti, je ves besen vzkliknil, da bo nesel listek k svojemu župniku, ki naj pove, ali je opozorilo res na mestu. Trdil je, da je hodil redno k spovedi in da je vedno izpolnjeval dolžnosti dobrega kristjana. Napotil se je k hišnemu prefektu z namenom, da bi odšel iz oratorija. Ko je don Bosko zvedel za to obnašanje, je dal sporočiti fantu, da naj mu pokaže potrdilo svojega župnika o njegovem verskem vedenju. 'Vedno sem hodil k spovedi za veliko noč, vendar ne k župniku.' In don Boskov odgovor: 'Recite mu, naj mi pokaže vsaj en velikonočni spovedni listek.' 'Kaj še,' je odgovoril fant, 'jaz sem vedno opravljal velikonočno dolžnost.' Ko je to dejal, se je s kopico očitkov odpravil iz zavoda. Dan je minil in fant se je resno zamislil nad svojim položajem. Naslednjega dne se je ponižen in skesan predstavil don Bosku. 'Kako je kaj,' ga je ljubeznivo vprašal Božji služabnik. 'Oče, vidim, da imate prav. Sedaj želim vse urediti z vami.'«

2.

POGLAVJE

Don Boskov način duhovnega vodstva preprostih ljudi – Priključene konference Ustanovi sv. Vincencija Pavelskega v prazničnih oratorijih – Obračun konference v Oratoriju Angela varuha v Vanchigli o njenem delovanju v letu 1861; nagrade članom; prejemanje sv. obhajila; uničenje slabih knjig; jutranje in večerne molitve; dar neke matere v zahvalo za lepo vedenje njenega sina

DON BOSKOVA GOREČNOST za duhovni napredek gojencev, vroča pobožnost, ki jo je znal vžgati v njihovih srcih do nebeške Kraljice, njeno sodelovanje pri udejanjanju teh svetih pobud, kar naj bi prineslo sadove za večno življenje, vse to je oživljalo in prinašalo razcvet raznih verskih družb v Valdoccu, kakor tudi v štirih prazničnih oratorijih v mestu. Čeprav je že zagotovil učinkovito pomoč duhovnikov, klerikov in laikov za duhovno vodstvo in verski pouk, se je vendar še on sam skrbno trudil, in to zlasti pri spovedovanju.

Rokodelci in odrasli ljudje so don Boska želeli pred vsakim drugim imeti za spovednika, ker jih je obsipal s toliko krščansko ljubeznijo, jim tako lepo govoril o Bogu, o njegovem usmiljenju, o večnem življenju, da jih je vse prevzel. Uporabil je določene načine in določene izraze, ki so se nanašali na neskončnost, čisto svojske in nepričakovane, z namenom, da bi vzbudil dobre sklepe v njihovih dušah. O tem je don Janez Turchi pisal:

»Neki že odrasel fant, ki je prebil dolga leta v oratoriju in ki še sedaj (1895) živi v Turinu in je zgleden kristjan, mi je pripovedoval, da se je nekega večera kot po navadi šel spovedat k don Bosku kot zadnji spovedanec. Postajalo je temno, in ko je don Bosko sprejel njegovo spoved, mu je dejal: 'Imaš vžigalice?' 'Seveda jih imam' in začel je iskati po žepih, ker je menil, da bi don Bosko rad prižgal luč. Toda don Bosko mu je prišepnil: 'Prav, prižgi v svojem srcu nekaj ljubezni do Boga.'

Iz zgoraj navedenih razlogov niso nehale delovati in so dolga leta ostale v prazničnih oratorijih priključene konference sv. Vincencija Pavelskega. Številni člani in več družabnikov glavne konference so se pod don Boskovim predstvom kot po navadi zbirali vsako leto z namenom, da so podali obračun za preteklo obdobje. Na žalost so se ta poročila izgubila, tudi poročilo za leto 1861, ki so ga prebrali zapisnikarji konference sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu in sv. Jožefa v Borgu Nuovo, ohranilo pa se je poročilo sicer bolj maloštevilne priključene konference v Oratoriju Angela varuha v Vanchigli, ki jo je vodil don Rua.

Predragi sobratje!

V družbi mnogih konferenc sv. Frančiška Saleškega in sv. Jožefa si skoraj mikroskopsko majhna konferenca Angela varuha ne bi upala nastopiti. Ker pa ste ji izkazali ljubeznivost, da ste se je spomnili in jo povabili, da se vam pridruži, se tudi ona opogumlja in predlaga svoje kratko poročilo o letu 1861. Dejanja, ki smo jih izvedli, niso niti številna niti velika, toda kljub naši pomanjkljivosti in našemu skromnemu številu se moramo zahvaliti Bogu, ki je hotel porabiti tudi nas, da smo storili kaj dobrega.

Konferenca šteje kakih deset sobratov in kakih dvajset varovancev. V teku leta smo vsako nedeljo imeli zborovanje, ki se ga je udeležilo vseh osem članov. Opravili smo nabirke, in čeprav so žepi naših sobratov zelo revni in zvečine polni zraka, smo v teku leta le nabrali 24,48 lir, ki so dodane osnovi 5,60 lir iz prejšnjega leta, dale vsoto 30,08 lir. Ta denar ne bi zadostoval za nujne izdatke za nagrade naših varovancev, toda Osrednji svet nam je pomagal z vsoto 10,00 lir, pa tudi pridružene konference so iz letne nabirke dodale 8,00 lir. S tem denarjem smo lahko vedno pomagali svojim mladim varovancem, ko so se predstavili s svojimi pečati v nedeljski knjižici in so spoštljivo pričakovali zasluženo nagrado. Potem so še pokazali svojo obnošeno obleko in prste, ki so gledali iz čevljev, ter tako dokazali, da ne moremo odlašati s pomočjo. Tako smo imeli 41,80 lir izdatkov za nakup obleke. Čeprav nas je majhno število, je obisk konferenc in zavzetost, da bi pomagali svojim varovancem, ter želja, da bi stvari v oratoriju dobro napredovale, zelo velika. Izkušnja letošnjega leta nam je pokazala, kako pomembno za stalen obisk konferenc in za navdušenje v dobrih delih je pogosto prejemanje svetih zakramentov. V naše veselje skrb članov za napredek ni izostal brez vpliva na naše varovance, ki so zelo pridno obiskovali oratorij, prav tako pogosto prejemale sv. zakramente in izboljševali svoje vedenje. Če navedemo nekaj podrobnosti, moramo reči, da je več naših fantov bilo v nevarnosti zaradi slabih knjig, ki jih je povsod vedno več in so prišle tudi v njihove roke. Nekateri so jih v svoji neprevidnosti že začeli brati, toda sobratje so to odkrili, knjige pobrali, jih takoj sežgali in poskrbeli za primerno branje.

Ker pa je večkrat nastal dvom glede točkovanja, je konferenca med drugim tudi določila, da naj izključno sobratje katehizirajo in naše varovance asistirajo v cerkvi ter tako z gotovostjo poskrbijo za njihov obisk in lepo vedenje. Tako se je prav pri katekizmu odkrilo, v kako veliki nevednosti je bil neki naš varovanec tako glede poznanja osnovnih resnic svete vere kakor tudi drugih splošno znanih stvari, se pravi jutranjih in večernih molitev. Fanta

so vprašali, ali ga njegova mati ni naučila molitev, on pa je preprosto odgovoril, da njegova mati nima časa. Njegov zaščitnik se s tem ni zadovoljil, temveč ga je šel neke nedelje obiskat na njegov dom in tam ugotovil, da je bilo zares tako in njegova mati ni mogla zanj skrbeti. Iz pogovora je bilo razvidno, da zares nima niti trenutka časa za svojega otroka. Zaščitnik ga je hotel osebno naučiti molitve, toda med tednom to ni šlo. Potem so našli drugačno rešitev. Na kraju, kjer je fant bil zaposlen, so našli dobrohotno osebo, ki bi mu ponavljala molitve besedo za besedo. Za to dobro delo je bila pripravljena dobra starka. Ko je mati izvedela za vse to in videla, da tako pomembno delo za njenega otroka opravlja neka druga oseba, je užaljena v svojem materinskem ponosu dejala: 'Kako? Jaz, ki dan za dnem mislim na telesno korist svojih otrok, naj ne poskrbim tudi za njihovo dušo? Saj sem končno jaz tista, ki bom morala dajati Bogu odgovor za vzgojo svojih otrok.' Gnana od teh misli, je poiskala tisto starko, se ji je zahvalila za dobroto, ki jo je izkazala njenemu otroku, ter od takrat zjutraj malo prej vstala in zvečer naša kak prost trenutek, da je začela sama poučevati svojega sina vse molitve. V nekaj mesecih je bil v vsem dobro poučen.

Pripetil pa se je še drug dogodek, ki nam kaže, kako so starši naših varovancev zadovoljni, da sobratje konference skrbijo za njihove otroke. Preteklega leta se je v oratoriju pri Marijinem oltarju vnel ogenj v času, ko ni bilo tam nikogar razen enega izmed sobratov konference, ki je hotel čim več časa prebiti v oratoriju. Zagledal je dim, ki je prihajal izmed strešnih opek, in se hitro domislil, kaj se dogaja. Ob pomoči drugih je pogasil požar, ki se je že razplameneval. Kljub temu pa je škoda preseгла 3. lir, kar je bilo za oratorij vsekakor velika vsota. Zato so naslednjo nedeljo omenili nesrečo in prosili za pomoč. Vsak je daroval, kolikor je premogel njegov žep. Nekaj tednov pozneje se je v oratoriju predstavila mati nekega varovanca in prosila za pogovor z ravnateljem. Peljali so jo k njemu. Ko je bila pred njim, je iz žepa potegnila zlat skud in mu ga vsa vesela podarila za oltar. Ta zlatnik je bil sad njenih prihrankov. Bila je vsa zadovoljna, ker so sobratje konference že več let pomagali njenemu sinu, zlasti pa jo je veselilo, da njen otrok napreduje v krepostnem življenju. Hvaležna oratoriju za skrb, ki jo je posvečal njenemu sinu, je štela za svojo dolžnost, da ne oziraje se na odpovedi, lahko sodeluje pri češčenju matere Božje Marije. Njenega daru niso hoteli sprejeti, toda ona je tako dolgo moledovala ravnatelja, da ga je končno sprejel. Izrazila je samo željo, da bi denar uporabili za nakup krone za Marijin kip. V tej želji so jo podprli, ker je tudi nekdo drug daroval v isti namen in so tako mogli kupiti sicer skromno, vendar spodobno krono, ki je od takrat krasila glavo brezmadežne Device.

V strahu, da smo s tem našim poročilom dolgočasili slavni zbor, končujemo pripoved z našo živo željo, da bi molili za nas. Izrabljamo priložnost, da se priporočimo sobratom konference sv. Frančiška Saleškega in sobratom konference sv. Jožefa in vsem uglednim gospodom, ki so nas počastili s svojo navzočnostjo in s svojimi lepimi zgledi kako uresničevati krščansko ljubezen. Prosimo vas, da nas toplo priporočite sv. Vincenciju Pavelskemu, da bi nam poslal še več sobratov in nas napolnil s sveto gorečnostjo, s katero bi skrbeli za največje potrebe, ki jih občuti mladina v Turinu in kateri naša konferenca želi še posebno pomagati. V upanju, da nas boste podprli v našem prizadevanju, želimo vsem vam obilo nebeškega blagoslova in varstvo blažene Device Marije v vsem vašem prizadevanju za vaše in drugih ljudi posvečenje.

3.

POGLAVJE

Sprejemi – Po smrti don Cafassa se je močno povečalo število ljudi, ki so prihajali k don Bosku – Upoštevanje njegovih nasvetov – Don Boskova sobica – Način, kako sprejema obiskovalce in se z njimi pogovarja – Prijetnost v pogovoru – Dobrohotna odkritosrčnost z duhovniki – Njegova previdnost v obravnavanju različnih nalog – Pravilnost njegovih odločitev, ki so dostikrat nasprotne človeškim uvidom – Kako naj se vedemo do klepetavih in neizobraženih ljudi, s tistimi, ki prosijo podporo, z nasprotniki, z ljudmi, ki potrebujejo tolažbo, z izzivalnimi in ošabneži – Ne more prenašati ljudi, ki kolnejo – Njegova ljubeznivost pri slovesu obiskovalcev – Občudovanje ljudi, ki obiskujejo don Boska

OB NADALJEVANJU NAŠIH BIOGRAFSKIH SPOMINOV častitljivega Božjega služabnika don Boska smo presenečeni zaradi njegove junaške dejavnosti, tako duhovne kakor telesne. Govorili smo že o mnogih krepostih in naporih, toda o njegovi krščanski ljubezni pri sprejemanju obiskov do sedaj še nismo rekli skoraj nič. Zato jo bomo prikazali začeni od kraja, to je pri letu 1846, ko so obiski postajali vse pogostejši, tako da je don Bosko v letih 1857 in 1858 lahko šel iz hiše med pol enajsto in enajsto uro. Po 186. pa so se obiski tako namnožili, da je moral ostati v svoji pisarni od devetih pa vse do enih popoldne. Tako je ostalo vse do njegove zadnje bolezni.

Po smrti don Cafassa je kot dedič njegovega duha postal eden glavnih dejavnikov tiste trdne in strnjene aristokracije in meščanstva, ki se je oklepala nauka Cerkve in imela velik vpliv na celo mesto. Lahko rečemo, da je vse, kar je bilo v Turinu dobrega, izbranega, odličnega v raznih in posameznih družbenih slojih, imelo po skupni privolitvi glavo v don Bosku. In on, ki je tako postal vodja vseh, je znal vse navdušiti in voditi tja, kjer je bilo treba storiti kaj dobrega.

Mons. Cagliero pripoveduje to, kar smo mi vsi vedeli in videli. »V času mojega dolgega bivanja v oratoriju sem bil priča prihoda brez števila ljudi, ki so prihajali obiskovat don Boska, trdno prepričani o njegovih izrednih krepostih, posebnih razsvetljenjih in svetosti. Prosili so ga za pomoč njegovih molitev in želeli od njega blagoslov, mu predstavljali zapuščene dečke, ga prosili za priporočila, se posvetovali o dobrih delih, iskali sveta za rešitev težav, mu prinašali darove za njegove ustanove in pogosto tudi samo zato, da bi ga videli in z njim govorili.

To niso bili samo ljudje iz preprostega ljudstva, temveč tudi državni uslužbenci, visoki uradniki in ministri, učeni duhovniki, rektorji semenišč, škofje, nadškofje, kardinali iz Italije in tujine, plemiči in preprosto ljudstvo, bogati in revni, prijatelji in neznani, učeni in nevedni, dobri in hudobni. Vsi so iskali prijem nasvet, tolažbo očeta, prijatelja. Župniki in preprosti duhovniki so prihajali k njemu po nasvete za duhovno vodstvo duš. Tudi veliko gojencev cerkvene-ga konvikta sv. Frančiška Asiškega je ob koncu svojega tečaja moralne teologije prišlo k njemu, preden so odšli na kraj svojega pastoralnega dela in ga prosili za nasvet in njegov blagoslov.«

Predstojniki redovnih družb, ravnatelji samostanov, redovniki, redovnice vseh vrst so prihajali po nasvete. Don Jakob Bosco, njegov tovariš iz semenišča, ki je bil več kot trideset let duhovni vodja sester sv. Jožefa in so ga v škofiji zelo cenili zaradi njegovih izrednih duhovniških kreposti, ga je imel za velikega svetnika. Njegove redovnice so ga dostikrat slišale vzklikniti: »Pojdite po nasvet k don Bosku, svetniku. On vas bo znal pravilno usmeriti. Jaz sem samo *divji les*.« S temi besedami je ponižni duhovnik hotel označiti manj vreden les (*bosco = les, gozd*) žive meje, ki mu pravimo nešplja.

Janez Villa je povedal: »K don Bosku je prihajalo vsak dan toliko ljudi, da smo mi fantje občudovali njegovo tolikšno krščansko ljubezen in duha zatajevanja.«

Proti pol deveti uri je šel don Bosko iz cerkve v svojo sobo. Njegova nekdanja sobica je služila za predsobo. Iz te si prišel drugo prav tako veliko sobo z enim oknom proti vzhodu in drugim proti jugu, z ubožnim ležiščem v kotu in nekaj posteljnine.

Tajnik je zapisoval goste, da je tako obdržal red in obiskovalci niso drug drugega spodrivali.

Don Bosko, vedno odkritosrčen in pošten do vseh, je vsakega obiskovalca sprejel z največjim spoštovanjem, kakor da bi bili vsi veliki gospodje. Ni delal razlike med bogatimi in revnimi, kakor da bi vse potreboval, je ravnal enako s

tistimi, ki so mu prinašali velike vsote, in ubogimi ženicami, vdovami in kmeticami, ki so mu dajale nekaj soldov svojih prihrankov od mnogih odpovedi. V njegovih besedah je bilo obilje ponižnosti, ki so jo spremljale mile in nežne kretnje, tako da je bil dragocen v očeh angelov in ljudi. Pozorno je poslušal, kar mu je kdo pripovedoval, in zdelo se je, kot da v tistem trenutku ne bi imel prav nobenega drugega opravka. Ko je poslušal, ni nikdar nikogar prekinil. Če mu je kdo segel v besedo, je takoj nehal govoriti in bil tiho, dokler drugi ni končal. Šele potem je pogovor znova začel, kjer se je končal, in pri tem pokazal izredno prisebnost duha.

»V tisti sobi,« piše odvetnik Karel Bianchetti,¹ »je vladal nebeški mir. Ne bi mogel povedati, ali smo bili cvetlice, ki so odpirale svoje cvetove, da bi dobile tolažbo, ali so se zapirale, da ne bi dali oditi nebeškemu navdihu, ki je v tistem trenutku prihajal v kelih naše duše. On je sedel za skromno mizico s predali in predalčki. Pred njim so ležali šopi pisem in listov in pogosto je prav takrat vstopil poštar in še povečal kup. Toda vse to don Boska ni dosti skrbelo. Položil je papirje na stran, ker je bil prepričan, da je treba tudi majhne stvari opraviti počasi in dobro in da se pri tem ne smemo dati motiti.« Zdelo se je, da je don Bosko človek, ki nima nič ali le malo opraviti.

Vsakega je sprejel tako, kakor da je tisto dopoldne on edini. S sv. Frančiškom Saleškim je bil mnenja, da naglica pokvari vse stvari. Nikdar ni prvi končal pogovora, nikdar ni kazal želje, da bi ga skrajšal. Dostikrat je sogovornika, ki se mu je zdelo, da je v nadlego, povabil, naj se še malo zadrži. Včasih se je ljubeznivi obiskovalec zavedal, da jih v predsobi čaka še veliko, ki želijo vstopiti. »Naj potrpijo,« je odgovarjal don Bosko. »Jaz sem kakor brivec, ki kliče ljudem, ki prihajajo: Počakajte, počakajte! Kmalu boste na vrsti. Samo kratek trenutek. Potem pa opravi svojo nalogo z vso lagodnostjo, kakor da nihče ne bi čakal. Presneto, pravi ta, kdor plača, ima pravico, da se mu postreže, kot je treba. In bilo bi grdo, če bi brivec zato, ker bi hitel, slabo opravil svojo nalogo. Še slabše bi bilo, če bi v naglici mahal na levo in desno kakor brez glave.« Preprostost je bila v njem združena z velikim občutkom dolžnosti in o istem predmetu je tako dolgo govoril, dokler ni bilo vse jasno.

Pogovor z njim je bil nekaj nadvse prijetnega. Rad je vpletal šale in dogodivščine. Duhovitost je prišla vedno o pravem času. Da bi bil učinek čim večji, je povedal, da je vse to sam doživel ali da je vse to sam slišal od don Cafassa, teologa Guala ali teologa Borela ali od tega in onega. Dogodek ali zgled je upo-

¹ Nagovor ob komemoraciji don Boska dne 24. junija 1903.

rabil tudi zato, da bi naredil čim globlji in živ vtis, toda vedno je pazil, da je bil zgled ali dogodek čim bolj prilagojen okoliščinam, ki jih je hotel pojasniti. Znal je razpravljati ljubeznivo, tako da mu nihče ni mogel očitati neprimernosti ali neprevidnosti. Celo zobozdravniki morajo biti čim bolj vljudni, sicer nihče ne bi prišel več k njim. Don Bosko je bil spoštljiv, dobrohoten, ljubezniv, kar pa ga ni oviralo, da ne bi izdril zoba ali ujel kako veliko ribo. Ribiči, tatovi in zmikavti so vsi enaki. Toda vse mine in naj mineva, ko gre za duše.

In kakšne uspehe je imel pri teh čudežnih ribolovih! Ni lahko delo ocenjevati moč njegovih izrazov, ki jih je znal z izredno spretnostjo in s čudovito intuicijo uporabljati na pravem mestu. Je bil Bog tisti, ki je govoril po njem? Mu je izkušnja narekovala pravšnjo misel za vsakogar? Dejstvo je, da je počasi počasi, besedo za besedo navajal misel kot kak cerkveni oče, čisto preprosto, pa zelo tehtno in brez kakršnega koli razkazovanja. Lahko je bilo kako geslo o potrebi dobre spovedi, o presveti Devici Mariji, o nebesih, a tako prepolno ljubezni do Boga, da jih je veliko reklo, da kakor ob obisku svetnikov odhajajo vedno boljši, pa naj bo to preprost kmečki človek, izobražena oseba ali visok cerkveni ali državni uslužbenec.

Prav na to vrsto ljudi je naslavljal besede, ki so se tikale cerkvenega duha, posvečevanja duš, dnevnega premišljevanja, duhovnega branja, obiska Najsvetejšega, pogoste spovedi, gorečega pridiganja. »Ta priporočila je dajal zlasti župnikom in drugim duhovnikom, ki jih je on napotil v duhovniški poklic,« je dejal teolog Reviglio, »kar lahko povem iz lastne izkušnje, ko mi je on dajal navodila za sveto opravlanje mojega poslanstva.«

Pogosto je kakega duhovnika spodbujal k skrbi za dostojanstvo Božje hiše, za obrambo vere, širjenje dobrega tiska, gojitev duhovniških in redovniških poklicev, pomoč misijonom med nevernimi ljudstvi, gradnjo novih cerkva.

»Vi, ki ste tako izobraženi,« je rekel kateremu izmed njih, »pomagajte mi pripraviti kak spis o tej ali oni temi.«

Nekemu bogatemu, vplivnemu in velikodušnemu duhovniku je ponavljal: »Pomagajte mi reševati duše.« Ni prosil miloščine, temveč je skušal razpoložiti duhove za pomoč svojim dečkom s tem, da je opisoval njihove potrebe.

Kakemu drugemu duhovniku je dejal: »Potrebujem pridigarja ali spovednika za dečke v oratoriju! Ali lahko računam na vašo pomoč?«

Ob priložnost je tudi koga opozoril. Nekega dne ga je iz nekega oddaljenega kraja prišel obiskat neki redovnik, ki si je zaradi strahu ali večje udobnosti ali iz bojazni, da se ne bi iz njega norčevali, oblekel civilno obleko. Tako oblečen

se je predstavil don Bosku in ga vljudno pozdravil. Don Bosko ga je prepoznal, vendar se je napravil, kot da ne bi vedel, kdo je. Oni pa se je ves začuden trudil, da bi dokazal, kako dobro se poznata. Don Bosko mu je končno odgovoril: »Ali je mogoče? Vi v tej obleki? Pojdite, pojdite po svojih opravkih! Jaz nimam časa, da bi ga izgubljal z vami.«

»Poslušajte vendar! Bal sem se izpostaviti zasramovanju. Živimo v času, ko redovnike prav malo spoštujejo.«

»Pustite me pri miru! Imam druge ljudi, ki čakajo name. Če želite, da vas sprejemem na obisk, pojdite in se oblecite, kakor pristaja vašemu poklicu.« Ko je mož videl don Boskovo odločnost, ga je prosil odpuščanja in mu obljubil, da ne bo nikdar več storil kaj podobnega in slekel redovno obleko. Tedaj šele ga je don Bosko sprejel na pogovor.

Njegovi sprejemi niso bili nikdar preprosti pogovori. Ko mu je kdo postavil kako vprašanje, ni nikdar takoj odgovoril, temveč je spraševal po okoliščinah, povezanih s predmetom. Tedaj je imel navado dvigniti oči proti nebu kot kdo, ki prosi razsvetljenja od Boga. Dostikrat je nadaljeval pogovor o manj pomembnih stvareh, vendar je v duhu razmišljal o različnih vidikih zastavljenega mu vprašanja. Nato se je vrnil k osrednji točki in izrazil svoje mnenje, kakor se mu je zdelo v večjo Božjo slavo in v korist duš.

Včasih pa je šlo za zelo zapletene dvome, ko ni zaupal popolnoma svoji presoji in je bil pripravljen dati odgovor čez kak dan in se je priporočil za pomoč v molitvi. Medtem je študiral razne avtorje ali se pogovoril z ustreznimi strokovnjaki. Dostikrat je tudi sam napotil svoje obiskovalce k enemu izmed teh, neredko k odličnemu moralistu teologu Bertagni, da bi ti modri ljudje odgovorili na njegove dvome. Vendar pa so njegovo mnenje, če ga je izrekel, težko spremenili.

Dostikrat je v stvareh, ki so se tikale civilne zakonodaje, poslal don Ruo vprašat za svet učene advokate, tudi cerkvene. Ta je kot stalna priča vsega, kar je delal don Bosko, zapisal: »Na tak način je don Bosku uspelo reševati tudi najbolj zamotane zadeve in jaz ne bi mogel naštetih vseh, ki so mi zagotovili, da jih je don Boskova previdnost potolažila in jim pomagala premagati težave, ko so se zatekli k njemu.

Pogosto pa je tudi kar takoj govoril kot človek, ki razlaga Božjo voljo. Njegovi nasveti, ki so se zdeli, da nasprotujejo človeškemu vidikom, so, če so jih izpolnjevali, prinašali mir v dušo, končevali družinske prepire, vzpostavljali slovo v družinah, spravljali na pravo pot ljudi, negotove zaradi lastnega poklica. Nasprotno pa sem videl, da so tisti, ki niso upoštevali njegovih nasvetov, morali

trpeti težke posledice. Ti ljudje so mi priznali, da so ravnali napak in da bi jim, če bi sledili don Boskovi pobudi, uspelo v njihovem prizadevanju. Vendar pa je večina ljudi, prepričanih, da jim don Bosko pravilno svetuje, sprejemala njegove odločitve kot izreke preročišča.«

V oratorij je prišla popolnoma neznana gospa in želela govoriti z don Boskom. V predsobi je čakala na sprejem več kot dve uri. Ko je vstopila, mu je pripovedovala svoje težave in muke in ga vprašala, ali je lahko mirna pred Bogom. Don Bosko ji je zagotovil, da je vse v redu in se ji ni treba ničesar bati. Toda zdelo se je, da gospa ni bila zadovoljna. Tedaj je don Bosko rekel: »Hočete izpolniti Božjo voljo ali delati po svoje?« Gospa je odgovorila: »Tisočkrat Božjo voljo!« »Storite torej, kakor sem vam rekel, in bodite mirni.« Ona se mu je tedaj zahvalila in rekla: »Sedaj sem zadovoljna.« Taki in podobni dogodki so se vrstili dan za dnem.

Toda niso bili vsi obiski tako pomembni in tekoči. Vendar se don Bosko ni pritoževal zaradi nevšečnosti, ki so mu jih povzročali mnogi ljudje s svojo neizobraženostjo, klepetavostjo, pomanjkljivo vzgojo, včasih preveč trdovratni, ki niso bili z ničimer zadovoljni. Nikdar ni nikogar odposlal, pa naj je bil še tako tečen in neprimeren. Dostikrat je po štiri do petkrat ponovil kako stvar, ki je sogovornik ni razumel, in mu jo še šestič ponovil z isto mirnostjo kot prvič. Podobno je ravnal s tistimi, ki so prihajali, da bi ga brez razloga nadlegovali, ga vpraševali za mnenje o popolnoma nepomembnih in čudaških stvareh. Tako mu je neka mati pripovedovala o neumnih drznostih svojega otroka, kak bolnik ga seznanjal z vsemi okoliščinami svoje bolezni ali kak obtoženec razlagal vse nadrobnosti sodnega procesa. In don Bosko ni samo poslušal temveč tudi vpraševal, zahteval pojasnila in dajal priložnost, da je sogovornik nadaljeval svoj pogovor. Tako je kazal, da se zanima za vse, kar mu pripovedujejo, kakor da bi šlo za njegovo osebno zadevo, in našel vedno priložnost, da je pohvalil in izrazil sogovorniku svoje spoštovanje. Znal pa je na lep način prazne in nekoristne pogovore obrniti na vprašanja duše in tako izrabiti priložnost za korist duše. Njegovi nasveti so vedno prinašali dobre sadove, vsaka njegova beseda je bila misel, ki se je globoko vtisnila v dušo. Vse pa je potekalo v prijetnem in zabavnem ozračju. Lahko rečemo, da je bil umetnik v spreminjanju v zlato Božje ljubezni vse, kar je povedal ali slišal od drugih. Naj nam to pojasni naslednji dogodek.

Nekega dne sta prišla k don Bosku dva možakarja in ga vprašala, na katere številke naj bi igrala loterijo, da bosta kaj zadela. On ju je z različnimi razlogi skušal odvrniti, toda ko sta videla, da hoče zavlačevati, sta dejala:

»Ni to tisto, kar hočeva. Hočeva vedeti, na katere številke naj igrava, da bova zadela.«

Tedaj jima je rekel: »Igrajta na številke 5, 1. in 14.«

Zadovoljna sta se mu zahvalila in že hotela oditi. Toda don Bosko ju je ustavil: »Počakajta, da vama razložim.«

»Ne potrebujeva nikakršne razlage.«

»Če vama ne razložim, ne bosta znala igrati.«

»Poslušajmo torej.«

»Številka 5 pomeni pet cerkvenih zapovedi, 1. deset Božjih zapovedi in 14 pomeni štirinajst del usmiljenja. Igrajta na te številke in zadela bosta neizmeren zaklad.«

Spet drugič je svetoval številki 4 in 2 in takole razložil: »Štiri poslednje reči in dva zakramenta: spoved in obhajilo.« Ob drugih priložnostih je razložil na podobno šaljiv način.

Treba je še povedati, da večina ljudi ni prihajalo zato, da bi kaj dali, temveč zato, da bi kaj prejeli, in od večine don Bosko zares ni mogel nič pričakovati. In če je le mogel, je priskočil na pomoč. V kronikah beremo:

»Nekega dne je don Bosko skupini klerikov, ki so bili zbrani okoli njega, pripovedoval naslednji dogodek, ki se mu je pripetil. Na obisk je prišel zanesenjaški demokrat. Ker je bil v veliki stiski, ga je prosil, da bi mu dal vsaj tri franke, da bi si kupil srajco, kajti ta, ki jo je imel na sebi, je bila že čisto uničena, in da se bo kmalu vrnil in mu povrnil izposojeno. 'Pogledal sem mošnjiček, pa je bil skoraj prazen. Tedaj sem obrnil oči k postelji, kjer mi je Rossi pripravil lepo zlikano srajco, ki sem jo pozabil obleči. Tedaj sem mu rekel: zlata in srebra nimam, kar pa imam, to ti dam.'

Začudeno me je pogledal in dejal: 'Kaj pa vi?'

'Ne bojte se za to,' sem mu odgovoril. 'Previdnost, ki je danes poskrbela za vas, bo znala jutri poskrbeti zame.'

Človek se je tako raznežil, da so ga oblile solze. 'Vrgel se mi je k nogam in vzkliknil: Oh, koliko dobrega lahko stori duhovnik!'

Potem ko nam je to povedal, je dodal: 'Glejte! Ta človek je potem postal velik prijatelj duhovnikov. Na tak način si moramo pridobivati srca ljudi.'«

Če so prišli prositi pomoči ljudje, ki so mu storili kaj žalega, je bil vedno pripravljen storiti dobro, kajti žalitve, ki so zadevale njega, je pozabljal, tudi če ga je to veliko stalo. O tem pričata mons. Cagliero in mons. Bertagna. Še več, če je kdo od preveč gorečih videl v predsobi katerega izmed takih ljudi in je menil, da je treba o tem obvestiti don Boska in ga spomniti na žalitve, ki mu jih je prizadel, je imel sveto spretnost, da je spremenil pogovor in skušal o krivcu povedati vse najboljše.

Če je bil naprošen za stvari, s katerimi ni mogel ustreči, je znal zavrnuti tako ljubeznivo in vljudno, da so mnogi prosilci ponavljali: »Zdi se, da don Bosko ni zmožen reči ne.« Drugi so menili, da jim je ljubši en don Boskov 'ne' kot 'da' iz ust koga drugega. Mnogi so menili, kako ljubeznivo zna ravnati don Bosko. Vsi so bili zadovoljni in so odhajali od njega polni občudovanja.

Ko ni mogel svetovati glede nesreč, težav, preganjanja, zdrah, je tolažil in skušal ublažiti bolečine. Don Joahim Berto ga je dostikrat slišal ponavljati: »Gospod je dober oče, ki ne bi dal, da bi bili skušani čez svojo moč.« Če so prizadeti omenjali dobra dela, ki so jih storili, in so menili, da je Bog to pozabil, je don Bosko vzklikal: »Bog ničesar ne pozabi. Vse bo bogato poplačal v nebesih.« Drugič je tistim, ki so menili, da jim domači in podložni ne vračajo dobrega, ki so jim ga storili, ponavljal: »Zavedati se morate, da Gospod ne plačuje po sadovih, temveč po trudu, ki smo ga vložili v dobro delo. Bog je boljši plačnik kot mi ljudje.«

Njegova potrpežljivost v poslušanju človeških težav ni poznala meje in je zato vsem, ki so potrebovali njegovo tolažbo, priporočal, da naj spet pridejo k njemu, ko jim bo hudo. To je bilo eno najpomembnejših don Boskovih poslanstev, s katerimi je opravljal duhovna dela usmiljenja, saj je poučeval nevedne, opominjal grešnike, tolažil žalostne ter prosil Boga in presveto Devico, da bi blagoslovila duše in telesa tistih, ki so se zatekali k njuni priprošnji.

Vendar se niso vsi obiskovalci predstavljali vljudno in s prošnjami. Veliko jih je prihajalo z obtožbami pod pretvezo krivic, ki so jih utrpeli zaradi njega ali od njegovih podložnikov, in včasih so ga celo napadali in mu pretili. Toda don Bosko jih je znal tako potrpežljivo in krotko zavrnuti, da niso odhajali samo spravljani, temveč tudi kot njegovi prijatelji.

Ko je včasih šlo za primernost kakega načela ali dejanja in se je kdo brezobzirno obnašal do don Boska, je tistim, ki so ga vpraševali, zakaj je tako popustljiv s takimi objestneži, odgovoril: »S temi ljudmi je treba ravnati kot z bolniki.«

Samo v enem primeru je bilo don Bosku težko, da bi se obvladal, ko je šlo za Božjo čast. Tako je 21. februarja 1863 pripovedoval svojim gojencem o dogodku, ki se mu je pripetil dva dni prej: »K meni je prišel neki moški, ki mu nisem mogel ugoditi v tem, kar je zahteval od mene. Začel je preklinjati, da je bila strahota. Jaz, ki sem ga do tedaj mirno prenašal, ob kletvicah nisem mogel več vzdržati. Stopil sem k peči, se postavil predenj, ga prijel za vrat in vzkliknil: Izginite takoj od tukaj, sicer vam pokažem, da si boste zapomnili!«

»Oprostite,« mi je dejal tisti človek, »če sem bil preveč objesten.«

»Tu ni nikakršnega oproščanja. Nočem takega hudiča, kot ste vi, v svoji sobi. Tako se ne ravna z Bogom. Potisnil sem ga skozi vrata in vrgel ven.

Ko slišim preklinjati in zlasti še, če kdo k Božjemu imenu doda kak nesramen pridevek, takrat v meni vse odpove in bi, če mi ne bi pomagala Božja milost, storil dejanja, bi se jih moral potem kesati.«

Izvemši ta edinstven in redek primer, nikakor ni hotel, da bi kdo odšel od njega nepotolažen. Ko je popolnoma zadovoljil svojega sogovornika, ga je po svoji ljubeznivi navadi pospremil do vrat. Iz njegovega vedenja sta tako jasno sijala njegova dobrota in blagost, da so se mnogi, ki so imeli priložnost samo kratek čas ali samo nekaj trenutkov govoriti z njim, izpovedovali, da če bi si morali predstavljati v kaki osebi dobroto Božjega Odrešenika, bi s potrebnim razmerjem in odnosom bil to don Bosko.

Don Frančišek Dalmazzo pripoveduje, da ga je nekoč iz gole radovednosti prišel obiskat neki brezveren, pa bogat trgovec. Ko je zapuščal njegovo sobo, je ves zmeden trikrat ali štirikrat zaporedoma vzkliknil: »Kakšen človek, kakšen človek je to!« In ko sem možakarja vprašal, kaj mu je rekel don Bosko, mi je odgovoril, da je slišal od njega toliko lepih stvari, ki jih pri drugih duhovnikih nikdar ni slišal, ter se je na koncu od njega poslovil z naslednjimi besedami: »Poskrbiva, da se bova midva, vi z vašim denarjem in jaz s svojo revščino oba znašla v nebesih.«

Janez Bisio je k temu dodal tole: »Da bi si ustvarili bežno podobo tega, kar je don Bosko znal povedati in storiti, naj povem, da sem nekoč pospremil k don Bosku nekega petdesetletnega Žida, ki je izrazil željo, da bi spoznal don Boska. Kaj sta govorila, mi ni znano, vem pa, da mi je tisti Žid, ko je zapuščal oratorij, dejal, da bi se spreobrnil cel svet, če bi bil v vsakem mestu en don Bosko. Prav tako sem slišal od svojega župnika v Alessandrii, da mu je neki rabin dejal: »Že dvakrat sem obiskal don Boska in bojim se ga obiskati še tretjič, ker bi se čutil prisiljenega, da bi ostal pri njem.« Tako ljubeznive in prepričljive so bile besede, s katerimi je sprejemal tiste, ki so prihajali k njemu. To tudi razlaga, zakaj so ga dečki imeli tako radi in kako jih je znal pridobiti za vse dobro.

4.

POGLAVJE

Don Boskove muke pri sprejemanju obiskov – Njegov odgovor tistim, ki so mu svetovali, naj ne sprejema neljubih gostov – Svojim sodelavcem je priporočal veliko spoštovanje do obiskovalcev – Velika skrb, da ne bi, če le mogoče, poslal od sebe nikogar nezadovoljnega – Duh odpovedi in previdnost – Praktičen pouk o ljubeznivosti – Don Bosko je pripravljen vedno in kjer koli govoriti z vsemi – Kako si je pridobil naklonjenost vseh ljudi – Odprava pošte – Don Boskov odgovor na sramotilna pisma

SPREJEMANJE OBISKOV JE BILO ZA DON BOSKA mučna pa velezaslužna naloga. Največkrat so mu obiski povzročali težke telesne neprijetnosti, kajti bil je slabotnega zdravja, bolehal je na želodcu in mučile so ga vsakovrstne otekline. Kljub vsemu je moral kar naprej govoriti. Že po kratkem pogovoru mu je zmanjkovalo sape in ga je pekel jezik. Včasih je bil tako utrujen, da je še komaj slišno govoril. Drugič je ob razmišljanju o težkih vprašanjih, ki so mu jih postavili, čutil tako močen glavobol, da je vzbujal sočutje v tistih, ki so ga gledali. Kljub vsemu pa je nadaljeval svoje naporno delo. Pater Jožef Oreglia iz Jezusove družbe je dejal, da če don Bosko v svojem življenju ne bi storil nobenega drugega zatajevanja, bi to zadostovalo za razglasitev njegove junaške kreposti.

Dejansko je bilo don Boskovo življenje nenehno sprejemanje obiskov in poslušanje pripovedovanja ljudi bodisi po turinskih ulicah bodisi po vaških cestah, ko je potoval po deželi. Ko so mu svetovali, naj bi se otresel tako težkega napora, je vedno odgovarjal: »Ni mogoče, ne upam si storiti česa takega. To so vendar ubogi ljudje, tudi oni imajo svoje skrbi in težave. In končno moram izpolniti svoje poslanstvo.« Nato je dodal: »Reveži! Zaupati mi želijo toliko težav. Toliko časa čakajo v predsobi. Budijo mi sočutje in moram jim ustreči. In končno je vse v tem, da storimo kaj dobrega.«

Tudi v takih okoliščinah se je znal pošaliti. »Ali res ni mogoče najti načina, da bi zmanjšali napor toliko dostikrat popolnoma nekoristnih pogovorov?« mu je svetoval kak njegov duhovnik.

On pa je odgovarjal: »Seveda poznam sredstvo, kako bi se otresel vseh teh ljudi, to je na primer, da bi se naredil neumnega in prismojenega. Takoj bi se raznesel glas: Ubogi don Bosko! Zmešalo se mu je, ničesar ne razume več, ne ve več, kaj govori. Toda ta potegavščina bi bila v škodo naši Družbi, kajti mi potrebujemo pomoč vseh. Zato je prav, da pustimo odprto pot Božji previdnosti.«

Iz teh razlogov ni izvzemal nikogar, pa naj je prišel ob kateri koli uri dneva in tudi opoldne ni šel h kosilu, dokler ni vseh zadovoljil. Po kosilu so ga nekateri prosili za pogovor. »Pustite me, da grem,« je imel navado reči klerikom, ki so ga skušali zadržati. »Neizmerno trpim, ko vidim ljudi, ki me čakajo.«

Kleriki so ga nekega dne pregovarjali, da bi si naredil urnik za sprejem obiskov in da ne bi ob vsaki uri in vsakogar poslušal, če bi hotel govoriti z njim, kajti sicer si bo uničil zdravje. On pa je odgovarjal: »Kaj hočete! Bog nas je postavil na ta svet za druge.«

Zato je svoje sodelavce, ki so imeli kako nalogo, nenehno spodbujal k odpovedovanju v korist bližnjemu in jim govoril, da naj, če imajo za to priložnost, ne opuščajo tega sredstva izpolnjevanja krščanske ljubezni do vseh slojev prebivalstva. Priporočal je, da bi vsi, kot je to delal sv. Vincencij Pavelski, spoštovali in gledali v vseh ljudeh Jezusa Kristusa, v papežu in škofih Jezusa duhovnika, v kraljih Jezusa vladarja, v plemstvu plemeniti Davidov rod, v sodnikih Jezusa sodnika, v trgovcih Jezusa Samarijana. Prav tako je videl Jezusa v delavcih in obrtnikih, v revežih in beračih, v slabotnih in bolnikih, v prisposodobah pa družinske očete, zakonske može, vinogradnike, gospodarje itn.

Vsem je priporočal, naj storijo vse, da nikdar nihče ne bi odšel od njih nezadovoljen. Med drugim je svojemu tajniku imel navado dati tudi tale nasvet: »Stori, kar moreš, da boš kot don Bosko zadovoljil vse ljudi.« Tajnik se je resno odločil, da bo skušal udejanjiti dani nasvet. Toda čez nekaj dni je prišel k don Bosku in dejal, da on ni sposoben zadovoljiti vseh. Prosil ga je, naj mu da za to ustrezen nasvet.

Don Bosko je po trenutku razmišljanja odgovoril: »Vse? To je nemogoče. Poslušaj. Danes zjutraj je prišla k meni neka gospa, da bi me seznanila s svojimi problemi, vendar je odločno zahtevala, da naj stopim z njo v cerkev, da bo te stvari uredila pri spovedi. 'Toda glejte,' sem ji rekel, 'te stvari ne sodijo v spovednico.' Toda gospa je planila in rekla: 'Sv. Frančišek Saleški ni tako ravnal

s svojimi spovedanci.' In jaz: 'Če bi se sv. Frančišek Saleški srečal z vami v tej zadevi, bi vam dal isti odgovor.' Toda tista dobra gospa se ni dala prepričati in je užaljena odšla. Vendar v takih okoliščinah mir, brez kakršne koli užaljenosti, jemlje ali zmanjšuje neprijeten občutek.

Da pa lahko to dosežeš, se je treba dolgo pripravljati, in to v molitvi. To pomeni: molitev, zrel preudarek, spretnost v odnosih, veliko potrpežljivosti in ljubezen do resnice.

Istočasno pa je zabičal: 'Bodite previdni. Ne pozabite, da mora vaša previdnost vedno staviti na varnost, vero, vest in vašo dušo.'«

Končno pa so vsi, kleriki, duhovniki in gojenci, dobivali jasen pouk, kako je treba opraviti koristen obisk, ko so oni sami prihajali v njegovo sobo na pogovor in občudovali način, kako se je on obnašal.

V stiku z ljudmi je na prvi pogled prepoznal njihove nravi, težnje, napake in dobre lastnosti. Znal je ubrati pravšen način govorjenja, ki je zadovoljil vsakega obiskovalca. Ko so vprašali o načinu poteka pogovora o tem, kako si je pridobil zaupanje ljudi in spoštovanje, je svetoval naslednje: »Vprašujte veliko, napeljite pogovor na položaj, delo, stanje sogovornika. Kmeta povprašajte o stanju na polju, vojaka o vojaškem življenju, zdravnika o njegovih bolnikih, trgovca o njegovih poslih, družinskega očeta o njegovi družini, otroka o šoli in njegovih igračah.« Spreten v prilagajanju vsem značajem in približevanju njihovim sposobnostim, se je znal pogovarjati celo s čisto majhnimi otroki in je, skoraj bi rekli, z njimi jecljal, medtem ko je v pogovoru o povprečnih stvareh z ljudmi podpovprečne izobrazbe dal, da so se pogovorili o svojem znanju in opravljanju poslov.

Vzporedno s sprejemanjem obiskov je odpravljal tudi korespondenco. Da bi lahko v miru prebral kupe pisem, ki jih je prejemal od vsepovsod in ob vsakem času, je imel navado, da se je po kosilu umaknil v konvikt ali v kavarno blizu svetišča Marije Tolažnice. Od tu se ni premaknil, dokler ni napisal odgovora na vse dopise. Nato je celih dvajset let uporabil polovico noči, da je odgovore tudi izpisal. To delo je od njega zahtevalo izredno pozornost zaradi nasvetov, ki jih je dajal, in vprašanj, na katera je moral odgovarjati. Pri vsem je bil nadvse previden v svojih odgovorih, zlasti če so vprašanja prihajala od neznanjih ljudi. Če si na osnovi poročil ni mogel ustvariti jasne podobe primera ali če je šlo za preveč osebne stvari, je priporočal, da bi se o stvari pomenili z župnikom, z duhovnim vodjem ali s kakim drugim duhovnikom ali laikom, ki bi bil izveden v stvari, za katero je šlo, in se ravnali po njihovem nasvetu.

Toda pisma, kakor tudi obiski, so mu dajali priložnost, da se je vadil v potrpežljivosti in ponižnosti. Rad je rekel, da mil odgovor z zagotovitvijo spoštovanja

na izzivalna in žaljiva pisma prinaša vedno zmago in spreminja sovražnike v prijatelje. Mil odgovor zatre jezo, pravijo Pregovori. On je to sto in stokrat izkusil.

Bilo je leta 1863, ko je neki plemenit gospod, ki je poznal don Boska samo po govoricah, pisal Božjemu služabniku pismo o neki pomembni stvari. Don Bosko, ki je prav tiste dni imel nadvse zamotano in pomembno dopisovanje in ker ni šlo za zaupno zadevo, je naročil nekemu svojemu duhovniku, naj napiše odgovor. Tisti gospod, ki se je zelo cenil in vedel, kakšno spoštovanje mu gre, je ob prejemu odgovora vzkipel od jeze, vzela pero in napisal žaljivo pismo, češ da bi don Bosko moral vedeti, kdo ga je počastil z lastnoročno napisanim pismom. On da dobro ve, kakega družbenega položaja je don Bosko in da je med njima velikanska družbeno razlika. S tem, da si je don Bosko drznil odgovoriti mu po kom drugem in ne lastnoročno, ga je silno užalil. Da je on že večkrat pisal kralju, papežu in drugim mogočnejšem in da so mu vsi odgovorili lastnoročno in ne po svojih tajnikih. Ali bi se s tem don Bosko ponižal, če bi mu lastnoročno napisal odgovor? Si domišlja, da je več kot kralj ali papež? Pravzaprav bi bila njegova dolžnost, da bi mu osebno prinesel odgovor. Pismo se je nadaljevalo v tem slogu do konca.

Don Bosko se zaradi prejetega pisma, polnega žalitev, ni prav nič užalil, temveč je lastnoročno napisal odgovor, da se mu zahvaljuje za njegovo ljubeznivo pismo, da ga je vedno poznal kot zelo izobraženega človeka, da pa niti pomislil ni, da bi tako mojstrsko znal zbijati šale, kot je to pokazal v svojem pismu. Zahvalil se mu je za zaupen način, s katerim je izrazil svoje poglede, in mu zagotovil, da je njegov prijatelj. Zaradi tega prijateljstva se čuti visoko počaščenega in bo zato ob vsaki priložnosti še in še potrdil svoje spoštovanje. Zato mu je predlagal, ker v tistem trenutku ni imel več časa za pisanje, da bi prišel na ta in ta dan, ob tej in tej uri k njemu na kosilo, da bi se mirno pogovorila o postavljenem vprašanju.

Ko je tistemu gospodu pošel napad besnosti, je priznal svojo krivdo zaradi odposlanega pisanja in ga je bilo zelo sram. Don Bosko je prišel k njemu na kosilo in hišni gospodar ga je pričakal pri stopnicah. Na začetku mu je bilo malo nerodno, toda po nekaj minutah je videl, da je don Bosko pismo štel zares za šalo in je izrabil priložnost, da ga je obiskal. Jedli so, se šalili in don Bosko je s svojo ljubeznivostjo kaj kmalu postal gospodar srca svojega gostitelja, ki je od takrat postal velik prijatelj in podpornik oratorija.

Neki župnik iz škofije Saluzzo je bil po dolgem dopisovanju z don Boskom užaljen, ker don Bosko ni privolil v neke njegove predloge, in je napisal sedem strani dolgo pismo, polno žaljivk in očitkov. Don Bosko mu je odpisal, da mu je zelo hudo, ker ga je tako užalostil, da mu je predložil nekaj zamisli in vidikov,

za katere je menil, da jim ne bo ugovarjal, in da jemlje nazaj vsako besedo, ki bi ga mogla razžaliti, da prepušča vse njegovi odločitvi in ga prosi odpuščanja, če ga je nehote v čem razžalil. Župnik je ob branju tega nepričakovanega odgovora prešel k veliko bolj zmernim čustvom. Prosil je za odpuščanje in dodal, da naj pozabi na vse, kakor da nikdar ne bi ničesar napisal. Ponudil se je, da bi v vsem pomagal don Bosku, kolikor bi mu omogočale njegove moči. To svojo obljubo je potem tudi velikodušno izpolnil.

Neki drug ugleden duhovnik je pisal don Bosku pismo, na katero pa on ni mogel odgovoriti, ker ga ni bilo v Turinu. Ker duhovnik ni dobil odgovora, se je razjezil, prepričan, da don Bosko noče dopisovanja z njim. Zato je začel javno govoriti, da je don Bosko velik ošabnež in domišljavec ter dodal: »Če je predstojnik nove družbe tak, kakšna zalega morajo potem biti šele njegovi salezijanci. Navedel je celo vrsto obtožb in pričakoval, da se bo don Bosko opravičil, češ da se je ponižal, ko mu je pisal pismo. Ko je don Bosko zvedel za te govorice, mu je napisal pismo, v katerem mu je odgovoril, da se ne bo opravičeval zaradi obtožb, ki mu jih je naslovil, ker je vreden še večjih opozoril. Prosil ga je samo, da bi mu, ker je pač vsak človek izpostavljen nevarnosti, da umre, odpustil vse žalitve, da bo tako mirno stopil pred Božjo sodbo. Na to pismo je tisti duhovnik odgovoril, da mu je silno žal zaradi neprijaznih in neresničnih obrekovanj in da mu ne preostane nič drugega, kot da pride v Turin, se vrže pred njegove noge in ga prosi odpuščanja.

Tako je don Bosko dokazal, da vsakdo, ki v govoru ali pismu odgovarja na izzivanje z izzivanjem izgubi, kajti trd govor vzbuja odpor.

5.

POGLAVJE

Neprimerni pogovori in skrivnostni plamen v spalnici – Klepeti in strah – Don Bosko da razlago dogodka in spodbuja fante, naj ne prezirajo Marijinega opozorila. – Vezilo, plamen, pregled vesti – Kako Marija vidi vse, kar hoče, in se navadno tako prikazuje na tem svetu – Marijina pesem v nekem njegovem videnju – Med gojenci se kažejo dobri sadovi tistega plamena – Razlog, zaradi katerega se je don Bosko tako neutrudno posvečal spovedovanju

DON BOSKO JE PRI VSAKEM SVOJEM DELU in pri vsakem svojem naporu imel pred očmi samo Božjo čast in blagor duš, zato ni čudno, da ga je presveta Devica osebno podpirala pri izpolnjevanju njegovih nalog in bedenju nad njegovimi fanti v oratoriju. Nihče namreč ne more zanikati, da obstaja povezava z nadčutnim svetom. Nadnaravni pojavi, ki so se godili skozi stoletja, so taki, da spadajo v področje zgodovine. Kar se teh tiče, je vsak nepristranski kritik svoboden glede preiskovanja, razpravljanja in sprejemanja, zato jim namenjamo raziskavo, kolikor jih bomo prikazali. Vendar pripominjamo, da je o čudovitih dogodkih, ki so se pojavljali v življenju častitljivega Janeza Boska, in njegovih besedah pričalo 5. gojencev, z njimi pa duhovniki, kleriki in drugi v zavodu.

Torej začnimo razpravo in bomo povedali, kako je Marija stvarno veliko-dušno pomagala oratoriju.

Don Janez Bonetti v svoji kroniki 9. januarja 1862 pripoveduje takole: Okoli 9^h zvečer so trije fantje, Vallania, Sciulli in Finelli, šli predčasno spat v svojo sobo v zavodu sv. Alojzija, v novem delu zavoda. Medtem ko so si pripovedovali šale (ali bolje so govorili grde stvari), namesto da bi šli k skupnim molitvam, so začutili sunek kot ob potresu, nato pa piš močnega bližajočega se vetra. Na nekem

oknu njihove sobe se je pojavil majhen plamen kot ognjena krogla. Čeprav je bilo okno zaprto, je plamen prihajal skozenj z rahlim hrupom. Pomikal se je nad njihovimi glavami, prešel dvorano od enega konca do drugega, nato se ustavil na sredini in ni bil več ena celota, temveč se je razdelil v veliko plamenov po vsej spalnici, ki je bila za trenutek razsvetljena do zadnjega kotička. Kakor se je slišal hrup, se je s hitrostjo človeškega koraka premikal tudi plamen. Čez nekaj trenutkov so se plameni spet zbrali v kroglo, ki se je premikala proti oknu in šla ven. Tisti trije fantje so bili polni strahu. Potem ko so si komaj oddahnili, so se skrili pod odeje.

»Taka izredna stvar ni mogla ostati neopažena. Vallania mi jo je pripovedoval in zagotavljal, da je resnična, čeprav ni bila njemu v čast. Kot blisk se je raznesla novica; krožile so razne pripovedi. Tisto svetilko, ki se je iskrila v živi in izredni luči, sta videla tudi don Rua in don Savio, ko sta šla iz šole, a sta menila, da je to blodeča lučka nad močvirjem. Klerik Provera je bil za zavodom, na terasi blizu okna in od tod jo je videl, kako se je pojavila nekako dva metra nad njegovo glavo. Medtem ko jo je opazoval, se je neslišno razpočila v šop isker; nato je zagorela z vso močjo in se porazgubila v gosti temi. Nekateri so trdili, da so videli ognjeno kroglo nad don Boskovo sobo. Še druge pripovedi o skrivnostnih prikaznih so krožile med gojenci, a brez utemeljenega dokaza.

Don Bosko je v nedeljo zvečer 12. januarja, ko so bili zbrani vsi, dijaki in rokodejci, pripovedoval o tem dogodku in ga razložil do najmanjših podrobnosti. Takole je govoril:

To je dejstvo, imamo navzoče priče, ki so povedale, kakor sem vam jaz rekel. Dodali so, da je tista krogla prešla v drugo sobo, ki se je je prijelo slabo ime. Kmalu zatem sta jo videla don Rua, don Savio in klerik Provera.

V tistih dneh se je med fanti veliko govorilo o tisti luči. Nekateri so vpraševali: Kaj se je zgodilo? Ali morda duša gojenca Martana potrebuje pomoč? Drugi: Morda je meteor ali zvezdni utrinek? Pustimo vsa ta ugibanja; jaz vam lahko povem, kakor se je res zgodilo. Stvar je taka: v tem zavodu so nekatera zakrknjena srca, ki se upirajo Božji milosti. Priklicali so nase Božjo jezo, ki je grozila s kakšno posebno kaznijo. Marija, ki se je vedno izkazala kot zavetnica tega zavoda, zadržuje te kazni z vidnim znamenjem, kakor smo videli; omejila se je na blag opomin tistim, ki imajo zakrknjeno srce.

Zagotavljam vam, da kadar mislim na stanje nekaterih, jokam od žalosti. Po toliko milostih, ki smo jih prejeli iz nebes, pa moram gledati nekatere tako brezbrizne, ki se ne zanimajo za opomine vesti. Če se tisti ne odločijo za to pravočasno, da že končno opustijo greh in se izročijo Gospodu, morda v vsem svojem življenju ne bodo imeli priložnosti, da se spreobrnejo. Naj dobro pazijo ti fantje, ki jim hočem dati nasvet, in sicer tole: Če ne bodo zapustili greha, naj zapustijo ta zavod, naj odidejo čim prej, sicer jih bo zadela kaka

nesreča, a jaz zanjo ne bom kriv. Naj vsakdo pomisli na to. Tisti naj opravijo življenjsko spoved; nekateri so pri spovedi zamolčali greh, in to že zdamnaj; nekateri imajo nemirno vest in se vedno izgovarjajo: bom drugič povedal, a nikoli ne zberejo dovolj poguma. Tisti se naj bojijo, da nimajo prav. Tisti pa, ki imajo mirno vest, se nikoli ne bojijo; lahko jim zagotovim, da se jim ne bo zgodilo nič hudega, saj imamo s seboj Devico Marijo, ki nas varuje. Če slišite hrup ali vidite lučko, pazite, da boste v Božji milosti, in se ničesar ne bojte. Prav pred kratkim je bil prav kratek obisk vašemu srcu, a ga nobeden ni opazil. Za dobre je to gotovo velika opora in zagotovilo varnosti za vašo dušo. Raztresenim pa mora to biti priložnost za resen razmislek.

Nekdo mi je danes dejal: 'Hočem oditi iz te hiše, ne zdržim več ob teh dogodkih.' O, dobri fant! Kadar nas Božja roka hoče pritegniti k sebi, ali nas ne bo našla v katerem koli kotičku na zemlji? David pravi: 'Če bi šel v nebo proti zvezdam, si ti tam; če bi šel v podzemlje, v pekel, te bom tam našel; če bi raztegnil krila in bi poletel do zadnjih morskih meja, bi me tudi tja vodila in podpirala tvoja desnica.'

Medtem pa jutri vi vsi prosite Gospoda in Devico Marijo, da nam naklonita vse tiste milosti, ki so potrebne naši duši. Jaz jo bom prosil za blagor moje in vaše duše. Sedaj pa pojdite spat in se dobro naspite.

Ko je nehal govoriti, je fant Vallania pristopil k meni (don Bonetti) in mi zagotovil, da je don Boskova pripoved natančno ustrezala temu, kar je videl v sobi.

Mnogi so se pogovarjali o tistem stavku: *Pred kratkim je bil majhen obisk v vašem srcu in nihče ni tega opazil*, in so menili, da je namigoval na vezila ali na listke, ki jih je nekaj dni prej razdelil med fante, na katerih je bil vsak fant označen po svojem moralnem stanju; torej tisto vezilo ali tista luč ali tista goreča krogla, vse to je bila ena sama stvar z enim samim ciljem ali boljše rečeno posledica tiste. Tako so jo umevali fantje, ko so don Bosku voščili lahko noč.

Ko so gojenci odšli spat, se je velik del klerikov in nekaterih laikov zgrnil okoli don Boska, da bi mu postavili kako vprašanje. Med drugim so prosili, naj jim razloži tiste svoje besede: *Krogla je prihajala skozenj drugje, kjer je dopustila vest, da se tam niso pogovarjali o posebno lepih stvareh*. Vendar don Bosko ni hotel ničesar razlagati, ampak je dal, da so razumevali drugače, da je krogla šla prav skozi njegovo sobo in da je takrat spoznal veliko drugih stvari.

Potem nam je rekel, kako se Marija navadno prikazuje na tem svetu. Potem ko nam je dal nekaj razlag o globokem spoznanju, ki ga je imela teologija, tako da nam je razložil, kolikor je človeško mogoče, o intuitivnem gledanju Boga, po katerem svetniki, ki gledajo Boga kot v ogledalu, pač po svoji privolitvi, vidijo vso preteklost, sedanost, prihodnost in vse točke veselja, je nato začel govoriti o Mariji, ki, če hoče biti v kakem posebnem prostoru, mora samo izraziti voljo,

da hoče biti v tistem kraju, in je gotovo na tistem kraju. Prikaže se večinoma v oblačilu tiste dežele, v kateri se hoče prikazati; nekajkrat se je prikazala in dala znamenje svoje navzočnosti v prostoru s simbolom.

Bili smo prevzeti, ko smo ga slišali govoriti tako lahkotno o mističnih stvareh, nekateri pa so ga vprašali, ali je že izkusil ali imel podobna videnja. Odgovoril je, da se je to naučil iz knjig. Ker obstajajo knjige, ki govorijo o spekulativnih stvareh, ki pripadajo tistim, ki hočejo živeti kontemplativno življenje, je don Rua vprašal, ali so v zavodu fantje, za katere bi bile primerne take knjige. Don Bosko ga je smeje se imel za radovedneža in dodal: 'Tisti, ki bi lahko brali take knjige in bi jih mogli razumeti, se nimajo za take, kajti če bi se imeli za take, gorje jim, Bog bi dopustil, da bi bili ponižani.'

Nekateri so ga vprašali, kaj je treba narediti, da ne pademo nazaj in se ohranimo v kreposti. Odgovoril je: 'Storimo tisto, kar moremo: imejmo se za nič pred Gospodom in bodimo trdno prepričani, da brez njega lahko samo grešimo.'«

Do tu kronika.

V tem prikazovanju, o katerem je najbrž don Bosko slišal, so se v sanjah o Devici Mariji pesmi Silvija Pellica *Marijino srce, ki so ga angeli pridružile* sklepnice. Zdelo se mu je, da je on sam zaintoniral to pesem in da se mu je pridružil ogromen zbor s svojimi nebeškimi melodijami in jo odpel do konca:

*Pridite k meni, o sinovi,
(Tako odgovarja Marija).
Tistega, ki izlije take prošnje,
Ne morem odbiti.*

*Okoli mene se strnite.
Bodite mi vedno ob strani,
Ga bom pokrila s plaščem.
In bom vaša obramba.*

Ko je zbor končal in je vse naokoli nastala globoka tišina, je Marija sama začela peti pesem neizrekljive harmonije in sladkosti. Don Bosko je v spominu ohranil smisel tistih verzov; še več, čeprav ni nikoli hotel razodeti podrobnosti tega videnja, je nekaterim svojim najtesnejšim prijateljem zaupal, da ima napisano, kar si je mogel zapomniti. Gotovo ne moremo dvomiti o resničnosti njegove trditve. Ko smo po smrti pregledovali njegove papirje, smo med njimi našli en od časa porumenel list, ki vsebuje, kar je s svojo roko napisal don Bosko, in sicer v zgoraj omenjenem ritmu šest kitic pesmi Silvija Pellica. Zdi se kot nadaljevanje, ker se razume, da Marija nadaljuje in spodbuja ter daje nasvete nekemu svojemu zvestemu prijatelju.

Ali je to tisti papir, ki ga raziskujemo? Naj bo že kakor koli, mi ga navajamo, kajti kar je don Boskovega, je za nas dragoceno.

*Duša poslana, umiri se,
Zvesta ustnica ti to pravi;
Imel boš srečo v življenju,
Če boš poslušal moje izreke.*

*Če boš želel uživati mir,
Se bojuj proti praznemu užitku,
Pa boš takoj imel nebo in zemljo
Za stanovitne prijatelje.*

*Ne hrepeni po visokem znanju;
Išči le pravo znanost,
Tisto, ki te v nebesa vodi;
Samo ona je prava dobrina.*

*Vera naj te podpira
V dvomih življenja;
Če boš v nebesih prosil za pomoč,
Ti bo plačilo zagotovljeno.*

*Kadar bo od dnevov zadnji
Prišel in bo v pepel zavito
Tvoje truplo pokopano,
Nihče več ne bo mislil nate.*

*Tedaj bo prekipjevajoč v veselju,
Ker je bil pobožen in vdan,
Tvoj duh šel k Bogu
In užival pravo dobrino.*

Pa se vrnimo k Bonettijevi kroniki.

»Uspeha, ki ga je v fantih vzbudilo prikazanje tiste luči, ne moremo oceniti. Mnogi, ki so bili zanemarjeni, so se poboljšali, opravili so življenjsko spoved in začeli pogosto prejemati zakramente. Tisti večer so kar tekmovali in prosili tega ali onega klerika za svetinjico, da si jo bodo obesili okoli vratu; dobri so dajali znamenja, da bodo vztrajno hodili po poti kreposti, slabi pa, da se bodo poboljšali, in so to tudi storili.

Podobna spodbuda k spreobrnjenju ne bi dosegla vseh zveličavnih sadov, če v don Bosku ne bi bilo nenehnega nadnaravnega spoznanja vesti.

Ko je nekega dne v tem času, tako pravi kronika, odšel iz oratorija s klerikom Provero in Durandom, se je razvil tale pogovor: 'Računal sem, da si bom zmanjšal napor pri spovedovanju, pa sem povabil dr. Marenga, ki se rad ponudi,

da pride pogosteje spovedovat fante; za isto sveto opravilo sem prosil tudi don Ricchettija. Toda kako naj to napravim? Opazil sem velike težave, ki jih nista mogla opaziti ta dva odlična duhovnika. Zato sem od časa do časa moral poklicati v svojo sobo določene fante. Vprašal sem jih: Kdaj boš pa prišel ti, da poravnaš svoje račune?

Vedno so mi odgovarjali:

- Komaj pred nekaj dnevi sem bil pri don Ricchettiju ali pri don Marengu; opravil sem življenjsko spoved.
- Vendar, ali si povedal to in to? Obstali so tam in niso vedeli, kaj naj rečejo, ter odgovarjali:
- Res, nisem si upal povedati.«

K tej pripombi v kroniki bomo dodali: Don Boska so podpirali tisti, o katerih je dejal sv. Janez v svojem evangeliju: *Ipse enim sciebat, quid esset in homine (On je namreč vedel, kaj je v človeku).*

6.

POGLAVJE

Odgovor Pija IX. na don Boskovo pismo – Papeški odlok za odpustke – Dodatno poglavje za pravilnik prazničnega oratorija – Sprejem v salezijansko družbo: govor o pokorščini – Don Bosko razlaga klerikom vrstico iz evangelija sv. Janeza: zadovoljstvo, ki ga čuti, kdor dela za duše – Don Bosko odvrne don Allievija od ustanovitve redovne družbe – Beseda gojencem: način kako lepo preživeti pustni čas – Sredstva za posvečenje: napoved težkih duhovnih bojev – Don Bosko noče, da bi fantje med odmorom posedali in bili sami zase – Don Bosko od daleč odkrije skrite igralce za denar; bitka s snežnimi kepami in don Boskovo odpuščanje

DON BOSKOVO SRCE je bilo stalno doma v Rimu in proti koncu leta 1861 je pisal Piju IX. pismo, katerega prepisa, kakor tudi drugih zaupnih pisem, nimamo. Njegova pisma so bila papežu iz različnih razlogov vedno dobrodošla. V tem pismu ga je don Bosko prosil za nekatere duhovne darove, ki jih je takoj dobil z odlokom, kateri je bil priložen naslednjemu pismu, ki kakor odlok nosi lastnoročni papežev podpis.

PAPEŽ PIJ IX.

Predragi sin! Pozdrav in apostolski blagoslov!

Z resničnim veseljem smo prejeli tvoje pismo z dne 25. preteklega decembra, ki si ga pisal tudi v imenu mnogih duhovnikov, klerikov in laikov, polno spoštovanja in ljubezni, ki ju ti ter imenovani duhovniki in laiki izpovedujete temu Petrovemu prestolu. Brez dvoma si moreš tudi sam predstavljati, kako velika žalost in zgroženost napolnjujeta našega duha zaradi strašne vojne, ki so jo naši sveti veri, zlasti v naši nesrečni Italiji, napovedali sinovi teme, ki z uničujočimi knjigami, s časopisi, s šolami in z denarjem ter z drugimi zlobnimi zvijačami skušajo ljudstvo v Italiji oddaljiti od prave katoliške vere, jih vreči v

nevarne zmote vseh vrst, jih pokvariti na obžalovanja vreden način in jih s pravo pek-lensko hudobijo spraviti v nevarnost večnega pogubljenja. Kljub temu pa sredi te hude zarote brezbožnežev proti katoliški Cerkvi čutimo veliko zadoščenje, ko vidimo, s kolikšno odločnostjo in vztrajnostjo naši častiti bratje škofje, kakor terja njihovo škofovsko dostojanstvo, odločno branijo pravice, nauk in sveto Cerkev in s kakim navdušenjem toliko zvestih duhovnikov, tesno povezanih z nami in s svojimi škofi, junaško bojuje Gospodov boj in kako se mnoga ljudstva končno upirajo naporom brezbožnežev in ostajajo zvesta temu Apostolskemu sedežu. Zato sredi toliko težav, ki nas stiskajo od vseh strani, s toliko večjim veseljem sprejemamo v vednost, kako se ti, dragi sin, in zgoraj omenjeni duhovniki in laiki trudite za blagor vernikov ter odkrivате in onemogočate spletke in zmote sovražnikov. Zato, medtem ko iz vsega srca čestitamo tebi in tistim duhovnikom in laikom, vas obenem spodbujamo, da z vso gorečnostjo še naprej podpirajte sveto stvar naše svete vere. Prav tako izražamo gorečo željo, da bi ti in tvoji dvigali k milosti in usmiljenja polnemu Bogu goreče molitve, da on začne braniti svojo stvar, nam pomagati s svojo mogočno pomočjo ter vedno stati ob strani svoji Cerkvi. Iz priloženega odloka pa lahko vidiš, s kakšnim veseljem smo zadostili vsem tvojim prošnjam. Končno tebi in vsem zgoraj navedenim duhovnikom in laikom iz vsega srca podeljujemo apostolski blagoslov, zagotovilo vseh nebeških milosti in kot znamenje naše posebne naklonjenosti do vas vseh.

Pri sv. Petru, 13. januarja 1862

šestnajsto leto našega škofovanja *papež Pij IX.*

Dragemu sinu duhovniku Janezu Bosku - Turin

Odlok, ki je bil dodan prošnji, ki jo je napisal don Bosko, se glasi:

Sveti oče!

Duhovnik Janez Bosko, ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu (Piemont), pokleka k vašim nogam in vas prosi, da bi mu naklonili naslednje duhovne darove:

- 1. Dovoljenje, da sme na božično noč opolnoči darovati tri svete maše in deliti obhajilo tistim, ki so pri njih – ZA SEDEM LET.*
- 2. Popolni odpustek vsem, ki ob tej priložnosti prejmejo sveti zakrament spovedi in obhajila.*
- 3. Isti popolni odpustek enkrat na mesec fantom, ki ob vaji za srečno smrt prejmejo svete zakramente.*
- 4. Popolni odpustek v trenutku smrti za fante, ki SEDAJ PREBIVAJO v tej hiši, kakor tudi SEDANJIM dobrotnikom iste hiše.*

Za te milosti se priporoča itn. njegovi svetosti papežu PIJU IX.

*Prošnji se ustreza v smislu predpisov, ki jih je treba upoštevati.
papež Pij IX.*

N. B.: Besede, napisane z velikimi črkami, je dodal sam Pij IX. v predloženi prošnji.

Don Bosko je papežev dar sporočil tako notranjim kakor zunanjim fantom. To mu je tudi dalo priložnost, da je drugemu delu pravilnika za praznični oratorij dodal in potrdil pobožne vaje, ki so bile v navadi med velikim tednom in v mesecu maju.²

Papeževo pismo je bilo prebrano vsem članom Družbe, ki jih je januarja 1862 bilo z don Boskom osemtrideset združenih v Gospodu: to je 5 duhovnikov, 28 klerikov in 5 laikov.

Predložili so dva odlična pripravnika za sprejem v letu preizkušnje. O njiju v zapisniku beremo:

Dne 2. januarja 1862 se je pod predsedstvom gospoda rektorja don Boska zbral svet Družbe sv. Frančiška Saleškega in opravil predpisane formalnosti za sprejem subdiakona Jerneja Fusera iz Caramagne, sina Klementa, in klerika Petra Racca iz Volvere, sina Jakoba. Potem ko sta oba prejela pritrdilne glasove, sta bila sprejeta v Družbo.

Po sprejemu nam don Bonettijeva kronika pravi:

»Don Bosko je govoril o zaobljubah. Pustil je ob strani uboštvo in čistost in podal nekaj misli o pokorščini. 'Pokorščina je volja, ki je pripravljena storiti, kar spada k Božji službi. Ta opredelitev sovпада z opredelitvijo pobožnosti. Potrebno je, da je vsak pripravljen storiti velike odpovedi volje – ne zdravja, ne denarja, ne bičanja in spokornih vaj, ne izredne vzdržnosti od hrane, temveč volje. Zato mora biti vsak pripravljen, da stopi na prižnico ali pomaga v kuhinji, da poučuje v šoli ali pometa, da poučuje katekizem ali moli v cerkvi, da asistira na odmoru, da mirno študira v svoji celici, da spremlja fante na sprehodu, da sedaj ukazuje, pa se spet pokorava. Če bomo delali s takim duhovnim razpoloženjem, nas bo spremljal Božji blagoslov, ker bomo njegovi resnični in zvesti učenci in služabniki. Samuel je vpraševal Savla, ali Gospod terja žrtve in daritve ali pokorščino njegovi besedi. Boljša je namreč pokorščina kot žrtve in pos-

² POSEBNE VAJE KRŠČANSKE POBOŽNOSTI

1. Pomembna pobožna vaja je obhajilo, ki ga je papež dovolil opraviti pri polnočnici. Duhovnik lahko opravi tri svete zaporedne maše, pričujoči lahko pristopijo k sv. obhajilu in prejmejo popolni odpustek, ki ga morejo nameniti tudi dušam v vicah. Najprej se slovesno opravi božična devetdnevica z blagoslovom z Najsvetejšim. Ta večer lahko vsi večerjajo ali se pokrepčajo in se nato pripravijo na sveto obhajilo. Razlog je v tem, ker dolžnost posta veže do polnoči, obhajilo pa se prejema po polnoči.

2. Zadnje štiri dni velikega tedna se opravljajo sveti obredi in pripravi božji grob, na veliki četrtek ob petih popoldne bodo vsi gojenci, če bo vreme dopuščalo, v procesiji šli obiskovat božje grobove. Zatem bo sledil obred umivanja nog.

3. Prav tako se obhajajo v mesecu maju posebne pobožne vaje v čast presveti Devici Mariji in zadnji teden tega meseca bo štirideseturna pobožnost izpostavljenega Rešnjega telesa s popolnim odpustkom, ki ga lahko darujemo dušam v vicah, in osemdnevna pobožnost za sklep meseca.

lušnost je več vredna kot maščoba ovnov. Zato moramo velikodušno poslušati predstojnikov glas, ki predstavlja Boga in glas dolžnosti. Če bomo delali tako, bomo dosegli cilj našega poklica, si nabrali veliko zasluženj in bomo rešili svojo dušo in duše drugih.«

Pogosto se je vračal k pokorščini in kazal, kako veliko plačilo čaka pokorne redovnike najprej tukaj na zemlji. Sreča, da moremo reševati duše. Nato don Bonettijeva kronika nadaljuje:

»Dne 23. januarja je bil don Bosko dopoldne s svojimi kleriki pri razlagi testamentina – pouk, ki ga je imel ob četrtkih dopoldne. Ko so ga prosili, da bi jim iz svetega besedila podal kakšen moralni nauk, se je ustavil pri besedi sv. Janeza: Kdor se ravna po resnici, pride k luči. Med drugim je razvil naslednjo misel: 'Oh, srečen klerik, ki je okusil, kako blagodejno je delati za zveličanje duš! Ta se ne boji več mraza, vročine, lakote, žeje, neprijetnosti, sramotenja. Niti smrti se ne boji. Žrtvuje vse, samo da more pridobivati duše za Gospoda. Kdor se ravna po resnici, pride k luči. Kdor dela dobro, bo kaj kmalu mogel občudovati svetlo luč. Poskusite in boste videli.'

Medtem ko je don Bosko skušal svojega duha vcepiti v duše svojih klerikov, od katerih dobršen del ni pripadal salezijanski družbi, je prišel v oratorij in se nekaj dni v njem zadržal don Serafin Allievi. Bil je zelo izobražen mož, poln duhovniške gorečnosti, pravi apostol mladih, ki je v Milanu v Oratoriju sv. Alojzija naredil veliko dobrega. Don Bosko, ki je bil leta 185. njegov gost, ga je zelo slovesno sprejel in ga prosil, da je nekega večera po večernih molitvah govoril fantom. Don Allievi je nameraval ustanoviti dom za otroke brezdomce ter za vzgojo in oskrbo poskrbeti z ustanovitvijo nove redovne družbe. Za nasvet je vprašal don Boska. Ker pa je on dobro poznal težave takih dejanj, ga je vprašal, ali je za njegovo osebno gotovost mogoče imel kak poseben nadnaravni dogodek ali povabilo, ki bi mu zagotovilo, da je to po Božji volji. Don Allievi mu je odgovoril, da česa takega nima. Tedaj mu je don Bosko to odsvetoval in ga spodbudil k nadaljevanju že začetega dela. Don Allievi mu je bil hvaležen za nasvet. Klub vsemu je poskusil uresničiti svojo zamisel, vendar iz vsega ni bilo nič. Don Allievi je don Boskov nasvet zaupal duhovniku Frančišku Rainoniju, ki je bil tedaj (1908) asistent v svetišču blažene Device Marije v Trevigliu in je potem vse pripovedoval don Janezu Garinu.

Toda don Bosko, ki je imel vse Božje obljube, ni opustil ničesar, da bi jih bili njegovi gojenci tudi vredni. Dne 22. januarja je po večernih molitvah stopil na prižnico, in ko ga je neki klerik vprašal, kako je mogoče najprimerneje preživeti pustni čas, je odgovoril: 1. Vse, kar boste v tem času storili, skušajte narediti

v čast in slavo Marije. 2. Vse, kar boste storili v čast Device Marije, storite z namenom, da boste pomagali dušam v vicah.' Potem je dodal še veliko drugih stvari, ki pa jih ne morem zapisati, ker ne utegnem. Med drugim je naznanil smrt Alojza Bianciottija iz Cantalupa, starega 17 let. Fant je umrl 31. januarja v bolnišnici San Giovanni.

Naslednje dni je don Bosko bil v skupini fantov in jim rekel: 'Hočete postati sveti? Spoved je ključavnica, ključ pa zaupanje v spovednika. To je sredstvo, da vstopimo skozi nebeška vrata.'

Nekoč je dejal: 'Za polet v nebesa imamo dvoje peruti: spoved in obhajilo.'

Včasih je komu šepnil na uho: 'Pogum, dragi moj! Čas preizkušnje se bliža.' To je zadostovalo, da so se dečki, ki jih je opozoril, zavedeli zank, ki jim jih je pripravil sovražnik ljudi.

V času odmora ni trpel, da bi se nekateri oddaljili od tovarišev, niti ni hotel na dvorišču videti klopi za sedenje. Nekega dne, tako nam je pripovedoval 1905. leta don Anglois, ki je bil dijak v oratoriju in potem kaplan v ženskih jetnišnicah v Turinu, so se trije dečki med odmorom usedli na velik tram, ki so ga rabili za gradnjo. Don Bosko se jim je približal in nadvse ljubeznivo dejal: 'Če ste narazen, ste trije odlični dečki, če ste pa skupaj, ste trije poredneži.' Takoj so se vsi vključili v igro.

Za nadzorovanje je imel čisto poseben čut. Predpisano je bilo, da je treba denar, ki so ga dobivali gojenci od doma, izročiti prefektu, ki bi ga skrbno čuval in upravljal po lastnikovih željah. To je bila pametna odredba za preprečitev mnogih neredov. Tedaj se je don Bosko 31. januarja, tako nam pripoveduje don Bonettijeva kronika, sprehajal z nekaj fanti pod stebriščem. Kar nenadoma se je ustavil in poklical diakona Janeza Cagliera in mu po tihem rekel: 'Slišim žvenk denarja, pa ne vem, na katerem koncu se igra. Pojdi in poišči te tri fante (povedal mu je njihova imena) in našel jih boš pri igri.'

'Takoj sem jih šel iskat,' pripoveduje sam Cagliero, 'tu in tam, pa brez uspeha. Tedaj sem zagledal enega izmed treh. Takoj sem ga vprašal: 'Od kod prihajaš? Kam si se zabil, da te tako dolgo nisem našel?'

'Bil sem tam in tam.'

'In kaj si tam delal?'

'Kegljali smo.'

'S kom?'

'S tem in tem.'

'Igrali ste za denar, kajne?'

Fant je nekaj jecljal, vendar ni zanikal, da so igrali za denar.

'Tedaj sem šel v tisti zelo skrit kraj, kamor mi je fant povedal, vendar drugih dveh nisem več našel. Raziskoval sem stvar naprej in ugotovil, da so tisti trije še pred desetimi minutami bili vsi razgreti zaradi izkupička pri igri. Nato sem dal odgovor don Bosku. Naslednjega dne je don Bosko pripovedoval, da je prejšnjo noč videl v sanjah tiste tri fante, kako so zavzeto igrali za denar.'

Tako se je končal mesec januar, poln nepredvidenih dogodkov, ki pa niso mogli ovirati neprijetnega doživetja, o katerem nam pripoveduje imenovani don Anglois. Ker je zapadel globok sneg, so dijaki in rokodelci zgradili dva visoka stolpa, ki sta predstavljala dvoje bojišč. Eni so napadali trdnjavo drugih. V veliko zadovoljstvo gojencev je od začetka potekalo vse v redu. Predstojniki so pustili igro. Toda ponoči so dijaki podrli stolp rokodelcev, ki so začeli kričati o izdajstvu, ponovno zgradili svoj stolp in postavili straže. V fantih se je vžgalo bojno razpoloženje, ki je tudi nekaj naravnega med gojenci dveh različnih vrst, saj je vedno nekaj trenja. Tretji dan so rokodelci, oboroženi s palicami, napadli trdnjavo dijakov, ki so jo hrabro branili. Ob zvoku trobent so tako napadalci kot branilci začeli junaški boj. Snežne kepe so frčale od vseh strani. Prihiteli so don Alasonatti, Buzzetti in Rossi, se vrgli v metež in zahtevali, da odložijo orožje. Bilo je nekaj težav pri izvedbi povelja, toda ko je zazvonil zvonec, so eni odšli v delavnice, drugi pa v šolske razrede. Buzzetti je z nekaj familijanti hitro razrušil bojne okope.

Fantje pa so razmislili o tem, kar so storili, in uvideli svojo krivdo. Prišel je poldan. Rokodelci in dijaki so se zbrali, počakali don Boska, ki je po stopnicah prihajal h kosilu, in ga prosili odpuščanja. Obljubili so, da bodo šli tiho v obednico in nikdar več naredili kaj podobnega. Don Bosko se je ustavil in jih gledal. Neki predstojnik, ki je stal blizu njega, mu je rekel, naj jih ošteje. Don Bosko pa je odgovoril: 'Ali ne vidiš, da prosijo odpuščanja?' Potem je za trenutek pomislil in dejal: 'Ker ste prosili odpuščanja, je končano. Odpuščam vam. Pojdite v obednico in molčite.' Tako se je tudi zgodilo. Zvečer je don Bosko prepovedal podobne dvoboje in spodbudil vse, da so s posebno gorečnostjo zmolili zdravamarijo za mir v hiši.

7.

POGLAVJE

Bogato Božje plačilo don Bosku za uspešno krščansko poučevanje učeče se mladine – Penzionat ob oratoriju – Osnovna šola za zunanje v Valdoccu in njen pravilnik – Ustanovitev katoliških šol pri Porta Nuovi: Don Bosko v Ivrei za izbiro ljudskošolskih učiteljev; sprejem pri škofu in duhovščini – Tiskarna v oratoriju sv. Frančiška Saleškega – Mnenje kardinala Pieja o slabem tisku – Don Bosko se trudi, da bi dobil od oblasti dovoljenje za tiskarno – Katoliško branje: pismo naročnikom – Don Bosko v imenu tiskarjev naznani dobrotnikom novo delavnico – Usoda tiskarne v Valdoccu

DON BOSKOVA APOSTOLSKA LJUBEZEN je željno zajemala zveličanje mladine vsega sveta. Videl je in predvideval zalezovanje, ki mu je bila in bo izpostavljena od heretičnih, brezbožnih in kužnih šol. Pogosto je tožil svojim sodelavcem in kazal potrebo, da bi odprli čim več katoliških šol. Prosil je Gospoda, da bi mu pomagal pri tem. Bog ga je uslišal bolj, kot je upal. Videli bomo, kako je v nekaj letih ustanovil skoraj tisoč šol za dečke in deklince v Evropi in Ameriki, po njegovem nasvetu pa v Afriki in Aziji. S tem se je tudi prebudila vera med ljudstvom, kakor nam nenehno dokazujejo vodilne osebnosti v posameznih deželah.

Kdo bi si mogel leta 1862 misliti kaj takega?

To je bilo plačilo za don Boskovo prizadevanje, ki je ob zagotovilu pomoči presvete Device Marije uporabil vsa sredstva, tudi najbolj skromna, da je mogel storiti čim več dobrega z osnovno versko vzgojo. Poleg razredov osnovne šole v prazničnih oratorijih in v zavetišču v Valdoccu je začel najprej v Valdoccu ob četrtkih zbirati k zabavi veliko število dijakov iz mesta. Zanimal se je za njihovo učenje in priporočal družinam, da bi pošiljale svoje otroke v tiste šole, kjer je zagotovljen krščanski pouk. Obiskoval je učence v javnih šolah, profesorje, ki so mu

bili prijatelji, in jih katehiziral. Dal je možnost, da jih je veliko obiskovalo njegovo gimnazijo, zanje je razširil zavod v Giavenu in pozneje med štirimesečnimi počitnicami jeseni ustanovil posebne šole za ponavljanje in pripravo na izpite.

Leta 1861 je na svoje stroške odprl konvikt za fante, ki zaradi starosti ali kakega drugega razloga niso mogli biti sprejeti v zavetišče, in jih naselil v enem nadstropju hiše Bellezza ali nekdanje Vrtnarice. Učitelj Jakob Miglietti, katere-mu jih je zaupal, jih je vsak dan vodil v staro cerkev sv. Frančiška in ob praznikih k vsem pobožnim vajam skupaj z dečki iz oratorija. Med tednom so imeli mašo sami zase. Čez dan jih je v dvorani ob vratarnici skupaj z drugimi otroki, ki jih je zbiral po okolici, poučeval osnovne šolske predmete. Zvečer pa je prihajalo veliko število mladih kmečkih fantov, da so se učili pisati, brati in računati.

Osnovna dnevna in večerna šola je delovala že sedemnajst let in je prinašala odlične sadove. Don Bosko je polagoma izdelal pravilnik na osnovi lastne izkušnje in ga dal natisniti. Služil naj bi za vodilo vsem bodočim prazničnim oratorijem in so ga dodali valdoškemu pravilniku z naslovom Tretji del: O dnevnih in večernih osnovnih šolah.³

Leta 1862 je po mnogih težavah in ovirah dokončal tudi skromno stavbo katoliških šol na Corsu Vittorio Emanuele v Turinu z namenom, da bi zavrl vpliv protestantskih šol. Leta 1857 je don Bosko na zboru konferenc sv. Vincencija Pavelskega predložil splošen načrt za te šole in od časa do časa potoval v Ivreo, kjer se je o tej zadevi posvetoval s škofom mons. Morenom.

V kroniki don Bonettija beremo: »Don Bosko je 18. februarja šel v Ivreo, kjer bi se s škofom dogovorila o osebju, ki naj bi ga poslala v nastajajoče katoliške šole, ker je v tej škofiji veliko odličnih učiteljev. Zadržal se je štiri dni, čeprav je imel prvotno namen ostati le malo časa, saj je bil nenehno v časovni stiski. Škof, ki mu je bilo toliko do tega, da se je lahko z njim pogovarjal, mu ni dal odpotovati in je vedno našel nove razloge, da ga je zadrževal. Toda v petek se je don Bosko odločil, da bo za vsako ceno odpotoval v Turin, in tako je tudi storil. Vprašal je škofa, kako daleč je na železniško postajo. Ta mu je odgovoril: četrť ure.

– Čas je, da se odpravim, je dejal don Bosko.

– Imate še pet minut, je dodal monsinjor, dovolite mi, da uživam ta kratek čas v vaši navzočnosti.

Ko je don Bosko stopil iz škofove sobe, je bilo zbranih veliko duhovnikov, župnikov, kaplanov, med njimi tudi kanonik Tea, ki so čakali nanj in želeli z njim govoriti, toda on ni imel več časa, da bi se zadržal. Tedaj so se vsi trudili, da bi govorili med potjo od škofijske palače do železniške postaje. Pet ali šest jih ni

³ Glej dodatek št. 1.

moglo priti na vrsto in so zato kupili vozovnico, stopili na vlak z namenom, da bi govorili z njim in ga spremljali vse do Chivassa.

Toda don Bosko s škofom ni govoril samo o šolah, temveč tudi o tiskarni za tiskanje grških, latinskih in italijanskih klasikov, očiščenih od vsega, kar bi moglo škodovati krščanskim moralnim navadam, in zlasti še za tiskanje Katoliškega branja in drugih spisov, ki bi jih širili med ljudstvom.

Škof in don Bosko sta bila istega mnenja kot kardinal Pieja, ki je pisal: »Ko bi prebivalstvo, pa naj bi bilo še tako pobožno in bi pridno obiskovalo pridige v cerkvi, ne bralo drugega kot slabe časopise, bi v manj kot tridesetih letih postalo brezbožno in uporno. Človeško gledano ni pridiganja, ki bi moglo zajezi poplavo slabega tiska.

Don Bosko je celih enajst let sanjal o lastni tiskarni. Proti koncu leta 1861 pa so njegove želje postale resničnost. Septembra je preselil učitelja Migliettija in njegove učence iz dvorane ob vratarnici v sobano v pritličju vzhodno od hiše, ki jo je kupil od gospodov Filippi. V izpraznjeni dvorani je namestil dva stara stroja na ročni pogon in stiskalnico, ki jih je po naključju dobil v nakup, ter veliko mizo in škatle s črkami, za kar so poskrbeli hišni mizarji. »Videli boste. Imeli bomo tiskarno, dve tiskarni, deset tiskarn. Boste videli.« Zdi se, da je videl kakor v snu tiskarne v Sanpierdareni, Nizzi Maritimi, Barceloni, Marseillu, Buenos Airesu, Montevideu in še veliko drugih.

Guvernerju province Turin je poslal naslednjo prošnjo:

Spoštovani gospod!

Duhovnik Janez Bosko, ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega, vaši uglednosti spoštljivo poroča, kako zelo se je število dečkov v tej hiši pomnožilo in bi bilo zato potrebno poleg mizarske, krojaške, čevljarke in knjigovezniške obrti uvesti še kako drugo stroko. Zdi se, da bi bilo izredno koristno, če bi dodali še majhno tiskarno. V ta namen prihaja k vam, da mu dovolite:

1. *V tej hiši odpreti tiskarno pod naslovom Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega.*
2. *Glede na izključno dobrodelni namen te majhne tiskarne in zaradi omejenih sredstev, ki jih ima na razpolago, bi tiskarno odprli v hiši ravnatelja oratorija.*
3. *Pred začetkom tiskarske dejavnosti bo prosilec poskrbel za strokovno usposobljeno osebo, ki bo zmožna voditi delo.*

Ker bo ta mala tiskarna dajala delo ubogim in zapuščenim dečkom in jim pomagala pri oskrbi, podpisani, računajoč na vašo poznano dobrohotnost, upa, da bo prošnja vzeta v ugoden pretres.

Istočasno se izreka za vaše uglednosti ponižnega prosilca.

Turin, 26. oktobra 1861

duh. JANEZ BOSKO

Guverner mu je takole odgovoril:

D. VI. Št. Pr. 2725

Turin, 29. oktobra 1861

V skladu z zakonom z dne 13. novembra 1859 ne smemo izdajati dovoljenja za tiskarne, litografije itn., razen osebam, ki poleg pogojev, navedenih v členih 128. in 329. istega zakona, imajo za seboj triletno prakso pri kakšnem tiskarju, litografu itn. Ta mora biti potrjen od vlade in mora imeti potrdilo o usposobljenosti in o tem, da tiskarne, litografije itn. delujejo na kraju, ki je dostopen javnosti.

Da bi torej don Bosko, ravnatelj Oratorija sv. Frančiška Saleškega, mogel dobiti zaželeno dovoljenje za tiskarno v imenovanem zavodu, mora prošnjo vložiti oseba, ki ima izpolnjene vse pogoje iz imenovanega zakona, in kraj, kjer naj bi delovala tiskarna, mora biti dostopen javnosti, kakor zahteva, zakon.

Guverner VIANI

Don Bosko je odgovoril guvernerju s prošnjo, da bi mogel on sam biti vodja tiskarne, kajti v predstojniku je želel združiti vrhovno oblast.

Spoštovani gospod!

V smislu pisma z dne 29. oktobra bi vaša uglednost dovolila odpreti tiskarno v korist dečkov te hiše pod naslovom Tiskarna oratorija, če bi prošnjo vložila oseba, izvedena v tej stroki, in bi bila tiskarna dostopna javnosti.

Drugi pogoji podpisani sprejema brez zadržkov.

Vljudno pa bi prosil, da bi bili tako dobri in bi spremenili prvi pogoj v smislu, da bi tiskarno odprli pod vodstvom ravnatelja te hiše, ki bi poiskal v tej stroki pooblaščenega človeka in bi tako mogli začeti obratovati v smislu predpisov. Tako so storili v Genovi v ustanovi gluhonemih in v Operi degli Artigianelli, kakor tudi v Monzi v malem zavetišču krščanske ljubezni.

Obremenitve, ki bi jim bili podvrženi z zavzemanjem kake tretje osebe, in negotovost trajanja, potem večji izdatki za nadomestnega tiskarja bi spravili v negotovost moralno korist fantov in izničili materialno korist.

Poln zaupanja v vašo znano dobroto in z največjim spoštovanjem imam čast, da se izjavljam vaše uglednosti vdani prosilec.

Turin, 18. novembra 1861 duh. JANEZ BOSKO

Grof Jožef Pasolini, kraljevi senator, prefekt turinske pokrajine (naslov guvernerja so spremenili v prefekta), je don Bosku odgovoril in mu dal navodila, kako naj uredi to zadevo. Don Bosko mu je odpisal:

Spoštovani gospod!

Po vašem zadnjem pismu o zadevi majhne tiskarne menim, da je vse v skladu z vašim modrim in pravnim mnenjem, in sicer na naslednji način:

1. *Dostop je odprt javnosti.*
2. *Ustanova se bo imenovala Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega.*
3. *Odprli jo bomo pod vodstvom gospoda Andreja Giardina, čigar potrebne listine so priložene, vendar kot lastnino imenovanega duhovnika Janeza Boska, ravnatelja oratorija.*
Poln zaupanja v vašo znano naklonjenost verjamem, da bom mogel kmalu dajati delo in kruh dečkom, zbranim v tem zavetišču.
S čustvi globoke hvaležnosti imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Dovoljenje za ustanovitev tiskarne je bilo končno dano in podpisano z imeni dveh gospodov, ki sta bila udeležena pri preiskavah oratorija leta 1860.

Št. splošnega protokola: 3472

Mi, prefekt Turinske pokrajine,

na osnovi prošnje uglednega gospoda Janeza Boska z dne 26. preteklega oktobra, ki želi dobiti dovoljenje za ustanovitev tiskarne pod naslovom Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega in pod materialnim vodstvom gospoda Andreja Giardina, potem ko smo pogledali listine, ki jih je imenovani gospod Janez Bosko predložil Uradu prefekture dne 27. decembra, na osnovi členov 128–129 Zakona S. P. z dne 13. novembra 1859, odločamo in dovoljujemo gospodu don Bosku, da odpre imenovano tiskarsko ustanovo s pomočjo prej omenjenega gospoda Andreja Giardina, ki naj se točno ravna po predpisih člena 128 zgoraj navedenega zakona z dne 13. novembra 1859.

Turin, 31. decembra 1861

Za prefekta: RADICATI

*Dne 31. decembra 1861: pregledal in zapisal na kvesturi v Turinu
 kvestor CHIAPISSI.*

URAD JAVNE VARNOSTNE SLUŽBE, ODDELEK BORGIO DORA

Turin, 2. januarja 1862

Ugledni gospod!

V smislu prejšnjega pisanja imam čast, da vam dovolim opravljati tiskarsko dejavnost s št. 3472 Splošnega protokola Urada za prefekture št. 6373.

To velja kot potrdilo.

Imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

Inšpektor advokat TUA

Medtem ko so na prefekturi kraljeve oblasti opravljali vse te formalnosti, je Paravia pripravljaj februarški zvezek Branja z naslovom *Sibirska deklica ali*

sinovska ljubezen izpod peresa Ksaverja De Maistre (prost prevod). Knjižica pripoveduje o deklici, ki je iz daljne Sibirije peš prišla v Petrograd, kjer je izprosila izpustitev svojega očeta, obsojenega na dosmrtno robijo in izgnanstvo.

Posvetilo naročnikom je pred naslovno stranjo prinašalo naslednje besedilo:

Naročnikom in bralcem Katoliškega branja!

Z zvezkom, ki ga bomo objavili naslednji mesec, stopa Katoliško branje v deseto leto svojega življenja.

Upam, da nam bodo naši prijatelji še naprej stali ob strani s svojo pomočjo in nasveti in da nam bodo naši bralci ostali še naprej naklonjeni. Naše delo je v celoti moralnega značaja in dobro, ki ga skušamo uresničiti, je vse v korist vere in družbe.

Daleč od vsake stranke in vsakega načela, ki ni strogo katoliško, se ničesar ne bojimo od hudobnih ljudi in pričakujemo podporo od dobrih. Te zadnje prosimo za velikodušno pomoč pri širjenju naših publikacij. Vanje polagamo vse naše zaupanje, prepričani, da se bodo z vso močjo zavzeli za širjenje katoliških načel in za korist katoliške vere in njene morale. To toliko bolj, ker ne gre za drugo, kot da z majhnimi izdatki za knjige v obliki bodisi prijetnih pripovedi bodisi katoliške poučitve pa tudi praktičnih nasvetov za versko življenje, ki pa so vedno strogo moralni, poučujemo ljudstvo, ki željno znanja pogosto kvari svoje srce in duha z nemoralnim branjem samo zato, ker ne pozna ali nima na voljo dobrega branja.

Oh, da bi to kratko priporočilo in neznaten strošek, za katerega prosimo, prinesla tiste sadove, ki si jih želimo za večjo Božjo slavo in korist našega bližnjega.

Naročnine se sprejemajo v Turinu, v uradu na Via San Domenico, št. 11. Poštne položnice je treba naslavljati na ravnatelja Katoliškega branja.

N. B.: V Uradu so na voljo tudi sezname del, ki smo jih že objavili in so še na voljo.

Paravia je natisnil še naslednje zvezke Katoliškega branja:

Za mesec marec: *Židovske sirote*, prevod iz francoščine z nekaj spevi za sveto Otroštvo. Nekaj teh pesmi je napisal Silvij Pellico. Tu je še pesem za Najdenje sv. križa, pesem v spomin ustanovitve zbirke in pesem na čast sv. Frančišku Ksaveriju, ki je nebeški zaščitnik te ustanove. Knjižica obravnava spreobrnjenje dveh židovskih otrok, brata in sestre, ki jima nasprotujejo njuni verski tovariši in se skušajo nad njima maščevati. Končno pa si priborita milost krsta.

Za mesec april: *Fenelonova sirota* ali sadovi krščanske vzgoje – osnovna načela te vzgoje so vzeta iz očenaša.

Za mesec maj in junij: *Marijanski dnevnik* ali pobožnost do presvete Device Marije za vsak dan v letu, ki ga je napisal eden izmed njenih častilcev. Nepodpisani pisatelj pravi: »To knjižico sem napisal s toliko večjim navdušenjem, kolikor večja je moja hvaležnost do presvete Device, ki mi je izkazala toliko poseb-

nih dobrot v najrazličnejših okoliščinah življenja. Ali ni zato pravično, da jaz, ki sem prejel toliko uslišanj od nje, storim nekaj, kar more povečati ljubezen do nje in ji biti v čast?»

Knjižica navaja kratke podatke iz Marijinega življenja. Nato podaja izviren vzdihljaj za vsak dan, svetuje različna dejanja vdanosti za različne vrste oseb in slojev z mislijo, vzeto iz spisov svetih očetov njej na čast. Zatem govori o njenih praznikih, prikazovanjih, svetiščih, milostih raznim narodom, o njenih zmagah in o verskih zmotah. Prav tako navaja najrazličnejše pobožnosti in dela, s katerimi so papeži, svetniki in svetnice ter velike in slavne osebnosti častili Mater Božjo. Izrecno so omenjeni don Cottolengo, don Cafasso, Dominik Savio, Mihec Magone, kar vse kaže, da je knjižico napisal don Bosko.

Spis se končuje s temle priporočilom: »Zmolite eno zdravamarijo za pisca te knjižice in za vse, ki so mu pri tem pomagali, da bi dosegli odpuščanje grehov, da bi vedno častili Marijo in bi se z njo nekoč večno veselili v nebesih.«

Medtem so tudi že odprli tiskarno v oratoriju. Andrej Giardino je bil prvi mojster ali načelnik. Nekaj fantov je bilo določenih za stavce, drugi za tiskarje. Kmalu so se naučili svoje umetnosti in postali dobri delavci. Več kot eno leto je za tiskarno skrbel Jožef Buzzetti, nato je prevzel vodstvo vitez Oreglia di Santo Stefano, medtem ko je Buzzetti prevzel skrb za knjigoveznico.

Ko so bile stvari tako urejene, je don Bosko napisal okrožnico v imenu svojih fantov in svojim dobrotnikom naznanil začetek nove tiskarske delavnice.

Spoštovani gospod!

Mi gojenci oratorija sv. Frančiška Saleškega z velikim veseljem sporočamo vaši dobrodelni uglednosti, da se je v tej hiši odprla tiskarna, katere namen je dobiti delo večjemu številu naših tovarišev. Posebno nas veseli, da moremo prve sadove naše tiskarske delavnice uporabiti za to, da izrazimo hvaležnost našim dobrotnikom, med katere imamo srečo šteti tudi vašo spoštovano osebo. Imamo tudi srečo, da vam sporočimo posebno novico, za katero mislimo, da vam bo v veliko veselje: papež Pij IX., ki nas je do sedaj obdaril že z mnogimi dobrotami, je pravkar podelil svoj apostolski blagoslov s popolnim odpustkom v trenutku smrti vsem dobrotnikom te hiše in zato tudi vam, naš spoštovani dobrotnik.

Prosimo vas, da ste nam tudi v prihodnje naklonjeni s svojo dobrodelnostjo. Mi pa bomo skušali pokazati hvaležnost z našim delavnim in lepim obnašanjem. Nikdar ne bomo pozabili prejetih dobrot. Še več, ne bomo opustili nobenega dneva, da ne bi klicali Božjega blagoslova na vaše življenje.

Prepričani, da boste v svoji dobroti sprejeli te naše iskrene želje, nam je v veselje, da se smemo spoštljivo imenovati vaše velezaslužne uglednosti vdani obdarovanci.

V imenu vseh duh. JANEZ BOSKO

V Turinu, 1862 – Tiskarna Oratorija sv. Frančiška Saleškega

Dobrotniki so bodisi ustno bodisi pisno izražali svoje zadovoljstvo. Kdo bi mogel tedaj misliti, da se bo majhna tiskarnica z dvema strojema, ki so ju ročno poganjali z velikimi kolesi, razvila v delavnico s štirimi stiskalnicami, dvanajstimi stroji, ki so jih poganjali zaporedoma na paro, z vodno silo, plinom, elektriko in k čemur so prišle še stereotipija, topilnica in halkografija? Kje je dobil don Bosko z Božjo previdnostjo ogromne vsote za nakup materiala, potrebnega za tisk publikacij, ki niso nikdar poravnale tiskarskih stroškov? Še za don Boskovega življenja so tako rekoč natisnili brez števila knjig in tiskovin, tudi v tujih jezikih. Za izredno kakovostno delo so prejeli odlikovanja na velikih evropskih razstavah tiska, kot npr. vatikanski v Rimu, italijanski v Londonu, mednarodni v Bruslju, državni v Turinu in še veliko drugih.

8.

POGLAVJE

Valdežani se pred don Boskom odpovejo krivi veri – Don Boskov razgovor s krivoverci: zunanje bogočastje – Novim spreobrnjencem obljubi pomoč – Otrokom najbolj revnih najde delovna mesta – Hudičevsko zalezovanje nadleguje don Boska – Don Bosko gre v Ivreo, da se oddahne od zalezovanja – Hudi duh proti don Bosku in njegovim gojencem – Sad molitev – Spomin na trpljenje tistih dni

POVZEMIMO PONOVRNO DON BONETTIJEVO KRONIKO: »Veliko protestantskih družin je v teh dneh prišlo k sveti Cerkvi. Don Bosko si vneto dopisuje z valdežanskim ministrom Wolfom, ki je že katoličan po srcu, četudi se še ni javno odpovedal svoji zmoti. Ta ga od časa do časa obišče in vodi s seboj tudi svoje somišljenike, ki se na osnovi don Boskovega prepričevanja zavejo svoje zmote in so voljni sprejeti katoliško vero.

V četrtek 13. februarja so se pri don Bosku zbrali kleriki za testamentin ali deset vrstic Svetega pisma, ki so se jih naučili na pamet. Don Bosko je razložil besede sv. Janeza 'Toda prišla bo ura, ko bodo resnični molivci molili Očeta v duhu in resnici' in pokazal, kako protestanti napačno razlagajo te besede in na tej osnovi zavračajo vsako javno bogoslužje. Tedaj nam je pripovedoval, kako so ga pred petimi ali šestimi dnevi protestanti v neki hiši v Turinu grobo napadli. 'Jaz sem začel,' tako nam je pripovedoval, 'vpraševati, ali vejo, kaj pomeni v duhu.'

Odgovorili so mi: 'To pomeni, da je treba Boga goreče moliti s čistim srcem in notranjimi dejanji in ne s praznoverjem, kot to delajo katoličani.' Rekli so, da je zunanje bogočastje katoličanov čista maškarada.

– Če bi šlo za praznoverje in maškarado, se strinjam z vami. Toda tu gre za nekaj čisto drugega. Toda pojdimo naprej. In kaj pomeni 'in v resnici'?

– Pomeni, da je treba Boga moliti z resničnimi stvarmi in ne s praznim go-

vorjenjem. Tedaj sem dejal: 'Torej menite, da je treba Boga moliti z resničnimi stvarmi?'

– Prav to hočemo povedati.

– Toda te resnične stvari so v notranjosti, v duhu. Ali ne?

Nekoliko zmedeni so mu odgovorili: 'Toda če so to čutne, materialne stvari, potem ne morejo biti v notranjosti.'

– To pomeni, sem odgovoril, da beseda resnica nakazuje tudi nekaj zunanje-
ga, ki jo moremo in moramo uporabljati pri bogočastju. V duhu in resnici kaže tudi
na nasprotovanje med mislimi in dejanji, med judovskimi obredi in krščanskimi
obredi. Te besede pomenijo, da bi prenehali vsi obredi, ki so bili v navadi pri da-
ritvah stare zaveze, ki so bile samo podoba obredov nove zaveze; to so bili obredi,
ki resnično ugajajo Bogu. Berite prvo poglavje evangelija sv. Luka in videli boste
opravilo veličastne daritve z vsemi zunanjimi obredi. Videli boste oltar, kadilnico,
kadilo in tako naprej. To je podoba, senca slovesne maše, ki je predstavljena v teh
rečeh, v resnici in resničnosti. Berite prvo poglavje Apostolskih del in boste vide-
li, kako so se ti s svojimi učenci zbirali k skupni molitvi v dvorani zadnje večerje.
Berite drugo poglavje istih Apostolskih del in boste videli, da so v isti dvorani
darovali sveto hostijo in delili evharistično obhajilo. Berite verodostojna poročila
prvih treh stoletij krščanstva in videli boste, da so kristjani po apostolskih pred-
pisih obhajali sv. mašo z oltarji, slovesnimi obredi, petjem psalmov, cveticami,
kadilom in prižganimi lučmi. Če potem hočete še več, berite četrto in naslednja
poglavja Skrivnega razodetja in boste videli opis svetega obreda z vsemi podrob-
nostmi, tako da se vam bo zdelo, da ste pri slovesni maši v eni izmed naših cerkva.
Videli boste oltar, kadilnico, kadilo, svečnike, sveče, zlate skodelice, polne dišav,
zlate krone ali mitre na glavah starešin, pokleke, citre, petje in procesije belo ob-
lečenih devic. Z eno besedo vse, kar uporablja Cerkev pri svojih obredih.

Ko sem nehal govoriti, so protestanti vzeli v roke knjigo nove zaveze, ven-
dar so našli samo nezanesljiv prevod Diodatija. Kljub temu sem dal, da so upo-
rabili to heretično knjigo, prepričan, da bodo tudi tam našli zadosti razlogov.
Prebrali so navedena mesta in še nekaj drugih, ki sem jim jih pokazal in jim
razložil, nakar so dejali: 'Nismo zadosti upoštevali teh navedkov Svetega pisma.'

Nadaljeval sem: 'Povejte mi, v čem so vaši templji podobni jeruzalemske-
mu templju? Imate v vašem svetišču oltar, imate kadilnico, imate kadilo, imate
svečnike? Kakšna podobnost je med tem, kar vi delate v Božjo čast, in tem, kar
so delali apostoli in delajo angeli v nebesih? Se vam ne zdi, da naj tudi mi posne-
mamo svetnike in angele v nebesih pri češčenju Boga?'

– Vsekakor. Mi nimamo nič od vsega tega, kar vi pravite. Nato je eden izmed
njih, zdi se mi, da evangelijski pastor, sklenil: 'To je vidik, ki ga je treba resno
pretehtati.'

Pogovor, tisti način dvoma njihovega pastolja, je močno pretresel krivoverce, tako da je tisti dan lepo število protestantov našlo resnico.

Toliko don Bosko, ki ima v rokah novo knjižico, s katero zavrača zmote valdežanov.

Toda on se ni zadovoljil samo s poučevanjem v svojih knjižicah. Povabil je veliko revnih družin nazaj v katoliško Cerkev in jim ponudil pomoč. Naselile naj bi se v bližini oratorija in on bi poskrbel, da jim ne bi za življenje nič manjkalo. To je bilo nekaj čudovitega, ker je že tako moral skrbeti za 570 gojencev in graditi nova poslopja.

Naj še povemo, da je don Bosko, če je bilo potrebno, poiskal delovno mesto za sinove in hčere teh družin. V nekem pismu markizi Fassati govori o nekem dekletu, ki so jo namestili za nekaj časa pri nekih dobrih ljudeh, a jim je postala v breme in vzrok težav.

Ugledna gospa markiza!

Še vedno čakamo na izvide. Zdi se, da ni lišaj, temveč garje. Storite, kar morete, za to ubogo dekle. Če je ne bodo sprejeli drugam, jo bomo poslali v Cottolengo, kjer jo bodo rade volje sprejeli.

Danes se ne bi mogel ukvarjati s to stvarjo, vendar pa tam nepotrpežljivo čakajo, da bi se znebili te nevšečnosti. Ubogo dekle, če bi vsaj že prejela krst!

Gospod naj podeli vam in vsej družini lep dan.

Vaš vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 22. marca 1862

Don Boska je v vsem vodila skrajna previdnost, zato je v določenih primerih, da je preprečil nasprotovanje staršev ali vmešavanje krivovercev, dal izstaviti potrdilo od tistih, ki so po civilnih zakonih imeli oblast nad spreobrnjenci.⁴

⁴ *Jaz, Abraham Attilio Arnaldi, iz proste volje, skupaj s svojo ženo Antonijo Sironi, čeprav odsoten iz Turina, vendar v popolni zavesti njenih namenov izročam vaši uglednosti, velečastiti don Janez Bosko, najino hčerko Klaro, rojeno v NewYorku v Ameriki dne 24. avgusta 1847. Ni prejela svetega krsta in je bila vzgojena v protestantski veri tako v Ameriki kakor tukaj v Turinu pri valdežanih.*

Prosiva vas, da bi bili tako dobri in bi hčerko poslali v kako ustanovo katoliške rimske Cerkve, v kateri bi bila poučena in krščena, ker je to vera njenih staršev.

Te usluge in dobrote se bom spominjal ves čas svojega življenja. Bodite oče tej naši hčerki v času moje odsotnosti in Bog vam bo plačnik. Abraham Attilio Arnaldi iz Coma. Turin, 18. januarja 1862

Podpisana Klara Arnaldi popolnoma svobodno privoljujem, da bi bila vzgojena in krščena v katoliški krščanski in rimski Cerkvi. Klara Arnaldi. Turin, 18. januarja 1862

Podpisani Janez Daniele, vratar evangeljske cerkve, se obračam na vašo uglednost, velečastiti Janez Bosko, da bi bili tako dobri in bi vzeli v varstvo mojo nečakinjo Antonietto Daniele, hčerko mojega živečega brata Angela Daniela in pokojne Karoline Lupi; je v umobolnici.

Prosim vas, da bi to mojo nečakinjo poslali v kako rimskokatoliško ustanovo, kjer bi jo vzgajali v veri njenih staršev. Izjavljam, da delam to iz popolnoma svobodne volje in me k temu nihče ne sili. Ker sem njen stric, delam to edinole za njeno duhovno in telesno korist in upam, da bom uslišan.

Jaz ne morem drugega, kot da se vam za tako uslugo zahvalim in prosim Boga za vaš blagor in za vse, ki se trudijo v korist teh revežev. J. Daniele. Turin, 5. februarja 1862

Zaradi teh porazov se je hudič kazal tako zelo vznejevoljenega proti don Bosku, da mu ponoči ni dal več spati.

»To je bilo pravo hudičevsko trpinčenje,« piše mons. Cagliero, »ki se je začelo prve dni februarja. Zavedeli smo se, da se zdravje Božjega služabnika iz dneva v dan slabša. Vidimo ga vsak dan bolj bledega, mršavega, pobitega, bolj kot običajno utrujenega in potrebnega počitka. Vprašali smo ga, kaj je vzrok tolike slabosti in ne dobrega počutja. Odgovoril je:

- Moral bi spati. Že štiri ali pet noči nisem zatisnil očesa.
- Spite zatorej in ponoči več ne delajte.
- Saj ne bedim po svoji volji, temveč po volji nekoga drugega.
- Kaj naj to pomeni?

– Že več noči se presneti škrat zabava na račun ubogega don Boska in mu ne da spati. Glejte, kaj počne. Kakor hitro zaspim, že slišim tako kričav glas, da skoraj oglušim. Silen vihar, kot da bi bil konec sveta, mi medtem razmetava moje papirje, razmetava pisma in spravlja v nered knjige. Ker sem pozno v noč popravljaj zvezek Katoliškega branja z naslovom Oblast teme in ga pustil zvečer na mizi, je bilo zjutraj vse razmetano po tleh in sem moral vse znova pobrati in urediti. To je nadvse zanimiva zadeva. Zdi se, da je hudiču močno všeč zabavati se s svojimi prijatelji, to je tistimi, ki pišejo o njem. Tukaj se je nasmehnil in nadaljeval.

– Že tri noči slišim, kako nekdo ob moji peči seka drva. Ko pa je noč bila peč nezakurjena, je iz nje bruhnil plamen, da se je zdelo, da bo zgorela cela hiša. Drugič sem legel v posteljo, ugasnil luč in že skoraj zaspal, pa se mi je zdelo, da neka skrivnostna roka vleče odeje z mene proti nogam, tako da sem bil popolnoma odkrit. Čeprav sta posteljni končnici precej visoki, sem menil, da se to dogaja po naravnih zakonih, zato sem prijel za konec odeje in jo potegnil nase. Toda kakor hitro sem si jo uredil, sem spet čutil, kako drsi z mene. Zato sem hotel videti, kaj bi to moglo biti. Prižgal sem luč, vstal iz postelje in pregledal vse kote sobe. Ko nisem našel nikogar, sem zopet legel in se prepustil Božji dobroti. Dokler je bila luč prižgana, se ni zgodilo nič posebnega, toda kakor hitro sem jo ugasnil, so se spet začele premikati odeje. Imel sem čuden občutek in spet sem prižgal svečo. Pojav je prenehal in se ponovno začel, kakor hitro je bila v sobi tema. Enkrat je močan piš ugasnil luč. Drugič se je začel gibati sem in tja zglavnik pod mojo glavo, in to prav v trenutku, ko sem bil na tem, da bi zaspal. Pokrižal sem se in že je muka pojenjala. Začel sem moliti in upal, da bom mogel zaspati vsaj za kako minuta, toda ko sem zaspal, se je postelja začela majati, gnana od nevidne sile. Vrata moje sobe so škripala in zdelo se je, da jih bo nevidna sila vrgla s tečajev. Pogosto sem slišal čuden in strašen ropot nad svojo sobo, kakor da bi vozili težki vozovi. Zopet

drugič me je pretresel nenaden krik. Neke noči sem videl, kako so se s silo odprla vrata moje sobe in že je vstopila pošast s strašnim žrelom, ki se mi je bližala, da bi me požrla. Ko sem se pokrižal, je izginila.«

Tako je pripovedoval don Bosko in sem ga z drugimi glavnimi predstojniki slišal na lastna ušesa. Vsega tega strašnega ropota niso slišali tisti, ki so počivali v sosednjih sobah. Neke noči se je don Angel Savio odločil, da bo bedel v don Boskovi predsobi, da bi preveril to dogajanje. Proti polnoči je zaslišal čuden ropot. Polastil se ga je silen strah in je ves zgrožen zbežal v svojo sobo. Vendar je bil prav on eden najbolj junaško pogumnih ljudi, kar je pokazal v različnih okoliščinah, človek, ki se ni bal ne ovir ne nasprotnikov in bil pripravljen, da se spoprime z vsako nevarnostjo.

Don Bosko je želel, da bi kdo bedel z njim, pa nihče ni imel zadosti poguma. Klerik Bonetti je s klerikom Ruffinom neke noči šel prenočit v knjižnico ob don Boskovi sobi. Toda čez nekaj minut se ju je polastil tak strah, da sta se morala umakniti. Zato se je moral vdati in čakati, kako se bo končala ta nenavadno mučna zadeva.«

Do tu mons. Cagliero. Toda don Bonetti je zapisoval skoraj uradne zapiske te vojne, ki je trajala cele mesece. Takole piše:

»Dne 12. februarja 1862 nam je don Bosko pripovedoval naslednje: 'V noči od 6. na 7. februar sem se komaj ulegel in že skoraj spal, ko sem začutil, da me je nekdo prijel za ramena in me sunil, da sem se zelo prestrašil. 'Kdo pa si?' sem zaklical. Takoj sem prižgal luč, se oblekel in pogledal pod posteljo, preiskal vse kote sobe, če bi mogoče našel koga, ki si je dovolil to šalo. Pa ni nikogar bilo. Pregledal sem vrata svoje sobe, pa so bila zaklenjena. Prav tako sem pogledal v knjižnico, pa je bilo povsod vse mirno in zaklenjeno. Vrnil sem se v sobo in legel v posteljo. Komaj sem zaspal, sem začutil nov sunek, ki me je vsega pretresel. Že sem hotel pozvoniti in poklicati Rossija in Reana. 'Nikakor ne,' sem si dejal, 'nikogar nočem vznemirjati.' Zopet sem legel. Tedaj sem začutil silno težo, ki mi je pritiskala na trebuh in mi onemogočala dihanje. Nisem se mogel vzdržati, da ne bi zaklical 'Kaj je vendar to!' obenem pa sem močno udaril z roko, ne da bi kaj zadel. Obrnil sem se na drugo stran, pa se je pritisk ponovil. V takem žalostnem stanju sem prebil vso noč. Naslednji večer sem pred spanjem blagoslovil posteljo. Pa ni nič zaleglo in nečedna igra se je ponovila štiri ali pet naslednjih noči in se nadaljuje še sedaj. Bomo videli, kako bo nocoj. Bilo je v sredo zvečer 12. februarja, predvečer vaje za srečno smrt, ko bi naslednjega dne mogli prejeti popolni odpustek, ki ga je naklonil sveti oče Pij IX. 13. januarja leta 1862.«

15. februar. - Nocoj po večerji nas je bilo nekaj klerikov in duhovnikov z vitezom Oregliem okoli don Boska. Vprašali smo ga, ali je imel preteklo noč mir.

On pa je povedal naslednje: Včeraj zvečer sem vstopil v sobo in videl, kako se je nočna omarica majala in delala tak, tak, tak, tak. Ta je pa lepa, sem dejal sam pri sebi, se približal in vprašal: 'No, torej, kaj hočeš?' In nadaljevalo se je tak, tak, tak, tak. Začel sem hoditi po sobi gor in dol in ona je molčala. Ko sem stopil bliže, je začela plesati in udarjati. Rečem vam, da bi, če bi slišal pripovedovati, kar sem videl in slišal, gotovo ne verjel. Ali ne gre mogoče za stvari, o katerih nam je pripovedovala naša babica? O čarovnicah? Gorje, če bi pripovedoval te stvari fantom. Umrli bi od strahu.'

Prosili smo ga, da bi nam povedal še kaj več. Najprej ni hotel niti slišati o tem in je rekel: 'Če naj pripoveduješ kako stvar, moraš najprej vedeti, ali je pripoved v Božjo slavo in v korist dušam. Mislim, da bi bila ta moja pripoved za oboje nekoristna.'

Jaz klerik Bonetti sem pripomnil: 'In kdo ve, ali ne bo v korist naših duš?' Ko so pritisnili še drugi, je nadaljeval: 'Ko sem legel spat, sem videl sedaj podobo medveda, sedaj podobo tigra, pa spet volka, potem ogromne kače, vse v strašnih podobah. Videl sem jih, kako so hodili po sobi, se povzpenjali na posteljo in buljili vame. Pustil sem jih, da so delali, kar so hoteli, potem pa sem vzkliknil: 'O, dobri Jezus!' in že je kakor v pišu vse izginilo. Na tak način sem prebil noč.'

16. februar. - Ta večer jih je nekaj povedalo, da don Bosko že pet ali šest dni za zajtrk ni pil mleka s kavo. Menili so, da se je postil, da bi od Gospoda bil rešen nočnih neprijetnosti, o katerih smo poročali zgoraj. Vprašali so ga, ali je prejšnjo noč prebil bolj mirno. Odgovoril je: 'Malo bolj.'

17. februar. - Danes zjutraj, v ponedeljek, se nas je nekaj pridružilo don Bosku pri zajtrku. Vprašali smo ga, ali je preteklo noč moral zopet bedeti. Rekel je: 'Pisalna miza je poskakovala tako, da je padel na tla senčnik luči. Legel sem v posteljo in že sem začutil, kakor da bi kdo z mrzlim čopičem potegnil čez moje čelo. Globoko sem potegnil nočno čepico čez čelo, toda tista skrivnostna roka je s čopičem gladila po nosu, ustih in dražila nosnice, tako da nisem mogel niti trenutek zatisniti očesa. To se mi je zgodilo trikrat in nazadnje nisem imel več opraviti s čopičem, temveč s tako smrdljivim repom, da sem se ves prestrašen zbudil. Danes zjutraj sem bil ves premočen od napora.'

Naslednje noči me je prav tako motilo vse do ranega jutra. Zglavnik se je začel vrteti in dvigati ter padati, kakor hitro sem bil na tem, da bi zaspal.

22. februar. - Vitez Oreglia ga je vprašal, ali se mogoče ni bal, ko je moral prenašati vse tiste nevšečnosti od hudobnega duha. Odgovoril je: 'Stud da, strahu pa ne. Kakor se ne bojim vseh nebeških angelov, ker sem, kakor upam, Božji prijatelj, tako se tudi ne bojim vseh hudičev pekla, ker sem tudi jaz kakor Bog

sovražnik vseh teh Božjih sovražnikov. Poleg tega pa se znam tudi braniti. Naj Satan počne, kar koli hoče. To je njegov čas. Toda prišel bo tudi moj čas.'

23. februar. - Danes, v nedeljo, se je don Bosko počutil tako utrujenega, da je moral leči v posteljo, kar je bilo pri njem nekaj zelo nenavadnega. Ni še preteklo četrte ure, kar je bil v postelji, ko je prišel vitez Oreglia in ga prosil, da bi šel v bližnjo hišo k nekemu bolniku, ki si ga je želel. Takoj je vstal, šel k njemu, ga spovedal in ga spodbudil. Ko se je vrnil domov, je spet legel v posteljo. Don Mihael Rua ga je zvečer obiskal in ga vprašal, kako mu gre. 'Počutim se zelo, zelo utrujenega,' je odgovoril, 'ne morem počivati. Kar naprej me kaj moti. Preteklo noč sem kar naprej dremal, zaspal in se zbujal. Komaj sem zatislil oči, že je ob zglavju udarjalo s kladivom na nakovalo. Ko sem sedel, je vse prenehalo, ko sem legel, se je vse začelo znova. To je bila prava muka. Želel sem si, da bi se zdanilo. Ko pripovedujem o teh stvareh, jih pripovedujem smeje. Vendar zagotavljam, da se ne smejem iz srca, ker mi dajo vse te stvari veliko misliti. Lansko leto je bilo za oratorij čudno, nenavadno. Toda letošnje je še veliko bolj.'

- Če je tako, zakaj potem ne izženete tega hudega duha.

- Oh, pojutrišnjem bom odšel za nekaj dni k škofu v Ivreo. Če me bo po moji vrnitvi ta demon še vedno mučil z nenehnimi nočnimi motnjami, vem, kaj bom storil. Uporabil bom sredstvo, ki ga do sedaj še nisem uporabil.

- In kaj naj bi to bilo?

- Zaklel ga bom v imenu Jezusa Kristusa, izzval ga bom, da bo govoril in mi povedal ali prihaja od strani Boga, ki me hoče podvreči preizkušnji, ali od strani Luciferja, da bi me oviral pri tem, kar smo začeli uresničevati dobrega. Temu se ne bo mogel izmakniti.

- In če ne bo hotel govoriti?

- Prisilil ga bom, moral bo odgovarjati.

- In vi, kaj mu boste povedali?

- Rekel bom: Zaklinjam te v imenu Jezusa Kristusa. Kdo si in kaj hočeš?

- Ne poznate še razloga za te motnje?

- Odgovoril je: Menim, da hudič noče, da bi odprli katoliške šole v Porta Nuovi in z njimi zavrli protestantske šole.

- Toda, ali ste jih samo vi namenili odpreti?

- Jaz sem jih svetoval, jih podpiral, ukrenil sem vse potrebno za nakup zemljišča. Zavezal sem se, da bom priskrbel učitelje in denar za njihovo plačo. Ne, hudič ne bo mogel preprečiti, da tega ne bi izvedli.

26. februar. - Don Bosko se je vrnil iz Ivree od mons. Morena, kjer je bil nekaj dni na oddihu in si zelo opomogel. Čakal je, ali bo sedaj konec nočnih mo-

tenj. Do sedaj je prebil že cel mesec strahotnih mučenj in nespečnosti. V svoje veliko zadoščenje je prvo noč prespal brez kakršne koli motnje.

Nekega večera sta z monsinjorjem govorila, dokler ni odbila polnoč. Šel je mirno počivat, prepričan, da je hudič izgubil sled za njim. Toda kakor hitro je ugasnil luč, se je zglavnik začel gibati kakor v Turinu. Nato se mu je pri nogah postelje pojavila pošast, ki se je zaletavala proti njemu. Pri tej prikazni je zakričal, da je zbudil vse v škofijskem dvorcu. Prihite! so vsi: služabniki, škofov tajnik, generalni vikar, sam škof, ker se je bal, da se je don Bosku kaj pripetilo. Vsi so ga zaskrbljeno vpraševali, kaj je bilo. Don Bosko pa je smeje se odgovarjal: 'Nič, nič se ni zgodilo. Bile so sanje. Nič se ne bojte. Pojdite spat in lepo počivajte.'

Naslednji dan je don Bosko škofu vse natančno povedal.

4. marec. - Don Bosko se je pred nekaj dnevi vrnil iz Ivree in ga kar naprej motijo. Povedal je, da je v noči od 3. na 4. marec hudič dvignil posteljo visoko v zrak, jo spustil na tla in ga tako pretresel, da se mu je zdelo, da mu bo kri brizgnila iz glave. Proti jutru, potem ko ga je nadlegoval celo noč s tem, da je ropotal z vrati in okni, snel napis 'Vsaka minuta časa je zaklad' in ga z vso silo vrgel ob tla. Počilo je, kot da bi ustrelilo. Ko je vstal, je bil napis sredi sobe.

Mi smo ga na vso moč prosili, naj bi držal obljubo, ki nam jo je dal, češ da bo takoj po vrnitvi iz Ivree zarotil hudiča in ga pognal proč.

'Če ga odvrnem od sebe, bo začel napadati fante,' je odgovoril.

Tedaj ga je klerik Provera vprašal: 'To torej pomeni, da je hudič, medtem ko ste bili v Ivrei in vas je eno noč pustil pri miru, med fanti dobil veliko žrtev?'

'Da. Veliko hudega je storil.'

Mi pa smo nadaljevali: 'Pa ga vsaj vprašajte, kaj hoče. In on: 'Kdo ve, če ga že nisem vprašal.'

'Povejte nam, povejte nam, kaj vam je povedal,' smo vsi enoglasno vzkliknili. On je zaobrnil pogovor na nekaj drugega in iz njega nismo mogli dobiti drugega odgovora kot 'molite'.

Dečki so molili in on je počasi spet okreval. Kljub vsemu pa je boj s hudim duhom trajal s presledki do 1864.

Nekega večera leta 1865 je don Bosko pripovedoval skupini fantov o strašnih nočeh tistih let. Tudi mi smo bili navzoči.

- Oh, jaz pa se ne bojim hudiča, ga je prekinil neki fant.

- Molči, ne govori tako, je don Bosko odgovoril s tresočim se glasom, ki je vse presenetil. Ne moreš si predstavljati, kakšno moč ima hudi duh, če mu Bog dopusti delovati.

- Da, da. Če bi ga srečal, bi ga prijel za vrat in bi imel opraviti z menoj.

- Ne govori vendar neumnosti, dragi moj. Umrl bi od strahu, če bi ga samo videl.

- Toda jaz bi se prekrižal.
- To bi pomagalo samo za trenutek.
- In kako ste se ga vi znebili?
- Oh, jaz sem sicer našel sredstvo, da ga preženem in ga za nekaj časa ni več nazaj.
- In kakšno sredstvo je to? Gotovo znamenje svetega križa.
- Da, vendar to ni zadosti. Je treba še kaj več. Znamenje svetega križa pomaga samo za kratek čas.
- Potem pa blagoslovljena voda?
- V danih trenutkih tudi blagoslovljena voda ni zadosti.
- Kaj je potem to sredstvo, ki ste ga vi našli?
- Da, našel sem ga. In kako učinkovito je!

Potem je utihnil in ni rekel več drugega. Čez nekaj časa je dodal: 'Gotovo je to, da ne bi nikomur želel strašnih trenutkov, ki sem jih preživel jaz. Moramo prositi Gospoda, da našemu sovražniku nikdar ne dovoli, da bi zbijal z nami take šale.'

9.

POGLAVJE

Don Boska znova slikajo – Njegovo hrepenenje po bodočem življenju – Nevšečnosti njegovih boleznih – Nemir njegovih sodelavcev – Don Boskovo nenehno zatajevanje: opis neke večerje – Tisoči fantov, s katerimi don Bosko želi biti v nebesih – Bolečine zaradi mlačnosti nekaterih v božji službi – Don Boskove pohvalne besede čistosti – Njegovo obnašanje in njegove besede, da bi vžgal v srcih fantov ljubezen do te čednosti: nasveti za njeno ohranitev – Previdnost, ki jo je svetoval duhovnikom in klerikom – Don Bosko razlaga 34. vrstico 4. poglavja evangelija sv. Janeza – Milost, ki naj zanjo prosimo svetnico, katere življenje opisujemo – Don Bosko ministrira pri sv. maši: opomin tistim, ki prehitro mašujejo – Dar kardinala Corsija – Spor med Avstrijo in Prusijo – Molitve fantov za mir v Evropi – Don Boskovo predvidevanje

»PRVE DNI FEBRUARJA, tako nam pripoveduje kronika don Bonettija, je prišel na obisk k don Bosku ter svojim nekdanjim tovarišem in prijateljem mladi Bellisio, ugleden slikar, ki si je pridobil slavo kot portretist. Vitez Oreglia in don Savio sta izrabila priložnost in prosila don Boska, da bi smel v nekaj črtah skicirati njegov obraz in glavo. Po dolgem moledovanju in vročih prošnjah je don Bosko privolil, sedel na za to pripravljen stol in globoko vzdihnil: 'To so najbolj nasilna dejanja v mojem življenju.' Belisio je s svinčnikom hitro posnel obrise Božjega služabnika, jih točno izdelal, kot si je on idealno zamišljal don Boska, in izročil sliko don Bosku.

Povod za to novo sliko je bila določena negotovost, ki jo je bilo čutiti v oratoriju. V teh dneh je don Bosko pogosto govoril o tegobah tega našega umrljivega življenja in o lepotah nebes. Rekel je, da bi rad čim prej odšel in nas tako rešil

neprijetnosti svoje nepotrebne navzočnosti, češ da nima več moči, da bi uresničil dela, ki si jih je zamislil, da se je popolnoma izročil Božji volji, ki ima za svojo slavo dosti bolj pripravnih orodij, kot je on. Njegove besede so za nas predmet mnogih pogovorov in nam povzročajo veliko skrbi. Resno se bojimo, da nas bo kmalu zapustil. Bog nas obvaruj pred tako nesrečo! Kar naprej boleha. Zdi se, da pljunki rdečijo njegov žepni robec. Zdravniki so mnenja, da bi se njegovo življenje utegnilo končati v bližnji prihodnosti, če ne bi šel vsak dan iz hiše.«

Kljub vsemu pa se je don Bosko podvrgel navadnemu pomanjkanju, ki je lastno skupnemu življenju, in ni upošteval navodil zdravnikov, ki so predpisovali njegovemu želodcu ustreznejšo prehrano.

Mladi Jakob Reano je takole pisal don Bonettiju:

»Na predvečer nekega praznika je don Bosko spovedoval skoraj do polnoči in šel nato v kuhinjo na večerjo. Kuhar je že spal. Mineštra in prikuha za don Boska sta čakali na štedilniku, kjer je ogenj že pred urami ugasnil. Prikuha iz sočivja je bila mrzla in mineštra iz otrobov je postala trdo testo. Občudoval sem don Boska. Ni se pritoževal niti zaradi kuharja niti zaradi hrane. Z njim je bil don Francesca in še nekaj drugih. Ko je pred don Boskom stala mineštra, ki mu jo je prinesel klerik Francesca, se je dotaknil z žlico in skušal jesti. Ker pa je bila pretrda in njegov želodec utrujen od dolgega spovedovanja, ni mogel pojedel vso tisto mešanico. Nato je dejal: 'Ni preveč topla, vendar jo jem z dobrim namenom in menim, da mi bo kljub vsemu dobro dela.'

Dostikrat so s hrano postregli na neljubezniv način. Nekega večera je strežnik rekel kuharju, naj don Bosku postreže z malo bolj toplo hrano. Ta po značaju zelo robot človek je odgovoril: 'Kdo pa je don Bosko? Kakor kdorkoli v hiši.' Nekdo je to povedal don Bosku, toda dobri Božji služabnik je mirno odgovoril: 'Kuhar ima prav.'«

Ta odtrganost od vsega, kar bi mu moglo dajati kako zadoščenje, je bila nenehna daritev, ki jo je prispeval Bogu za posvečevanje svojih sinov.

Don Bonetti je v svoji kroniki zapisal:

»8. februar. - Ko je don Bosko v jedilnici govoril z nekaj kleriki in laiki o tegobah, ki jih mora človek prenašati na tem svetu, je dejal: 'O, da bi le mogel priti v nebesa s svojimi fanti in z don Bonettijem (bil sem poleg njega in je pogledal v mojo stran).

- Koliko bi jih radi vzeli s seboj? sem takoj vprašal.

- Bog si ga vedi, koliko bi jih hotel imeti s seboj. Prosil sem Gospoda, da

bi mi pripravil prostor vsaj za deset tisoč. To je že povedal in je isto še večkrat ponavljal, tako da se je glas o tem raznesel okrog. Neka mati iz Caramagne je prišla v Turin in prosila don Boska za milost, da bi med tistih deset tisoč prišel tudi njenega sina, čeprav ga ni mogla za stalno poslati v oratorij.

Medtem sem še kar naprej vpraševal: 'Koliko jih je že sedaj v nebesih?'

– Okoli dvesto, je odgovoril.

– Nadaljeval sem: Poleg tistih, ki ste jih vi poslali v nebesa in ki še živijo, ki so bili in so sedaj v oratoriju, koliko jih bo prišlo do cilja in bodo zasedli svoja mesta?

– Oh, dragi moj, vprašuješ me stvari, ki jih ne vem. Kdo more biti prepričan o dobrem obnašanju kakega mladega fanta? Včasih vidim, kako je kak fant lepo usmerjen na poti kreposti, da je pravo veselje, potem pa se kar nenadoma ohladi in se začne obnašati, da je prava žalost. Lahko bi naštel drugega za drugim fante, ki so sedaj v Božji milosti, vendar ne morem zagotoviti, da bodo vztrajali do konca.«

Zvečer se je s prižnice tako rekoč boril z nečistim duhom, ki ga je kruto napadal, in se ni nikdar naveličal poveličevati čistosti. Njene prednosti in lepote je opisoval tako zgovorno, zlasti pa še tako previdno, da je bilo pravo veselje. Veliko let si ni upal govoriti o grdobiji nasprotnega greha, ker je čutil tak gnus do njega. Šele proti koncu, ko je videl, kako je med fanti vedno bolj rasla hudobija, saj so bili kot otroci žrtve ali opazovalci nesramnih reči, je dvakrat ali trikrat omenil posledice takih grehov.

Toda več kot besede je v srcih gojencev zalegel blišč, ki je obdajal njihovega dragega očeta. Že sama njegova navzočnost med njimi, vsak njegov pogled, kretnja, nasmeh, celotna njegova osebnost so bili vzor za posnemanje. Kako spodbudno je bilo ljubkovanje, ki ga je izkazal kakemu dečku, ko je nalahno položil roko na njegovo glavo in dejal: »Bog naj te blagoslovi.«

Don Joahim Berto je dejal: »Jaz sem bil pri njem in sem mu stregel več kot dvajset let, zato lahko trdim, da je njegova čednost skromnosti v pogledih, besedah in obnašanju imela najvišjo mero popolnosti. Skrivnost, na osnovi katere je dosegel to popolnost, je bila v njegovi nepretrgani zaposlenosti duha, skrajnih naporih podnevi in ponoči in v ravnodušni mirnosti. Iz njega je izhajal poživljajoč vpliv. O sebi lahko povem, da je njegova navzočnost odganjala v meni vsako nadležno misel.«

To je bil sad ljubezni, ki je gorela v njegovem srcu do njegovega Gospoda, s katerim je bil stalno v intimnem pogovoru. Vzdihljaje pa je bilo mogoče le redkokdaj slišati, verjetno samo, če je hotel dati kako navodilo, ki se je nanašalo na podoben položaj, v katerem je bil on sam .

Nekega dne je neki don Merlone spremljal don Boska v zavetišče. Preden sta vstopila, je don Bosko po tiho vzkliknil: »Gospod, stori, da bom ohranil svoje

srce in svoje telo čisto, da ne bom osramočen.« Nato se je obrnil k don Merloneju in dejal: »Vidiš, dragi moj, svojemu poklicu zvest duhovnik je angel. In če ni tak, kaj je potem? Postane predmet sočutja in prezira za vse.« Želel je, da bi bili vsi njegovi sinovi angeli. Ponavljal je nasvete, ki jih je on sam izpolnjeval, in jih opozarjal predvsem na to, kar bi moglo škodovati njihovim dušam. Don Bonettijeva kronika nam je ohranila nekaj takih spodbud.

»1. februar: Nocoj je don Bosko vsem fantom dajal nasvete, kako naj ohranijo čednost sramežljivosti. Povzel jih je v dveh verzih, ki ju je pred 25 leti bral pri Forestiju: Če hočeš pogasiti ogenj, ne nalagaj več goriva, če pa meseno poželenje, se odpovej brezdelju, pijači in jedi.

11. februar: Preden so šli fantje k počitku, jih je vse spodbujal, da naj ne izgubijo niti trenutka časa, temveč naj bodo ves dan zaposleni, da ne bodo hudiču dali priložnosti za skušnjave. 'Ko je čas za molitev, to je v cerkvi, molite, ko je čas za učenje, se učite, ko je čas za odmor, se igrajte, ko greste počivat in ne morete takoj zaspati, zaposlite svojega duha tako, da npr. ponavljate učno snov za naslednji dan, premislite prevode, uredite misli za nalogo. Ko sem bil mlad in nisem mogel zaspati, sem ponavljal cele speve iz Danteja, včasih sem jih deklamiral tudi do tisoč, drugič sem molil. Prav to svetujem tudi vam. Sklenite, da boste molili petdeset zdravamarij. Začnite takoj in jih štejte na prste na roki. Zagotavljam vam, da bosta Božja milost in Marijina priprošnja nedvomno prišli na pomoč in duševni napor spomina, da bi šтели tiste zdravamarije, vam bo prinesel spanje, še preden boste prišli do polovice ali celo do tretjine zastavljenega cilja.'

12. februar: Don Bosko nam posebno vneto priporoča pobožnost do presvete Device Marije in pogoste obiske Najsvetejšega.

14. februar: Nocoj je don Bosko po večernih molitvah svetoval še drugo sredstvo za ohranjevanje čednosti čistosti: 'Naučite se uporabljati vzdihljaje. Ko čutite skušnjava, obrnite takoj svoje oči k Mariji: O Marija, moja draga mati, pomagaj mi. Ali pa zmolite molitev, ki nam jo priporoča sveta Cerkev: Sveta Marija, mati Božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Ali se pokrižajte, kar mnogi kristjani radi pozabljajo in pokrižanju ne pripisujejo potrebnega pomena. Zagotavljam vam, da vam bo Gospod, če boste v tistem trenutku prosili eno, dal desetero. Če hočete potem še več, prosite za to čednost pri sveti maši. Glejte, že na začetku oratorija sem odločil, da v trenutku, ko pridemo do povzdigovanja, preneha ves ropot, petje in ustna molitev. Hočete, da vam povem, zakaj? Zato, da bi v tistem dragocenem trenutku vsak imel priložnost, da bi zbrano prosil Gospoda za čednost sramežljivosti. Oh, dragi moji fantje, če boste prosili Gospoda v tistem trenutku za to milost, vam jo bo gotovo podelil.

16. februar: To nedeljo zvečer je don Bosko omenil fantom še neko drugo sredstvo za ohranitev čednosti sramežljivosti: Pojdite k spovedi na dva tedna ali enkrat na mesec. Še več, tisti, ki jim je to mogoče, naj storijo, kakor je priporočal veliki prijatelj mladih sv. Filip Neri: spovedujte se vsakih osem dni in po nasvetu svojega spovednika pogosto prejemajte sv. obhajilo. Tako tudi jaz vam priporočam: spovedujte se na vsakih osem dni, vendar ne pogosteje, kajti vedite, da niso pogoste spovedi tiste, ki človeka delajo boljšega, temveč sadovi, ki jih dobivamo s spovedjo. Razen seveda, če bi kdo rad prejel sveto obhajilo, pa ga kaj vznemirja. Tedaj lahko stopi k spovedniku, mu pove svoj nemir in ga prosi za nasvet. To pravzaprav ni spoved, temveč pomiritev. Vsekakor si zapomnite ti dve osnovni stvari:

1. Imejte spovednika, ki dobro pozna vaše srce, in ga nikdar ne menjajte iz strahu, da bi zvedel za kak vaš padec. Res je, da menjanje spovednika ni greh, če nas je sram povedati mu kak greh, vendar je to zelo nevarno za čednost sramežljivosti. Če se boste potem vrnili k njemu in ne bo dobro poznal stanja vaše duše, vam ne bo mogel dati najbolj ustreznih nasvetov za to čednost.

2. Poslušajte in izpolnjujte spovednikove nasvete. Mogoče bo samo en nasvet, mogoče samo ena beseda, toda ker ste jo prejeli pri spovedi, je še zlasti koristna za vašo dušo. Dragi moji, sv. Filip Neri je s temi nasveti naredil mnoge za svetnike. Če jih bomo izpolnjevali, bomo tudi mi imeli srečo, da bomo postali boljši in sveti.

Tudi svojim duhovnikom in klerikom je na neki konferenci dejal, naj se varujejo tudi vsake najmanjše stvari, čeprav je dovoljena, ki bi mogla biti na kak način pohujšanje za druge. Priporočam, da bi upoštevali pravila zmernosti pri jedi, da ne bi jedli in pili zunaj določenega časa, da si nihče ne bi kuhal kave na pečici v svoji sobi. Nihče naj ne hodi domov ali k sorodnikom, prijateljem in znancem, razen zaradi koristi Družbe ali iz krščanske ljubezni. Pod nikakršno pretvezo naj se ne sprejemajo povabila na ženitovanje in druge posvetne pojedine katere koli vrste. Kolikor je mogoče, naj se ne potuje ob prazničnih dneh in nikdar z osebami drugega spola. V vlaku ne bodimo brez dela, temveč molimo brevir, rožni venec ali berimo kako knjigo.

Dopoldne, 5. marca, na pepelnico, piše don Bonetti v svoji kroniki, smo se zbrali na testamentinu in povedali na pamet odlomek, ki opisuje srečanje Jezusa Kristusa s Samaritanko pri Sihemskem studencu. Don Bosko, ki je bil med nami, nam je priporočal, naj bi raje skrbeli za hrano svojih duš kakor za hrano svojih teles in da naj bi z velikim tekom prejemali to prečudovito hrano. 'Tudi mi imamo v tem in drugih oratorijih setev, zrelo za žetev,' je dejal. 'Imamo notranje in zunanje gojence, ki jim lahko storimo veliko dobrega, če si prizadevamo.'

Ob vsaki priložnosti je klerikom tako zasebno kakor javno priporočal gorečnost za zveličanje duš. Katekizem se je to leto začel v postu 1. marca in je veliko obetal.

Te dni mi je don Bosko dal v pregled razne listine in življenjepis blažene Katarine da Racconigi, ki ga je opremil s pripombami. Toda preden bi začel prepisovati, naj bi naredil s svetnico posebno pogodbo. 'Kakšno pogodbo,' sem ga vprašal. Odgovoril je: 'Milost, da boš mogel rešiti toliko duš, kolikor bo strani njenega življenjepisa, in da boš na naslovno stran postavil svojo dušo.'«

Ta ljubezen do duš mu je gotovo prihajala iz ljubezni, ki jo je don Bosko čutil do svete oltarne daritve. Opisali smo že način, kako je daroval sveto mašo. Tu naj še povemo, kako rad je tudi ministriral.

Prav na to leto in na te dni se nanaša, kar piše don Bonetti. »Grof Camburzano, ki je prišel iz don Boskove sobe in se je zadržal v pogovoru z nekaterimi člani hiše, je pripovedoval naslednji dogodek: 'Don Bosko je nekega dne stopil v svetišče Marije Tolažnice, da bi obiskal Mater Božjo. Ko je stal v cerkvi, je zaslišal dogovorjene znake z zvoncem, ki so iz bližnjih stanovanjskih hiš vabili ministrirat. Stopil je v zakristijo, vzel mašno knjigo in ministriral pri sveti maši. Po maši je don Bosko odšel in nekdo je vprašal duhovnika, kako je vendar to, da mu je don Bosko ministriral. Ta je ves iz sebe od začudenja stekel za njim, da bi se mu zahvalil, pa ga ni mogel več dobiti.'«

Toda duhovnike, ki jim je don Bosko ministriral pri maši, je ljubeznivo opozoril, če je kateri prezrl kak obredni predpis.

»Nekega jutra, nadaljuje kronika, je don Bosko govoril o načinu kako biti pri sveti maši in ob tem povedal naslednji dogodek: 'Nekega jutra sem šel ministrirat pri sveti maši nekemu duhovniku, ki je tako hitro izgovarjal besede, da ni bilo mogoče ničesar razumeti. Tako je z vso naglico začel: v imenu Očeta in Sina itn., jaz pa sem počasi, kakor vedno, odgovarjal: k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost. Nisem še končal svojega stavka, ko je on začel že naslednji verz. Tako je prišel do Spovem se, ne da bi jaz imel čas odgovoriti na prejšnje vrstice. Pustil sem ga, da je odmolil Spovem se in sem nadaljeval z besedilom, ki sem ga prej prekinil. Še bolj jasno in bolj počasi sem izgovoril Kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej itn. Tedaj se je zavedel svoje napake in preostalo zmolil kolikor mogoče jasno in se pri tem trudil, da bi mu uspelo. Po maši mi je rekel: 'Veste, da ste me z veliko težavo prisilili, da sem izgovarjal jasno tiste besede.' Zato svojim fantom vedno zabičam, jih nadzorujem in dam nadzorovati, da se dobro naučijo obrednih besed ter jih jasno in razločno izgovarjajo. Nato je dodal:

'Nekoč je eden izmed klerikov oratorija šel ministrirat nekemu duhovniku, ki se mu je zelo mudilo. Bodisi iz navade bodisi zaradi kakega drugega razloga je le na pol izgovarjal ali požiral besede. Klerik pa je odgovarjal razločno in zelo počasi. Tedaj mu je duhovnik rekel: 'Odgovarjaj malo hitreje.' Fant pa je odgovoril: 'Molite malo počasneje.' In tako se je tudi zgodilo. Ta dogodek mi je potem tisti duhovnik sam pripovedoval in pokazal, da je moder opomin tistega klerika naredil nanj zelo dober vtis. Pravilo, ki ga dajem za obhajanje svete maše, je 22 do 27 minut, vendar nikakor ne manj.

Zaradi te velike ljubezni do svete maše mu je bil v posebno veselje dar, ki mu ga je poslal kardinal Corsi: mašni plašč, ki še danes velja za enega najdragocenejših paramentov cerkve Marije Pomočnice. Dar je spremljalo naslednje pismo:

Predragi gospod don Janez Bosko!

V neizbrisnem spominu mi je ostal obisk, ki sem ga leta 1860 opravil vaši ustanovi. Ta spomin mi je še danes v veliko tolažbo in mi oživlja v duhu doživetja tistih dni, zlasti ko dobim v roke spise izpod vašega peresa. Ob obujanju takih spominov sem se opogumil, da vam pošljem mašni plašč, ob uporabi katerega boste mogli vi in vaši dečki bolj zavzeto moliti za škofijo, ki ji načelujem, in za moje zadeve. Molitve k Najvišjemu, da bodo od nje-ga prejeli blagoslov, toplino in uresničitev. Z zagotovilom svojega visokega spoštovanja se potrjujem vaši ugledni osebnosti, gospod don Bosko, vdanega v Gospodu.

C. kardinal ADOLFO, nadškof v Pisi

Pisa, 12. marca 1862

Zaupanje kardinala v molitve gojencev oratorija gotovo ni bilo brez osnove.

»Na začetku februarja 1862, pripoveduje don Bonetti, nas je don Bosko po večernih molitvah spodbujal, da bi molili za čisto posebno milost, ki nam jo bo, če bo uslišana, tudi povedal. Fantje so se posebno zavzeli in bolj kot po navadi prejeli svete zakramente. Mi smo nepotrpežljivo čakali, da bi nam don Bosko povedal o uspehu naših molitev. Ker pa nam ni nič povedal, smo ga vprašali, kako je s celo stvarjo. Tedaj nam je povedal tole: 'Tiste dni so nastala nasprotja med Avstrijo in Prusijo. Jasno sem videl, da če bi se nadaljevala, bi zmagala revolucija, in ne vem, kako bi se potem končale stvari v Rimu. Tedaj sem rekel sam pri sebi: hočem postaviti na preizkušnjo molitve svojih fantov in prosil sem vas, da bi Gospod naredil konec nesoglasja med obema dvoroma. Čakal sem, kaj se bo zgodilo. Dva, tri dni so bile novice zelo slabe. Oba uradna časopisa sta se med seboj dobesedno grizla. Nekaj dni pozneje se je spor začel umirjati, novice so postajale vedo bolj spravljive, dokler ni prišlo do soglasja, ki nakazuje dober

razplet dogodkov. Ko sem vas prosil, da bi molili v ta namen, sem govoril z marizom Dovandom. Ko je videl, da sta se oba dvora pomirila, mi je poslal vabilo, da bi govorila o tej stvari, in me pričakuje na svojem domu.'

Don Bosko tega ni hotel povedati javno, temveč v majhnem krogu nekaterih klerikov, ki jim je zabičal, da naj o tem javno ne govorijo.

Tem don Boskovim besedam bomo dodali kratko pojasnilo. Med Berlinom in Dunajem je že več let vladalo veliko nesoglasje. Sektaši so hoteli dati prvo mesto, ki ga je tako dolgo imel Dunaj, Berlinu ter na ruševinah Avstrije in manjših nemških držav ustanoviti nemško zvezo pod vodstvom Prusije, kakor je za združitev Italije revolucija uporabila Piemont. Prusko vlado so podpirale tudi Avstriji sovražne države; prizadevali so si ustvariti novo konfederacijo, ne da bi hoteli javno uničiti zvezo med nemškimi državami. S tem bi uničili frankfurtski zbor kot nepotrebno ustanovo. Zato so podpirali diplomatske in vojaške zveze manjših nemških držav, ne da bi skušali uničiti njihovo avtonomijo. V Kasslu na Hessenskem so demokrati ob podpori Prusije zaradi ustave iz leta 1852, ki jo je veliki volilni knez s pomočjo nemškega zbora spremenil, skušali z revolucionarnimi dejanji doseči priključitev in so se upirali svojemu vladarju in zboru. Toda zaradi teh spletk je bila Avstrija naveličana in ponižana nič manj kot Bavarska, Württemberg, Hannover, Darmstadt in Nasau in vse je kazalo na neizogibno vojno. Vendar se je v mesecu februarju prusko ministrstvo znašlo v nevarnosti zaradi demokratske revolucije in popravilo je svoje zablode. Prišlo je do dogovora z Avstrijo in uredile so se stvari s Hessnom in Kasslom. Tako se je ohranil mir.

Tukaj je treba opozoriti na natančno don Boskovo predvidevanje. Rekel je, da če bi se tista nesoglasja nadaljevala, bi zmagala revolucija in Bog ve, kako bi se razvile stvari v Rimu.

Toda vojna proti Danski, ki sta jo Prusija in Avstrija zmagovito končali, je bila ponovno vzrok za razhajanje, ker se nista mogli zediniti glede razdelitve Schleswig Holsteina. Tako je prišlo do bitke pri Sadovi 1866, po kateri je Prusija postala gospodarica Nemčije, Avstrija pa je bila izključena iz nove konfederacije. Oslabitev Avstrije je omogočila vdor v Francijo in priključitev Alzacije in Lorene. Italiji pa je Bismark zaradi njene nevtralnosti dopustil, da zavzame Rim.

10.

POGLAVJE

LOTERIJA 1862

Opombe in dokumenti – Zakaj je don Bosko vztrajno prosil dobrodelno pomoč – Njegova prepričevalna beseda dosega, kar potrebuje – Njegovi pozivi budijo v mnogih krajih javno dobrodelnost – Nova loterija: krožna loterija – Privolitev dobrotnikov – Preiskovanje palače grofa Caysa – Natisnjeno povabilo za loterijo in razlogi zanjo; pravilnik – Don Bosko prosi kraljeve prince, da prevzamejo pokroviteljstvo – Princi ne morejo sprejeti, sprejme pa turinski župan – Imena članov loterijske komisije

USTANAVLJANJE KATOLIŠKIH ŠOL, odprtje tiskarne, razprave s protestanti, sprejemanje heretikov, ki so se odpovedali krivi veri, boj s hudobnim duhom, običajne bolezni in nenehna don Boskova skrb za odvrčanje gojencev od hudega niso mogli zmanjšati navdušenja Božjega služabnika za iskanje velikanske vsote denarja, da je lahko plačal izdatke za toliko že utečenih dejavnosti in za gradnjo novih poslopij v oratoriju v Valdoccu.

Teolog Reviglio je zapisal: »Don Boskovo beračenje in iskanje sredstev je raslo sorazmerno z novimi deli in vedno večjim številom gojencev. Vse svoje življenje je posvetil skrbi za njihove telesne in duhovne potrebe. Včasih se je odpravljal trkat na vrata dobrotnikov, pa ni imel niti miloščine v žepu, da bi dal kakemu revežu, tako da je moral iti h gospodu Rossiju, da mu je dal kaj drobiža za berače na cesti. Toda ugledne turinske družine, ki so bile sposobne presoditi pravo krepost, so videle v don Bosku duhovnika, ki mu je nebo zaupalo posebno poslanstvo in spoštovanje je toliko bolj rastlo, kolikor bolj so ga poznali. Ko je obiskoval družine, je ne le dobil vse, kar je prosil, temveč so mu tudi izkazovali tako spoštovanje, kot ne bi mogli večjega izkazovati kakemu svetniku.

Nekateri so don Bosku očitali, da je preveč vsiljiv pri nabiranju miloščine, on pa je odgovarjal, da je treba delati dobro in da so za to potrebna sredstva. Iz nič ni nič. Brez denarja ni mogoče narediti nič ali le malo. Tudi največji svetniki brez denarja niso nič naredili. In on je bil nadvse spreten pri zbiranju sredstev. Jasno se je videlo, da mu je Bog dal za to posebno sposobnost.

Njegova beseda je delala čudeže prepričevanja. Nekega jutra je pridigal o nenavezanosti na časne dobrine. Nekaj minut pozneje, ko se je vrnil s prižnice v zakristijo, je prišel neki gospod, ki mu je prav tisto jutro posodil 12 tisoč lir.

»Tu imate ta list,« je rekel tisti gospod in mu izročil potrdilo o posojilu. »Ta list lahko raztrgate, jaz ga ne potrebujem več. Moje oči so se ob vaših besedah odprle luči resnice. Samo Bog nekaj velja, vse drugo je ničevo.« Nekaj let pozneje je ta dobrotnik zapustil svet, se odpovedal lepemu premoženju, postal je reven in je v revščini prišel živeti z don Boskom.

Nekateri so skušali zmanjšati don Boskove zasluge in so si upali reči: »On je delal dobro s tujim denarjem.« Prav zaradi tega ga moramo občudovati. Če bi bil milijonar in bi s svojimi sredstvi zgradil toliko zavodov, se ne bi bilo čemu čuditi. Odstopil bi le nekaj bogastva, ki mu ga je Bog zaupal. Tako pa bogatašem ni nudil ničesar v zameno za pomoč revežem, pomnožil je dobrotelnost, naredil dobrotnike udeležene pri zaslugah, okreplil je bratsko povezanost med tistimi, ki imajo veliko, in tistimi, ki živijo v revščini. Prav zato njegovo delo daleč presega človeške moči.

Vsemogočni Bog je poleg učinkovitosti besede podeljeval don Bosku tudi učinkovitost njegovih spisov. Svojih pozivov ni naslavljal samo na družine enega mesta, temveč na pokrajine, kraljestva, ves svet, da je dosegal svoje cilje na svetovni ravni. Za to je nujno potreboval seznanjanje javnosti s svojimi nameni. Kot pogumen podjetnik, vztrajen in jasen v svojih namenih se ni skrival za molčečo skromnostjo. Ponižen in skromen sam s seboj, je jasno vedel, da mora vsem dati spoznati svoje poslanstvo. Poleg tega je s svojimi spisi pridobival ljudske množice, ki si v tako težkih časih niso upale snovati novih ustanov in tako pokazati svoje moči v smislu krščanske ljubezni in začenjati veličastna dela.

Don Bosko je v te namene uporabljal tisk. Tako je kljub neodobravanju mnogih delal v preteklosti in mnogi so bili potem primorani ga posnemati. Tako bo delal v prihodnje in leta 1862 je z naslednjim pozivom javnosti napovedal novo loterijo:

Ljubezen je dobrotljiva, je potrpežljiva. Ljubezen je dobrohotna. (sv. Pavel).

Spoštovani gospod!

Ljubezen našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki je vedno v vsem dobrotna in potrpežljiva, mi vliva upanje, da bo vaša uglednost dobrohotno oprostila nadlegovanje, ki vam ga povzročam. Naloge, ki mi jih je Božja previdnost zaupala letos, me silijo, da se zatečem k majhni in javni dobrodelnosti v obliki blagovne loterije. Res je, da je to sredstvo zaradi pogoste uporabe sprejeto pri nekaterih z nezadovoljstvom, vendar pa nisem našel drugega, bolj uporabnega v teh časih tako velikih in toliko potreb.

Da si boste mogli ustvariti jasno podobo, za katere izdatke gre, vam bom podal kratek seznam.

Najprej so tu trije oratoriji: sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Angela varuha v Vanchigli in sv. Alojzija v Porta Nuovi. V teh treh cerkvah se redno zjutraj in zvečer opravljajo sveti obredi, delijo sveti zakramenti in dobivajo pouk zlasti ogroženi dečki, ki v velikem številu obiskujejo te ustanove. Ti fantje, ki jih damo v uk k poštenim mojstrom, da se izučijo kake obrti, navadno potrebujejo pomoč tako v hrani kakor v obleki. Toda te tri cerkve nimajo nikakršnih stalnih dohodkov za Božjo službo in za potrebno opremo. Še več, prostori v Vanchigli in Porta Nuovi so najeti, tako da moramo za prve na leto plačati 650 lir, za druge pa 500 lir. Poleg najemnine imamo še nekaj dolgov, ki bi jih že morali poravnati. V teh prostorih je za dnevne in večerne šole treba opraviti celo vrsto popravil in jih plačati. Imamo tudi še lepo število rokodelcev in dijakov, ki bivajo v zavetišču ob oratoriju v Valdoccu, ki jim je treba priskrbeti kruh, pouk, obleko, stanovanje in obrt, kar vse povzroča velike izdatke.

Potem ko sem tako nakazal namen loterije, se ponižno obračam na vašo uglednost, da bi mi priskočili na pomoč.

- 1. Da bi zbirali predmete, ki bi jih dobrotniki hoteli darovati, in da bi ob določenem času razpečevali srečke.*
- 2. Da bi, če bi poznali koga, ki bi bil voljan prevzeti vlogo organizatorja te loterije, zlasti med laiki, bili tako dobri, da bi mi sporočili njegovo ime, priimek in bivališče. Jaz bi potem sam skušal priti z njim v stik.*
- 3. Če bi vi iz katerega koli vzroka želeli, da vaše ime ne bi prišlo v seznam organizatorjev, vas vljudno prosim, da mi to sporočite in poveste, kako bi vam to povzročilo čim manjše neprijetnosti.*

Upam, da vam bom mogel kmalu poslati načrt pravilnika obenem z drugimi poročili, ki se tičejo loterije, ki jo zelo priporočam vaši znani in velikodušni dobrodelnosti.

Gospod Bog, ki je neskončno bogat v darovih, naj vam velikodušno povrne vse storjeno in vam nakloni zdravja in veliko blagoslova. Medtem vam v svojem imenu in v imenu naših gojencev izražam globoko hvaležnost in imam čast, da vas pozdravljam.

Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 3. januarja 1862

Od vseh strani so dobrotniki prihiteli na pomoč in pokazali svojo naklonjenost dejavnosti oratorijev. Naj med toliko drugimi navedemo dvoje pisem:

Nica, 9. februarja 1862

Gospod opat!

Prejela sem pismo, ki mi ga je vaša uglednost blagovolila poslati. S pravim zadovoljstvom sem prebrala razloge, ki vas nagibljejo k delu za vaše ustanove. Nihče ni bolj prepričan o pomenu vaših ustanov ter koristi za katoliško stvar in socialno skrbstvo kot jaz in grof Camburzano.

Kljub širjenju brezbožnih naukov in kljub strašnemu učinku nemoralnosti med našim ljudstvom pripravljate izbrano četo mladih, ki po kreposti, trdnih načelih in nedolžnosti navad spodbujajo duše k dobremu in dajejo zgled lepega življenja.

Storili bomo za loterijo, kar bo v naši moči, da vam tako pokažemo, kako zelo so nam pri srcu vaše ustanove. Zahvaljujem se vam za molitve, ki mi jih obljubljate, zlasti še zato, ker sem zelo prepričana o njihovi uspešnosti.

Sprejmite, gospod opat, skupaj s pozdravi grofa Camburzana izraze mojega visokega spoštovanja.

grofica CAMBURZANO

Na pismo barona Riccija iz Cunea je don Bosko takole odgovoril:

Predragi gospod baron!

Verjetno bi vam mogel najti dobrega hišnega služabnika. O tem bova govorila, ko boste prišli v Turin. V vsakem času, če sem le doma, sem vam na voljo. Najustreznejše ure so navadno od 9. do 12. Zahvaljujem se vam za vašo pripravljenost za pomoč pri naši loteriji. Upajmo, da bo dobro uspela. Danes od desetih dopoldne do treh popoldne so naredili pompozno preiskavo pri grofu Caysu kot predsedniku Konference sv. Vincencija Pavelskega itn.

Gospod naj podeli vam in vaši milostljivi soprogi zdravje in milost, medtem ko se z vsem spoštovanjem izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 9. februarja 1862

Za razlago don Boskovega 'in tako naprej' naj povemo, da je v nedeljo 9. februarja po nalogu kvestorja en delegat v spremstvu trume uradnikov in policistov vdrl v palačo grofa Caysa di Giletta z namenom, da bi se polastili nekaterih pisem, ki jih je prejel od predsednika vrhovnega sveta Družbe sv. Vincencija Pavelskega, gospoda Baudona v Parizu. Preiskali in prebrskali so omare, mize,

predale, papirje, pisma in vse dokumente konference, vendar niso našli ničesar, kar bi moglo dati povod za upor proti obstoječemu redu v Italiji in Franciji. Kjer so menili, da bodo našli napis politika, so našli samo karitas, to je golo ljubezen Jezusa Kristusa do njegovih revežev. Odkar je grof Cays leta 186. nehal biti član parlamenta, je opustil tudi vse drugo in je bil vedno med prvimi, kjer je bilo treba storiti kaj dobrega ali preprečiti kaj hudega. Z vso vnemo se je zavzel za ustanavljanje in predsedovanje konferenc sv. Vincencija Pavelskega tako v mestu kakor na podeželju in je obiskoval bolnike po domovih in bolnišnicah ter pomagal revežem in zapuščenim in pri katehiziranju otrok.

Pri loterijah je bil don Bosku vedno v veliko pomoč. Pripravil je načrt, ga dal v tisk in razdelil tisoče izvodov.⁵

Ko so natisnili načrt, je don Bosko prosil kraljeva princa Umberta in Amadeja, da bi prevzela predsedstvo loterije. Vendar mu v tem nista ustregla.

⁵ **VABILO ZA BLAGOVNO LOTERIJO V TURINU** v korist sirot oratorijev sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija v Porta Nuovi in ngela varuha v Vanchigli.

Pr eden se obrnemo na javno dobrotelost za podporo kake ustanove, se nam zdi primerno, da razložimo namen imenovane ustanove.

V Turinu so pred leti v raznih predelih mesta odprli tri moške oratorije, kjer se zbira veliko število ogrožene mladine. Zaposlujejo jih s pošteno zabavo, potem ko so opravili nedeljsko dolžnost, vabijo jih z nagradami, telovadbo in šolo. Lepo število uglednih gospodov prihaja poučevat katekizem, nadzorujejo jih pri izdelovanju domačih nalog in opravljanju dolžnosti v raznih delavnicah, kjer se učijo različnih obrti, namesto da bi se brez dela klatili po mestu.

V oratorijih sv. Alojzija in sv. Frančiška Saleškega so odprte dnevne šole za tiste dečke, ki zaradi razcapanosti ali nediscipline niso bili sprejeti v javne šole. Poleg verouka se učijo pisati, brati, računati, metrični sistem, italijansko slovnico in podobno. Toda med temi dečki je nekaj tako zapuščenih in revnih, da se ne bi mogli naučiti nobene obrti, če jim ne bi priskrbeli stanovanja, hrane in obleke. Tem potrebam skuša zadostiti zavetišče, ki deluje ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Tukaj delujejo tudi večerne šole, kjer se, razen v delavnicah, obrtniki izobražujejo tudi v osnovnošolskih predmetih, petju in instrumentalni glasbi. Te šole so na voljo tako zunanjim kakor notranjim gojencem. Ker pa je Božja previdnost obdarila veliko dečkov z izredno nadarjenostjo, vendar se zaradi pomanjkanja sredstev ne bi mogli šolati, je v tej hiši na voljo tudi gimnazija, v kateri nekateri plačujejo celotno, drugi polovično mesečnino, nekateri so pa sprejeti tudi zastonj, če so le zadosti pridni in dobri. Nekateri od teh postanejo ljudskošolski učitelji in trgovci, tisti pa, ki imajo poklic, tudi duhovniki.

Po tem kratkem uvodu je jasno, kam bo šel izkupiček te loterije. Izdatki za najemnino posameznih prostorov, vzdrževanje šol, potrebe bogoslužja v treh cerkvah, oskrba nekaterih gojencev z najpotrebnejšim in skrb za prehrano so tako veliki, da niso zadosti samo miloščine. Posebno velik izdatek je vzdrževanje delavnic in šol, ki jih gojenci zaradi velikega števila ne morejo več obiskovati v mestu. Za poravnavo tolikih stroškov nimamo na voljo drugega kot dobrodelno loterijo, ki obstaja tako v darovanju dobitkov kakor v nakupu srečk.

Mogoče bi kdo vprašal, ali za vse te izdatke ni stalnih dohodkov? Saj je vendar število gojencev veliko. Prihajajo dečki samo iz mesta ali tudi s podeželja? V odgovor nekaj besed: za izdatke teh treh

oratorijev in tam delujočih šol ni nikakršnih stalnih dohodkov, vse se vzdržuje samo iz dobrodelnosti, ki jo Božja previdnost budi v srcih dobrih duš.

Oskrbovanih fantov je zelo veliko in samo v enem izmed imenovanih oratorijev dosega tisoč. Zato je prostor v šoli in v cerkvi postal daleč pretesen za toliko število učencev. Fantje prihajajo v mesto deloma iz našega mesta, deloma pa s podeželja, in sicer zaradi dela ali šolanja. Tako gojenci, ki so sedaj v oratoriju sv. Frančiška Saleškega v zavetišču, dosegajo število 57. in od teh jih je samo 5. iz Turina. Drugi prihajajo iz mest in vasi turinske province, nekateri pa tudi od drugod.

Medtem ko priporočamo to loterijo našim someščanom, vabimo tudi osebe zunaj mesta, da priskočijo na pomoč ustanovi, ki medtem ko skrbi za dobro najrevnejšega sloja naše družbe, pomaga vsem, ki se hočejo okoristiti ne glede na kraj ali pokrajino, h kateri pripadajo.

Iz priloženega načrta bo vsak mogel spoznati, na kak način in s kakimi sredstvi bo lahko sodeloval pri tej dobrodelni pobudi.

Člani pripravljalnega odbora upajo, da bo ta njihov načrt dobro sprejet, in v tem upanju prosijo Boga, da bi bil bogat plačnik vsem, ki bodo sodelovali, četudi skromno.

NAČRT IN PRAVILNIK LOTERIJE

1. Nadvse hvaležno sprejemamo vsako darilo v obliki umetniških predmetov, čipke, pletenine, knjige, slike, oblačila. Prav tako hvaležno sprejemamo predmete iz zlata, srebra, brona, stekla, porcelana in podobnega.
2. Pri predaji predmeta bo v posebnem katalogu opisano njegovo stanje, ime darovalca, razen če bi le-ta želel ostati anonimno.
3. Darovane predmete lahko sprejemajo člani loterijskega odbora, organizatorji in organizatorke. Naprošeni so, da darove pošljejo na prostor javne razstave v hiši zraven Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, in to na način, ki jim bo bolj ustrezal.
4. Število srečk bo sorazmerno z vrednostjo premetov po predhodni ocenitvi Turinske prefekturre. Zato smemo to vrsto javne dobrodelnosti imenovati razdelitev dobitkov v obliki loterije.
5. Cena srečk je 5. centov za eno. Kdor bo kupil 1. srečk, bo dobil eno povrhu, kdor bo vzel 25 srečk, povezanih z rdečim listkom, bo dobil še posebno nagrado. Rdeči zavojčki štejejo 25 srečk in zadnja srečka dobi tudi posebno nagrado. Drugi listki so rumene barve. Kdor zadene prvi dobiček, lahko izbere predmet ali vzame v zameno 5.. frankov.
6. Srečke, opremljene s podpisom člana komisije in pečatom, se bodo trgale z matice.
7. Javna razstava predmetov bo trajala dva meseca. Dan žrebanja bo objavljen v časopisih. Gospodje organizatorji in gospe organizatorke bodo pravočasno pisno obveščeni o poteku loterije in naprošeni še za nadaljnjo pomoč.
8. Izžrebali bodo toliko srečk, kolikor je darov. Prva izžrebana srečka bo dobila predmet s številko 1, druga predmet s številko 2 itn.
9. Številke izžrebanih srečk bodo objavljane v časopisih dvanajst dni po žrebanju. Tedaj se bo začelo razdeljevanje dobljenih predmetov. Predmeti, ki jih dva meseca po žrebanju nihče ne bo dvignil, bodo ostali loteriji.

N. B.: Javna razstava loterijskih predmetov bo v oratoriju SV. Frančiška Saleškega v Valdoccu. Da bo darovalcem udobneje, bodo darove za loterijo sprejemali organizatorji na podeželju, ki bodo potem darove čim prej poslali na razstavo. Če bodo pri tem nastali izdatki, jih bo komisija povrnila, seveda s predhodnim obvestilom.

VZGOJNA HIŠA KRALJEVIH PRINCEV

Moncaglieri, 14. februarja 1862

Veleugledni in spoštovani gospod!

Da bi mlada princa čim manj odvrčali od njunih šolskih dolžnosti, je načelno določeno, da v času njenega študija ne sprejemata predsedstva nobenega združenja ali ustanove, razen v izjemnih primerih, ko je treba izjemo izprosi naravnost pri kralju.

Dokler se ne izpolni ta pogoj, se boste še morali, čeprav vam je to težko, odpovedati ponujenemu predsedovanju loterije omenjenih treh oratorijev s strani kraljevih uglednosti. Vendar si ti prilaščajo pravico, da odkupijo iz svoje zasebne blagajne srečke loterije.

Guverner kraljevih princev ROSSI

Zatem so se organizatorji obrnili na turinskega župana, markiza Emanuela Lucerna di Rorà, ki je sprejel predsedstvo in odobril takole sestavljeno komisijo:

Lucerna di Rorà, markiz Emanuel, turinski župan, *predsednik*

Duprè, vitez Jožef, *podpredsednik*

Cotta, poslanec Jožef, senator, *blagajnik*

Oreglia, vitez Friderik, *tajnik*

Baricco, teolog vitez Peter, občinski svetovalec

Biandrate di San Giorgio, grof

Bosco di Ruffino, vitez Alleramo

Bosko, duh. Janez, *ravnatelj oratorijev*

Cays di Giletta, grof Karel, *Caselette*

Chiala Cezar, *uslužbenec*

Costa della Torre, grof Francišek

Fassati, markiz Dominik

Ferrari di Castelnuovo, markiz Evazij *Castelnuovo Scrivia*

Galleani d'Agliano, vitez Lovrenc

Gonella, adv. vitez Marko, *Chieri*

Migliassi Jožef, *trgovec*

Montù, vitez Jožef, *trgovec*

Provana di Collegno, grof Aleksander;

Roasenda di Roasenda, vitez Jožef, *Sciolze*

Scarampi di Pruney, markiz Ludvik

Seyssel d'Aix, grof Aymar

Solaro della Margherita, grof Albert

Villa di Monpascale, grof Jožef

11.

POGLAVJE

LOTERIJA 1862

Opombe in dokumenti – Dejavnosti okoli loterije – Don Boskova šaljiva razlaga pohvale nekega klerika – Don Bosko pokara nekoga, ki razlaga njegovo čudežno dejanje – Ponižnost iz navade – Ocenjevanje predmetov za loterijo – Don Bosko naslovi prošnjo na turinskega župana za odobritev loterije – Odprtje loterije – Ministrstvo odobri don Bosku brezplačno vozovnico na železnici – Don Bosko v Vercelliju – Od Boskovi pogovori v vlaku na poti v Turin – Sopotniki izkazujejo don Bosku spoštovanje – Zadnje priprave za loterijo: organizatorji in organizatorke – Finančni minister ustavi loterijo – Don Boskova okrožnica dobrotnikom o ministrski odredbi – Smrt mons. Fransonija

DON BONETTI PIŠE, kako je v oratoriju vse vrelo okoli sprejemanja darov in razporejanja dobitkov v dvorani drugega nadstropja, vzhodno od glavnega stopnišča (kjer je sedaj bolniška soba). Don Bosko je bil ves zamišljen in je 3. marca zjutraj v družbi nekaj klerikov in laikov smeje se vprašal enega izmed njih: Katera izmed stvari, ki si jih videl v svojem življenju, ti je najbolj ugajala?

Ta je odgovoril: Gospod don Bosko. Tedaj je don Bosko pripovedoval naslednji dogodek.

»Pri zadnji loteriji, ki smo jo pripravili, si je prišel ogledat dobitke neki kmet s svojo ženo in otroki. Jaz sem ga vodil po tistih obširnih dvoranah, kjer so bili razstavljeni predmeti. Medtem ko so se drugi obiskovalci od časa do časa ustavljali pred kakim predmetom in občudovali njegovo lepoto in dragocenost, pa ta dobri kmet ni kazal nikakršnega občudovanja in nič ni naredilo vtisa nanj. Sam pri sebi sem dejal: Ali je res mogoče, da med toliko predmeti ni nobenega, ki bi mu mogel ugajati? Potem smo prišli do prostora, kjer je bila med drugimi predmeti izobešena tudi velikanska salama: Ah, to je pa zares lepo, je osupel vzkliknil obiskovalec z dežele.«

Vsi smo se zasmejali ob tej pripovedi in nekdo je po tihem dejal: Ali misli sebe primerjati s salamo?

Te besede so zveneale kot šala, so pa istočasno zvesto prikazovale, kako ponižno je don Bosko ocenjeval samega sebe in kako nobena pohvala ni mogla izzivati njegovega srca.

Tako je don Rua nekega dne pri kosilu pripovedoval tistim, ki so bili okoli nje, kako so mu v Rimu prebivalci, ko je bil tam z don Boskom, pripovedovali, kako je don Bosko pred leti naredil čudež in kako so bili o tem dobro seznanjeni. Čeprav je don Bosko sedel pri mizi malo stran, je vendar sledil pogovoru in je med pripovedjo zardel v obraz. Kar nenadoma se je obrnil k pripovedovalcu in mu z močnim glasom dejal: Molči! Nikdar nisem rekel, da sem bil jaz, in nihče ne sme tega vedeti!

Don Dominik Bongiovanni je menil: »Don Bosko se prav nič ni menil za pohvale in graje. Ko smo mi bivši gojenci ob njegovem godovnem dnevu govorili o njegovih veličastnih delih, je na lep način nam pripisoval opravljeno delo in zlasti še svojim pomočnikom. Ko sem jaz ob novi maši svojega brata Jožefa 21. decembra 1862 obdan od fantov iz oratorija hvalil don Boska in mu rekel: In ko je papež govoril o tebi, je že uporabil besedo svet, nisem opazil v njegovem obrazu nobene spremembe niti znamenja ugodja. Ostri opazovalci niso ob podobnih priložnostih v njem opazili niti najmanjšega znamenja zadovoljnosti samoljubja.«

Nabralo se je že 383 dobitkov, med njimi vidna oljnata slika, ocenjena na 6.000 lir, ki je predstavljala skušnjava sv. Antona, delo viteza Friderika Peschiera, profesorja jezikovne akademije v Genovi. Uradni ocenjevalci so sestavili seznam vseh predmetov v zvezkih, potrdili s koleki za 50 centov in dodali svojo izjavo.⁶

Istega dne, 14. marca, je don Bosko vložil prošnjo prefektu province za dovoljenje loterije,⁷ priložil primerke srečk, imena članov komisije, načrt, pravilnik, seznam predmetov in oceno Volpata in Buzzettija.

⁶ Na željo velečastitega duhovnika don Janeza smo danes ocenili predmete, ki so priloženi v pismu in dajo skupaj vsoto 24.771 lir. Janez Volpato; Turin, 14. marca 1861. - Podpisani sem na željo velečastitega gospoda don Boska ocenil predmete, ki so navedeni v seznamu, in nakazal vsoto 10.168,60 lir. Jožef Buzzetti; Turin, 14. marca 1862

⁷ Veleugledni gospod prefekt! V živi želji, da bi priskočil na pomoč revnim in zapuščenim fantom, ki so izpostavljeni toliko nevarnostim, ko brez dela hodijo po cestah mest in krajev, sem se lotil več gradenj, ki so nujno potrebne za tak cilj. Da bi jih dokončal, sem se moral podvreči takim izdatkom, da jih sedaj ne zmorem poravnati, ne da bi se zatekel k javni dobrotelnosti, katere uspešnost sem izkusil že ob več priložnostih. S tem namenom sem se obrnil na podpisane zaslužne gospode ter jih prosil za svet in sodelovanje.

Oni so vzheli in pretres dobrote izdatkov, ki so naslednji: 1. Poravnava dolga 30.000 frankov za obnovitev prostorov, v katerih je letos bilo strogo 200 fantov iz prejšnjih let.

2. Poravnava neplačane najemnine za prostore prazničnega oratorija v Vanchigi, ki znaša 650 fr z dodatnimi 900 fr zapadle najemnine dnevne šole prazničnega oratorija v Porta Nuovi.

3. Dokončanje nekaterih del v oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu za dnevne in večerne šole, ki so nadvse potrebne, ker je to predmestje zelo obširno in gosto naseljeno.

4. Preskrba s kruhom kakih 570 zapuščenih in revnih fantov, nastanjenih v hiši ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, oskrbovanih s hrano in obleko in uvajanih v razne obrti.

Po preverjanju potrebnih izdatkov so ti gospodje enoglasno predlagali loterijo darovanih predmetov in sami ponudili svojo pomoč in podporo.

Zato je nujno potrebno, da se spoštljivo obrnem na vas in vas prosim, da potrdite imenovani odbor za to loterijo v spodaj imenovanih osebah z dovoljenjem za izdajo priloženega načrta: 1. Prodaja 69.880 srečk po 5. centov, kar znaša 34.939,60 lir in ustreza vrednosti naštetih predmetov.

2. Vsaka srečka je potrjena s podpisom enega izmed članov odbora in s pečatom iste komisije, kot je bilo to že dovoljeno z odloki z dne 7. marca 1854 za prejšnje loterije, ki jih je prav tako odobrila vaša velezaslužna prefektura. Prepričan, da boste v svoji dobroti in naklonjenosti vzeli v dobrohoten pretres mojo ponižno prošnjo, vam zagotavljam, da hranim živo hvaležnost in vam tudi v imenu fantov, ki so deležni te dobrotelne pobude, želim veliko nebeškega blagoslova ter se izrekam poln spoštovanja in hvaležnosti Turin, 14. marca 1862 duh. JANEZ BOSKO

Teden pozneje je prefektura poslala don Bosku naslednji odlok.

PREFEKT TURINSKE PROVINCE

Št. 35, Oddelek 5. Št. 3229. P. G.

Potem ko smo vzeli v pretres prošnjo, ki jo je predstavil gospod duhovnik Janez Bosko, v kateri prosi dovoljenje za blagovno loterijo darov, ki bi jih dala na voljo javna velikodušnost v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi in Angela varuha v Vanchigli;

potem ko smo pregledali priloženi načrt in pravilnik loterije;

potem ko smo overovili podarjene predmete – po številu 383, katerih vrednost bi znašala 34.939,6. Tako sta ocenila zaprisežena ocenjevalca gospod profesor Janez Polpato in Jožef Buzzetti dne 14. tekočega meseca;

potem ko smo primerjali pravilnik kraljevega odloka z dne 4. marca 1855, št. 6.6,

ODLOČAM

- 1. člen. Dovoljuje se odprtje imenovane loterije v soglasju s pravilnikom in načrtom z izdajo 69.880 srečk po 50 centov, ki morajo biti, preden bodo odtrgane in razdeljene, oštevilčene in ožigosane pri Loterijskem uradu Finančnega ministrstva in podpisane od enega izmed odbornikov.*
- 2. člen. Izkupiček za prodane srečke se bo stekal v blagajno odbora, da bo končno namenjen cilju, ki je naveden v načrtu in pravilniku.*
- 3. člen. V razglasu loterije je treba omeniti vsebino te odredbe.*
- 4. člen. Za dan žrebanja je določen 1. julij. Žrebanje bo v hiši ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu v navzočnosti članov odbora in turinskega župana, ki je odgovoren za nadzor točnega izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev in tistih, ki bi jih v prihodnje ta urad imel za primerne. Neizpolnjevanje navodil bi loterijo razveljavilo.*
- 5. člen. Brez odobritve pristojne oblasti se ne sme množiti število srečk, ne prestaviti dan žrebanja.*

Za prefekta RADICATI

Turin, 21. marca 1862

Medtem so uredili dvorano z dobitki, ki jih je bilo vedno več. Zato je bila v nedeljo 23. marca, ko so v oratoriju slavili praznik sv. Jožefa, tako pripoveduje don Bonetti, odprta loterija. Občinski svetnik Galvano je prišel kot županov zastopnik. Bilo je povabljenih veliko gospodov, toda nihče ali skoraj nihče ni prišel v oratorij, ker je prav tisti dan zapadlo veliko snega. Priredili so kratko akademijo, na kateri so igrali melodramo don Cagliera Pesnik in filozof in deklamirali nekaj priložnostnih pesmi. Vendar bi le težko dobili bolj dolgočasen popoldan.

Don Bosko se je odločil, da bo po tem odprtju loterije sam šel v razna piemontska mesta, da bi tudi tam podprli loterijo. Ker bi pa ta potovanja zahtevala velike izdatke, je naslovil na notranjega ministra Ricasolija prošnjo za obnovi-

tev brezplačne vozovnice drugega razreda, ker mu je listek za leto 1861 potekel. Upal je, da bo njegova prošnja ugodno rešena zlasti še zato, ker je zastonj sprejel v zavod nekaj fantov, ki jih je priporočil sam minister. Na njegovo pismo so takole odgovorili:

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

Oddelek 2. Pododdelek 1. št. 4633-1298 Turin, dne 2. februarja 1862

Medtem ko podpisani izraža zahvalo za sprejem sirote Janeza Fissoreja, sporoča, da je bilo naročeno, naj se imenovana sirota čim prej zglesi v imenovanem zavodu, da uredi vse potrebno, kot je povedano v vašem cenjenem sporočilu z dne 8. tega meseca.

Ker ste se v drugem delu svojega pisma priporočali, da bi vam obnovili brezplačno vozovnico na železnicah, vam podpisani zagotavlja svojo pomoč. Prosim vas, da mi sporočite železnico, o kateri govorite, in datum, ko je bilo izdano prejšnje dovoljenje, s katerim ste prejšnje leto dobili omenjeno ugodnost.

Generalni direktor SALINO

Don Bosko je poslal potrebne listine na notranje ministrstvo, ki jih je potem preneslo na Ministrstvo javnih del, od koder pa je dobil odgovor, da ne morejo ustreči njegovi prošnji.⁸

Tedaj je don Bosko skušal doseči to uslugo po drugi poti. Ministrskemu predsedniku Ricasoliju, ki je odstopil 3. marca, je sledil Urban Rattazzi, ki je bil istočasno notranji minister. Kar je želel, je dosegel po poslancu Jerneju Bona, kraljevem senatorju in glavnem direktorju železnic.

Na svojem prvem potovanju je obiskal nadškofa v Vercelliju, kanonika dekana prestolnične cerkve Petra Degaudenzija in župnika pri Santa Maria Maggiore don Janeza Moma. O vsem nam je pripovedoval njegov popotni tovariš, župnik v Rossignanu, mons. Bonelli.

»S svojim postnim pridigarjem iz Genove sem stopil v Vercelliju v vlak, da se popeljem v Casale. Skoraj vsi sedeži so bili že zasedeni, ko je vstopil duhovnik mladostnega videza. Sprevodnik je pregledoval vozovnice in videl sem, kako je mladi duhovnik pokazal beli list, kar je pomenilo, da gre za brezplačno vozovnico. To mi je vzbudilo radovednost. Medtem ko sem jo pozorno gledal, me je brez zadrege vprašal:

– Oprostite, kdo pa ste vi?

⁸ NOTRANJE MINISTRSTVO, Turin, 18. marec 1862. Uprava. Podpisanemu je zelo žal, da so bili vsi naši napor, da bi dobili brezplačno vozovnico za državne železnice, brezuspešni. Ministrstvo za javna dela svojo zavrnitev utemeljuje s tem, da imajo po odloku z dne 26. decembra 1861 do tega pravico izključno člani parlamenta in tisti uradniki, ki so tam naštet. Za ministra Capriolio

- Oprostite, preden vam naj jaz povem svoje ime, mi, prosim, vi povejte svoje.
- Jaz se ubog duhovnik, čigar ime vas gotovo ne zanima.
- Ste iz Turina?
- Nisem iz Turina, temveč iz kraja blizu Turina, iz Castelnuova.
- Poznam nekaj ljudi iz Castelnuova. Med drugimi mons. Bertagna, ki je bil moj šolski tovariš. Mogoče poznate don Boska?
- Da. Precej dobro.
- Slišal sem, da namerava v Mirabellu odpreti zavod.
- To mi je znano.
- In menite, da mu bo uspelo?
- No ja. Videli bomo, česa je zmožen. Stvar je precej zamotana. Bomo videli, kako se bo vse izteklo.
- Jaz pa sem prepričan, sem dejal, da bo vse v redu, kajti don Bosku uspe v vsem, česar se loti.
- Jaz pa dvomim. No, bomo videli, kaj zna narediti.
- Toda v Turinu njegove šole odlično uspevajo in pravijo, da ima dobre učitelje. Gotovo jih bo poslal tudi v Mirabello. Vi, ki se zdi, da dobro poznate vse te stvari, mi morate povedati, ali so vsi ti učitelji tudi državno izprašani.
- Nekateri imajo ustrezno kvalifikacijo, vsi so pa izredno bistri, podkovani v znanju in zelo prizadevni v študiju. Ima celo mladega učitelja, ki ima komaj osemnajst let in poučuje v prvi retoriki.
- Pridigar, ki je do sedaj samo poslušal, je vzkliknil z neprikritim posmehom: Ta je pa dobra! Osemnajstletni profesor retorike! Čujte, gospod. Preden sadite korenje, je treba vzeti najprej mero. Ta je predebela, da bi jo mogli požreti.
- Glejte, je odgovoril duhovnik, pojdite v Turin, pokličite tega fanta, izprašujte ga v latinščini, grščini, zgodovini, literaturi, pa se boste sami prepričali, da je res, kar pravim (to je bil klerik Frančišek Cerruti).
- Da more biti fant osemnajstih let srednje dober učenec retorike, je mogoče. Lahko tudi priznam, da bi mogel biti celo odličen učenec. Toda profesor! Še enkrat vam pravim, da je treba korenje najprej zmeriti in ga šele potem saditi.
- Ker je govorec uporabljaj vedno bolj izzivalne izraze in so vsi popotniki prisluhnili pogovoru, sem mu segel v besedo in mu brez obotavljanja rekel: In koliko ste stari vi?
- Sedeminštirideset.
- To se pravi, da ste vi don Bosko.
- Da gospod, jaz sem don Bosko. Komaj je izrekel te besede, so se vsi navzoči v znak spoštovanja odkrili, pridigar je za trenutek onemel, nato pa rekel: Oprostite mi, če sem bil malo oster v izrazih. Nisem vedel, s kom imam čast

govoriti. Sedaj pa, ko vem, da ste vi don Bosko, izjavljam, da verjamem vsemu, kar ste povedali.«

Ko sem klerikom pripovedoval to dogodivščino, sem sklenil: Če duhovnikov ne spoštujejo, je to tudi njihova krivda. Prave duhovnike spoštujejo mnogi, da ne rečem vsi. Pri imenu don Bosko so se odkrili tudi tisti, ki ga niso poznali.

Don Bosko se je vrnil v Turin, vendar dvorane za razstavo dobitkov še niso bile odprte. Toda priprave so bile v teku. Don Bosko je ustanovil zbirališča predmetov za loterijo in razpečevalnice srečk po vsej severni in osrednji Italiji, tako da je bilo 327 organizatorjev in 208 organizatork, med njimi veliko članov najvišjega plemstva. Tedaj mu je prefektura sporočila odredbo finančnega ministrstva, ki mu je prepovedovala začetek loterije.

PREFEKTIKA TURINSKE PROVINCE

Št. 3745-597 Turin, dne 4. aprila 1862

Finančno ministrstvo, ki smo mu predložili prošnjo duhovnika Boska, v kateri prosi za dovoljenje za odprtje loterije z datumom 1. tekočega meseca, nam je sporočilo, da se po odloku 3. člena Pravilnika, sprejetega z zakonom 4. marca 1855, ne more potekati pred iztekom loterije za ranjence v italijanski vojni, ki se bo izvedla 18. junija. Zato ni mogoče dati dovoljenja imenovanemu gospodu duhovniku za njegovo loterijo, ker ni navada, da bi tekli dve loteriji vzporedno.

Ko boste ta odlok dali v vednost zgoraj imenovanemu duhovniku Bosku, želi podpisani v imenu zgoraj imenovanega ministrstva dodati, da isto ministrstvo ne bo imelo nikakršne težave, da dá dovoljenje, kakor hitro se bo iztekel imenovani rok.

Vračamo vso dokumentacijo.

Za prefekta RADICATI

Za don Boska je ta odlok prišel kot nalašč in je zato organizatorjem razposlal naslednjo tiskano okrožnico.

Velezaslužni gospod!

Čutim dolžnost, da sporočim vaši uglednosti, da bomo morali javno razstavo loterijskih dobitkov zaradi sovpadanja z neko drugo podobno loterijo v tem mestu prenesti na poznejši čas. Upam, da bomo v kratkem času zvedeli za novi datum, in vas bomo o tem natančno obvestili.

Da izrabimo čas, vas prosim, da bi poslali na že določen kraj predmete, ki ste jih vi in drugi dobrotniki nabrali v tem času.

Ker je medtem prefektura že ocenila in odobrila dobitke, vam začenjam pošiljati ... srečk, katerih izkupiček bi poslali v pomoč našim oratorijem, ki so v veliki stiski. Ker javna razstava dobitkov še ni mogoča, pa zasebno že razpošiljamo srečke v razpečavanje.

Za vsak primer vam sporočam, da za morebitne izdatke za to loterijo uporabite dohodke od prodaje srečk.

*Dovolite mi, da vam izrečem najboljše želje za blagoslov iz nebes, medtem ko mi je v čast, da se morem imenovati vaše uglednosti vdanega služabnika. duh. JANEZ BOSKO
Turin, aprila 1862*

Kakor vidimo, don Bosko ni zmanjšal svojih naporov za loterijo. Toda prav sedaj ga je doletela velika žalost.

Dne 26. marca 1862 je v Lyonu sveto v Gospodu umrl turinski nadškof mons. Alojzij dei Marchesi Frasoni, prav ko je blagoslavljal tako svoje prijatelje kakor sovražnike. S sv. papežem Gregorijem VII. je mogel ponavljati: *Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v pregnanstvu.*

Prestolnični kapitelj v Turinu je za kapitularnega vikarja izvolil kanonika Zappata.

V oratoriju so veliko molili za dušo neuklonljivega in slavnega prelata. Če tudi ni več imel dohodkov škofijske mize in je do skrajnosti skrčil svoje izdatke, je svoje prihranke namenjal revežem, med temi tudi don Boskovim oratorijem. Ti niso pozabili na ljubljenega nadpastirja.

Njegov spomin bo ostal vedno v čast in blagoslov salezijanski družbi in njegovo ime bo v časti na vseh koncih zemlje, kjer koli se bodo spominjali don Boska. Če je don Bosku uspelo uresničiti svoje zamisli, je to v veliki meri zasluga svetega nadškofa: on mu je bil svetovalec, branilec, dobrotnik in oče.

12.

POGLAVJE

Nujno plačilo zapadlega dolga – Kraljev dar klerikom oratorija – Nova stavba ob Vrtnarici – Don Bosko je prepričan o pomoči Božje previdnosti – Zakaj se pri gradnji niso držali načrta; Bog ne obljublja pomoči nepotrebnim izdatkom – Izredna miloščina – Druga dela – Kovaška delavnica – Razporeditev vseh delavnic: nov pravilnik – Odpravljen nered – Pomen izbire dobrih mojstrov – Nesrečen konec nekega delavca – Odličen kovaški mojster

POTEM KO SO ODLOŽILI LOTERIJO, don Bosko ni opustil načrta za zidavo nove stavbe v oratoriju, četudi je bil vedno brez denarja in so ga težili veliki dolgovi. To sklepamo iz pisma, ki ga je pisal markizi Fassati in ki ni bilo brez veliko-dušnega odgovora.

Turin, 26. marca 1862

Velezaslužna gospa markiza!

Danes zjutraj sem se znašel v resnični stiski. Plačati moram veliko vsoto, manjka mi pa štiristo frankov, plačila pa ne morem odložiti. Če bi vi mogli zastaviti besedo pri gospodu markizu, da bi mi vsoto dal v dar ali vsaj na posodo, bi storili veliko dejanja krščanske ljubezni. V drugem primeru bi mogel računati na prihodke, ki jih bom, kakor upam, dobil z loterijo.

Oprostite mi to nadlegovanje. Gospod bo bogato poplačal vam, gospodu markizu in vsej družini.

S polnim spoštovanjem se izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Hkrati je poslal kralju prošnjo, ki so jo podpisali vsi njegovi kleriki.

Sveto kraljevo veličanstvo!

Podpisani kleriki spoštljivo poročajo, da zato, ker so ali sirote ali sinovi revnih staršev, ne bi mogli nadaljevati v stanu, v katerega so, kakor se jim zdi, poklicani od Boga. Na srečo so bili velikodušno sprejeti v oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Toda sedaj so se znašli v težkem položaju: ne morejo nakupiti oblačil za svete obrede niti za vsakdanjo rabo, ko pomagajo svojemu predstojniku duhovniku Janezu Bosku, ki je zaradi vzdrževanja mnogih fantov v veliki stiski.

Iz tega razloga se zatekamo k vaši znani dobrotljivosti in prosimo vaše kraljevo veličanstvo, da bi po vaši ekonomski blagajni naklonili podporo, ki jo imate za primerno, in to bodisi za vsakega posameznega podpisnika bodisi za vse skupaj predstojniku duhovniku Bosku.

V prošnji nebu za blagoslov na vas in vso vašo kraljevo družino imamo čast, da se v globoki hvaležnosti imenujemo vaši ponižni prosilci (tu sledijo podpisi).

1862

Prišel je ugoden odgovor.

KRALJEVINA ITALIJA, MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN BOGOČASTJE

Oddelek 4. - Št. 26241

Turin, 23. aprila 1862

Podpisani sporoča vaši uglednosti, da je njegovo veličanstvo v avdienci 21. tekočega meseca blagovolilo v korist klerikov vaše ustanove nakloniti iz kraljevega ekonomata 400 lir v vaše roke.

Po ministrovem ukazu višji direktor A. MAURI

Za don Boska

Nova stavba naj bi stala ob cesti Vrtnarice v senci drevoreda murv, to je na kraju, kjer je stala lopa Filippi al Visca in je sedaj don Boskova lastnina. Novo poslopje naj bi bilo malo daljše od lope: 60 m dolgo, 7,20 široko in 12 m visoko. V pritličju naj bi dobila prostor tiskarna z dvakrat večjim številom strojev kot do sedaj, skladišča in mizarska delavnica. V nadstropju in podstrešju naj bi bile spalnice. Na vzhodni strani naj bi nastala prostorna vratarnica z vhodom za vozove, velika sprejemnica za sorodnike gojencev in stanovanje za vratarja. Nekdanja vratarnica s hodnikom in sosednjo sobo bi, združeni v en sam prostor, spremenili v delavnico s skladiščem za papir in knjige. Prehod navzven bi zazidali.

To je bila zelo draga stavba, toda don Bosko je na začetku leta dejal: »Ko moram opraviti kako delo v večjo Božjo slavo, se ne dam voditi denarju, ki ga imam na voljo, temveč samo potrebi, v kateri sem. Prepričan sem, da mi bo Božja previdnost priskočila na pomoč. Do sedaj me še nikoli ni pustila na cedilu.

Don Frančišek Dalmazzo je don Boska od 1861 velikokrat slišal ponavljati: mala hiša v Valdoccu se bo spremenila v veličasten sklop stavb z dolgimi stebrišči. Od tu se bo Družba razširila po vsem svetu in mnogi dečki bodo postali duhovniki in odšli v Ameriko kot misijonarji.

Delovodja Karel Buzzetti, ki mu je don Bosko pomagal priti do gradbeniške diplome, je prevzel vodstvo gradnje.

Bilo bi nadvse koristno, da bi se gradilo po zazidalnem načrtu vseh bodočih stavb in se ravnalo po smiselni enoviti zamisli ter korak za korakom večalo oratorij. Don Bosko je imel v glavi tak načrt, ker pa je bilo treba hitro ukrepati, se je moral prilagoditi ekonomskim možnostim, prostorskim stiskam in drugim zahtevam. Zato so na eni strani ohranili temelje nekdanje lope in postavili nanj novo stavbo. Ta sedaj v povečanem oratoriju sestavlja nekako diagonalo prek dvorišča. Don Bosko je večkrat menil, da bo treba tega kazilca notranje simetrije oratorija podreti, vendar pa on za svojega življenja ne bi trpel takega razmetavanja denarja. »Gospod nam je obljubil,« je velikokrat ponavljal, »in nam daje potrebna sredstva za velikansko podjetje, vendar pa ne obljublja denarja za odvečno okrasje.

In sredstev ni manjkalo. Sam don Bosko je med jesenskimi počitnicami 1862 pripovedoval fantom, kaj se je zgodilo meseca junija. Zares izreden dogodek, na pol čudež, vsekakor pa nekaj previdnostnega, kakor pač hoče kdo videti. Delovodja je prišel k don Bosku in ga prosil za nekaj tisoč lir, da bi izplačal delavce. Don Bosko je vedel, da nima denarja, ker pa je poznal stisko, v kateri se je znašel Buzzetti, mu tega ni povedal. Šel je v sobo in razmišljal, kako bi prišel do potrebne vsote. Ko je sedel za pisalno mizo in začel pregledovati papirje, pisma, zavitke, se je nenadoma prikazal zavoj, za katerega ni vedel, od kod je. V njem je bilo 5.000 lir. Vzel je denar in ga odnesel delovodji, ki je potreboval prav toliko za izplačilo delavcev. Ta dogodek samo potrjuje veliko skrb, ki jo ima Bog s svojimi služabniki; lahko da je on koga navdihnil, da je na skrivaj prinesel denar, ali pa je čudežno položil denar na to mesto. Bog je tako neizmerno dober! Don Bosko kljub svoji iznajdljivosti ni mogel nikdar zvedeti, od kod je prišel tisti denar.

Buzzetti je imel še neko drugo delo. Pod okni Boskove sobe je stala lesena baraka, pokrita z opeko. V njej so zidarji hranili svoje orodje in apno. Tukaj bi bilo treba postaviti stebrišče, ki bi bilo 14 m dolgo, 4 m visoko in 6,75 široko in bi na obokih nosilo teraso. Če bi zazidali prostor med stebri, bi dobili prostrano sobano, kamor bi prenesli stroje iz prvotne tiskarne, dokler ne bi bila dograjena nova delavnica. Nazadnje pa bi tja prenesli topilnico za črke.

Ta načrt so izvedli ob svojem času. Ker bi bilo treba vložiti veliko železa, je don Bosko najprej dal postaviti kovaško delavnico. Namestili so jo v dvorano, kamor se je učitelj Miglietti, kot smo že povedali, s svojimi zunanji gojenci preselil iz stare vratarnice. Kot šolski razred pa so mu določili dvorano v prvotnih stebriščih ob knjigovoznici, delavnici za čevljarje in mizarje. Krojači so delali v prvem nadstropju za pisarno don Alasonattija in v pritličju, kjer so nekoč delali Filippijevi klobučarji.

Ta prirastek delavnic je don Boska prisilil, da je spremenil dva predhodna pravilnika, ki sta mojstrom dajala odgovornost za delo, ekonomijo, disciplino in moralnost gojencev.

Pripravil je nov pravilnik,⁹ v katerem je zaupal vsako delavnico laičnemu domačemu asistentu, ki bi mu pa moral pomagati vodja delavnice. Med prvimi asistenti sta bila Jožef Rossi in Jožef Buzzetti. Nekaj pozneje so postavili za vodjo tiskarne in knjigovoznice viteza Friderika Oreglia di S. Stefano.

S temi spremembami pravilnika še niso bila končnoveljavno določena vsa pravila za dobro delovanje delavnic. Z večanjem števila vajencev in s pomenom naročil je disciplinarna plat prešla na klerike, ki so jim dali naslov asistenti, medtem ko so sobratje laiki ohranjali materialno vodstvo in ekonomsko oskrbo. Končno je don Bosko izdelal še četrti pravilnik, ki ga potem bistveno ni več spreminjal in je bil leta 1877 natisnjen za domove Družbe sv. Frančiška Saleškega.

Da je leta 1862 moral spremeniti pravilnik, se je izkazalo potrebno. V kovaški delavnici se je zgodil težek prekršek proti 3. členu.

Praznik sv. Eligija, nebeškega zaščitnika kovačev, sta dva zunanja delavca s svojimi vajenci hotela proslaviti s kosilom oziroma obilno malico. V ta namen

⁹ PRAVILNIK ZA DELAVNICE

1. Gojenci posameznih delavnic se morajo pokoravati vodji in mojstru, ki sta njihova neposredna predstojnika.
2. Noben gojenec ne sme spremeniti svoje obrti brez dovoljenja ekonoma ali rektorja.
3. V delavnicah je strogo prepovedano kaditi tobak, piti vino ali se kakor koli zabavati. Vlada naj tista tišina, ki je v skladu z zvrstjo obrti.
4. Noben gojenec ne sme zapustiti delavnice brez dovoljenja asistenta. Če bi moral iti zaradi opravila ali kakega naročila iz hiše, bo za dovoljenje poskrbel ekonom ali prefekt.
5. Nobenega dela, ki se ne tiče hiše, ni dovoljeno opraviti brez dovoljenja ekonoma.
6. Vsako opravljeno delo bo asistent z datumom, dogovorjeno ceno, imenom in stanovanjem naročnika vnesel v zapisnik in dodal še druge pomembne opombe.
7. Asistent bo pazil na moralno vedenje gojencev ter na njihovo točnost in prizadevnost pri delu.
8. Tako asistent kakor mojster sta dolžna preprečiti vsako vrsto grdih pogovorov. Če bi se v tem kdo pregrešil, je treba takoj sporočiti vodstvu.
9. Asistent in mojster si bosta prizadevala, da bosta pravočasno prišla na svoje mesto v delavnico in tako preprečila tiste neljube stvari, ki se pri zbiranju na delu navadno dogajajo, obenem pa vsakemu določila delo brez izgube časa.
10. Če bi mojster moral zaradi opravkov zapustiti delavnico, bo o tem obvestil asistenta.
11. Mojster ima posebno dolžnost, da vsakega gojenca temeljito nauči svojo obrt, preveri, ali je delo dobro opravil in pri tem ravnal varčno.
12. Za nakup potrebnega materiala bo asistent obvestil ekonoma, ki mu bo dal potrebna navodila. Če bi moral nakupovati predmete, pa za to ni zadosti usposobljen, bo s seboj povabil mojstra ali koga drugega, vendar tako, da bo prej poskrbel za asistenco fantov.
13. Ob sobotah bo asistent, potem ko je slišal mnenje mojstra, podal ekonomu opazke o obnašanju vseh vajencev v delavnici, pri čemer se bo oziral predvsem na pridnost pri delu in moralnost.
14. Prav tako bo asistent dal ekonomu seznam vseh del, ki so jih opravili v delavnici v preteklem tednu.
15. Asistent bo vsak mesec z mojstrom izdelal seznam vsega materiala v skladišču pa tudi vsega orodja in železja.
16. Če se je kaka stvar pokvarila ali izgnila po krivdi koga, je treba izdatke zaračunati krivcu, in če krivec ni znan, bodo škodo poravnali vsi gojenci delavnice.
17. Delo se bo začelo z Začni, prosimo, Gospod in zdravamarijo. Opoldne bodo vsi, preden bodo zapustili delavnico, zmolili angel Gospodov.
18. Asistenti in mojstri naj se zavedajo, da morejo z gorečnostjo in ljubeznijo storiti veliko dobrega, za kar jih bo Gospod bogato poplačal.
19. Gojenci naj mislijo, da je človek rojen za delo in da se bo samo tisti, ki navdušeno in pridno dela in najde zadoščenje v naporu, naučil obrti in se usposobil, da si bo služil svoj kruh.
20. Te člene bo vsakih štirinajst dni gojencem prebral asistent ali namesto njega kdo drug; en izvod bo vedno izobešen v delavnici.

sta poskrbela za pijačo in jedačo. Ko je don Bosko za to zvedel, je stvar prepo-vedal, zlasti zato, ker ni hotel, da bi si delavnice vzele pravico, da bi obhajale take priložnosti na pretiran in nereden način. Toda tista dva kovača, ki sta pred kratkim prišla v oratorij in se nista še naučila pravega reda in nista mogla prenašati jarma pokorščine, sta kljub vsemu pripravila veseljačenje. Pri tem so ju podpirali tisti, ki bi morali to preprečiti.

Don Bosko, ki je bil sicer tako mil v svojih ukazih, pa je znal, če je bilo treba, odločno ukazovati in uveljaviti svojo avtoriteto in krivcev ni pustil brez kazni. V vsakem primeru pa se je izogibal pre nagljenih in nasilnih posegov. Počakal je en dan in dal svoje naročilo prefektu. Ta je poklical k sebi krivce, jim mirno in pametno razložil njihov prestop in jih poslal domov. To je bil pravičen in jasen pouk za vse v oratoriju, zlasti za tiste, ki so gojili kak skrit upor proti predstojnikom, tako da veliko let ni bilo pomembnih in skupnih prekrškov proti pravilniku. »Udari posmehljivca in preprosti bo postal previden« (Prg 19,25).

Ker pa so izključeni rokodelci don Boska prosili odpuščanja in obljubili pokorščino, je skoraj vse sprejel nazaj. Nikakor pa ni več sprejel obeh zunanjih delavcev. Za to je imel globoke razloge. Kajti mojster ima bolj kot kdo drug na vaje izreden vpliv tako v dobrem kakor v slabem, kajti od njega je neposredno odvisno vajenčevo napredovanje v obrti in njegova prihodnost. Zato je bil don Bosko izredno pozoren pri izbiri za to službo in je brez obotavljanja odslovil tiste, ki bi bili nevredni zaupanja. In zdi se, da je sam Bog potrdil njegove odločitve.

»Bil sem blizu cerkve S. Dalmazzo,« pripoveduje Jožef Reano, »ko sem se srečal z nekim mojstrom, ki je bil odslovljen iz oratorija. Rekel mi je:

– Reano, vedi, da bosta don Bosko in don Savio imela opraviti z menoj.

– Zakaj mi sedaj pridete in govorite o teh stvareh? sem mu odgovoril. Najraje ne bi o tem nič vedel. Zato mi je hudo, če slišim take stvari.

Ker pa se je pa možakar razgrel v svojih izrazih, sem mu rekel: 'Čujte, gospod, poslušajte moj nasvet: kar je bilo, je bilo in jaz nisem razsodnik v tej zadevi. Niste brez zaposlitve in najbolje je, da voda steče kakor raci po hrbtu. Se mar hočete razglasiti za don Boskovega sovražnika? Jaz si kaj takega ne bi upal za vse zlato na svetu.

Na te moje besede je zbesnel in začel sramotiti tudi mene, tako da sva se nevljudno razšla.

Toda nekaj mesecev pozneje je njegova žena zbežala izpod zakonske strehe in nekaj tednov pozneje je tudi najstarejši sin zapustil dom. Šest mesecev pozneje ga je zadela kap, tako da je ostal hrom na eno nogo in je moral hoditi s palico. Leto pozneje ga je še drugič zadela kap in je umrl. Njegov drugi sin, ki je

ostal brez matere in očeta, je komaj komaj živel in don Bosko mu je od časa do časa priskočil na pomoč.

Božja previdnost je pomagala don Bosku in mu je pošiljala dobre mojstre, med katerimi je bilo nekaj naravnost odličnih in o katerih bomo še govorili, za zdaj se omejimo samo na kovaškega mojstra Janeza Krstnika Garanda. Bil je pravi kristjan starega kova in pravi umetnik v svoji obrti. Več let je sprejemal v svojo delavnico fante, ki mu jih je priporočil don Bosko, in vsi so bili zadovoljni s tako odličnim mojstrom. Toda zaradi pomanjkanja dela in zaradi finančnih nezdod je moral zapreti delavnico in se pri nekom zaposliti kot navaden delavec. Leta 1863 ga je srečal v Turinu Peter Enria, ki se je pri njem tri leta učil kovaštva, in ga vpraševal, kako mu kaj gre. Ta mu je odgovoril: »Glede zdravja je vse v redu. Toda pomisli, da sem pri svojih 7. letih prisiljen delati kot navaden pomočnik v delavnici.« Enria mu je odgovoril: »Dragi Baptista, greš z menoj v oratorij? Prepričan sem, da te bo don Bosko takoj sprejel v hišo, zlasti še zato, ker mu sedaj primanjkuje mojster v kovačnici.« »Oh,« je vzkliknil Garando, »če mi bosta Gospod in mati Božja Marija naklonila to milost, ne bom nikdar več odšel iz tistega kraja.«

Don Bosko ga je sprejel in ugledni mojster je kar naprej govoril: »Prišel sem v nebesa.« Delal je pridno kot fant pri dvajsetih, učil in vadil zavzeto svoje vajence in skrbel, da niso don Bosku nikdar povzročili niti najmanjše neprijetnosti. On sam je pozneje opravil vsa kovaška dela v cerkvi Marije Pomočnice. Živel je v oratoriju štiri leta in vse do konca življenja ponavljal: »Blagoslovljen tisti dan, ko me je don Bosko sprejel v svojo hišo.«

13.

POGLAVJE

Don Boskova krščanska ljubezen pri obisku bolnikov v mestu: uteha, ki jim jo nudi; pomirja vest – Kako pripravlja bolnike na smrt – Gospe, ki ji tik pred smrtjo z blagoslovom vrne zdravje, napove, da bo imela vice na tem svetu – Napoved smrti: sanje, prikazen; neki fant poklican v večnost; krsta – Ob smrti nekega fanta izjavi, da to ni tisti iz sanj, in z začetnimi črkami napove, kdo bo umrl

DON BOSKO JE ŠE NAPREJ OPRAVLJAL dela krščanske ljubezni tudi zunaj oratorija, zlasti z obiskovanjem bolnikov. Ko je ob obiskih v palačah, hišah meščanov ali tudi revežev zvedel, da je kje bolan član družine ali služabnik, je prosil za dovoljenje, da jih je obiskal in jim povedal besedo spodbude. Ker so dobro poznali to njegovo navado, so ga pogosto klicali k bolniškim posteljam.

Zdi se, tako piše don Bonettijeva kronika, da bolniki čutijo olajšanje v svojih tegobah, če je don Bosko ob njih. Želijo si ga, da bi bili bolj potrjeni v želji po nebesih. Grofica Lazzari, ki je morala danes. 14. marca, leči v posteljo, ga je dala poklicati iz oratorija. Ko ga služabnik ni našel doma, je zato, ker je vedel, kako si ga je gospodarica želela, vprašal, v katerem koncu Turina bi mogel biti. Ko so mu povedali, kje da je, se je takoj napotil tja in ga popeljal h grofici. Ko ga je odlična gospa in dobra kristjanka zagledala, se je neizmerno razveselila. Na vsak način je hotela zvedeti, ali bi šla v nebesa, če bi umrla v tistem stanju. Vprašala ga je: 'So bile moje spovedi vse dobre?' Don Bosko se je ob ugotovitvi, da ga ima za tako izvedenega, samo smehljaj in ji, kakor je to storil tudi v drugih podobnih primerih, postavil, da bi se izmaknil, celo vrsto vprašanj in ji vrnil mir srca.

Tudi težko obolelim osebam je znal vliti pogum.

Dne 16. marca je don Bosko v pogovoru z nami kleriki o tem, kako je smrt prestrašila tudi najboljše, celo svete ljudi, dejal: 'Ko grem obiskat kakega na smrt

bolnega človeka, mu ne pravim, da se mora pripraviti na smrt ali pa da bo mogoče ozdravel, ker vse to ne odžene strahu pred smrtjo. Nasprotno mu pripovedujem o tem, da smo v Božjih rokah, da je Bog dober oče, najboljši med vsemi očeti, da vedno bedi nad nami in najbolje ve, kaj je za nas dobro in kaj ne. Zato ga spodbujam, da se prepusti njegovi dobroti, kakor se otrok zaupa rokam svojega očeta, in se tako umiri. Tako se bolnik znebi tegobe smrti, čuti veselje, da je v Božjih rokah, se umiri in čaka na to, kaj bo neskončna Božja dobrota storila zanj.

Toda don Bosko je ob bolniških posteljah prinašal še kaj več kot samo besede spodbude in tolažbe. Gospa Delfina Marengo nam je pisala:

Pozimi leta 1862 je moja mati, ki je takrat štela štirideset let, težko zbolela na tifusu in pljučnici in je bila po dveh mesecih bolezni na smrt izčrpana. Potem ko je prejela svete zakramente, tudi maziljenje bolnikov, jo je po nasvetu njenega spovednika teologa Feliksa Golzia obiskal Božji služabnik don Bosko.

Kakor hitro se je don Bosko približal njeni postelji in jo spretno vprašal, kako se kaj počuti, ga je ona pri popolni zavesti prepoznala in se mu zahvalila. Tedaj je sveti mož naročil meni in moji sestri, naj bi skupaj z njim zmolili tri zdravamarije. Ko smo odmolili, se je obrnil k meni, ki sem bila najstarejši otrok, in mi dejal: 'Bodi mirna, tvoja mati ne bo umrla, ker sta vidve še zelo mladi in jo zelo potrebujeta.' Nato se je obrnil k bolnici in ji rekel: 'Gospodu sem predložil, da bi tukaj na zemlji opravili svoje vice. Zato se ne čudite, če vas bodo zadele mnoge tegobe.' Moja mati, ki je bila sveta oseba, je potihoma odgovorila: 'Hočem izpolnjevati Božjo voljo.' Don Bosko je dejal: 'Tako je prav.' Blagoslovil jo je in odšel.

Moji materi se je obrnilo na bolje in naslednjega dne je vprašala zdravnika, ali bi smela jesti beluše. Zdravnik se je začudil, ko jo je našel še živo, ji potipal utrip srca in rekel: 'Ne beluše, temveč kos piščanca.' Okrevanje je bilo dolgo in boleče, toda ozdravljenje je bilo popolno, tako da celih trideset let ni bila več bolna.

Doletelo jo je veliko tegob, zlasti moralnih. Vsakič, ko je prišla kaka nova, je moja mati v šali dejala: 'Zopet ena don Boskova vizitka.'

Ko je potem prišla njena smrtna ura, ki jo je pri petinsedemdesetih letih popeljala v večnost, ji je duhovnik don Valimberti, kaplan v cerkvi karmelske Matere Božje, ki ji je stal ob strani v smrtnem boju, ne da bi kaj vedel o tem, kaj ji je don Bosko pred tridesetimi leti napovedal, rekel, da je ona, kakor se njemu zdi, že tukaj na zemlji opravila svoje vice, in da meni, da bo šla naravnost v nebesa.

Don Bosko tudi v oratoriju ni delal prav nič manj čudovitih reči. Dne 21. marca zvečer, piše don Bonetti, je stopil na majhno prižnico, da bi fantom spregovoril za lahko noč. Najprej je nekaj časa molčal, kakor da bi lovil sapo, nato je začel:

»Moram vam povedati neke sanje. Predstavljajte si čas odmora v oratoriju, ko povsod odmeva krik in vik. Zdelo se mi je, da sem se naslanjal na okno svoje sobe in opazoval svoje

fante, kako so prihajali, odhajali, se igrali, veselo zabavali, tekali in skakali sem in tja. Kar sem zaslišal silen ropot pri vratarnici in pogledal, kaj se tam godi. Zagledal sem moža visoke postave, širokega čela, s čudno pogreznjenimi očmi, z dolgo belo brado, z redkimi prav tako belimi lasmi, ki so mu s plešaste glave padali na ramena. Zdelo se je, da je odet v pogrebni plašč, ki ga je z levo roko držal tesno stisnjenega na telo, v desni pa je držal plamenico z modrim temačnim plamenom. Premikal se je s počasnimi in težkimi koraki. Od časa do časa se je ustavil in s sklonjeno glavo in trupom gledal v tla, kakor da bi kaj iskal. Tako je večkrat obkrožil celo dvorišče med fanti, ki so nadaljevali svoj odmor. Bil sem ves presenečen, ker nisem vedel, kdo je in kaj hoče, zato sem mu pozorno sledil s svojim pogledom. Ko je prišel do vrat mizarske delavnice, se je ustavil pred fantom, ki se je ravno hotel pognati proti nekemu drugemu v igri 'prekinjena vrsta', stegnil je roko in približal plamenico fantovemu obrazu. 'Prav ta je,' je dejal in dvakrat ali trikrat naredil poklon. Ustavil ga je v kotu in mu izročil listek, ki ga je potegnil izpod plašča. Fant je vzel listek, ga odprl in prebral in pri tem popolnoma prebledel in vprašal: 'Kdaj? Kmalu ali pozneje?'

Možakar je odgovoril s turobnim glasom:

– Pridi, tvoja zadnja ura je odbila.

– Lahko vsaj končam igro?

– Tudi sredi igre te lahko preseneti. To je pomenilo nenadno smrt. Fant je trepetal, hotel je govoriti, se opravičiti, pa ni mogel. Tedaj je prikazen, ki je rob plašča zdrknil navzdol, pokazala proti stebrišču: 'Glej, tam, ali vidiš? Tista krsta je zate. Pridi takoj.' Tam med vrati, ki vodijo na vrt, je stala krsta. 'Nisem pripravljen, sem še premlad,' je začel kričati fant. Oni pa je s hitrim korakom, hitrejšim, kot je prišel v oratorij, odšel.

Ko je prikazen odšla, sem se, medtem ko sam razmišljal, kdo bi mogel to biti, zbudil.

Iz vsega, kar sem vam povedal, lahko sklepate, da se eden izmed vas mora pripraviti, ker ga Gospod kliče kmalu v večnost. Jaz, ki sem bil navzoč pri tistem prizoru, vem, kdo je, in ga poznam, ker sem videl, kako je prejel tisti listek od neznanca. On je tukaj navzoč in me posluša. Vendar ne bom povedal njegovega imena nikomur, dokler ne bo mrtev. Ne bom pa opustil ničesar, kar bi mu moglo pomagati za srečno smrt. Sedaj pa naj vsak dobro razmisli, kajti medtem ko pravi, kdo ve, kdo bi mogel to biti, je lahko prav on tisti. Povedal sem vam stvari, kakor so, kajti če tega ne bi storil, bi me Gospod poklical na obračun in mi rekel: 'Pes, zakaj ne lajš, ko je treba?' Vsak naj uredi svoje račune, zlasti še te tri dni, ki nam ostajajo še od devetdnevne Marijinemu oznanjenju. Opravite posebne molitve in vsak naj te tri dni zmoli vsaj eno Pozdravljena, Kraljica za tistega, ki bo moral umreti. Tako bo on, ko bo odšel iz tega življenja, našel nekaj sto Pozdravljenih Kraljic, ki mu bodo v veliko podporo.

»Ko je stopil s prižnice ga je nekaj fantov prosilo, da bi jim povedal vsaj, ali bo tisti kmalu umrl, če že noče povedati, kdo je. Odgovoril je, da gotovo ne bo preživel dveh praznikov, ki se začenjajo s črko P. Moglo bi se celo pripetiti, da ne bi preživel niti ene in bi umrl čez kaka dva ali tri tedne.

Ta pripoved in napoved je vse napolnila s strahom, ker je vsak mislil, da je on tisti. Kakor drugikrat pa je naredila veliko dobrega, ker je vsak mislil sam nase. Že naslednjega dne je bilo veliko več spovedi kot po navadi.

Mnogi fantje so naslednje dni prišli k don Bosku in ga sami zase vpraševali, ali niso mogoče oni tisti, ki morajo umreti. Povpraševanje je bilo vztrajno, toda don Bosko je obračal pogovor na druge stvari in ni nič povedal. V dušah fantov pa sta ostali dve misli: da gre za nepredvideno smrt in bo nastopila, še preden bodo opravili dva velika praznika, ki se začenjata s P, to je pasqua (velika noč) in pentecoste (binkošti). Prvi praznik je tega leta padel na 2. april.

V oratoriju sta bili dve veliki pričakovanji, ko je v sredo 16. aprila, tako nadaljuje kronika don Bonettija, na svojem domu umrl 12-letni deček Alojz Fornasio iz Borgato Torineseja. V zvezi s tem moramo opozoriti na nekaj okoliščin. Ko je don Bosko napovedal, da bo nekdo umrl, je tisti fant, ki prej sicer ni bil slab, začel zares zgledno živeti. Prve dni je prosil don Boska, da bi smel opraviti življenjsko spoved. Don Bosko ni privolil, ker je življenjsko spoved že opravil, toda ker ga je vztrajno prosil, mu je v znamenje posebne naklonjenosti dovolil. Spovedal se je dvakrat ali trikrat, prvič, ko je prosil za dovoljenje, in potem na dan, ko se je začel počutiti slabo. Ostal je v oratoriju še nekaj dni, vendar se je ves čas slabo počutil. Ko sta ga prišla obiskat dva njegova brata in sta. ugotovila, da je bolan, sta prosila don Boska, da bi pustil Alojza za nekaj časa domov. Don Bosko je ustregel prošnji. Isti dan ali dan prej je Fornasio opravil življenjsko spoved in prejel sveto obhajilo, šel je domov, bil še nekaj dni pokonci, potem pa je legel. Bolezen se je poslabšala, bolela ga je glava, od časa do časa ni mogel več govoriti in začelo se mu je blesti. Ni se mogel niti spovedati niti prejeti sv. obhajila. Dobri oče je šel v Bordaro na obisk. Fornasio ga je še prepoznal, hotel mu je nekaj povedati, pa ni mogel. Začel je jokati in z njim vsa družina. Naslednji dan je umrl.

Ko je prišla v oratorij novica o tej smrti, je več klerikov vprašalo don Boska, ali je Fornasio tisti, ki je v sanjah prejel listek. Božji služabnik je dal vedeti, da ni bil on. Kljub temu pa so nekateri menili, da se je napoved uresničila na njem.

Tisti večer (16. aprila) je don Bosko naznanil in opisal Fornasijevo smrt in rekel, da je za vse velik nauk. Kdor ima čas, naj ne odlaga in naj se ne da premotiti hudiču, ki nam prišepetava, da bomo uredili svoje račune z Bogom ob smrtni uri. Ko so ga javno vprašali, ali je Fornasio tisti, ki je moral umreti, je odgovoril, da noče nič povedati. Dodal pa je, da je v oratoriju navada, da dečki umirajo po dva in da eden kliče drugega, zato naj bomo pozorni in skušajmo uresničiti Gospodov opomin, da naj bomo pripravljeni. Bodite pripravljeni, kajti v uri, ko ne pričakujete, bo prišel.

Ko je stopil s prižnice, je jasno zasebno povedal nekaterim duhovnikom in klerikom, da ni Fornasio tisti, ki je v sanjah od prikazni prejel listek.

Dne 17. aprila je don Bosko po kosilu stal v krogu z večjim številom fantov, ki so ga radovedni vpraševali: 'Povejte nam ime tistega, ki mora umreti.' Don Bosko je smehljaje se odkimal in dal vedeti, da ne bo povedal. Toda fantje so še naprej vztrajali.

– Če nočete povedati nam, pa povejte vsaj don Rui. In don Bosko je še naprej odkimal, da ne.

– Potem pa nam povejte začetne črke njegovega imena, so še nekateri vztrajali.

– Ali hočete zares vedeti? Dobro, vam bom ugodil. Tisti, ki je prejel listek od skrivnostnega starca, nosi ime, ki se začenja z isto začetnico kot Marija.

– Don Boskova izpoved se je v trenutku raznesla po hiši. Skušali so ugotoviti, kdo bi mogel biti. Pa je bilo težko, ker je bilo vsaj trideset gojencev, katerih priimki so se začinjali z M.

Vendar ni manjkalo nekaj nezaupljivcev. V hiši je bil težek bolnik po imenu Alojz Marchisio, o katerem so resno dvomili, ali bo ozdravel. Dne 18. aprila so ga odpeljali domov. Misleč, da je don Bosko menil Marchisia, so govorili: 'Če bi bilo tako, bi tudi jaz bil lahko napovedal, da bo moral umreti nekdo, čigar ime se začenja z začetnico imena Marija!'

14.

POGLAVJE

Velika noč: don Boskova utrujenost – Don Bosko se spominja spovedi fantov iz prvih časov oratorija – Njegov stud zaradi preklinjanja – Odbor za zbiranje spominov na don Boska nadaljuje svoje delo – Nenadna smrt fanta, o katerem je don Bosko sanjal – Razni dogodki pred smrtjo in med njo – Razodeta skrivnost – Popolna uresničitev sanj – Don Janez Cagliero je poznal skrivnost – Don Bosko razveseljuje dečke s prijetnimi pripovedmi – Psa Sivca je včasih videl samo don Bosko – Don Boskova pridiga na belo nedeljo

DON BONETTIJEVA KRONIKA TAKOLE NADALJUJE: »Dne 2. aprila, na veliko noč se je don Bosko počutil zelo slabo in ni mogel več stati na nogah. Trebuh ga je tako bolel, da je komaj mogel izgovoriti besedo. Kljub temu je šel v cerkev in spovedoval fante od 6,30 do 9. Rekli smo mu, da si mora prizanašati in ne toliko delati. On pa je odgovoril: 'Oh, dragi moji, sedaj je čas za delo. Ko me ne bo več, bodo drugi delali bolje kot jaz. Veliko število zunanjih fantov, ki so bili včeraj zbrani okoli mene, mi je priklicalo v spomin, kako sem pred dvanajstimi ali štirinajstimi leti imel okoli sebe 150 in več fantov prazničnega oratorija, ki so se vsi hoteli spovedati pri meni. Kako zelo so me imeli radi in koliko dobrega sem jim mogel storiti!'

Nato je začel pripovedovati o odličnih sadovih postnega katekizma in dal klerikom nekaj navodil, kako naj obravnavajo nekatere teme. Kar se tiče preklinjanja, bi morali biti nadvse previdni, da ne bi omenjali strašnih vzdevkov, ki jih povezujejo s svetim Božjim imenom, pa četudi navodila in katekizmi pravijo, da jih je treba izreči, da bodo učenci vedeli, za kaj gre.

Potem je skoraj s solzami v očeh rotil: 'Če slišim katero takih kletvic, me bolj zaboli, kot če bi mi kdo pripeljal zaušnico. Tudi v spovednici, ko slišim dvoje ali troje takih izrazov, se čutim tako pobitega, da skoraj ne morem nič več.'

Povedali smo mu, da teolog Borel na prižnici, ko govori o preklinjanju, ponavlja izraze pokvarjenega ljudstva.

Don Bosko je na naše pripombe takole odgovoril: 'Teolog Borel je nadvse goreč duhovnik in brez dvoma s svojimi pridigami, polnimi zgledov in živahnih dvogovorov, doseže veliko spreobrnjenj. Vendar ga jaz ne morem poslušati, kadar izgovarja določene izraze. Že večkrat sem ga opozoril, celo prosil, da bi popravil to svojo napako, toda kaže, da mu navada in notranji zalet to onemogočata.'«

Na tej strani kronike bermo naslednjo opombo.

»21. april. V tem postnem času smo bili vsi zelo zaposleni, eni s katehiziranjem, drugi pa kako drugače in nismo imeli možnosti, da bi pisali zapiske ali prihajali k sestankom. Sedaj pa spet nadaljujemo naše delo v večjo Božjo slavo in krademo delčke časa, da zapišemo tiste stvari, ki se nam v don Boskovem življenju zdijo najpomembnejše. Začnimo takoj z opisom uresničenja sanj.

Te kratke besede nam pričajo, da je odbor v preteklih dveh letih nadaljeval svoje delo, da je preverjal, odobral in potrjeval, kar sta pisala Bonetti in Bufino in še kdo drug iz skupine.

Potem ko je don Bonetti izpolnil v kroniki praznine iz meseca marca in aprila, je zopet nadaljeval opis uresničenja napovedi sanj z dne 21. marca.

Don Boskova napoved smrti izpred enega meseca je vedno bolj izgubljala učinek. Vendar jih je veliko ponavljalo: 'Kdo bo umrl? Kdaj bo umrl? Praznik velike noči, prvi P je za nami.'

In glejte, 25. aprila je nepričakovano umrl zadet od kapi 13-letni Viktor Maestro iz Viore pri Mondviju. Bil je to deček zgleadne kreposti, ki je prejemal obhajilo večkrat na teden. Vse do dneva svoje smrti je bil popolnoma zdrav. Le zadnja dva tedna so ga bolele oči in proti večeru mu je opešal vid. Zadnja dva dneva ali tri je čutil tudi bolečine v trebuhu, zdravnik mu je naročil, naj zjutraj ne bi vstajal z drugimi, temveč pozneje.

Nekega jutra ga je don Bosko srečal na stopnicah in ga vprašal:

– Bi rad šel v nebesa?

– Seveda, seveda, je odgovoril Maestro.

– Torej, pripravi se, je dodal don Bosko. Fant ga je malo presenečen pogledal, ker pa je menil, da gre samo za navadno šalo, se je pomiril. Toda don Bosko je bil stalno ob njem, ga pripravljaval s pametnimi opomini in mu svetoval življenjsko spoved, po kateri je bil Maestro nadvse zadovoljen.

Dne 24. aprila je neki deček, ki je videl Maestra sedeti na balkonu bolniške sobe, imel čudno misel. Približal se je don Bosku in mu dejal: 'Ali je res, da je

tisti, ki mora umreti, Maestro?' 'Kaj naj vem jaz,' je odgovoril don Bosko, 'vprašaj njega.'

Deček je stopil na balkon in vprašal Maestra. Ta se je zasmel in šel don Boska prosit za dovoljenje, da bi šel za nekaj časa domov. 'Rade volje te pustim domov,' je odgovoril don Bosko, 'toda prej naj ti zdravnik izstavi potrdilo o tvoji bolezni.' Ta odgovor je fanta potolažil, kajti mislil si je: Nekdo v oratoriju mora umreti. Če bom doma, je znamenje, da nisem jaz tisti. Imel bom daljše počitnice in se vrnil zdrav.

Dne 25. aprila, v petek, je Maestro zjutraj vstal z drugimi, bil pri maši in se vrnil v spalnico. Ker se je čutil zelo utrujenega, je legel v posteljo in izrazil tovarišem veselje, da bo šel domov.

Ob devetih je zvonec naznanil začetek pouka. Sošolci so pozdravili Maestra, mu želeli vesele počitnice in srečno vrnitev, odšli vsak v svoj razred in ga pustili samega v spalnici. Proti 1. uri je bolničar prišel in Maestru sporočil, da bo kmalu v bolniški sobi zdravnik in da naj pride tja, da bo z njim govoril in dobil potrdilo, o katerem sta se včeraj domenila z don Boskom.

Kmalu zatem so dali znak, da je prišel zdravnik, in eden izmed dečkov iz sosednje spalnice, ki je bil tudi bolan, je stopil k vratom Maestrove spalnice in glasno zaklical: 'Maestro, Maestro, pridi, zdravnik je tukaj!' Poklical ga je enkrat, poklical ga je dvakrat, toda Maestro ni dogovoril. Tovariš je menil, da je zadremal. Stopil je k njegovi postelji, ga prijel za roko, ga poklical, ga stresel, toda ta je ostal negiben. Ni mogoče opisati strahu, ki se je polastil fanta in je začel kričati: 'Maestro je mrtev!' Takoj je šel obvestit druge in prvi, na katerega je naletel, je bil don Rua, ki je hitro vstopil in mu v zadnjih izdihljajih dal odvezo. Takoj so obvestili don Alasonattija in jaz (Bonetti) sem obvestil don Boska.

Novica o tej smrti se je kakor blisk razširila po razredih in delavnicah. Veliko jih je priteklo, pokleknilo ob posteljo in molilo za pokojnikovo dušo. Nekateri so menili, da je Maestro še živ, in so zato prinesli ogrevalnike in močne pijače. Toda vse je bilo zaman. Ko je prišel don Bosko in ga pogledal, je takoj ugotovil, da je mrtev. Vsem je bilo zelo hudo zlasti še zato, ker je Maestro umrl, ne da bi bil kdo ob njem. Ko je don Bosko videl, kako silno so fantje prizadeti, jim je zagotovil, da je Maestro zveličan. Prejel je obhajilo v sredo in zlasti od praznika vseh svetih do dneva smrti živel zgledno življenje, s katerim se je pripravil na smrt. Prihajali so kleriki in fantje, ga objokovali in videli, kako je njegova smrt potrdila sanje.

Don Bosko je imel zvečer ganljiv nagovor, ki je vse raznežil do solz. Pokazal je, kako je Bog v devetih ali desetih dneh vzel iz naše srede dva naša tovariša,

ne da bi mogla prejeti zadnja tolažila naše svete vere. Kako zelo se motijo tisti, ki hočejo počakati, da bodo ob koncu življenja uredili stvari svoje vesti. Toda zahvalimo Gospoda, ki je s tako nepredvideno smrtjo poklical k sebi dva naša tovariša, ki sta zagotovo imela urejeno vse, kar se tiče duše. Koliko večja bi bila naša žalost, če bi namesto teh dveh bili kaki drugi, ki se ne odlikujejo po tako lepem vedenju.

Ta smrt je bila pravi Božji blagoslov. V soboto zjutraj in zvečer je veliko število fantov želelo opraviti življenjsko spoved. Don Bosko jih je z dvema samima besedama pomiril. Odkritosrčno in jasno pa je rekel: 'Maestra sem videl v sanjah, kako je prejel listek od prikazni. Tolaži me dejstvo, da je še v petek zjutraj, kakor so mi nekateri izmed vas povedali, prejel sveto obhajilo, tako da je sicer umrl nagle, ne pa neprevidene smrti.

V nedeljo 27. aprila dopoldne so Maestrovo truplo odnesli na pokopališče. Omenili so neko okoliščino, v kateri se je zgodila smrt, kot je bila napovedana. Ko je don Bosko sanjal, kako je tista oseba ali prikazen izročila Maestru listek, ga je videl pod stebriščem z obrazom, obrnjenim proti hodniku, ki vodi na vrtove. Iz tistega kraja je pokazal fantu krsto, ki je bila na hodniku nekaj korakov od njega.

Ko so prišli pogrebci, so po glavnem stopnišču nesli krsto pod stebriščem k vhodu hodnika in naročili stole, na katere so jo položili. Nato so počakali na duhovnika in gojence, ki so pospremili krsto na pokopališče.«

Moramo še dodati, da je don Janez Cagliero, ki je prišel malo pozneje in dobil krsto na tistem mestu, čeprav so jo pri drugih pogrebi navadno postavljali na drugi strani stebrišča pred stopnicami ob vhodu v Cerkev, izrazil nezadovoljstvo zaradi te novosti. To še toliko bolj, ker so pogrebci stole, ki so bili že pripravljene pred cerkvijo, dali prinesiti na to novo mesto in so glasno godrnjali, ko so jih hoteli odnesti nazaj.

Prav v tistem trenutku pa je don Bosko prišel iz cerkve in ves zamišljen gledal krsto: 'Glejte, kakšno naključje, je dejal don Francesii in drugim, ki so stali tam blizu, v sanjah sem videl krsto prav na tem mestu.

Te dogodke je prav tako opisal don Sekund Merlone v svojem poročilu.

Noben gojenec ni zvedel, da je Maestro tisti, ki mu je bilo odločeno, da bo umrl. Vendar sta bila v hiši dva, ki sta vedela za ime in še za kaj več.

Proti koncu februarja je umrl neki gojenec, ki je pred časom odšel iz oratorija. Dva že starejša klerika 'in sacris' (z redovi), od katerih je bil eden don Janez Cagliero, sta zvedela novico, in ko sta zjutraj na stopnicah srečala don Boska, ki je odhajal na dvorišče, sta mu sporočila izgubo, ki ga je vedno močno

prizadela. Don Bosko je odgovoril: 'Ne bo ostal sam. Preden bosta minila dva meseca, bosta umrla še dva druga.' In jima je tudi povedal imena. Neredko je Božji služabnik z obveznostjo molka zaupal take stvari tistim, ki jih je poznal kot nadvse previdne. Hotel je, da bi s svojim obnašanjem vplivali na prizadete, jih navajali k zakramentom, obenem pa bi nad njimi bedeli in jih tako držali daleč od vsake nevarnosti.

Oba klerika sta z veseljem prevzela to službo angela varuha, napisala na list papirja napoved in dan, ko je don Bosko napovedal smrt, in ga podpisala. Nato sta vtaknila list v ovojnico, jo zaprla, zapečatila in varno skrila.

Mons. Cagliero je štirideset let po tistem dnevu, ki smo ga opisali, pripovedoval o sočutju, ki ga je imel z obema fantoma, ko sta veselo tekala po dvorišču in se igrala, ne da bi slutila usodo, ki jima je bila sicer ne v nesrečo določena, o zgroženosti, ki ga je navdala, ko se je napoved uresničila, in vzburjenju prefekta, ko so odprli ovojnico, v katero je bila pred dvema mesecema prej položena napoved.

»V tistih dneh, nadaljuje don Bonetti, so gojenci, ki so se morali znebiti takih turobnih misli, začeli govoriti z don Boskom o skrivnostnem psu, ki ga je že tolikokrat rešil zahrbtnih napadov. Don Bosko je znal z mnogimi veselimi dogodki opisati doživetja iz svojega življenja in pokazati izreden pogum tega slavnega Sivca, tako da so bili navdušeni in so se iz vsega srca smejali.

Vprašali so ga, ali je že dolgo tega, kar ga je zadnjič videl. Odgovoril je, da ga je videl preteklo leto, ko ga je Sivec spremljal pozno ponoči.

'Ob neki priložnosti, ko sem šel pozno ponoči iz Buttigliere v Moncucco, me je branil pred velikanskimi psi, ki so pritekli iz neke kmečke hiše in me kaj malo prijazno pozdravili.'

Brez pomisleka lahko trdimo, da je zgodba o tem psu nekaj čudnega, obenem pa tudi nadčloveškega zlasti še zato, ker je tega psa dostikrat videl samo don Bosko.

Tako nam je pisal don Janez Garino: 'Leta 1862 me je neke sobote ob dveh popoldne dal poklicati k sebi in me prosil, da bi ga spremljaš v Turin. Ko je prišel v vratarnico in hotel prestopiti prag, sem jaz, ki sem bil za njim, videl, kako je skušal sedaj na eni, potem pa še na drugi strani iti ven, pa mu nikakor ni uspelo. Obrnil se je nazaj k meni in mi rekel: 'Ne morem ven, Sivec me ne pusti.' In ker ni mogel premagati ovire, se je vrnil in tistega dne ni šel v mesto.

Naslednjega dne sem zvedel, da so ljudje govorili, kako je neki človek čakal v skrivališču, da bi storil nekaj zelo hudega.'

S skupnim obhajilom in s pogrebom gojenca Maestra je oratorij na svet način obhajal belo nedeljo. Zvečer, tako pripoveduje kronika, ni bilo naročene-ga pridigarja in don Bosko je moral stopiti na prižnico. To je bila zares pridiga svetnika. Oči so bile polne solz in tudi mi smo bili ganjeni. Govoril je o tem, kako so nekoč celih osem dni z zapovedanim praznikom obhajali veliko noč. Nato je razložil, zakaj to nedeljo imenujejo belo nedeljo: zato, ker so novokrščenci belo obleko, ki so jo na dan krsta prejeli, na ta dan odložili. Nato je govoril, kako se je Gospod prikazal apostolom in kako je ustanovil zakrament pokore, za sklep pa je razložil Jezusov pozdrav 'mir vam bodi'. Rekel je, da je čas, da sklenemo mir z Gospodom, poveličeval je usmiljenje Boga, ki nam je, potem ko smo ga mi raz-žalili, ponudil mir, čeprav bi morali mi njega prositi za to in ga s solzami v očeh zanj rotiti. Ali je v tej cerkvi kdo, je rekel, ki bi videl tako razžaljenega Boga, ki ponuja svoj mir, in bi kljub temu hotel ostati z njim v vojni? Pogum, moji fantje, sprejmite ta mir. Nekoč bo prišel zadnji dan našega življenja, in če smo mi da-nes sklenili z Bogom mir, nam bo Jezus v težkem trenutku naše smrti dal slišati pozdrav 'mir z vami'. In potem bo večni mir.«

15.

POGLAVJE

Slabo razpoloženje proti don Bosku v Giavenu – Diplomatski pogovor – Don Bosko se umakne iz vodstva malega semenišča – Nekatero njegove klerike so predstojniki semenišča pregovorili, da so ostali, drugi so se vrnili v oratorij – Zahrbno prizadevanje, da bi več članov Družbe pripravili za izstop in bi zapustili don Boska – Don Bosko izkazuje dobrote tistim, ki mu delajo hudo – Don Bosko in nadškofijska pisarna – Kdor dela tako, naj čaka – Vlada vrne turinski škofiji nadškofijsko semenišče in dohodke – Obžalovanja vredna pozaba in njene posledice – Nazadovanje semenišča v Giavenu – Mons. Gastaldi si da razložiti don Boskova navodila za poživitev semenišča, jih odobri in predpiše rektorju, ki ga on postavi – Don Jožef Aniceto – Odlično in neprekinjeno delovanje malega semenišča – Don Bosko se veseli uspeha, ki ga je začel on

DON BOSKO JE IZ VSEGA SRCA imel rad gojence svojega oratorija, nič manj pa ni ljubil fantov v malem semenišču v Giavenu, za katere je bil prav tako odgovoren pred Gospodom. Na začetku šolskega leta in meseca januarja 1862 jih je šel obiskat v njihovo veliko korist za študij, poklic in gojitev vseh izbranih čednosti. Njegove besede so sprejemali kakor besede kakega svetnika in spovedal je vso skupnost. Toda nekateri ozkosrčni in nevedni duhovi niso mogli prenašati blagodejnega vpliva, ki ga je imel na tiste fante, izrednega zaupanja, ki so mu ga izkazovali, in zlasti še, da so se tako zvesto ravnali po njegovih nasvetih. Nikakor niso mogli prenašati določenih navodil in nasvetov, ki bi jih morali izpolnjevati tisti, ki jih je on sam postavil za vodje semenišča. Iz tega se je izcimilo nezadovoljstvo in kritiziranje.

Neka ugledna cerkvena oseba je večkrat pisala don Bosku pisma, v katerih mu je ljubeznivo svetovala, da ni pametno, da se toliko vmešava v vodstvo semenišča, in da bi bilo bolje, če bi se umaknil in ne zasenčeval rektorja. Don

Bosko, ki je dobro vedel, kdo narekuje taka pisma, je pri odgovorih to vprašanje vedno pustil ob strani. Dobro je namreč vedel, da je v smislu naredb Tridentinskega cerkvenega zbora semenišče odvisno od škofijskega vodstva in to vodstvo je njemu izročilo vso oblast.

Medtem je umrl njegov glavni zaščitnik nadškof. Nekaj članov giavenskega klera, ki so jih pridobili nezadovoljni rogovileži, češ da ima don Bosko vso oblast v zavodu in da zato škofijska kurija izgublja ves ugled, se je obrnilo na nadškofijsko pisarno. Kanoniku Vogliottiju so predstavili položaj v zavodu tako, da so ranili njegov osebni ponos. Gospodje v škofijski pisarni so se odločili vzeti v pretres našete očitke, in ker si je giavensko semenišče pridobilo prejšnji ugled, so se odločili, da bodo don Boska prosili, da naj več ne skrbi za semenišče.

Eden izmed teh gospodov je prišel v oratorij in don Boska začel takole prepričevati:

– Gospod don Bosko, nadvse smo vam hvaležni za vse, kar ste storili za nas. Vendar boste razumeli, da je Giaveno škofijsko semenišče in bi bilo zato zelo zaželeno, da bi tam vladalo enotno vodstvo kot v drugih naših semeniščih.

– In kaj se vam zdi drugače in kaj vam ne ugaja v našem vodstvu? je vprašal don Bosko.

– Zdi se nam, da je tam med dečki preveč napete pobožnosti in prepogosto prejemanje zakramentov. Nekateri kritizirajo to pogostnost kot zlorabo.

– In kaj drugega predlagate za resnično vzgojo mladih ljudi in za zanesljiv razvoj duhovniškega poklica?

– Zdi se, da zadostujejo stare vpeljane navade in ne toliko obhajil, ki dišijo po jezuitskem sistemu.

– Jezuitski sistem! Če bi jezuiti ugotovili, da je to koristnejše za vzgojo mladine, bi se takoj postavil na njihovo stran.

– Toda razumeli boste! Časi, v katerih živimo, so tako zelo nasprotni religioznemu fanatizmu. Vaš sistem je tako različen od načina vzgoje v drugih piemontskih semeniščih. Nasprotne stranke nas obtožujejo vsega mogočega in nas skušajo spraviti v slabo luč pri ljudeh s svojimi strupenimi opazkami, ironijami, sarkazmi zlasti zaradi novih pobožnosti.

– Da, imajo popolnoma prav, mu je segel v besedo don Bosko. Že vidim, kam vodi to vaše prepričevanje. Jaz sem se zelo trudil in žrtvoval za to malo semenišče. Poslal sem tja veliko število fantov, ki bi brez mojega vabila šli drugam ali se sploh ne bi ganili iz svojih domov. Poskrbel sem za vodstveno osebje. Vse to zato, da bi ustregel vaši izrecni prošnji, ki mi je obljubljala popolno svobodo delovanja. In sedaj me hočete vreči ven. Naj bo ...

– Nikakor ne.

– Da ne? Dragi moj gospod, nikakor nisem tako slep, da ne bi videl in da ne bi razumel.

– Ne jemljite stvari z napačne strani. Da bi vas izključili, nam sploh ne pride na misel. Vam bi ostalo vedno vrhovno vodstvo, šteli bi vas za velezaslužnega dobrotnika. Prosimo vas samo, da daste delati drugim, da se ne bi mešali v pristojnost rektorja. Poleg vsega bi bilo dosti manj nevspečnosti za vas.

Za konec mu je povedal, da bi zaradi ljubega miru bilo bolje, če za nekaj časa ne bi hodil v malo semenišče.

Ne da bi kakor koli ugovarjal, je don Bosko mirno pa odločno odgovoril: Če je tako, potem se umikam.

Dan po tem pogovoru je kanonik Vogliotti šel v Giaveno. Potem ko je sporočil rektorju don Grassinu pričakovani odločni don Boskov odstop, je poklical klerika Vaschettija in ga tako dolgo pregovarjal in mu obljubljal cerkveno imetje ter predčasno posvečenje, da je privolil v nadaljnje vzgojno delo v malem semenišču. Klerik Vaschetti je imel zelo rad don Boska, vendar ni imel nikakršnih posebnih obveznosti do njega. Poleg tega si je želel dobiti dober položaj v škofiji in njegov ideal je bila dobra župnija, kjer bi lahko opravljal svojo pastoralno službo.

Klerik Ruffino, ki je bil tudi v Giaveno, je izvedel za nadrobnosti in spletke, ki so se že celo leto pletle proti don Bosku. Ni si mogel kaj, da ne bi vzkliknil: To je pravo izdajstvo! S tem prepričanjem je eden najstarejših klerikov v oratoriju pisal Vaschettiju zelo ostro pismo, ki ga je ta poslal don Bosku in izrazil svoje obžalovanje. Don Bosko mu je očetovsko odgovoril in ga pomiril. Vaschetti še danes (1909) hrani ta listek kot svoje opravičilo in spodbudo. Don Bosko je klerikom, ki so mu pripadali, pisal pismo, v katerem jih je vabil, naj se vrnejo v oratorij. Toda don Grassino je po navodilih, ki jih je dobil, odločno povabil vse, naj se postavijo na njegovo stran. Boggero in Bongiovanni sta raje ubogala don Boska in sta se odločila, da bosta takoj, četudi brez denarja za poštni voz, odšla peš iz Giavena v oratorij. Treba je povedati, da sta imenovana klerika popolnoma zastonj, brez kakršnega koli plačila delovala v zavodu celi dve leti.

Zadovoljen, da je nadškofiji ohranil tako obetavno ustanovo, in potem ko je z velikimi žrtvami pripomogel do tolikšnega razcveta, se je don Bosko popolnoma umaknil, ne da bi zahteval kakršno koli povračilo.

Kljub vsemu temu pa je bilo v tistem času in še nekaj let pozneje čutiti zaroto proti njemu. Kadar koli je bil v oratoriju kak posebno nadarjen in sposoben klerik, se je pojavil kdo, ki ga je skušal z velikodušnimi obljubami odtrgati od tistega, ki ga je ves čas vzdrževal, ga poučeval in ga imel rad kot lastnega sina.

Mogoče je ta nesrečni svetovalec delal z najboljšim namenom, toda don Bosko je videl, kako so trgali od njega prav tiste, na katere je toliko gradil in računal.

Kljub vsemu temu don Bosko ni gojil sovraštva. Vse, ki se z njim niso strinjali ali so imeli tudi v zahtevnih vprašanjih drugačne interese, je bilo lepo slišati, kako so govorili o njem s spoštovanjem in kako je on kljub vsemu ohranjal do njih svojo naklonjenost. Don Grassino je v naši navzočnosti in v navzočnosti don Vaschettija pripovedoval, da ga je don Bosko po dogodkih v Giavenu z velikodušnim srcem vabil, da bi se nastanil v oratoriju in prisedel k skupni mizi vsakokrat, kadar koli bi mu bilo to ljubo.

Prav tako se tudi ni razšel z nadškofijsko pisarno. Don Mihael je pod prisego zagotovil: »Po smrti mons. Fransonija se je don Bosko znašel v položaju, da je moral vzdrževati svojo ustanovo kljub zahtevam, ki bi mogle biti vzrok njegovega propada, poleg tega pa se boriti za pravice, ki mu jih je dal pokojni nadškof in celo papež, vendar je ohranil vdanost v vsem, kar ni bilo proti njegovi ustanovi. Do razhajanj je prišlo od časa do časa zaradi klerikov, ker so zahtevali, da morajo svoj teološki študij opravljati kot notranji gojenci semenišča svoje škofije ali se udeleževati pouka ceremonij s škofijskimi duhovniki v mestu. Toda don Bosko je, ne da bi se zaradi tega pritoževal, pokazal, s kolikimi žrtvami si je on vzgojil te klerike, kako jih je nujno potreboval pri svoji ustanovi in kako bi mu manjkala sredstva, če bi jih vzdrževal v semenišču. Istočasno pa je skrbel, da so njegovi kleriki hodili v šolo v semenišče kot zunanji slušatelji in da so jih v ceremonijah poučevali duhovniki, ki so sicer učili ceremonije duhovnike v mestu. Če pa teh ni mogel dobiti, jih je nadomestil s kakim duhovnikom, ki je imel privolitev škofije. In tako se je otresel vikarjev in provikarjev, ki so mu delali te težave.

Tako so vlekli naprej vse do prihoda nadškofa mons. Riccardija di Netro v Turin leta 1867.

In kako je potem bilo z malim semeniščem v Giavenu? Povedali smo, kar nam je poročal naš tovariš Vaschetti, ki je sedaj kanonik in dekan v Volpianu. In z njegovo pomočjo bomo poročali še naslednje:

Don Grassino se je kaj kmalu zavedel zmote, ki jo je naredil s tem, da je zavrnil koristno pomoč, ki mu jo je dajal don Bosko. Klerik Vaschetti je pogumno podpiral svojega rektorja, mu nenehno klical v spomin glavne don Boskove nasvete in brez zadržka opravljal vedno nove dolžnosti. Toda proti koncu leta 1863 se je naveličan tolikega garanja odločil, da se bo umaknil. Kanonik Vogliotti ga je skušal pregovoriti z novimi obljubami in z denarno podporo za tri leta zveste službe. Izvajal je nanj sicer ljubeznive, vendar močne moralne pritiske, vendar je ostal pri svoji odločitvi. Vstopil je v cerkveni konvikt in je dve leti vsako nede-

ljo prihajal v oratorij, kjer je poučeval dečke katekizem in se pogovarjal z don Boskom. Semenišče v Giavenu je škofija morala finančno vzdrževati kakor tudi semenišča v Braju Chieriju in Turinu. Vlada je namreč sovražila generalnega vikarja kanonika Fissoreja, ki je kakor mons. Fransoni odločno branil pravice Cerkve. Ko pa je kapitelj izvolil za kapitularnega vikarja dostopnejšega kanonika Zappata, je vlada vrnila škofiji veličastno stavbo velikega semenišča in tudi rente, tako da je veliko klerikov bilo oproščeno mesečnine. Toda zgolj gmotna sredstva niso zadoščala za oživitvev skupnosti. Giavenski rektor je s svojim zaletavim značajem vse pokvaril, odkar ni imel nikogar, ki bi ga krotil, zdi se celo, da je popolnoma pozabil don Boska in njegove nasvete. Don Janez Turchi, ki je šel v Giavenu kot profesor na gimnaziji leta 1863/1864, na svoje začudenje ni videl ne slišal stvari, ki bi spominjale na zasluge Božjega služabnika.

Ta rektor je zaradi vedno manjšega števila gojencev moral 1866 zapustiti vodstvo semenišča. Rektorji, ki so mu sledili do 1872, niso imeli prav nič več sreče, tako da se je število gojencev zmanjšalo na nekaj desetih.

Ne smemo se čuditi, saj vse človeške ustanove bolj ali manj valovijo med takimi vzponi in padci, vendar pa tiste, ki jih preveva pravi cerkveni duh, spet dosežejo prejšnjo uspešnost.

Tako se je zgodilo tudi z malim semeniščem v Giavenu. V Turinu je že tri leta vladal škofijo mons. Lovrenc Gastaldi, ki je nekega dne dal poklicati don Vaschettija, župnika v Volpianu, in si dal pripovedovati celo zgodovino semenišča v Giavenu: vzrok prvega propada, sredstva, ki jih je uporabil don Bosko, da ga je spet oživil, pogoje, ki jih je on postavil škofiji za prevzem vodstva, razloge, zakaj je bil prisiljen, da je odstopil. Don Vaschetti je monsinjorju vse natančno opisal, ta pa je odobril don Boskov način dela in dejal, da želi, da se v semenišču v Giavenu vzpostavi način dela, kakor ga je uvedel don Bosko.

Ko je don Vaschetti slišal tako monsinjorjevo pohvalo don Boska, si je upal vprašati: Toda monsinjor, zakaj se borite proti don Bosku?

– Ker hočem ohraniti zaklad za našo škofijo in ne želim, da bi se okoriščali drugi. Potem je dodal: Gre za način, kako skuša don Bosko pridobiti klerike zase, in to mi ne ugaja.

Don Vaschetti je odgovoril: Ni tako. Glejte, monsinjor, pravkar prihajam iz oratorija, kjer imam pet fantov iz moje župnije, in vsi bodo preoblečeni v semenišču.

Po teh informacijah je mons. Gastaldi preobrazil malo semenišče v Giavenu. Najprej je imenoval za rektorja odličnega duhovnika don Jožefa Aniceta iz Suse, ki je zasedel mesto rektorja septembra 1875. Vzgojen je bil v Mali hiši

Božje previdnosti in je po naročilu kanonika Anglesia s svojimi sošolci obiskoval gimnazijo v oratoriju. Don Bosko je ob slovesni sklepni prireditvi 1857, ko mu je izročal prvo nagrado, rekel: »Spominjaj se, da ima Gospod s teboj velike načrte.« On je poleg izrednih vzgojnih sposobnosti imel še veliko življenjsko izkušnjo, saj je bil najprej asistent in pozneje še profesor v tistem semenišču. Mons. Gastaldi mu je po don Boskovi zamisli pustil popolno prostost pri notranjem vodstvu zavoda. Po njegovem naročilu je don Aniceto uvedel vse navade oratorija v Valdoccu, tako duhovno vodstvo, pobožne vaje in zlasti še pogosto prejetanje zakramentov. Tako je zavod v kratkem času spet postal uspešen v korist škofije. V letih njegovega rektorata se je število gojencev povzpelo nad 25. Zgraditi so morali nove stavbe in postavili so prekrasno kapelo. Odločno je odstranjeval fante, ki so bili moralno pokvarjeni, in vzgojil je veliko število poklicev. Mons. Pechenino, ki je več let obiskoval zavod kot šolski inšpektor, je trdil, da se mu je zdelo, kakor da bi bil v oratoriju. Isto so povedali salezijanski profesorji don Celestin Durando in don Janez Krstnik Francesia, ki so bili povabljeni, da bi predsedovali izpitu gojencev.

Don Bosko se je veselil zaradi veliko dobrega, ki se je v Giavenu uresničevalo pod vodstvom don Aniceta in njegovih naslednikov na pobudo, ki jo je on dal na začetku. Lahko je in tudi je ponavljal ob mnogih priložnostih besede sv. Pavla: A kaj za to! Da se le, pa naj bo na kakršen koli način že, iz preračunljivosti ali v resnici, oznanja Kristus. To mi je v veselje in mi tudi bo v veselje (Flp 1,18).

16.

POGLAVJE

Don Bosku ponujajo zavod v Doglianiju – Kako dobi don Bosko osebje za vodstvo novega zavoda – Ne odpirati ustanov brez škofijskega dovoljenja – Don Bosko razmišlja – Don Bosko gre v Dogliani; pridiga dominikankam in se dogovori z občino za odprtje zavoda – Don Bosko se odpravi v Mondovi in na osnovi opomb mons. Ghilardija odpove pogodbo – Don Boskovo spoštovanje škofov – Don Bosko se odloči, da bo tiskal Katoliško branje v oratorijski tiskarni – Zasluge ivrejskega škofa za Združenje – Njegov predstavnik v Turinu pri osrednji upravi – Don Bosko hoče narediti salezijansko družbo za dedinjo Branja – V oratoriju začnejo tiskati Katoliško branje – Pismo, napisano v imenu ivrejskega škofa, ki don Bosku zanika pravico do Katoliškega branja – Don Boskov odgovor v obrambo njegove pravice – Prvi štirje zvezki Katoliškega branja natisnjeni v oratoriju – Papeževanje sv. Feliksa I. in sv. Evstahijana, papežev in mučencev – Vesela pripoved starega Napoleonovega vojaka – Uprava ostaja v rokah škofovega predstavnika

DON BOSKO JE ŽE LETA 1861 PREDVIDEL svoj odhod iz Giavena. Močno si je želel, da bi mogel prevzeti kak drug zavod v Piemontu. Želel je, da bi njegovi kleriki imeli novo področje, kjer bi mogli opravljati svoj apostolat. Zato je prišlo kot nalašč povabilo občinske uprave v Doglianiju v škofiji Mondovi, ki mu je ponujalo vodstvo mestnega konvikta in šol.

Kako so se stvari razvijale, nam je opisal naš spoštovani prijatelj kanonik Anfossi. »Leta 1861, ko sem bil še klerik, sem šel na kratko potovanje h gospodu teologu Frančišku Reggiu, dekanu v Vigoneju. Obiskala sva odlično družino Bruno v Doglianiju. Prav tiste dni, bilo je konec avgusta, je občinska uprava v Doglianiju razpravljala o preureditvi zavoda in šol in ni vedela, kako bi stvar pravilno usmerila. Advokat Bruno, oče družine, kjer sva bila gosta moj dekan in jaz, je pripove-

doval o težavah, v katerih je občinska uprava. Dekan Reggio je dejal: Obrnite se na don Boska in videli boste, kako bo vaš zavod z gimnazijo zacvetel tako po številu gojencev kakor po šolskih uspehih. Občinski svet je sprejel predlog in jaz sem dobil nalogo, da govorim o tem z don Boskom. Po obisku bližnje božjepotne cerkve sem se vrnil v oratorij in don Bosku poročal o naročilu.

Sedaj namesto kanonika Anfossija govori po don Bonettijevi kroniki sam don Bosko. »Don Bosku je ugajala ponudba, ki jo je podpiral župnik pri sv. Quiricu in Pavlu kanonik Alfonz Drochi, in začeli so se dogovarjati za prevzem zavoda. Nekega večera meseca maja 1862 je don Bosko skupini klerikov izrazil gorečo željo, da bi prevzel zavod v Doglianiju. Zatrdil je, da je zavod že skoraj sprejel in da razmišlja o osebju, ki bi ga poslal tja. Zelo veliko molim, je dejal, da bi zvedel, katere klerike naj pošljem tja. Pri tem mislim takole ubrati pot. Najprej mislim na enega izmed vas, potem zapišem njegovo ime na seznam, nato se obrnem v molitvi na Gospoda in končno se s tistim pogovorim, da vse točno določim in sem tako gotov, da bo stvar uspela. Toda to še ni vse. Jaz nočem niti sedaj niti v prihodnosti odpreti nobene hiše, ne da bi se prej točno dogovoril s cerkveno oblastjo, bodisi da škofa osebno obiščem ali se pisno z njim dogovorim. In dokler nimam njegove izrecne odobritve, ničesar ne sklenem.«

Tako so se ravnali in se ravnajo svetniki, da si zagotovijo, da izpolnjujejo Božjo voljo.

»Zvečer 26. maja se je don Bosko toplo priporočil v molitev svojim fantom, rekoč, da je v veliki stiski. Ne vemo čisto natančno, za kaj je šlo. Nekateri menijo, da je s strani škofije naletel na nasprotovanje in težave pri prevzemu zavoda v Doglianiju. Z ene strani naj bi don Bosko že dal besedo občinski upravi v Doglianiju, z druge strani pa ne bi rad ravnal proti volji škofa. Drugi so prepričani, da mu dela preglavice zavod v Giavenu, nekateri pa, da gre za nesoglasje pri vodstvu Katoliškega branja.«

Sedaj spet povzema besedo kanonik Anfossi: »V želji, da bi razširil svojo ustanovo, je don Bosko po nekajkratnem zavlačevanju in dopisovanju poklical za spremstvo mene in odpotoval v Dogliani. Advokat Bruno se je čutil srečnega, da ga je mogel sprejeti v svojo hišo. Naslednji dan se je sestal občinski svet, poslušali so predloge ene in druge strani, sklepi so bili ugodni. Don Bosku bi po opravljenih popravilih izročili javno poslopje moške osnovne šole in gimnazije in poslopje konvikta ter 14.000 lir na leto za učno in vzgojno osebje, ki bi ga imenoval don Bosko ali ravnatelj, ki bi ga on postavil.

Naslednje jutro je don Bosko, medtem ko je občinski svet odločal o zadevi, šel maševat redovnicam dominikankam v Dogliani Superiore. Spremljal ga je

župnik don Drochi, ki je živel v sluhu svetosti in je bil odličen pridigar. Jaz sem šel z njima, da bi jima bil na uslugo. Spominjam se, da je don Bosko po maši imel prelep nagovor, v katerem je primerjal njihov samostan z zemeljskim paradižem, kot je opisan v Svetem pismu in kakor ga razlagajo cerkveni očetje.

Nato smo se odpravili na Brunov dom, obiskali smo občinski svet, kjer so povedali, da rade volje izročajo don Bosku konvikt in šole. Don Bosko je vse poslušal in dodal še nekaj opomb. Župan je prosil don Boska, da bi končno veljavno sprejel vodstvo zavoda, on pa je sklenil razgovor z besedami: Sprejemam, vendar pod enim pogojem, da škof v Mondoviju mons. Ghilardi odobri mojo odločitev. Zato se bom naravnost od tu odpravil k njemu, da slišim njegovo mnenje in dobim njegovo odobritev. Člani občinskega sveta so občudovali previdnost Božjega služabnika in prepričani o umestnosti don Boskove odločitve, privolili v ta pogoj.

Advokat Bruno je takoj povabil don Boska na kosilo in zatem je bil določen odhod v Mondovi. Jaz sem bil udeleženec na potovanju. Monsinjur nas je zelo lepo sprejel. Ta učeni in odlični prelat je zelo cenil don Boska. Povabil nas je na stanovanje v škofijskem dvorcu, pripravili so večerjo in vsak je dobil svojo sobo za prenočevanje.

Sedaj pa je potrebno, da poročam o razgovoru o tem, kaj je bil vzrok našega potovanja. Don Bosko je predstavil željo župana in občinskega sveta v Doglianiju, svoj namen, da sprejme zavod v korist mladine, zlasti še z namenom, da bi gojil cerkvene poklice. Monsinjur je izrazil prepričanje, da bi don Boskova ustanova gotovo odlično uspela, ker je poznal delovanje oratorija v Valdoccu, saj ga je obiskal vedno, kadar je prišel v Turin. Toda, je nadaljeval monsiniur, vi don Bosko, mi boste v nekaj letih izpraznili malo semenišče. Vzemite pod svoje vodstvo moja semenišča, pripravljen sem vam jih zaupati, toda za božjo voljo, nikar ne hodite v Dogliani. Don Bosko je spoštljivo pripomnil, da škofijsko malo semenišče zato ne bi trpelo nikakršne škode in da predvideva prav nasprotno. Ker pa je monsiniur Ghilardi ostal pri svojem mnenju, je don Bosko odpovedal že skoraj dogovorjen prevzem zavoda v Doglianiju in naročil meni, naj sporočim to odločitev advokatu Brunu. Ne vem, ali je tudi don Bosko poslal kako sporočilo. Ta dogodek kaže, kako je bil don Bosko poslušen ne samo volji, temveč tudi samo željam škofov, čeprav je bilo njemu v škodo.

Vsemu temu sem bil jaz priča. Kanonik G. B. ANFOSSI.«

Don Bosko je vedno v celoti spoštoval cerkveno oblast. Če je prišel v kako mesto, je najprej počastil Najsvetejše v kaki cerkvi, nato pa obiskal škofa in ob slovesu kleče ponižno prosil blagoslova zase in za vse svoje.

Toda ta ponižna in ljubezniva vdanost ni mogla razpršiti velikih nesoglasij, ki so ga že dalj časa nadlegovala in zaradi katerih je 26. maja prosil gojence za molitve. Šlo je za Katoliško branje, ki ga je don Bosko sklenil odslej tiskati v tiskarni oratorija. Za večjo jasnost bomo podali kratko zgodovino.

Izdajanje zvezkov Katoliškega branja je bilo od vsega začetka zelo uspešno, saj je bilo v letih 1853-1862 več kot 9.000 naročnikov. Don Bosko si je Katoliško branje zamislil in vodil kot svojo ustanovo. Ker se je pa povezal z mons. Morenom, škofom v Ivrei, in sta jih skupaj ustanovila, je moral škofu priznati soodločanje, kot je to zahtevala škofovska čast, ugled, prizadevnost, znanje, zavzetost in prijateljstvo, s katerim ga je prelat počastil. In monsinjor se je imel za soustanovitelja in soudeleženca pri celi stvari. Končno pa si je tak položaj tudi zaslužil tako zaradi večjega ugleda zbirke, ki je prihajal od škofovskega dostojanstva, kakor zaradi zaščite, ki jo je dajal, in zaradi velikega števila naročnikov v njegovi škofiji. Zaradi tega ugleda je bila na voljo tudi precej velika vsota, ki jo je dal markiz Birago in iz katere so črpali potrebne vsote in je imela večje jamstvo. Leta 1856 je markiz dovolil, da so prodali menico za 425 lir v korist Katoliškega branja, čeprav si je pridržal pravico do tiste vsote. Podpisal je tudi nekaj menic. Markiz je dajal denar na zahtevo častnemu kanoniku katedrale teologu Frančišku Valinottiju, ki mu je bila zaupana uprava Katoliškega branja. Predstavljal je škofa v Ivrei in je bil z njim tesno povezan.

Kakor je mogoče razbrati iz januarske številke Branja 1854, je bil urad založnice v Turinu v Via Bogino, vrata 3, drugo nadstropje. Od tukaj se je prvega oktobra 1855 vodstvo preselilo v Via S. Domenico št. 11. Tukaj so bili spravljene zapiski, sezname naročnikov, računi naročnin. Teolog je prihajal večkrat na teden v Turin, pobral denar, zapisoval nove naročnike in odgovarjal na pisma. On je tudi podpisoval pogodbe s tiskarnami, pregledoval poslovanje in plačeval račune. Za pomoč je imel posebnega pisarja. Jožef Buzzetti in drugi fantje iz oratorija so hodili tja pisat naslove in pomagat pri razpošiljanju.

Teolog Valinotti se je tudi zaradi pravice podpisovanja v imenu škofa imel za tretjega soustanovitelja in solastnika in ni trajalo dolgo, ko je njegov urad v resnici postal tudi središče uprave, on pa se je kazal kot lastnik in gospodar. Na okrožnicah in na ovitkih posameznih zvezkov so bile zapisane take in podobne opombe: Naročnine se sprejemajo v Turinu, v uradu Via S. Domenico, št. 11. Poštne položnice morajo biti naslovljene edino na direktorja Katoliškega branja. V zvezi z vsem, kar se tiče Katoliškega branja, pisem, svežnjev, pritožb itn., se je treba obračati edino na direktorja Katoliškega branja, Via S. Domenico, št. 11, Turin, sicer vodstvo zavrača kakršnokoli odgovornost. Naročila za objavljene zvezke Katoliškega branja prejšnjih let je treba poslati v frankiranih pismih,

s poštno položnico za ceno naročenih knjig edinole na Osrednje vodstvo Katoliškega branja, Via S. Domenico, št. 11, Turin.

Na ta urad sta morala škof in don Bosko pošiljati vse, kar se je nanašalo na račune. Za te račune se škof nikdar ni zanimal, ker je imel brezmejno zaupanje v svojega predstavnika. Don Bosku, ki je nosil težo podjetja, ker je pripravljaj knjige za tisk, je na prijateljsko vprašanje, kako je z računi, odgovarjal, da je treba plačati velike dolgove in da izdatki za tisk močno presesegajo dohodke.

Don Bosko je zaradi obzira do škofa sprejemal ali se je delal, kakor da bi sprejemal take obrazložitve, ker ni hotel prekiniti dolgoletnega prijateljstva in ker se je bal zdrah, ki bi lahko močno škodovala celotnemu podjetju. Istočasno pa je razmišljal o tem, kako bi ustanovi zagotovil obstoj in jo pustil v dediščino salezijski družbi ter nanjo prenesel lastništvo. Ker je bila njegova tiskarna sposobna tiskanja, se je odločil, da bo Katoliško branje izhajalo v oratoriju. Stvar je sama po sebi zahtevala tako rešitev, vendar je skušal o tej svoji odločitvi tako pisno kakor na svojih obiskih z veliko previdnostjo prepričati škofa. Glavna razloga za to sta bila zagotovitev stalne zaposlitve njegovim gojencem in manjši tiskarski stroški.

Škof je odobril don Boskovo zamisel. Prve dni meseca maja pa je don Bosko prejel pismo, v katerem mu je kanonik teolog advokat Angel Pinoli, generalni provikar v monsinjorjevem imenu očital vpeljana novost, češ da mu za to manjka lastniška pravica. Kdo je torej vplival na škofa, da je spremenil svojo odločitev? Verjetno tisti, ki je imel korist od prejšnjega stanja. Verjetno so sumili, da se je don Bosko skušal rešiti sicer nehotenega pa vendar prenašanega varuštva, bali so se, da bi Paravia zaradi novega položaja terjal plačilo dolgov, in to brez odloga, predvidevali so, da bi bilo treba predložiti obračun prejemkov in izdatkov, ki jih ni bilo mogoče takoj izpeljati. Iz teh razlogov so se zavzeli pri škofu in pokazali, da don Bosko nima lastninske pravice nad Katoliškim branjem, da don Bosku brez škofove podpore ne bi nikdar uspelo in da bi bila sprememba tiskarne nevarnost za obstoj Branja.

To so bili razlogi, ki so privedli kanonika Pinolija, ki je bil sicer don Boskov prijatelj, da je moral napisati pismo, verjetno po nareku koga drugega.

Teolog Valinotti je potem pismo poslal v oratorij in don Bosko je teologu takole odgovoril:

Predragi gospod teolog!

Nikakor si ne morete predstavljati, gospod teolog, kakšno žalost mi je povzročilo vaše pismo v zadevi Katoliškega branja tako zaradi vsebine same kakor tudi zaradi osebe, ki mi je pismo pisala. Včeraj sem vam večkrat skušal odgovoriti, vendar so mi čustva to preprečila. Šele danes zjutraj, potem ko sem daroval sveto mašo in vse izročil Gospodu Bogu, sem se odločil, da vam bom nakazal stvari, kakor v resnici so. Nikdar nisem mislil,

da bi bilo Katoliško branje tuja lastnina. Jaz sem izdelal program, začel s tiskom, bil sem vedno pri vsem zraven, vodil tisk in ga popravljaj, vsak zvezek sem jaz pripravil in mu dal ustrezen slog. Bil sem vedno odgovoren za vse, kar se je tiskalo. Opravil sem brez števila potovanj, pisal stotine pisem za propagando. Javno mnenje in sam sveti oče papež mi je v treh pismih izrazil prepričanje, da sem jaz začetnik Katoliškega branja.

Menim, da sem vse, kar sem delal, prepuščal drugim v odvisnosti od mene, ki pa je bila spregledana, razpečavanje in odpošiljanje ter računovodstvo.

Ker pa so bili časovni zaostanki pri izdaji vedno večji, sem zadnje čase dal tiskati kak zvezek v tiskarni Ferrando. Ker tudi s tem ni bila dosežena zaželena pravočasnost, sem se odločil za lastno tiskarno. Priskrbel sem črke, papir in tiskarske stroje takega formata, kot jih ima Paravia. Natis se je začel in pripravljeno imam snov za vse zvezke tekočega leta. Nameravam nadaljevati tiskanje v naši hiši in tako poskrbeti za kruh našim ubogim fantom.

Vi, gospod teolog, ste mi večkrat povedali naslednje besede: Podvizajte se, don Bosko, ustanovite tiskarno, da se izognemo motnjam, ki nam jih povzroča tiskarna.

Menim, da pismo gospoda advokata Pinolija ne odraža misli monsinjorja, ker mi je ta tako v Ivrei kakor tukaj v Turinu rekel dobesedno: Od tega Branja ne smemo pričakovati nikakršnih materialnih koristi. Če bo kljub temu kak dobiček, naj gre ta v korist oratorija, ki ima nedvomno veliko potreb. To bi bilo seveda strašno plačilo, če bi sedaj, ko sem se deset let z vsemi močmi trudil z Branjem, ne imel niti priložnosti, da bi dal kruha svojim revnim fantom. Nihče mi ni nikdar odrekal lastništva nad stvarjo, ki sem jo jaz začel, nadaljeval in me je stala toliko truda.

Pa bo rekel kdo, da je treba plačati dolgove. Plačali jih bomo. Deset let sem delal zastoj in tudi sedaj nočem nikakršnega plačila. Umazana dobičkaželjnost me nikdar ne bo vodila v stvarih, ki se tičejo Božje slave.

Zelo se bojim, da bo hudič vtaknil svoje kremplje v to zadevo in bo pod krinko gmotnih koristi vnesel med ljudi razdor, kar vsi tako zelo obžalujemo, in bo zaradi časnih koristi trpelo delo za večno zveličanje duš.

To pismo sem pisal pod vtisom nesrečnega pisma advokata gospoda kanonika Pinolija, zato prosim, da mi spregledate kako trdo besedo, ker je nisem hotel izreči. Zagotavljam, da sem napisal samo to, kar se mi je zdelo v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš.

Gospod teolog, bodite tako dobri in sporočite vsebino tega pisma zgoraj imenovanemu kanoniku Pinoliju, in če se vam zdi primerno, tudi samemu mons. Morenu. Upam, da bosta oba z lahkoto razumela upravičenost mojih trditev in odločitev.

Vi pa bodite tako dobri in me še vedno štejte med tiste, ki jih ljubite v Gospodu. V tem smislu se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 1. maja 1862

duh. JANEZ BOSKO

Po tem pismu don Bosko ni odstopil od svojega načrta in je svojim fantom, ki so začeli pridno staviti črke, izročil rokopise Katoliškega branja, ki naj bi izšli v tiskarni oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Prva knjižica, namenjena za mesec julij, je nosila naslov *Teofil ali ciganski deček*, prijetna pripoved kanonika Krištofa Šmida. Hud vihar je vrgel Teofila na neobljuden otok sredi morja. Cela tri leta mu je Božja previdnost poskrbela za vse potrebno za življenje in ga končno na čudežen način pripeljala na domačo obalo. To potrjuje naše prepričanje o pravilnosti pregovora: Dobro raste iz zlega in Bog zna vse obrniti v dobro.

Zvezek za mesec avgust je naslovljen *Papeževanje sv. Feliksa I. in sv. Evtihijana*, papežev in mučencev, izpod peresa duhovnika Janeza Boska (M). Knjižica dokazuje dejstvo, da je Kristusova Cerkev vidna družba. Obenem opisuje mučeništvo nekaterih sodobnih pričevalcev. V dodatku je opisano trpljenje opata S. Caritoneja za vero, njegove kreposti ter ustanovitev različnih laver ali samostanov puščavnikov, ki jih je on zgradil v Palestini.

Tretji zvezek iz tiskarne oratorija za mesec september *Moč teme* ali moralno-dogmatsko razmišljanje o hudobnih duhovih in hudobnih ljudeh zaradi hudičeve obsedenosti leta 1858 v Val della Torre, kjer fra Karel Filip da Poirino, kapucinski duhovnik, opisuje zunanjo moč hudobnih duhov, kot so skušnjave, obsedenja, magija, magnetizem, vrteče se in pišoče mize.

Za mesec oktober je knjižica nosila naslov *Dve siroti ali tolažba katoliške vere*. To je zgodba neke anglikanske gospe, ki je, prevzeta od vnete priprave neke deklince na prvo obhajilo, pod vplivom Božje milosti spoznavala pravo Cerkev, dosegla spreobrnjenje umirajočega moža, se odpovedala krivi veri in vstopila med karmeličanke. Don Bosko je dodal tri hude primere Božje kazni, ki so zadele v tistih letih nasprotnike Boga, papeža in škofov. Na koncu je dodal pravila Družbe za mesečna obajila za potrebe Cerkve, ki so jo kanonično ustanovili v župniji sv. Lovrenca in Damaza v Rimu.

Medtem ko so njegovi tiskarji pridno tiskali njegove knjižice, je skušal ublažiti nezadovoljstvo v Ivrei. Zato je kljub temu da se je bal nereda pri upravi in nezadostne zavzetosti pri delu, molčal o upravi Branja. Teolog je nemoteno nadaljeval svoje delo kakor prej in hranil pri sebi vse knjige obračunov. Edina sprememba je bila, da je sedaj namesto Paravie naročila opravljala tiskarna v oratoriju, čeprav je don Bosko še naprej vzdrževal tiskarske odnose s prejšnjo tiskarno.

Tako se je stvar nadaljevala še dve naslednji leti in knjižice so nosile še vedno naslov urada v Via S. Domenico z vsemi nadrobnostmi, kot smo jih opisali zgoraj.

Odnosi med don Boskom in mons. Morenom pa so dobili velik udarec.

17.

POGLAVJE

Don Bosko prežene z vrta gosenice – Vročice ozdravljen klerik – Odkrita in zadovoljena skrita želja – Don Boskovi nagovori fantom: priporoča tri stvari; napove bližnjo smrt; spodbuja fante in člane Družbe, naj ljubijo in branijo papeža – Don Bosko pripravlja svoje salezijance na redovne zaobljube – Že v otroških letih je sklenil postati redovnik – Prve izrecne zaobljube v Družbi sv. Frančiška Saleškega – Spodbuda in veliko don Boskovo veselje – Napovedana in uresničena smrt nekega zglednega gojenca – Drugi preroški listek – Spoletska Madona – Ljudje prihajajo od daleč, da bi se spovedali pri don Bosku – Don Bosko spodbuja fante, da bi lepo končali Marijin mesec in da bi molili za tovariše, ki so še daleč od Boga – Pridiga o čistosti

ČEPRAV SO DNEVI BOŽJEMU SLUŽABNIKU prinašali tegobe in nevšečnosti, so vendar bili pogosto napolnjeni s prijetnimi in znamenitimi dogodki.

S pogodbo 9. novembra 1861 je don Bosko pred notarjem Turvanom zaradi denarne stiske prodal Jakobu Berlaiti kos travnika, velikega 0,35,04 hektarja oziroma 0,92,24 johov za ceno 4480,20 lir. Travnik je bil nekoč last Filippija in je mejil na severni strani na oratorijski zid. Berlaita je kot vrtnar na tistem kosu zemlje 1862 nasadil zelje, ki je obljubljal bogat pridelek. Toda pojavilo se je velikansko število gosenic, ki so pretile, da bodo uničile celoten pridelek in vse njegove upe. Ves obupan je prišel k don Bosku in ga prosil, da bi zmolil nad živalmi obredne zakletve. Don Bosko je šel, opravil blagoslov in se za nekaj časa zadržal v pogovoru z Berlaito. Medtem pa se je dogajalo nekaj čudnega. Vse gosenice so se začele gibati. Zapustile so zelje in se usmerile proti vratom oratorija. Tukaj pa je bil dolg jarek, poln tekoče vode, čez katerega je bila položena deska. Gosenice so se napotile čez to desko, se obrnile k zidu kapele sv. Alojzija, se povzpele nanj, skozi okno pri oltarju zlezele noter in se obesile na polico kapelice.

Zidovi so bili vsi črni od mrtvih gosenic in kapelico so morali večkrat pomesti. Vsi prebivalci hiše so bili presenečeni zaradi tega dogodka. Berlaitov vrt je bil popolnoma očiščen. O tem nam je poročal don Rua.

Don Janez Garino nam je pripovedoval naslednje: »Bilo je leta 1862 in bolehal sem za dolgotrajno vročino, ki mi je vedno bolj jemala moči, tako da nisem bil več sposoben za študij filozofije. Don Bosko je zvedel za to in mi dal škatlico z devetimi kroglicami, rekoč, da naj vsako jutro vzamem tri in za vsako zmolim zdravarijo. Storil sem, kakor mi je bilo naročeno, in vročina je takoj izginila. Naj še povem, da od takrat do danes (6. maj 1888) nisem nikdar več imel vročine.«

Neka ugledna turinska gospa je, kakor poroča don Bonetti, don Bosku povedala naslednje: »Po mnogih prošnjah je Božji služabnik prišel k nam na kosilo. Imela sem nekega dečka, ki bi ga rada priporočila za sprejem v oratorij, vendar si nisem upala izraziti svoje želje iz strahu, da prihodnjič ne bi hotel priti več k nam, da bi se tako rešil podobnih nadlegovanj. Ko sem še tako razmišljala, je don Bosko nenadoma rekel: 'Kar se tiče tistega dečka (in mi je povedal njegovo ime), mi ga pripeljite ob koncu tega meseca.' Ko sem to slišala, sem bila čisto iz sebe. Nisem se mogla znebiti misli, da je bral v moji duši.«

S to opombo don Bonetti nadaljuje kroniko in podaja nekaj don Boskovih nagovorov gojencem meseca maja in nekaj najbolj pomembnih dogodkov v oratoriju.

»2. maj. Don Bosko je stopil na prižnico v govorilnici in dejal, da bi rad zaživel tri stvari: veselje, delo, pobožnost. Večkrat je svojim fantom ponovil izrek sv. Filipa Nerija: 'Ko je čas za to, tekajte, skačite, razveseljujte se, kolikor hočete, toda za božjo voljo ne grešite.'

4. maj, nedelja. Don Bosko je govoril fantom o tem, kako si on želi, da bi preživeli mesec maj, ko je kar nenadoma spremenil vsebino nagovora in dejal: 'Prišla mi je misel, ki je ne morem ne povedati. Kdo ve, ali ne bomo ta mesec imeli kakega pogreba? Počakajmo in bomo videli.' Nato se je vrnil k prvotnemu nagovoru in nas vse zapustil začudene zaradi takega nenavadnega načina govorjenja.

6. maj. Nikakor ne moremo zadosti opisati, kako zelo ima don Bosko rad papeža in Sveti sedež. Svojim fantom je povedal, kako papež Pij IX. kljub mnogim skrbem za vesoljno Cerkev pogosto misli in skrbi za svoje uboge sinove v oratoriju, skrite v nekem kotu Turina, jim pošilja svoj apostolski blagoslov in jih obsipa z vsemi mogočimi znamenji svoje naklonjenosti. To mu je dalo priložnost, da nas je spodbujal k ljubezni do njega, vendar ne toliko do Pija IX. samega, temveč kot papeža, ki ga je postavil Jezus Kristus za vodstvo svoje Cerkve.

Končal je z besedami: 'Rad bi, da bi Pij IX. dobil v vsakem fantu oratorija svojega gorečega bralnica, kjerkoli bi že bili.'

Nekaj dni pozneje je v nagovoru članom svoje družbe rekel: 'Katolištvo dan za dnem izgublja sredstva za delovanje dobrega, izgublja podporo velikih sil in veliko duš mu iztrga iz rok hudobija njegovih sovražnikov. Čas je, da se zberemo okoli Pija IX. in se borimo zanj tudi do smrti, če je treba. Nekaj neumnežev pravi, da so nekatere ideje samo muhe Pija IX. Nič ne de. Nam bo bolj drago iti v nebesa s Pijem IX. s tako muho kot iti v pekel z vsemi navideznimi veličinami in zamislimi tega sveta.'

8. maj. Don Bosko je po večernih molitvah v svoji sobi zbral tiste duhovnike, klerike in fante, za katere je vedel, da so odločeni ostati z njim v oratoriju in postati člani salezijanske družbe. Začel je razlagati, kako plemenito, zaslužno in Božje je poslanstvo tistih, ki so poklicani reševati duše. Pokazal je, kako zelo je Jezus Kristus ljubil otroke. Spodbujal nas je, da bi neutrudno delali za mladino. Povedal, da je žetev velika in da je Božja previdnost pripravljena blagosloviti naše prizadevanje tudi na čudežen način. Nato nas je povabil, da bi naredili poskus in bi se povezali z Božjim zveličarjem s še bolj tesnimi vezmi ljubezni, se pravi, da bi obljubili Bogu izpolnjevanje pravil tako, da bi naredili obljubo uboštvu, čistosti in pokorščine za tri leta.

Mi smo se celo leto pripravljali na to veliko dejanje in don Boskovemu povabilu nobeden ni delal kakih težav. Domenili smo se, da bi prihodnjo sredo naredili zaobljube.

Mati Božja Marija je don Bosku v tem njej posvečenem mesecu pripravila največjo tolažbo. Tudi Božji služabnik sam bo naredil obljubo, ki jo je storil kot deček, da bo postal redovnik.

14. maj 1862. Nadvse pomemben dan. V zapisniku vrhovnega sveta bremo: 'Rektor je zbral sobrate Družbe sv. Frančiška Saleškega. Večina je potrdila svojo pripadnost nastajajoči družbi s tem, da je naredila triletne zaobljube. To se je naredilo takole:

Gospod don Bosko, rektor, je oblečen v koretelj povabil vsakega posebej, da je pokleknil, in ko je pokleknil tudi on, je začel moliti Pridi, Stvarnik Sveti Duh, ki so ga izmenično zmolili vsi skupaj do konca. Po molitvi k Svetemu Duhu smo zmolili litanije matere Božje Marije z molimo. Po opravljenih molitvah so sobratje duhovniki don Viktor Alasonatti, don Mihael Rua, don Angel Savio, don Jožef Rocchietti, don Janez Cagliero, don Janez Krstnik Francesia, don Dominik Ruffino in kleriki Celestin Durando, Janez Krstnik Anfossi, Janez Boggero, Janez Bonetti, Karel Ghivarello, Frančišek Cerruti, Alojz Chiapale, Jožef Bongiovanni,

Jožef Lazzero, Frančišek Provera, Janez Garino, Alojz Jarac, Pavel Albera ter laiki vitez Friderik di S. Stefano Oreglia, Jožef Gaia; vsi so glasno in jasno skupno izgovorili obrazec zaobljub, ki se začinja: *Ker poznam nestanovitnost svoje volje* itn. Zatem se je vsak podpisal v za to pripravljeno knjigo.«

Don Bonetti je zapisal: »14. maj. Danes zvečer so po dolgem čakanju prvič izpovedali zaobljubo uboštv, čistosti in pokorščine nekateri člani na novo ustanovljene družbe, ki so končali eno leto noviciata in so se čutili za to poklicani. Kako lepo bi bilo, če bi mogli opisati, v kako skromnih razmerah se je opravilo to tako pomembno dejanje! Bili smo stisnjeni, tesno stisnjeni v majhni sobici, kjer ni bilo sedežev, da bi mogli sedeti. Večina članov je v najlepših letih, nekateri v retoriki, drugi v prvem ali drugem letu filozofije, nekateri v prvih letnikih bogoslovja in nekaj s svetimi redovi. Nekateri laiki bi lahko preživeli srečne dni v krogu svojih družin. Vsem se je smehljala bleščeča prihodnost, svet s svojimi obljubami, čari in lepotami nas je vabil. Toda pred nami je na mizici med dvema prižganima svečama stal križ, kot bi pričakoval darovanje našega srca, žrtev našega življenja. Da, Jezus nas je vabil s svojimi nebeškimi miki. Sestavljali smo majhno čredico, ki je izginjala pred očmi sveta, in večina ljudi ni vedela za nas. Toda kljub tem tako revnim začetkom nismo izgubljali poguma, nasprotno, naša srca so se odpirala velikim upom, saj smo se spominjali besed sv. Pavla, da si je Bog izbral slabotne, da so zmagovali nad mogočnimi, nevedne, da bi osramotili učene, nevredne in nepomembne in tiste, ki niso, da bi uničil tiste, ki so.

Nas dvaindvajset, ne vštveši don Boska, ki je klečal med nami in mizico, na kateri je stal križ, je naredilo zaobljube po pravilniku. Ker nas je bilo veliko, smo ponavljali obrazec, kakor ga je bral don Rua.

Potem se je don Bosko dvignil, se obrnil k nam, ki smo bili še na kolenih, nam povedal nekaj besed v spodbudo in nam dajal pogum za prihodnost. Med drugim je dejal: 'Obljuba, ki ste jo naredili, vam ne nalaga nobene druge obveznosti kot to, kar ste delali že do sedaj, se pravi pravila hiše. Želel bi, da se nobeden ne bi dal premagati od kakega strahu ali negotovosti. Vsak naj mi ob najmanjšem dvomu razodene svoje srce in dvome, tegobe in negotovosti. To vam pravim zato, ker bi lahko hudič, ko bi videl, koliko dobrega bi mogli storiti v tej družbi, zbudil v vas kako skušnjava in vas odvrnil od izpolnjevanja Božje volje. Toda če mi boste takoj povedali, bom o stvari mogel razmisliti in vrniti mir vašim srcem in vas tudi odvezati od zaobljub, če bi ugotovil, da je to v večjo Božjo slavo in za zveličanje vaše duše.

Mogoče bo kdo vprašal: Je tudi don Bosko izpovedal zaobljube? 'Medtem ko ste vi izrekli svoje zaobljube, sem tudi jaz izrekel zaobljubo pred tem križem, in

to za vse življenje. Daroval sem se v žrtev Gospodu, pripravljen na vse z namenom, da bi storil vse v večjo Božjo slavo in za rešenje duš, zlasti duš zapuščene mladine. Naj nam pomaga Bog, da bomo zvesto izpolnjevali svoje zaobljube.'

Ko je spregovoril te pomembne besede, smo vsi vstali in on je nadaljeval: 'Dragi moji, živimo v zelo težkih časih in zdi se prava drznost, da prav v teh časih hočemo ustanoviti novo redovno skupnost, medtem ko se pekeli in svet trudita, da bi pometla s površja zemlje tiste redovne skupnosti, ki že obstajajo. Pa vse to nič ne pomeni. Imam v rokah ne samo verjetne temveč gotove razloge, da Bog hoče našo družbo in da se uveljavi.

Veliko poskusov je bilo storjenih, da bi jo onemogočili, toda vsi so se izjavili. Še več, nekateri so svoje napore, da bi jo preprečili, težko plačali. Še ne dolgo tega se je nekdo, ki ga iz raznih razlogov ne bom imenoval, mogoče iz prevelike gorečnosti z vso močjo zoperstavil naši družbi. Prav. Zgodilo se je, da ga je napadla težka bolezen in je v nekaj dneh odšel v večnost.

Vsekakor ne bi mogel končati, če bi vam nocoj hotel pripovedovati vse posege Božjega varstva, odkar se je začel naš oratorij. Vse to nas prepričuje, da je Bog z nami. Brez nadaljnjega lahko z našim delom z zaupanjem gremo naprej, ker verno, da izpolnjujemo Božjo voljo.

Vendar to niso končno veljavni razlogi, zakaj zaupam v prihodnost te družbe. Glavni razlog je edini cilj, ki smo si ga postavili, to je večja Božja slava in rešenje duš. Kdo ve, ali ne želi Bog uporabiti to družbo v veliko korist Cerkve! Čez kakih dvajset ali trideset let se bo mogla naša družba, če jo bo Bog podpiral kakor do sedaj, razširiti v razne dele sveta in preseči tisoč članov. S temi našimi napori, ko skušamo s pridigami poučiti preprosto ljudstvo, s šolo in pisanjem ter razširjanjem dobrega tiska vzgajati zapuščeno mladino, in končno kot dobri kristjani z obrambo dostojanstva rimskega papeža in Božjih služabnikov bomo lahko storili neskončno veliko dobrega.

Pij IX. je prepričan, da smo že popolnoma pripravljeni in urejeni. Zberimo se torej ta večer in začnimo boj za Božjo Cerkev. Bodimo pogumni, delajmo navdušeno. Bog nas bo kot dober gospodar obilno poplačal. V večnosti bo zadosti časa, da se bomo mogli odpočiti.'

Opazili smo, da je don Bosko ta večer kazal izredno zadovoljstvo, ni se mogel ločiti od nas in je povedal, da bi z nami v prijetnem pogovoru prebil vso noč. Povedal nam je toliko zanimivih stvari, zlasti z začetkov oratorija. Pripovedoval nam je o nesrečnem koncu ljudi, ki so mu hoteli preprečiti, da bi zbiral mladino.

23. maj. Po večernih molitvah je don Bosko poročal o smrti našega tovariša Alojza Marchisia, starega 22 let, iz Calliana, ki je umrl doma 19. tekočega meseca.

Tako se po njegovi napovedi, ki jo je nakazal na čisto poseben način, ni končal mesec maj, ne da bi pokopali enega naših tovarišev.

Kdo ve, ali don Bosko v tistem trenutku ni prejel kakega posebnega razsvetljenja? Iz vsega, kar se je zgodilo, bi mogli to domnevati. Ta naš prijatelj je bil že bolan, ko je odšel domov. Don Bosko nam je pripovedoval o pogovoru, ki ga je imel malo prej in iz katerega vidimo, da je bil fant pripravljen na smrt in na kakšen način je znal don Bosko vcepiti v duše ljubezen do nebes in kako jih je pripravil, da so odšli s tega sveta z živo željo po večni sreči. Pogovor se je razvijal takole: 'Marchisio, mu je rekel don Bosko, prosim te, da izpolniš malo naročilo, ko boš prišel v nebesa.'

– Rade volje, če bom le mogel, je odgovoril fant.

– Kakor hitro boš prišel v Božjo slavo, pozdravi mater Božjo Marijo v mojem imenu in v imenu vseh fantov v oratoriju.

– Vsekakor. In kaj še?

– Reci ji, da naj razlije nebeški blagoslov na ta oratorij.

– Tudi to bom povedal.

– Pridi potem na kak obisk, da nam boš povedal, kaj delajo in kako se imajo naši fantje iz oratorija, je dodal don Bosko.

– Toda mi bo Bog dal priti? je vprašal Marchisio.

– Prosi ga. Če ti bo dovolil, prav, če pa ne, pa prosi za nas, da bomo mogli priti v nebesa, kjer ti bomo delali družbo.

Z eno besedo, govoril je tako prepričljivo, da je vsakogar napolnil s tolažbo. Celo župnik, ki nam je v pismu sporočil njegovo smrt, pravi, da ga je od časa do časa obiskal. Pa ne zato, da bi ga spodbujal, temveč da je Marchisio njemu dajal zgled popolnega zaupanja v Božjo dobroto. Njegova potrpežljivost je bila zares velika in do konca je brezmejno zaupal v Marijo. To je način, kako so se naučili umirati fantje, ki so imeli srečo, da jih je don Bosko pripravil na ta korak.

Smrt tega fanta, pravi v svoji kroniki don Ruffino, je bila napovedana v nekem don Boskovem videnju. Na začetku meseca marca se je don Bosko nekega večera zadrževal v obednici z velikim številom fantov. Povedal jim je, da bo proti koncu meseca maja eden izmed njih odšel v večnost. Vsi so vpraševali, kdo naj bi to bil, vendar don Bosko ni hotel nič povedati. Tedaj so ga prosili, da bi napisal njegovo ime na listek, ki bi ga vtaknili v ovojnico in bi jo odprli po preteku določenega časa. Šele ko se je prošnjam fantov pridružil tudi don Rua, se je don Bosko vdal, napisal ime na list in vtaknil v ovojnico, ki so jo zapečateni izročili Ferdinandu Imodi kot zanesljivemu človeku, ki zna držati tajnost. Malo zatem je Marchisio zbolel. Aprila sta umrla v čudnih okoliščinah Fornasio in Maestro. Toda don Boskovega zapečatenega pisma z listkom še niso odprli. Ko pa so fantje zvedeli za Marchisijevo smrt, so stekli k Imodi in ga prosili, naj odpre pismo.

To so tudi storili v navzočnosti don Rue. Na listku je bilo z don Boskovo roko zapisano Marchisio.

Vrnimo se h kroniki don Bonettija. »24. maj. Don Bosko je z velikim zadovoljstvom govoril o čudežnem prikazovanju Marijine slike v bližini Spoleta.

Na odrpitem polju stoji na vrhu majhnega grička steber z majhno vdolbinico, v kateri je 1570 nekdo naslikal mater Božjo Marijo z detetom Jezusom v naročju. Tam je še ostanek zidu, ki priča, da je tam v davnih časih stala Cerkev. Ta popolnoma zapuščeni kraj je postal kraljestvo kuščarjev in zlasti kač.

Nekega lepega dne tega leta se je še ne pet let star deček po imenu Henrik šel igrat k tistim razvalinam in kar nenadoma slišal, da ga nekdo kliče po imenu. Ko se je potem še naslednje dni vračal na isti kraj, je ponovno slišal, kako ga nekdo milo kliče: Henrik, Henrik! Njegova mati, ki ga je zaman povsod iskal, ga je končno našla pri tistih razvalinah ob stebru. Deček ji je že prej pripovedoval, da ga je nekdo klical in da se mu je prikazala Božja mati Marija, vendar ni znal opisati, kakšna je. Vaščani so govorili o tem, kar je Henrik pripovedoval, vendar vsemu skupaj niso pripisovali nikakršnega pomena.

Presveta Devica je nakazala kraj, kjer je hotela obogatiti kristjane s svojimi darovi. Prav to pa je pritegnilo pozornost ljudi za 19. marec. Neki mlad kmet, ki ga je mučilo veliko kroničnih bolezni in so ga zdravniki odpisali, se je čutil poklicanega in je šel počastiti tisto Marijino podobo. Šel je, se priporočil presveti Devici in se vrnil domov popolnoma zdrav. Od tega trenutka se je začela tam zbirati velika množica ljudi, ki so prihajali tudi iz bližnjih škofij, in ob prazničnih dneh je klečalo okoli stebra tudi pet do šest tisoč ljudi. Celo sami nasprotniki Cerkve si niso mogli razložiti tega svetega navdušenja ljudstva.

Dogajanje izrednih telesnih in duhovnih milosti se je nadaljevalo. Nekaj brezvercev, ki so prišli gledat sliko zato, da bi se iz nje norčevali, je na kraju samem proti svoji volji začutilo potrebo, da so pokleknili in molili. Domov so se vračali polni čisto drugačnega razpoloženja in so vsem pripovedovali o čudežnih delih Božje matere Marije. Spoletski nadškof je že naročil priznanim umetnikom načrt za lepo svetišče. In ker pobožna slika ni imela imena, so jo začeli častiti z nazivom *Auxilium Christianorum*¹⁰ (Pomočnica kristjanov).

»25. maj. Glas o don Boskovem znanju in svetosti je priklical veliko spovedancev tudi iz oddaljenih krajev. Danes so štirje verniki prišli iz Chierija, Fossana, Verzuola in Mondovija, da bi se spovedali v zakristiji pri don Bosku.

¹⁰ Don Bosko je poročilo o tem dogodku opisal v svoji knjigi *Čudovita dela Božje matere Marije*.

26. maj. Don Bosko je zvečer po molitvah priporočal, da bi jutri prosili presveto Devico Marijo, da bi nam vedno pomagala v življenju in nam stala ob strani v trenutku naše smrti. Vse nas je živo spodbujal, da bi sveto končali Marijin mesec, in zlasti poudarjal, da bi se spravili z Bogom posebno tisti, čeprav maloštevilni, ki so se do sedaj trdovratno upirali. Prosil je, da bi vse dobro, kar bi se na jutrišnji dan naredilo v cerkvi, bilo temu namenjeno, se pravi, da bi mati Božja Marija omehčala ta srca, da bi se zamislili ter se spreobrnili iskreno in s trdno odločitvijo za Boga.

Obljubil nam je, da nam bo na zadnji ali predzadnji dan povedal kaj lepega.

29. maj. Dan vnebohoda N. G. J. K. To jutro je don Bosko kot po navadi govoril o cerkveni zgodovini in pripovedoval o vestalkah med pogani. Pogovor je napeljal na čednost čistosti. Njegove besede so vedno lepe, njegove pridige vedno zanimive, toda ko začne govoriti o tej angelski čednosti, se zdi, da ni več človek, temveč angel. Rad bi zapisal kako misel, pa se bojim, da bi pokvaril vso lepoto povedanega, in zato rajši ne pišem. Naj samo povem, da on nima samo ime na najbolj ljubljenegega učenca Jezusa Kristusa, temveč tudi njegov nebeški čar. Zato ni čudno, da zna tako čudovito govoriti o tej prelepi čednosti. Že sedem let imam srečo, da sem njegov duhovni sin, da živim skupaj z njim, da iz njegovih ust dobivam besede življenja. Večkrat sem ga slišal, kako je s prižnice govoril o tej temi, toda priznati moram, da sem vsakokrat čutil iz njegovih besed, kako je bil pripravljen na kakršnokoli žrtev, da bi mogel ohraniti ta veliki zaklad. To ni samo moje mnenje, temveč mnenje vseh, ki so ga kakor jaz slišali govoriti o tem.

Ko smo stopili iz cerkve, jih je veliko prišlo k meni. Vzklikali so: Kako lepe reči nam je danes pripovedoval don Bosko! Poslušal bi ga cele noči in cele dneve. Kako rad bi, da bi mi Bog, ko bom duhovnik, podaril moč, da bi tudi jaz navduševal mlada srca in vse druge za to lepo čednost.

18.

POGLAVJE

Sanje: bodoči dogodki v Cerкви; dva stebra sredi morja, papeževa napadena ladja in silovita zmaga – Razlaga sanj – Težave, na katere naletijo zvesti zbiralci don Boskovih besed – Nerazrešeno vprašanje sanj – Pater Passaglia in poskus upora klera proti papežu – Don Bosko, pater Passaglia in Nikomed Bianchi – Preklic odpadlega duhovnika

DON BOSKO JE FANTOM OBLJUBIL, da jim bo zadnji in predzadnji dan meseca maja povedal nekaj zelo lepega.

Dne 3. maja je po večernih molitvah povedal naslednjo priliko ali prisposodbo, kakor jo je sam imenoval.

Pripovedovati vam hočem neke sanje. Res je, da tisti, ki sanja, ne razmišlja, vendar vam jih jaz, ki bi vam celo pripovedoval svoje grehe, če se ne bi bal, da bi vsi zbežali in bi se hiša podrla, hočem povedati za vašo duhovno korist. Sanje sem imel pred nekaj dnevi.

Predstavljajte si, da ste z menoj na morskem obrežju ali bolje na samotni skali in ne vidite drugega koščka zemlje kot samo tistega, ki je pod vašimi nogami. Na vsej razsežni površini morja je razporejenih brez števila ladij, pripravljenih za boj. Vsaka ima na kljunu železen kavelj, ki bi zmožgel prebiti vsak oklep. Ladje so oborožene s topovi, puškami in vsemi drugimi vrstami orožja, nosijo zažigalne plamenice in tudi knjige ter se bližajo veliko večji ladji, silnejši kot vse druge skupaj, hočejo jo predreti s kavljem, jo zažgati ali jo kakor koli drugače poškodovati.

To veličastno do popolnosti opremljeno ladjo spremljajo druge ladje, ki od nje dobivajo povelja in izvajajo premike z namenom, da jo branijo pred sovražnimi ladjami. Veter jim je nasproten in morje razburkano, kar je vse v korist sovražniku.

Sredi neizmerne širine morja se dvigata dva mogočna visoka stebra, malo oddaljena drug od drugega. Na vrhu enega je kip Marije Brezmadežne, ob njenih nogah pa je obešen velik napis Auxilium Christianorum, na drugem, veliko višjem in mogočnejšem, pa velika hostija, sorazmerna s s stebrom, in na njej napis Salus credentium (Rešenje vernih).

Vrhovni poveljnik na glavni ladji, rimski papež, ki je videl bes sovražnikov in porazen položaj svojih podanikov, je skušal sklicati posvet poveljnikov manjših ladij in odločiti, kaj naj storijo. Vsi poveljniki se zberejo okoli papeža, se posvetujejo, toda ker je vihar začel še huje divjati, jih pošlje nazaj, da bodo vodili svoje ladje.

Ko se je vihar malo pomiril, je papež še drugič sklical poveljnike, medtem ko je admiralska ladja plula naprej. Toda nevihta se je znova okrepila in postala zelo nevarna.

Papež stoji ob krmilu in vse njegove sile so osredinjene na to, da bi ladjo popeljal med oba stebra, izpod katerih visijo sidra, kavlji in velike verige.

Sovražne ladje se od vseh strani zaletavajo v papeževo admiralsko ladjo in jo skušajo potopiti ali ustaviti. Nanjo mečejo spise, knjige, zažigalne plamenice, ki naj bi jo zažgale, streljajo s topovi in puškami, se zaletavajo z železnimi kljuni. Bitka je vedno bolj zagrižena. Sovražniki zaman uporabljajo strelivo in se trudijo z nečloveškimi napori. Papeževa admiralska ladja pluje neovirano in naravnost po svoji poti. Od časa do časa zadene krogla bok in naredi veliko odprtino, toda že zapiha od stebrov lahen vetrič, ki popravi in zapre poškodovane boke.

Topovi sovražnikov grmijo, puške pokajo do uničenja, kljuni ladij se zaletavajo, veliko ladij se sesuje in potopi. Tedaj se sovražnik spusti v boj s kratkim orožjem ter z rokami, pestmi, kletvicami in bogokletnimi izrazi.

Tedaj zadene papeža izstrelak in papež pade. Takoj mu priskočijo na pomoč in ga spet postavijo na noge. Toda papeža zadene še drugi izstrelak in ta je smrten. Med sovražniki se zasliši zmagoslaven krik, na njihovih ladjah nastane neizrekljivo veselje. Toda mrtvega papeža takoj nadomesti drug papež. Poveljniki papeških ladij so se zbrali in takoj izvolili drugega papeža, ki stopi na mesto umrlega. Izvolili so ga tako hitro, da je novica o predhodnikovi smrti prišla istočasno z novico o izvolitvi naslednika. Sovražniki začenjajo izgubljati pogum.

Novi papež premaga vse ovire, popelje ladjo med oba stebra, jo priveže z verigo na sidro, ki visi izpod stebra s hostijo, na krmi pa jo pripnejo na verigo, ki visi izpod stebra Marije Brezmadežne.

Tedaj nastane silna zmeda. Vse ladje, ki so do sedaj napadale papeževo ladjo, zbežijo in se razpršijo, se zaletavajo ter druga drugo razbijajo. Ene se potapljujejo in skušajo potopiti druge. Nekateri čolni, ki so se nadvse pogumno bojevali za papeža, prvi prihajajo, da se privežejo na stebre.

Veliko drugih ladij, ki so se iz previdnosti držale daleč in opazovale celo dogajanje, se je prerinilo skozi razbitine in se približalo obema stebroma. Pričvrstile so se na verige, ki so visele izpod obeh stebrov, se mirno zasidrle in stale zavarovane ob papeževi ladji. Na morju je zavladala popolna tišina.

Sedaj je don Bosko vprašal don Rua: Kaj meniš o tej pripovedi?

Don Rua je odgovoril: Zdi se mi, da je papeževa ladja Cerkev, katere poveljnik je on, druge ladje, bojevniki in morje so svet. Tisti, ki branijo veliko admiralsko ladjo, so verniki, ki ljubijo Sveti sedež, drugi pa so njegovi sovražniki, ki jo skušajo z vsemi sredstvi uničiti.

Oba stebra, ki prinašata rešitev, se mi zdi, sta pobožnost do presvete Device Marije in do presvetega zakramenta Evharištije.

Don Rua ni omenil padlega in umrlega papeža, pa tudi don Bosko je molčal o tem. Dodal pa je: Prav si povedal. Treba je popraviti samo en izraz. Sovražne ladje so preganjanja. V pripravi so silni napadi na Cerkev. Vse, kar je bilo do sedaj, je skoraj nič v primerjavi s tem, kar bo prišlo. Sovražniki so predstavljeni v ladjah, ki skušajo potopiti papeževo poveljniško ladjo. Da se rešimo poraza, sta na voljo samo dve sredstvi: pobožnost do presvete Device Marije in pogosto sveto obhajilo. To je dvoje sredstev, ki ju moramo uporabljati in storiti vse, da ju bodo uporabljali tudi drugi.

Lahko noč!

Fantje so o teh sanjah veliko razpravljali in jih na različne načine razlagali, zlasti kar se tiče papeža. Toda don Bosko ni dodal nikakršnih nadaljnjih razlag.

Tudi kleriki Boggero, Ruffino, Merlone in gospod Cezar Chiala so zapisali te sanje in nam izročili svoje rokopise. Dva spisa sta bila sestavljena takoj naslednji dan po don Boskovi pripovedi, druga dva pa malo pozneje, vendar se razen v nekaterih okoliščinah, ki jih eden navede, drugi pa opusti, popolnoma ujemajo.

Vendar moramo opozoriti, da v tem primeru kakor tudi ob drugih podobnih priložnostih, ko so takoj zapisali, kar je don Bosko govoril, se ni bilo mogoče izogniti kaki nepopolnosti. Govor, ki je trajal pol ure ali celo uro, je treba povzeti na nekaj straneh in podati glavne misli. Kakega stavka mogoče ni zaznalo uho, drugega se ni bilo več moč spominjati, kajti pisec je bil utrujen, zaporedje dogodkov se je pomešalo in tako je, namesto da bi se spuščal v negotove trditve, rajši opustil stvari, o katerih ni bil gotov.

Od tod prihajajo nejasnosti že tako in tako nejasnega predmeta, zlasti kar se tiče bodočih dogodkov. Od tod razpravljanje in razlage povedanega. To velja tudi za sanje ali priliko v zgoraj navedenih podatkih. Nekateri so menili, da so bili papeži, ki so omenjeni v dogajanju, trije in ne samo dva. Tega mnenja je kanonik Janez Marija Bourlot, ki je bil župnik v Babianu. Kot študent filozofije je bil 1862 navzoč pri omenjeni don Boskovi pripovedi. Ko je 1886 prišel v oratorij, je med kosilom govoril o spominih svoje mladosti in je, prepričan, da ga spomin ne vara, opisal sanje o dveh stebrih sredi morja in trdil, da sta v boju padla dva papeža. Ko je padel prvi, so poveljniki ladij zaklicali 'Pohitimo, takoj ga nadomestimo'. Ko je padel drugi, so spet pritekli poveljniki, vendar niso več izrekli omenjene besede.

Pisec teh vrstic je bil v tistem trenutku raztresen, ker se je pogovarjal s svojim sosedom pri mizi, in don Bosko mu je dejal: 'Poslušaj in bodi pozoren na to, kar pripoveduje don Bourlot.'

Ko mu je ta odgovoril, da dobro pozna dejstva iz dokumentov, ki jih ima, in da sta bila na ladji samo dva papeža, mu je don Bosko dejal: 'Rečem ti, ti ne veš čisto nič.'

Leta 1907 se je don Bourlot vrnil v oratorij in po 48 letih točno ponovil, kar je znamenje dobrega spomina, da so bili trije papeži, omenil naš ugovor na njegove trditve in don Boskove besede, ki jih je rekel meni.

Kaj je po teh dveh različnih razlagah resnica? To, kar poroča kronika, ali kar trdi kanonik Bourlot? Mogoče bodo dogodki razložili nejasnosti.

Moramo pa skleniti, da je Cezar Chiala z drugimi, in to so njegove besede, imel tisto videnje za pravo prerokbo, četudi se je zdelo, da don Bosko ob svoji pripovedi ni imel drugega namena kot spodbuditi fante k molitvi za Cerkev in za papeža in jih navdušiti za pobožnost do presvetega Zakramenta in do Marije Brezmadežne.

Te molitve in pobožnosti so bile zares potrebne, ker je neprenehoma divjal boj proti Svetemu sedežu. Zlasti je bilo nujno, da bi vsa duhovščina zvesto še naprej podpirala papeževe pravice, ki so jih napadali tudi nekateri nevredni duhovniki. Jezuitski pater Karel Passaglia se je z ošabnim duhom in zaradi nekaterih prelatur in služb, ki si jih je želel, pa ne tudi dosegel, približal rimski liberalni stranki in so ga izključili iz jezuitskega reda. Ko je na povabilo Cavourja prišel v Turin, se je z njim dogovoril, kaj naj bi storili ob smrti Pija IX., ko bi se zbral konklave za izvolitev novega papeža. Ko se je vrnil v Rim, je skušal pridobiti nekatere prelate, da bi pregovorili papeža, naj se odpove svojim pravicam, vendar brez uspeha. Sredi leta 1861 je v Firencah izdal škofom poziv *Pro causa italica* (Za italijansko stvar), v katerem jih je poučeval pravi nauk o časni posesti papežev. Nato je odložil duhovniško obleko, se vrnil in postavil na čelo nasprotnikov časne papeževe posesti.

Ko je dosegel stolico za moralno filozofijo na Kraljevem ateneju, je ustanovil Mediatore (Posrednik), da bi pridobil duhovščino, ki bi ali neizkušena ali liberalno usmerjena menila, da je mogoče Cerkev uskladiti z revolucijo.

Nato je objavil 'indirizzo al clero' (poziv duhovščini), da bi podpisali zahtevo papežu, in to pod pretnjo razkola, da se odpove časni posesti. V Turinu se je zbrala skupina odpadlih duhovnikov, ki so s pomočjo vlade in na njen račun podpirali tiste duhovnike, ki so se upirali Svetemu sedežu. Odposlanci v talarju ali v civilu so hodili po vsej Italiji in z obrazcem v roki obiskovali duhovnike v mestih in vaseh ter s pretnjo oborožene sile, ječe, drugod pa s prevaro ali obljubami velikih vsot denarja izsilili podpise več sto cerkvenih oseb. Njihovo

uradno glasilo je navedlo številko 1943, toda veliko jih je ugovarjalo, češ da niso ničesar podpisali, nekaterih pa sploh ni bilo, ker so bila imena izmišljena. Veliko duhovnikov je bilo prevaranih, veliko pa se jih je takoj umaknilo, kakor hitro je prišla iz Rima bliskovita obsodba Cerkve.

V več mestih so ustanovili klerikalno razkolniške liberalne italijanske skupine, sestavljene iz odpadnikov in hujskačev, ki so se tu in tam valjali v človeških slabostih. Dne 21. decembra 1861 so izvolili za častnega predsednika mons. Mihaela Caputa, škofa v Arianu, ki je izvolitev tudi sprejel. Ta višji Garibaldijev kaplan je bil edini uporen škof proti papežu. Utemeljeno so se bali, da bi ga postavili za poglavarja zaželene italijanske narodne Cerkve, z mašo v italijanščini in celo vrsto naukov, ki so smrdeli po gnosticizmu in protestantizmu. Toda Bog ga je poklical s tega sveta. Dne 6. septembra 1862 je nespokorjen umrl v Neaplju.

Ko je don Bosko slišal govoriti o odpadu uglednih osebnosti od Cerkve ali javnem pohujšanju, je v pogovoru s svojimi učenci vzklikal: 'Ne smete se čuditi ničesar. Kjer so ljudje, tam so tudi slabosti. Toda Cerkev se ni bati ničesar, in četudi bi se vsi zarotili in jo vrgli po tleh, bi jo Sveti Duh vedno znova dvignil in ji pomagal.'

On se ni nikdar bal približati se tem blodečim ljudem, če je le mogel upati na trohico kesanja. Tako je v tem mesecu maju skušal privedi na pravo pot dva duhovnika in enega laika. Eden se je odzval njegovemu povabilu, druga dva pa sta se spreobrnila na smrtni postelji. Ali niso njegove molitve in molitve njegovih dečkov vplivale na njihovo večno odrešenje?

Prvi je bil Pasaglia. Don Bonetti v svoji kroniki piše takole:

»V mesecu maju je povsod vrelo od poskusov, da bi duhovnike pripravili do bogoskrunskega upora. Tedaj je profesor retorike, gospod Dini, nekoč protestant in sedaj goreč katolik, govoril z zloglasnim Passagliem o don Bosku. Ta je v neki svoji napihnjeni izjavi povedal: 'Don Bosko ima vse karizme Svetega Duha.' Dodal je, da bi ga sicer rad šel obiskat v Valdocco, pa je odlagal obisk na poznejši čas, ker se je bal, da bi ga mogel prepričati. Ko je profesor Dini sporočil don Bosku to izjavo, je ta rekel svojim klerikom: Za Passaglio je potreben izredno močan udarec milosti, njemu človeške besede prav nič ne pomenijo. Zato naj prosijo Gospoda, da bi ga on privedel na pravo pot.«

Ker pa je šlo za duhovniško dušo, ki je dala Cerkev tolikšno pohujšanje, je storil tudi s Passagliem, kot je storil že z Grignaschijem in drugimi. Skušal se mu je približati in se je večkrat z njim zelo previdno pogovarjal, da ga ni razburil. Ta revček je priznal, da je na napačni poti, toda don Bosko je uvidel, da ni bil pripravljen javno priznati svoje krivde. Ker je videl, da je zelo hlepel po pohvali, ga je

velikodušno hvalil zaradi njegovega *Commentario sopra l'Immacolata Concezione* (Razlaga brezmadežnega spočetja), ki je bil potem 1854 objavljen kot učeno in pomembno delo. Ko ga je srečaval na cestah v Turinu, ga je javno počastil.

Potem ko je bil izvoljen za poslanca v parlamentu, je predložil zakon, ki bi obvezoval duhovnike k prisegi zvestobe kralju in državi in k nenasprotovanju združenju Italije. Vendar poslanska zbornica tega ni odobrila. Toda precej časa pozneje je spremenil svoje stališče, umaknil se je v zasebno življenje in s svoje stolice moralne filozofije in ni več govoril proti Cerkvi in njenim pravicam. Napisal in objavil je tudi več zelo koristnih spisov, med njimi spis, v katerem je zavrnil brezbožni Renanov spis Jezusovo življenje in predavanje o ločitvi. Kljub vsemu temu in kljub grizenju vesti se ni mogel odločiti, da bi izrecno prosil papeža za odpuščanje. Končno pa se je 1887, ko je čutil bližino smrti, odločil za vsesplošno odpoved svojim zablodam in je po pobožnem prejemu svetih zakramentov 12. marca odšel v drugo življenje.

Drugi je bil Nikomed Bianchi, doma iz Modene, ki je, potem ko je rovaril proti svojemu vladarju papežu in služil sektam, prišel v Turin, kjer je dobil službo na občini in postal direktor Državnega arhiva.

Kronika pravi: »Dne 12. maja 1862 popoldne so v oratoriju predstavili latinsko komedijo Minerval. Kakor drugikrat so tudi tokrat razposlali veliko vabil in cvet turinskih profesorjev, tako je bilo prepričanje, bi se udeležil predstave. Toda ves dan je lilo kakor iz škafa in vreme je bilo nemogoče.«

Vabilo je dobil tudi Nikomed Bianchi. Naslednjega dne je don Bosko prejel naslednji dopis:

PRESEDSTVO LICEJA DEL CARMINE

Velečastiti gospod! Slabo vreme mi je v četrtek 12. tekočega meseca preprečilo, da bi se v zavodu vaše uglednosti udeležil ljube predstave. Želim pa izraziti svojo prisrčno zahvalo za ljubeznivo povabilo. Izrabljam to priložnost, da se z globokim spoštovanjem izrečem za vdanega služabnika.

NIKOMED BIANCHI

15. maj 1862

S tem gospodom, ki je bil zelo nasproten verskim vzgojnim ustanovam, je don Bosko imel zaradi svojih ustanov dolge in težke razprave. Toda osebno je bil z njim vedno vljuden kakor z drugimi, kar mu je prinašalo prijatelje tudi med nasprotniki.

Nikomed Bianchi je napisal *Italijanska diplomacija v Evropi* v službi revolucije in proti papežu. Z istim namenom je začel pisati *Zgodovina piemontske*

monarhije, ki pa je ni mogel končati. Kljub vsemu temu se je proti koncu svojih dni spet spremenil, obiskoval cerkve in umrl kot dober kristjan.

Tretji je bil neki duhovnik, ki ga je don Bosko privedel nazaj v Cerkev, kakor priča naslednja listina:

Čutim dolžnost, da dam to javno izjavo in preklic. Prevaran od valdeškega pastorja v Turinu, sem zapustil rimskokatoliško Cerkev in prestopil v njegovo Cerkev, v kateri sem opravljal službo evangelista. Toda pozneje sem temeljito preudaril naslednje točke:

- 1. V valdeški Cerkvi ni nikakršne dejavne krščanske ljubezni, o čemer priča spor med glavnima pastorjema v Turinu;*
- 2. oznanjajo, da tudi krst ni nujno potreben za naše večno zveličanje, in zato valdeška Cerkev ni več krščanska;*
- 3. spoznal sem celo vrsto drugih zmot proti samemu svetemu evangeliju.*

Zato zapuščam to babilonijo, imenovano valdeška Cerkev, in se vračam v rimskokatoliško Cerkev ter v ta namen žrtvujem, če bo treba, svoje življenje, imetje in čast.

To potrjujem lastnoročno.

duh. ANDREJ TARANELLI, rimski katoličan

Turin, 22. maja 1862

JOŽEF BARLONI-DINI, navzoč kot priča

Priča zgoraj izjavljenega

FRIDERIK OREGLIA, vitez Sv. Štefana

19.

POGLAVJE

Don Boskova potovanja so apostolska potovanja – Molitve vzdržujejo mir v Rimu – Japonski mučenci so razglašeni za svetnike – Duhovniško posvečenje don Cagliera in don Francesca; veselje fantov; znameniti govor – Družinski pogovori fantov z don Boskom: dvom o uresničitvi neke napovedi; je mogoče svobodno izbrati duhovniški poklic; Marijino vozilo, čudežna luč v spalnici in njene posledice; Božje usmiljenje do tistega, ki pride v oratorij; dobro se širi zunaj hiše; spreobrnjenje protestantov; kolikor bolj se oratorij skriva, toliko bolj napreduje – Vrnitev v katoliško Cerkev

V PRETEKLIH LETIH SMO VIDELI, kako je don Bosko od časa do časa odšel iz oratorija in se odpravil v razna mesta in vasi v Piemontu in Lombardiji. Od sedaj naprej pa bodo njegova potovanja veliko daljša in veliko pogostejša, vendar vedno v službi večje Božje slave in zveličanja duš. Kamor koli je prišel, je naletel na ljudi, ki so se hoteli pri njem spovedati. Toda kljub temu da mu je papež v zasebnem pogovoru dal dovoljenje, da sme kjerkoli na svetu spovedovati, je prosil v Rim za dovoljenje, da bi smel odvezovati primere, ki so zajeti v spisu svete penitenciarije (spovedni urad). Njegovi prošnji je bilo ustrezno 3. maja 1862. Kar se tiče odveze primerov, pridržanih škofom, so mu jo že dalj časa podeljevali ali mu jo podelili po svoji presoji, kakor hitro je stopil v njihovo škofijo ali pa jih je za to prosil.

Medtem ko je don Bosko razmišljal o izbiri svojih potovanj, so se v Rimu pripravljali na slovesno razglasitev japonskih mučencev za svetnike. Grofica di Camburzano je 4. junija iz Nizze Marittime poslala don Bosku naslednje pismo:

»Vi, gospod opat, ste brez dvoma prispevali veliko žrtev, da niste šli v Rim. Toda vaše goreče molitve in molitve vaših dečkov so gotovo veliko pripomogle miru, ki sedaj vlada v svetem mestu, in za zmagoslavje Cerkve, ki ga občuduje-

mo v zboru škofov, duhovnikov in vernikov. Vsem nam pa je to zagotovilo tiste zmage papeštva, ki si je vsi tako želimo.«

Razglašenje svetnikov je potekalo 8. junija ob navzočnosti 43 kardinalov, 5 patriarhov in primasov, 52 nadškofov in 168 škofov. Odsotni so bili italijanski škofje, ki jim je vlada prepovedala udeležbo. Ti so pa v pismih izražali svojo zvestobo, poslušnost in ljubezen sedežu sv. Petra. Istočasno pa so izražali svojo žalost, ker jim je bilo prepovedano, da bi pokleknili pred namestnika Jezusa Kristusa.

Veselju, ki ga je don Bosko čutil zaradi praznovanja v Rimu in zaradi novih zmagoslavij Cerkve, se je pridružilo še novo veselje, ki se je tikalo oratorija. Dne 14. junija, v kvatarno soboto, je mons. Balma posvetil v duhovnike tri njegove diakone: don Jerneja Fusera, don Janeza Cagliera in don Janeza Krstnika Francesia. Francesia je v imenu ordinantov, redovnikov in škofijskih klerikov prebral škofu govor, v katerem je izrazil njihovo hvaležnost. Ob takih priložnostih so morali to nalogo opraviti don Boskovi sinovi, za katere so pravili, da so ustvarjeni za literaturo.

Naslednjega dne sta don Francesia in don Cagliero na veliko veselje skupnosti darovala prvo mašo v oratoriju, Francesia prvo mašo s skupnim obhajilom, Cagliero pa slovesno peto mašo. Don Fusero pa je imel svojo primicijo v domači župniji v Caramagni. Po kosilu so popoldne pripravili njima na čast pod stebriščem slovesno akademijo, glasbo, petje, nagovore, deklamacije v vezani in nevezani besedi. Z gromotivim ploskanjem so pokazali, kako ljuba sta jim bila oba novomašnika. Klerik Berruti, sedaj škof v Vigevanu, je začel svoj govor z besedilom iz Izaija: Postavil sem te v luč ljudstev, da poneseš moje ime do konca zemlje. To je bila napoved prihodnosti, ki se je opirala na gorečnost in jasno preodličnost med tovariši don Cagliera. Vse odkar je bil študent, si je pridobil tako priljubljenost in zaupanje tovarišev, da so fantje po nagovoru za lahko noč, potem ko so osebno voščili lahek počitek najprej don Bosku, z istim veseljem želeli še tudi njemu.

Med odmorom po večernicah so don Boska na dvorišču obdali med odmorom mnogi kleriki, fantje in duhovniki. Na drugem mestu smo že omenili družinske pogovore, ki so ob takih priložnostih potekali med don Boskom in njegovimi sinovi. Gojenci so vedno postavili svoja vprašanja, kar je komu prišlo na misel. Včasih je sicer šlo za vnaprej pripravljena vprašanja, ki so samo iskala priložnost, da bi bila izrečena in predložena Božjemu služabniku. Ta vprašanja so bila dokaz, da niso pozabili nobene njegovih besed. Prav zato pa se je don Bosko moral paziti, da ni zašel v kako nasprotje, kar bi mu seveda tako in tako prepovedovala njegova vest. Vprašanja so bila toliko bolj svobodna, kolikor bolj je don Bosko svojim gojencem izkazoval veliko zaupanje dobrega očeta.

Potem ko so se dolgo zadržali ob slovesnosti prejšnjega dne, so začeli izražati dvome o neki napovedi iz preteklega leta, medtem ko so se letošnje napovedi vse izpolnile. Sprožili so besedo in obnovili vprašanje, ki so ga don Bosku postavili 1. septembra 1861.

Don Ruffinova kronika nam na široko poroča o tem vsakovrstnem pogovoru.

»Eden izmed fantov je vprašal don Boska: 'Se še spominjate, kaj ste nam povedali 3. junija preteklega leta ob priložnosti vaje za srečno smrt. Da eden izmed nas ne bo več opravil te vaje? No, torej, kako se je uresničila ta vaša napoved? Nobeden izmed nas se ni tega zavedel.'

Don Bosko je odgovoril: 'Tisti ni opravil vaje za srečno smrt. O njem nisem potem imel nobenih poročil. Vendar pozorno sledim, da bi videl, kako se bo vse končalo. Vse ti bom povedal pozneje.'

Don Bosko je govoril resno, vendar je sklenil s šalo in smehljaje se:

– In če se tudi ni uresničilo, ali jo to tako pomembno?

– Fantje so se zasmeli in govorili o mnogih drugih stvareh, dokler eden izmed starejših ni vprašal: Don Bosko, mi dovolite?

– Kar povej.

– Če sodimo z našo kratko pametjo, se mi zdi, da izbira našega poklica ni vedno popolnoma svobodna ali vsaj ne brez moralne prisile. Tako je npr. vaš nečak, ki se ni čutil poklicanega za duhovniški stan, bil prisiljen, da je šel obdelovat zemljo, in mu ni bila dovoljena nobena svobodna izbira kakega drugega poklica. Drug primer: Ko je Rigamonti šel domov, ker se ni čutil poklicanega v cerkveno službo, so mu njegovi starši dejali: Prav. Če je tako, pa boš pač z nami obdeloval zemljo. Ko ste potem vi zvedeli za to odločitev, ste jo odobrili in rekli: Tako je treba ravnati v takih primerih.

Don Bosko je poslušal in nato odgovoril: 'Izbira poklica tukaj v naši hiši je popolnoma svobodna, in to brez vsakršnih okoliščin, kot na primer ta, da bi hodili oblečeni v talar. Kdor je pri nas oblekel talar, je znamenje, da ima poklic. Toda če ni poklican v ta stan, je v naših težkih časih veliko bolje, tako menim, da obdeluje zemljo. Kar pa se tiče omenjenih primerov, pravim tole: Alojzu Boscu smo dali vsa navodila za izbiro poklica. Ko je končal retoriko, je rekel, da se ne čuti za poklic duhovnika, odšel je domov, kjer je delal na polju, toda tudi takrat si še ni bil na jasnem, kaj bi rad postal. Rigamontijevi starši pa so kmetje in to je treba vzeti v v poštev. Če bi bil namreč iz meščanske družine, nikakor ne bi bilo primerno, da bi ga pošiljali obdelovat zemljo. Toda koga, ki smo ga vzeli iz kmečkega življenja, da ugotovimo, ali je mogoče primeren za študij, pa potem pokaže, da ni za to, je pač naravno, da ga pošljemo v njegovo korist nazaj obdelovat zemljo.'

Spomin in sadovi vezila na začetku leta so še bili živi in neki fant je, potem ko je don Bosko nehal govoriti, rekel: 'Ali o vezilu zares ni mogoče povedati več, kot je bilo rečeno? Ali hočete vse pokopati? Recite mi kaj o tem.'

Don Bosko je odgovoril: 'Vse, kar je bilo potrebno za večjo Božjo slavo, je bilo že povedano. Če ne bi bil jaz zapleten v zadevo, bi rekel kaj več, ker pa gre za osebne stvari, je bolje, da molčim.'

– Povejte vsaj to: je luč povezana z vezilom?

– Mogoče. Dejstvo je, da je Božja mati Marija hotela hišo očistiti in tako je za božič odšlo 2. fantov, ne da bi bili odpuščeni. Tisti Batt... je bil pravi trn v mesu hiše. Na žalost je bilo več razlogov, da ga nismo mogli odsloviti. Ščutil ga je grof X. in njegov položaj je bil brezupen, kajti če bi ga odposlali, bi se znašel na cesti. Vse to me je odvrčalo od izključitve, čeprav je s svojim obnašanjem storil tovarišem veliko zla in se je kar naprej pretvarjal. Potem se zgodilo, da je sam od sebe odšel. Imamo nekaj primerov, ko nekaterim nič ne pomaga vse, kar zanje storimo in kar jim govorimo. Ves čas smo jih javno in zasebno opozarjali, pa ni nič pomagalo. Toda potem so jih tisti listki premagali in so uredili svojo vest.

Neki fant je vzkliknil: 'Treba je priznati, da Gospod izkaže velike milosti tistim, ki so sprejeti v ta zavod.'

– Zares je treba biti hvaležen Božji previdnosti. Poznali ste fanta Delma. Pred kratkim je prišel k nam. Obvestili so me in razložili njegovo preteklost. Ta je bila svoje vrste, saj se je pridružil in se bojeval z Garibaldijem. Ko je prišel sem, je hodil sem in tja in opazoval, ali mogoče ne vohunijo za njim, iskal je koga, s katerim bi se mogel zaupno pogovoriti, toda povsod je naletel na ljudi, s katerimi se ni mogel družiti. Zdelo se mu je, da ga vsi opazujejo. Končno je prišel nekega večera k meni na obisk. Vprašal sem ga:

– Kako se pišeš?

– Delma, je odgovoril.

– Kako se pišeš?

– Delma.

– Kako se pišeš?

– Delma.

– Kdo sem jaz?

– Don Bosko.

– Kdo sem jaz?

– Don Bosko.

– Kdo sem jaz? Ponovi še enkrat, kdo sem jaz?

– Vi niste don Bosko?

– Veš, zakaj sem ti postavil ta tri vprašanja? Zato, ker ti Gospod hoče po-

vedati tri besede: pusti greh, uredi zmedo v svoji vesti, spreobrni se k Bogu, dokler je čas. Na svidenje.

Delma je odšel ves pretresen, šel spat in naslednji dan prebil v premišljevanju besed, ki sem mu jih povedal. Zvečer je ves iz sebe prišel k meni. Najprej se mi je zdelo, da se je s kom prepiral, potem pa mi je jokaje rekel: 'Don Bosko, v vaših rokah sem, pomagajte mi rešiti mojo dušo.'

– Toda dobro se ne omejuje samo na hišo, je omenil neki drug fant. Kaj pa Katoliško branje in spreobrnjeni protestanti?

– Oh, seveda! Če bi se hotel posvetiti protestantom, bi moral imeti nekaj prostega časa. Med njimi je veliko gibanje za vrnitev v katoliško vero. Pred nekaj dnevi sem dobil pismo nekega protestantskega veljaka, v katerem mi je pisal, da je pred osemnajstimi leti zapustil pravo Cerkev in bi se sedaj rad spovedal. V soboto moram iz istega razloga obiskati nekega drugega protestanta. Verjetno jih bo kakih dvajset, ki se bodo skupaj odpovedali krivi veri.

– Na tak način si bo oratorij, ko se bo vse to zvedelo, pridobil dobro ime, je vzkliknil neki deček.

– Videl sem, je odgovoril don Bosko, kolikor bolj je oratorij skrit, toliko bolj mu gre. Pogosto se dogajajo stvari, za katere se zdi, da če so znane, pospešujejo večjo Božjo slavo, potem pa se izkaže, da so nam v škodo.

Tako se je končal ta pogovor, ki nam je pokazal tudi vse, kar je don Bosko storil za krivoverce. Eden izmed njih se je takole odpovedal svojim zmotam:

Podpisani sem, potem ko sem se znašel v neki Cerkvi strahote in praznoverja, popolnoma drugačni od svete matere Cerkve, v kateri so me vzgojili moji starši, sem pripravljen skupaj s svojo družino prositi Boga iz vsega srca odpuščanja in milosti, da bi mogli znova izpovedati svojo vero, da bomo izpolnjevali Božje in cerkvene zapovedi, da bomo verovali vse, kar je Bog razodel. Zato se odločamo in obljublamo, da bomo s pomočjo Božje milosti živeli in umrli v sveti katoliški apostolski veri, v kateri smo bili rojeni in krščeni. Zato upamo, da nas boste vi (don Bosko) v svojih molitvah in pri sveti maši priporočili Bogu, da se nas usmili in nam odpusti grehe, ker smo zapustili njegovo Cerkev. Upamo in verujemo v Božjo dobroto, da bomo znova sprejeti v naročje njegove Cerkve in skupnost vseh vernikov.

JANEZ ROVEDA

20.

POGLAVJE

Latinska komedija – Svet Salezijanske družbe in sprejem novih članov – Don Boskov god, najbolj dobrodošle čestitke; don Bosko pripravi bolehnega fanta, da piše domov ljubeznivo pismo kot odgovor na voščila – Don Boskovi večerni govori; učinkovito opozorilo nekemu preklinjevalcu; zasmehljivec, ki se norčuje iz svoje sestre, ki hodi k spovedi, kaznovan z Božjo dobrotljivostjo – Praznik sv. Alojzija; pobožnost do Marije, ki nagradi tiste, ki imajo njej na čast prižgano lučko – Opozorila duhovnikom: pripraviti fante na težave, ki jih čakajo v določeni starosti; kako ravnati s tistimi, ki padajo v greh, in s tistimi, ki dajejo pohujšanje; pokora kot zdravilo; prosimo Boga za milost, da bi z duhovniško službo reševali duše; božjeropne spovedi – Don Bosko razodene papežu svoje predvidevanje – Garibaldi in Aspromonte

MEDTEM KO JE V ORATORIJU šlo proti koncu šest nedelj v čast sv. Alojziju Gonzagi, se je slovesno začejala devetdnevnicca v čast istega angelskega mladeniča. Da bi bilo nekaj vmesnega časa od praznika sv. Janeza Krstnika, so slovesnost obhajali 29. junija.

Da pa 21. junij ne bi minil neopazen, je don Bosko na predvečer priporočil fantom sveto obhajilo. To je storil tako spodbudno in goreče, da so ga skoraj vsi prejeli.

Popoldne so pripravili predstavo latinske komedije, ki so si jo ogledali mnogi ugledni literati turinskega mesta. Vabilo je napisal don Francesia.¹¹

¹¹ JOHANNES BOSCO SACERDOS LECTORI SALUTEM

Pueri mei musis mansuetioribus / Operam qui navant, latinam fabulam / Propediem, prima et vigesima Junii, dabunt / Aloysio sacra, Juvenurn potenti. / Et jam res nova, sane nobis praesagit / Multos doctiores spectatores fore, / Quos inter gaudeo te adnumerarier. / Verum si adsies, meus ni obficiet amor, / Tu nostrum cum aliis optime adprobaveris / Morem quem sumpsi, abhinc aliquot jam annos, / In hac studiorum pueros ratione / Meos exercendi. Fac venias. Vale / Et haec valet tessera tuis et tibi.

JANEZ BOSKO DUHOVNIK – POZDRAV BRALCU

Moji dečki, ki se posvečajo čarobnim muzam, bodo na predvečer 21. junija, ki je posvečen mogočnemu priprošnjiku mladih svetemu Alojziju, odigrali latinsko igro. Ta novost nam daje slutiti, da bo veliko učenih gledalcev, med katere z veseljem prištevam tudi tebe. Če boš prišel, te bom z veseljem sprejel. Z drugimi vred boš pohvalil nekajletno nava-do, da vadimo moje fante v taki dejavnosti. Stori vse, da prideš! Pozdravljen! To naj tebi in tvojim služi za vstopnico.

V nedeljo, tretji dan devetdnevnice v čast sv. Alojziju, je potekala druga, četudi zelo skromna slovesnost. V zapisniku vrhovnega sveta je zapisano:

Dne 22. junija 1862 je gospod rektor don Bosko zbral sosvet in po običajni molitvi k Svetemu Duhu predložil za sprejem v družbo dva študenta, Janeza Cagliera, sina Jakoba iz Castelnuova, in Alojza Peracchia, sina Janeza iz Vigniala. Oba sta prejela pritrdilne glasove in bila sprejeta v družbo.

Naslednjega dne popoldne, na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika se je obhajal vesel don Boskov godovni dan. Advokat poslanec Karel Bianchetti je 24. junija 1903 na proslavi don Boska takole opisal to vsakoletno slovesnost.

»Zdi se mi, da še vedno vidim spoštovanega in častivrednega don Janeza. Notranjščina stavbe je bila vsa okrašena s preprogami, napisi, zastavami, trakovi, balončki in lučmi najrazličnejših barv, kar je pričalo o vsesplošnem veselju. Tu in tam so stale skupine duhovnikov, študentov, notranjih obrtnikov. Tem so se pridružili dobrotniki, sotrudniki, prijatelji in številni radovedneži. Slišal se je skrivnosten šepet, milo šumenje, vsesplošno zadovoljstvo. Kar nenadoma je zadonela godba. Trobente, tromboni, bobni in bobenčki so naznanili prihod slavljenca, ki je prihajal ponižen, rekli bi skoraj osramočen. Zaslišalo se je ploskanje. To je bil izbruh veselja, živel vzkliki, v zraku mahanje klobuki in robci; vse je bilo kakor naelektreno. Na vrsto so prišli govori, pa spet ploskanje, potem dvogovori in spet ploskanje, deklamacije in spet ploskanje, potem spet godba na pihala in ploskanje. Don Bosko pa je sedel tam ves skromen, presenečen, sijoč v skromnosti in ljubeznivosti, smehljajoč se vsem, kakor da bi ga ta silni dokaz ljubezni težil. Ni vedel, kaj bi rekel, kimal je z glavo, gledal kakor v sanjah na levo in desno, se smehljaj, pozdravljaj, se zahvaljeval. Potem se je zbral in v dveh ali treh besedah povedal, da ga je ta praznik ganil do srca, in ni vedel, kako naj bi pokazal svojo hvaležnost.

Dne 24. junija mu je bilo med darovi gojencev in dobrotnikov najbolj drago spričevalo semenišča z zaključnimi ocenami šolskih izpitov klerikov, deloma škofijskih, deloma salezijanskih. Bilo je 23 študentov teologije in 29 filozofije, od katerih je 1. prejelo izredno, 9 skoraj izredno, 18 odlično, 4 skoraj odlično in 7 dobro. Samo eden je dobil zadostno in ta ni bil salezijanec. Don Janez Cagliero mu je podaril svojo pogrebno mašo, ki jo še danes štejejo za pravi biser vere in harmonije.

Ne moremo si prav predstavljati, kako je don Boska ta dokaz hvaležnosti in ljubezni globoko presunil. Dokaz za to je pismo, ki ga je klerik Alojz Jarac po don

Boskovem naročilu pisal (28. junija 1862) mlademu Severinu Rostagnu.¹² Ta dobri sinko, o katerem smo že večkrat govorili, je umrl v Pinerolu 12. marca 1863.

Medtem se je bližala koncu devetdnevnic na čast sv. Alojziju. Don Bosko je fantom vsak večer pripovedoval zanimivo zgodbo. Dne 25. junija je po pričevanju don Bonettija takole govoril:

Ko sem nekega dne potoval s poštnim vozilom, sem sedel ob kočijažu, ki je od časa do časa preklinjal presveto Jezusovo ime. Večkrat sem ga ljubeznivo opozoril, da naj ne bi žalil tega svetega imena. Tisti nesrečnež je trdil, da se ne more vzdržati, ker ga je dolga navada silila k temu. Tedaj sem mu obljubil, da mu bom dal kovanec za osem soldov (eno mutto), če do Turina ne bo izgovoril nobene kletvice več. 'Poskusil bom,' je dejal kočijaž in naredil sklep. Od časa do časa mu je prišel na ustnice prvi zlog kletvice, ko pa se je zavedel, je okrnil besedo. Tako zelo se je potrudil, da smo se pripeljali v Turin, ne da bi samo enkrat izgovoril tisto kletvico. Ko sem mu potem izročil obljubljen kovanec, sem mu dejal: 'Da bi zaslužili osem soldov, ste se vzdržali preklinjanja. Zakaj potem ne storite tako, da si boste zaslužili nebesa? Kako težek obračun boste morali dati Gospodu, če se ne boste znebili te grde napake!

Te besede so tako odmevale v srcu tega moža, da je malo pozneje prišel v oratorij in se spovedal.

Slabe navade je mogoče premagati, če se le z odločno voljo spravimo na delo.

V četrtek 26. junija zvečer, piše Ruffino v kroniki, je don Bosko pripovedoval naslednji dogodek:

Na začetku tega meseca so me poklicali k postelji neke bolnice. Medtem ko se je ona spovedovala, je vstopil v hišo njen brat, ki o veri ni vedel kaj dosti. Slišal sem, da so ga v soslednji sobi skušali zadržati, dokler sestra ne bi opravila spovedi. Toda on ni hotel nikogar poslušati. 'In če bi bil tu sam cesar, mi je vseeno.' S temi besedami je vstopil v sobo, kjer je ležala njegova sestra. Ko je zagledal mene, se je začel iz nje norčevati, da je še tega treba, ko je že tako težko bolna. Toda sestra ga je prosila, naj jo pusti, da bo uredila stvari svoje vesti. 'Si ga ti poklicala?' 'Da, jaz sem poslala ponj, čutim blizu večnost in hočem urediti svoje račune.' On pa je godrnjaje in vse hudo govoreč proti duhovnikom in veri bruhal iz sebe vse, kar mu je prišlo na misel, dokler se sestra ni spovedala. Jaz sem vstal, in ko sva

¹² Dragi brat v Jezusu Kristusu! Ko je velečastiti gospod don Bosko prejel tvoje ljubeznivo in drago pismo, mu je bilo v veliko uteho, ko je bral besede, ki so prihajale iz globine tvojega srca, naslovljene njemu, ki te tako zelo ljubi. Da bi takoj vzel v roke pero in ti odgovoril, bi bilo v največje zadoščenje njemu, ki te ljubi iz vsega srca. Beseda zahvale izpod njegovega peresa bi bila tudi tebi največje zadoščenje. Toda kaj hočeš? Tisoč opravkov, nalog, ki jih mora narediti, nevshečnosti, ki ga kar naprej nadlegujejo, mu je onemogočilo, da bi mogel izpolniti to svojo željo. Zato je naročil meni, da ti sporočim, da je njegovo srce polno ljubezni do tebe, da te nikdar ne pozabi v svojih molitvah, da prosi Marijo, da te ohrani v svoji ljubezni. Toda on mi naroča še eno prošnjo: da bi ostal vedno njegov drag sin, kakor si bil, ko si bil tukaj med nami, ko si se udeleževal življenja v oratoriju. Prosi te, da bi posebej molil zanj, da bi se ga spominjal pri svetem obhajilu in prosil Marijo, da bi mu pomagala. Še eno stvar naj ti sporočim v don Boskovem imenu, se pravi, da sedaj, ko za stalno ne moreš več živeti med nami, prideš vsaj za kak dan med nas in ostaneš z nami, vedno svoboden, da se vrneš, kakor ti bo bolje kazalo itn.

bila v družinski sobi, mi je tisti nesrečnež dejal: 'Upam, da vam jaz, ko bom zbolel, ne bom povzročal toliko neprijetnosti.'

'Srečen ti, če ti bo Gospod podelil milost, da boš umrl z duhovnikom ob svoji smrtni postelji,' je vzkliknila sestra iz svoje sobe, ko je slišala te besede. 'Prosi ga, da se ti ne bo zgodilo, da ga boš iskal, pa ne našel.'

Mislím, da se je to zgodilo v soboto 31. maja. Naslednjo nedeljo je ta brat odpotoval v neko daljno deželo. Ko je prišel na cilj, se ga je polastila visoka vročina in znašel se je v smrtni nevarnosti.

Tedaj je začel kričati, da naj mu pokličejo duhovnika, češ da ga duši in da se čuti, kot da bi bil v peklú. Prišel je krajevni duhovnik, ga spodbudil in spovedal, in ko se je odpravljál, ga je bolnik za božjo voljo prosil, naj ga ne pusti samega sredi plamenov in hudičev.

V ponedeljek je bil mrtev. Kar nam daje upanje, da se ga je Bog usmilil, so čustva, ki jih je pokazal, ko je umiral. 'Pridigajte, gospod župnik, pridigajte povsod, kaj se je tu zgodilo. Še pred kratkim sem se norčeval iz svoje sestre, ki je prosila duhovnika za spoved. Opozorila me je, da naj se ne norčujem iz tega, ker se lahko zgodi, da bi tudi jaz potreboval duhovnika ob svoji smrtni postelji. Toda Gospod se me je usmilil. Pridigajte, naj se norčujejo, samo iz vere naj se ne norčujejo.'

Tisti duhovnik je sestri pisal vse, kar se je zgodilo, in ona mi je danes pokazala to pismo. Tudi jaz vam pravim: Varujte se, da bi se norčevali iz vsega, kar se tiče bogočastja. Ne kritizirajte obnašanja, prejemanja svetih zakramentov, bega dobrih fantov pred slabimi tovariši. Vsako tako norčevanje kliče po Božjem prekletstvu.

Dne 29. junija so fantje v oratoriju sv. Frančiška Saleškega obhajali praznik sv. Alojzija Gonzage. Velezaslužnemu pokrovitelju praznika gospodu Janezu Trivelli so poklonili sonet, ki ga hranimo v arhivih. Po stari navadi, ki je niso nikdar prekinili, so opravili procesijo in prižgali ognjemet.

Kakor pravi don Ruffino, je zvečer don Bosko govoril o pobožnosti sv. Alojzija do Božje matere Marije, o milostih, ki smo jih brez števila prejeli od te dobre matere, in o milostih, ki so pripravljene tudi za fante, če bodo znali zanje prositi z vero in zaupanjem. Končal je s temile besedami:

Včeraj so mi pripovedovali tale dogodek. Neka dobra družinska mati je bila zelo bolna. Zaobljubila se je materi Božji Mariji, da ji bo vsako soboto prižgala lučko in porabila za en sold olja, če jo bo rešila njenih tegob. Res je ozdravela. Njenemu možu ni bil po volji ta izdatek in je ženi preteklo soboto takole govoril: 'Ali boš sedaj, ko si uporabila tisti sold za olje, dobila kaj od Madone?' Žena mu je odgovorila: 'Seveda. Glej, že deset mesecev vsako soboto prižigam to lučko in nisem bila več bolna. Menim, da mi je Marija s tem, ko ne potrebujem več zdravnika, ne jemljem zdravil, ko mi ni treba več ležati v postelji, daleč

in z obrestmi poplačala tisti sold, ki ga vsak teden porabim zanjo.' 'Pravzaprav imaš prav,' je vzklilnil mož. On sam mi je pripovedoval včeraj o tem pogovoru in mi dejal: 'Zadovoljen sem, da mi je žena tako odgovorila. To sem si tudi zares zaslužil. Sedaj priznavam Marijino varstvo in se zanj zahvaljujem.'

To naj nam bo v spodbudo, da bomo vedno bolj zaupali v Marijo in da, če nismo uslišani v vsem, kar jo prosimo, si ne mislimo, da nas ni poslušala. Sicer bomo kakor tisti mož, ki je zahteval, da bi Marija njegovi ženi vračala tisti sold, ni pa videl, kako ji je na sto drugih načinov izkazovala svojo milost s tem, da jo je obvarovala pred zdravnikom in zdravili.

Tako se je z Marijinim imenom končal praznik sv. Alojzija, ker je don: Bosko želel, da bi bili vsi fantje njeni vredni sinovi. O tem se je pogosto pogovarjal tudi s svojimi duhovniki. Don Bonettijeva kronika navaja nekaj nasvetov, ki jim jih je dal:

»3. junij 1862. Fante je treba pripraviti na to, ko bodo stari 17 in 18 let. Treba jim je reči: Glej, prišlo bo zate zelo nevarno obdobje. Hudič ti bo nastavljal zanke, da bi te pripravil k padcu. Najprej ti bo zagotavljal, da je pogosto obhajilo za majhne otroke in ne za velike in da je zadosti, če greš k obhajilu od časa do časa. Potem bo storil vse, da bi opustil pridige, in bi ti Božjo besedo naredil dolgočasno. Nato te bo začel prepričevati, da določene stvari niso greh. Končno bo prišla še tovarišija, oziri na druge, branje knjig, strast itn. itn. Dobro se pazi. Ne dovoli, da bi ti hudič ukradel tisti mir srca, tisto čistost duše, zaradi katere si sedaj Božji prijatelj. Fantje ne pozabijo takih besed. Ko jih potem odrasle srečamo v življenju, jih lahko vprašamo: Se spominjaš stvari, ki sem ti jih nekoč zabičeval?

– O, saj res, bodo odgovarjali. In ta spomin jim bo storil dobro.«

Malo pred tem je zbral spovednike hiše in jim priporočil previdnost pri spraševanju po opolzkih stvareh, da jih ne bi učili tega, česar še ne poznajo; da jim ne bi odrekli odveze, če padajo ponovno iz navade, če le pokažejo malo dobre volje, da bi se poboljšali, da pa se jim odreče odveza in prejem svetega obhajila, če bi to sredstvo pripomoglo k poboljšanju in bi jih presunilo. Naj bi bili zelo strogi do sokrivca pobudnika in mu celo odrekli odvezo. V tem naj bi bili vsi istega mnenja, da bi tako preprečili pokol med čredo. Žrtve zapeljevanja ali zapeljane je treba pripraviti, da bodo krivca ali krivce izdali predstojnikom, ki bodo previdno poskrbeli za preprečitev Božje žalitve, pohujšanje in propad še drugih. Svetoval jim je zlasti dvoje: da bi si vzeli čas in skušali razpoložiti ne zadosti pripravljene spovedance in da bi razmišljali o stanju duše, ki je tudi samo eno uro v smrtnem grehu. Končno je svetoval spovednikom, da naj ne dajejo lahkih pokor za težke grehe, temveč naj naložijo tako, ki bo pomagala pri poboljšanju ali preprečevanju: na primer kako premišljevanje iz Preskrbljenega mladeniča za vsak dan v tednu ali kako razmišljanje, vajo za srečno smrt, pobožno vajo kot križev pot, obisk Najsvetejšega, venček na čast

Žalostni materi Božji itn. itn., ki se dobijo v isti knjigi. Treba je osrediniti njihovega duha na kako tam podano resnico. Na tak način bodo pokore tudi koristne.«

Ko se je na začetku julija spet pogovarjal s svojimi duhovniki, jim je priporočal veliko ljubezni in potrpežljivost pri spovedovanju otrok, da ne bi izgubili njihovega zaupanja. Istočasno pa jim je zagotavljal, da sta potrpežljivost in uspeh besede, da bi se polastili src, Božja darova, ki ju je treba izprositi z veliko molitve, s popolnoma čistim namenom in tudi z dejanji pokore in žrtvami, kakor to delajo goreči spovedniki. Nato je prešel na božjeropne spovedi, kjer spovedanec hote zamolči stvari, ki bi se jih moral nujno obtožiti. Ob tem je povedal dogodek, ki se je pripetil njemu samemu. 'Neke noči sem videl v sanjah fanta, ki je imel od črvov razjedeno srce. Z roko je pobiral črve in jih metal stran. Nisem se zmenil za sanje. Toda naslednjo noč sem videl spet istega fanta in velik pes mu je grizel srce. Nisem več dvomil o tem, da hoče Gospod temu fantu izkazati posebno milost in da ima kaj neurejenega v svoji vesti. Zato sem postal nanj pozoren. Nekega dne sem ga strogo vprašal:

- Mi hočeš storiti uslugo?
- Seveda, če le morem.
- Če le hočeš, mi jo moreš narediti.
- Prav, recite in bom storil.
- Zares?
- Zares.

- Povej mi, ali nisi pri spovedi nikdar ničesar zamolčal? Skušal je zanikati, vendar sem mu takoj dejal: Zakaj se tega in tega nisi spovedal? Tedaj me je pogledal v obraz in s solzami v očeh dejal: Imate prav; že dve leti sem se hotel tega spovedati, pa si nisem upal. Tedaj sem ga spodbudil in mu rekel, kaj naj stori, da se bo pomiril z Bogom.«

Medtem ko si je don Bosko prizadeval, da bi svojim sodelavcem dajal koristne nasvete za težko umetnost reševanja duš in je bil ves prevzet od skrbi, da bi iz svojih fantov naredil dobre Božje otroke, se je spet zbirala nova nevihta proti Petrovi ladji.

Marca 1861, tako pravi kronika, je don Bosko pisal Piju IX., da bo prav velika milost Božje matere Marije, če ne bo primoran zapustiti Rim. Dne 28. junija 1862 je Garibaldi odplul iz Caprere in se izkrca v Palermu, kjer ga je drhal sprejela s pravim vihnim navdušenjem. Njegovi govori, ki jih je imel proti veri in papežu, so naravnost obračali želodce. On je, opirajoč se na obljube angleške vlade, prisegal, da bo v kratkem, kmalu, zelo kmalu korakal proti Rimu in ga zavzel. Italijanska vlada, za katero se je zdelo, da mu nasprotuje, mu je na skrivaj pošiljala ladje z orožjem in strelivom. Iz Londona je dobil tri in iz Turina en milijon lir denarja. Od vseh strani Italije so prihajali mladeniči, pustolovci in plačanci.

Oddelki kraljeve italijanske vojske so se zbirali na mejah pokrajin, ki so še ostale papežu, da bi v Rimu preprečile predvidene izgrede garibaldincev, če bi ti prišli tja in se tam ustoličili.

Toda Garibaldi, ki so ga spremljali glavni voditelji mazzinijanske sekte, je hotel izkoristiti naklonjenost vlade in njen denar z namenom, da bi spodrinil najprej vlado samo in se potem polastil italijanske republikanske stranke, Rima in vsega drugega.

V Palermu mu je noro ploskanje njegovih privržencev stopilo v glavo, tako da je pozabil na vse zadržke in je izrekel nezaslišane obtožbe proti francoskemu cesarju in Francozom, ker so zasedli Rim. V Parizu in Turinu so take obtožbe silno razburile duhove, tako da so ministri in kralj v naglici preklicali Garibaldijeve besede. Garibaldiju so ukazali, naj odloži orožje, in Viktor Emanuel ga je razglasil za upornika.

Tedaj so se mazzinijanci, ki so na Siciliji dobivali premoč, začeli pripravljati na upor, če bi vlada Garibaldiju hotela preprečiti njegov pohod na Rim. Ta je s 5. možmi korakal proti središču otoka z namenom, da bi vzburil prebivalstvo z divjimi nagovori, med katerimi je nenehno ponavljal 'Rim je naš', 'Ali Rim ali smrt'. V mestih na celini polotoka so blodne množice ponavljale iste vzklike in dajale videz, kakor da je to volja vsega naroda. Skušali so Napoleona moralno prisiliti, da bi zapustil Rim in prepustil mesto na milost in nemilost počestni sodrgi. Redna vojska, ki je dobila strog nalog, da se izogne vsakemu napadu, se je delala, kakor da bi zasledovala Garibaldija, ki so ga vladni predstavniki in občinski možje povsod sprejemali z vsemi častmi. Tako je Garibaldi 18. avgusta prišel v Catanio in prevezel vso izvršno oblast diktatorja. S tem pa se je pokazala nevarnost republikanskega upora proti monarhiji. Dne 2. avgusta je ministrstvo razglasilo izredno stanje in blokado vseh sicilijanskih pristanišč. O tem so obvestili tudi zastopnike tujih vlad.

Dne 25. avgusta se je Garibaldi z 2.000 možmi izkrcal v Calabrii, ker je vladno ladjevje, ki je križarilo po prelivu, s pretvezo, da naj prepreči izkrcanje, dobilo ukaz, da naj nikogar ne ovira. Garibaldi je izdal razglas, v katerem je trdil, da se pokorava kralju, ne pa ministrstvu, ki izdaja narod. Trdil je, da je pripravljen vkorakati kot zmagovalc v Rim ali pa umreti pred njegovimi zidovi.

General La Marmora je ob tej novici okrepil čete več tisoč vojakov, razglasil obsedno stanje na vsem Neapeljskem in tako izpolnil ukaze iz Turina.

Postalo je jasno, kako si Napoleon ni hotel odbiti francoskih katoličanov, katerih glasove je potreboval pri bližnjih volitvah 1863, in je zato papežu zagotovil, da ne bo nikdar dopustil spreminjati tedanjega položaja Cerkve. Francoskemu generalu Montebellu, vrhovnemu poveljniku v Rimu, je dal ukaz, naj se združi s papeško vojsko in zaustavi vsak napad. Če bi torej stvari šle svojo pot

naprej, bi propadlo vse. Z druge strani pa so spet vsi vedeli, da Garibaldi ne bo odnehal, zato so skušali zadržati ta preteči hudournik.

Toda Garibaldi, ki ni bil prepričan, da vlada misli resno, potrjen od šifriranega kraljevega pisma, kot je vedno ponavljal, prevaran v upanju, da se bodo francoske čete umaknile iz Rima, opirajoč se na zagotovila Delovnega odbora, da bi si pridobil naklonjenost Rima, ki bi mu prišel naproti, se je napotil proti Reggiu. Ko pa je tu naletel na vojaške odrede, ki so bili pripravljene, da ga odbijejo, se je odpravil v gorovje. Tu ga je 29. avgusta pri Aspromonteju napadlo nekaj tam razvrščenih čet in bersaljerjev. Po kratkem streljanju je bil težko ranjen v nogo. Odpeljali so ga kot jetnika v La Spezio. Ko so nadvse skrbno zanj storili vse, kar je bilo mogoče, je zdrav in pomiloščen prišel nazaj v Caprero.

Tako so pretnje Mazzinijeve in republikanske stranke, nekaj Napoleonovih opozoril in potreba vlade, da ji je stal ob strani kralj, ki je moral pokazati odločnost pri zatrtju napetosti in zakriti svojo sokrivdo, bili dejavniki, ki so za zdaj odvrnili nevarnost od Rima.

21.

POGLAVJE

LOTERIJA 1862

Opombe in dokumenti – Spet loterija – Spodbude: L'Armonia; pisma škofa d'Iglesiasa in kardinalov Vannicellija in Marinija – Papeževi darovi – Don Boskova okrožnica, ki obrazloži rdeče listke loterije – Prošnja prefektu, da bi odprl razstavo dobitkov in pomnožil število srečk – Odobritveni odlok in sporočilo dobrotnikom – Zvezek s seznamom dobitkov – Odprtje razstave – Županov obisk in njegov odgovor na pozdrav nekega gojenca – Vabilo dobrotnikom, da obišejo razstavo – Župan priporoči z okrožnico srečke loterije županom na podeželju in nekaterim prefektom kraljestva; turinska prefektura odpošilja in sprejema – Županova pisma s šopki srečk za ministra javnih del, notranjega ministra, prosvetnega ministra, ministra vojne mornarice, finančnega ministra; odgovori – Don Boskovo pismo princema savojske kraljeve hiše in odgovori: princ Tomaž, genovski knez; princ Carignana; kneginja Pia – Kralj Viktor Emanuel prevzame tisoč srečk

OD MINISTRSTVA DOVOLJENA LOTERIJA V korist vojnim pohabljencom italijanske vojne se je končala 18. junija. Pred tem datumom don Bosko ni smel odpreti razstave dobitkov svoje loterije.

On pa si ni dal niti trenutka miru, da je ne bi razširil. Od vseh strani je dobival spodbudna pisma s pohvalami njegovega prizadevanja in obljubami pomoči. Med najbolj uglednimi zastopniki plemstva je bil grof Friderik Sclopis, med

škofi pa škof iz Tortoneja, Mondovija in Iglesiasa.¹³

V časopisih so spet začeli pisati o ustanovi oratorijev in L'Armonia je 28. maja objavila imena odbornikov loterije ter ceno srečk. Članek se glasi:

Loterija za don Boskove oratorije. Nujno potrebno je, da našim bralcem predstavimo don Boska in njegove oratorije. Znano je, da je ta ugledni duhovnik ves prevzet od skrbi, da bi rešil revščine in zapuščenosti uboge dečke, ki bi se prepuščeni sami sebi pogubili na duši in telesu. Za prehrano, obleko in stanovanje stotine fantov nima don Bosko na voljo drugega kot zaupanje v Boga in dobrodelnost dobrih kristjanov. Sedaj je dobil dovoljenje za blagovno loterijo in dobitki bodo dani na vpogled občinstvu na javni razstavi v hiši oratorija v Valdoccu v našem mestu. V ta namen je bil sestavljen odbor. Prepričani smo, da bo ta preprosti oglas pridobil našemu gorečemu duhovniku veliko darov za dobitke loterije in za razpečevanje srečk.

Na don Boskova pisma sta blagohotno odgovorila njuni eminenti kardinal Vannicelli, nadškof iz Ferrare, in kardinal Marini.¹⁴

Tudi sveti oče Pij IX. je hotel pokazati, kako odobrava don Boskovo pobudo. L'Armonia je v torek 24. junija prinesla naslednjo vest:

Pij IX. in don Boskova loterija. Duša Pija IX. je vedno podobna srcu dobrega očeta, ki kljub temu da danes, kot vsi vedo, sam potrebuje pomoči, skuša pomagati dobrodelni ustanovi in podpreti reveže. Tako je tudi sedaj, kakor hitro je zvedel, da se je v Turinu

¹³ Iglesias, 15. maja 1862. Ugledni in velespoštovani gospod! Sporočam vam, da sem prejel od vaše uglednosti 125 srečk za loterijo v korist dečkov oratorija sv. Frančiška Saleškega, in vam zagotavljam, da jih bom skušal razpečati. Na žalost ne morem na drug način sodelovati pri tej dobrodelni pobudi, ki jo vi tako goreče podpirate. Tudi jaz sem v podobnih okoliščinah zaradi ustanavljanja župnij v tej moji škofiji. Eno sem dogradil do polovice, vendar sem moral opustiti dela, ker mi manjkajo sredstva. To vam pravim zato, da se boste prepričali o moji dobri volji.

Strinjam se z vsem, kar sporočate v svojem spoštovanem dopisu o v vašo ustanovo sprejetih gojencev, o vpeljani tiskarni, kakor tudi popolnem odpustku, ki ga ob smrti podeljuje sedaj vladajoči papež vsem dobrotnikom. Vse to me zelo veseli.

Sprejmite zagotovilo mojega spoštovanja, medtem ko se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika. + Janez Krstnik, škof

¹⁴ Velegledni in spoštovani gospod! Že pred časom sem prejel od vaše uglednosti okrožnici, eno brez datuma, drugo pa z dne 24. aprila, in vam želim odgovoriti.

Iz prve razbiram, da tamkajšnji Oratorij sv. Frančiška Saleškega vedno bolj napreduje v korist mladine. Veselim se, da sveti oče papež tako velikodušno podpira to ustanovo in vse njene dobrotnike.

Iz druge pa ugotavljam, da je bila loterija v korist vaše ustanove preložena in da mi kljub temu pošiljate 125 srečk.

Te srečke so bile priložene imenovanima okrožnicama in bilo bi mi zelo ljubo, če bi jih mogel obdržati, če mi to ne bi onemogočalo toliko skrbi za mojo škofijo, zlasti v teh časih. Toda v želji, da vam pokažem naklonjenost do vašega Oratorija, kljub temu prilagam poštno položnico za 20 lir in vam istočasno vračam 125 srečk, ki jih lahko po mili volji uporabite. Tukaj zaradi številnih prireditev niso mogle v prodajo. Za sedaj mi ne preostane drugo, kot da se iz srca veselim vaše krščanske ljubezni, s katero skušate pomagati izbrani čredi Jezusa Kristusa, to je mladini, in vam želim obilne uspehe v vašem apostolskem prizadevanju, medtem ko se z globokim spoštovanjem izrekam vaše ugledne osebnosti vdanega služabnika. L. kard. Vannicelli, nadškof Ferrara, 7. junija 1862

Velespoštovani gospod! Vedno bolj občudujem in hvalim tistega resničnega krščanskega duha, ki vas preveva, da bi pospeševali večjo Božjo slavo in podpirali bližnjega v njegovih stiskah. Zahvaljujem se vam, da ste v svoji skrbi za nevarnosti izpostavljeno mladino prišli k meni in me prosili za kak dar za loterijo, ki ste jo organizirali v korist svoje ustanove. Pošiljam vam dve srebrni medalji našega spoštovanega papeža Pija IX. v ustreznih škatah. Dar je sicer reven in mi je močno žal, da ne morem odgovoriti po želji svojega srca. Vendar sprejmite to kot dokaz moje velike naklonjenosti do vaše ustanove, ki jo vodite, in velikega spoštovanja, zaradi katerega mi je v čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika in občudovalca. P. kard. Marini Rim, 23. junija 1862

odprla loterija v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija in Angela varuha, dobrohotno namenil poleg očetovskih besed še dva predmeta, dragocena sama po sebi in po rokah, od koder prihajata. To sta dve prekrasni kameji iz dragocenega kamna v zlatem okviru in spravljeni v dragoceni škatli, od katerih ena predstavlja sv. Petra in druga sv. Pavla. Zato upamo ali bolje rečeno smo prepričani, da bodo mnogi katoličani želeli tekrovati med seboj in ob strani papeževih daril razpostaviti tudi svoja darila v čast in uspeh skupnega prizadevanja.

Ker se je pojavilo nekaj dvomov o veljavnosti srečk, je don Bosko dal natisniti naslednjo okrožnico:

Velezaslužni gospod!

Da bi preprečil nesporazume glede rdečih srečk loterije, ki smo jo priporočili vaši znani dobrohotnosti, želim dati nekaj pojasnil.

Vsak šop vsebuje 25 srečk po 50 centov, kar znaša 12,5. frankov za vseh 25 srečk.

Štiriindvajset prvih števil, vsebovanih v rdečem ovoju, ima možnost, da so izžrebane, ni pa gotovo, da bodo, medtem ko je petindvajseta srečka v šopu gotovo nagrajena z dobitkom. Zato bo vsak, ki bo predstavil rdečo srečko, dobil bolj ali manj dragocen predmet, pač glede na srečo, ki jo bo imel.

Ob tej priložnosti vam tudi sporočam, da je v tisku seznam organizatorjev loterije in dobitkov, ki vam ga bom, kakor upam, kmalu poslal s sporočilom dneva, ki ga je pripravljali odbor določil za odprtje razstave dobitkov.

Z resničnim zadovoljstvom vam sporočam, da so predmeti-dobitki, ki smo jih do sedaj prejeli, zares dragoceni in zelo številni. To nam vliva upanje, da bo naše prizadevanje dobro uspelo.

Končno še to: imate mogoče vi ali vaši znanci kake predmete, ki bi mogli služiti tej dobrodelni prireditvi? Prosil bi vas, da bi jih poslali na kraj razstave, kakor vam to najbolj ustreza. Na tak način bi predmete pravočasno opisali za nujno overovitev in jih primerno razstavili na za to določen dan na javnem kraju.

Bodite tako dobri in oprostite to ponovno nadlegovanje. Dovolite mi, da vam želim vse najboljše iz nebes, medtem ko imam z največjo hvaležnostjo čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika. duh. JANEZ BOSKO

Turin ... junija 1862

Toda v tistem trenutku je bilo najpomembnejše dovoljenje za odprtje razstave, povečanje razpečavanja srečk in prošnje za nekatere usluge. Don Bosko se je zato obrnil na prefekturo:

Veleugledni gospod prefekt turinske province!

Odbor za loterijo v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi, Angela varuha v Vanchigli vljudno prosi naslednje:

1. *Da bi se imenovana razstava mogla začeti 3. julija 1862 in bi trajala dva meseca.*
2. *Da bi zaradi novih darov-dobitkov, ki jih je s prejšnjimi 182. in bi po ocenah izvedencev, podanih ob robu, znesli vsoto 64.133,6. frankov, dali dovoljenje za izdajo 128.268 srečk.*
3. *Da bi pospešili prodajo srečk, smo vsako enajsto prodano srečko dali zastonj. Tako smo zmanjšali dohodek za 1%. Zato vas prosimo za posebno uslugo, da bi zvišali veljavo dobitkov za 1%, kar bi namesto 64.133,6. zneslo 7.546 frankov in s tem 141.92 srečk. Na tak način bi dobili tudi nadomestilo za stroške tiska in izvedbo loterije.*
4. *Ker smo pri prejšnjih loterijah (odlok Generalne intendance z dne 7. marca 1854) mogli nadomestiti pečat pripravljalnega odbora s suhim žigom kraljevih financ, vas prosim, da bi za olajšanje postopka dali tako dovoljenje tudi tokrat.*

Zavzetost, ki jo je vaša spoštovana uglednost vedno pokazala do teh zapuščenih fantov, budi v pripravljalnem odboru upanje, da boste tudi tokrat pomagali pri izvedbi loterije, ki ima za cilj napredek človeške družbe.

*Z globoko občuteno hvaležnostjo se v imenu pripravljalnega odbora priporoča
duh. JANEZ BOSKO.*

Turin, 17. junija 1862

Tej prošnji je priložil drugi seznam dobitkov od št. 384 do 1820, opremljen s kolkovanim potrdilom za 50 centov, s potrebnimi strokovnimi ocenami.¹⁵

Prošnji je bilo ugodeno.

Turin, 9. julija 1862

Prefektura Turinske pokrajine Oddelek 5 – št. prot. 8839 – št. reg. 3.9

Ker je ministrstvo za finance v smislu člena pravilnika 8 z dne 4. marca 1855 odobrilo

¹⁵ »Ocenjeno na 5.625 lir – 17. junija 1862 – Profesor Janez Volpato.«
»Jaz podpisani sem bil naprošen od gospoda don Boska, da sem ocenil različne predmete v seznamu v vrednosti 23.569 lir. V potrdilo, Turin, 17. junija 1862. Jožef Buzzeti.«

uredbo tega urada z dne 2. julija,¹⁶ s katerim se dovoljuje izvedba blagovne loterije v korist oratorijev tega mesta sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija in Angela varuha, ima podpisani čast, da izroči tozadevne listine gospodu duhovniku Janezu Bosku za njegovo nadaljnje ravnanje.

Prefekt F. PASOLINI

Toda don Bosko ni čakal na prejem odločbe, temveč je takoj, ko je zvedel za vsebino, dal natisniti naslednjo okrožnico:

Velezaslužni gospod!

Z veseljem v srcu sporočam vaši velezaslužni uglednosti, da bodo dobitki loterije, ki smo jo priporočili vaši dobroti, po odločitvi pripravljalnega odbora in na osnovi odloka Turinske prefektore, dani na vpogled javnosti na razstavi 3. julija.

Če bi nas na imenovani dan mogli počastiti s svojo navzočnostjo, bi nam močno ustregli in bi to pomenilo novo pomoč delovanju, ki ste se ga tudi vi udeležili.

Razstavna dvorana bo odprta javnosti od 9. do 12. ure dopoldne in od 4.30 do 7. ure popoldne.

Tako število dobitkov kakor tudi prodaja srečk sta zelo zadovoljivi, in ko nas boste obiskali, se bomo skupaj veselili dobrega uspeha.

Če bi po naključju imeli še kak predmet za loterijo, bi vas vljudno prosil, da bi nam ga poslali, da bi ga mogli postaviti na ogled na javni razstavi.

Bodite tako dobri in sprejmite izraze žive hvaležnosti, medtem ko si štejem v čast, da se smem imenovati vaše zaslužne uglednosti vdani služabnik.

V imenu odbora duh. JANEZ BOSKO

Junij 1862

Hkrati je don Bosko dal natisniti pri tiskarju Speiraniju seznam dobitkov z imeni darovalcev. Na začetku je podan don Boskov poziv vsem dobrim ljudem,

¹⁶ Št. 55 – Odd. 5a PREFEKT TURINSKE POKRAJINE

Potem ko smo razmislili o prošnji, ki jo je duhovnik Janez Bosko vložil za dovoljenje blagovne loterije v korist oratorijev sv. Frančiška Slaškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi in Angela varuha v Vanchigli; pregledali načrt loterije; pregledali seznam 1820 darovanih predmetov, katerih vrednost znaša 74.137,60; ocenitev je delo izvedencev gospodov profesorjev Janeza Volpata in Jožefa Buzzettija z dne 14. marca in 17. junija tekočega leta; videli odobritev finančnega ministrstva (Glavna direkcija državne posesti in davkov) z dne 28. junija p. p. št. 2.971, 2277,1595 oddelek 2a (Lotto); primerjali priloženi pravilnik s kraljevo odredbo z dne 4. marca 1855 št. 6.6; videli prvotno odredbo tega urada z dne 21. marca tekočega leta,

ODREJAMO

Člen 1. - Dovoljuje se odprtje imenovane loterije po navedenem načrtu z izdajo 140.092 srečk za ceno 50 centov, ki bodo morale biti, preden bodo odtrgane in razpečane, opremljene s številkami in ožigosane s pečatom kraljevega urada finančnega ministrstva za loterije in podpisane od enega izmed članov pripravljalnega odbora.

Člen 2. - Izkupiček prodanih srečk naj se zbira v blagajni odbora z namenom, da se izroči naslovniku v smislu pričujoče odločbe.

Člen 3. - Ob objavi loterije občinstvu je treba navesti vsebino te odločbe.

Člen 4. - Žrebanje loterije bo potekalo 3. septembra tega leta v hiši, ki stoji ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, v navzočnosti članov pripravljalnega odbora in turinskega župana, ki je odgovoren za nadzor predpisanih pogojev in tistih, ki jih bo ta urad imel za potrebne in katerih neizpolnjevanje bi razveljavilo učinek loterije.

Člen 5. - Brez dovoljenja uprave se ne sme niti povečati število srečk niti odložiti dan žrebanja. Prefekt F. Pasolini
Turin, 2. julija 1862

Potem ko je finančni minister pregledal pričujoči odlok z vsemi pripombami, ga potrjuje v smislu 8. člena Pravilnika z dne 4. marca 1855. S finančnega ministrstva. Za ministra Scialoja; Turin, 5. julija 1862

pravilnik loterije, imena članov pripravljalnega odbora ter seznam z naslovi organizatorjev in organizatork loterije. To je bil zvezek s 105 stranmi za ceno 50 centov. Izdan je bil konec junija, ko je število darov doseglo 2430. Poznejše darove so natisnili v drugem seznamu. Bilo jih je 570. Med temi je bila tudi serija svečnikov, ki so jo darovali dečki oratorijev sv. Alojzija in Angela varuha. Bili so pa tudi predmeti, darovani z opombo, da jih lahko oratorij ohrani za svojo uporabo, ne da bi jih dali na loterijo. Obiskovalcem razstave je bilo naročeno, naj se zberejo pri oratoriju sv. Frančiška Saleškega na koncu ulice Via Cottolengo.

Na praznik Marijinega obiskanja 2. julija so odprli razstavo.

L'Armonia poroča dne 3. julija naslednje:

Don Boskova loterija. – Včeraj, 2. julija ob 9. uri in 11.30, je markiz Lucerna di Rorà, turinski župan in predsednik odbora za loterijo, v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi in Angela varuha v Vanchigli skupaj s člani odbora odprl javno razstavo loterijskih dobitkov v domu oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu. Razstava bo odprta dva meseca vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 4.30 do 7. ure popoldne.

Določili so, da bi ob tej priložnosti obnovili slovesnost odprtja, ker se prva zaradi preobilice snega meseca marca ni mogla opraviti. Vreme je bilo izredno lepo. Župana je ob vhodu sprejel don Bosko. Ko si je ogledal razstavo, hišo in delavnice, je šel pod stebrišče, kjer so ga čakali dečki in kjer je bil zanj pripravljen naslanjač. Zaigrala je godba in zapeli so himno. Nato je stopil pred župana deček Ramognini in mu prebral kratek pa ljubeč pozdrav, ki ga je sestavil don Bosko:

Velespoštovani gospod župan in cenjeni gospodje!

Preden boste, spoštovani gospod župan in cenjeni gospodje, zapustili naše skromno bivališče, mi dovolite, da vam v imenu svojih tovarišev izrazim najiskrenejša čustva zahvale, ki jih mi vsi v tem trenutku čutimo v svojih srcih. Vsi moji predstojniki in vsi ti moji tovariši bi vam radi povedali kaj posebnega. Nekateri bi se vam radi zahvalili za čast, ki ste nam jo izkazali s svojim obiskom, drugi bi radi našteli dobrine, ki so jih ob raznih priložnostih prejeli od vas, nekateri bi vas radi prosili, da bi nadaljevali svojo dobroto in naklonjenost. Vsi vas pa prosimo, da bi se nas še spominjali, da bi nam pomagali, nam stali ob strani in nas ščitili.

Poleg te skupne želje, da bi vam izrazili čustva naših src, mi prosim, spoštovani gospod župan in cenjeni gospodje, dovolite, da v imenu naših spoštovanih gospodov predstojnikov in mojih tovarišev izrazim naše misli. Naj vaše uglednosti vedo, da nam je hudo, da zaradi

našega položaja (mi smo ubogi dečki), časa in kraja ni bilo mogoče pripraviti takega sprejema, za katerega bi želeli pokriti ceste s preprogami, stene in vse koticke hiše okrasiti z vencami in cveticami in s tem nakazati lepe kreposti, ki krasijo vaše uglednosti. Tega nismo mogli storiti ne zaradi pomanjkanja dobre volje, ki je v nas velika, temveč zaradi naše nesposobnosti. Edino kar moremo storiti, so te cvetlice, s katerimi vam hočemo pokazati čustva naših src. Dodajamo še medaljo sv. Alojzija z zagotovitvijo, da se vas bomo spominjali vsak dan in prosili blagoslov iz nebes nad vas, gospod župan, in na vas, velezaslužni gospodje. Hrabri pa nas misel, da bo vaša dobrot, zaradi katere ste prišli med nas, znala oprostiti našo majhnost. Lahko vam zagotovimo, da bomo ta dan, ko ste prišli med nas, šteli za enega najlepših dni našega življenja in vedno hvalili Božjo previdnost, ki vas je pripeljala med nas.

Župan je z vidnim zadovoljstvom poslušal nagovor in potem naslovil na fante kratek, pa vsebinsko bogat odgovor. Bil je dober govornik, in ko je govoril o don Bosku, je dejal: »On pripravlja slavja drugim, toda kdo je pravzaprav tisti, ki si jih zasluži? On pripisuje zasluge teh velikih dejanj drugim, toda ali ni prav on tisti, ki je vse to naredil? Velikodušen v pohvalah, toda kdo drugi si jih zasluži, če ne on? In jaz sem zares srečen, da se morem v imenu mesta Turina zahvaliti za vse, kar dela s toliko velikodušnostjo.« Sklenil je z besedami: »Fantje, želite nekoč biti dobri državljani? Ubogajte don Boska!«

Potem so odprli loterijo in don Bosko je naslovil na dobrotnike novo povabilo:

Velezaslužni gospod!

V imenu pripravljalnega odbora za loterijo vas vljudno vabim na obisk javne razstave dobitkov, ki bo v stavbi ob Oratoriju sv. Frančiška Saleskega trajala do začetka septembra.

Ob tej priložnosti vas prosim, da bi nam zaradi urejanja obračuna in zlasti zaradi potreb oratorijev naredili veliko uslugo, da, celo veliko dejanje krščanske ljubezni, če bi nam na najustreznejši način poslali izkupiček od srečk, ki ste jih že razpečali.

Zaupajoč v vašo že preizkušeno zavzetost za točno poslovanje z našim odborom se vam zahvaljujem v njegovem imenu in se čutim počaščenega, da vas smem pozdraviti in zagotoviti svoje visoko spoštovanje. Vaš vdani služabnik

vitez OREGLIA di S. STEFANO, tajnik

Odpošiljanje loterijskih srečk in dopisovanje z ljudmi iz vseh slojev ne samo v Turinu, temveč tudi v provincah, je dobilo ogromne razsežnosti. Prefekt in župan sta vse to podpirala.

Turinski župan je razposlal županom občin v pokrajini pismo, ki je bilo natisnjeno v oratoriju:

Veleugledni gospod župan!

Kot predsednik pripravljalnega odbora loterije, katere načrt vam prilagam, se obračam na vašo uglednost v zadevi javne dobrodelnosti.

Da bi zaključili posle te loterije, smo se odločili, da preostale srečke po številu ... pošljemo vaši uglednosti in po vas članom vaše občinske uprave. Odbor se je odločil za ta korak, ker je ustanova, ki jo hočemo podpreti, v službi fantov s podeželja. Obetamo si dober uspeh naše pobude. Če bi pa vaša uglednost hotela vrniti poslano srečko, vas prosimo, da jih vložite v zavitek, ki ga opremite s pečatom občine in pošljete na uglednega gospoda prefekta turinske pokrajine v Turinu. Prav tako lahko tudi izkupiček za srečke pošljete na isti naslov ali na koga, ki je kot naslovnik omenjen v načrtu, ali pa še bolje, če bi vi ali kdo izmed vaših znancev prišel na ogled razstave in prinesel izkupiček za razpečane srečke, bi bil z veseljem sprejet od vodstva loterije.

Javna razstava dobitkov v hiši ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu pa ni bila odprta v roku, kot je nakazan v načrtu, temveč 3. julija in bo odprta dva meseca. Za ravnanje odbora in za dober uspeh loterije vas prosimo, da bi srečke, ki jih ne nameravate obdržati, v dveh tednih vrnili pošiljatelju.

Odbor se vam poln zaupanja zahvaljuje za vašo uslugo in jaz imam čast, da vas pozdravljam. Vaš vdani služabnik markiz EMANUEL DI RORA'

Turin, julija 1862

Podobno pismo je ta plemeniti gospod poslal prefektom pokrajin nekdanjih držav.

Veleugledni gospod prefekt!

Vlada njegovega kraljevega veličanstva je pravkar dovolila loterijo v korist ustanove javne dobrodelnosti, katere program vam prilagam. Loterijo pripravlja odbor, ki mu predseduje turinski župan. Spodbujen od ljubeznivega sodelovanja vladnih organov in zlasti še gospoda prefekta v Turinu, ki je prevzel nalogo, da je poslal srečke loterije županom v podeželskih krajih, v imenu odbora in svojem imenu prosim, da bi spodbudili župane vašega območja in izkoristili prednosti poštnega pošiljanja.

Prepričan o vašem sodelovanju, vam pošiljam en izvod pisma, namenjenega gospodom županom. Če bi pa srečke vrnili, vas prosim, da jih naslovite na prefekta turinske pokrajine v Turinu.

Zahvaljujem se vam v imenu celotnega pripravljalnega odbora itn. itn.

Grof Radicati, prvi svetovalec prefektore in velik prijatelj don Boska, ga je z vsem svojim vplivom na vso moč podpiral. V ta namen je določil posebnega uradnika, ki je urejal stvari, povezane z loterijo.

Markiz Rorà je pisal tudi ministrom vlade in jih prosil, da bi sodelovali pri loteriji.

Njegovi ekscelenci ministru javnih del!

Turin, 1. avgusta 1862

Ekscelenca!

Sodelovanje, ki ga vaša uglednost kaže pri delih javne dobrodelnosti, zlasti če so namenjena najbolj potrebnim slojem naše družbe, me spodbuja, da se obrnem na vas v zadevi, ki, kakor morete razbrati iz priloženega načrta, skuša odpraviti z ulic in cest našega glavnega mesta tolpe brezdelnih dečkov in mladeničev in jih napotiti na pot dela in npravnosti.

Znano mi je, da je to ministrstvo že večkrat podprlo imenovano ustanovo, zato vas kot predsednik pripravljalnega odbora prosim, da bi darovali kakršno koli sliko ali kar koli drugega, kar bi v svoji človekoljubnosti dali v ta namen.

Kraljeva hiša, njegovo kraljevo visočanstvo princ Evgen in princ Tomaž sta se že velikodušno vključila v to pobudo. V upanju, da se boste tudi vi pridružili temu povabilu, vam pošiljam 300 srečk s prošnjo, da jih razdelite po oddelkih vašega ministrstva.

Poln zaupanja in z največjo hvaležnostjo imam čast, da vam smem izreči svojo vdanost in spoštovanje. Vaš vdani služabnik Rora'

Ministrstvo javnih del prevzema 100 srečk zgoraj imenovane loterije in vrača preostalih 200. Prilaga 50 lir in prosi za potrdilo.

18. septembra 1862

Po naročilu PAUTRIER

Tudi drugi ministri so odgovorili na županova povabila.

KRALJEVINA ITALIJA, PROSVETNO MINISTRSTVO

Oddelek I^a, pododdelek I^a v 2., št. protokola 2.54

Odposlan pod št. 3691

Turin, 11. avgusta 1862

Podpisanemu je zelo hudo, da mu položaj, v katerem je uprava tega ministrstva, ne dopušča storiti, kar bi rado, zlasti v korist te svete in velezaslužne ustanove. Podpisani ne more obdržati več kot 20 srečk, ki jih je vaša uglednost poslala in ki bodo v kratkem izplačane blagajniku oratorija. Preostalih 130 vračamo. S tem izraža podpisnik svoje visoko spoštovanje.

Za ministra BRIOSCHI

MINISTRSTVO VOJNE MORNARICE, MINISTROVA PISARNA

Št. 2131

Turin, 12. avgusta 1862

Od 150 srečk loterije, o kateri govori vaše pismo z dne 1. tekočega meseca, jih zaradi varčevanja to ministrstvo ne more obdržati več kot dvajset.

Istočasno s tem, ko vam v pismu pošiljam vsoto 10 lir, vračam preostalih 130 srečk.

Za ministra tajnik general MONTANO

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Turin, 21. avgusta 1862

Generalni tajnik

Oddelek 3^a, pododdelek 1^a st. 15-13469

Podpisani vam sporoča, da njegova ekscelenca minister ohranja 6. srečk loterije Oratorija sv. Frančiška Saleškega in hkrati naznanja, da so bili storjeni vsi koraki, da v 10 ali 12 dneh vaši uglednosti iz Osrednje blagajne izplačajo 30 lir.

Za ministra CAPRIOLO

FINANČNO MINISTRSTVO, Generalni tajnik

Oddelek 3^a Kabinet in notranja pisarna

Št. 22525-3893

Turin, 11. avgusta 1862

Četudi želi podpisani največji uspeh dobrodelni ustanovi Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu, ki ste ji vi prišli na pomoč, pa položaj javne državne blagajne ne dopušča kake posebne pomoči. Zato bomo na račun ministrstva obdržali 10 srečk, katerih znesek bo naša blagajna izplačala blagajniku odbora za loterijo. Vračamo vam preostalih 20 in izjavljamo, da ministrstvo ne razpolaga s predmeti, ki bi jih lahko darovalo za loterijo zgoraj omenjenega oratorija. Tako tudi na ta način ne moremo sodelovati pri pobudi gospoda župana.

Minister A. SELLA

Markiz Rorà je pisal ministrom, kako je tudi kraljeva hiša priskočila na pomoč loteriji oratorija. Dejansko se je don Bosko obrnil na princa in dosegel svoj namen. Podali bomo nekaj odgovorov. Žal se je nekaj pisem izgubilo.

HIŠA NJEGOVEGA KRALJEVEGA VELIČANSTVA

PRINC TOMAŽ SAVOJSKI

KNEZ GENOVSKI Turin, 25. junija 1862; št. 91

Velečastiti gospod!

Ker se bo hiša njegovega kraljevega veličanstva udeležila dobrodelne loterije v korist ustanove, ki jo vodite vi, princ Tomaž di Savoia, knez Genovski, pošiljam naslednje predmete in obdržim 30 srečk.

Predmeti za dobitke: 1. pletena košara, 2. en par kristalnih kozarcev, 3. en črnilnik, 4. kip sv. Vincencija Pavelskega, 5. servis za čaj za dve osebi, 6. šatulja za pečatnik na način Corame, 7. bronasta prevleka cvetličnega lončka, pozlačena.

Sprejmite izraze mojega globokega spoštovanja in upoštevanja.

Glavni intendant RANDONE

PRINCU EVGENIJU

Visočanstvo!

Loterija, ki ste jo vi, vzvišenost, v vaši velikodušnosti podprli s toliko darovi, gre z velikim uspehom proti koncu. Ostalo pa nam je še precejšnje število srečk, ki jih moramo razpečati.

Opogumljam se, da vam prepustim paket šestdeset desetak srečk v vašo že znano dobrodelnost s prošnjo, da bi jih sprejeli v korist naših ubogih dečkov, ki ste jim že tolikokrat priskočili na pomoč. Zagotavljamo, da ne bomo nikdar pozabili od vas prejetih dobrot. Vsak dan bomo iz nebes prosili obilen Božji blagoslov.

Dovolite mi, da si vzamem visoko čast, da se lahko imenujem vašega visočanstva vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 2. avgusta 1862

Vitezu CAMPORI, intendantu hiše njegovega kraljevega visočanstva princa Evgenija.

Naklonjenost, s katero ste podprli našo loterijo s toliko darovi, ki nam jih je po vašem posredovanju podelilo njegovo visočanstvo, me spodbuja k prošnji, da bi še vnaprej pomagali naši stvari pri njegovem visočanstvu, da bi sprejelo priložene srečke.

Kraljeva princa sta poslala nekoga po sto desetak, jaz tukaj dodajam še šestdeset. Kdo ve, ali dobro razpoloženje kraljevega visočanstva, podprto z vašo dobro besedo, ne bo nagnilo, da jih bo sprejel?

V tem upanju želim vam in njegovemu visočanstvu blagoslov iz neba in se poln spoštovanja izpovedujem vaše uglednosti vdanega služabnika. duh. JANEZ BOSKO

Turin, 21. avgusta 1862

HIŠA NJEGOVEGA KRALJEVEGA VISOČANSTVA

PRINCA DI CARIGNANO

Turin, 29. avgusta 1862

Veleugledni in velečastiti gospod!

Ker se je njegovo kraljevo visočanstvo odločilo, da prevzame 12 desetak srečk loterije, ki jo prirejate, vam vračam zavitek s šestdesetimi, ki ste jih poslali. Prosim vas, da bi pri našalcu izročili 12 desetak z dodatkom prostih srečk za 72 lir, kakor je rečeno v programu.

Štejem si v čast, da morem obnoviti izraze spoštovanja. Vaš vdani služabnik KAREL CAMPORA

Kraljeva hiša je veselo obhajala poroko princeze Marije Pie Savojske s portugalskim kraljem don Alojzijem I. Don Bosko je poslal novi kraljici srečke svoje loterije.

PRINCESI PII

Kraljevo visočanstvo!

V splošnem veselju ob pripravah na poročno slovesnost vašega kraljevega visočanstva si upam priporočiti vam dobrodelno ustanovo, ki jo je dobrota vašega vzvišenega roditelja tolikokrat podprla in ki jo z bogato dobrodelnostjo podpira tudi vaša kraljeva mati.

Pošiljam vam šestdeset desetak srečk, ki jih priporočam vaši že tolikokrat dokazani dobrodelnosti, in vas prosim, da bi jih sprejeli v korist naših ubogih fantov, ki bodo poleg globoke hvaležnosti prosili za nebeški blagoslov na vas in na vašega soproga.

Bog naj vas blagoslovi in vas napolni s svojimi milostmi.

To vam skupaj z našimi fanti, ki jih vi tako velikodušno podpirate, želi v spoštovanju vašega kraljevega visočanstva vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO.

Turin, 21. avgusta 1862

Njeni ekscelenci grofici VILLAMARINI

Ekscelenca!

Dobrota, ki ste jo že tolikokrat izkazali našim ubogim fantom, mi vliva upanje, da nam boste še nadalje pomagali v naših potrebah.

Prosim vas, da bi povedali princesi Mariji Pii besedo v našo korist, da bi sprejela srečke za loterijo, ki jih prilagam.

Kraljeva princa sta poslala po sto desetak srečk. Tukaj vam jim pošiljam šestdeset, ki jih izročam v vaše varstvo in priporočilo dobrodelnosti kraljeve princese.

Poln zaupanja, da me boste uslišali, prosim Boga, da bi naklonil zdravja in milosti vam kakor tudi vaši družini, in si štejem v čast, da se morem imenovati za vaše uglednosti vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO.

Turin, 21. avgusta 1862

Turin, 15. septembra 1862

Spoštovani gospod vitez Oreglia!

Oseba, ki sem ji naročila, naj vaši uglednosti izroči paket srečk loterije v korist oratorijev, ki ste mi jih poslali 2. avgusta, je zasebni tajnik njene kraljeve visokosti. To se je zgodilo po mojem naročilu, ker imenovano kraljevo visočanstvo nima v ta namen predvidenih skladov, kakor vam je že znano.

Vi, gospod vitez, se boste mogli, če se vam zdi primerno, obrniti na ministrstvo kraljeve hiše, kjer bi srečke lahko sprejeli v imenu imenovanega kraljevega visočanstva.

Dama guvernanta kraljevih princes grofica KAROLINA di VILLAMARINA

Don Bosko je svojo prošnjo naslovil tudi na kralja Viktorja Emanuela, ki mu je ustregel.

ZASEBNA PISARNA NJEGOVEGA VELIČANSTVA

Turin, 15. oktobra 1862

Velečastiti gospod!

Imel sem čast, da sem predstavil njegovemu veličanstvu željo vaše uglednosti, da bi sprejelo tisoč srečk loterije v korist moških oratorijev tega mesta, ki jih vi vodite.

Imam prijetno nalogo, da vam sporočim, da je njegovo veličanstvo ugodilo vaši želji.

Sporočam vam, da je bil za izvedbo te velikodušne odločitve našega dobrodelnega vladarja že izdan ukaz za 500 lir za imenovane srečke, ki jih lahko dvignete v zakladnici kraljeve hiše.

Sprejmite izraze mojega visokega spoštovanja.

Minister kraljeve hiše NIGRA

22.

POGLAVJE

Don Bosko napove pogreb ob koncu julija – Sanje: rdeči konj – Revolucija: preprečiti njeno opustošenje tako, da vcepimo ljudstvu ljubezen do papeža – Kako naj presodimo, ali je kaka knjiga dobra ali slaba – Ne more pisati o don Bosku, kdor ni preučil njegove vdanosti papežu – Don Boskova previdnost pri ocenjevanju cerkvene politike

KRONIKE ZA MESEC JULIJ poročajo o novih čudovitih don Boskovih dejanjih.

Don Ruffino je zapisal: »1. julij 1862: Don Bosko je dejal nekaterim, ki so bili po kosilu okoli njega: Ta mesec bomo morali opraviti pogreb. Tudi ob drugih priložnostih je ponovil isto, vendar samo maloštevilnim.«

Te zaupnosti so vžigale v klerikih radovednost, tako da so bili med odmori, če so jim dopuščala opravila, zbrani okoli don Boska in pričakovali, da jim bo povedal kako novost. Ena izmed teh je bila, kakor so mogli razpoznati pozneje, njegov namen, da bi ustanovil tudi zavode za deklice. Tako sta zapisala don Bonetti in Cezar Chiala. Dne 6. julija je don Bosko nekaterim pripovedoval sanje, ki jih je imel v noči od 5. na 6. julij. Navzoči so bili Francesca, Savio, Rua, Cerruti, Fusero, Bonetti, vitez Oreglia, Anfossi, Durando, Provera in še kdo.

»Danes ponoči se mi je sanjalo o zelo čudni stvari. Zdelo se mi je, da sem bil skupaj z markizo Barolo in sva se sprehajala na trgu, ki je prehajal v široko planjavo. Videl sem, kako so dečki iz oratorija skakali, tekali in se veselo zabavali. Želel sem markizo postaviti na svojo desnico, toda ona mi je rekla: »Ostanite, kjer ste.«

Nato je začela govoriti o mojih fantih. Rekla je: »Zelo lepo je, da se zavzimate za fante. Prepustite skrb za dekleta meni, tako bova delala složno.«

Odgovoril sem ji: »Toda recite mi, ali je gospod Jezus Kristus prišel na svet samo zato, da odreši dečke ali tudi deklice?«

»Vem, vi mi boste odgovorili, da je Jezus Kristus odrešil oboje, dečke in deklice.«

»Prav. Poskrbeti moram, da njegova kri ni bila prelita brez koristi, tako za dečke kakor za deklice.«

Ko sva se tako pogovarjala, je med mojimi fanti, ki so bili na trgu, zavladala turobna tišina. Vsi so pustili svoje igre in se polni strahu razbežali na vse strani.

Jaz in markiza sva obstala. Ker pa sem hotel izvedeti za vzrok te tišine, sva stopila naprej. Pogledal sem okoli in na koncu planjave zagledal, da prihaja velikanski konj. Od strahu mi je kri zledenela v žilah.

»Velikanski konj? Tako velik kot ta soba?« je vprašal Francesia.

»Oh, še veliko večji,« je odgovoril don Bosko. »Bil je dvakrat ali trikrat večji in obilnejši kot palača Madama. Z eno besedo, bilo je nekaj izrednega. Medtem ko sem jaz skušal pobegniti, ker sem se bal kake velike nesreče, je markiza Barolo omedlela in padla na tla. Jaz pa skoraj nisem mogel stati pokonci, tako so mi drgetala kolena. Stekel sem in se skrtil za neko hišo, ki je bila tam blizu, toda od tam so me pregnali z vzkliki: Pojdite stran, pojdite stran! Ne hodite sem! Razmišljal sem sam pri sebi: Kakšen hudič mora biti ta konj. Ne bom več bežal, šel mu bo naproti, da si ga od bliže ogledam. In čeprav sem se tresel po celem telesu, sem se opogumil in se vrnil. Toda kaka strahota! Tista pokonci štrleča ušesa, tisti strašni gobec! Zdaj se mi je zdelo, da nosi na sebi množico ljudi, potem spet, da ima peruti. Vzkliknil sem: 'Toda to je hudič!' Ko sem si ga tako ogledoval, sem tiste, ki so bili okoli mene, vprašal: Toda kaj je ta konj? Odgovorili so mi: To je 'equus rufus', rdeči konj iz Razodetja.

Zbudil sem se ves prestrašen. Celo dopoldne, med mašo, v spovednici sem nenehno videl pred seboj tisto pošast. Sedaj želim preveriti, ali Sveto pismo zares govori o tem 'equus rufus' in kakšen pomen ima.«

Naročil je don Durandu, naj bi razrešil vprašanje. Don Rua je omenil, da Razodetje v 4. vrstici 6. poglavja govori o redečem konju, znamenju krvavega preganjanja Cerkve, kakor razlaga pod črto v Svetem pismu mons. Martini: In ko je odprl drugi pečat, sem slišal drugo žival, ki je govorila: Pridi in poglej. In prišel je drugi rdeč konj in tistemu, ki je sedel na njem, je bilo dano, da je odpravil mir s sveta. Da bi se med seboj poklali, mu je bil dan velik meč.

Zdi se, da v don Boskovih sanjah rdeči konj pomeni sektaško demokracijo, ki se je z nenehno bruhajočo strahoto proti Cerkvi in v škodo družbenega reda uveljavljala pred oblastmi, v šolah, v občinski upravi, na sodišču. Želela je uresničiti svoje uničevalno delo z odpravljanjem vsake avtoritete, tako civilne kakor cerkvene, vseh cerkvenih ustanov in zasebne lastnine. Don Bosko je dejal: »Vsi dobri se moramo v mejah naše moči potruditi in se postaviti po robu tej zveri, ki je vdrla v svet, ne da bi jo mogel kdo ukrotiti.

Kako? Tako, da ljudstva opozorimo z deli krščanske ljubezni in z dobrim tiskom proti krivim naukom te pošasti in da duha in srca ljudstev usmerimo k

Petrovemu sedežu. Tu je neovrgljiva osnova vsake avtoritete, ki prihaja od Boga, glavni ključ za vsak družbeni red, nespremenljiv zakonik dolžnosti in pravic vseh ljudi, Božja luč, ki razsvetljuje vse zmote slabih strasti. Tu je mogočen varuh evanđeljske in npravne morale, tu je potrditev nespremenljivega poročstva večnega plačila za tiste, ki spoštujejo Gospodov zakon, kakor tudi večnih kazni, ki bodo doletele njegove kršilce. Toda Cerkev, Petrov sedež in papež so eno in isto. Da bi pomagal do veljave tem resnicam, se don Bosko ni ustrašil nobenega napora, da bi razkrinkal obrekovanje proti papežu in pokazal neizmerno dobro, ki ga je papež izkazal družbi, ter vzbudil v ljudeh hvaležnost in zvestobo do njega.

Tako je delal don Bosko, ki se je v ljubezni do papeža tako v besedah kakor v dejanjih kazal zares velikega. Rekel je, da bi drugo za drugo poljubil strani Salzanove cerkvene zgodovine, saj se je ta italijanski zgodovinar pokazal za velikega ljubitelja papeža.

Ko je klerikom govoril o sumljivih knjigah, jim je za ocenjevanje, ali so dobre ali slabe, dal naslednje vodilo: »Kadar ugotovite, da kak pisatelj ne piše dobro o papežu, vedite, da te knjige ne smete brati. Don Bonetti pravi za leto 1862, da »don Bosko, ko začne fantom govoriti o papežu, ne more nehati. Vedno ima povedati kaj v pohvalo, izbere pa tako privlačne in zanimive stvari, da ga je prava slast poslušati, in navduši vse navzoče. Čudovit je zlasti v dveh stvareh: kadar govori o čednosti čistosti in o papežih. Tedaj od začudenja vsi osupnejo. O tem se z lahkoto prepriča vsakdo, ki bere njegova dela, zlasti še življenjepise papežev. Prav na te pa opozarjamo vse, ki jih bo Božja previdnost določila, da bodo pisali življenjepis tega zvestega Božjega služabnika.«

S papeževimi nasprotniki pa je zelo previdno ravnal, kajti kjer ni volje za poslušanje, tam ne izgubljal besed. Poleg tega pa se je bal, da so bili mnogi poslani zato, da bi ga ujeli v besedi.

Medtem pa se je krik 'Hočemo Rim' in 'Rim ali smrt' začel razlegati po vsej Italiji. Bilo je skoraj nemogoče izogniti se pogovoru o papeževi časni posesti. »Zato smo se mi kleriki in duhovniki,« beremo v kroniki don Bonettija, »7. julija po večerji zbrali okoli don Boska in skušali napeljati pogovor na to temo, da bi se naučili, kako naj ravnamo, ko se pogovarjamo o tem vprašanju v tako nesrečnih časih. Ne da bi se on tega zavedel, smo iz njegovih ust izvlekli naslednje: »Danes sem se znašel v množici demokratov, med katerimi je bilo tudi nekaj passaljancev v talarju. Potem ko smo se menili o nekaterih nepomembnih vprašanjih, je pogovor nanesel na dnevne politične zadeve. Tisti liberalci so hoteli vedeti, kaj meni don Bosko o pohodu Piemontčanov nad Rim.« Ko je don Bosko ugotovil, da je pogovor s takimi ljudmi o taki stvari isto kot izgubljati čas za ne-

koristne stvari, je odločno odgovoril: »Tako vam bom povedal, kaj mislim: jaz sem s papežem, jaz sem katoličan, jaz se papežu slepo pokoravam. Če bi papež rekel Piemontčanom 'Pridite v Rim', bi tudi jaz rekel: Pojdite, če pa papež reče, da je pohod Piemontčanov nad Rim tatvina, tedaj tudi jaz pravim isto.«

Tedaj so začeli kričati, naj bo moja vera pametna privolitev.

Da, pametna privolitev mora biti v tem, kar pravi sv. Pavel: da je bogočastje, ki ga izkazujete Bogu, pametno, ker obstaja v duhu obredov in svetosti življenja. Naj bo pameten v načinu, kako opravljamo jutranje in večerne molitve, kako vsak dan opravimo kratko premišljevanje, pri darovanju svete maše in pri navzočnosti pri njej. V teh in podobnih stvareh naj bo pametna privolitev, nikakor pa ne v tem, kar se tiče verskih resnic in moralnih zapovedi. V tem primeru moramo, če hočemo ostati katoličani, verovati in misliti tako, kakor misli in veruje papež.

»Povejte nam vsaj to, kaj menite o možnosti takega pohoda.«

»Naj vam povem, kaj mislim, in kar mislim, vam tudi povem: da bi Piemontčani šli nad Rim, je samo sen, prav tako kot je sen, da bi Piemontčani, če bi prišli v Rim, tudi tam ostali. In končno vam povem, da si včasih človek tudi v sanjah lahko razbije glavo.

Vsi so prasnili v smeh in bili zadovoljni. To je način, kako lahko zmagate, ne da bi se spuščali v razprave, v katerih kdo, ki je nasproten vašim načelom, nima nič drugega kot vročo glavo in še večjo zagrizenost v svojem prepričanju.

Ob neki drugi priložnosti je nekdo želel z menoj razpravljati o časnih posestih papežev. Bil je to vladni človek z malo pameti. Takoj sem ga vprašal: »Želite, da razpravljava o stvari v zgodovinskem, teološkem, filozofskem ali govorniškem pogledu?«

Odgovoril je: »Ne razumem, kaj hočete s tem povedati.«

»Glejte,« sem mu odgovoril, »to pomeni, ali hočete o tej stvari razpravljati kot o zgodovinskem dejstvu, po teoloških načelih, v filozofskem sklepanju ali po govorniško.«

Moj sogovornik mi je odgovoril: »Jaz nisem nikoli študiral teh reči.«

Tedaj sem mu odgovoril: »Prav. Poskusite se poučiti o teh stvareh in potem pridite, pa se bova pomenila. Toda govoriti kar tako o rečeh, ki jih ne poznamo, je isto kot postavljati se v nevarnost, da streljamo kozle, enega večjega kot drugega. Če želite biti poučeni v tej zadevi, vam lahko svetujem knjige, ki obravnavajo to vprašanje.« In tisti gospod je umolknil.

23.

POGLAVJE

Don Boskova vesela mirnost v trpljenju – Don Bosko gre k sv. Ignaciju nad Lanzem – Napove na nerazložljiv način smrt fanta Casalegna iz Chierija – S tistih planinskih višin vidi tri fante, ki se gredo kopat – Don Boskovo pismo fantom oratorija: pripoveduje o svojem potovanju k sv. Ignaciju, razodene, kaj se dogaja v oratoriju – Še eno pismo – Skrivnostne pripombe k imenom, ki jih ni navedel v pismu – Njegova vrnitev v Turin – Fantom razloži, kar je videl in pisal iz Lanza: udarci po hrbtu tistim, ki so se šli kopat – Dokaz teh udarcev od nevidne roke – Don Bosko pripoveduje v pridigi o spreobrnjenju neke umirajoče zapeljanke – Lepa in pretresljiva smrt nekega dečka, ki ga je pokvaril njegov tovariš – Don Boskov nagovor ob koncu šolskega leta: biti dober zgled v družini – Način življenja v počitnicah

ČEPRAV SE JE DON BOSKO tiste dni kazal tako živahnega in duhovitega, je bil vendarle slabega zdravja. Zadosti je bilo, da si ga v takem stanju videl smejočega obraza, pa smo bili tudi mi pripravljene sprejeti mirno še tako trpljenje. Prav v tem položaju je neki fant prosil, da bi ga Gospod rešil tistih nevšečnosti, pa je ponovil: Tudi če bi vedel, da bi me en sam vzdihljaj ozdravil, ga ne bi izgovoril.'

»Kljub vsem tem nevšečnostim,« nadaljuje svojo pripoved don Bonetti, »se je don Bosko 15. julija odpravil k sv. Ignaciju nad Lanzem, kjer je ostal ves čas duhovnih vaj. Tukaj se je pripetilo več omembe vrednih stvari. Že na začetku julija je don Bosko napovedal, da bo v tem mesecu eden izmed fantov moral oditi v večnost. Tedaj pa je v času, ko je bil don Bosko v Lanzu, v domačem kraju smrti pravičnega umrl Bernard Casalegno iz Chierija. Bil je star 10 let. Don Bosko je fantom, ki so bili z njim v Lanzu, povedal prav v petek, da je bil ob postelji Bernarda Casalegna v njegovih zadnjih trenutkih življenja. Mi v Turinu še nismo nič vedeli, don Bosko pa je don Alasonattiju že pisal o Casalegnevi smrti

in ga priporočal v molitev. Ko se je potem vrnil domov, sem jaz (Bonetti) vprašal tiste, ki so bili na duhovnih vajah, o don Boskovi napovedi. Ugotovil sem, da je don Bosko naznanil smrt že čez kratko uro, kar je bilo človeško nemogoče, saj sta kraja oddaljena 21 milj.

»Nič se ne moremo čuditi, da je Bog hotel ob tej priložnosti obnoviti, kar je storil že s toliko drugimi svetniki. To verjamem toliko lažje, ker poznam živo željo tistega fanta, ki je hotel pred smrtjo še enkrat videti pri sebi don Boska in imeti njegovo ljubezen.«

Dodali bomo še, kako je sam oče vitez geometer Jožef Casalegno, potrdil je duhovnik Jernej Gaido, povedal, da je don Bosko javno sporočil smrt njegovega sina prav v trenutku, ko je ta izdihnil.

»Nič manj ni čudovit naslednji dogodek. Fantje rokodelci Davit, Tinelli in Panico so, vedoč, da don Boska ni v zavodu, in zato prepričani, da jim bo stvar lažje uspela, v nedeljo 2. julija opustili popoldanske pobožne vaje, skrivaj zapustili oratorij in se šli kopat v kanal ob Dori.

Kljub nadzoru don Alasonattija in asistentov ni ob toliki množici notranjih in zunanjih gojencev nihče opazil njihove odsotnosti. Tisti in naslednji dan sta minila in nihče v oratoriju se ni zavedel tolikega prekrška. Grešniki so bili mirni, vendar so se ušteli v prepričanju, da se jim ne bo nič zgodilo. Videl in opazoval jih je don Bosko, ki je v ponedeljek 21. julija zgodaj zjutraj odposlal prelepo pismo vsem fantom. V njem je med drugim omenil tri prestopnike, ne da bi jih imenoval. Don Boskovo pismo se takole glasi:

Predragi sinovi!

Vem, da vi, dragi sinovi, želite slišati novice o meni. Tudi jaz, ki sem moral oditi iz hiše, ne da bi se javno poslovil, čutim potrebo, da vam spregovorim v tem svojem pismu. Govoril bom z odkritosrčnostjo očeta, ki pove svojim dragim in ljubljenim sinovom vse, kar čuti do njih. Nekaj nas pripravlja k smehu, drugo pa k joku.

Dne 15. tekočega meseca sem se ob 15. uri odpeljal v kočiji k sv. Ignaciju. Do Caselle sem užival sonce, ki mi je poskrbelo za parno kopel. Sedel sem namreč na kozlu, se pravi na najvišji točki vozila. Od Caselle do S. Maurizia me je spremljal najprej hladen potem pa mrzel veter, nato pa grmenje, bliskanje in končno še dež. Toda od S. Maurizia do Ciriéja se je dež pomešal s točo, kot bi se hotel iz nas norčevati. Na nekako pet milj dolgi poti od Ciriéja do Lanza pa je lilo kakor iz škafa, padala je toča, grmelo je in pihal je tako mrzel veter, da je jemalo sapo. Konji so komaj počasi vlekli kočijo. Jaz sem sedel še vedno na kozlu, pa nikakor ne kot zapovedujoč vladar. Z menoj so na kozlu sedeli še drugi. Razpeli so dežnike, ki so varovali pred padavinami tiste, ki so jih imeli v rokah, jaz pa, ki sem sedel na

sredi, sem imel samo to ugodnost, da je tekla name voda od obeh dežnikov. V Lanzo sem prišel premražen in moker, tako da ni bilo niti ene suhe nitke na meni.

Vi, dragi fantje, bi morali videti don Boska, kako je s kočije stopil ves premočen, podoban tistim velikanskim podganam, ki ste jih pogosto videli prihajati iz bealera (gnojna jama) zadaj za dvoriščem. Če bi bil tukaj don Francesca, bi imel lepo priložnost, da bi zapisal nekaj rim na rovaš premočenih kužkov.

V Lanzo smo namesto ob sedmih zvečer prišli ob tri četrt na devet. Seveda nisem mogel nadaljevati poti do sv. Ignacija. Na prometnem uradu sem vprašal, ali je mogoče dobiti sobo, kjer bi se preoblekel. Rekli so mi, da je na voljo samo uradna soba. Tedaj sem prosil, naj prinesejo mojo prtljago, in se napotil v župnišče. Jaz sem bil v župnišču, prtljage pa od nikoder. Tedaj mi je župnik (V. Albert), sama dobrota in velikodušnost, postregel z vsem, kar sem potreboval. Manjkal mi je samo talar. Nadel sem si kanoniški frak, da sem bil videti kakor kak pravi opat. Ko sem se tako osušil in se okrepljal z mineštro, sem takoj legel v posteljo, ker sem bil silno utrujen. Toda čeprav je bila postelja odlična, soba kar najbolj primerna in sem bil dobro pokrit, nisem mogel zatisniti očesa bodisi zaradi potovanja bodisi zaradi preutrujenosti bodisi zaradi mojega tvora v nosu bodisi zato, ker me je bolela glava.

Drugo jutro sem se ob sedmih zbudil, si poiskal oslička, ki je bil takoj pri roki, in se odpravil na pot k sv. Ignaciju, kamor sem prišel po treh miljah strme gorske poti. V sredo, četrtek in petek sem se počutil zelo slabo. Toda proti večeru tega dne se je moj tvor odprl in sem mogel malo počivati. V soboto sem se počutil že veliko bolje in blažena Devica Marija mi je pomagala, tako da sem bil v nedeljo zopet pravi don Bosko brez posebnih težav.

Do sedaj sem govoril o sebi in je prav, da začnem govoriti o vas. Začel bom z našim dobrim tovarišem Bernardom Casalegnem. Po mnogih nevšečnostih je, potem ko je zares zgledno prejel svete zakramente, ne da bi se dal prestrašiti smrti, poln zaupanja v varstvo blažene Device Marije umrl v petek, 18. tekočega meseca. Že dolgo se je pripravljaj na ta korak. Vedrost njegovega obraza, nasmeh v zadnjih trenutkih, vse njegovo življenje, njegova priprava na nebesa nam dajejo utemeljeno upanje, da je šel v nebesa obiskat Dominika Savia. V soboto so pokopali njegovo truplo. V Chieriju so včeraj molili zanj kot tudi vi v oratoriju. Jaz sem vsa zaslužnja od prvega tega meseca namenil za tega našega tovariša, ki ga je Gospod hotel poklicati k sebi. Naj v miru počiva. Bog nam pomagaj, da bomo tudi mi lepo umrli.

Večkrat sem že obiskal oratorij in sem tam našel marsikaj dobrega in marsikaj slabega. Videl sem štiri volkove, ki so tekali med fanti sem in tja in nekatere so tudi ugriznili. Mogoče teh volkov ni več v oratoriju, toda če so še tam, jim bom strgal s telesa ovčjo kožo, v katero se ogrinjajo.

Ob drugi priložnosti sem videl nekatere, kako so v času večernih molitev klepetali na terasi ob zvoniku. Nekateri drugi so se zadrževali na malih stopnicah nove stavbe. Provera jih je odkril nekaj v pritličju. Prav tako sem videl nekatere, kako so v nedeljo dopoldne ušli iz zavoda in opustili cerkvene obrede. Bil sem pa zelo slabe volje, ko sem videl, da so

nekateri med popoldanskimi pobožnimi vajami zapustili zavod in se šli kopat. Ubogi fantje, kako malo so mislili na svojo dušo!

Videl sem tudi nekaj fantov, kako se je okoli njihovih teles zvijala kača in jih grizla v vrat. Nekateri izmed njih so jokali in tožili: Grešili smo. Drugi so se smejali in prepevali: Storili smo to. Ali se nam je zato kaj zgodilo? Ker pa jim je otekel vrat, so komaj lovili sapo. Danes vidim, da hudič povzroča veliko škode z brezdeljem.

Pogum, fantje moji, kmalu bom spet pri vas in se pridružil don Alasonattiju ter drugim duhovnikom in klerikom in celo z vitezovo brado, da bomo izgnali volkove, kače in brezdelje iz naše hiše. Potem vam bom pripovedoval o vsem.

Rad bi vam povedal še marsikaj drugega, pa mi je zmanjkalo časa. Prejel sem veliko pisem od fantov. Bila so mi v veliko veselje. Žal mi je, da ne morem odgovoriti vsakemu osebno. Vsem se lepo zahvaljujem, in če mi bo ostalo nekaj časa, vam bom odpisal. V petek zjutraj (25.) bom, upam, z Gospodovo pomočjo spet med vami. Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami in presveta Devica naj nas ohrani svoje, vedno svoje. Amen.

Vaš v Gospodu vdani duh. Janez Bosko

Sv. Ignacij nad Lanzem, 21. julija 1862

N. B.: Don Rua ali don Alasonatti naj prebere to fantom po večernih molitvah.

Pismu je bil dodan dopis za viteza Oreglia di S. Stefano.

Predragi gospod vitez!

Prejel sem vaši dve pismi. Prav. Iščite denar, razpečavajte srečke, nabirajte dobitke za loterijo, vse to je v redu.

Vi pa si naberite veliko poguma, zelo veliko! Rumores fuge (beži pred govoricami), sicer boš oglušel.

Bodite tako dobri in sporočite moje novice gospe Gastaldi in gospe Massarola. Pozdravite ju in zahvalite se jima v mojem imenu za vse, kar sta storili za loterijo. Recite isto velezaslužnemu gospodu Grossu. Pozdrav Boggeru, Bonettiju, Cuffii, obema Perucattijema, Morandu, Bongiovanniju starejšemu, Pelazzi, don Francesii, ki so mi pisali.

Povejte don Alasonattiju, naj pripravi denar. Verjetno izlet v Morialdo ne bi bil najbolj primeren. Če bo Gospodu po volji, bom v petek z vami v oratoriju, in to pri dobrem zdravju. Vale in Domino (pozdrav v Gospodu).

Vdani prijatelj duh. Janez Bosko

Lanzo, 21. julija 1862

Na večer tistega dne je don Alasonatti zbrani skupnosti prebral don Boskovo pismo. Tista razodetja so vse napolnila z začudenjem, ker si niso mogli razložiti, kako bi mogel don Bosko pri sv. Ignaciju vedeti za vse tiste dogodke. Čepprav don Bosko ni imenoval krivcev, so bili ti polni strahu in pričakovanja.

Njihova imena pa so bila zapisana na posebnem listu in razdeljena v dve vrsti: prevaranti in prevaranci. Iz njihovega števila se more predstojnik prepričati, da si ne sme nikdar domišljati, da v njegovi skupnosti ni nič slabega. Nasprotno, navidezen mir je znamenje, da se pripravlja velika nevihta.

Vsi so ga nepotrpežljivo pričakovali, da bi iz njegovih ust slišali razlago pisma.

V petek 25. julija je don Bosko prišel v oratorij. Po večernih molitvah je stopil na prižnico. Ko ga je don Rua vprašal, tako pripoveduje kronika, in ga prosil, da bi stvari pojasnil, je dejal, da je od sv. Ignacija videl tri fante, kako so odšli iz oratorija, opustili popoldanske pobožne vaje in se šli kopat. Ko pa se je zavedel, da smo ob taki izpovedi bili zelo začudeni, je smehljaje se nadaljeval: »Mogoče me bo kdo vprašal, kako sem mogel vedeti za te dogodke? Povem vam: vse to sem zvedel po telegrafu. Z njim ustvarim zvezo, naj bom še tako daleč stran, ter vidim in spoznavam vse, kar je v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš.

Povedati vam hočem stvari, ki vam jih pravzaprav ne bi smel, vendar vam jim bom povedal, da si nihče ne bo mislil, da lahko dela, kar hoče, kadar mene ni v oratoriju, in ker se krepko moti, če misli, da ga nihče ne vidi. Toda pazite, nikakor nočem, da bi se varovali slabega zato, da bi vas don Bosko ne videl, temveč zato, ker vedite, da vas vidi Bog, tisti Bog, ki vas bo ob poslednji sodbi klical na odgovor.

Sedaj bi moral govoriti z vsakim izmed vas, ker imam toliko stvari, ki naj bi vam jih povedal, vendar ugotavljam, da mi manjka čas. Na kratko vam povem, da sem od sv. Ignacija videl, kdo je glavni sovražnik vseh in vsakega posameznega fanta v oratoriju. Skušal bom od časa do časa, kolikor mi bo čas dopuščal, govoriti z vsakim posamično in mu dati navodila, ki mu bodo najbolj koristila. Moja ljubezen do vas, o predragi sinovi, je tako velika, da ne bi nikdar končal svetovanja vsega koristnega, kar bi moglo pomagati k vašemu zveličanju.«

Gospod vitez Oreglia je hotel od don Boska zvedeti, ali s telegrafsko žico, s katero vidi v daljavo, ne bi mogel storiti še kaj drugega. Don Bosko je smeje se odgovoril: »Seveda, lahko bi prisolil takim tičem kak krepek udarec ali spustil v njihova ramena električni tok. In ta krepki udarec s posegom moje skrivnostne žice ali s čim drugim so doživeli tisti trije, ki so, medtem ko so bili v vodi, čutili na svoji koži udarec, da so se vsi stresli in so vojaka, ki se je kopal z njimi, vprašali, kaj se je zgodilo in zakaj jih pretepa.

Medtem ko je don Bosko končeval svoj nagovor, se je mladi Tinelli obrnil k svojemu tovarišu, ki mu je stal ob strani, in mu razodel skrivnost svojega pobege. Zašepetal je: »Sedaj razumem, od kod so prišli tisti udarci, ki so mi prizade-

jali tako silne bolečine. Jaz pa sem se znašal nad nekim vojakom, ki se je kopal malo vstran. Menil sem, da sem udarce dobil od njega.« Jaz (Bonetti), ki sem stal za tema dvema, sem ga prijel za roko in ga popeljal k don Alasonattiju. Tinelli je odkritosrčno priznal, kaj se je zgodilo, in povedal imeni obeh tovarišev. Vsi trije so potrdili don Boskovo pripoved, priznali, da so dobili udarce, takoj stopili iz vode, ne da bi koga videli, se polni strahu oblekli in se skrivaj vrnili v oratorij.

Bog na čudežen način pomaga svojim služabnikom, zlasti tistim, ki so polni gorečnosti za njegovo slavo, za ljubezen do njega in za zveličanje duš.

Tinelli je nekaj dni pozneje, medtem ko so študentje delali končne izpite, zapustil oratorij.

»Don Bosko je zadnje dni šolskega leta,« tako nadaljuje kronika, »imel navado pripraviti tridnevnic v cerkvi in je pridigal tri zaporedne večere. V eni teh pridig leta 1862 je pripovedoval o dogodku, ki se mu je pripetil tisti teden.

Nekega popoldneva, ko je bil še na odmoru, je vstopil v oratorij neki moški, se mu približal in ga prosil, da bi šel nemudoma previdet neko revno žensko, ki je umirala. Don Bosko je zapičil oči v tistega človeka, in ker so se mu vzbudili sumi, vprašal: »Pa je to kraj, kamor je duhovniku dovoljen dostop?«

»Gre za neko nesrečnico, pa je sama v hiši,« je odgovoril možakar.

Ko je Don Bosko vstopil v sobo uboge nesrečnice, je zagledal pred seboj do kosti izčrpano bolnico, ki je vzkliknila: »Oh, duhovnik! Torej se me je Gospod usmilil. Lahko bom rešila svojo dušo.« Stanje uboge revice je vzbujalo silno sočutje, saj je bila stara komaj osemnajst let.

Don Bosko je ženski, ki ji je stregla, ukazal, naj se umakne, dekletu vzbudil zaupanje v neskončno Božje usmiljenje in jo spovedal. Ona je med vzdihih in molitvami k Bogu izrazila svoje globoko obžalovanje. Od časa do časa so jo napadli krči, lasje so ji stali pokonci, kričala je in preklinjala tiste, ki so jo izdali. Znašala se je zlasti nad žensko, ki je po opravljeni spovedi zopet vstopila. Očitala ji je, da je bila ona povzročiteljica njenega propada. »Da, vi nesrečneži, Božje maščevanje vas bo zadelo, strele iz jasnega neba bi vas morale uničiti ... vi, vi ste bili vzrok vse moje nesreče.« Don Bosko jo je skušal pomiriti. »Nikakor ne, hčerka, nikar ne mislimo na maščevanje. Preteklosti ni več. Gospod ti je odpustil, odpusti še ti!«

Ko se je revica spet zavedela, mu je odgovarjala: »Imate prav. Odpustila sem in odpuščam vsem iz vsega srca. Toda ... spominjam se dneva, ko sem ušla od doma ter zapustila in onečastila svoje starše. Ko sem prišla sem, sem se prve dni hotela vrniti k svoji materi, jokala sem, toda vi,« sedaj se je obrnila k ženski, »ste mi preprečili, prijeli ste me za roko in me zadržali. In sedaj po vaši krivčutim toliko očitkov ...«

Tako je še naprej tožila, toda don Bosko jo je s svojimi besedami navajal, da je mislila samo na Gospoda.

Začel se je smrtni boj. V sobi je bilo vse tiho. Bolnica je imela glavo naslonjeno na blazine, bila je negibna in je komaj še dihala. Kar nenadoma se je zravnila v postelji, pogledala s skoraj ugaslimi očmi okoli sebe, dvignila visoko križ, ki ga je držala v desnici, in zakričala: »Oh, vi pohujševalci! Pričakujem vas pred Božjim sodnim stolom!« Nato je padla na zglavnik. Bila je mrtva.

Don Bosko je ta dogodek opisal in pripovedoval tako občuteno in presunjeno, da so bili celo duhovniki vsi iz sebe.

Podoben dogodek je don Bosko pripovedoval nekaj časa prej. Nujno so ga klicali na spoved nekega šestnajstletnega fanta, ki je obiskoval praznični oratorij in je bil v zadnjih vzdihih, ker ga je razjedla jetika. Stanoval je v neki hiši blizu San Rocca. Don Bosko je šel tja. Revček ga je sprejel z neizmernim veseljem in se spovedal, nakar sta vstopila njegov oče in mati in se postavila ob posteljo. Don Bosko je ostal ob vzglavju. Fantov obraz je zajela globoka žalost. Kar nenadoma se je obrnil k svoji materi in dejal: »Prosim vas, pokličite mi tistega fanta, ki je moj prijatelj in stanuje v spodnjem nadstropju te hiše, da me za trenutek obišče.«

»Toda zakaj ga hočeš videti?« je vprašala mati.

»Že vem, zakaj. Moram mu nekaj povedati.«

Ker se je don Bosku zdelo, da ta obisk staršem ni po volji, je dejal: »Ne vznemirjaj se tako, saj vendar ni treba, da bi hodil sem.«

»Rad bi ga še zadnjič pozdravil.«

Fant je kmalu prišel. Ko je vstopil, je s strahom pogledal bolnika in se približal vznožju postelje. Umirajoči se je skušal dvigniti in starši so mu podložili še en zglavnik, da je mogel sedeti. Tedaj je zapičil hud pogled v svojega tovariša, dvignil proti njemu roko in s kazalcem, obrnjenim proti nam, s slabotnim glasom dejal: »Ti si ubil mojo dušo.« Ustavil se je, da je prišel k sapi, se odkašljal in nadaljeval: »Ti si ubil mojo dušo! Preklet bodi trenutek, ko sem te prvič srečal. Po tvoji krivdi moram sedaj tako mlad umreti. Ti si me naučil stvari, ki jih nisem poznal. Ti si me izdal. Ti si bil vzrok, da sem izgubil Božjo milost. Tvoji grdi pogovori, tvoji slabi zgledi so me potisnili v zlo, ki sedaj polni mojo dušo in mi greni zadnje trenutke življenja. Oh, da bi tedaj poslušal nasvete in celo ukaze, da bi se te izogibal in bežal pred teboj!«

Pri teh besedah so vsi zajokali.

Ubogi tovariš je ves trepetal in bolj bled kot umirajoči z rokami iskal predmet, na katerega bi se oprl. Končno se je prijel za železen drog postelje.

»Zadosti, končaj že!« je don Bosko rekel bolniku. Zakaj si sedaj ženeš vse to k srcu? Kar je bilo, je bilo, sedaj tega ni več. Ne misli več na to. Opravil si dobro

spoved in se ti ni treba več ničesar bati. Vse je izbrisano in pozabljeno. Bog je bil tako dober.«

»Res je. Toda če ne bi bilo njega, bi bil danes še nedolžen. Bil bi srečen in ne bi bil v tem stanju, kot sem.«

»Odpusti mu,« je dodal don Bosko. »Gospod je tebi že odpustil. Tvoje odpuščanje bo tudi njemu podelilo Božje usmiljenje.«

»Da, da, odpuščam mu,« je vzkliknil ubogi fant. Z rokami si je pokrnil obraz, planil je v jok in padel na blazine.

Nihče ni mogel prenesti takega hudega razpleta. Don Bosko je dal značenje staršem, da so odvedli tistega ubogega reveža, ki je močno ihtel in ni bil sposoben izgovoriti besede. Ker ga noge niso več nosile, so ga morali podpirati. Medtem je don Bosko z nekaj besedami, ki jih je znal povedati samo on, pomiril umirajočega in ostal ob njem vse do zadnjega trenutka.

Enega zadnjih nagovorov, preden so odšli fantje domov, je imel don Bosko 27. julija. Priporočil jim je dajanje dobrega zgleda. »Ko boste prišli domov, dajajte v vsem dober zgled. Pokažite, da imate vero. Sedaj v času svobode uporabite svobodo za to, da boste delali dobro, da boste pokazali, da ste verni kristjani, ki izpolnjujejo Božje in cerkvene zapovedi. Povedati vam hočem primer enega izmed naših še mladih dijakov. Ob koncu šolskega leta se je vrnil domov na počitnice. Prvi dan je pristopil s svojimi starši k mizi, in preden so sedli, je naredil znamenje svetega križa. Ko so starši videli to religiozno znamenje svojega malega sina, so začudeni govorili: »Glejte, kako nam ta naš sin daje dober zgled. To, kar bi morali storiti prvi mi, nas uči on, kako se dela.« Od tistega dne so starši prevzeli navado, da so vsakokrat, ko so sedli k mizi, naredili znamenje svetega križa.

Ko so z razdelitvijo nagrad zaključili šolsko leto, je vsak gojenec od don Boska dobil naslednji spominček:

Kako se obnašamo na počitnicah?

Vsak dan: če je mogoče, ministrirati pri sv. maši, premišljevanje in malo duhovnega branja, beg pred brezdeljem, povsod dober zgled.

Vsak teden: spoved in obhajilo.

Ob prazničnih dneh: maša, pridiga, blagoslov.

Beg pred grehom. Bog nas vidi. Bog nas bo sodil.

Šola se bo začela 16. avgusta.

24.

POGLAVJE

*Don Bosko in godovni dnevi gojencev – Napoved bolezni – Don Boska druž
z gojenci samo ljubezen do Boga – Don Bosko pripoveduje o smrti javne
grešnice, ki se je spreobrnila: priporoča gojencem zatajevanje čutov in molitev
– Smrt, ki se bo zgodila po treh lunah; don Bosko zagotovi na smrt bolnemu,
da ne bo umrl – Sanje: kača in rožni venec – Razlaga sanj – Don Bosko razlaga
in priporoča sveti rožni venec – Sinovi nadaljujejo očetovo izročilo*

MED POČITNICAMI JE VEČ FANTOV ostalo v oratoriju in don Bonetti in don Ruffino sta v svojih kronikah zapisala nekaj pomembnih dogodkov in več pogovorov z don Boskom. Prav tako sta nam don Janez Garino in don Francišek Provera zapustila nekaj spominov na ta mesec.

Don Bonetti piše: »Dne 3. avgusta je klerik Dominik Bongiovanni vprašal don Boska: 'Jutri je moj god. Podarite mi kaj v čast sv. Dominika, kakor to ob takih priložnostih vedno storite svojim gojencem.' Don Bosko mu je odgovoril: 'Darilo, ki ti ga podarjam, je trnjeva krona.'

Na večer istega dne je Bongiovanni zaradi slabega počutja legel v posteljo in naslednje jutro je bil že zelo bolan; bolela ga je glava, kot bi imel na njej železen obroč. Več dni se mu je bledlo.

To ni bilo edinkrat, ko je raznim fantom napovedal, naj se pripravijo na hude bolezni. Med drugimi je kleriku Ballesiju s podobo črne halje napovedal bolezen, ki se ga je lotila tri ali štiri dni pozneje.

Vsakokrat, ko je don Bosko prišel jest, potem ko so drugi predstojniki že pokosili, so fantje navalili v jedilnico. Lahko rečemo, da so ga naravnost oblegali, tako blizu so mu bili. Nekega dne je neki klerik, medtem ko je don Bosko jedel in govoril, nastavlil svojo glavo blizu k don Boskovi, da bi bolje slišal. Don Bosko

je iztegnil roko in se nenadoma dotaknil njegove glave, da bi jo lažje udaril ob svojo. Klerik mu je dejal: 'Prav, prav, povežite obe glavi.' Don Bosko pa je odgovoril: 'Samo ljubezen do Boga ju lahko združi.'«

Don Ruffino poroča: »Don Bosko je zvečer 6. avgusta takole govoril fantom:

– Danes ob pol enih je vstopil v mojo sobo nekdo in mi izročil listek, na katerem je bil naslov težko bolne osebe.

Prinašalec se mi je zdel popolnoma neznan. Odšel sem od doma, in potem ko sem opravil še neko nepomembno zadevo, sem šel v nakazano hišo. Vstopil sem. Bila je to zlovesča hiša.

– Je mogoče tukaj kdo, ki me je dal poklicati?

– Da, pridite sem. Popeljali so me v neko sobo. Bal sem se, ker se je jasno videlo, da je bil v tej hiši hudič za gospodarja. V sobi sem zagledal bolnico, ki je iztegnila roke, se oklenila mojih in prosila: 'Rešite mojo dušo! Se bom zveličala?'

– Upam, da se boste, sem odgovoril. Potem sem prosil druge ženske, da so odšle iz sobe, in sprejel njeno izpoved. Bil je skrajni čas, saj je že umirala. Ko sem končal, sem stopil iz sobe. Njene tovarišice so me obdale in vpraševale:

– Bo ozdravela?

– Oh, seveda bo ozdravela. Še nekaj trenutkov, pa bo v večnosti.

– Oh, revica! Oh, nesrečnica, so začele stokati in se žalostiti.

– Ne govorite tako, recite raje »nesrečne ve«, ker ste v predsobi pekla. In odpriđigal sem jim govor, kot ga še nikdar niso slišale. In one: Kaj naj storimo? Kaj naj storimo? To, kar pravite, je res, toda kaj naj storimo? – Prva stvar, ki jo morate narediti, je, da zbežite od tod.

– Toda, ji bodo prinesli svete zakramente?

– To je pa lepo, da na to mislite. Toda bojim se, da če bi v to hišo stopil Gospod, bi jo gotovo razneslo; hišo in njene prebivalce.

– In kaj sedaj?

– Šel bom k župniku in on bo ukrenil, kar je potrebno. S temi besedami sem odšel, se napotil k župniku in mu vse povedal. 'Pustite vse meni. Sam bom vse uredil.' Odpravil se je k bolnici. Komaj ji je še podelil sveto olje. Nekaj trenutkov pozneje je umrla. Zvečer je bila hiša čisto prazna. Srečna hčerka, ki ji je Bog izkazal milost, da je opravila spoved. Razpoloženje, ki ga je pokazala, daje upanje na večno odrešenje. Toda morali bi biti sami tam, da bi videli, kako so njenim tovarišicam stali lasje pokonci, kako so s pomodrelimi ustnicami in zgroženimi očmi dojemale, kako silno zlo je greh, zlasti če si pred smrtjo. Don Cafasso je menil, da če greh ne bi prinašal druge kazni kot grižnjo vesti, bi ga morali že samo zaradi tega zavračati. Nemogoče je, da bi človek, ki bi se le za trenutek zavedel svojega stanja, mogel še vztrajati v grehu.

Ta večer je don Bosko svetoval, da bi storili kaj v čast Devici Mariji, da bi se npr. varovali nevarnih pogledov, da bi zavračali slabo branje in da bi v ta namen vsak dan molili eno pozdravljenakraljico. Amen.

Don Garino poroča: »Dne 15. avgusta je v bolnišnici S. Giovanni (Turin) umrl 14-letni Janez Petiti iz Fossana. O njem je don Bosko v zasebnem pogovoru z nekaterimi, pri katerem sem bil tudi jaz, pred časom napovedal, da bo še pred iztekom treh lun eden izmed gojencev umrl. V tistih treh mesecih je neki rokodelec krojač po imenu David Quadrelli, rojen v Novari 1843, zelo zbolel. Don Bosko ga je hotel potolažiti in ga je zato obiskal.

Če bi bilo potrebno, bi mu tudi podelil svete zakramente. Ko ga je Quadrelli zagledal, je vzkliknil: 'Toda jaz nočem umreti!' Don Bosko ga je ljubeznivo pogledal in dejal: 'Prav, ti boš ozdravel. Toda namesto tebe bo umrl nekdo drug. Potem ga je blagoslovil. In Quadrelli je popolnoma ozdravel.«

Don Provera piše: »Don Bosko je dobil novo potrditev o nenehnih hudičevih napadih na duše, o škodi, ki jo povzroča, in o potrebi po nenehnem boju, da mu iztrgamo žrtve. *Človekovo življenje na zemlji je nenehen boj.* S počitnic se je vrnilo kakih sto gojencev z namenom, da bi ponavljali snov preteklega leta ali se pripravili ne prihodnje šolsko leto. Dne 2. avgusta 1862 je don Bosko po večernih molitvah po nekaj navodilih za hišni red takole spregovoril:

Želim vam pripovedovati sanje, ki sem jih imel pred nekaj dnevi (verjetno na predvečer praznika Marijinega vnebovzeta).

Sanjalo se mi je, da sem bil z vsemi našimi fanti v Castelnuovu d'Asti, v hiši mojega brata. Medtem ko so bili vsi na odmoru, se mi je približal nekdo, ki ga nisem poznal. Povabil me je, da bi šel z njim. Šel sem in popeljal me je na travnik ob dvorišču in mi v travi pokazal silno kačo, dolgo sedem do osem metrov. Ko sem jo zagledal, sem se ves stresel in sem hotel oditi.

– Ne, nikakor ne! Ne hodi proč, temveč pridi in poglej.

– In kako naj se približam tej pošasti? Ali ne veš, da lahko skoči name in me v trenutku požre?

– Nič se ne boj, ne bo ti storila nič žalega. Pridi, greva.

– Saj vendar ne bom tako neumen, da bi se spustil v tako nevarnost.

– Potem pa se ustavi tukaj, mi je dejal tisti neznanec.

Stopil je naprej in pobral neko vrv. Z njo v roki se je vrnil k meni in mi rekel:

– Primi v roke to vrv in jo trdno drži za en konec. Jaz bom vzel drugi konec, stopil na drugo stran in jo bova razpela nad kačo.

– In potem?

– Nato jo bova spustila kači na hrbet.

– Za božjo voljo, vendar ne kaj takega! Kajti gorje nama, če bova to storila. Kača se bo vrgla proti nama predrznežema in naju bo razcefrala na koščke.

– Ne, nikakor ne! Pusti, bom jaz opravil.

– *Pojdite sami. Jaz si že ne bom privoščil take predrznosti, ki bi me lahko stala življenje.*

In že sem hotel zbežati. Toda oni me je ponovno zadržal in mi zagotovil, da se mi ni treba ničesar bati, da mi kača ne bo storila nič žalega. Toliko me je pregovarjal, da sem ostal in privolil v njegove zahteve. Medtem je on splezal na drugo stran, dvignil vrv in z njo udaril kačo po hrbtu. Kača se je vzbočila, vrgla glavo nazaj, da bi grizla vrv, ki jo je udarila, toda namesto tega se je zapletla v zanko. Tedaj mi je neznanec zaklical: 'Trdno držite in ne spustite vrvi iz rok.' Skočil je k hruški, ki je stala tam blizu, privezal nanjo konec vrvi, ki ga je imel v roki, skočil k meni, vzel moj konec vrvi in jo privezal v okenski križ hiše, ki je stala tam blizu. Medtem se je kača zvijala, se divje metala ob tla, vihtela glavo sem in tja in si sama prizadevala rane, da so kosi mesa leteli daleč na vse strani. Tako je nadaljevala, dokler je bilo v njej še kaj življenja. Ko je poginila, je ostal od nje samo okostnjak.

Možakar je odvezal vrv od drevesa in okna, jo zvil v klopčič in mi dejal: 'Bodite pozorni.' Položil je vrv v neki zaboj, ga zaprl in nato zopet odprl. Dečki so se zgrnili okoli mene. Pogledali smo v zaboj in se začudili. Vrv se je zvila tako, da je predstavljala napis Zdrava Marija.

– *Kako je vendar to, sem dejal, ti si vrgel vrv kar tako v zaboj, sedaj pa je tako lepo urejena.*

– *Glej, je dejal možak, kača predstavlja hudiča, vrv pa zdravamarijo ali bolje rečeno rožni venec, ki je nadaljevanje zdravamarije, s katero ali s katerimi je mogoče premagati in uničiti vse peklenške hudiče.*

Do tukaj je, tako je sklenil don Bosko, prvi del sanj. Potem je še drugi del, ki je še bolj napet in zanimiv. Ker pa je ura že pozna, ga bomo nadaljevali jutri. Medtem pa si zapomnimo besede, ki jih je izrekel tisti možakar o zdravamariji in rožnem vencu. Zmolimo ju pobožno ob vsakem napadu hudega duha v vseh skušnjavah, prepričani, da bomo vedno zmagali. Lahko noč!

Dovolite, da stvari malo pojasnimo, ker don Bosko o vsem tem ni ničesar povedal in ničesar razložil.

Hruška, o kateri govorijo sanje, je tisto drevo, na katero je don Bosko kot deček privezoval en konec vrvi, drugi konec pa na nedaleč stoječe drugo drevo, da je na njej izvajal svoje igre ter s tem zabaval svoje sovaščane in jih obenem prisiljeval, da so poslušali njegove razlage katekizma. Zdi se nam, da je to hruško mogoče primerjati z drevesom, o katerem govori Visoka pesem 2,3: Kakor jablana med drevesi gozda, tako je moj dragi med človeškimi sinovi. Tirino in mnogi drugi razlagalci Svetega pisma menijo, da je jablana lahko kakršnakoli rastlina, ki prinaša sadove. To drevo daje prijetno in osvežujočo senco in je simbol Jezusa Kristusa, njegovega križa, iz moči katerega prihaja učinkovitost molitve in gotovost zmage. Je mogoče to razlog, zakaj je en konec vrvi, ki je postala usodna za kačo, pripeta na hruško? In ali drugi konec vrvi, ki je bil pritrjen na okenski križ, ni znamenje, da je prebivalcem tiste hiše in njegovim sinovom zaupano poslanstvo, da širijo molitev rožnega venca?

Don Bosko je to že dolgo tako razumel.

V Becchih je ustanovil vsakoletni praznik. Hotel je, da bi gojenci vseh zavodov molili rožni venec. V pridigah in spisih je skušal znova vzpostaviti staro navado molitve rožnega venca v družinah. Prepričan je bil, da je rožni venec tisto orožje, ki bo dalo zmago ne samo posameznikom temveč celotni Cerkvi. Zato so njegovi učenci izdali vse okrožnice Leona XIII. o tej Mariji tako dragi molitvi. V Salezijanskem vestniku so si prizadevali, da so udejanjali želje Jezusovega namestnika na zemlji.¹⁷

¹⁷ Velečastiti oče (don Rua)!

Ko sem se vrnil z evharističnega kongresa v Neaplju, sem z velikim veseljem ugotovil, da priporočilo Salezijanskega vestnika župnikom začenja prinašati svoje sadove. Zato se vaši uglednosti iz srca zahvaljujem in vam zagotavljam, da izpolnjujete veliko željo svetega očeta, da bi hranili živ spomin na njegove okrožnice z ustanovitvijo bratovščine svetega rožnega venca.

K tem izrazom hvaležnosti dodajam še prošnjo, da bi od časa do časa z nekaj vrsticami opozorili župnike in rektorje cerkva, da ne bi pozabili na ustanovitev bratovščine svetega rožnega venca.

Naj Bog vedno podpira vaše prizadevanje. Ostajam vdan služabnik v Jezusu in Mariji.

+ Fr. Vincenc Leone Sallua, Comm. Gle., nadškof kalcedonski

Rim, palača svetega oficirja, 27. novembra 1891

25.

POGLAVJE

Don Bosko razodene drugi del sanj – Kačje meso, zastrupitev, če ga kdo je; protisredstvo, ki more oživiti – Zgodovinska resnica – Naše razmišljanje o drugem delu sanj – Cvetke za praznik Marijinega rojstva: ne grešiti, dajati dobre nasvete, otresti se slabih navad, imeti zaupanje v predstojnike; življenjska spoved za tiste, ki je še niso opravili; ljubimo Jezusa, da nas bo ljubila Marija; lepo obnašanje v cerkvi; pokorščina – Don Boska povabijo, da pridiga in blagoslovi podobo presv. Marijinega Srca v Montemagnu; želi si pismenih poročil in svetuje predhodne korake – V Montemagnu pridigata kanonik Galletti in don Bosko – Don Bosko hvali kanonikovo svetost in goreče pridiganje – Javno bogokletno dejanje v Turinu – Don Boskov družinski govor; na oltar bodo povzdignjeni dečki iz oratorija; najlažji način, da postanemo sveti; njegova skrb za dušno dobro fantov – Tretja izdaja Zgodovine Italije in La Civiltà Cattolica

POTEM KO SMO BRALCEM IZRAZILI svoje skromno mnenje o pomenu hišice v Morialdu in o drevesu ob gumnu, nadaljujemo pripoved don Provera, ki nam sporoča nove okoliščine sanj in don Boskovo razlago.

»Dne 21. avgusta zvečer so po končanih večernih molitvah bili vsi neučakani, da bi slišali drugi del sanj, ki ga je don Bosko ocenil kot zanimivega in se je tikal vseh. Vendar naših želj nismo mogli utešiti. Don Bosko je stopil na prižnico in rekel: 'Včeraj zvečer sem vam napovedal, da bom danes nadaljeval pripoved o sanjah. Toda na svojo veliko žalost ne morem držati besede.'

Ob teh besedah se je od vseh strani zaslišalo šepetanje, ki je razodevalo nezadovoljstvo in razočaranje. Don Bosko je malo počakal, da se je nezadovoljstvo poleglo, in nadaljeval: 'Kaj hočete? Razmišljal sem včeraj zvečer, razmišljal sem danes in prišel do sklepa, da ne bi bilo primerno nadaljevati o sanjah, ker gre

za stvari, za katere želim, da se ne bi zvedelo zunaj zavoda. Zadovoljite se torej s tem, kar sem vam povedal v prvem delu.'

Naslednji dan, 22. avgusta, smo ga večkrat prosili, da bi nam sanje povedal, če že ne javno, pa vsaj zasebno, zlasti tisto, kar je zamolčal. Vendar ni hotel privoliti. Po mnogih prošnjah in moledovanju se je uklonil in obljubil, da bo zvečer še govoril o njih. Po končanih večernih molitvah je res začel:

'Po toliko prošnjah bom povedal drugi del sanj. Če že ne vsega, vam bom povedal vsaj tisto, kar vam smem povedati. Toda najprej postavim pogoj, da nihče naj ne piše ali govori zunaj hiše o stvareh, ki vam jih bom pripovedoval. Govorite o tem med seboj, zbijajte šale, storite, kar hočete, vendar samo med seboj.'

Medtem ko sva jaz in tisti možakar govorila o vrvi, kači in različnih pomenih, sem se obrnil in videl, kako so fantje pobirali kose kačjega mesa in ga jedli. Takoj sem jim zaklical: 'Kaj vendar počnete? Ste znoreli? Ali ne veste, da je to meso strupeno in vam bo zelo škodovalo?'

– Kaj še, so odgovorili fantje, saj je vendar tako dobro. Toda tisti, ki so jedli meso, so padli na tla, se napihnili in postali trdi kot kamen. Jaz se nikakor nisem mogel pomiriti, kajti kljub vsemu temu, kar so videli, so drugi fantje še vedno jedli meso. Kričal sem, klical tega in onega, suval, dajal zaušnice temu in onemu, da bi jih odvrnil od uživanja mesa, toda vse je bilo zaman. Tu je eden padel po tleh, tam pa je drugi mirno jedel. Tedaj sem poklical klerike na pomoč in jim naročil, naj se pomešajo med fante in si na vso moč prizadevajo, da ne bi nihče jedel tega mesa. Moj ukaz ni dosegel zaželenega uspeha. Še več. Nekaj klerikov je celo začelo jesti kačje meso, tako da so tudi oni padli po tleh kot drugi. Ko sem videl okoli sebe na tleh toliko fantov v strašnem položaju, sem bil ves iz sebe.

Tedaj sem se obrnil k neznanču in mu rekel: 'Kaj vendar vse to pomeni? Ti fantje vedo, da jim to meso prinaša smrt, pa ga vseeno hočejo jesti! Zakaj?'

Odgovoril je: 'Saj vendar dobro veš, da živalski človek ne dojema tega, kar je Božje.'

– Toda ali ni več nikakršnega sredstva, da bi si te fante spet pridobil?

– Seveda je.

– Kaj bi bilo to?

– Ni drugega sredstva kot kladivo in nakovalo.

– Nakovalo in kladivo? Kaj naj naredim s tem?

– Fante je treba podvreči delovanju teh orodij.

– Kako? Ali naj jih položim na nakovalo in kujem s kladivom? Tedaj je možakar razložil svojo misel: 'Poglej, kladivo pomeni spoved, nakovalo pa sveto obhajilo. Treba je uporabiti ti dve sredstvi.' Spravil sem se na delo in ugotovil, kako učinkoviti sta ti dve sredstvi. Toda ne za vse. Veliko fantov je ponovno zaživel, za nekatere pa sta bili ti sredstvi neučinkoviti. To so tisti, ki ne opravljajo dobro svoje spovedi.

Ko so fantje odšli vsak v svojo spalnico, sem zasebno vprašal don Boska, zakaj njegov ukaz klerikom, naj bi ne jedli kačjega mesa, ni imel pričakovanega

uspeha. Odgovoril je: Niso me vsi ubogali. Še več, nekaj teh klerikov sem videl, kako so tudi oni jedli meso.

Te sanje navsezadnje predstavljajo resnično stanje življenja in don Bosko z besedami in dejanji kaže notranji položaj ene izmed stoterih skupnosti, kjer se sredi najdragocenejših kreposti dobijo tudi takšni žalostni primeri. Temu se ni treba čuditi. Žal se hudobija po svoji naravi širi veliko obilneje kot krepost. Zato je nenehna čuječnost nujno potrebna.

Mogoče bi se komu zdelo, da bi bilo bolje omiliti ali celo opustiti kak neprijeten opis. Vendar ne mislimo tako. Če naj zgodovina zares opravi svojo plemenito nalogo učiteljice življenja, potem mora opisovati preteklo življenje tako, kakor je resnično potekalo, da bodo naslednji rodovi ne samo dobili spodbudo in pogum za kreposti svojih prednikov, temveč se iz njihovih spodrseljav tudi naučili previdnosti, po kateri se morajo ravnati. Pripoved, ki prikazuje samo eno stran zgodovinskih dejstev, vodi k napačnim predstavam. Zmote in pomanjkljivosti, ki so jih drugi zagrešili, se zlahka ponavljajo, če jih nismo prepoznali kot take in se jih nihče ne bo varoval. Napačno zamišljena apologija ne koristi dobronamernim in ne spreobrača slabo razpoloženih, medtem ko popolna odkritosrčnost rodi gotovost in zaupanje.

V pojasnitev našega mnenja bomo povedali, da je don Bosko dal sanjam razlago, ki so jo mogli fantje razumeti, vendar pa je istočasno dal slutiti, da jim pripisuje še globlji pomen. Ni jih povedal, ker se mu je verjetno v tistem trenutku zdelo zanje nepomembno. V sanjah je videl sedanost, pa tudi daljno prihodnost, kot se je to zgodilo v sanjah o kolesu in v drugih, kar bomo še pokazali. Toda, ali razpadajoče meso pošasti ne pomeni mogoče pohujšanja, ki vodi v izgubo vere, ter branja nemoralnih in veri sovražnih knjig? In kaj naj drugega pomeni nepokorščina predstojniku, padec, napihnenost, trdota kamna kot krivdo, ošabnost, trdovratnost, hudobijo?

Strup, ki je prišel vanje s tisto nesrečno hrano, je prišel od zmaja, ki ga Sveto pismo opisuje v 41. poglavju Jobove knjige in o katerem cerkveni očetje trdijo, da je podoba Luciferja. V 15. vrstici pravi: Njegovo srce je trdo kot kamen. In tako postane srce ubogih zastrupljenih upornikov uporno in zakrknjeno v hudobiji. In kakšno zdravilo je mogoče dobiti za tako trdoto? Don Bosko se izraža z delno nejasnim simbolom, ki pa konec koncev nakazuje nadnaravno pomoč. Zdi se nam, da je stvar mogoče razložiti takole: potrebno je, da predhodna milost, ki smo jo prejeli z molitvijo in žrtvami dobrih, vname trda srca in jih zmehča, da dva zakramenta, to je kladivo ponižnosti in nakovalo evharistije, na katerem železo dobiva stalno umetniško obliko, ki naj se potem ustali, lahko dosega svojo

Božjo učinkovitost. Kladivo, ki udarja, in nakovalo, ki prestreza udarce, morata sodelovati pri uresničitvi dela, ki je v našem primeru prenova razjednega srca, ki pa je postalo dojemljivo. In v tem trenutku se kot v pajčolanu blestečih isker povrne v prvotno stanje.

Ko smo tako izrazili našo misel, se vračamo h kronikam. Don Bosko je bil prepričan, da je s pomočjo presvete Device Marije sposoben prenesti in premagati vse napade peklenkega sovražnika, in je v tem razpoloženju pripravljaval svoje gojence na praznik Marijinega rojstva. Dne 29. avgusta je dal prvo cvetko in v naslednjih petih večerih še naslednje. Don Bonetti jih je zapisal:

1. *Vsi si v tej devetdnevnicu prizadevajmo, da v tem času ne bomo storili nobenega greha, tako smrtnega kot odpustljivega.*

2. *Dajmo kak dober nasvet kakemu tovarišu.*

Naslednji večer je dal cvetko vsem na splošno in priporočil, da bi si z resnim naporom prizadevali, da bi odpravili naše slabe navade, dokler smo še mladi, in da bi tako v telesnih kakor duhovnih zadevah zaupali v predstojnike.

3. *Premislimo, ali ne bi bilo primerno, da opravijo življenjsko spoved tisti, ki je še niso. Tisti, ki so jo že opravili, pa naj obudijo kesanje vseh grehov iz prejšnjega življenja.*

4. *Pripovedoval nam je, kaj je nekoč don Cafasso povedal nekemu brentaču, ki ga je vprašal, kaj Božji materi Mariji najbolj ugaja. Tedaj je don Cafasso vprašal brentača: 'Kaj materam najbolj ugaja?'*

Ta je odgovoril: 'Če božamo njihove otroke.'

– Tako je, je odgovoril don Cafasso, prav si povedal. Če torej hočeš storiti kaj, kar materi Božji Mariji najbolj ugaja, pogosto nežno božaj njenega sina Jezusa, najprej tako, da ga prejemaš v svetem obhajilu, in nato tako, da varuješ svoje srce vsakega tudi odpustljivega greha.

– Tako je don Cafasso povedal tistemu človeku in prav isto pravim tudi jaz vam.

5. *Jutri naj se vsak z vso močjo potruди, da ne bo sedal na pete, se naslanjal na klop ali skušal pri molitvi iskati kako drugo udobje. To velja zlasti za tiste, ki imajo navado delati drugače. Za vse pa naj velja cvetka, da bi se trudili govoriti italijansko in da bi se med seboj opozarjali, če bi kdo pozabil.*

6. *Popolna pokorščina v vsem. Opozarjajmo se na izpolnjevanje pravil in poklicnih dolžnosti. Če je potem komu ukazana posebna naloga, naj jo opravi z veseljem in takoj, zagotavljam vam, da je to najljubša cvetka, ki jo lahko poklonimo nebeški materi Mariji. Na tak način si bomo zaslužili ime njenih otrok in ona nas bo kot ljubeča mati učila svetega božjega strahu, kakor nam sama po ustih Cerkve obljublja: Otroci, poslušajte me, božjega strahu vas bom učila.*

Tako je don Bosko govoril svojim sinovom, ki jih je za nekaj dni moral zapustiti. Moral je iti v Montemagno, kjer so 8. septembra obhajali praznik presvetega Marijinega srca.

Markiza Fassati je pri Lorenzoniju naročila veličastno sliko Božje matere Marije za glavni oltar in dala na voljo 4. lir na leto župniku, ki naj bi poskrbel, da bi pri tem oltarju kak duhovnik vsako soboto opravil pobožnost. Ta naj bi obsegala daritev sv. maše in pete litanije Božje matere Marije z blagoslovom z Najsvetejšim. Pobožnost naj bi se opravila v zgodnjih jutranjih urah. Odločili so se tudi, da bodo ustanovili bratovščino presvetega Srca Marijinega. Za pripravo pa naj bi služila tridnevnica s pridigami v obliki duhovnih vaj.

Markiza je že na začetku avgusta omenila zadevo don Bosku, ki se je rade volje odzval in markizici Azelii, ki mu je pisala po naročilu matere, takole odgovoril:

Preljuba v Jezusu in Mariji!

S kanonikom Gallettijem sva se dogovorila, da prideva v Montemagno v čast Mariji.

Morava samo vedeti:

1. Koliko pridig je potrebno in kdaj se pobožnost začne.

2. So pridige v italijanščini ali v piemontskem narečju.

Lepo se vam zahvaljujem za novice, ki mi jih sporočate. Priporočam vam samo, da bi bili v zadovoljstvo očku in mamici in lep zgled krščanskega življenja Emanuelu. Sovražnik duš vas bo skušal postaviti na preizkušnjo. Pa se ne bojte! Pokorite se, zaupajte v Jezusa v zakramentu in v Marijo Brezmadežno.

Gospodov blagoslov naj pride nad vas, vašega očka in mamico in zlasti še na mojega velikega prijatelja Emanuela. Molite tudi zame, ko se izrekam za vas vseh vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO

Turin, 15. avgusta 1862

Gospe markizi pa je poslal naslednji dopis:

Velezaslužna gospa markiza!

Strinjam se z vsem, kakor ste pisali. Bodite tako dobri in dodajte še nekaj pojasnil.

Če odpotujemo od tu 6. septembra ob enajstih, bomo prišli še pravočasno za večerno pridigo?

Ali gospod dekan meni, da naj bi v nedeljo in ponedeljek imeli po tri pridige?

Ali gospod dekan želi, da pridigamo v italijanščini ali v piemontskem narečju? Nama je vseeno.

Gospod dekan naj bi se domenil z generalnim vikarjem za spovedno dovoljenje, ker prihajava iz raznih škofij.

Gospod dekan naj poskrbi za spovednike, kajti ob takih priložnostih je vedno malo časa in tudi spovednikov je navadno malo.

Presveta brezmadežna Devica naj nas vse ohranja in milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj pride na vas, na gospoda markiza in na vso vašo družino, medtem ko imam čast, da se izrekam za vaše dobrodelne uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 29. avgusta 1862

Duh. JANEZ BOSKO.

Kanonik Evgenij Galletti in don Bosko sta prišla v Montemagno na dogovorjeni dan in začela pridigati. Pridiganje je bilo nagrajeno z obilno žetvijo, kakor je bilo mogoče pričakovati od besed teh dveh svetih duhovnikov. Don Alojzij Porta nam je pripovedoval, da je bil kanonik Galletti, ko je govoril o Mariji, podoben serafu. Tudi don Bosko je po pričevanju don Rue navdušeno govoril o njegovi kreposti, resnem življenju in duhovnem pomaziljenju njegovih pridig. Izražal se je tako, da se je zdelo, da je on sam daleč od popolnosti Božjega služabnika. Toda tudi njegove pridige so navdušeno poslušali mnogoštevilni verniki, ki so polnili cerkev.

Toda prav v času, ko je don Bosko blagoslavljal podobo presvetega srca Marijinega v Montemagnu, se je 8. septembra zgodilo v Turinu hudo bogoskrunstvo. Po državnem zakonu se je na ta dan morala opraviti slovesna procesija od turinske stolnice v zahvalo za rešitev mesta pred francosko zasedbo leta 17.6. Kar nenadoma je nekdo skočil na prestol, kjer je bil Marijin kip z detetom v naročju, pripravljen za procesijo, in začel s sekiro, ki jo je imel skrito pod plaščem, udrihati po posrebrenem bakrenem kipu. Odletela je glava in ročica deteta. Nemogoče je opisati kričanje, jok, zmedo in nemir, povzročeno v prostorni cerkvi. Priskočil je karabinjer in s sabljo potolkel nesrečneža, ki je kar naprej udrihal po kipu. Vsega krvavega so zvezali in ga zavarovanega pred razjarjeno množico, ki ga je hotela raztrgati na kosce, odvedli, medtem ko je kričal: »Primorali so me, da sem to storil. Plačali so me za to.« Malopridnež ni bil nikdar slaboumen, toda ker je javna oblast hotela braniti hudodelce določene stranke, so ga razglasili za norega in ga poslali naravnost v norišnico.

Slovesno zadoščevalno tridnevnicu so zaradi tega bogoskrunstva obhajali najprej v stolnici, potem pa še v Consolati. Udeležil se ga je tudi don Bosko, ki se je vrnil iz Montemagna.

Dečki so v oratoriju nepotrpežljivo pričakovali don Boska in tudi don Bosko si ni ničesar bolj želel, kot da jih je imel spet okoli sebe. Don Bonetti piše v svoji kroniki: »13. september. Ko si z don Boskom, se vedno kaj naučiš, še več, tudi od ene same njegove besede prihajajo spodbude za zavzeto pot čednosti. Nekega dne smo se mu po kosilu približali in ga obdali v želji, da bi slišali kako poučitev. Pogovor je nanesel na način, kako naj postanemo sveti in kako so vsi veliki Božji služabniki cenili in opravljali pokoro, kakor je to delal tudi naš Dominik Savio.

Potem ko je precej časa govoril o tem in navajal zglede zdaj enega zdaj drugega svetnika, je takole nadaljeval: 'Lahko vam zagotovim, da bomo imeli v našem zavodu dečke, ki bodo povzdignjeni na čast oltarja. Če bo Dominik Savio nadaljeval čudeže, ki jih dela, sem prepričan, da bom jaz, če bom še pri življenju, storil vse za njegovo razglasenje za svetnika in da bo sveta Cerkev dovolila njegovo češčenje vsaj nam tukaj v oratoriju.' 'Srečen dan,' smo vsi vzkliknili, 'kako velik praznik bo to za nas!'

Nato je don Bosko kleriku Anfossiju postavil tole vprašanje:

'Kaj meniš, kako bi najlažje postali svetniki?'

Navedli so lepo število načinov. Toda ko je vse slišal in malo pomislil, je, ne da bi komu segel v besedo, dejal: 'Naslednje. Videti Božjo voljo v vsem, kar nam zapovedujejo predstojniki, in v vsem, kar se nam dogaja v življenju. Včasih se nam zares zdi, da stvari ne bi smele biti take, kot so. Tedaj je čas, da si upamo reči: tako so ukazali in zato naprej. Drugič bomo prizadeti od kake telesne ali duhovne nevšečnosti. Ne izgublajmo poguma ob tolažilni misli, da je vse uredil nam v korist dobri oče, ki je v nebesih. Darujmo njemu vse, kar imamo, in sami sebe. To je najbolj preprosto sredstvo, da z veliko lahkoto dospemo do najvišje popolnosti. Mogoče bi se kdo želel pokoriti, se postiti. Predstojnik mu bo svetoval, naj tega ne dela. Prav, pokoravajmo se. Tako bomo gotovi, da bomo izpolnili Božjo voljo in se povzpeli za stopnjo više v svetosti.'

Ko je nekoč govoril o svoji želji, da bi rešil duše svojih fantov, je dejal: 'Če bi si jaz toliko prizadeval za zveličanje svoje duše, kot si prizadevam za zveličanje vaših, bi lahko bil prepričan, da jo bom rešil.' Ko je ob drugi priložnosti povedal, kako zelo si želi, da bi imel v lasti srca svojih fantov, je dodal: 'Vse bi dal, da bi si pridobil srca svojih fantov, da bi jih daroval Gospodu.'

Leta 1862 je don Bosko dal v tiskarni Luigi Ferrando ponatisniti tretjo izdajo svoje Zgodovine Italije skupaj z zemljepisno karto Italije. *Civiltà Cattolica*, serija V, zvezek III, stran 472 jo takole ocenjuje:

V času, kot je naš, v katerem zgodovinska laž šminka resnico z namenom, da bi zastrupila mlade glave, je zelo pomembno, da poznamo dela, ki pri vzgoji mladine služijo kot protisredstvo zgoraj imenovanim uničujočim namenom. Mednje sodi odlična knjiga uglednega don Boska; o tem nam ni treba na široko dokazovati. Ko smo ob drugi priložnosti govorili o tem delu, smo navedli njegove prednosti.¹⁸ Te so v novi izdaji še večje.

Glede na cilj, ki ga pisatelj hoče doseči, to je italijansko mladino na lahek, jasen in kratek način učiti domačo narodno zgodovino, lahko trdimo, da v Italiji ni enake. Sestavljena je izredno skrbno in z obilico podatkov, ki jih v podobnih priročnikih le redko dobimo.

¹⁸ La Civiltà Cattolica, III. serija, V. zvezek, stran 482.

Knjiga je razdeljena v tri obdobja; prvo se začne s prvimi prebivalci polotoka in tretje pride do vojne leta 1859. Kratak pregled zgodovine stare dobe s primerjavo nekdanjih imen s sodobnimi zaključuje v obliki povzetka celo knjigo. Izpod peresa odličnega don Boska se zgodovina ne spremeni v pretkano širjenje zvitih političnih idej v smislu lažne svobode, kakor se na žalost dogaja pri drugih piscih različnih epilogov, priročnikov in povzetkov, ki jih je Italija polna in jih imajo v mnogih šolah celo za dobre. Z dejstvi, obilico snovi, jasnostjo sloga in simetrijo reda družni pisatelj zdrav nauk in čvrsta načela tako v moralnem kakor religioznem in političnem smislu. To je tista kakovost, ki nas sili, da to knjigo priporočimo družinskim očetom ter učiteljem in vzgojiteljem, ki si želijo, da bi njihovi sinovi, otroci in učenci bili dobro poučeni v narodni zgodovini in ne zastrupljeni z lažno zgodovino naše dežele.

Naj pokažemo, kako odlični pisatelj sam razloži način izbire, sestavljanja in urejanja zgodovinske snovi. »Opiram se na moralno neoporečna dejstva, ki nosijo v sebi resen nauk, opuščam pa negotove trditve, lahkotne podmene, prepogosto navajanje citatov raznih avtorjev, kakor tudi previsoka politična razglabljanja, ki so mladini nekoristna, dostikrat pa tudi škodljiva. Bralcu lahko zagotovim, da nisem napisal niti enega odstavka, ne da bi ga primerjal z najbolj uglednimi avtorji, in kolikor mi je bilo mogoče, sodobnimi ali vsaj najbližjimi času, o katerem poročam. Prebral sem tudi moderne pisatelje, ki obravnavajo dogajanje v Italiji, in od njih prevzel vse, kar se mi je zdelo uporabno.«

Moramo povedati še nekaj, kar je na nesrečo res. Naš polotok preplavljajo poljudni in vzgojni spisi, v katerih mrgoli pogubnih modernih zmot o papeštvu, Cerkvi, duhovništvu, o cerkveni in civilni oblasti. Peklenska zarota sinov teme proti večni luči nenehno uničuje že v prvih zametkih dobro seme v nežnih dušah otrok. Zato štejemo za dejanje resničnega prijateljstva, ko svetujemo našim katoliškim bralcem temeljno knjigo, ki podaja resnico in varuje neizkušene pred zmot.

V potrditev naših besed in kot prikaz resnično katoliškega duha ki preveva vso knjigo, hočemo našim bralcem predložiti sočen in nadvse moder izbor načel, ki sklepajo celotno predstavitev:

»S tem sklepamo pripoved o zgodovini Italije, toda za konec vsega povedanega bi vam rad vtisnil globoko v spomin nekaj načel, ki jih ne pozabite, temveč jih prenesite na vsako drugo zgodovino, ki bi vam prišla v roke.

Zapomnite si torej, da je zgodovina človekova silna in velika učiteljica. Silna zato, ker prikazuje človeška dejanja tako, kakor so se zgodila, ne glede na dostojanstvo, veličino in bogastvo tistih, ki so jih storili. Ko je kako dejanje storjeno, ima zgodovina pravico, da o njem poroča, ga odobrava ali kara, kakor pač zasluži. Zato se moramo zelo bati vsega, kar bodo drugi rekli o našem ravnanju, in živeti tako, da bodo ljudje mogli o nas govoriti samo dobro.

Poleg tega je zgodovina velika učiteljica zaradi stvari, ki jih uči. Kaže nam, kako so v vsakem času ljudje ljubili krepost in občudovali tiste, ki so jo uresničevali. Nasprotno pa so vedno zavračali hudobijo in obsojali hudodelce. To pa mora biti za nas spodbuda, da se bomo vedno izogibali hudega in delali dobro.

Končno naj vam ostane globoko vtisnjena misel, da je bila vera v vsakem času opora človeške družbe in družine in da tam, kjer ni vere, ni drugega kot nered in nemoralnost. Zaradi tega si moramo prizadevati, da jo bomo gojili, ljubili in storili vse, da jo bodo vsi ljubili. Istočasno pa se moramo varovati tistih, ki je ne spoštujejo ali jo celo prezirajo.

Jezus Kristus, naš odrešenik, je ustanovil Cerkev in samo v tej Cerkvi se ohranja resnična prava vera. To je katoliška, edino prava, edino sveta, zunaj katere ni rešenja.

Ljubimo jo zato in naj povem še enkrat, živimo po njej. Ljubimo jo s trdnim verovanjem, živimo po njej tako, da izpolnjujemo njene zapovedi. In ker je samo en Bog, samo ena vera in samo ena religija, se tudi mi združimo v eno edino vez vere in ljubezni, da si bomo med seboj pomagali v potrebah tega življenja. Tako bomo, medsebojno podpirani v telesnih in duhovnih potrebah, prišli nekoč v večno kraljevanje z Bogom v domovini blaženih v nebesih.«

26.

POGLAVJE

LOTERIJA 1862 – OPOMBE IN DOKUMENTI

Tretji datum loterije – Prošnja turinskemu prefektu za drugo podaljšanje žrebanja in za pomnožitev srečk – Ugodna privolitev finančnega ministrstva in prefektуре – L'Armonia: Obisk razstave dobitkov – Ustanova sv. Pavla in turinska občinska uprava ne moreta sprejeti srečk – Prispevek škofa iz Guastalle – Ljubeznivo don Boskovo pismu nekemu gospodu, ki so mu že drugič pošle srečke za razpečavanje – Velikodušnost nadškofa v Firencah – Loterijo priporočijo predstavnikom tujih dvorov pri italijanskem kralju

NA ZAČETKU SEPTEMBRA naj bi se izvedla loterija. Toda ker je don Bosko skušal čim bolj izkoristiti ugodne okoliščine, ki so spremljale njegove zamisli, je v soglasju s turinskim županom poslal prefektu turinske pokrajine naslednje pismo:

Veleugledni gospod prefekt!

Dobrohotnost, s katero je javnost sprejela loterijo, ki ste jo vi odobrili z odredbo z dne 2. julija tekočega leta, in obilica dobitkov, ki so se nabrali, so prisilili pripravljalni odbor, da ponovno pridemo k vaši že dokazani dobrohotnosti in vas prosimo še nadaljnjih uslug.

1. Odobritev ocenjevanja dobitkov od št. 1821 do 2835, ker se je na novo nabralo 1.14 predmetov, ki so po mnenju podpisanih ocenjevalcev vredni približno 28.24 lir. Vsaka deseta srečka bi bila zastonj, kakor se je to delalo že do sedaj in je poseben odlok prefektуре to odobril. To bi zneslo skupaj 30.815 lir in 61.630 srečk, za kar prosimo vašo cenjeno odobritev.

2. Dovoljenje za javno razstavo dobitkov do prihodnjega 23. septembra, da bi imeli zadosti časa za razpečavanje srečk, za dovoljenje katerih smo prosili.

V upanju, da bo prošnja ugodno rešena, se vam pripravljalni odbor iskreno zahvaljuje, medtem ko vam v imenu istega odbora izkazujem odlično spoštovanje.

V odsotnosti predsednika tajnik FRIDERIK vitez OREGLIA

Turin, 26. avgusta 1862

Tej tretji prošnji je bil priložen seznam dobitkov od št. 1.821 do 2.835 z ustreznimi ocenami¹⁹ in kolki.

Tudi tej prošnji so ugodili.

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE

5. oddelek Turin, 25. septembra 1862 Prot. št. 12.129 - Reg. št. 664

Na osnovi ugodne rešitve finančnega ministrstva je podpisanemu v veliko čast, da duhovniku gospodu Bosku z odlokom tega urada z dne 21. tekočega meseca,²⁰ ko je bilo izdano dovoljenje za dodatno povečanje srečk glede na število in vrednost dobitkov in podaljšanje žrebanja loterije v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega in drugih oratorijev v Turinu, kakor je bilo zaproseno 26. avgusta, odobravamo v smislu zaželenega.

Sem spada tudi tretji seznam podarjenih predmetov z namenom nadaljnjega postopka. Za prefekta RADICATI

Tako pridobljeni mesec za don Boska ni bil malenkost in Armonia je 3. septembra objavila naslednje sporočilo:

Lepa razstava dobrodelne loterije. Včeraj smo v naše veliko zadovoljstvo obiskali javno razstavo dobitkov loterije v korist moških oratorijev sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija in sv. Angela varuha. Navdalo nas je veliko občudovanje in presenečenje, ko smo videli tako elegantno in raznovrstno zbirko predmetov, ki so jih darovali razni kraji in razne osebnosti. Najpomembnejši sta dve predstavitvi sv. Petra in sv. Pavla, ki jo je darovala velikodušna dobrohotnost vladajočega papeža Pija IX. Številni in bogati so zlasti darovi njegovega kraljevskega visočanstva princa Evgenija, princa Tomaža, kneza genovskega, turinskega župana in mnogih drugih, ki jih ne moremo vseh naštetih in vsega opisati.

Zvedeli smo, da sta kraljevska princa pred odhodom iz glavnega mesta poslala kupiti dobršno število srečk. Prav tako je velikodušno kupilo veliko število srečk notranje mini-

¹⁹ Umetniški predmeti v vrednosti 2.100 lir. Profesor Giuseppe Volpato. Drobno blago in domišljijski predmeti, navedeni v pričujočem seznamu 25.914 lir. Jožef Buzzetti.
Za prefekta Radicati

²⁰ PREFEKT TURINSKE POKRAJINE:

Potem ko smo videli predhodno poročilo.

Potem ko smo pregledali tretji seznam dodatnih dobitkov v korist Oratorija sv. Frančiška Saleškega in drugih oratorijev, ustanovljenih v Turinu, pod številko 1.014, z dodatno deseto brezplačno srečko, in videli dekret tega urada z dne 2. julija, s skupno vsoto 30.815 lir za 61.630 srečk, ki naj bi se izdale; potem ko smo pregledali izjavo zapriseženih ocenjevalcev profesorja Janeza Volpata in Jožefa Buzzettija; potem ko smo videli odlok istega urada z vsemi drugimi dopisi; potem ko smo pregledali priloženi pravilnik s kraljevim odlokom z dne 4. marca 1855, št. 606.

IZJAVLJAMO

Pripravljalnemu odboru za loterijo Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu in drugih oratorijev prav tako v Turinu se da dovoljenje za izvedbo žrebanja 30. septembra in izda 61.630 srečk k že izdanim za že določeno ceno 5. centov za vsako, z upoštevanjem vseh predhodnih predpisov in odlokov, o katerih govori že zgoraj omenjeni odlok tega urada. Turin, 21. septembra 1862

strstvo. Veliko zaslužnih organizatorjev je zbiralo dobitke in razpečevalo srečke. Ker pa je ostalo še veliko nerazpečanih srečk, so žrebanje, ki bi se moralo opraviti danes (3.), prenesli na 23. tekočega meseca. Upamo, da bodo dobrotniki ubogih otrok našega preprostelega ljudstva podprli to dobrodelno prireditvev. Vsi vedo, da ti oratoriji skušajo najbolj nevarnostim izpostavljene dečke spreobrniti k moralnosti in delu. Kaj bi moglo biti kaki družbi bolj koristno? Srečka stane 50 centov. Kdor jih kupi deset, dobi enajsto zastonj. Kdor jih vzame 25, ima zagotovljen dobitok. Srečke z zagotovljenim dobitkom so v serijah po 25, rdeče barve in stanejo 12,50 frankov.

Don Bosko je kar naprej priporočal odboru complete srečk za osebe in ustanove, ki so jih pozabili, tudi za tiste, za katere je vedel, da jih ne bodo zadržali. Če že ni dobil denarja, pa je vsaj dal spoznati svoje oratorije.

Vodstvo Ustanove sv. Pavla je tajniku pripravljalnega odbora vrnilo vse poslane srečke.

Vendar moramo povedati, da je ravnatelj, don Boskov prijatelj in član pripravljalnega odbora loterije, že prej kupil in plačal več desetk.

Velecenjeni gospod!

Turin, 3. avgusta 1862

To vodstvo s podporami sodeluje pri verski poučitvi in pomoči dobrodelnim ustanovam. V ta namen je že večkrat priskočilo na pomoč imenovanemu oratoriju in oratorijema sv. Alojzija in Angela varuha.

Ker zaradi pomanjkanja ustreznih virov ne moremo sodelovati pri takih loterijah, vam mora podpisani vrniti 216 srečk v korist omenjenih vaših oratorijev, ki ste jih poslali imenovanemu vodstvu skupaj z ustreznim programom.

Podpisani si šteje v čast, da more izreči svoje globoko občudovanje vaše uglednosti.

Vdani služabnik namesto predsednika vodstva direktor DUPRÉ

Don Bosko je poslal srečke tudi turinski občinski upravi.

Veleugledni gospod župan!

Ko sem se v preteklosti znašel v veliki stiski in se obrnil za pomoč na to ugledno občinsko upravo, sem dobil vedno znatno podporo.

Ker so me nekatere izredne potrebe prisilile, da sem se obrnil na javno dobrodelnost s predmetno loterijo, ki gre že proti koncu, pa mi je ostalo še veliko srečk, sem se opogumil in vam pošiljam šestdeset desetk srečk, za katere vas prosim, da jih obdržite v korist ubogih fantov, ki obiskujejo oratorije, ki jim je namenjen dohodek loterije.

Poln zaupanja v vašo dobrodelnost želim vam in vsem gospodom na občini vse najboljše iz neba in poln hvaležnosti izrekam zagotovilo vdanosti.

Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 5. septembra 1862

Občinska uprava mu je poslala naslednji odgovor:

MESTO TURIN; 3. urad; Protokol št. 824

Turin, 12. septembra 1862

Odgovor na pismo z dne 5. septembra

Prošnja za nakup 60 desetak srečk, ki jo je naslovilo vodstvo dobrodelne loterije v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega in sv. Alojzija na občinsko upravo, je podpisani predložil občinskemu svetu.

Imenovani svet je 9. tekočega meseca na svoji redni seji ugotovil, da javna uprava ni nikdar kupovala srečk najrazličnejših loterij, ki se nenehno prirejajo. In ker svet v korist občinske blagajne namerava naprej enako ravnati, ni sprejel imenovane ponudbe.

Podpisani vam v sporočilu te odločitve vrača 60 desetak srečk loterije in si šteje v čast, da vam lahko zagotovi svoje spoštovanje.

Za župana FARCITO Ass.

Ne oziraje se na gospodarske razloge, je na prošnjo markiza Rorà odgovoril dobri škof iz Guastalle, mons. Peter Rota.

Veleugledni gospod!

Modena, 10. september 1862

Ker sem prejel po pošti preteklega avgusta sto srečk loterije v korist treh oratorijev vašega mesta, vam pošiljam, ker ste mi jih poslali kot predsedniku Pripravljalnega odbora, bankovec za 50 lir kot plačilo srečk.

V želji, da bi bil izkupiček tega svetega početja čim večji in bi tako mogli vzdrževati svoje ustanove, izrabljam priložnost, da vam izrazim svoje priznanje kot osebi, ki skrbi za tako svete stvari in krščanske naloge. Obenem se čutim počaščenega, da vam smem izreči svoje globoko spoštovanje.

Vaš ponižni in vdani služabnik

+ PETER ROTA, škof v GUASTALLI

Ker pa don Bosko ni razpečal vseh srečk, jih je nekaterim svojim velikodušnim dobrotnikom poslal še drugič. Nekateri so jih sprejeli, drugi so jih vrnili. Nekateri izmed tistih, ki so jih obdržali, so izkoristili priložnost in so Božjemu služabniku izrekli svoje negodovanje. Don Bosko se je opravičil za svojo vsiljivost v pismu, ki je pravi vzor ljubeznive vljudnosti. Na voljo imamo eno, ki ga je don Bosko poslal v Cuneo baronu Felicijanu Ricciju.

Ljubezen je dobrotljiva, ljubezen je potrpežljiva (sv. Pavel).

Predragi gospod baron!

Turin, 5. septembra 1862

Nauk velja meni. Vendar sem vesel, da ste zadržali srečke v korist našim ubogim fantom.

Gospa baronica nam je vrnila srečke. Vseeno mi dovolite, da vam povem, da če se bom zopet znašel v stiski, se bom spet zatekel k vaši dobroti in vi se v svoji dobroti

ne boste znali braniti. Tako mi boste poslali denar, ne da bi vam jaz mogel v zameno dati srečke za loterijo.

Sprejemam mladega Cavalla, ki ste mi ga blagovolili priporočiti, za plačilo 15 lir na mesec, ki ga bo poravnala njegova mati. Verjetno boste še tudi vi dodali iz lastnega žepa. Nič ne določam, sprejemam kot miloščino kakršno koli vsoto in kar koli, kar bi namenili za naše uboge fante.

Skupaj s tem pismom boste prejeli srečk naše loterije.

Kakšna pomota! Pozabil sem na pravkar narejeno lasuljo.

Oprostite mi mojo šalo.

Gospod naj blagoslovi vas in vašo dobro gospo in verjemite moji hvaležni vdanosti!

Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Podobno presenečenje kot barona Riccija je doletelo tudi nadškofa v Firencah. Tako don Bosko kakor markiz Rorà sta mu poslala vsak svojo okrožnico in srečke. Velikodušni prelat je zadržal srečke enega kakor drugega in je don Bosku takole pisal:

Velečastiti in velespoštovani gospod!

Pred kratkim ste mi poslali desetine srečk blagovne loterije v korist treh oratorijev pod vašim vodstvom. Temu ste dodali še srečko 25, kar pomeni novih 25 srečk, vse skupaj 125. Z druge strani mi je predsednik pripravljalnega odbora poslal 10 srečk. Kakor bom njemu poslal vrednost teh srečk, tako pošiljam vam v priloženi poštni položnici 62 lir in 50 centov, kar je znesek za 125 srečk.

Prav rad sodelujem pri tej dobrodelni akciji, čeprav ni malo in ne majhnih potreb tudi v našem mestu, ki zahtevajo od nas velike žrtve.

Vendar se tolažim ob misli na našega Gospoda Jezusa Kristusa, da se bodo tudi v tem primeru uresničile njegove besede: Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli.

Medtem ko vam želim vse najboljše in se priporočam vašim molitvam, vam ponovno zagotavljam svoje spoštovanje in naklonjenost.

Vdani in služabnik + JOAHIM, nadškof v Firencah

Firence, 2. septembra 1862

Istočasno je poslal pismo markizu Emanuelu Rorà, predsedniku pripravljalnega odbora loterije.²¹

²¹ Splošni zapisnik št. 5971. Veleugledni gospod! Meseca avgust ste mi kot predsednik pripravljalnega odbora loterije v korist treh oratorijev v Turinu, ki jih vodi duhovnik Janez Bosko, poslali 1. desetak srečk po 50 centov eno. Drugo pošiljko sem prejel naravnost od imenovanega duhovnika meseca maja. Zaradi potreb, ki niso majhne tudi v našem mestu in zaradi pičlih dohodkov naše dežele nam je težko ustreči vsem prošnjam. Ker pa gre tukaj za dobrodelno krščansko ustanovo, kakršna so imenovani oratoriji, sem se potrudil in mi je zato drago, da vam prilagam poštno nakaznico za 50 italijanskih lir, kar je znesek za poslane srečke. Izrabljam priložnost, da se izpovem vdanega služabnika. + Joahim, nadškof v Firencah; Firence, Nadškofija, 21. septembra 1862.

Samo na eno skupino oseb se don Bosko še ni obrnil s povabilom za sodelovanje pri loteriji, to je k predstavnikom inozemskih dvorov pri njegovem veličanstvu kralju Italije. Vitez Friderik Oreglia je zato dobil nalogo, da je pisal gospodu Dimitriju Kalergisu, izrednemu pooblaščenemu ministru Grčije.

Turin, 2. septembra 1862

V Turinu je v teku loterija v korist moških dobrodelnih ustanov Z imenom oratoriji. Iz priloženih programov lahko vaša ekscelenca razvidi, kako veliko korist prinaša najrevnejšim slojem našega prebivalstva.

Gospod župan turinskega mesta mi kot predsednik pripravljalnega odbora imenovane loterije naroča, naj vam vljudno ponudim 10 desetk srečk.

V zaupanju, da bo poznano človekoljubje vaše ekscelence dobrohotno sprejelo to prošnjo, vam v imenu gospoda župana in pripravljalnega odbora izražam svoje globoko spoštovanje.

Vaš najvdanejši služabnik vitez FRIDERIK OREGLIA, tajnik pripravljalnega odbora

Podobna pisma je naslovil tudi na druga predstavništva, vendar imamo na voljo samo nekatere odgovore.

NIZOZEMSKO POSLANIŠTVO V TURINU

Splošni protokol št. 5925 Turin, 21. septembra 1862

Spoštovani gospod predsednik!

Imam čast, da vam vračam priloženih 50 srečk v korist oratorijev, ki sem jih prejel včeraj od gospoda Štefana Oreglia, tajnika pripravljalnega odbora, ki jih je naslovil name.

Na žalost se, gospod predsednik, ne morem pridružiti tej tako lepi pobudi, ker me druge stiske, kjer naj bi pomagal, odvrčajo od tega. Izrabljam to priložnost, da vam zagotovim svoje globoko spoštovanje.

HELDERWIER IKHR

ŠPANSKO POSLANIŠTVO V TURINU

Turin, 28. septembra 1862

Veleugledni gospod!

Vedno, kadar je šlo za človekoljubno pomoč potrebnim slojem, španska legatura ni nikdar odpovedala sodelovanja. Zato z velikim zadoščenjem sprejemam štirideset loterijskih srečk, ki jih je vaša uglednost priložila k dopisu dne 20 tekočega meseca. V pismu je dodanih 20 lir, ki ustrezajo ceni za 4 desetke.

Blagovolite sprejeti izraze mojega globokega spoštovanja in upoštevanja.

Vršilec poslov španskega poslanštva A. de DURO

*PORTUGALSKO POSLANIŠTVO NJEGOVEGA VELIČANSTVA KRALJA V TURINU**Turin, 21. oktobra 1862*

Številni posli v zadnjem času so mi onemogočili, da bi odgovoril na prejeta pisma. Zato sedaj potrjujem prejem vašega pisma z dne 2. preteklega meseca, kakor tudi petih ducatov srečk loterije v korist moškimi ustanovam, imenovanim oratoriji, ter pošiljam 5. frankov, kolikor znaša cena.

Vedno zadovoljen, če morem sodelovati pri pomoči nesrečnim, vas prosim, gospod, da sprejmete izraze mojega visokega spoštovanja.

CASTRO

27.

POGLAVJE

LOTERIJA 1862 – DOKUMENTI IN OPOMBE

Pripravljalni odbor določi dan žrebanja loterije in županu predstavi skromno željo – Županov odgovor – Okrožnica in članek v Armonii, ki naznanja žrebanje – Zapisnik opravljenega žrebanja – Okrožnica s številkami dobitnikov – Armonia sporoča čas, v katerem je treba dvigniti dobitke – Neprijetno presenečenje: dvojna srečka podeljuje dvema dobitnikoma isto prvo nagrado – Pripravljalni odbor se zbere, da reši nastali položaj – Don Bosko plača iz lastnega žepa enemu izmed dobitnikov pet tisoč lir – Razdelitev preostalih dobitkov: srečka kneginje Melzi Sardi iz Rima – Don Bosko ne sprejme predloga, da bi vlada priznala oratorij za pobožno dobrodelno ustanovo

RAZPEČAVANJE SREČK SE JE KONČALO in pripravljalni odbor se je zbral na sejo, na kateri naj bi določili dan in kraj žrebanja. Tajnik je sklep sporočil županu z namenom, da bi dobil njegovo privolitev in ga vprašal za način, kako naj bi se žrebanje z določeno slovesnostjo opravilo.

Veleugledni gospod župan!

Turin, 22. septembra 1862

Na seji 16. tekočega meseca je pripravljalni odbor za loterijo v korist oratorijev v Turinu določil za žrebanje 3. september od 9. do 1. ure dopoldne.

Istočasno je v želji, da bi se ravnal po zgledu prejšnjih loterij in da bi ustrezal javnosti, izrazil željo, da bi se žrebanje opravilo v eni izmed soban občinske palače, če bi vaša uglednost bila pripravljena ustreči temu predlogu.

V ta namen vas prosim, da bi nam naredili to uslugo, kakor tudi, da bi godba na pihala iz oratorija na začetku zaigrala nekaj skladb.

V upanju, da boste uslišali prošnjo, vas poln spoštovanja pozdravlja vdani služabnik vitez FRIDERIK OREGLIA.

Župan je takole odgovoril:

MESTO TURIN

Uradni zapisnik št. 849 Turin, 26. septembra 1862

Odgovor na pismo z dne 22. septembra

V odgovor vaši uglednosti podpisani sporoča, da na strani občinske uprave ni nikakršne težave, da bi se žrebanje loterije opravilo v kateri izmed dvoran občinske palače. V ta namen naj se od vas določena oseba dva dni pred žrebanjem odpravi na občinski urad in pripravi vse potrebno po dogovoru.

Podpisanemu je zelo neprijetno, da ne more prav tako dovoliti, da bi godba na pihala odprla žrebanje z izvedbo nekaj skladb.

Tako dovoljenje bi povzročilo nemajhno motnjo v delu osebja, ki je že tako tri mesece neprenehoma moteno zaradi preurejanja prostorov.

Župan RORÀ

Sklepe pripravljalnega odbora so z okrožnico, natisnjeno v več tisoč izvodih, sporočili meščanom.

Velezaslužni gospod!

Pripravljalni odbor za loterijo moških oratorijev turinskega mesta se je na seji 16. tekočega meseca odločil za naslednje ukrepe:

- 1. Razstava dobitkov bo ostala odprta do vključno 23. tekočega meseca. Nato bomo v štirih dneh zaključili račune o prodanih srečkah.*
- 2. Če bi hoteli razpečati srečke, ki jih imate še pri sebi, ali tiste, ki ostajajo v razstavnih dvorani, bi imeli za to čas do 27. septembra. Srečke, ki jih ne bi vrnili v tem času, veljajo v korist loterije. Če ne bi razpolagali z bolj primernim sredstvom za pošiljanje nerazpečanih srečk, jih lahko v svežnju pošljete gospodu prefektu turinske pokrajine.*
- 3. Od 27. do 3. septembra bomo storili potrebne korake za pripravo žrebanja. Dne 30. septembra bo v občinski sobani v navzočnosti župana, gospoda markiza Rorà, velezaslužnega in gorečega predsednika loterije, javno žrebanje po pravilih loterijskega žrebanja. Predmeti so vredni 3.000.*

Medtem ko vam sporočam te odločitve, se vam v imenu pripravljalnega odbora zahvaljujem za zavzeto sodelovanje pri tej prireditvi javne dobrodelnosti. Prosimo vas, da bi nam še naprej pomagali, da bomo naše delo pripeljali do srečnega konca.

Končno imam čast s čustvi največjega spoštovanja imenovati se vašega vdanega in ponižnega služabnika.

FRIDERIK OREGLIA di SANTO STEFANO

Armonia je 19. septembra prav tako objavila okrožnico, ki ji jo je poslal

vitez Oreglia.²²

Končno se je žrebanje opravilo. Tukaj podajamo zapisnik:

V letu Gospodovem 1862, dne 3. septembra, se je z dovoljenjem in po pravilih gospoda prefekta te pokrajine opravilo žrebanje loterije v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi in sv. Angela varuha v Vanchigli.

V ta namen so se velezaslužni gospod markiz De Rorà, predsednik pripravljalnega odbora, vitez Jožef Alojzij Duprè, podpredsednik, vitez Friderik Oreglia di Santo Stefano, tajnik, in duhovnik Janez Bosko, ravnatelj oratorijev, zbrali v javni dvorani občinske palače in po postavljenih pravilih izvedli žrebanje.

Pripravili so šest urn. V petih urnah so bile kroglice s številkami do 208 tisoč, kolikor je bilo potrjenih srečk. Preverili so urne in številke in ugotovili, da se ujemajo po številkah, in naključno kombinacijo izžrebanih števil.

Šesta urna je bila pripravljena za srečke z gotovim dobitkom. Ker so te srečke odrgali od ustrezne matrice, bilo jih je 1.600, so jih položili v urno.

Ko so vse to opravili, je gospod markiz Rorà kot predsednik pripravljalnega odbora, predstavnik ministrstva in župan mesta razglasil začetek žrebanja, ki se je s kratkim odmorom nadaljevalo vse do desetih zvečer.

Ker se tega dne žrebanje ni moglo končati, se je nadaljevalo prvega oktobra ob sedmih zjutraj, potem ko so predhodno preverili urne in kroglice s številkami. Vse je bilo v najlepšem redu.

Ob enajstih dopoldne so potegnili zadnjo številko. Po končanem žrebanju so sestavili ta zapisnik in ga predložili prefektu turinske pokrajine v odobritev. Predložili so mu tudi točen prepis izžrebanih števil, ki naj določijo prejemnike dobitkov.

RORÀ

JOŽEF DUPRÉ

duh. JANEZ BOSKO

vitez FRIDERIK OREGLIA, tajnik

Turin, 3. oktobra 1862

²² DON BOSKOVA LOTERIJA: Prejeli smo naslednji dopis, ki ga rade volje objavljamo: S prošnjo, da bi jo na najbolj primeren način objavili v vašem odličnem časopisu, Vaši uglednosti sporočamo odločitve pripravljalnega odbora loterije v korist oratorijev sv. Frančiška Saleškega, v Vanchigli in Portanuovi v našem mestu dne 16. tekočega meseca.

1. Razstava loterijskih dobitkov bo odprta vse do 23. septembra. Nato bodo štirje dnevi na voljo za zaključne obračune o prodanih srečkah in odpošiljanje neprodanih listkov.
2. Rok za odpošiljanje neprodanih srečk se konča 27. septembra. Srečke, ki ne bodo odposlane do tega dne, bodo prešle v korist loterije.
3. Javno žrebanje bo potekalo 30. septembra od 9. do 10. ure dopoldne v dvorani občinske palače v navzočnosti pripravljalnega odbora.
4. Osem dni po žrebanju bodo v časopisih objavljene izžrebane številke. Nato se bo začelo razpošiljanje dobitkov.

Dodatek k Uradnemu glasilu kraljestva št. 245 je objavil izžrebane številke loterije v korist don Boskovih oratorijev. Don Bosko se je podvizal in poslal po en izvod vsem zainteresiranim:

Velezaslužni gospod!

Loterija, ki smo jo večkrat priporočili vaši zaslužni uglednosti, se je uspešno končala, tako glede zbranih predmetov – dobitkov kakor tudi po prodanih srečkah. Pošiljam seznam izžrebanih številc srečk. Vi in vaši prijatelji boste lahko ugotovili, ali vam je bila sreča naklonjena.

V svojem imenu in v imenu pripravljalnega odbora vam lahko zagotovim, da smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da bi vse čim bolj zadovoljili. Kljub temu vas prosimo, da bi nam oprostili, če sredi toliko obveznosti nismo mogli ustreči vsem vašim željam ali se je proti naši volji vrinila kaka pomanjkljivost. Prav tako vas prosimo, da nam oprostite povzročene nevspečnosti in vse, kar vam je moglo biti v nadlego.

Ob tej priložnosti bi vam rad zagotovil, da tega, kar ste storili za to dobrodelno ustanovo, ne bom pozabil, kakor tudi ne dečki, ki jim je namenjen izkupiček loterije. Vsi se bomo združili in skupaj prosili Gospoda, da obilno blagoslovi vas in vse, ki jim vi želite nebeški blagoslov.

Preden bomo sklenili naše stike ob loteriji, vas nadvse vljudno prosim, da bi mi ostali še vnaprej dobrohotno naklonjeni in bi nas podpirali s svojo dobrodelnostjo ter da bi prosili Božjo previdnost zame in za dečke, ki mi jih je nekako zaupala, da bi vsi skupaj mogli postati koristni državljani in dobri kristjani na tem svetu in bi mogli nekega dne izreči hvaležnost našim dobrotnikom v naši večni domovini v blaženih nebesih.

Končno mi dovolite, da se z vsem spoštovanjem in občutki najgloblje hvaležnosti izrečem za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 1. oktobra 1862

Armonia je v sredo 12. novembra objavila pomembno sporočilo:

Vsem prizadetim bi radi sporočili, da se bo čas za dvig dobitkov loterije v korist moških oratorijev v Valdoccu, Vanchigli in Porta Nuovi iztekel s koncem tekočega meseca novembra. Pripravljalni odbor se čuti dolžnega obvestiti vse interesente, da bodo vsi predmeti, ki jih do tega časa ne bodo dvignili, namenjeni v korist ustanove, za katero je bila izvedena loterija.

Bila je zares veličastna in nadvse koristna loterija. Toda ker ni vrtnic brez trnja, tako se je tudi tokrat pripetila velika nerodnost. Da bi dvignila prvi dobytek, to je prekrasno sliko sv. Antona, ocenjeno na 5.000 lir, dar viteza Fride-

rika Peschiera iz Genove, profesorja Lingvistične akademije v Genovi, sta se predstavila dva gospoda. Oba sta imela priznano, avtentično srečko, ki so jo v tiskarni po pomoti natisnili dvojno.

Kako se je vsa zadeva končala, nam pove naslednje poročilo:

Na povabilo uglednega župana mesta Turina, markiza Lucerna di Rorà, predsednika pripravljalnega odbora loterije v korist treh oratorijev, sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, sv. Alojzija v Porta Nuovi in sv. Angela varuha v Vanchigli, se je 23. tekočega meseca novembra zbral v občinski palači imenovani odbor. Zasedanje se je začelo ob treh popoldne, navzoči pa so bili naslednji člani: vitez Jožef Duprè, podpredsednik, poslanec Jožef Cotta, kraljevski senator, markiz Ludvik Scarampi di Pruney, vitez Ludvik Lovrenc Galleano d'Agliano, gospod Jožef Migliassi Negite, don Janez Bosko, duhovnik, ravnatelj imenovanih oratorijev, in vitez Friderik Oreglia, tajnik.

Seja se je začela ob treh popoldne z branjem pisma župana, ki ga zaradi nepredvidenih obveznosti ni bilo na pogovoru.

Podpredsednik je navzoče seznanil z namenom seje. Pri podelitvi dobitkov sta se pojavili dve enaki matrici z istimi zaporednimi številkami. Med temi je tudi srečka, ki je zadela prvi dobitek in katere dobitnika sta bila gospoda Negite Negro iz Via del Seminario in Fondachiere Silveti s cestnega vogala Via San Maurizio in Barbaroux. Oba hočeta imeti dobitek zase. Ker pa je dobitek umetniške vrednosti in ga ni mogoče podvojiti, kakor se je to storilo z dobitki iste serije, so člane odbora povabili, naj povejo svoje mnenje o načinu, kako bi uredili to zadevo.

Potem ko je tajnik podal potrebna pojasnila in so predložili obe matrici, ki so jih prepoznali za enaki, čeprav je ena imela popravljenе številke, ki so jih vnesli po žrebanju z namenom, da bi jih razpoznali, potem ko so jih odtrgali z matrice in ko so slišali mnenje raznih članov, so se odločili za naslednje sklepe, ki jih je povzel gospod poslanec Jožef Cotta:

- 1. Ker sta obe matrici enaki, sta srečki, ki jih imata gospoda Negite Negro in Fondachiere Silveti, enakovredni in imata pravico do dobitka.*
- 2. Najti je treba sporazumno rešitev obeh dobitnikov tako, da bi z žrebom določili dobitnika, nedobitniku pa bi izplačali 500 lir.*
- 3. Če tega predloga ne bi sprejeli profesorji akademije na splošno, naj za to imenovana komisija posebej oceni vrednost slike. Ob sliki in nadomestni vsoti naj se z žrebom določi, kdo naj dobi sliko in kdo denarno nadomestilo.*
- 4. Končno so enoglasno sklenili, da zaupajo poslancu Jožefu Cotta naročilo, da sporoči gospodoma Negru in Silvettiju to odločitev in tako v obojestransko zadovoljstvo reši neprijetno zadevo.*

Vitez FRIDERIK OREGLIA

Ker dogovor ni uspel, je eden izmed dobitnikov prejel sliko, drugi pa 5.000 lir, ki jih je moral plačati don Bosko. To je bila zanj velika izguba, s katero ga je hotela preizkusiti Božja previdnost, da bi mu potem po drugi strani z nepričakovanimi darovi povrnila škodo.

Don Bosko je še dva meseca imel ogromno opraviti z loterijo, ker je moral odgovarjati na pisma in razposlati dobitke. O tem nam priča dopis neke dobrotnice, ki ga je don Bosko ohranil:

Kneginja Melzi Sardi spoštljivo pozdravlja velečastitega don Janeza Boska in mu od markiza Janeza Patrizija pošilja 100 skudov. Želela bi vedeti, ali med številkami 701 do 750, ki jih je ona poslala v Turin, ni nobene izžrebane. Lahko odgovorite gospodu Patriziju, in če je kak dobitek, ga pustite pri gospe markizi Fassati, ki bi ga shranila.

Rim, 7. februarja 1863

Zaradi razširitve oratorija in zaradi velikega uspeha loterije je veliko osebnosti, med njimi tudi mnogi politiki, skušalo don Boska pripraviti, da bi svoje ustanove in oratorije dal razglasiti kot moralno osebo. V tem smislu so ga že mnogi nagovarjali in nadlegovali. Nagovarjal ga je tudi bankir poslanec Cotta in drugi prijatelji. Don Bosku so pripovedovali o velikanskih prednostih, ki bi jih imel od take odobritve, npr. zagotovljena obramba državne oblasti, ugled, ki bi ga ustanova pridobila pred prebivalstvom, večje zaupanje darovalcev pri prepisu oporok, zagotovilo, da nihče pod pravno krinko ne bi mogel terjati dediščine, zmanjšanje finančnih dajatev pri prodaji, izvzetje od določenih dajatev in davkov. Na tak način so postavili predenj neizmerne podpore, kot se je to dogajalo vsak dan v Cottolengu. K temu so dodali še možnost, da bi župniki in notarji veliko bolj utemeljeno predlagali prepustitev umirajočih njegovi dobrodelni ustanovi. Zagotavljali so mu tudi, da bi ostal vse svoje življenje edini in svoboden upravnik in bi si zato zaradi večjega dotoka sredstev mogel zagotoviti ugodnejše življenje.

Toda don Bosko se ni dal prepričati, zaradi česar se je celo zmanjšalo zaupanje med temi njegovimi prijatelji. Toda dogodki so pokazali, kako je dal, da so ga v vsem vodili veliko višji razlogi previdnosti. V resnici je predvidel in ga je k temu celo privedla prikazen Rdečega konja, kakšni časi prihajajo. Ker je ljubil Boga in ne samega sebe, je ljubil tudi uboštvo. Vedel je, da so mu potrebni zavodi, zemljišča, denarna sredstva za delovanje oratorija, a je istočasno vedel, da bo vse to vzbudilo poželenje in zavist demokratov. Bal se je, da bi vlada s pomočjo pravnomočnega odbora prišla v njegov zavod, se vsega polastila in spre-

menila namembnost ustanove. Predvideval je razmetavanje lastnine cerkvenih dobroteljskih ustanov in mogoče celo zakon Crispi leta 1892, ki je ukazal združevanje ustanov, ki so imele isti namen.

Don Bosko je hotel za svoje ustanove predvsem popolno neodvisnost in svobodo, ni hotel nobenega tujega vmešavanja razen Svetega sedeža, kateremu je dal na voljo celotno svojo ustanovo. To njegovo stališče je bilo tako jasno, da ni prejel v dediščino nikakršnih velikih podpor iz golega človekoljubja. »Ugledne osebnosti,« pravi don Rua, »so ga hotele prepričati, da bi spremenil usmerjenost svojih ustanov in jim dal videz človekoljubnosti, toda on se ni dal prepričati. Zaradi tega je dostikrat izgubil bogate dediščine, ki bi mu sicer pripadle.«

Zaradi teh načel, po katerih se je don Bosko ravnal, je prihajalo k njemu od vseh strani sveta veliko predstojnikov drugih verskih ustanov, da bi zvedeli, kako se je on ravnal v tej tako pomembni stvari.

28.

POGLAVJE

Jesenski izlet – Neuspešen poskus prihoda v Vigevano – Strog in očetovski nauk nekemu nesramnežu – Don Bosko tolaži tiste, ki se niso mogli udeležiti izleta – V Becchih: pomembna don Caglierova pridiga – Skrivnosten glas: pazljivo oko – Castelnuovo – Deževni dan in zavetje v Piei – Villa S. Secondo: Družba sv. Alojzija Calliano; nepredvideno velikodušno gostoljubje; gojenec na počitnicah – Montemagno: Alojzij Lasagna – Vignale: don Boskova pridiga v čast presv. Srcu Marijinemu; uresničena napoved skorajšnje smrti; velika dobrotnica salezijanskih ustanov – Casorso: duhovnik brez duhovniške obleke – Brezplačen prevoz v dveh železniških vozovih – Camagna – Castelletto – Alessandria: obisk cerkva, utrdbe in bojišča Marengo – V Turinu

KO SE JE LOTERIJA BLIŽALA KONCU, se je don Bosko lotil potrebne priprave za velik jesenski izlet. Najprej je mislil, da bi šli v Vigevano, in je v ta namen odposlal naslednje pismo:

Kanoniku dekanu Ludviku Colliju Cantonu v Vigevanu!

Pred kakim tednom sem vam pisal pismo, ki ga verjetno niste prejeli zaradi pomanjkljivega naslova. Lansko leto ste mi namignili, da bi s skupino fantov prišli na obisk v vaše kraje. Sedaj bi rad zvedel, ali bi lahko po vojaško, se pravi na slamnjači, prenočili kakih sedemdeset fantov za štiri ali pet dni in ali bi jim mogli dati kruh in mineštro, ker je drugo mogoče kupiti kje drugje.

Če bi mi mogli v kratkem odgovoriti na ta vprašanja, bi štel to za veliko uslugo. Deček Albasio je zdrav in dobro napreduje.

Želim vam vse najboljše iz nebes in se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 2. septembra 1862

duh. JANEZ BOSKO

Ko je zvedel, da iz neznanih razlogov ni mogel računati na zaželeno gostoljubje, je moral spremeniti načrte.

Dne 25. septembra je iz oratorija z asistentom in duhovnikom odšla majhna skupina fantov, ki naj bi začela opravljati devetdnevnicu na čast sv. rožnemu vencu. Drugi naj bi prišli na predvečer praznika.

Ta izlet je bil eden izmed načinov, kako je don Bosko nagradil svoje najboljše gojence, vadil v pokorščini in zatajevanju tiste, ki jih je zadrževal v oratoriju, in kaznoval tiste, ki med letom niso pokazali lepega vedenja.

Med tistimi, ki so običajno spremljali don Boska, je bil neki neutruden delavec, prekaljen mehanik, kuhar, brivec, podjetnež, ki se je za korist oratorija naučil raznih obrti. Na izletih je bil pravi faktotum (uporaben za vse), saj je skrbel za petje, glasbo, gledališče, bil je strežnik pri mizi. Vsi tovariši so ga imeli radi in so ga povsod, kamor je prišel, z veseljem sprejemali. Pri vseh spretnostih in lepih lastnostih pa je imel tudi nekaj pomanjkljivosti, ki jih don Bosko ni mogel prezreti in ne kaznovati, kakor je fant sam priznal v nekem pismu.

Bilo je prve dni meseca junija 1862. Don Bosko je šel mimo mene in mi rekel: »Dragi moj Peter, nisem zadovoljen s teboj. Slišal sem veliko pritožb na tvoj račun.« Že prej me je večkrat opozoril, in čeprav me je to zelo prizadelo, sem se vedno obvladal in bil tiho. Tisti dan pa sem, ne vem zakaj, namesto da bi mu obljubil, da se bom poboljšal in se od takrat lepše obnašal, da ne bom več dal nobenega povoda za karanje, izbruhnil svojo jezo na najbolj prostaški in nevljuden način: 'Presneto! Ali ne veste, da sem že sit tega nenehnega karanja in da me vsi gledajo postrani. Žal mi je, da sem se naučil toliko obrti v korist oratorija!' Kak drug predstojnik bi me pri teh besedah oklofotal in vrgel iz hiše. Toda don Bosko, ki mu je bilo za mojo dušo, je preprosto odgovoril: 'Potem pa se vseh teh obrti odvadi,« odšel v svojo sobo in me pustil, da sem premišljeval te njegove besede. Toda kakor hitro je odšel, sem osupel zaradi besed, ki sem jih izrekel, dejal sam pri sebi: Kaj sem vendar storil! Oh, jaz nesrečneži! Tak nesramen odgovor očetu, ki me ima tako rad.

Don Bosko je tisti dan moral oditi iz Turina, da je prosil miloščino in razpečaval loterijske srečke. Tako je ostal zdoma dalj časa. Ko se je vrnil, smo mu šli vsi naproti in on je za vsakega imel pozdrav in nasmeh. Jaz sem ga prijel za roko, da bi mu jo poljubil, on pa se je naredil, kakor da me ni opazil, se obrnil k nekemu drugemu fantu in ga prijazno nagovoril. Ko sem videl, da se ne zmeni zame, sem spoznal, da nisem več vreden njegove naklonjenosti in dobrote. Odšel sem v svojo sobo in cel dan jokal.

Od takrat me don Bosko ni več poklical, da bi mu obril brado, kakor je to običajno storil vsak teden. Dva meseca pozneje me je poklical, da bi mu naredil to uslugo, vendar ni spregovoril z menoj niti besedice. Bilo mi je zelo hudo, vendar mi še ni prišlo na misel, da bi popravil svoj spodrsljaj in ga prosil odpuščanja.

Prišla je jesen in z njo čas za dolg jesenski izlet, ki sem se ga prejšnja leta vedno udeležil kot godbenik in gledališki igravec. Jožef Buzzetti je don Bosku predložil spisek fantov, ki naj bi si zaslužili to nagrado. Don Bosko je pregledal izbor imen, in ko je videl moje ime, ga je prečrtal.

Na večer pred odhodom so kakor po navadi prebrali imena vseh, ki naj bi spremljali don Boska, a imena, za katerega so vsi mislili, da bo prebrano, ni bilo. Ne morete si misliti, kako silno me je prizadelo, da sem bil izključen. Toliko bolj, ker mi je Buzzetti povedal, da je don Bosko osebno prečrtal moje ime. Kaj podobnega se mi je prvič zgodilo. Toda don Bosko ni nikomur povedal razloga za opustitev in nihče ni o tem nič zvedel. Jaz pa sem moral ostati v oratoriju.

Presrečna bratovščina je z Jožefom Buzzettijem, Andrejem Pellazzo, Karlom Gastinijem in nekaterimi predstojniki odšla. Ko je don Bosko prispel do prve postaje, verjetno Chierija, je enemu izmed svojih prijateljev naročil, naj mi v njegovem imenu napiše takšnole sporočilo: »Dragi Peter, nimam nič proti tebi. Don Bosko je vedno tvoj prijatelj, te ima rad in si ne želi drugega kot rešitev tvoje duše. Kar sem storil, sem storil zato, da se naučiš govoriti. Zapomni si, da ne smeš svojim predstojnikom nikdar nesramno odgovarjati. Moli zame, ki se te vsak dan spominjam pri sv. maši, in bodi vesel.« Ta dopis me je v moji žalosti malo potolažil, vendar sem si še vedno ponavljal: Kako sem mogel tako grdo ravnati s tako dobrim očetom?

Don Bosko je 2. oktobra prišel v Becche. Dne 5. oktobra so obhajali praznik Rožnovenske Matere Božje in vitezu Oregliu poslali povabilo, da naj pride v Becche.

Predragi gospod vitez!

Povabilo velja samo, če okoliščine to dopuščajo. Če bi mogoče nastali zapleti, ostanite na mestu z našim Sutilom.

Tisti kleriki in fantje, ki niso na izletu, naj se ne vznemirjajo. Nekateri so bili potrebni v hiši, zaradi drugih pa je več razlogov, da so ostali doma.

Medtem ko to pišem, je prišel Sutil in sedaj si pomagajte, kakor veste in znate.

Bog naj vam pomaga, da boste vztrajali v dobrem, in imejte me za vašega v Jezusu Kristusu vdanega duh. JANEZA BOSKA.

Castelnuovo, 5. oktobra 1862

Popoldne pred blagoslovom z Najsvetejšim je don Cagliero s prižnice na dvorišču don Boskove očetne hiše pred veliko množico domačinov imel slavnostni govor v čast sv. rožnemu vencu. V svojem živahnem govoru je dejal, da naj ta mali griček vsi imajo radi, ker bo mogoče kdaj še slaven zato, ker se je tam rodil don Bosko. Ali naj me imajo za slepega oboževalca človeka, ki ga moram imenovati svojega drugega očeta?

Ne bi rad pretiraval njegovih zaslug. Toda iz vaše številne udeležbe sklepam, da mi bodo naši nasledniki dali prav. Ta posrečeni namig na neki za don Boska veliko bolj slaven čas je množici zelo ugajal in je govornika nagradila z burnim ploskanjem.

Tiste dni se je zgodilo nekaj nenavadnega. Eden izmed gojencev je odšel iz hiše in zašel v gozdu. Tu je naletel na človeka, ki mu je začel govoriti nespodobne stvari. Deček je le na pol razumel. Tedaj je zaslišal glas, ki ga je jasno dvakrat poklical po imenu. Takoj je stekel k svojemu profesorju, ker se mu je zdel glas njegov, in ga vprašal, kaj želi. Profesor mu je odgovoril, da ni klical nikogar. Tedaj se mu je posvetilo in se je zavedel, v kaki nevarnosti je bil. Spoznal je, da ni bil navaden človeški glas, ki ga je rešil nevarnosti, in se je odpravil k skupini, kjer je bil don Bosko. Ta ga je tako ostro pogledal in se pri tem značilno nasmehnil, da je bil prepričan, da je don Bosko vedel, kaj se mu je pripetilo.

Ob drugi priložnosti so bili dečki zbrani v obednici, kjer je don Bosko jedel svojo mineštro. Kar nenadoma je rekel: »Pokličite mi Marcoro, Salvija in Daniela!« Ti so se šli namreč brez dovoljenja igrat zunaj doma. Don Bosko je hotel s tem pokazati, da mu ne uide nič, kar se dogaja v hiši. Gojenci so se sprva med seboj vpraševali, ali je to kdo don Bosku povedal, nato pa so vzkliknili: »In kako ste mogli to vedeti?«

In ob koliko drugih podobnih priložnostih so mu zastavili isto vprašanje.

Ponedeljek 6. oktobra je bil določen za odhod v bolj oddaljene kraje. Tisto jutro je padal gost in neprijeten dež. Fantje so bili nemirni in so don Bosku, ki je stopil iz kapelice, dejali: »In kaj bomo sedaj?«

»Kar so storili naši dobri stari predniki,« je odgovoril don Bosko.

»In kaj so storili?«

»Dali so, da je deževalo.«

Ob devetih so dobili zajtrk. Prikazalo se je sonce in vsi so ga hrupno pozdravili. Oči vseh so bile uprte v don Boska. »Torej bomo šli?« Don Bosko je za trenutek pomislil, potem pa smeje se dejal: »Imam vojsko junakov. Nikakršnega strahu, gremo!«

»Naj živi don Bosko,« so zaklicali. »Godba na čelo!« In že se je cel trop odpravil na pot. Proti enajsti uri so bili v Castelnuovu.

Teolog Cinzano je poln veselja pripravil obložene mize in po kosilu so se vsi napotili v Villo S. Secondo. Medtem je deževalo in nebo je spet pretilo. Zato so nekaterim slabotnejšim gojencem ukazali, naj ostanejo v Castelnuovu in se vrnejo v Morialdo.

Don Bosko se je povzpел na skromen koleselj, ki mu ga je dal na voljo neki dober gospod, da mu ne bi bilo treba hoditi po blatni cesti. Fantje so naredili

špalir, mu zaklicali živio in zaploskali. Don Bosko jim je v pozdrav mahal s klobukom in jim rekel: »Grem naprej, da vam pripravim večerjo.«

Ti dobri sinovi so se napravili na pot proti cilju. Sonce se je zopet prikazalo in jih razveselilo. Ko pa so pustili za seboj Mondonio, se je ulil dež, ki je trajal nekaj ur. Pot se je spremenila v hudournik, blato, ilovica je obteževala hojo in se oprijemala

čevljev. Kljub vsemu pa so pogumno prispeli do Piee. Padla je že noč in pot do Ville S. Secondo je bila še dolga. Bali so se, da bi zašli.

»In kaj bomo storili sedaj?« so vzkliknili nekateri fantje.

»Čujte,« je dejal neki duhovnik, ki mu je don Bosko iz previdnosti za tak primer dal potrebne napotke. »V Piei nas vendar poznajo. Pojdimo v grad in prosimo za prenočišče.«

»Pojdimo,« so vsi e oglasno odgovorili.

Grad je stal na vrhu grička iz lehnjaka. Vzpenjali so se po gladki in spolzki poti, na kateri so nekateri padali. Tedaj so se zaslišali prijateljski glasovi, ki so ta trop vabili gor. Pri široko odprtih vratih so stali služabniki in vabili: »Pridite, don Bosko vas pričakuje.« Prispel je kako uro prej in naznanil vitezu Gonelli prihod svojih gojencev.

Vitez jih je slovesno sprejel in on in njegova družina so jim dali vse, da bi se preoblekli, saj ni bilo na njih vlakna suhega. Grajska garderoba, upravnikova družina in služabniki so dali na voljo vse, kar so imeli. Dečki so hodili okoli oblečeni na najbolj čuden in zabaven način. Eni so hodili v coklah, drugi v copatah, pa zopet v prevelikih škornjih in čevljih. Eden je nosil kmečki suknjič, drugi salonski frak, eni so bili zaviti v dolge srajce, drugi v površnike, eden je bil odet z odejo, drugi s popotnim plaščem. Zakurili so velik ogenj in sušili mokro perilo in obleko. Pokali so od smeha, ko so se videli tako napravljene. V kuhinji so pripravljali obilno mineštro, krepko prikuho in za vse mogočno polento, ki so se je lotili z neizmernim tekom. Proti deseti uri je nehalo deževati in don Bosko je že hotel oditi naprej. Vitez pa ni privolil in je povabil fante v sobano v zgornjem nadstropju. Tukaj se je prepevalo in muziciralo, Bongiovanni je zaigral gianduja, Suttill prepeval beneško kantato in spev z naslovom Most usmiljenja, ki ga je sam spesnil in uglasbil. V neizmerno zadovoljstvo gostiteljev, ki so pripravili zadosti odej, da fantje v spanju ne bi zmrzovali, so se veselo pogovarjali vse do polnoči.

Medtem sta šla dva fanta naprej v Villo S. Secondo, kjer so don Boska pričakovali za cerkveno opravilo naslednjega dne. Tako so župniku odvzeli skrb in ga prepričali, da don Bosku niti dež ne more preprečiti, da ne bi izpolnil svoje obljube.

V torek so odšli iz Piee. Vreme se je popravilo in proti deseti uri je godba naznanila prihod v Villo S. Secondo. Z neba pa je prekrasno sijalo sonce.

V cerkvi so opravili slovesno bogoslužje za Družbo sv. Alojzija, ki so jo sestavljali fantje iz župnije. Don Bosko je blagoslovil podobo sv. angelskega mladeniča, zaščitnika mladine, ki jo je naslikal Tomatis, in v nagovoru pokazal, kako zelo je sedaj sv. Alojzij vesel, ker je v svoji mladosti tako zelo ljubil Boga. Zvečer so pripravili gledališko predstavo, ki pa jo je prekinil dež.

V sredo 8. oktobra opoldne je don Bosko, potem ko so se najedli in odmolili angel Gospodov, s svojimi zapustil Villo S. Secondo. Zrak je bil razgret od sonca. Ob pol štirih so se fantje, vsi utrujeni, prepoteni in raztepeni, vzpenjali na neki hrib. Tedaj je neki moški, ki se je udeležil priključitve leta 186., zagledal don Boska in ga poklical k sebi na razgovor ob ograji svojega vrta. Don Bosko je prepoznal njegov glas, vendar se je obrnil k nekemu duhovniku, ki je šel ob njegovi strani, in mu dejal: »Ne menimo se zanj, ne odgovarjajmo mu. Ni pametno, da bi se ustavljali.«

Končno je godba zaigrala koračnico ob vhodu v Calliano. Vikar teolog Jožef Sereno je s svojim kaplanom prišel naproti don Bosku, ki mu je še istega jutra poslal listek s prošnjo, da bi mu priskrbel kruha za vse njegovo spremstvo. Župnik ga je takoj povabil v svoje novo župnišče, ki so ga prav tisto leto dozidali, in mu ponudil, da bi tam pogostil njegove fante. V trenutku so razpostavili mize kakor v obednici in pripravili pravo kosilo z obilno mineštro. Toda želel je, da bi don Bosko stopil z njim v njegovo staro župnišče. Božji služabnik je po kratkem postanku hotel oditi naprej, toda ta odlični duhovnik mu tega ni dovolil. Zato so zvečer pripravili slovesen blagoslov z glasbo in petjem, ob devetih je bila za vse prebivalstvo gledališka predstava na dvorišču, ki je bilo razsvetljeno z baklami in oljenkami. Zlasti otroci iz naselja so bili razpoloženi kot še nikdar. Župnik je dal v svoje novo župnišče nanositi slamo, ki je fantom služila za posteljo.

Naslednje jutro v četrtek ob devetih so oratorijanci krajanom v cerkvi odigrali spodbudno predstavo, bili pobožno pri sv. maši in v velikem številu bili pri obhajilu.

Proti deseti uri so odrinili in opoldne prišli v manjši kraj San Desiderio, kjer so fantje srečali enega svojih tovarišev, ki je bil tam na počitnicah. Od vseh strani se je slišalo »Accomasso. Accomasso«. Ta si je utrl pot med svojimi tovariši in stopil k don Bosku, mu poljubil roko in ga povabil v imenu svojih staršev, da je vstopil za trenutek v njihovo hišo. Ti so bili vsi veseli zaradi don Boskove navzočnosti. Fant je za svoje tovariše pripravil obilno malico na prostem.

Ko so se spet odpravili na pot, so šli skozi Grano in prišli v Montemagno, kjer so obiskali markiza Dominika Fassatija in gospo markizo.

Medtem ko se je skupina bližala prvim hišam, se je neki 11-letni nadvse živahen deček iz dobro stoječe družine igral v dolinici ob majhni kapelici, imenovani Madonna di Valino. Kar nenadoma je zaslišal udarce bobna in potem zvok trobent. »Kaj pa je to?« je vzkliknil, »gremo pogledat.« Pustil je na travniku čevlje, suknič in pokrivalo in tekel tja, od koder je slišal godbo. Don Bosko je s svojimi vstopil v kraj in se ustavil na glavnem trgu. Fant je stekel naprej, se prerinil skozi množico in se s komolci postavil v prvo vrsto, prav čisto pred don Boska. Sveti duhovnik je bil takoj prevzet od dečkovega bistrega pogleda in čednega videza, ki sta nakazovala za vse dobro odprto dušo. Vprašal ga je: »Kdo pa si ti?«

»Alojz Lasagna.«

»Bi bil pripravljen priti z menoj v Turin?«

»In kaj bi tam delal?«

»Se šolal kakor tile fantje tukaj.«

»Zakaj pa ne?«

»Če želiš priti, reci svoji materi, naj pride jutri na pogovor z menoj v župnišče v Signale.«

Godba in fantje so korakali proti gradu in markiz je prihajal naproti don Bosku ves vesel, da mu je pripravil tako nepričakovano presenečenje. Njegov sin je dal služabnikom naročilo, naj popotnikom pripravijo dobro okrepčilo. Mati markiza je dejala sinu: »Emanuele, glej, da se boš postavil!«

Don Cagliero je igral na klavir, zapeli so več pesmi in deklamirali nekaj deklamacij v zahvalo uglednim gostiteljem. Na dvorišču je igrala godba in nato nadaljevala skozi ves kraj po cesti, ki vodi v Vignale, kraj nasproti Montemagnu, na enem najvišjih gričev na Monferratskem.

V Vignalu sta jih v svojem gradu pričakovala grof in grofica Callori. Ta plemenita gospa je bila 1861 na kosilu v Montemagnu pri markizi Fassati prav v trenutku, ko je prišel tja don Bosko. Tedaj ga je grofica povabila, naj bi naslednje leto s svojimi fanti prišel v Vignale.

»Me resno vabite?« jo je vprašal don Bosko.

»Vsekakor. To bi mi bilo v veliko zadoščenje.«

»Prav, prišel bom.«

Grofica, ki so jo mučili mnogi križi in težave, je dejala don Bosku: »Molite zame, da se bom rešila teh nevšečnosti.«

Don Bosko je za trenutek dvignil oči proti nebu, kakor je to bila njegova navada, in nato odgovoril: »Oh, za take stvari pa jaz ne prosim.«

»Se torej pravi, da me bo še naprej mučilo?«

»Še naprej.«

»Se bo še stopnjevalo.«

»Potrpljenje.« Don Bosko je predvidel njeno prihodnost.

Don Bosko je prišel v Vignale proti osmi uri zvečer. Množica kmečkega ljudstva je bila tako velika, da so fantje pretrgali vrste.

Grof Friderik Callori, ki jim je prišel naproti, ni mogel do don Boska, zato se je postavil na čelo godbenikov in jih le s težavo popeljal h gradu. Don Bosko se je znašel sredi ljudske množice, ki ga je tako močno stiskala, da se je komaj gibal. Ker pa je imel ob strani krepke fante, so ti preprečili, da bi ga zanašali sem in tja. Plameneče bakle so razsvetljevale pot. Končno je mladi grofič, prvorojenec Julij Cezar z velikim naporom in s svojimi silnimi komolci odprl pot don Bosku ter njega in njegove privedel v grad, kjer so bili hodniki in sobane čudovito lepo razsvetljeni. Sam je popeljal gojence k veličastno okrašenim mizam in končno v zadnje nadstropje, kjer jo bilo vse pripravljeno za prijetno prenočevanje.

1. oktober, petek: don Bosko je daroval sv. mašo v čudovito lepi grajski kapeli v navzočnosti plemenitih gostiteljev in gojencev, ki so morali moliti v sosednji sobi, ker v kapeli ni bilo prostora za vse.

Tiste dni je v sobi, ki mu jo je določil grof, profesor Celestin Durando sprejemal na izpite tiste fante, ki so se predstavili don Bosku z namenom, da bi jih sprejel v oratorij na šolanje. Med temi je bil tudi mladi Alojz Lasagna, ki ga je mati pripeljala v Vignale. Vikar v Montemagnu don Evazij Beccaris ga je s tremi njegovimi tovariši predstavil don Bosku. Don Bosko ga je pogledal in dejal: »Za one tri ne morem ničesar reči, lahko pa zagotovim, da bo tistemu z rdečimi lasmi, Lasagni, uspelo. Te fante so torej sprejeli kot dijake v oratorij.

V soboto je mladi grofič popeljal gojence k razvalinam starega gradu, obdanega s cipresami, kjer je bila tudi grobnica plemenite rodbine Callori.

V nedeljo 12. oktobra so v župnijski cerkvi praznovali slovesnost presvetega Srca Marijinega. Don Bosko in drugi duhovniki so spovedovali cele štiri ure. Med mašo je bilo skupno obhajilo. Ob desetih je bila peta maša, ki jo je daroval eden izmed duhovnikov oratorija in pri kateri je ministriralo deset dečkov družbe ministrantov. Don Cagliero je vodil petje. Po večernicah je don Bosko pridigal v piemontskem narečju. Cerkev, ki ima eno samo sicer zelo prostorno in veličastno ladjo, je bila polna do zadnjega kotička. Don Bosko je pripovedoval o nastanku nadbratovščine presvetega Srca Marijinega za spreobrnjenje grešnikov in je znal pripovedovanje tako preplesti s svetimi mislimi, da so bili vsi globoko ganjeni.

Župnik don Jožef Goria, ki je v svojem oblačilu bil navzoč pri obredu, ni niti za trenutek odvrnil oči od pridigarja, ki je govoril več kot eno uro, a se je vsem zdelo

zelo kratko. Po končani pridigi je don Bosko stopil s prižnice v zakristijo. Župnik je pristopil k njemu, mu s solzami v očeh poljubil roko ter se mu zahvalil za neizmerno dobro, ki ga je povzročil njegovim župljanom, zlasti pa še njegovi duši.

Po pridigi so odpeli litanije in dali blagoslov, nato pa so pripravili gledališko predstavo, uprizorili ognjemet in spuščali balone.

Toda poleg vsega tega se je zgodilo nekaj pomembnejšega. Okoli don Boska je bilo zbranih nekaj fantov, med njimi tudi Jožef Buzzetti in dijak Modesto Davico. Kar nenadoma se je don Bosko zamislil in nato dejal: »Pokleknimo in zmolimo eno zdravamarijo in Iz globočine za tistega izmed naših tovarišev, ki bo moral to noč umreti.«

Lahko si predstavljate presenečenje fantov. Vsi so pokleknili in zmolili omejnene molitve. Davico je vstal in dejal: »Presneto, ta je pa dobra.« Obrnil se je k don Bosku: »Popeljete nas na izlet in nam sporočite, da bo moral nekdo umreti.«

Don Bosko se je obrnil k vsem fantom in dejal: »Davico se boji, vidite, misli, da bo zadelo njega.«

»Jaz se ne bojim. Toda to so novice, ki človeku obračajo želodec.«

»Pomirite se. Nobeden izmed tu navzočih ne bo umrl. Tisti, ki mora umreti, je v tem trenutku v oratoriju, zdrav in vesel. Z drugimi veselo skače po dvorišču in niti ne slutí, da bo moral še pred sončnim zatonom pred Božjo sodbo.«

»Po večerji,« piše leta 1888 Hieronim Suttíl, smo bili skupaj z gostitelji vsi zbrani v kapeli za večerne molitve. Po končanih molitvah je don Bosko, ki je klečal na stopnici ob oltarju, vstal, se obrnil k nam in z jasnim glasom povedal: Molimo za enega naših tovarišev v oratoriju, ki se počuti zelo slabo. Naslednjega dne smo zvedeli za dogodek, ki nas je vse globoko pretresel. Ko nam je don Bosko priporočal v molitev umirajočega, je bila ura deset. Ponoči pošta ne nosi pisem in Vignale ni imel telegrafa. Kljub vsemu temu je don Bosko drugo jutro zjutraj ob petih, še preden si je nadel mašno obleko, kakor prejšnji večer zbranim za molitev dejal: 'Molimo Iz globočine za dušo fanta, ki je danes ponoči umrl v oratoriju.'

Naslednji dan, to je v torek, je prišlo pismo don Alasonattija, ki je poročal o smrti na omenjeni dan. Zagotavljam resničnost dogodka, ki mi zaradi močnega vtisa ni nikdar več šel iz spomina. Mons. Cagliero in drugi, ki so se udeležili izleta, se prav tako dobro spominjajo in pričajo kakor jaz.«

V nekroloških zapisih oratorija beremo: »12. oktobra 1862: Nenadoma je umrl Rosario Pappalardo iz Giarreja, pokrajina Katanija. Star je bil 10 let, debelušén, bel in rdeč, majhne postave in oblečen v uniformo topničarja.« Tako ga je opisal Jožef Sandrone, njegov tovariš, ki je bil navzoč pri don Boskovi napovedi, in s tem potrjuje ta izredni dogodek. Zvečer je legel spat zdrav in čil, zjutraj pa so ga v postelji našli mrtvega.

Dne 13. oktobra so fantje dobili dovoljenje, da v majhnih skupinah obišejo Vignale. Dne 14. oktobra se je don Bosko z vsemi fanti odzval povabilu župnika v Casorzu, don Feliksa Bovo, nadvse gorečega duhovnika, čigar dobrohotnost in velikodušnost nista mogli biti večji. Godba, petje, gledališke predstave so razveseljevale celo naselje. Tukaj je don Bosko imel priložnost, da je pokazal svojo gorečnost ne samo za rešenje duš fantov in ljudi vseh slojev, temveč tudi za duhovnike.

Že so hoteli zapustiti Casorzo, ko je prispel neki duhovnik iz bogate družine, elegantno oblečen, prej posveten človek kot duhovnik, v lakastih škorenjčkih in s kravato z zlato iglo. Še najbolj je bil podoben gizdalinu. Želel je spoznati don Boska. Začel mu je čestitati zaradi tako velikega števila fantov, hvalil je njihovo obnašanje in v dolgem govoru hvalil celotno vzgojo. Don Bosko je počakal, da je stekla vsa tista zgovornost, govornika sploh ni pogledal v obraz niti ni pokazal zanimanja za to, kar je govoril. Ko pa je končal, mu je, kot da ga ne bi niti videl niti slišal, dejal: »Kdo pa ste vi? Od kod prihajate?«

»Jaz sem Astižan,« je ta odgovoril, »in ko sem slišal, da ste prišli v ta kraj, sem si rekel, da moram imeti čast spoznati tako slavnega človeka.«

»Kako?« je vzkliknil don Bosko. »Vi ste si drznili priti iz Astija takole oblečeni?«

»Da, že dolgo hodim tako oblečen in nihče ni imel nikdar nič proti.«

»A tako?« je odgovoril don Bosko, »in kapitularni vikar v Astiju ni mogoče prepovedal takega načina oblačenja?« In vneto mu je skušal dokazati, kake zle posledice povzroča s tem, ko se tako obnaša. Dolgo sta se pogovarjala in po toliko razlogih in opravičilih je ta duhovnik spoštljivo sprejel don Boskove nasvete. Naslednjega dne je prišel v Vignale v talarju, se pogovarjal z don Boskom in mu zagotovil, da bo odslej živel po njegovih nasvetih.

Don Bosko je že razmišljal o vrnitvi v Turin in je zato poslal klerika Janeza Krstnika Anfossija k poslancu Boni, ravnatelju železnic, s prošnjo za dva brezplačna železniška vozova tretjega razreda, od postaje, ki bi jo zahteval načrt izleta. Poslanec ga je ljubeznivo sprejel, ga pozorno poslušal in mu naročil, naj se drugo jutro vrne po odgovor. Ta je bil v pismu, v katerem je navajal velike don Boskove zasluge za družbo in državo in je seveda ustregel njegovi prošnji. Izročil mu je nalog za katerega koli postajenačelnika, s katerim mu je bilo ukazano, da naj da dečkom iz oratorija na voljo brezplačno dva železniška vozova za katero koli postajo in vsak način prevoza. To uslugo je don Bosko prejel za izlet leta 1862 in 1863.

Ko je don Bosko dobil odgovor v Vignale, je zapustil to plemenito družino, kjer sta mu njegova ljubeznivost in resnost pridobili vsa srca.

Te velikodušne gostitelje je treba prištevati med najbolj darežljive in stanovitne dobrotnike salezijanskih ustanov. Gospa grofica je don Bosku obljubila, da bo sodelovala z veliko vsoto pri gradnji zavoda v Mirabellu. Obljubo je držala in jo še prekoračila. Ona je bila zanj vedno prava mati. Imel je navado, da jo je vpraševal za nasvet v mnogih stvareh. Navadno sta se strinjala, kajti ona je dobro poznala duha Božjega služabnika.

Ko se je odločil, da bo postavil svetišče Mariji Pomočnici, ji je govoril o tem, ne da bi povedal naslov, ki naj bi ga cerkev dobila. Vprašal jo je:

»In komu bomo posvetili to cerkev?«

»Mariji Pomočnici kristjanov,« je takoj odgovorila grofica.

Prav tako je ona svetovala, da naj bi cerkev na Corsu del Re poimenovali po sv. Janezu Evangelistu, naslov, ki ga je tudi on nosil v srcu. Toda medtem ko je don Bosko želel postaviti spomenik Piju IX., ga je ona želela postaviti don Bosku.

V torek proti poldnevu je don Bosko odšel iz Vignala. Grofica mu je podarila tisoč zlatih lir za izdatke izleta. V Camagni je župnik don Peter Varvelli pripravil okrepčilo za vso skupino, ki je proti večeru prišla v Mirabello in tam prenočila eno noč kot gostje gospoda Provera. Z njim, ki je že pripravil načrt in nakupil veliko gradbenega materiala, se je don Bosko domenil, da je treba pospešiti dela in pripraviti vse potrebno za novo šolsko leto.

Dne 15. oktobra so prehodili dolgo pot od Mirabella do Alessandrie. Sredi poti so se ustavili v Castellettu Scuzzoso, kjer jih je gostoljubno sprejel župnik.

Ko so fantje pozno ponoči prišli v Alessandrio, so potihoma šli v semenišče, kjer je rektor Peter Parnisetti don Boska slovesno sprejel in ga razglasil za popolnega gospodarja hiše. Povečerjali so in vsak je dobil za spanje celico semeniščnika, ki so bili še na počitnicah.

V četrtek 16. oktobra so dečki opravili svoje pobožne vaje v semeniški kapeli ter obiskali vse cerkve in spomenike v mestu. Don Bosko pa se je šel poklonit generalnemu kapitularnemu vikarju, kanoniku, teologu, stolnemu dekanu Filipu Ansaldiju in še kakemu uglednemu predstavniku klera in laikata.

V petek 17. oktobra so z izrecnim dovoljenjem obiskali poveljnika, generala grofa Radicatiya in slavno trdnjavo. Popoldne so šli v Marengo, kjer so si ogledali bojišče, kjer je Bonaparte, prvi konzul, 17. junija 1800 premagal Avstrijce. Vstopili so v palačo, kjer hranijo kočijo Napoleona I., muzej orožja in predmetov, povezanih s tem dogodkom, kar vse je don Bosko do nadrobnosti razložil. Zvečer so v semenišču pripravili gledališko predstavo, ki so se je udeležili mnogi povabljeni.

V soboto 18. oktobra zjutraj je don Bosko v stolnici pozdravil presveto mater Božjo Marijo. Odpeli so slovesno Pozdravljena Kraljica, nato pa po kosilu ob

spremljavi godbe korakali po ulicah mesta in se odpravili na železniško postajo. Na čelu je kakor poveljnik s palico taktirko korakal župnik pri sv. Petru, teolog Lovrenc Grossi. Ta je tudi povabil don Boska, da je s svojimi gojenci prišel v Alessandrio, dobil dovoljenje, da lahko igrajo po mestnih ulicah ter jih pozdravil ob njihovem prihodu. Don Bosko je prišel na postajo obdan od svojih prijateljev duhovnikov, kanonika Viktorja Bolla, Karla Braggioneja in mnogih sotrudnikov. Na postaji je takoj pozdravil postajenačelnika. Ko je pripeljal vlak, so fantje zasedli svoja dva vagona in sredi navdušenih vzklikov in ob zvokih godbe vzeli slovo od Alessandrie.

Proti večeru so ob zvokih godbe popotniki vstopali v oratorij, ki je bil že poln gojencev, tako novih kakor tistih, ki so se že vrnil s počitnic. Vsi so se zgrnili okoli don Boska, da bi mu poljubili roko. Nato so obdali povratnike z izleta, jim pomagali odložiti prtljago in se potem s tisoč vprašanji, ki so se ponavljala še tedne in tedne, želeli seznaniti z njihovimi dogodivščinami.

Medtem ko je don Bosko večerjal, so mu povedali, da je ubogi Peter, kakor smo že omenili, ki se ni udeležil izleta, ležal bolan v postelji. Že več dni ga je mučila vročina. Še isti večer je don Bosko šel v bolniško sobo in ga obiskal. »Kmalu je prišel,« tako piše fant sam, »me potolažil, spovedal, mi dal svoj blagoslov in mi ni nikdar več govoril o moji napaki. Bolehal sem še nekaj mesecev, tudi zaradi neprijetnega občutka, ker sem razžalil don Boska. Nato sem si zopet opomogel.«

29.

POGLAVJE

Preverjanje trupla častitega don Cafassa – Don Bosko je od Boga poslan za mladino – Katoliško branje: Spomini mladim; nesreče delomrzneža – Vesele zgodbe starega Napoleonovega vojščaka – Don Dominik Pestarino pride v oratorij in se popolnoma posveti don Boskovim ustanovam – Kdo je bil don Pestarino – Don Bosko predvidi ustanovo hčera Marije Pomočnice – Don Bosko predloži notranjemu ministru načrt za zavetišče za uboge dečke, mlajše od dvanajst let – Cilji, ki jih je imel s tem načrtom – Obrambni minister podari oratoriju vojaško obleko

POTREBA PO DON BOSKOVI NAVZOČNOSTI za začetek šolskega leta v Turinu in pismo s turobno vsebino sta poklicali Božjega služabnika v mesto. Don Caffasovim občudovalcem se ni zdelo primerno, da bi ostalo njegovo truplo pokopano še naprej v navadnem grobu na javnem pokopališču; zato so hoteli grob zavarovati s posebnim zidom. Ko so dobili od pristojne oblasti za to potrebno dovoljenje, so iz groba potegnili krsto, ki je bila v dobrem stanju, in jo ob petju Usmili se me prenesli v pokopališko kapelo, kjer je ostala vso noč.

Naslednje jutro so opravili pogrebno mašo z vsemi opravili za umrle. Navzočih je bilo veliko ljudi, ki so si priskrbeli ustrezne vstopnice. Ponovno so zapeli Usmili se me in odnesli krsto na prejšnje mesto. Medtem so grob obzidali, vstavili nekaj podložkov, da krsta ni stala na goli zemlji, in so jo tako obvarovali pred mokroto. Ko so prišli h grobu, so ponovili obredne molitve in odprli krsto. Na začudenje vseh je bilo truplo prav tako kot pred dvema letoma in štirimi meseci. Samo eno uho je bilo malo načeto in lasje so zrasli za nekaj centimetrov. Kanonik Galletti je spregovoril nekaj pohvalnih besed, nato so pokrili krsto, jo zaklenili s ključem in položili na prvotno mesto. Okoli stoječi so jo zasuli s cvetjem, ki so ga prinesli s seboj. Nekaj tednov pozneje so postavili še relief z napisom.

Pri drugem preverjanju leta 1891 so našli samo še okostje. Medtem ko je don Bosko izrazil sinovsko vdanost do svojega svetega in spoštovanega učitelja, so končevali razpošiljanje Katoliškega branja za mesec november in don Bosko je izročil tiskarju rokopis za mesec december, ki ga je sam ponovno prebral in popravil med jesenskim izletom.

Don Ruffino je v kroniki z dne 28. oktobra zapisal: »Don Bosko je rekel: Gospod me je poslal k mladim, zato se moram vzdržati drugih tujih stvari in vse svoje življenje in zdravje posvetiti njim.« Toda v čem naj bi si prizanašal, ko pa je v vsem neposredno ali posredno videl mlade? Saj je zanje tiskal tudi Katoliško branje. Paravia je za mesec november natisnil *Mizar Germano in sadovi dobrega sveta*.²³ Konec te pripovedi kaže, kako v vernih delavskih družinah vlada sreča, tam pa, kjer ni Boga, vladata obup in revščina.

Don Bosko je dodal še spis za mlade, ki živijo v družini, in tiste, ki so sredi nevarnosti sveta.

SPOMINI

1. *Poskušajte premagati utvaro, ki je lastna vsem mladim vaše starosti, da boste še dolgo živeli. To je zelo negotovo, medtem ko je čisto gotovo, da boste morali umreti, in če boste slabo umrli, boste pogubljeni za vedno. Bodite zato vedno pripravljeni na smrt tako, da boste v posvečujoči milosti Božji. To naj bi bila vaša največja skrb.*
2. *Če storite kaj dobrega, vam bosta hudič in vaša lenoba prišepetavala, da je preveč in da vas bo svet imel za pobožnjakarje in tečneže. Vi pa mislite na to, da se vam bo ob smrti zdelo vse premalo in slabo storjeno. Tedaj boste videli, kako ste se motili. Spoznajte to sedaj.*
3. *Ena izmed stvari, na katero bi morali biti mladi ljudje vedno pozorni, je izbira poklica. Na žalost o tem malo razmišljajo in se zato večinoma zmotijo. Nesrečni so v življenju, obenem pa v veliki nevarnosti, da se bodo večno pogubili. Pogosto mislite na to, prosite Boga za razsvetljenje in tako se ne boste zmotili.*
4. *Proti dvema stvarima se nikdar zadosti ne bojujemo in jih ne premagamo: proti našemu mesu in oziru na ljudi. Blagor vam, če ste se že v mladih letih naučili, da ju krepko premagujete.*
5. *Malo razvedrila je vedno dobro, toda težko je prav izbrati in se držati prave mere. Ravnajte se torej takole: vaše razvedrilo in vso vašo zabavo naj odobri spovednik. Pa tudi v tem primeru se ne prepustite zabavi do zadnjega. Ko se boste premagali, se vzdržali, boste dosegli veliko zmago in vam bo v veliko korist.*

²³ L'Armonia 27. novembra 1862.

6. *Dokler ne najdete v spovedih in pogostih obhajilih veselja in dokler vam ne ugajajo nabožne knjige in pobožni tovariši, nikar ne mislite, da ste zares pobožni.*
7. *Tisti fant, ki še ne zmore prenesti krivice, ne da bi se maščeval, in ki ne more prenašati opozoril, tudi neutemeljenih, svojih predstojnikov, zlasti staršev, še zelo zaostaja v čednosti.*
8. *Vsak drug strup je mladini manj škodljiv kot slabo branje. Danes je to še posebno nevarno, ker je tega branja veliko in se skriva pod krinko religioznosti. Če vam je draga vaša vera, če vam je draga vaša duša, ne berite ničesar prej, dokler niste vprašali za svet spovednika ali koga drugega, ki je dobro izobražen in resnično pobožen. Toda kar je preverjeno in dobro poznano, to berite.*
9. *Dokler se ne bojite in ne izogibate slabih tovarišij, ste ne samo v veliki nevarnosti, temveč se morate bati, da ste slabi tudi vi.*
10. *Prijatelje in tovariše si izberite vedno med dobrimi in dobro poznanimi in izmed teh le najboljše. In tudi pri najboljših posnemajte samo dobro in odlično, varujte pa se napak, ki jih imamo vsi.*
11. *V svojem načinu življenja ne bodite trmoglavi, pa tudi ne nestalni. Videl sem, da nestalni, ki brez zadostnih razlogov z lahkoto spreminjajo svoje sklepe, v vsem slabo uspevajo.*
12. *Eden največjih nesmislov, ki jih more zagrešiti kristjan, je v tem, da čaka na to, da se bo vrnil na pravo pot in si dopoveduje »potem, potem«, kakor če bi bil prepričan, da mu bo ostalo zadosti časa, in kakor da je vseeno, ali to stori takoj ali pozneje. Bodite torej pametni in uredite svoje stvari takoj, kot če bi bili prepričani, da bi sicer tega ne storili. Spovedujte se najmanj vsakih štirinajst dni, opravite vsak dan premišljevanje in nekaj duhovnega branja, izpraševanje vesti vsak večer, obisk Najsvetejšega in Marije Device. Bodite včlanjeni v kako družbo. Redno opravljajte vajo za srečno smrt, zlasti pa nežno in veliko pobožnost do presvete Devica Marije. Oh, če bi vedeli, kaj pomeni ta pobožnost, je ne bi dali za vse zlato tega sveta. Pridobite si jo in prepričan sem, da boste nekoč rekli: Vse dobro mi je prišlo z njo.*

V teh spominih govori o kongregaciji, to je o nedeljskem zbiranju študentov, ko so v kaki cerkvi pri maši in verskem nagovoru. V mnogih tudi javnih šolah so bile te kongregacije še v navadi, vendar so zaradi brezbriznosti šolske oblasti vedno bolj izginjale. Kmalu jih je dih revolucije ugasil, zlasti v velikih središčih.

Decembra je tiskarna Armonie, Via della Zecca, hiša Birago, natisnila delce *Delo*, govore slavnega govorca stolne cerkve v Parizu, patra Feliksa iz Jezusove družbe, študirajoči mladini ob slovesni razdelitvi nagrad. Tu so povzeta priporočila, ki smo jih tolikokrat slišali iz don Boskovih ust njegovim gojencem. Dolžnost vsakega človeka je delo, duševno ali telesno. V potu svojega obraza

boš jedel svoj kruh. Brezdelje je začetek vseh hudobij in brezštevilnih nesreč. Če delo vzgaja človeka, ga brezdelje onesposablja, da bi predvidel svojo prihodnost, zatemnjuje mu pamet in slabi voljo. Sveti Duh opisuje brezdelneža v knjigi Pregovorov: Lenuh hoče in noče, Želje uničujejo lenuha, ker njegove roke niso hotele ničesar delati, Lenuh skriva svojo roko v nedrju in je ne zanese do ust, Kakor se vrata vrtijo na svojih tečajih, da bi se premaknila z mesta, tako se obrača lenuh v postelji, Lenoba prinaša spanec in brezdelna duša bo trpe-la glad, Prazen strah onemogoča lenuha, dopoveduje si, da bi opravičil svoje brezdelje: zunaj je lev, ki me bo požrl sredi trga, Pot lenuhov je posuta s trnjem.

Pater Feliks je nadalje razvil navedene svetopisemske misli in je dodal še svojo z namenom, da bi obogatil duha svojih študentov.

»Obširne, jasne in globoke znanosti si ni mogoče pridobiti brez vztrajnega dela. Človek ve samo tisto, česar se spominja. Spominja pa se tistega, česar se je naučil. Nauči se pa samo tisto, kar je zbral in si prisvojil z delom svojega duha. Glejte, resničen filozofski pomen besede »naučiti se« je to.«

Temu zvezku so za dopolnitev predpisanih strani dodali *Vesele zgodbe starega Napoleonovega vojščaka*, kot jih je zapisal duhovnik Janez Bosko in so jih natisnili v oratoriju. To je ena izmed mnogih pripovedi, ki jih je don Bosko pripovedoval fantom na odmoru. Dodal je še kratek življenjepis o mučeništvu dveh anamskih katoličanov.

Kakor hitro se je don Bosko vrnil v oratorij, ga je doletela velika sreča ob snidenju z don Dominikom Pestarinom. O tem odličnem duhovniku, ki se je rodil 5. januarja 1817 v Morneseju, v škofiji Aqui, moramo dati nekaj življenjepisnih podatkov. Fant velikodušnega srca je opravil svojo osnovnošolsko, gimnazijsko, filozofsko in teološko izobrazbo v semenišču v Genovi. Bil je zgled zatajevanja in je strastno ljubil Jezusa Križanega in Žalostno Mater Božjo. Še kot klerik in potem kot duhovnik prefekt semeniščnikov si je s svojo ljubeznivostjo pridobil srca vseh, tako da je vzpostavil pobožnost in goreče prejetje svetih zakramentov. Njegovi najzvestejši prijatelji, učeni duhovnik Kajetan Alimonda, prior pri sv. Sabini, Frassinetti, goreči misijonar don Sturla, so o njem vedno govorili kot o najbolj zglednem duhovniku. Ker so ga sektaši vzeli na piko, se je 1849 vrnil v Mornese. Toda tu je ugotovil, da je ugasnila prejšnja pobožnost in bilo malo prejetja svetih zakramentov, in kar je bilo najhujše, med mladimi je bilo v veliko pohujšanje vsega kraja nemalo nerednosti.

Toda njegova apostolska gorečnost je v kratkem času spremenila položaj, tako da je mons. Modest Contratto po pastoralnem obisku izjavil: »Mornese je pravi vrt moje škofije.« Ko se je don Pestarino vrnil v Mornese, so se ljudje ču-

dili, če je kdo med tednom šel k obhajilu. Nekaj let pozneje pa je večina moških in žensk hodila k obhajilu vsak dan. Bil je vsem vse, za mladino pa je imel še posebno skrb. Naj samo omenimo prizadevanje zadnje dni pusta, da bi odvrnil mlade od nerednosti in nevarnosti. Zbiral jih je v svoji hiši, pripravil na svoj račun vse potrebno za razvedrilo z raznimi igrami, s petjem, s kako moralno gledališko predstavo. Zatem so prinesli steklenice vina, slaščice, z eno besedo vse, kar je pripomoglo k pravemu veselju. Don Pestarino je bil vedno med njimi. Ob primerni uri so proti večeru šli vsi v župnijsko cerkev in opravili molitve. Zatem se je vsak lepo odpravil na svoj dom, še prej pa so vse povabili naslednji dan k sv. maši, k molitvi rožnega venca in prejemu zakramentov. Za isto razvedrilo je poskrbel v drugi hiši za dekleta pod vodstvom učiteljice Maccagno. Tudi to na svoje stroške.

Ta dobra učiteljica se je pri 18 letih pod njegovim duhovnim vodstvom odločila, da se bo popolnoma izročila Bogu, ne da bi vstopila v kak red. Poiskala je še druge tovarišice istega čutenja in mišljenja in ustanovila z njimi v Morneseju 3. decembra 1855 družbo Hčera Marije Brezmadežne. To je bilo svetno združenje, v katerem so članice ostale v svojih družinah sredi sveta ter skušale z ustreznimi sredstvi dosegati krščansko popolnost in opravljati dela krščanske gorečnosti za večno zveličanje oseb, s katerimi so živele skupaj.

Pobožno združenje je bilo ustanovljeno z namenom, da bi toliko neomogućenih deklet, ki jih niso sprejeli v redovne družbe, bodisi zaradi pomanjkanja dote bodisi zaradi telesnih pomanjkljivosti bodisi zaradi družinskih okoliščin, dobilo možnost lepega krščanskega in apostolskega življenja. Članice združenja bi postale neomogućena dekleta, ki bi želele doseči krščansko popolnost z izpolnjevanjem treh evangeljskih svetov, pokorščine, uboštvu in čistosti, vendar ne da bi se zaobljubile ali se vezale v vesti, tako da, če ne bi bile zveste, ne bi imele niti odpustljivega greha. Pobožno združenje je imelo zelo preprost pravilnik, ki je obsegal dolžnosti deklet za doseganje cilja, navodila za sestanke, ki naj bi bili zasebni v obliki duhovnih pogovorov, in navodila za način življenja. Dne 2. maja 1857 je mons. Modest Contratto, škof v Acquiju, dal svojo privolitev in je odobrila Poglavlja pobožnega združenja, ki se je tako naglo razširilo po vsej Italiji, da je bilo leta 1862 ustanovljeno v vseh italijanskih pokrajinah.²⁴

Ustanoviteljici tega pobožnega združenja je don Pestarino izročil skrb za vso žensko mladino v Morneseju. Tako dekleta kakor fantje so ga v vsem spošt-

²⁴ Življenje in ustanova sv. Angele Merici, ki ju je opisal Giuseppe Frassinetti, prior pri sv. Sabini v Genovi. Salezijanska tiskarna, Turin. Glej dela istega pisatelja: Rosa Cardone, Rosina Pedemonte, Redovnica na svojem domu.

ljivo ubogali. Bil je neutruden pridigar in spovednik, tako podnevi kakor ponoči. Zgodilo se je, da je spovedoval tudi po petnajst ur in več. Rad je imel vse, vsem je delal dobro in vsi so ga imeli nadvse radi, tako da so ga po pravici imenovali prijatelja ljudstva. Njegovi sokrajani so ga večkrat izvolili za občinskega svetovalca. On je odgovarjal na njihovo zaupanje tako, da se je trudil za duhovni in časni napredek ne samo Mornežanov, temveč vseh okoliških naselij, ki niso nikdar ničesar odločali, ne da bi vprašali njega za nasvet.

Tak je bil don Pestarino, ko je slišal govoriti o don Bosku in si je zaželel, da bi ga osebno spoznal. Toda preden se je odpravil v Turin, je v družbi teologa Rajmunda Olivierija, dekana v Lermi, poromal v svetišče Matere Božje delle Rocchette. Ta mu je svetoval to romanje z namenom, da bi prosil nebeško mater Marijo, da bi mu razodela svojo voljo. Dobil je navdihnjenje, da bi tako svoje imetje, ki je bilo zelo veliko, kakor svoje življenje, podaril don Bosku. Ko je s tem namenom prišel v Turin, je bil tako začuden nad don Boskovim delom in krščansko ljubeznijo, da je sklenil z njim tesno prijateljstvo. Vžgan od duha salezijanske družbe, se ji je hotel takoj pridružiti s tem, da je začel v popolnosti izpolnjevati njena pravila. Don Bosku je obljubil popolno pokorščino in bil pripravljen takoj priti v Turin v oratorij. Toda Božji služabnik, ki je videl, koliko dobrega je delal v svetu, je želel, da naj nadaljuje svoje prizadevanje v domačem kraju.

Prav tako je uvidel, da ne bi bilo dobro, če bi pobožnemu Združenju hčera Marije Brezmadežne vzel tako pobožnega in modrega voditelja.

Ali je don Bosko takrat predvidel, da bo deset let pozneje nekaj tistih najbolj pobožnih morneških deklet postalo temelj njegove redovne Družbe hčera Marije Pomočnice?

Zdi se, da je bilo tako, kajti leta 1863 je gosa Karolina Provera iz Mirabella, sestra našega Frančiška, v želji, da bi vstopila v kak red, vprašala za svet don Boska, ki ji je odgovoril: »Če lahko malo počakate, bo tudi don Bosko imel sestre salezijanke, kakor ima sedaj svoje duhovnike in klerike.« Toda ona ni imela za primerno, da bi čakala, in se je odpravila v Francijo, kjer se je zavezala z obljubami v družbi Zvestih tovarišic. Don Evazij Rabagliati, ki jo je 1890 srečal v Parizu med predstojnicami v Rue de la Santé, je iz njenih ust slišal zgoraj navedene besede.

Don Pestarino se je vrnil v Mornese. Don Bosko pa je pričakoval odgovor na svojo prošnjo, ki jo je naslovil na notranjega ministra Urbana Rattazzija, ki mu je za loterijo naklonil 500 lir. V svoji ustvarjalni domišljiji je delal vedno nove načrte, kako bi mogel pomagati svojim dečkom, in nove vidike istega svojega načrta, da bi razširil svoje ustanove in dobil potrebna sredstva, da bi jih udejanjil.

Ekscelenca!

Podpisani vam z vsem spoštovanjem želi izraziti potrebo, ki se že dolgo pojavlja pri nas in se tiče dečkov, mlajših od dvanajst let.

Dečkom, ki so dosegli to starost, je omogočen vstop v naš oratorij ali podobne ustanove javne dobrodelnosti. Toda pogosto naletimo na popolnoma zapuščene in revne dečke, za katere nihče ne skrbi, kakor je moglo ugotoviti tudi vaše ministrstvo.

Prosilec predlaga, da bi v želji za pomoč tem dečkom v bližini naše hiše odprli zavetišče s pravilnikom in hišnim redom, različnim od našega, ki je namenjen večjim fantom.

V tako zasnovanem zavetišču bi se zbirali dečki od 6. do 12. leta. Tukaj bi se z ustreznim poukom in vzgojo pripravili na opravljanje tistega poklica, za katerega bi pokazali največjo nagnjenost in bi bil v soglasju z njihovimi telesnimi sposobnostmi. Ko bi bili stari 12 let, bi jih sprejeli v zavetišče Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Največja težava je v tem, kako dobiti sredstva za odprtje takega zavetišča. V ta namen bi prosil vaše ministrstvo za predujem pet tisoč lir, ki bi jih potem povrnili s sprejetjem dečkov, ki bi jih vaše ministrstvo poslalo temu zavetišču.

Izdatek za vsakega dečka bi v točnem izračunu znašal 65 centov na dan. V ta znesek bi bila zajeta hrana, obleka, vzdrževanje.

Država bi plačala samo 40 centov na dan in petindvajset dečkov bi izbrisalo dolg, ki bi ga naredili pri vladi.

Vaša ekscelenca, ki tako zelo ljubi ubogo mladino in ji pomaga, naj dobrohotno sprejme ta predlog in ga primerno spremeni.

V vsakem primeru vas prosilec prosi, da bi dobrohotno opravičili nadlegovanje, ki sem vam ga povzročil, prepričan, da je bila edino le ljubezen do mladine in želja, da bi ji storil kaj dobrega, razlog, da sem vam to pisal.

Z najglobljim spoštovanjem imam čast, da se imenujem za vaše Ekscelence ponižnega prosilca.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 2. oktobra 1862

Verjetno je don Bosko slutil, da njegovega predloga ne bodo vzeli v pretres, kar se je tudi zgodilo. Toda njegova prošnja je prišla v roke ministru, ki je zelo občudoval don Boska in je vedno branil njegove oratorije in zavetišče. Ni šlo za drugo kot za izmenjavo misli, za katero je bil prepričan, da je ne bi nihče kritiziral. Saj je bil pogosto prisiljen zavrniti dečke, ki jih je priporočalo ministrstvo, ker še niso bili zadosti stari. Zato je bil njegov predlog izhod iz stiske, ko ni mogel sprejemati dečkov, ki niso bili stari, kot določa pravilnik. Kakor smo že povedali, je don Bosko v hiši Lepotica, ki jo je vzel v najem, uredil stanovanje. K temu bi lahko dodal še kako stanovanje in tako omogočil to novo ustanovo. Za nadzor je bil pripravljen kak asistent, klerik ali laik. Istočasno je don Bosko postavil vzdrževalnino za take manj kot 12 let stare gojence. Tako je bilo kljub

predlogu, ki ga niso sprejeli na ministrstvu, sprejetih pri učitelju Migliettiju več priporočenih dečkov.

Don Bosko je poslal krajevnemu vojaškemu poveljniku, grofu Avguštinu Petittiju, obrambnemu ministru, prošnjo za rabljeno obleko, da bi mogel obleči svoje fante in jih zavarovati pred zimskim mrazom. Minister je prijazno ustregel njegovi prošnji.

OBRAMBNO MINISTRSTVO

Št. 1.483 Turin, 25. novembra 1862

To ministrstvo se veseli, da lahko pomaga pri vzdrževanju vaše dobrodelne ustanove, zato vam sporočam, da je bilo ravnateljstvu skladišč tega mesta naročeno, da vam dajo na razpolago naslednje predmete:

<i>Prti</i>	<i>13</i>
<i>Brisače</i>	<i>9</i>
<i>Plašči iz sukna barban isabella</i>	<i>100</i>
<i>Plašči tournon</i>	<i>50</i>
<i>Hlače - prav tako</i>	<i>80</i>
<i>Volnene odeje</i>	<i>100</i>
<i>Volnene odeje za zunaj</i>	<i>100</i>

Vaša naloga je, da te predmete prevzamete. S seboj prinesite potrebno potrdilo.

Glavno skladišče

odgovorni za splošno nadzorstvo upravnih služb

INCISA

30.

POGLAVJE

Oratorij se spet napolni – Nekaj znamenitih sprejemov gojencev – Veliko jih je, toda Gospod jih bo vzdrževal – Don Bosko jih preizkuša in izbira: ponovi, da bo eden izmed njih škof – Alojzij Lasagna – Fant, ki ne sodi v oratorij – Začne se šola; učitelji brez državnih izpitov – Preteklo leto je šolska oblast zamižala na eno oko – Don Bosko pripravlja klerike za državne diplome – Piše provikarju, da bi njegove klerike za to leto oprostil izpitov iz teologije – Priskrbi cerkvene nadarbine bodočim duhovnikom – Don Janezu Caglieru je zaupano pridiganje v nedeljo popoldne – Raba narečja na prižnici – Don Bosko pridiga v okolici Albe: najprej zelo skopa, potem pa zelo gostoljubna postrežba – Stara grofica – Galantuomo ne prerokuje več

OB DON BOSKOVI VRNITVI se je oratorij napolnil z gojenci, ki jih je bilo nad šeststo. Med temi je bil tudi Joahim Berto iz Villarja Almese, ki je že od otroških let poznal don Boska, potem pa ga je Božja previdnost kot salezijanskega duhovnika od 1866 do 1886 postavila za don Boskovega tajnika in zaupnika. Njemu se mora Družba zahvaliti za zelo veliko podatkov iz življenja častitljivega Božjega služabnika. Prišli so tudi fantje, ki jih je don Bosko osebno sprejel v Montemagnu, Vignaleju in drugih krajih, skozi katere ga je vodil jesenski izlet. Sedaj se je spomnil tudi nekega revnega turinskega dečka, kateremu je obljubil, da mu bo pomagal.

Sekund Bernocco je bil strežnik v neki kavarni na trgu Carlina in don Bosko je nekega popoldneva poslal tja Dominika Belmonteja, ki je obiskoval retoriko, s sporočilom, da naj pride v oratorij. Belmonte je šel in dejal fantu: »Poberi svoje stvari in pojdi z menoj v oratorij.«

»Te pošilja don Bosko?«

»Da.« Fant je takoj prišel v oratorij, študiral, doktoriral in dobil univerzitetno stolico v Rimu. Umrl je 1889.

Ko so nekateri iz oratorija videli tisto množico fantov, so vpraševali don Boska: »Toda kako jih boste vzdrževali?«

Don Bosko je smehljaje se odgovoril: »Gospod Bog, ki mi jih je poslal, jih bo tudi vzdrževal in preskrbel.« Bilo mu je nadvse drago, da je hodil na dvorišče, bil z njimi in jih razveseljeval s svojimi domislicami. Medtem ko je pozorno preučeval njihove težnje, navade, pomanjkljivosti, napredek v dobrem, je skušal odkriti njihov poklic. To je preučevanje, ki mu pravimo prva stopnja milosti, ki jo Gospod daje svojim služabnikom za razpoznavanje duhov. Dosega se s previdnostjo, molitvijo in potrpežljivo ljubeznijo. Zato se je don Bosko ravnal po vodilu sv. Pavla Tesaloničanom, ki smo ga pogosto slišali iz njegovih ust kot navodilo njegovim sodelavcem v vseh okoliščinah: Vse preizkusite, kar je dobro, ohranite.

Vedno je imel pri roki kako zgodbo ali kako besedo, ki je zanimala in razveseljevala njegove mlade prijatelje.

Hieronim Suttill nam je 21. novembra 1884 sporočil: »Nekega dne proti koncu jeseni 1862 po kosilu pred drugo uro je don Bosko slonel na stebri, ki stoji med stopnicami in vhodno vežo, točno pod gorilnikom za plin. Ne bi mogel točno povedati, kdo je bil z menoj, stali pa smo v polkrogu okoli njega. Zagotovo vem, da je bil don Cagliero, kleriki Durando, Jarac, deček Lasagna in še nekateri drugi. Don Bosko (zdi se mi, da ga vidim še danes) se je z iztegnjenim kazalcem, ne da bi izrecno kazal koga, obrnil in dejal: »Eden izmed vas bo nekega dne škof.« Te besede so mi ostale za vedno v spominu, kakor tudi druge don Boskove besede, in ko mi je don Rua pisal v Pariz in mi sporočil odhod don Cagliera v Ameriko, sem se takoj spomnil napovedi in vzkliknil: »To je škof, ki ga je prerokoval don Bosko.« Tako globoko se mi je don Boskova napoved vtisnila v spomin. Ker pa poznam razlage don Boskovih napovedi in ne morem priseči, da je bil navzoč tudi don Cagliero, bi se mogla tista napoved nanašati tudi na druge, mogoče na samega Lasagna. Kdo ve.«

Bil pa je navzoč Alojz Lasagna, deček 12 let, ki je vsakokrat, ko se je don Bosko pojavil na dvorišču med svojimi fanti, pritekel k njemu in bil nadvse srečen, če ga je don Bosko nagovoril ali vsaj ljubeznivo pogledal. Ker pa je bil izredno živahne narave, je hotel biti gospodar med drugimi prav tako živahnimi dečki, zato so nastali prepiri, v katerih je vsak branil svoj prav. Navajen na svobodno življenje proste narave, mu je bilo pravilo, ki mu je določalo čas za opravljanje dolžnosti, pravi neznosen jarem, kar je pogosto tudi izrazil svojim to-

varišem. Ker je bil zelo občutljiv in je imel živahno domišljijo, ga je prijelo tako domotožje, da je pobegnil iz oratorija in se vrnil v Montemagno. Toda starši so ga takoj pripeljali nazaj v Valdocco, kjer ga je don Bosko sprejel, ne da bi mu zaradi pobega kaj očital. Bil je z njim tako ljubezniv in dobrohoten, ga nenehno spodbujal in nagovarjal, da ga je popolnoma pridobil za Boga in za zveličanje njegovih bratov.

Don Bosko je takoj prepoznal njegove izredne sposobnosti. Bil je odkrit, preprost, velikodušen, izredno močne volje, rahločutnega srca, izrednega spomina in pronicljivega razuma. Že takrat je don Bosko pogosto ponavljal: »Je iz dobrega testa, boste videli.« Bil je iz testa, iz katerega se rojevajo škofje.

Prav tako je bilo občudovanja vredno don Boskovo odkrivanje fantov, ki niso bili za njegovo hišo. Don Frančišek Provera nam je zapustil zapisano:

»Neki človek je hotel na vsak način, da bi don Bosko sprejel njegovega sina v oratorij, vendar ga ni hotel sprejeti. Toda pritisk z različnih strani je bil tako močan, da je moral privoliti. Oče je pripeljal sina, ki je bil na videz čisto v redu, in don Bosko ga je poklical in vprašal: »Bi rad ostal pri meni?«

»Da, da,« je odgovoril fant, »tako zelo sem si želel.«

»Prav, poslušaj me.« Sklonil se je k njegovemu ušesu in mu potihoma dejal: »Če hočeš ostati tukaj, ne smeš delati tega in tega.« Tedaj je fant dvignil glavo in prestrašen vzkliknil: »Toda kdo vam je povedal?«

»Kdo mi je povedal? Pač vem.«

»Ne, nikakor nočem ostati tukaj, nikakor ne!«

»Zakaj ne?«

»Če vi veste vse te stvari, potem nočem ostati tukaj.« Stekel je k svojemu očetu in ni ga bilo več mogoče zadržati.

Na dogovorjeni dan se je začel pouk in don Bosko je don Rui izročil vodstvo šol. Toda učitelji niso imeli državnih diplom. V preteklih letih šolska oblast ni delala don Bosku težav, toda v šolskem letu 1861/62 so se pojavile. O tem ga je obvestilo pismo, ki mu ga je poslal šolski nadzornik Janez Muratori.

ŠOLSKI NADZORNIK POKRAJINE TURIN; št. 613

Predmet: Statistika-Okrožnica št. 19, serija 2^a Turin, 28. marca 1862

Na dveh listih, priloženih k tej okrožnici, so podane nadrobnosti, ki bi jih prosvetno ministrstvo rado poznalo, bodisi o vodstvenem učiteljskem kadru in uslužbencih vaše gimnazije bodisi glede števila učencev in slušateljev v vsakem razredu bodisi o izdatkih kakor tudi o izviru dohodkov za celotno poslovanje.

Podpisani zato prosim vašo uglednost, da bi nam sporočili zahtevane podatke in nam v roku ne več kot petih dni na naš urad poslali izpolnjene tiskovine, priložene temu dopisu.

Če ne bi bilo zadosti prostora za vsa sporočila, ki bi jih hoteli dati, vas prosimo, da sestavite posebno poročilo.

Kraljevski šolski nadzornik MURATORI

Don Bosko je kraljevemu šolskemu nadzorniku dostavil natančen opis svojih zasebnih šol, iz katerega je bilo jasno spoznati, da učitelji niso imeli ustreznih diplom. Ker pa je izjavil, da je pripravljen sprejeti učitelje, ki bi mu jih določilo ministrstvo, so ga nekaj časa pustili pri miru. Pripomnil je, da jim ne bi mogel dati drugega plačila kot prostor v nebesih, če bi delali v Božjo slavo.

Nadzornik se je zadovoljil z obljubo, da se bo don Bosko skušal uskladiti z zakoni in predpisi. Ni razvidno, da bi oba prosvetna ministra, ki sta v tem času opravljala dolžnosti ministrstva, najprej Mancini in potem Matteucci, hotela trdo nastopati proti oratoriju. Mogoče je tudi Urban Rattazzi, ki je bil od 4. marca ministrski predsednik in obenem zunanji in notranji minister v ministrskem svetu, uveljavil svoj vpliv v korist don Boskovih ustanov.

Zato don Bosko v letu 1861/62 ni imel nikakršnih težav. Ker pa je predvideval, da ga bodo zakoni prosvetnega ministrstva prej ali slej postavili pred resne težave, je odločil, da naj nekaj klerikov študira potrebne predmete za pouk na gimnaziji in doseže ustrezne diplome.

V ta namen je že leta 1857 dal opraviti gimnazijsko maturo klerikoma Celestinu Durandu in Janezu Krstniku Anfossiju in leta 1859 kleriku Frančišku Cerrutiju, ki so se potem vpisali na univerzo v Turinu. Don Janez Krstnik Francesia je že nekaj časa obiskoval univerzo. Latinsko literaturo je predaval profesor Tomaž Valauri, italijansko Mihael Coppino in grščino Jernej Prieri. Don Boskovi kleriki so pri izpitih dobro odgovarjali in dobili potrdilo o uspehu. Ti profesorji so klerikom potrdili navzočnost pri predavanjih.

V letu 1862/63 je bilo določeno, da bodo hodili na univerzo kot redni slušatelji. Tudi to leto so dobro napredovali in profesorji so jih zelo cenili. Toda ti trije slušatelji so potrebovali več časa, da so se mogli posvetiti literaturi teh jezikov. V ta namen je pisal kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in provikarju, in ga prosil za več uslug in dovoljenj za klerike in pripravnike na duhovniški poklic.

Veleugledni in spoštovani gospod!

Želel sem priti osebno in vam ustno predložiti toliko stvari, pa mi je bilo zaradi številnih opravkov nemogoče. Na kratko bom predstavil svoje potrebe, vi pa boste preprosto rekli da ali ne, kakor se vam bo zdelo prav v Gospodu.

1. *Kleriki Durando, Anfossi in Cerruti (z don Francesiem) naj bi letos končali na univerzi izpite iz klasičnih jezikov in italijanščine. Začeli bi s 1. novembrom. V ta na-*

men prosijo, da bi jih oprostili izpitov in jim dovolili študirati potrebne traktate med počitnicami leta 1863.

2. *Ghivarello, ki je star že 28 let, prosi, da bi smel dodati k prihodnjim izpitom še traktate petega letnika teologije v upanju, da bi bil pripuščen k svetim redovom prihodnje leto, kar bi pomenilo samo štiri leta teologije.*
3. *Klerik Lazzero prosi, da bi z istim namenom k traktatom za izpit dodal še nekaj traktatov. Oba se odlikujeta po zglednem in pohvalnem obnašanju in sta dobro pripravljena za izpit.*
4. *Klerik Racca, ki je star 20 let, prav tako prosi, da bi k rednim izpitom dodal še izpit iz fizike, ki jo je študiral med duhovnimi počitnicami, in bi tako z novim šolskim letom lahko začel študirati teologijo.*
5. *V oratoriju bi ostali med novimi kleriki Baracco, Cagliari, Do, Anton Ferrero d' Airasca, Peracchio iz škofije Casale, Giuganino in Pignolo, prej v semenišču v Chieriju.*
6. *Chicco, Cinzano, Croserio, De Paoli, Righetti in Rebuffo prosijo, da bi smeli hoditi v šolo v semenišče v civilu, ker si ne morejo oskrbeti duhovniške obleke. Mogoče bodo nekateri od njih preoblečeni prve mesece novega šolskega leta.*
7. *Med fiziki je tudi Bourlot, ki prosi, da bi smel ostati v oratoriju, ker ne more plačati mesečnine.*
8. *Ne vem, ali je Sona zaprosil za sprejem v semenišče ali bo prosil, da ga sprejmemo mi. Govorilo se je o tem, sklenilo pa se dokončno ni nič.*
9. *Nosilec tega pisma je klerik Rolle, izredno prizadeven v pobožnosti in učenju. Zanj je treba priskrbeti v semenišču popolnoma prosto mesto ali pa mi z majhno vsoto pomagajte, da ga zadržim v hiši. On sam ne more nič plačati.*

Jaz sem storil, kar sem mogel. Sedaj je na vas, da s potrpežljivostjo storite, kar morete. Jaz bom za poplačilo nevšečnosti zmolil eno zdravamarijo in vam želim veliko nebeškega blagoslova ter se izrekam za vašega vdanega služabnika.

Turin, 3. oktobra 1862

duh. JANEZ BOSKO

Ko so ti kleriki prejeli višje redove, je don Bosko zato, ker je bila večina iz revnih družin, priskrbel zanje cerkven patrimonij. Vse dokler je mogel, je vlagal prošnje na pravosodno ministrstvo. V tem smislu je klerik Ruffino po don Boskovem nasvetu naslovil prošnjo na ministra Confortija, da bi prejel bodisi cerkveni naslov bodisi beneficij ali po blagajni ekonomata ali kako drugače, kakor bi pač njegovi ekscelenci bolj ugajalo.

Don Bosko je klerikovi prošnji dodal naslednje priporočilo:

Podpisani izjavljam, da je klerik Dominik Ruffino iz Giavena že sedem let v tej hiši in se je vedno odlikoval po zglednem vedenju. Z veseljem je poučeval katekizem uboge dečke,

ki prihajajo v ta oratorij, pridno je asistiral in še asistira sprejete fante, in to vedno v veliko materialno in duhovno korist gojencev. Sredi toliko svojih opravil je našel čas, da se je med svojimi tovariši odlikoval po študiju in na izpitih vedno odlično uspeval.

Iz teh razlogov toplo priporočam vaši blagosrčnosti, da bi ustregli njegovi prošnji, zlasti še zato, ker bi usluga, ki bi jo naredili prosilcu, bila v korist tudi ubogim dečkom te hiše.

Turin, 29. oktobra 1862

duh. JANEZ BOSKO, ravnatelj

To njegovo prizadevanje je bilo v korist tudi turinski škofiji. Don Rocchietti se je po duhovniškem posvečenju ustavil za eno leto v oratoriju, vendar je moral zaradi nenehnih zdravstvenih težav oditi.

Kljub temu se je iz ljubezni do don Boska spet in spet vračal in se celo vpisal v salezijansko družbo. Ostal je vse dotlej, dokler je bila njegova pomoč potrebna. Pridno je spovedoval dečke in imel nauk v nedeljo popoldne. Njegove pridige so bile zaradi preprostosti in urejenosti nekaj čudovitega. Ker se pa zaradi vedno večjih bolezenskih težav ni mogel vključiti v skupno življenje, je bil z don Boskovim dovoljenjem prisiljen, da je vstopil med škofijsko duhovščino. Škofija ga je decembra 1862 poslala za duhovnega vodjo v malo semenišče v Giaveno. Oratorij je dal škofiji apostola. Ko so ga postavili za župnika v malo župnijo San Gilio, se je odlikoval po gorečnosti v gojitvi župnijske duhovnosti in zlasti v skrbi za duhovne poklice. Končal je svoje življenje nekaj mesecev potem, ko je vstopil kot novinec k lazaristom v Chieriju.

Po odhodu don Rocchiettija je don Bosko zaupal popoldansko pridigo ob nedeljah don Janezu Caglieru, ki je prvič nastopil na praznik vseh svetih in na dan vernih duš, napravil velik vtis in se izkazal za izrednega govorca. Ta popoldanski praznični nagovor je nadaljeval, vse dokler ni odpotoval v misijone v republiko Argentino. Prva tri leta je po navadi v Piemontu govoril v narečju. Ko pa je don Bosko izločil iz oratorija piemontsko narečje, je govoril italijansko. Oratorijske šole, tako za dijake kakor za rokodelce, so dajale videz pravega zavoda. Tudi don Bosko je leta 1865 opustil v pridigi piemontsko narečje in začel razlagati življenje papežev v italijanščini.

Don Bosko je v nedeljo 2. novembra naredil kratko potovanje, o katerem nam poroča don Angel Savio, njegov spremljevalec. Šla sta pridigat v neki kraj v škofiji Alba, ki je precej oddaljen od železnice Turin – Cuneo. S tistih hribov sta se vračala na postajo v Bra. Toda zašla sta, postalo je temno in začelo je deževati. Ko se je don Bosko zavedel, da ne bosta mogla pravočasno priti na vlak, je menil, da bi zaprosil za gostoljubje tamkajšnjega duhovnika. Cerkev je stala na majhnem hribčku ob cesti. Šel je trkat na vrata, toda precej časa je trajalo,

preden so se odprla vrata. Dež se je medtem spremenil v pravi naliv. Sprejet je bil z nekaj nejevolje. Opravičeval se je, izrazil je obžalovanje zaradi nevšečnosti, ki jo je povzročil, in prosil, da bi mogel on in njegov tovariš tu prenočiti. Tisti gospod mu je dejal, naj sede, in ga začel vpraševati, kdo da sta.

»Dva uboga duhovnika iz Turina sva.«

»In s čim se ukvarjata?«

»Zakristan sem v neki cerkvi v smeri Valdocca.«

»In bi morala še večerjati?«

»Če bi nam v svoji dobroti hoteli kaj dati, bi hvaležno sprejela.«

»Res mi je hudo, da nimam ničesar v hiši. Dal vama bom malo sira in kruha.«

»Seveda. Še preveč je. Vse je dobro in prav. Zelo hvaležna vam bova.«

Duhovnik je naročil gospodinji, da je prinesla, kakor je bilo ukazano. Sedla sta za mizo in začela jesti skromno večerjo. Gospodar je nadaljeval s svojimi vprašanji.

»Imata namen, da bi se nocoj ustalila pri nas in prenočila?«

»Saj vidite,« je odgovoril don Bosko, »da s tem pobesnelim vremenom ne moreva nikamor in ne moreva iskati drugega prenočišča.«

»Seveda. Toda jaz nimam na voljo postelj, kamor bi vaju mogel dati spat.«

»Tu si lahko pomagamo. Zadosti sta dva stola, zlasti še zato, ker bova morala jutri zjutraj zgodaj oditi.«

»Če je tako, potem je vse nared. Žal mi je, da vama ne morem bolje postreči.

»Nato je nadaljeval: »Vidva torej prihajata iz Turina?«

»Da, gospod!«

»Ali mogoče poznata nekega don Boska?«

»Da, malo,« je odgovoril don Bosko, medtem ko je don Savio, užaljen zaradi tako neprijaznega sprejema, komaj zadrževal smeh in je kimal don Bosku.

Duhovnik, ki se ni ničesar zavedel, ker je senčnik luči metal senco na obraz don Savia, je nadaljeval: »Jaz se sicer nisem nikdar srečal z don Boskom, toda sedaj sem v takem položaju, da ga moram prositi za uslugo. Je pripravljen narediti uslugo tistim, ki se obrnejo nanj?«

»Vedno, če je le mogoče,« je odgovoril don Bosko. »Vsakomur rad ustreže.«

»Nameraval sem mu jutri pisati pismo.«

»Kar se tiče pisma,« je ušlo don Saviu, »lahko privarčujete črnilo in papir. Povejte temu duhovniku, kar nameravate povedati don Bosku.«

»Vi ste torej velik don Boskov prijatelj?«

»Precejšen,« je smeje se odgovoril don Bosko.

»Saj je vendar don Bosko tukaj, pred vami!« je vzkliknil don Savio, ki ni mogel več zadržati smeha.

»Vi ste don Bosko?« je vzkliknil ves začuden duhovnik, zardel in ves zmeden nadaljeval: »Don Bosko? Če bi mi to povedali takoj, ko ste stopili v hišo! Oprostite mi, če vam nisem takoj postregel. Vaš prihod je bil popolnoma nepričakovan, nenaden. Pustite sir in kruh. Sedaj se spominjam, da je od kosila še nekaj ostalo. Pustite meni, bom vse uredil.« Stopil je k skrinji in potegnil ven polovico pečenega piščanca, ukazal gospodinji, naj prižge ogenj in sprži jajca, sam pa je pogrnil mizo.

Don Bosko se je ljubeznivo smehljaj in don Savio se je zabaval ob toliki gostiteljevi prizadevnosti.

Povečerjali so in prišla je ura počitka. Duhovnik je dobil nekje blazino, ki so jo položili na dve klopi in zofo so spremenil v posteljo.

Don Bosko je s svojo ljubeznivostjo odstranil vso zmedo ubogega duhovnika. Vprašal ga je po njegovih željah in se pokazal pripravljenega, da mu ugodi. Šlo je za dečka, ki naj bi bil sprejet v oratorij. Bil je sprejet. Don Bosko ni opustil nobene priložnosti, da bi koga kaj opomnil, če je bilo to v dobro bližnjega. Ko se je zjutraj poslavljaj, je prijel duhovnika za roko in se mu ljubeznivo zahvaljeval. Duhovnik se je še izgovarjal in opravičeval. Don Bosko mu je rekel: »Vidite, ne gre za to, da se opravičujete zaradi tega, kar se je pripetilo. Toda če nimamo nič, ne damo nič, če imamo malo, damo malo, če imamo veliko, damo tisto, kar je prav. Toda v vsem naj nas vodi krščanska ljubezen, ki nam bo konec koncev vedno prišla prav.«

Don Bosko je v Braju stopil z don Saviem na vlak za Turin, in potem ko je zmolil kratko molitev in prebral nekaj pisem, je svojemu tovarišu pripovedoval ljubko zgodbo, ki se mu je pred kratkim pripetila prav na tej železniški progi. Že večkrat je slišal govoriti o neki zelo bogati in verni gospe, ki jo je želel pridobiti za svoje ustanove, toda splet okoliščin mu je to vedno preprečil. Grofica je imela sočutja vredno žensko slabost. Vedno se je silno razburila, ko je kdo omenil njeno že precejšnjo starost. Čeprav je imela hčerko, ki je bila stara že več kot trideset let, ni mogla prenesti, da bi jo klicali za staro grofico.

In zgodilo se je, da je don Bosko nekega dne vstopil v isti železniški vagon kot ta grofica. Zatopljen v svoje misli je, ne da bi se zavedel, sedel k njej. Ta se je takoj, ko se je vlak premaknil, obrnila k njemu in dejala. »Oprostite, ali niste mogoče vi don Bosko?«

»S čim vam morem ustreči, gospa? In s kom imam čast govoriti?«

»Jaz sem grofica X.«

Tedaj je don Bosko spregovoril: »Neizmerno me veseli to srečanje. In gospa grofica mati, kako ji je?«

»Moja mati! Preteklo je že precej časa, kar jo je Gospod vzel k sebi.«

»Kako vendar? Saj sem vendar pred nekaj tedni slišal, da je zdrava.«

»Motite se. Najbrž ste me zamenjali z mojo hčerko. Jaz sem grofica mati.«

Don Bosko je odgovoril: »Je to mogoče? Saj ste vendar tako čudoviti, dobrega videza, da se človek zares lahko zmoti.«

»Kaj hočete,« je dejala grofica zadovoljno se smehljaje, ohranjam se, kakor vem in znam. Nikdar nisem neredno živela in zato sem zdrava.

»In jaz prosim Gospoda,« je sklenil don Bosko, »da bi vas ohranil še veliko let tako zdravo in čilo.«

Pogovor se je nadaljeval do naslednje postaje, kjer je don Bosko izstopil. Od tistega dne je bila grofica X vsa za don Boska in ga je podpirala vse do konca svojega življenja.

Proti koncu novembra je don Bosko izdal letopis za leto 1863 z naslovom Galantuomo in njegove zgodbe.²⁵ Don Celestin Durando je napisal kratko poročilo o šestindvajsetih japonskih mučencih, ki so bili prišteti med svetnike 8. junija 1862, in dodal opis slovesnosti v Rimu. Sledilo je troje kratkih pripovedi, dvoje lepih spevov duhovnika G. Peragalla in opereta Orfanello (Sirota), ki jo je napisal don Cagliero. Kratek opis novih poštnih cen je sklenil spis.

Po kazalu je stal pripis: Letos Galantuomo iz pomembnih razlogov ne razlaga svojih napovedi niti ne prinaša novih, ki bi mogle zrasti v njegovih čudnih možganih.

Ta pripis je narekovala previdnost. Če so napovedi iz prejšnjih let v Turinu in drugih piemontskih mestih vzbudile pozornost, je predvidevanje iz leta 1861 povzročilo veliko govoric, vznemirilo določene liberalne kroge in vzbudilo sum, da sedi v nekaterih ministrstvih nekaj nezanesljivih in neprevidnih uslužbencev. Jasno je bilo, da don Bosko ve več, kot bi to nekateri želeli, vendar niso mogli zvedeti, kako je prihajal do takih vladnih in sektaških načrtov. Vemo le, da je don Bosko večino svojega predvidevanja povzema iz raznih sanj. Še preden jih je dal natisniti, jih je povedal svojim fantom, jih natančno razložil in pojasnil in dogodki so vedno potrdili, da je imel prav. Za to imamo še žive priče.

Oblast ga je konec leta 1859 zaskrbljena obvestila, da naj se ne spravlja v nevarnost z določenimi razodetji, in don Bosko je obljubil, da bo skušal biti previden. Kljub vsemu je v letih 1860 in 1861 nadaljeval z večjo zadržanostjo, kakor je mogoče razbrati iz nekaterih precej nejasnih napovedi in nekaterih precej negotovih razlag napovedanih dogodkov. Tako je na primer Galantuomo za leto 1860 napovedal: vino bo cenejše, kruh pa dražji, kar bi imelo najbolj

²⁵ L'Armonia 27. novembra 1862.

naravno razlago v: bratomorne vojne, pomanjkanje in odsotnost pivcev so zbili ceno vinu ter neobdelana in razdejana polja ne bodo dala zaželenega zrnja. Toda don Bosko je vedel, kaj je govoril, in je imel za to svoje razloge.

V Galantuomu 1861 jasno pravi: Previdnost in spoštovanje do ljudi sta me prepričali, da nadaljujem svoje pripovedi v bolj mirnih časih, ko ne bo več nevarnosti neviht, toče, viharjev in pretresov. Toda kljub tej izjavi je preveč povedal in si je zato oblast pred koncem tega leta hotela zagotoviti, da Galantuomo ne bo povzročal nikakršnih zapletov več. Vitez A. Buglione di Monale je v imenu predsednika ministrskega sveta dal poklicati don Boska in rekel:

»Čujte, don Bosko, vsi vas imamo radi, toda vaš Galantuomo nam povzroča preglavice. Od vseh strani nas vprašujejo, kako more don Bosko zvedeti določene stvari. Zidajo gradove v oblake, sklepajo vse mogoče, vprašujejo enega in drugega, hočejo vedeti to in ono, to je neznosna zmeda. Zato prosim, da sprejmete moj prijateljski nasvet: bolje je, da v svojem letopisu ne pišete več o določenih stvareh.«

Don Bosku je postalo jasno, da je to sicer spoštljiva, toda odločna prepoved. Nehal je tiskati svoja predvidevanja.

31.

POGLAVJE

Nove nevšečnosti – Nasprotnikovi vojni načrti, da bi zaprli gimnazijo v oratoriju – Vitez Gatti načelnik hudobnežev: hudobna ljubeznivost – Don Boskova neuslišana prošnja ministrstvu, da bi pripustili učitelje oratorija k izpitu usposobljenosti – Odklonjen sprejem pri ministru za prosveto – Udarci in življenje v oratoriju – Ponižne in spodbudne don Boskove smernice – Poslanec Selmi kot nov šolski nadzornik: prošnje in odklonitve – Don Bosko na obisku pri Selmiju – Dialog; življenjepis Dominika Savia; Zgodovina Italije; parmski knez – Prošnja, uradni obisk, potrditev učiteljev

DON BOSKO JE IZ JASNIH ZNAMENJ in tajnih opozoril predvideval, da se nad oratorijem pripravlja huda nevihta. Rattazzijevo ministrstvo zaradi nenehnih napadov, obtožb in pretenj nasprotnikov ni moglo dolgo obstati. Od dne do dne so pričakovali njegov padec. Zato je tudi mineval don Boskov zaščitnik, pa naj je bil že tak ali drugačen.

Povedali smo že, kako se je don Bosko zaradi obtožb, češ da nasprotuje vladni politiki, znašel v veliki nevarnosti. Povedali smo tudi, kako mu je v navzočnosti samih ministrov uspelo preprečiti nevarnost nasilja tako proti sebi kakor tudi proti njegovim gojencem, in je s tem osramotil in razjezil vse, ki so se zarotili proti oratoriju.

Toda ti, ki so se borili proti njemu bodisi zaradi načelnosti in v službi revolucije bodisi zato, da bi si pridobili zasluge in napredovali v karieri, se niso imeli za premagane. Zato so po dveh letih premirja spet prešli v napad in mu proti koncu leta 1862 spet začeli delati nevšečnosti in težave. Tukaj moramo priznati, da nam je zelo hudo, da moramo razkriti nekaj zelo malo častnih dejanj nekaterih izmed njih, vendar delamo to brez hudobnih namenov in samo

zaradi zvestobe zgodovini. Deloma se veselimo ob misli, da jih moremo celo opravičiti, saj niso vedeli, kaj so delali. Resnici na ljubo so postali, kakor hitro so spoznali, kaj je res, don Boskovi prijatelji in nekateri celo zaščitniki don Boska in njegovih dečkov. Toda vrnimo se k dogodkom.

Na čelu hudobnežev je bil vitez Štefan Gatti, načelnik oddelka na prosvetnem ministrstvu, ki ga bralci že dobro poznajo.

Tokrat nasprotniki niso prišli na dan s politično pretvezo, temveč z zakonitostjo pouka v šolah oratorija. V svojem bojnem načrtu so takole razmišljali: Za vzdrževanje svojih šol ima don Bosko učitelje, ki nimajo državnih izpitov. Ker v tem trenutku izprašanih učiteljev ne more niti dobiti niti plačati, ker njegova ustanova živi od javne dobrodelnosti in se je šolsko leto že začelo, ga bomo s tem, ko bomo zahtevali od njega, da si mora priskrbeti diplomirane učitelje, prisilili, da bo svoje šole zaprl. Potem ko so ti gospodje izdelali svoj načrt, so zato, ker so imeli oblast v svojih rokah, čakali na trenutek, da bi izvedli svojo zamisel.

Toda don Bosko, ki je poznal njihove namere in se je znašel v težkem položaju, je hotel iti naravnost k vitezu Gattiju in si ga pridobiti. Ta ga je sprejel in pri tem hlinil ljubeznivost in uslužnost. Predlagal mu je, naj bi se njegovi učitelji prijavili na izpit iz predmetov, ki so jih poučevali. To je predlagal zato, ker je bil prepričan, da oratorijski učitelji niso bili pripravljeni kar tako opraviti zelo težkih izpitov. Ko pa je slišal, da so pripravljeni za izpite in celo prosijo, da bi bili sprejeti, je don Bosku toplo čestital. Toda začel je razmišljati, s kakšno pretvezo bi jim jih preprečil.

Don Bosko se ni dal preslepiti od takih vpljudnosti, temveč je jasno videl edino pot, ki bi ga pripeljala na cilj. Vse to je že predvidel in o tem obvestil kanonika Vogliottija. Sedaj pa je naslovil prošnjo na ministrstvo, da bi dovolilo, da bi se njegovi učitelji prijavili za izpite, da bi ocenili njihovo usposobljenost.

Ekscelenca!

Podpisani spoštljivo predstavlja vaši uglednosti, kako sem v želji, da bi omogočil srednješolsko izobrazbo manj premožni ljudski plasti, pred nekaj leti poleg osnovne šole za revne dečke ustanovil tudi gimnazijske razrede.

Ker nimam rednih dohodkov in sprejemam učence popolnoma zastonj ali za zelo skromno mesečnino, ne bi mogel nadaljevati te ustanove brez materialne in osebne pomoči drugih.

Dobro izobraženi fantje so mi priskočili na pomoč in prevzeli pouk v posameznih razredih, ne da bi bili za to plačani.

To so:

Duhovnik Janez Krstnik Francesca, sin Jakoba, iz San Giorgia za peti gimnazijski razred.

Klerik Frančišek Cerruti, sin pokojnega Alojza, iz Salugge, študent 2. letnika teologije, za četrti gimnazijski razred.

Klerik Celestin Durando, sin Frančiška, iz Farigliana, študent 4. letnika teologije, namestnik za peti razred in učitelj tretjega razreda.

Klerik Janez Krstnik Anfossi, sin pokojnega Alojza, iz Vigoneja, študent 4. letnika teologije, namestnik za četrti razred in učitelj drugega razreda.

Doseženi uspehi kažejo veliko učinkovitost, zavzetost, veliko uspešnost in navdušenje. Več, kot bi mogli pričakovati, ti zaslužni učitelji najdejo, medtem ko opravljajo svojo učiteljsko dolžnost, čas za študij grškega, latinskega in italijanskega jezika.

Disciplina v naših šolah je bila vedno taka, kot jo predvidevajo vladni predpisi, ravnali smo se po učnem načrtu ministrstva za gimnazije. Kraljevi nadzorniki, državni inšpektorji in ugledni profesorji, ki so obiskali našo šolo, so bili vedno zelo zadovoljni z uspehom in redom.

Vaša ekscelenca, prosvetni minister, je že večkrat izrazila svoje zadovoljstvo nad širjenjem gimnazijskega šolanja med revnejšimi plastmi prebivalstva, če so se učenci odlikovali po nadarjenosti in kreposti. Večkrat ste celo izrekli pohvalo in spodbudo meni in našim učiteljem in ste z denarjem podprli naše šole. Večkrat ste tudi poslali pisma, v katerih ste nam zagotavljali svojo podporo. Vi sami, gospod minister, ste mi svetovali, naj bi poskrbel za diplomirane učitelje za posamezne razrede z namenom, da bi ministrstvo z več razloga moglo dajati materialno in moralno podporo.

Da bi ustregel želji gospoda ministra, se pravi, da bi naši učitelji dobili državno diplomu, smo poskrbeli, da so naši učitelji naredili potrebne izpite in sedaj zastonj poučujejo revne dečke, ki obiskujejo te naše šole. Preostane nam še, da izpolnimo nasvet gospoda ministra za gimnazijo. Prav zato sem vložil prošnjo, da bi te posredno odobrene zaslužne učitelje pripustili k izpitu na kraljevi univerzi.

Vsi so opravili reden gimnazijski in univerzitetni študij in so po oceni profesorjev sposobni opraviti izpite, za katere prosijo, da bi bili k njim pripuščeni.

To je usluga, za katero prosim vašo ekscelenco, usluga, ki bi bila resnična spodbuda in na določen način plačilo tem delavnim učiteljem, obenem pa bi bila veliko dobrodelno dejanje, ki bi se ga hvaležno spominjala ta hiša, ki se vzdržuje zgolj z zasebno in javno dobrodelnostjo.

Bog naj obilno blagoslovi vašo ekscelenco in vse, ki se ukvarjajo z vzgojo in poukom mladine, medtem ko si štejem v čast, da se morem z resnično hvaležnostjo imenovati vaše ekscelence vdanega služabnika. duh. JANEZ BOSKO

Turin, 11. novembra 1862

Don Bosko na to pismo ni dobil nikakršnega odgovora. Tedaj je storil potrebne korake, da bi ga sprejel prosvetni minister, profesor senator Karel Matteucci. Vendar brez uspeha.

Don Boska so tiste dni slišali, kako je dal naslednjo resnično izjavo: Oratorij sv. Frančiška Saleškega se je rodil pod udarci, rasel je pod udarci in pod udarci nadaljuje svoje življenje. Zaradi zakristanovega grobega ravnanja in pretepanja nekega revnega fanta v cerkvi sv. Frančiška Asiškega je don Bosko začel delo oratorijev v korist zapuščene in ogrožene mladine. Ko se je potem to delo po njegovi zaslugi in zaslugi dobrotnikov razvijalo, so ga enkrat zasebniki, drugič pa spet javne ustanove ovirali in mu nasprotovali in malo je manjkalo, kot smo že pokazali, da bi ga uničili. In od tedaj naprej v daljših ali krajših presledkih ni manjkalo napadov drugih, nič manj drznih in mogočnih nasprotnikov.

Don Bosko pa je imel navado nekaterim svojim sodelavcem, ki so jih tolike težave in skrbi navdale z malodušjem, ponavljati: 'Nikar ne dvomimo: izkusil sem, da kolikor bolj manjkajo človeške opore, toliko več doda Bog iz svojega.' Drugikrat je ponavljal: 'Sredi največjih preizkušenj je treba imeti posebno veliko vero v Boga.' Pogosto je rekel: 'Če je to delo tvoje, Gospod, ga boš podpiral, če pa je moje, pa naj le propade.'

Dne 1. decembra 1862 je Rattazzi v zbornici naznanil, da je odstopil z vsem svojim ministrstvom in da je kralj odstop sprejel. Kralj je izročil sestavo nove vlade Karlu Fariniju in Jožefu Pasoliniju, ki sta jo predstavila 8. decembra. Farini je bil predsednik, vendar brez listnice. Senator profesor Mihael Amari je postal prosvetni minister. Profesorju Muratoriju, šolskemu inšpektorju za pokrajino Turin, je sledil poslanec Frančišek Selmi, lekarnar iz Modene, kamor ga je popeljal Karel Farini, ko je bil tam oblastnik.

Novi kraljevi šolski inšpektor, ki si je z vitezom Štefanom Gattijem zamislil žalostno gonjo proti don Bosku, je takoj stopil na plan proti oratoriju in zahteval od don Boska, naj predloži diplome svojih učiteljev. Ta mu je poslal njihova imena in priimke. Kar se tiče diplom, pa je omenil, da so na tem, da si jih v najkrajšem času pridobijo, ker so že slušatelji grške, latinske in italijanske literature na kraljevi univerzi v Turinu. Istočasno je omenjal, da so jih šolske oblasti zato, ker gre za dobrodelne šole v korist revnih dečkov, podpirale in spodbujale po šolskih inšpektorjih in ministru za prosveto ter dopuščale, da so smeli poučevati tudi učitelji, ki niso imeli ustreznih diplom. Nato je navajal pismo ministra Janeza Lanza z dne 2. aprila 1857, v katerem pravi: 'To ministrstvo želi prispevati z vsemi sredstvi, ki jih ima na voljo, da bi se te šole čim uspešneje razvijale.' Ko je navedel te razloge, je prosil šolskega inšpektorja, da bi dovolil poučevati istim profesorjem vsaj toliko časa, dokler ne bi opravili izpitov. Toda

Selmi se ni oziral na te razloge. Pokazal se je nepopustljivega, zavrnil vse, ki so skušali posredovati, in zahteval od don Boska, da si že to leto priskrbi diplomirane učitelje ali pa zapre šole.

On pa se je odločil, da bo skušal stvar urediti s samim Selmijem. Mislil si je: Če nam uspe zadržati smrtni udarec za eno leto, nam bosta čas in potrebe narekovali način, kako se bomo branili naprej.

Nikomur ni več ničesar pisal, nikogar ni poslal kot posrednika, temveč je zmolil kot po navadi zdravamarijo in se predstavil kraljevemu šolskemu inšpektorju. Bilo je prve dni meseca decembra. Po dolgih urah čakanja v predsobi so don Boska končno le sprejeli. Po potrpežljivih poizvedovanjih pri osebah, ki so bile navzoče, smo zvedeli za okoliščine, ki nam omogočajo, da poročamo o celem dogajanju.

Nečimrno sedeč na vzvišenem naslanjaču, je šolski nadzornik ukazal ubogemu duhovniku, naj stopi predenj in stoje poslušaj:

– Torej ... Torej imam čast, da imam pred seboj slavnega jezuita, še več, učitelja jezuitov. S tem je hotel povedati, da je don Bosko nasprotnik modernih preobrazb.

Po tem uvodu je dobršen čas govoril proti duhovnikom, redovnikom, papežu, don Bosku, njegovim šolam, proti njegovim knjigam, pri čemer je bil tako rezek in uporabljal take izraze, da bi tudi Jobu pošla potrpežljivost. Don Bosko, ki se je verjetno spominjal besed Jezusa Kristusa, s katerimi je spodbujal svoje vernike, da bi se veselili zaradi zasramovanj, ki bi jih trpeli zaradi njega, je dopustil, da je padla nanj vsa tista ploha sramotenja z mirno dušo in blagim nasmehom na ustih. To dostojanstveno don Boskovo vedenje, ki je bilo popolnoma nasprotno Selmijevemu, je temu šlo silno na živce. Zapičil je v njegov obraz žareče oči in zakričal:

– Kako? Jaz besnim od jeze, vi se mi pa posmehujete!

– Gospod poslanec, je odgovoril don Bosko, jaz se ne smejim iz prezira do vas, temveč zato, ker govorite o stvareh, ki se me ne tičejo.

– Kako? Ali niste vi don Bosko?

– Seveda sem.

– Ali niste vi ravnatelj šol v Valdoccu?

– Seveda sem.

– Ali niste vi don Bosko, slavni jezuit in jezuitski somišljenik?

– Ne razumem.

– Ali ste mogoče ob pamet?

– Prepuščam vaši uglednosti, da tako sodite. Če bi tudi jaz hotel uporabiti podobne izraze, bi imel zadosti razlogov in stvari, ki bi mi prišli prav. Ker pa

sem pošten državljan in spoštujem vsako oblast, ki mora skrbeti za stotine revnih sirot, raje molčim, da, celo sprejemam vse, kakor da se ne bi tikalo mene, in prosim vašo uglednost, da bi me poslušala.

Te besede, iz katerih je vela potrpežljivost in neizmerna ljubezen, so malo pomirile nadzornika, ki se je spremenil in dejal:

– Kaj so torej te šole, za katere prosite usluge?

– To so revni dečki, zbrani z vseh koncev Italije in drugih narodov, izmed katerih so nekateri usmerjeni v šolanje, drugi pa v kako obrt, da bi si nekoč pošteno služili svoj kruh.

– Jih imate veliko?

– Če prištejemo tudi zunanje, jih je več kot tisoč.

– Presneto, več kot tisoč! In kdo plačuje, da morete oskrbeti vso to množico?

– Mene ne plačuje nihče. Jaz pričakujem plačilo samo od Boga, ki pravično plačuje dobra dela. Niti nimam stalnih dohodkov, da bi vzdrževal te fante, in zato se trudim od jutra do večera, da bi jim priskrbel vso potrebno hrano in obleko.

Pri teh besedah nadzornik ni postal samo veliko bolj miren, temveč tudi prijazen. Povabil je don Boska, naj sede, in je nadaljeval:

– Čujte, gospod don Bosko, jaz sem mislil, da ste norec. Sedaj vidim, da sem se zmotil, kajti norec ni sposoben voditi tako ustanovo. Toda zakaj ste tako nasprotni vladi in oblasti?

– Gospod poslanec, čutim se dolžnega, da nasprotujem tej zadnji izjavi. Že več kot dvajset let prebivam v tem mestu. Vedno sem bil dobro sprejet od vseh vrst meščanov ter deležen njihove naklonjenosti, tudi mi nihče nikdar ni očital upornosti proti javni oblasti. V potrdilo tega navajam celo svoje življenje, svoje besede, svoje pridige, svoje knjige. Dokler se revolucija ni polastila mojih sonarodnjakov in niso prešle v njihove roke javne službe, so vsi zelo cenili moje delo. Odkar pa je več služb padlo v roke tujcev, tukaj ne govorim o vas, sem postal tarča teh žalostnih figur. Ker ti niso sami sposobni, da bi poskrbeli za nesrečne reveže ubogega ljudstva, ovirajo in obrekujejo tiste, ki za to skrbijo, in hočejo celo uničiti ustanove, ki so nas stale toliko denarja, truda in naporov. – Po teh jasnih besedah, ki jih ni bilo mogoče preslišati, je nadzornik, ki je bil tujec, segel don Bosku v besedo:

– Počakajte malo, je dejal, ali sem mogoče zato, ker sem tujec, vaš nasprotnik?

– Nikakor ne, gospod poslanec, saj sem vas prav zato izvzel. Govorim o določenih sodržavljanih, ki so pripravljene žrtvovati blaginjo svojih someščanov s tem, da širijo laži, s katerimi bi dosegli višja mesta, ali zato da bi zaslužili denar. Ti nevredni ljudje so vzrok uničenja civilne družbe.

– Tukaj se je Selmi zavedel, da je don Bosko načel vprašanja, ki so njegove-

mu sogovorniku zelo malo ugajala. Skušal je pogovor zasukati drugam in spretno spremenil snov razgovora. Rekel je:

– Lepo govorite. V tem se popolnoma strinjam z vami. Toda povedati vam moram, da mi vaše knjige kaj malo ugajajo.

Kakor bralec sam vidi, tukaj don Boskove knjige niso imele kaj opraviti. Vendar je v upanju, da bo stvari malo osvetlil in sogovornika pripeljal na za oba koristno področje, privolil na zasuk pogovora in odgovoril:

– Žal mi je, da moji skromni spisi niso imeli sreče, da bi vam ugajali. Toda če bi mi vaša uglednost hotela nakazati pomanjkljivosti, bi vaše opombe upošteval pri naslednjih izdajah.

– Prav. Vi ste napisali življenjepisa fanta Dominika Savia?

– Vsekakor!

– Ta knjiga je polna fanatizma. Moj sin jo je prebral in ga je tako prevzela, da kar naprej moleduje, da bi ga peljal k don Bosku, in resno se bojim, da mu bo zmešala glavo.

– To pomeni, da so dogodki v knjigi jasno in prijetno predstavljeni in jih mladi ljudje z lahkoto razumejo in so jim všeč. Prav to pa je bil moj namen. Mogoče ste našli kako pomanjkljivost glede jezika, ki bi jo bilo treba popraviti.

– Nikakor ne. Nasprotno, ugotovil sem jasno in ustrezno izražanje ter lahek in ljudski slog. Toda pustimo ob strani imenovano knjigo, ker je manjšega obsega. Nikakor ne morem pohvali vaše Zgodovine Italije, ki jo imajo v rokah vsi. Da zavračam to knjigo, je zadosti razloga v tem, kar pišete o Ferdinandu Karlu III., knezu v Parmii.²⁶ Iz tega nesrečneža, ki je storil vsa mogoča hudodelstva, ste naredili junaka, mučenca. Povem vam lahko, da se jih je dva tisoč zaklelo in se s prisego obvezalo, da ga bodo ubili.

²⁶ Za boljše poznanje bomo podali, kar je napisal don Bosko: »Proti večeru 26. marca 1854 se je ta knez s sprehoda vračal v kraljevo palačo. Ko je prišel na konec ceste, ga je neki zakrinkani neznanec srednje postave, ki je prežal nanj, napadel in ga zabodel v trebuh, pustil bodalo v rani in zbežal. Knez je kakor mrtev padel po tleh. Njegov spremljevalec mu je pomagal na noge in potegnil bodalo iz rane. Sredi množice ljudi, ki se je takoj zbrala, so ga odpeljali v palačo. Rano so ocenili za smrtonosno in dejansko se je knez nekaj ur pozneje znašel v smrtni nevarnosti. Ne da bi toliko mislil na zdravlila in zdravljenje, je kot dober kristjan poskrbel za zveličanje svoje duše. On sam je prosil za spoved in je prejel v veliko spodbudo navzočih zakramente za umirajoče. Ko so ga vprašali, ali je mogoče prepoznal morilca, je odgovoril: Ta človek ne more biti iz Parme. Že tri dni je hodil za menoj. Videl sem ga od spredaj, od strani in zadaj. Odpuščam mu iz vsega srca. In če ga bodo odkrili, ne želim zanj druge kazni kot izgnanstvo. Naj se zgodi Božja volja. Sprejemam smrt v zadoščenje za svoje grehe. - Ko je slišal, da ni več nikakršnega upanja za preživetje, je dal poklicati k svoji postelji vso gospodo in služabnike dvora, prosil jih je za odpuščanje nevšečnosti in slabega zgleda, ki jim ga je mogoče dal. Otrokom je priporočil pokorščino materi kneginji in vestno izpolnjevanje dolžnosti. Večkrat je glasno molil očenaš in je z globoko ganjenostjo izgovoril zlasti besede Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom. Križ, ki ga je držal v roki, je poljubljal s takimi znamenji krščanske pobožnosti, da so bili vsi navzoči globoko presunjeni. Tako je umiral knez, umorjen v cvetu mladosti, in odpustil svojemu morilcu. Umril je 23 ur po napadu, star 31 let in določil za dediča svojega prvorojenca, starega šest let, pod vladavino kneginje njegove žene.«

– Ta zadnja nadrobnost mi ni bila znana. Toda tudi če bi jo poznal, vam ne morem zagotoviti, da bi jo zapisal, kajti napisal sem zgodovinski priročnik za mladino in sem se zato moral točno omejiti in podati samo tista dejstva, ki bi mogla biti v moralno spodbudo mojim bralcem. Sicer pa o tistem knezu nisem pisal življenjepisa, temveč sem podal samo opis njegove tragične smrti, ker je dejansko umrl vdan v Božjo voljo, okrepcan s tolažili vere in odpuščajoč svojemu morilcu.

– Zадosti o tem. Svetoval bi vam, da bi popravili ta odlomek, preden boste pripravili novo izdajo.

– Če bi vi, gospod poslanec, bili tako prijazni in mi nakazali popravke in izboljšave, ki naj bi jih vnesel v knjigo, bi jih pri ponatisu brez nadaljnega upošteval.

– Ugaja mi ta vaša pripravljenost. Se vidi, da niste trdovratni v svojih idejah. Tako je prav. No, sedaj pa preidimo k nečemu drugemu. Povejte mi, na kake težave naletite pri svojih šolah in v čem se ne morete podvreči šolski upravi.

– Glede tega nimam nobenih težav. Prosim samo, da bi mi vaša uglednost dovolila, da bi sedanji učitelji mogli nadaljevati pouk v razredih, v katerih sedaj poučujejo.

– Kdo so ti učitelji?

– To so Francesca, Durando, Cerruti in Anfossi.

– Kdo jih plačuje?

– Nihče jih ne plačuje. Tudi oni so bili gojenci zavoda in sedaj želijo uporabiti svoje sposobnosti v korist drugih, kakor so nekoč drugi skrbeli zanje.

– Jaz ne vidim v tem nobene težave. Če so stvari take, kakor pravite, jih brez nadaljnega potrjujem. Vi mi pošljite samo formalno prošnjo z imeni učiteljev in z razredi, ki naj bi jih poučevali, jaz pa vam bom takoj izdal ustrezen odlok.

– Iz vsega srca se vam zahvaljujem, gospod poslanec, za to uslugo. Toda preden se bom poslovil, bi vas prosil še za eno uslugo, to je, da bi bili tako dobri in vzeli pod svoje zaščito moje dečke in jih nekega dne počastili s svojim obiskom. Prepričan sem, da bo vaša uglednost, ki ima tako rada preprosto ljudstvo, zelo zadovoljna, ko bo videla tam zbranih več kot tisoč svojih otrok, ki so v stiski.

Pri teh besedah je bil Selmi zadet v največji globini svojega srca. Z zadovoljstvom je pogledal don Boska:

– Dragi don Bosko, vi ste pravi angel na zemlji. Zagotavljam vam, da bom odslej storil vse, kar je v mojih močeh za vaše fante, in kakor hitro bo mogoče, bom skupaj s svojo družino prijateljsko obiskal vašo ustanovo. Upam tudi, da bodo najini prihodnji razgovori začinjeni z drugačnimi začimbami, kot je bil začetek najinega srečanja. Vsekakor sem zelo zadovoljen, da sem vas srečal in vas spoznal. Tako naj ostane dogovorjeno in na svidenje.

Tako se je po Božji volji končal ta obisk, ki je pretil, da se bo končal nesrečno. Od takrat naprej je nadzornik Selmi, prepričan o koristi, ki jo don Bosko dela ubogemu prebivalstvu s svojim oratorijem, to ustanovo podpiral z vso naklonjenostjo, ki mu jo je dopuščala njegova služba.

Ko je don Bosko prišel domov, je nadzorniku Selmiju takoj poslal prošnjo za potrditev njegovih učiteljev, tako kakor sta se dogovorila.

Veleugledni gospod nadzornik!

Vaši uglednosti predstavljam z vsem spoštovanjem, kako sem v želji, da bi omogočil srednjo izobrazbo revnejšim slojem ljudstva, začel z gimnazijskimi razredi za revne dečke te hiše, da bi enim omogočil izučitev kake obrti, drugim pa šolanje in jim tako dal v roke sredstvo, s katerim bi si služili vsakdanji kruh. V preteklosti se nismo točno držali državnih programov, toda odslej se jih bomo, da bi dobili potrditev in jo točno izpolnjevali. Zato vas, gospod šolski inšpektor, spoštljivo prosim, da bi v skladu s členom 246 zakona o šolstvu naše šole odobrili kot zasebno ustanovo.

Pouk bo potekal v skladu z učnim načrtom in predmeti, kakor so navedeni v zgoraj omenjenem členu.

Za učitelja v prvem razredu bi predlagal duhovnika Viktorja Alasonattija, ki ima diplomu za latinsko šolo po starem poimenovanju.

Aritmetiko bi poučeval Angel Savio, ki ima diplomu za 4. razred osnovne šole.

Za drugi gimnazijski razred predlagam klerika Janeza Anfossija.

Za tretji gimnazijski razred klerika Celestina Duranda.

Za četrti gimnazijski razred klerika Frančiška Cerrutija.

Za peti gimnazijski razred duhovnika Janeza Francesia.

Za te zadnje nimam drugega potrdila kot izjavo njihovih profesorjev. Poleg tega, da so šest let poučevali imenovane razrede, študirajo grščino, latinščino in italijanščino na naši kraljevi univerzi. Njihovi učenci so vedno imeli vidne uspehe. Nobeden za svoje delo ni plačan, vsi delajo zgolj iz krščanske ljubezni. Za te zadnje prosim začasno odobritev in zagotavljam, da bodo v času, ki mi ga boste določili, izpolnili vse pogoje ali namesto njih kdo drug, kakor zahteva zakon.

Pouk bi potekal pod vodstvom velezaslužnega profesorja retorike don Matteja Picca, kakor je to potekalo že do sedaj.

Naj ob tej priložnosti še povem, da imajo ti gimnazijski razredi podobo malega sementišča, kjer lahko opravijo svoje šolanje tisti dečki, ki se odlikujejo po nadarjenosti in kreposti in se zaradi pomanjkanja sredstev ne bi mogli šolati drugje.

Poln zaupanja, da bo moja ponižna prošnja naletela na dobrohotno obravnavo, imam čast imenovati se vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 4. decembra 1862

duh. JANEZ BOSKO

Mogoče zato, da bi temeljito spoznal položaj, in zato, da ne bi kar na slepo dajal dovoljenj, je šolski nadzornik pred odobritvijo prošnje takole pisal don Bosku:

Turin, 11. decembra 1862

Podpisani sem pooblastil tajnika tega urada gospoda doktorja Kamila Vigno, da obišče vašo šolo, za katero prosite odobritev. Prosim vas, da bi stvari uredili tako, da ob morebitni vaši odsotnosti ob svojem obisku ne bi naletel na kake težave pri izpolnitvi svoje naloge.

Šolski nadzornik F. SELMI

Doktor Kamil Vigna je prišel na ogled. Bil je zadovoljen s prostori in obnašanjem gojencev. Tako je šolski nadzornik z odlokom dne 21. decembra dal obljubljeni dovoljenje, s katerim je bila gimnazija v oratoriju za to leto obvarovana napadov.

Kraljevi šolski nadzornik je malo pozneje zahteval statistiko gimnazije v oratoriju za šolsko leto 1861/62, ki jo je don Bosko takoj poslal.²⁷

²⁷ Glej dodatek št. 2.

32.

POGLAVJE

Iz posvečenega trpljenja rastejo velike reči – Katoliško branje: Zgodovinski podatki iz življenja bl. Katarine de Mattei iz Racconigija – Pohvalna ocena L'Armonie – Devetdnevnica v čast Brezmadežni; don Boskove cvetke za vsak dan – Strašne noči nekega fanta, ki se ni hotel spreobrniti – Zaradi šolskih vprašanj don Bosko ne more iti v Cumiano – Don Bosko odkrije nekaterim svojim zaupnim fantom navdih za zidavo cerkve v čast Mariji Pomočnici – Praznik Brezmadežne – Pogovor v domači hiši: prihodnje leto bomo odprli zavod v Mirabellu; v sanjah vidi napis na hiši v Valdoccu; ostro nasprotovanje v prvih časih oratorija – Don Boskova konferenca salezijancem; sanje; vzpon na strmo goro; na vrhu so bile pripravljene bogato obložene mize; njegovi prvi sodelavci se zaradi utrujenosti uprejo in nočejo na goro; prvi pridejo na vrh fantje, ki jih je on vzgojil – Sveti redovi

KRIŽANI JEZUS DAJE ODLIČNE NAUKE TISTIM, ki so sposobni, da jih razumejo. Samo iz bolečine se rodijo velike stvari in močni značaji poganjajo cvetje samo iz trnja. Ker je imel don Bosko svoje oči vedno uprte v Božjega vzornika, je razumel ta nauk in ga izpolnjeval, trpel je vse življenje in pomanjkanje ga je spremljalo vse do smrti. V trpljenju je kalil svoj značaj, tako da se nikdar ni oddaljil od poti, ki mu je bila načrtovana, in je zato storil velika in čudovita dela. Bolečine je prenašal z neustrašno potrpežljivostjo in ravnodušno mirnostjo, ki spreminja bolečino v zasluženje in spodbudo, ker se človek na ta način prilagodi Božji volji.

Dokaz za to našo trditev imamo tudi v teh zadnjih tednih leta 1862, ki bi slabotne duše privedli v smrtni obup.

Najprej bomo povedali, da je don Bosko pripravljaval za tisk zvezek Katoliškega branja za mesec januar in februar 1863, ki so ga pripravljali v oratorijski

tiskarni in je nosil naslov Zgodovinski podatki iz življenja bl. Katarine de Mattei iz Racconigija iz reda spokornic sv. Dominika. Zbral duhovnik Janez Bosko.

To je čudovit življenjepis, poln nadnaravnih dogodkov. Don Bosko je bralca takole pripravil na branje: Kdor bo bral ta življenjepis, bo brez dvoma našel zelo nenavadne stvari iz življenja svetnikov. Toda Bog v svojih izrednih delih, ki jih opravlja po svojih služabnikih, razodeva svojo neskončno svetost v korist človeškega rodu.

Naj zlasti Bog po priprošnji te svetnice pomnoži svoje darove, da bi vladal mir med katoliškimi vladarji, da bi izginilo krivoverstvo, da bi zmagovala sveta katoliška Jezusova Cerkev, da bi se v spoštovanju okoli papeža zbrali vsi ljudje in bi postal svet en sam ovčjak z enim samim pastirjem.

Don Bosko je svojim bralcem priporočal gorečo molitev, dobra dela, pogosto prejetanje sv. obhajila in nežno pobožnost do presvete Device Marije kot sredstva, da bi ostali zvesti Bogu. Dejal je: Človeško življenje je kratko, naši dnevi izginjajo kakor senca, kot valovi, kot blisk; stvari, ki se nikoli več ne vrnejo. O da ne bi v prazno izgubljali teh dnevov, ki nam jih Bog daje, da bi si zaslužili večne dobrine. Delajmo dobro, dokler imamo čas.«

Don Bosko je gojil pobožnost do sv. Katarine. Pogosto je zahajal v Caramagno in jo častil v sobanah, kjer je živela toliko let in umrla in kjer v dragocenem relikviariju hranijo njeno roko. Ta zvezek je posebno pohvalila L'Armonia 28. januarja 1863.²⁸

Medtem se je začela devetdnevnic kot priprava na praznik Brezmadežne. Medtem ko je don Bosko spodbujal gojence, da bi jo obhajali s posebno pobožnostjo, je določil cvetke, ki naj bi jih tiste dni izpolnjevali. Vsak večer je razložil eno, ko pa je bil zadržan, je to storil don Mihael Rua.

Iz don Boskovega rokopisa posnemamo naslednji raspored:

DEVET ČUVAJEV ČEDNOSTI SVETE ČISTOSTI

1. Beg pred brezdeljem

2. Beg pred slabimi tovariši

3. Prijateljstvo z dobrimi tovariši

²⁸ Trditev, da je to delce napisano tako, da je enako zadoščeno znanosti in pobožnosti, je resnica. Pa to še ni vse. Moramo še povedati, da je te zgodovinske podatke zbral in uredil duhovnik Janez Bosko, zaradi česar smo prepričani, da smo tej knjižici izrekli največjo pohvalo, kajti vse, kar izide izpod peresa tega izrednega človeka po Bogu, ni samo dobro napisano, temveč je pisano tako, da vsi berejo z velikim zadoščenjem. Blaženo Katarino de Mattei bodo naši naročniki brali z velikim zadovoljstvom in koristjo. Vsi bi jo radi priporočili zlasti našim katoliškim dekletom, da jim damo v roke zgled, ki ga bodo toliko lažje posnemale, kolikor bolj so z njim povezane z vezjo narodnosti in tako rekoč iste deželne pripadnosti.

4. *Pogosta spoved*
 5. *Pogosto sv. obhajilo*
 6. *Pogosto zatekanje k Mariji*
 7. *Navzočnost pri sv. maši*
 8. *Pregled napak iz preteklih spovedi*
 9. *Majhna, pa pogosta premagovanja v čast Mariji*
- Najmogočnejši čuvaj čistosti je misel na Božjo pričujočnost.*

Mati Božja Marija je sprejemala cvetke in molitve svojih dobrih sinov in je v vseh svojih devetdnevnih na različne načine odstranjevala iz oratorija tiste, ki niso zaslužili njenega varstva. To se je zgodilo v tem času z nekim nesrečnejšem, ki se kljub očitkom vesti ni hotel odločiti za lepše življenje. Don Dominik Belmonte nam je pripovedoval, da je v času, ko je bil še dijak, imel za tovariša nekega fanta zelo slabega obnašanja, ki ni hotel iti k spovedi. Izogibal se je don Boska in njegovi tovariši so zaman skušali, da bi se srečal s predstojnikom.

Nekega večera je fant zaupal Belmonteju: 'Poslušaj, strogo zaupno ti povem, kaj se mi je zgodilo nekaj zadnjih noči. Ob določeni nočni uri imam občutek, da mi neka skrivnostna roka začne vleči odeje proti nogam. Ko se zbudim, si jih ne morem urediti. Vedno znova mi jih nekdo potegne s telesa. Strah me je, ne znam si razložiti.

– To so sanje, živahna domišljija, je odgovoril Belmonte.

– Sanje? Saj sem vendar buden kakor sedaj. Nisem samo z rokami hotel zadržati odej, da ne bi zdrsnile z mene, temveč celo z zobmi. Vse zaman. Odeja se je zaradi trdega boja celo raztrgala.

Belmonte je hotel stvar preveriti in je dejansko našel odejo raztrgano.

In Ton... mu je dejal: 'Vprašaj don Boska o vzroku tega dogajanja.'

– Sam ga vprašaj, je odgovoril Belmonte, saj veš, kako zelo rad bi govoril s teboj.

– Da bi ga jaz vprašal? Nikdar! Toda kaj naj vendar bo?

– Ta je pa dobra, hudič.

– In kaj naj storim?

– Dobra spoved, je odgovoril Belmonte.

In fant je zapustil oratorij.

Bilo je četrty dan devetdnevnice, ko se je vse zarotilo proti don Bosku in njegovi gimnaziji. Grofu Ksaveriju Provana di Colegno je obljubil, da bo naslednji dan šel v Cumiano na praznik apostola Indije. Ker pa zaradi kritičnega položaja v Turinu ni mogel zapustiti svojega mesta, mu je pisal pismo. Iz njega razberemo, kako mirno je gledal na vse dogajanje.

Predragi gospod vitez!

Moj predstavnik vitez Oreglia vam bo povedal razloge, zakaj ne morem priti v Cummiano, kjer bi obhajal prelepi praznik sv. Frančiška Ksaverija. Upam, da bom mogel to nadomestiti, ko se boste z družino vrnili v Turin.

Nikakor pa nočem, da vam moje bivanje v Turinu ne bi bilo v korist. Vedite, da tudi naši dečki gojijo veliko pobožnost do tega svetnika, kar pomeni, da bo nocoj in jutri zjutraj veliko spovedi. Obhajila pa in sv. maša, ki jo bom z Božjo pomočjo daroval, bodo vsa darovana po vašem svetem namenu. To je naš skromen šopek, ki ga jaz in naši dečki darujemo za praznovanje vašega godu.

Prilagam nekaj podobic, ki jih boste lahko po mili volji razdelili, kakor se vam bo zdelo prav. Sprejmite, gospod vitez, ta skromna znamenja moje vdanosti in hvaležnosti do vas in do vse vaše družine. Medtem ko imam čast, da vam vsem skupaj želim veliko nebeškega blagoslova, se poln spoštovanja imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika in prijatelja.

duh. JANEZ BOSKO

Ko se je šolska vihra polegla, je blažena Devica obnovila svojo milost z navdihom novega nesmrtnega dela. Don Pavel Albera takole poroča: Neke sobote, mogoče je bilo to 6. decembra, je don Bosko proti 11. uri zvečer končal spovedovanje fantov in šel k večerji v obednico blizu kuhinje. Z don Boskom je bil samo klerik Albera, ki mu je don Bosko začel takole govoriti: 'Ves čas sem spovedoval, vendar ne bi mogel reči, kaj sem govoril in kaj sem storil, kajti kar naprej me je navdajala neka misel s tako močjo, da sem bil čisto iz sebe. Mislim si: Naša cerkev je premajhna. Čeprav se fantje stiskajo drug ob drugega, nimajo vsi prostora. Zato bomo zgradili drugo, veliko lepšo, veliko in veličastno; posvetili jo bomo Mariji Pomočnici. V žepu nimam niti solda in ne vem, kje bom vzel denar, vendar nič zato. Če jo Bog hoče, se bo zgradila. Jaz bom storil vse, kar je v moji moči, in če ne bo uspeha, bo sramota padla na don Boska. Ljudje naj kar govorijo: Začel je graditi, pa ne more dovršiti.'

Klerik Albera je zaupano mu skrivnost obdržal zase. Toda malo pozne, 1863, mu je don Alasonatti, kateremu je služil za tajnika, naročil: 'Veš, don Bosko mi je zaupal, da hoče zidati veliko cerkev. Sedaj je že začel delati v tem smislu. Tukaj je v ta namen prošnjna vodstvu reda svetega Mavricija in Lazarja. Bodi tako prijazen in mi jo prepiši na čisto.'

Ta svoj načrt je zaupal tudi don Janezu Caglieru, ki nam je povedal: »Don Bosko mi je 1862 zaupal, da namerava zgraditi veličastno cerkev v čast presvete Devici. Do sedaj, tako je dodal, smo obhajali z veliko slovesnostjo praznik Brezmadežne in na ta dan se je začelo naše delo prazničnih oratorijev. Toda Božja

mati Marija hoče, da jo častimo z naslovom Marija Pomočnica. Časi, v katerih živimo, so tako žalostni, da imamo potrebo, da nam presveta Devica pomaga ohraniti in braniti krščansko vero. In veš ti še za drugi razlog?'

- Zdi se mi, sem odgovoril, da bo materna cerkev naše bodoče družbe in središče, od koder se bodo širile vse naše ustanove v korist mladine.

- Uganil si, mi je dejal, presveta Devica Marija je ustanoviteljica in vzdrževalka vseh naših del.

Praznik Marije Brezmadežne so to leto obhajali izredno slovesno zlasti še zato, ker je bilo vprašanje šol za to leto urejeno. »Zvečer tega dne, pripoveduje don Bonetti v svoji kroniki, je don Bosko v družbi več klerikov in fantov govoril o rečeh, ki se tičejo oratorija. Naj povemo, da je don Bosko od začetka svoje ustanove na dan Brezmadežne vsako leto imel poseben nagovor za svoje sodelavce. Ko je pogovor nanesel na zavod, ki naj bi ga prihodnje leto odprli v Mirabellu, če bo tako Bogu po volji, ga je klerik Provera vprašal, ali nima v misli kake zunanje ugledne osebe, ki bi se pridružila njegovim sodelavcem in družbi. Don Bosko je odgovoril, da bo Gospod naredil vse s pomočjo fantov, ki so bili gojenci oratorija, in nam nato pripovedoval, kar smo že obširno opisali ob svojem času, kako je on, ko je bil še v zavetišču, videl, kako je neka hiša, popolnoma podobna sedanji, imela na pročelju z velikimi črkami napis: *Hic nomen meum. Hinc inde exhibit gloria mea* (To je moje ime, od tu bo izšla moja slava).

Ko smo ga vprašali, čigave so te besede, je odgovoril, da so Gospodove in da bi jih že dal napisati na to hišo, če ne bi bilo nevarnosti, da bi dal komu povod, da bi nas imel za domišljave. Iz teh besed je prihajala tista njegova stanovitnost, ki jo on imenuje trdovratnost, zaradi katere je, četudi od vseh zapuščen, tudi od najzvestejših prijateljev, in osramočen ostal pri svojem. Končno mu je Gospod podaril predvideno hišo, ki je ta sedanja.

Pripovedoval nam je tudi o vseh bitkah, ki jih je moral prestati, kako so tisti, ki so mu nekoč pomagali zbirati dečke, pozneje storili vse, da bi mu jih odtegnili, kako jim je pri tej nameri uspelo, tako da mu jih od 500 fantov ni ostalo več kot sedem ali osem. Ta boj se je začel leta 1848, ko don Bosko nikakor ni hotel s svojimi dečki sodelovati pri določenih narodnih slovesnostih.

Ko je v tistih časih eden izmed njegovih sodelavcev odpeljal na take slovesnosti dečke iz oratorija Porta Nuova, mu je don Bosko povedal, kako hoče, da bi ustanova imela eno samo načelo, da bi vsi izpolnjevali njegove ukaze in da zato, ker je on ravnal v nasprotju s temi naročili, ne potrebuje več njegovega sodelovanja. Od tu so prihajala nasprotovanja, obrekovanja, od tu vse vrste

podlosti na njegov račun, od katerih je bila tista, da so ga imeli za na pol norega, še najbolj nedolžna.

Don Bosko je večkrat ponavljal, da bo Gospod storil vse s pomočjo dečkov, ki so bili vzgojeni v oratoriju.

Še naprej je imel svoje konference članom družbe. Don Pavel Albera poroča o eni izmed njih, ki je naredila veliko dobrega med člani. Pripovedoval je o sanjah, v katerih je bilo okoli njega zbranih veliko fantov in duhovnikov. Ko jim je predlagal, da bi se povzpeli na bližnjo goro, so bili vsi za to. Na vrhu gore bi bile pripravljene obložene mize za slovesno pojedino, ki naj bi jo popestrila godba in prireditve. Vzpon je bil strm in naporen, poln najrazličnejših ovir, ki jih je bilo težko premagati. Nekateri so bili že utrujeni, tako da so morali sestiti. Tudi don Bosko je sedel, in potem ko je spodbudil sopotnike, da bi nadaljevali pot, je vstal, se zopet odpravil na pot in šel z urnim korakom. Toda ko se je čez nekaj časa obrnil, da bi videl svoje spremljevalce, je ugotovil, da so vsi zaostali in da je ostal sam. Vrnil se je navzdol in jih poklical. Našel jih je, jih vodil po tistih pogosto strmoglavih poteh, toda tudi ti so izginili.

– Tedaj sem si dejal, je nadaljeval don Bosko, da vendar moram priti tja gor, pa ne sam, temveč v spremstvu mnogih drugih. To je moj cilj, to je moja naloga. Kako jo bom izpolnil? Sedaj razumem. Prvi so bili napaberkovani spremljevalci, krepotni, z dobro voljo, toda neprekaljeni v mojem duhu, ne navajeni premagovanja težkih naporov in ne povezani med seboj in z menoj s posebnimi vezmi. Zato so me zapustili. Toda jaz bom popravil te pomanjkljivosti. Vse skupaj me je močno razočaralo. Sedaj vidim, kaj moram storiti. Ne bom mogel računati na druge razen na tiste, ki sem jih sam vzgojil. Zato se bom vrnil k vznožju gore, zbral veliko dečkov, storil, da me bodo vzljubili, jih usposobil, da bodo pogumno prenašali preizkušnje in žrtve, me zvesto ubogali, in tako se bomo povzpeli na Gospodovo goro.

Tedaj se je nenadoma obrnil na zbrane in jim rekel, da je vanje položil vse svoje zaupanje. In dolgo uro jim je z navdušenimi besedami zabičeval, naj bodo zvesti svojemu poklicu, zlasti še zaradi toliko milosti, ki jim jih je naklonila Božja mati Marija, in zaradi plačila, ki jim ga je pripravil Gospod v nebesih.

Med temi, ki so svetemu don Boskovemu pozivu odgovorili z navdušenjem, je bil diakon Jožef Bongiovanni, začetnik Družbe Brezmadežne ter ustanovitelj in vodja Družbe presvetega Zakramenta in Družbe ministrantov, ki naj bi bil posvečen v duhovnika naslednje kvatre 2. decembra. Tega leta je ministrstvo za bogočastje zavlačevalo z izdajo kraljevega placet (dovoljenje) in don Bosko je pisal kanoniku Vogliottiju.

Veleugledni gospod!

Danes dopoldne sem bil na pravosodnem ministrstvu, da bi poizvedel, ali so že prišli odloki o papeškem dovoljenju za prejem redov. Rekli so mi, naj pridem po odgovor danes popoldne.

Sedaj so mi sporočili, da ne bo nobenega zadržka za nikogar. Ker še niso mogli izdati tega kraljevega ukaza, bo monsinjor generalni vikar jutri (v petek) prejel celoten dopis.

Vaše uglednosti vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 11. decembra 1862

33.

POGLAVJE

Zadnji obiski don Boskovega brata v oratoriju: njegova dobrotu in pobožnost – Jožef zboli in umre v Becchih; don Bosko je ob njegovi smrtni postelji – Bratova družina – Oratorij dobi dovoljenje, da sme hraniti in deliti sv. olje – Predvidevanje in posledice neuresničenega poklica – Don Boskove sanje, medtem ko se uresniči napoved smrti nekega gojenca – Nove občinske odredbe za pokopavanje – Božič: don Bosko bere v duši nekega gojenca – Še druga napoved smrti: uresničena v čudnih okoliščinah – Rožni grm, ki cvete pozimi ob oknu, kjer je bival don Bosko

V ENEM IZMED PREJŠNJIH ZVEZKOV SMO POVEDALI, kako zelo sta se imela rada brata Janez in Jože Bosko. Dečki v oratoriju so Jožeta imeli zelo radi, obiskovali so ga v Becchih ali pa jih je on prišel obiskat v Valdocco. Vedno so bili okoli njegova in so hoteli slišati vesele zgodbe iz časa, ko je bil don Bosko še otrok. In Jože je imel vedno pripravljenih na stotine zgodb. Pripovedoval je, kako je njegov brat Janez vodil krave na pašo, kako je kopal v vinogradu, kako je vezal in zlagal snope, rezal trto, kosil travo, žel pšenico ter na gumnu mlatil in čistil zrnje. To, da je vedno in posod imel pri sebi nevidnega tovariša, to je knjigo. Naj je vodil živino na pašo, šel na polje ali prihajal od tam, peš ali na vozu, vedno si ga videl s knjigo v roki. V času, ko so drugi malicali, se je okrepcal tudi on, vendar je v eni roki držal hlebček, v drugi pa knjigo. Na koncu dneva, ko so se vsi vrnili domov in so malo povečerjali ter šli spat, je on stopil v svojo sobo in se dolge ure učil. Nekaj časa je zgodaj zjutraj odhajal v šolo h kaplanu v Morialdo, domače naloge pa je delal ponoči. Jože prav tako ni pozabil na šolo v Castelnuovu, gimnazijo in semenišče v Chieriju, molčal pa je o lastnih velikih žrtvah, ki jih je on sam prispeval, da je don Bosko lahko postal duhovnik.

Dečki so kar požirali te njegove pripovedi, ki so bile vedno zelo poučne. Vendar so jih bili le redkokdaj deležni, ker je Jože prihajal le dva ali trikrat v

oratorij in še to le za nekaj dni. V Morialdu ga je čakalo delo, zadrževali so ga pa tudi mnogi posli. V Castelnuovu in okolici so ga poznali kot izredno spretnega človeka, poštenjaka in zelo velikodušnega, da mu ni bilo para. Zato so se najbolj zapletene razprtije in zdrahe končevale pri njem in vsi so se držali njegovih odločitev. Če so koga dušili dolgovi, jih je on skušal poravnati. Zato so ga povsod imeli za angela tolažnika družin.

Krščanska vzgoja, ki jo je prejel od matere, je storila, da so v njem vzklike vse najprikupnejše kreposti. On ni živel za zemeljske stvari, temveč si je želel nebeških. Lahko rečemo, da je predvidel svojo smrt. Nekega dne meseca novembra je nepričakovano prišel v oratorij. V Turinu je moral urediti neko zadevo, in potem ko je vse opravil, je še istega dne prišel v oratorij, se spovedal in prejel sveto obhajilo.

– Toda zakaj si prišel v tem tako čudnem času, ga je vprašal don Bosko, ko nisi nikdar odšel od doma?

– Zato, je odgovoril Jože, ker sem čutil močno željo, da bi poravnal vse svoje dolgove in se spovedal. Zdi se mi ... zdi se mi ... da mi neki glas pravi, da naj to storim čim prej.

Don Bosko ga je želel nekaj dni zadržati pri sebi, on pa je hotel na vsak način oditi. Toda kmalu zatem se je spet vrnil.

– Si spet tukaj? je vzkliknil don Bosko, ko ga je zagledal. Je kaj novega pri vas doma?

– Nič posebnega. Prišel sem, da te vprašam za svet. Veš, da sem šel za poroka temu in temu. Sedaj pa sem v dvomu. Če bom živel, se ne bom umaknil, pripravljen sem plačati in bom plačal. Toda kaj, če bi umrl?

– Če boš umrl, je vse urejeno, se je don Bosko zasmel, plačal bo tisti, ki bo ostal.

– Toda jaz nikakor nočem, da bi upnik izgubil, potem ko sem dal besedo.

– Kar se tiče tega, mirno spi. Če ti ne boš mogel plačati, bom jaz šel za poroka.

– Najlepša ti hvala. Naj bo tako. Sedaj me nič več ne skrbi. Ko se je vrnil domov, je uredil vse stvari, kakor če bi moral oditi v večnost. Bil je popolnoma zdrav. Tedaj pa je moral za nekaj manj kot teden leči in v nekaj urah je bil pri koncu. Ob tej žalostni novici, ki je prišla v oratorij 11. decembra zvečer, je don Bosko takoj najel vozilo in se v spremstvu gojenca Frančiška Cuffie odpeljal v Becche k bolniški postelji svojega brata. Kakor hitro je vstopil v bolnikovo sobo, ga je ta vprašal:

– Don Bosko, kaj mi prinašaš iz Turina?

– Božje kraljestvo, mu je ta odgovoril.

Ostal je pri njem vse do konca. Imel je srečo, da mu je podelil vsa tolažila svete vere, in Jože je mirno kakor kak svetnik iz naročja svojega brata odšel v Božje naročje dne 12. decembra 1862.

V Becchih še danes visi Jožetova posrečena slika, ki jo je naredil Tomatis.

Zatem je don Bosko poskrbel za Jožetove otroke, tako da je v svojih zavodih dal vsem njihovemu stanu potrebno vzgojo. Prvi sin je kakor oče postal dober kmetovalec, od petih hčera pa so se tri posvetile Bogu med hčerami Marije Pomočnice, ena se je omožila in ena je še mlada umrla.

Nečak Alojz, ki je bil vzgojen v oratoriju, se je vrnil domov obdelovat polje. Toda nikakor ni se mogel privaditi trdemu življenju. Odločil se je za upravno službo, opravil v bližnjem mestu potrebno šolo in postal tajnik na sodnji. Don Bosko mu je dajal vedno potrebne nasvete, in če je bilo treba, ga je tudi pokaral, ko je videl, da ne opravlja dolžnosti dobrega kristjana. Vendar mu ni hotel nikdar priskočiti na pomoč, rekoč, da za kaj takega nima sredstev.

Ko se je don Bosko vrnil iz Castelnuova, je našel zadovoljivo rešeno prošnjo iz škofijske pisarne, ki mu je veliko pomenila. Župnik župnije sv. Juda in Simona, pod katerega duhovno oblast je spadal oratorij, je pisal kapitularnemu vikarju:

Podpisani župnik soglašá s tem, da bi ugledni cerkveni predstojnik v svoji modri presoji podelil Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu oblast, da bi hranil pri sebi sv. olje in z njim upravljal. Želi si samo, da bi dodeljena milost bila povezana z naslednjimi pogoji:

1. Dovoljenje naj velja samo za notranjo uporabo oratorija, in to zato, da se preprečijo zlorabe.
2. Oratorij se mora v znamenje odvisnosti oskrbeti s sv. oljem v velikem tednu v župnijski cerkvi.
3. Zaradi izvajanja župnijskih pravic je oratorij dolžan obvestiti župnijo, ko je kdo težko bolan.

Podpisani se v vsem prepušča modrim in gorečim odločitvam uglednega velečastitega gospoda generalnega kapitularnega vikarja.

Borgo Dora, 13. decembra 1862

GATTINO, župnik

To dovoljenje, ki je imelo značaj privilegija in ga ne bi več preklicali, je don Bosku odvzelo veliko skrbi, zlasti še v nujnih primerih. Veliko število gojencev, ki je iz dneva v dan naraščalo, je delalo iz oratorija pravo župnijo.

Medtem se je začela božična devetdnevnic, ki naj bi bila 21. decembra, na 4. adventno nedeljo obogatena z novo mašo don Jožefa Bongiovannija. Go-

tovost, ki jo je don Bosko imel za vztrajanje v družbi tega odličnega sina, ga je tolažila ob malomarnosti dveh drugih klerikov, za katera je prav toliko žrtvoval in ju je imel neizmerno rad. Verjetno je prav ta misel pripeljala k pogovoru don Boska z enim njegovih salezijancev, ki je vse natančno zapisal. Mons. Cagliero, ki je bil osebno navzoč, nam zagotavlja pristnost poročila in don Pavel Albera nam je potrdil uresničitev don Boskove napovedi.

Prepisali bomo to poročilo: »Pogosto naletimo na dogodke, ki nam kažejo, kako je bil don Bosko obdarjen s preroškim duhom, zlasti kadar gre za duhovne stvari ali za časne, ki so povezane z duhovnimi. Dne 19. decembra 1862 smo sedeli pri mizi in jaz sem mu dejal:

– Tako je sedaj stvar s klerikom Da., ki se mu je prav zgodilo.

– Ne vem za kaj gre, je dejal don Bosko.

– Zdravnik, ki ga je obiskal v Braju, kjer je v semenišču, mi je rekel, da ima v ustih izpuščaj. Zato je prišel v Turin, da bi ga preiskal kak izkušen zdravnik, ker se zdi, da je vzrok vsega eden izmed načetih zob.

– Zdravnik ni povedal nič drugega?

– Rekel mi je samo, da ga je poslal h kapucinom Del Monte. Ali menite, da se bo stanje poslabšalo?

– Gotovo. Da ... bi rad delal stvari po svoje, vendar mu ne bo uspelo.

– Bodite tako dobri in mi razložite te besede.

– Ali veš, kaj se je zgodilo?

– Ne preveč natančno.

– Takole je: Hotel je vstopiti v Družbo in jaz sem mu dovolil. Ostal je vse do preobleke. Našel sem mu človeka, ki se je zavezal, da bo zanj vse poskrbel, tako za obleko kakor za knjige in vse drugo. Poleg tega je bil pripravljen poskrbeti tudi za cerkveno dediščino. Ko se mu je zdelo, da je preskrbljen v časnih stvareh, je hotel izstopiti iz Družbe. Videl sem fantovo zmoto, opozoril sem ga in ga dal opozoriti od več njegovih tovarišev, med njimi od don Cagliera, bila sta si velika prijatelja, da ga bo Gospod kaznoval v časnih stvareh, če bo vztrajal pri svoji zmoti. Toda on je ostal trden v svoji odločitvi in Gospod ga je opozoril z otekline žlez z notranjim izločanjem in močnimi bolečinami. Bolezen ga je mučila celo leto 1861 in še pozimi 1862. Znova sem ga opozoril in v taki stiski me je vprašal, ali bi ga popolnoma ozdravil, če bi se držal mojih nasvetov. Povabil sem ga, da bi preizkusil Božjo dobroto: 'Stopi na pot, na katero te kliče Gospod, in jaz ti obljubljam popolno ozdravljenje vseh tvojih boleznih v osmih dneh.' Popustil je in naredil, kakor sem mu svetoval, in je bil dejansko ozdravljen v osmih dneh. Potem ko je tako zdrav in čil videl, kako vse lepo napreduje, je mogoče prav zato, ker se je čutil tako čvrstejšega, pozabil na svoje obljube in opustil svoje

dolžnosti. In tako se mu je v drugo vrnila bolezen grla, ki ga je pestila tako doma kakor v semenišču v Braju vse do danes, ko ga muči ta izcedek v ustih.

– Revček, sem dejal, da le ne bi slabo končal.

– Kdo more vedeti, ali se Gospod ne bo naveličal in ga prepustil samemu sebi in bo na koncu še slab duhovnik.

– To pa naj se nikdar ne zgodi.

– Bo odložil duhovniško obleko?

– Ne.

– Bo umrl?

– Umrl bo, preden bo odložil duhovniško obleko. - Ko je izgovoril te besede, je pritrdilno pokimal z glavo.

Ko sem videl, da je razpoložen za pogovor, sem mu skušal postaviti še kako vprašanje, pa je sam dodal:

– V kratkem bomo imeli drug žalosten primer nekega klerika, ki bo končal še slabše.

– Bi lahko vedel, kdo je to?

– Oh, ta drugi! To je klerik ... On je član Družbe. Lansko leto, ko je bil doma na počitnicah, sem don Rui naročil, naj mu napiše pismo, da uredi svoje stvari, ker sem zvedel, da ni več zadovoljen v Družbi. Odgovoril mi je, da je zelo zadovoljen in da želi nadaljevati začeto pot. Dal sem, da se je vrnil, in si sedaj, ko se zelo slabo obnaša, misli, da nihče ne ve za to in da bo prelisil don Boska.

– Zelo mi je hudo, sem dejal. Bo iz njega slab duhovnik? Bo izgubil poklic? Bo celo slab človek v svetu? Bo postal protestant?

– V vsakem primeru bo slabo končal, je zaključil don Bosko.

Naj povemo, da je don Bosko tega drugega klerika izključil iz oratorija, ker se je v času filozofskega študija nemogoče obnašal. Bil je sprejet v semenišče, posvečen v duhovnika, doktoriral iz teologije, odšel v Severno Ameriko in tako smo izgubili vsa sled za njim. Glede prvega klerika pa lahko potrdimo uresničenje napovedi. Ostal je duhovnik, profesor moralne teologije, delal v dušnem pastirstvu, bil nadvse pobožen in zgleden, vendar je moral nositi napovedani časovni križ v obliki jetike, ki je šla svojo pot in ga mladega pripeljala v grob.

Toda don Bosko je v tistih dneh napovedal še celo vrsto drugih stvari. Hieronim Suttill takole piše: »Don Bosko je 2. decembra po večernih molitvah fantom rekel dobesedno takole: 'Na božični dan bo eden izmed nas šel v nebesa.' Bolniška soba je bila prazna in vsak izmed nas je z določenim nemirom mislil na svoje zadeve. Nedelja 21. decembra je minila brez novosti. Bolniška soba je bila še vedno prazna. Veliko jih je šlo pogledat, da so se sami prepričali. Zvečer

so v gledališču igrali igro *Kozimo II. obiskuje ječe*. Dne 22. decembra je odličnemu 1.-letnemu dečku Jožefu Blanginu po božični devetdnevnici v cerkvi postalo slabo in je šel v bolniško sobo. V nekaj urah se je bolezen okrepila in zdravnik je izjavil, da ni več nikakršnega upanja.«

Don Frančišek Provera nadaljuje pisno poročilo: »Zvečer 23. decembra so prinesli dečku Blanginu sveto popotnico. Proti deseti uri je bil don Bosko v bolniški sobi in je govoril o smrtni nevarnosti, v kateri je bil mali bolnik. Don Rua mu je rekel: 'Če don Bosko želi, da tu prebijem noč za primer, da bi ta deček imel potrebo po zadnjih tolažilih vere, lahko ostanem.'

– Ni treba, je odgovoril don Bosko. Do dveh zjutraj ni nevarnosti. Pojdi mirno spat. Naroči samo, da te ob dveh pridejo poklicat, kajti takrat bo potreba.

Ob dveh je deček prejel poslednje maziljenje in ob pol treh je že vrnil dušo Bogu.

Ko se je zdanilo, je don Bosko pripovedoval, kako je ponoči sanjal o umirajočem dečku. Rekel je: 'Sanjalo se mi je, da smo prefekt don Alasonatti, moja mati (ki je umrla pred šestimi leti) in jaz stali ob Blanginovi postelji. Don Alasonatti je klečal in molil, moja mati je popravljala stvari okoli postelje, jaz sem sedel malo stran. Moja mati se je približala dečku in dejala: Mrtev je.

– Je res mrtev? sem vprašal.

– Da, mrtev je.

– Poglejte na uro, koliko je?

– Kmalu bo tri.

Tedaj je prefekt vzkliknil: O, da bi Gospod dal, da bi vsi naši fantje umrli tako mirne smrti.

Potem sem se zbudil. Komaj sem bil buden, sem zaslišal močan udarec ob zid. Takoj sem vzkliknil: 'Blangino odhaja v večnost.' Odprl sem oči, da bi videl, ali se bo naredila luč. Pa ni bilo nič. Zmolil sem Iz globočine, prepričan, da je deček umrl, in medtem ko sem molil, je ura odbila pol treh.²⁹

Na božični večer je veliko število fantov prejelo sveto obhajilo za dušo dragega pokojnika in fantje so se kakor vedno v podobnih primerih še bolj strnili okoli don Boska.

Dne 28. decembra se je eden izmed njih približal don Bosku in mu dejal:

²⁹ V oratorijskem nekrologu beremo: 1862. Nov postopek pri prijavi na občino ob smrti. Uradne ure od 8h do 4h popoldne.

Dve odrasli priči naj zahtevata mrtvaški oder in plačata 10 lit. Če gre za siroto, naj predstojnik pošlje podpisane podatke po polnoletnem človeku, ki bo za tretjo pričo, s prošnjo za brezplačno izročitev. Navedeni podatki naj bodo: oče, mati, njun poklic in stanovanje, dan in kraj rojstva in pokojnikov stan.

– Dajte kak dober nasvet.

Don Bosko se je smehljajal in mu odgovoril:

– Kakšen nasvet si želiš?

– Dajte mi nasvet, ki se tiče moje duše.

– Poslušaj me: že tri leta in pol živiš v smrtnem grehu.

– Je to mogoče? Saj se vendar vedno hodim spovedovat k don Saviu.

– Kljub temu. In govoril mu je o približno petdesetih stvareh, ki jih je zamolčal pri spovedi. Pri vsakem grehu, ki mu ga je povedal don Bosko, je fant zmeden odgovarjal: Res je. Storil sem to, pa se nisem spovedal. - Končala sta z obljubo, da se vsega obtoži.«

Toliko don Frančišek Provera.

Toda še odmevnejši je bil dogodek proti koncu leta 1862, kjer je bilo kakor pri napovedi o Blanginu več kot 6. prič.

V oratoriju se je šolal 16-letni krepak in postaven Albert C... iz ..., ki je zašel na napačno pot. Vzrok njegove pogube je bil njegov tovariš Feliks G..., sovaščan in šolski tovariš v oratoriju. Kakor je bilo navadno v takih primerih, se je Albert na vse načine izogibal don Boska, ki ga je večkrat dal poklicati v svojo sobo, vendar ni nikdar prišel. Končno se je nekega dne srečal z don Boskom na stopnicah, ko je ves zaripel v obraz tekkel navzdol. Skušal se mu je izmakniti, toda don Bosko ga je prijel za roko in mu dejal: 'Albert, zakaj vedno bežiš pred menoj, ko me zagledaš? Revček. Bežiš pred don Boskom, ki ti hoče storiti dobro. Spovedati se moraš, in to čim prej.' Ko je videl, da fant ne odgovori, je s strogim glasom dejal: 'Torej nočeš? Prišel bo čas, ko me boš iskal, pa me ne boš našel. Dobro premisli.'

To se je zgodilo v novembru.

Don Bosko je prvi ponedeljek decembra kakor po navadi stopil po večernih molitvah na prižnico in priporočil fantom, da bi dobro opravili vajo za srečno smrt, ker bo eden izmed gojencev umrl, še preden bodo znova opravili to pobožno vajo. 'On je tukaj med vami,' je dejal, 'pa se me vedno izogiba in se drži daleč od mene. Skušal sem se mu približati, da bi mu govoril o njegovi duši, vendar mi ni nikdar uspelo. In prišel bo dan, ko me bo klical, pa me ne bo. V zadnjih trenutkih življenja bo klical don Boska, toda don Boska ne bo. Brez uspeha si ga bo želel, ker bo daleč od doma in bo umrl, ne da bi ga še videl. Tako zelo rad bi z njim govoril, da bi mu pomagal, da bi postal dober vsaj v tem zadnjem času! Vendar se ne da videti. Jaz pa mu bom postavil ob stran angela varuha, ki ga bo privedel k meni. Postavil mu ga bom ob stran, ne da bi se on tega zavedal. On ne ve, da bo umrl, in on noče umreti, toda odlok smrti se ne bo spremenil.

Pripravili ga bomo, sporočili mu bomo. V tem mesecu je praznik Brezmadežne in božič; dve priložnosti in upajmo, da se bo ob eni ali drugi odločil za dobro spoved. Toda naj ve, da prihodnje vaje za srečno smrt ne bo več opravljal.'

Naslednjega dne je bil oratorij ves v ozračju napovedi, ki je na vse naredila velik vtis. Don Bosko je dijaku in bolničarju Frančišku Cuffii naročil, naj previdno skrbi za Alberta in ga skuša pridobiti, da bi prejel svete zakramente. Zlasti naj bi ga čim prej spravil k spovedi, ker ni več dosti časa. Cuffia je sprejel zaupano mu skrivnost, skušal je opraviti vlogo angela varuha, toda vse je bilo zaman.

Albert je kljub tej strašni napovedi mirno živel. Dopovedoval si je: 'Pravijo, da je don Bosko prerok. Prav. Dejal je, da bodo tistega, ki mora umreti, pripeljali k njemu, da ga bo opozoril. Toda mene ne bo nihče ujel, nihče me ne bo peljal k njemu, niti se ne bom nobenemu dal poučiti. Zato ne bom jaz tisti, ki mora umreti.

Na žalost mu je uspelo v njegovem nesrečnem sklepu. Don Bosko ga ves tisti mesec ni mogel srečati, ga videti, niti mu reči besedo. Za nami je bil praznik Brezmadežne, za nami je bil božič in Albert ni mislil na to, da bi spremenil svoje življenje, niti da bi šel k spovedi. Don Bosko je bil pozoren. Upal je, da se mu bo približal vsaj v zadnjem trenutku. Vajo za srečno smrt so po stari navadi opravljali prvi dan novega leta. Tedaj je kneginja di Montmorency na prošnjo župnika v Borgu Cornalese, kjer je bivala in imela svojo posest, povabila don Boska, da bi prišel pridigat štirideseturno pobožnost, ki naj bi jo opravili 31. decembra 1862 ter 1. in 2. januarja 1863. To je bilo sicer vljudno povabilo, dejansko pa strog ukaz, kajti ta gospa ni poznala ugovorov.

– Glejte, gospa, ji je odgovoril don Bosko, tokrat res ne morem. Imam nekaj nujnih opravkov, oprostite mi, drugič vam bom rade volje ustregel, toda sedaj je toliko nepredvidenih okoliščin.

– Tedaj si zapomnite, mu je segla v besedo kneginja, ko boste zopet prišli prosit podporo za svoje dečke, bom tudi jaz odgovorila: ne morem.

Kljub temu si je don Bosko še upal ugovarjati:

– Imamo vajo za srečno smrt v hiši, imamo skupno sveto obhajilo, moram spovedati vse fante, bodite tako dobri ...

– Ne, nikakor ne! je sklenila kneginja.

Tedaj je don Bosko povесil glavo in dejal: Če je tako, bom prišel.

V sredo zjutraj 31. decembra je don Bosko poklical viteza Oreglia in don Alasonattija, ki sta vedela za njegov odhod v Borgo, in jima dejal: Grem na izlet za tri dni. Smem oditi? Je bolniška soba prazna?

– Seveda lahko greste. Bolnikov nimamo, bolniška soba je prazna.

Don Bosko je odšel.

Bilo je torej v sredo 31. decembra. Albert je bil čil in zdrav, srečen in zadovoljen. Medtem ko je bil v spalnici, je prejel pismo od nekega svojega prijatelja klerika v semenišču po imenu Moisis, ki je preteklo leto odšel iz oratorija, in mu je takole pisal: »Si živ ali mrtev? Če si še živ, zakaj mi toliko časa ne pišeš?« Albert je tovarišem prebral tisto pismo in dejal: »Pisal mu bom, da sem mrtev.«

In tako je tudi storil: napisal je pismo in ga dal na pošto. Vsi tovariši so se smejali. Bil je miren. Popoldne je z drugimi šel na sprehod, nato k večerji in pevskim vajam. Ko so ga za malico poslali po kruh, ki naj bi ga razdelili med fante, se ga je, ker je bil svež, preko mere najedel s soljenimi ribami in se napil vode. Pozvonilo je za večerne molitve in je šel z drugimi na svoje mesto. Toda proti koncu molitev je začutil bolečine, ki so mu vzele vso moč. Njegov tovariš Feliks G... ga je podprl in ga s pomočjo še drugega tovariša odvedel v bolniško sobo, kjer so ga položili na posteljo. Kakor hitro je legel, so ga popadle strašne bolečine in vrat mu je zatekel. Poklicali so zdravnika in storili vse potrebno. Toda bolečina je bila vse hujša. Zdravnik je ugotovil, da ni dosti časa, in svetoval, da mu podelijo zakramente za umirajoče. Bolničar je opozoril bolnika in ga povabil, naj se pripravi. Ko je revež čutil, da mu pojemajo moči, se je pokesal zaradi svojega dotedanjega življenja in prosil spovednika. »Naj pokličem don Alasonattija?« je dejal bolničar. »Ne,« je odgovoril Albert, »želim si don Boska.« Nekaj jih je steklo, da bi ga poiskali v hiši, on pa je ponavljal: »Želim si don Boska, hočem don Boska.«

Silno ga je prizadelo, ko je slišal, da je don Bosko zunaj Turina. Obupno je zakričal in začel silovito jokati, in ko se je spomnil, kaj mu je don Bosko napovedal pred enim mesecem, je vzkliknil: »Izgubljen sem. Umrl bom, ne da bi videl don Boska! Vedno sem bežal pred njim, tako zelo sem se upiral, da bi govoril z njim, in sedaj me Bog kaznuje.« Nato je prosil drugega duhovnika.

Feliks G ... je tedaj stekel po don Rua, ki je takoj prišel in pri katerem se je Albert globoko presunjen spovedal. Obvestili so tudi don Alasonattija, ki je takoj prišel v bolniško sobo.

Ko je Albert uredil svoje duhovne stvari, se je obrnil k obema predstojnika, ki sta stala ob njegovi postelji, in z žalostnim glasom dejal: »Recite don Bosku, da umiram spokorjen. Povejte mu tudi, da si ne zaslužim njegovega odpuščanja, vendar upam, da mi ga bo dal, kakor tudi upam v Božje usmiljenje. Umiram spokorjen! Vsi mi odpustite ...«

Proti pol dvanajsti uri so prinesli sveto popotnico, podelili so mu maziljenje bolnikov in papeški blagoslov, kar je vse prejel na nadvse spodbuden način.

Tovariš pa, ki si je prej dal opravka s tem, da je klical ene in druge, se je ustavil na hodniku in od časa do časa pomolil glavo skozi vrata, da bi videl, kaj se dogaja, in zvedel, kako gre njegovemu sošolcu. Albert ga je videl in zaklical: »Feliks, pridi sem!« Feliks je vstopil in se ustavil pri postelji. Glas umirajočega je bil karajoč, ko je rekel: »Umiram po tvoji krivdi, ne da bi videl don Boska. Odpuščam ti, kakor želim, da bi ti Bog odpustil, ker dobro veš, kdo je bil vzrok moje pogube in sem postal hudoben. Toda pustimo to. Ko se boš srečal z mojim očetom in z mojo materjo, jima reci, da sem umrl spokorjen in da ju čakam v nebesih. Toda ti! Po tvoji krivdi me sedaj don Bosko ne tolaži.

Feliks je bil ves bled, čudno bled in ni spregovoril besede.

Albert je umrl 1. januarja 1863 ob treh zjutraj. Istega dne je njegov prijatelj Moisis prejel pismo, v katerem je bilo zapisano: Mrtev sem. Truplo je ostalo v hiši 48 ur. V soboto ob 4,30 popoldne naj bi bil pogreb, toda don Cagliero in don Francesca sta prosila župnijo, da bi opravili obred eno uro prej, da ko bi se don Bosko vrnil iz Borga, ne bi našel več trupla v hiši. Ko se je vrnil v oratorij, je bilo že spet vse mirno in urejeno.

Takoj je šel spovedovat, saj so zaradi njegove odsotnosti zaradi štiridesertne pobožnosti v Borgu preložili vajo za srečno smrt na nedeljo. Po opravljenih spovedih so mu v sobo prinesli večerjo. Sedaj so mu vse povedali. Bil je zelo žalosten in iz oči so mu padale solze. Okoli so stali don Rua, vitez Oreglia in drugi. Močno so si prizadevali, da bi ga pomirili. Končno je vitez dejal: »Če vas tak način smrti žalosti, kakšen vas bo potem razveselil? Kakšne naj bodo lepe smrti, če vas ta tako prizadeva?« Po mnogih prigovarjanjih se je don Bosko pomiril.

Feliks je odšel domov. Malo pozneje ga je neki tekmeč ranil in umirajoč mu je odpustil, medtem ko je Boga prosil za odpuščanje; v nadvse ganljivem pismu je prosil odpuščanja tudi don Boska.

Opisani dogodek so podale priče mons. Janez Cagliero, don Mihael Rua, don Francišek Cerruti, don Francišek Dalmazzo in Peter Enria.

Še neki drug dogodek, prav tako iz tistih dni, je kronal leto 1862. Don Bosko je šel na obisk k markizi Sommariva v njen grad. Dali so ga spat v sobo, ob kateri oknu se je vzpenjal rožni grm, ki je bil v tistem letnem času ves suh in opustel, saj je padlo veliko snega. V neizmerno začudenje vseh prebivalcev kraja je bil rožni grm naslednjega jutra ves v cvetju. Služabnik, ki je šel odpret okno, medtem ko je don Bosko maševal, je tekel povedat svoji gospodarici, kaj se je zgodilo. Ta je prišla in ugotovila bujni razcvet kot še nikoli.

Nikdar nismo slišali, da bi don Bosko govoril o tem dogodku. Šele dolgo potem se je začelo nekaj o tem govoriti. Po njegovi smrti je don Janez Garino 19. aprila 1888 vprašal grofico Karolino di Soresina Vidoni Soranzo o nekaterih čudežnih dogodkih v zvezi z don Boskom, ki jih je ta gospa dobro poznala. Ta mu je odgovorila: »Kar se tiče čudeža rožnega grma decembra 1862 ali najpozneje 1863, sem popolnoma prepričana, ker mi je o tem pripovedovala moja pokojna teta markiza Sommariva del Bosco, žena, vredna vsega zaupanja.

Tudi mons. Appollonio srečnega spomina, škof v Trevisu, prijatelj teh plemenitih družin in don Boska, je pripovedoval don Tulliu de Agostini, župniku pri San Pietru v Padovi, o čudežnem dogodku z rožnim grmom. Tudi on je bil prepričan o resničnosti čudeža kot o dejstvu, o katerem ni mogoče razpravljati.

34.

POGLAVJE

1863 – Število članov Salezijanske družbe – Prošnje za podporo pravosodnemu ministrstvu, princema kraljeve hiše, vladarju, kraljevemu miloščinarju – Don Boskovo vezilo gojencem – Sanje: don Boskova mati, Marijin kipec, slon v oratoriju, v cerkvi, na dvorišču, kjer ubija fante; Marijin plašč, zaščita ogroženim in ranjenim; sodelavci pošasti in branilci gojencev; pošast in njeni pomagači izginejo v vrtincu; napisi na Marijinem plašču; prapor neke procesije; besede presvete Device fantom – Ugodni sadovi vezila: fantje potrdijo, da niso sanje, temveč videnje – Don Bosko razkrije skrivnost pisma – Bivši gojenec potrди uresničenje napovedi, ki mu jo je don Bosko dal o sanjah – Zapisniki sveta: sprejem novincev in triletne zaobljube

PRVEGA JANUARJA 1863 JE SALEZIJANSKA DRUŽBA štela 39 članov, vštrevši don Boska. Večina jih je bila klerikov, od katerih jih je bilo 22 posvečenih Bogu s triletnimi zaobljubami. K temu moramo dodati še 5 duhovnikov z zaobljubami in samo enega novinca.

Don Bosko je začel novo leto s prošnjami za podporo. Izkupiček od loterije, četudi precejšen, ni mogel poplačati izdatkov za novo stavbo ob Vrtnarici in zadoščati za vzdrževanje toliko fantov ter za uresničevanje nekaterih široko-poteznih načrtov, ki jih je že dolgo nosil v glavi. Najprej se je obrnil na visoke osebnosti v državni upravi in jim predstavil razne razloge, pač glede na osebo, na katero se je obračal. Tako je napisal prošnjo, kolkovano z 22 centov, pravosodnemu ministru in v prostem pismu, ki izraža spoštljivo dostojanstvo princema kraljeve hiše, kralju Viktorju Emanuelu in kraljevemu miloščinarju opatu

Kamilu Peletta di Cortanzone.³⁰

Medtem je don Bosko moral poravnati dolg pri svojih fantih in je istočasno čutil nujno potrebo, da jim je razodel nekaj izredno koristnega za njihove duše. Napovedane smrti ob koncu prejšnjega leta so imele odlične sadove v dušah mnogih gojencev, vendar ne vseh. Precejšnje število novih gojencev in nekaj starejših iz prejšnjih let se ni hotelo spraviti z Bogom in so še naprej lahkomi-selno živeli, medtem ko je Gospod bil do njih velikodušen s svojo milostjo. »Do-ber in iskren je Gospod (beremo v 24. psalmu), zato poučuje grešnike na poti (da se vrnejo k njemu). Ponižne (pa ne ošabne) vodi v pravici, krotke uči svojo pot« (prim. Ps 24). Vse to smo že videli in bomo še.

Ker don Bosko ni mogel dati vezila svojim gojencem zadnji dan prejšnjega

³⁰ Ekscelenca! Duhovnik Janez Bosko vam z vsem spoštovanjem želi predstaviti veliko stisko, v kateri se je znašel, ker mora poravnati izdatke za najemnino, za izdatke za bogočastje v oratorijih sv. Alojzija v Porta Nuovi, sv. Angela varuha v Vanchigli in sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, kjer se ob prazničnih dneh dopoldne in po-poldne opravljajo sveti obredi.

Ker ne vem, na koga bi se v tej stiski obrnil, in ker morajo poleg tega imenovane cerkve dobiti še obredno opravilo za oltarje, se obračam na vašo znano dobrohotnost, da bi po blagajni ministrstva odobrila najvišjo vsoto, ki jo šteje za primerno za tri cerkve, ki nimajo nikakršnih dohodkov in živijo od dobrodelnosti.

Poln zaupanja v uslišanje prošnje kličem na vašo uglednost in na vse, ki se trudijo za moralni napredek mladine, obilen nebeški blagoslov. Ponižni prosilec duh. Janez Bosko
Turin, 1863

Prevzvišena svetlost!

Podpisani spoštljivo prikazuje vaši vzvišeni svetlosti težek položaj, v katerem je veliko število ubogih dečkov, ki ste jim že večkrat velikodušno priskočili na pomoč.

Poleg tega, da jim moram priskrbeti celotno prehrano, so potrebni obleke in vse posteljne opreme, da bi se zavarovali pred mrazom v tem krutem zimskem času.

Ker ne vem, na koga bi se obrnil, da bi pomagal v teh potrebah, se zatekam vaši znani dobrodelnosti in vas poln zaupanja prosim, da bi nam nakazali dobrohotno pomoč, ki bi nam jo v svoji očetovski naklonjenosti mogli podeliti. V ta namen se pridružujem obdarjenim dečkom in prosim iz nebes blagoslov in plačilo z dolgim življenjem, ki naj vam ga podeli Gospod, da boste mogli svoje bogastvo uporabiti za reveže Jezusa Kristusa.

V lastnem imenu in v imenu svojih dečkov imam visoko čast, da se lahko imenujem vaše prevzvišene svetlosti ponižnega prosilca. duh. Janez Bosko

Turin, 1. januarja 1863

Sveto kraljevo veličanstvo!

Vaš vzvišeni roditelj njegovo veličanstvo Karel Albert blaženega spomina in vaše veličanstvo samo sta že večkrat priskočila na pomoč dečkom, zbranim v tej hiši, ko so se znašli v izrednih okoliščinah, podobnih, v kakršnih smo sedaj. Razen potreb po vsakdanjem kruhu so ti ubogi fantje brez obleke, srajc, hlač, rjuh, odej in podobnih nujno potrebnih stvari za ta ostri zimski čas.

Ker prosilec ne ve, na koga bi se obrnil, da bi mogel pomagati tem revežem, ponižno prosi vaše kraljevo veličanstvo, da bi vzeli v dobrohoten pretres obstoječi položaj in jim naklonili izredno pomoč, s katero bi mogli spremeniti sedanji težki položaj.

Ne bo izostala naša velika hvaležnost in zahvala vašemu kraljevemu veličanstvu. Iz neba bomo prosili obilen blagoslov na vašo vzvišeno osebo in na vso kraljevo družino.

Poln zaupanja, da bom deležen zaprosene usluge, se izrekam za ponižnega prosilca. duh. Janez Bosko
Turin, 1863

Velezaslužni gospod (opat Peletta)!

Lansko leto sem storil vse, da sem se izognil prošnji miloščinarju njegovega kraljevega veličanstva, letos pa sem zaradi mnogih okoliščin prisiljen to storiti.

Prepuščam vso zadevo vaši že večkrat dokazani dobroti in prosim Boga, da bi vas še dolgo let ohranil v službi svoje svete vere. V tem smislu imam čast, da se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika. duh. Janez Bosko
Turin, 29. januarja 1863

leta, je po vrnitvi iz Borga Cornalese 4. januarja, v nedeljo, obljubil, da ga bo dal zvečer na praznik Gospodovega razglasenja.

Bilo je 6. januarja leta 1863 in vsi gojenci, rokodelci in dijaki, so zbrani v govorilnici nepotrpežljivo čakali na vezilo.

Po opravljenih večernih molitvah je dobri oče kakor po navadi stopil na podstavek in začel govoriti:

To je večer novoletnega vezila. Vsako leto ob božičnih praznikih dvigam prošnje k Bogu, da bi mi navdihnil kakšno vezilo, ki bi vam moglo biti v korist. Toda letos sem molitve še podvojil, ker imamo še večje število fantov. Prišel je zadnji dan leta, prišel je četrtek, petek in nič novega. V petek zvečer sem legel v posteljo utrujen od dnevnih opravkov. Vso noč nisem mogel zaspati in sem se zjutraj zbudil ves utrujen in na pol mrtev. Zaradi tega se nisem vznemirjal, ker vem, da če mi Gospod pošlje noč brez spanja, je to znamenje, da mi bo naslednjo noč sporočil kaj pomembnega. Nadaljeval sem svoja vsakdanja opravila v Borgu Cornalese in sem v soboto zvečer prišel med vas. Potem ko sem dolgo spovedoval, sem legel spat in sem zaradi utrujenosti od pridiganja in spovedovanja v Borgu in zaradi neprespane prejšnje noči hitro zaspal. Tukaj se začenjajo sanje, iz katerih bom povzel vezilo.

Dragi fantje, sanjalo se mi je, da je odmor po kosilu prazničnega dne, ko se navadno igrate na tisoče načinov. Zdi se mi, da sem bil v svoji sobi z vitezom Vallaurijem, profesorjem literature. Pogovarjala sva se o mnogih leposlovnih vprašanjih in drugih, ki se tičejo vere, ko sem nenadoma slišal pri vratih, da nekdo trga.

Stopil sem k vratom. Bila je moja mati, ki je umrla že pred šestimi leti. Vsa žalostna je klicala:

- Pridi in poglej, pridi in poglej.*
- Kaj je? sem vprašal.*
- Pridi, pridi, je ponovila.*

Po teh vztrajnih klicih sem stopil na balkon in zagledal na dvorišču sredi fantov velikanskega slona.

– Toda kaj je to? sem vzkliknil, pojdimo dol. Ves presenečen sem se obrnil k vitezu Vallauriju in on k meni, kakor da bi se hotela vprašati, kako je vendar ta strašna pošast mogla priti na dvorišče. Takoj sva se odpravila tja.

Mnogi izmed vas ste, kakor je naravno, prišli blizu, da bi si ogledali slona. Zdelo se je, da je popolnoma domač, priden; za zabavo je tekal s fanti, ki so mu božali rilec, bil je tako pameten da je ubogal na ukaze, kakor če bi že od malega rastel v oratoriju, in tako so vsi hodili za njim in ga božali. Vendar pa niste bili vsi ob njem. Mnogi izmed vas ste zbegani tekali sem in tja in iskali kraj, kamor bi se skrili, ter se končno zatekli v cerkev. Tudi jaz sem skušal priti tja skozi vrata, ki vodijo na dvorišče. Toda ko sem stopil mimo Marijinega kipa, ki stoji ob črpalki, in sem se pri tem dotaknil konca njenega plašča, da bi izprosil njeno zaščito, je ona dvignila desno roko. Vallauri je posnemal moj zgled in se dotaknil njenega plašča na drugi strani. In Marija je dvignila svojo levo roko.

Bil sem presenečen in nisem vedel, kako naj si razložim tako izredno dejanje.

Prišla je ura svetih obredov v cerkvi in vi fantje ste vsi šli tja. Tudi jaz sem šel in videl slona, kako je stal blizu vrat. Odpeli smo večernice in po pridigi sem pristopil k oltarju v spremstvu duhovnikov don Alasonattija in don Savia za blagoslov z Najsvetejšim. Toda v najzvvišenejšem trenutku, ko so bili vsi globoko sklonjeni in molili Najsvetejše, sem videl na koncu cerkve na prehodu med obema vrstama slona, ki je klečal narobe, to je z gobcem in obema strašnima okloma obrnjen proti glavnim vratom.

Po končani pobožnosti sem hotel iti na dvorišče, da bi videl, kaj se bo zgodilo. Toda v zakristiji mi je nekdo hotel dati neko pomembno sporočilo in me je zato zadržal.

Potem sem se znašel pod stebriščem in vi ste se kot prej začeli igrati na dvorišču. Ko je slon prišel iz cerkve, se je napolnil na drugo dvorišče, okoli katerega so v gradnji razna poslopja. Dobro si to zapomnite, kajti na tem dvorišču se je odigral strašen prizor, ki vam ga bom sedaj opisal.

V tistem trenutku se je spodaj na dvorišču prikazal velik prapor, na katerem je bilo z velikimi črkami zapisano: Sveta Marija, prihiti na pomoč nam revežem! Za njim je korakalo v procesiji več fantov. Tedaj je tista grda zver, ki se je prej delala tako prijazno, nenadoma, ne da bi kdo to pričakoval, začela silno trobiti, pograbila z rilcem nekaj blizu stoječih dečkov, jih vrgla v zrak, tako da so padli na tla, se tam razbili, pošast pa jih je poteptala z nogami. Vendar ti tako poteptani dečki niso bili mrtvi, temveč so kljub težkim ranam še živeli. Vse je tekalo sem in tja, kričalo, jokalo in vpilo na pomoč. Bilo je strašno.

Toda nekateri fantje, ki jim je slon prizanesel, so, namesto da bi svojim tovarišem priskočili na pomoč in poskrbeli za ranjence, pristopili k pošasti in ji prinašali nove žrtve.

Ko se je vse to dogajalo, sem bil pod drugim lokom stebrišča, blizu črpalke. Tedaj je tisti kip, ki ga vidite tam (pokazal je na kip presvete Device Marije), oživel in se večal, postal velik kot odrasla oseba, dvignil roke in odprl plašč, v katerem se bili prelepo uvezeni razni napisi. Plašč se je silno razširil in pokrnil vse, ki so se zatekli podenj; tam so bili popolnoma na varnem. Najprej se je zatekla v zavetišče skupinica najboljših. Ko je presveta Devica videla, da se mnogi niso zatekli k njej, je glasno klicala: Pridite k meni vsi. In že je število dečkov pod plaščem zelo naraslo. Nekateri pa, namesto da bi se zavarovali pod plaščem, so tekali sem in tja in prišli šele potem, ko so bili že ranjeni. Presveta Devica je vsa zaskrbljena, vsa rdeča v obraz klicala, toda le malo se jih je odzvalo. Slon je nadaljeval svoje razdejanje in nekaj fantov je z eno ali dvema sabljama v rokah pretilo dečkom, ki so bili še na dvorišču, da jih bodo zabodli, če bodo hoteli iti k Mariji. Teh se slon sploh ni dotaknil.

Nekaj fantov je izpod Marijinega plašča po njenem navodilu hodilo na kratke reševalne pohode. Iztrgali so slonu kako žrtev in jo ranjeno privedli pod plašč skrivnostnega kipa, kjer je takoj ozdravela. Nekaj fantov se je oborožilo s palicami, odganjali so slona in se zoperstavljali njegovim pomagačem. Niso odstopili od tega početja niti v nevarnosti za svoje življenje, dokler niso skoraj vseh spravili na varno.

Dvorišče se je skoraj popolnoma izpraznilo. Nekaj jih je ležalo na pol mrtvih na tleh. Na eni strani ob stebrišču skupina dečkov pod Marijinim plaščem, na drugi strani slon, pri katerem je ostalo deset ali dvanajst fantov, ki so mu pomagali, da je storil toliko hudega, in so še sedaj zmagoslavno vihteli svoje meče.

Tedaj se je slon vzpel na zadnje noge, se spremenil v strašno pošast z dolgimi rogovi. Odel se je v črno pregrinjalo oziroma mrežo, zavil tiste reveže, ki so mu pomagali, in strašno zarjovel. Nato jih je zakril gost dim, dvignil se je močan vrtinec, odprla se je zemlja pod njihovimi nogami in so izginili.

Ko se je končal ta grozljivi prizor, sem pogledal okoli sebe, da bi izmenjal nekaj misli s svojo materjo in vitezom Vallaurijem, pa ju več ni bilo nikjer.

Obrnil sera se k Mariji, da bi prebral napise, ki so bili uvezeni v njen plašč. Mnogi so bili dobesedno vzeti iz Svetega pisma, drugi pa so povzemali svetopisemske misli. Prebral sem jih nekaj: Tisti, ki me častijo, bodo imeli večno življenje. Kdor je našel mene, je našel večno življenje. Če je kdo slaboten, naj pride k meni. Pribežališče grešnikov. Rešenje vernih. Polna dobrote, krotkosti in usmiljenja. Blagor njim, ki hodijo po mojih potih.

Potem ko je slon izginil, je bilo vse mirno. Presveta Devica je bila kakor utrujena od tolikega kričanja in dopovedovanja. Po kratkem premolku je namenila dečkom nekaj besed spodbude in upanja. Nato je ponovila besede, ki jih vidite zapisane pod vdolbinico in sem jih dal jaz napisati: Tisti, ki me častijo, bodo imeli večno življenje in dodala: Vi, ki ste poslušali moj glas in ste se izmaknili hudičevemu pokolu, ste mogli gledati uničenje svojih tovarišev. Hočete vedeti, kaj je vzrok njihove pogube? To so slabi pogovori proti čistosti in dejanja, ki so jim sledila. Videli ste tudi svoje tovariše s sabljo, to so tisti, ki vas hočejo pogubiti, vas odtegniti meni in so vzrok pogube toliko vaših tovarišev. Toda tiste, ki jih Bog dalj časa čaka, bo težje kaznoval. Tisti peklenski hudič jih je zagrnil v svoje ogrinjalo in odpeljal v večno pogubljenje. Sedaj pojdite mirno spat, toda spominjajte se mojih besed: bežite pred tistimi svojimi tovariši, ki so Satanovi prijatelji, izogibajte se grdih pogovorov zlasti proti čistosti, zaupajte mi in moj plašč vam bo vedno za zaščito.

Ko je izrekla te in druge podobne besede, je vse izginilo in na mestu ni ostalo drugega kot naš dragi kipec. Tedaj se je spet pojavila moja pokojna mati in spet in spet se je dvignil prapor z napisom Sveta Marija, prihiti na pomoč zatiranim. Vsi dečki so se razporedili za tem banderom v procesijo in začeli peti Častite Marijo, vsi verni jeziki.

Toda ni trajalo dolgo, ko se je začelo petje izgubljati, potem je izginil ves tisti prizor in jaz sem se zbudil moker od potu. No, to je vse, kar sem sanjal.

O moji sinovi! Povzemite sami vezilo: kdo je bil pod plaščem, koga je slon vrgel v zrak, kdo je imel sabljo, se bo zavedel ob izpraševanju vesti. Jaz vam ne bom rekel drugega kot Marijine besede: Pridite k meni vsi. Vsi se zatecite k njej, v vsaki nevarnosti kličite Marijo in ona vas bo uslišala. Končno naj tisti, ki jih je pošast tako razmrcvarila, bežijo pred grdimi pogovori, pred slabimi tovariši. In tisti, ki so hoteli tovariše odvrniti od Marije, naj spremenijo življenje ali pa takoj zapustijo to hišo. Tisti pa, ki bi radi vedeli, kje so bili, naj pridejo k meni, tudi v mojo sobo in jaz jim bom povedal. Ponavljam pa: Satanovi služabniki, spremenite življenje ali ven iz hiše! Lahko noč!

Te besede, ki jih je izgovoril s tolikim duhovnim pomaziljenjem in s tako zavzetostjo srca, so na fante naredile tak vtis, da ves teden niso don Boska pustili pri miru. Zjutraj so bili vsi pri spovedi, popoldne pa okoli njega, da bi zvedeli, kje jih je don Bosko videl v tistih skrivnostnih sanjah.

In da to niso bile sanje, temveč videnje, je don Bosko sam posredno potrdil, ko je rekel: »Ko mi Gospod želi razodeti kako stvar ... imam navado dvigniti molitve k Bogu, da me razsvetli ... » In potem s tem, da je prepovedal kakršno koli zbijanje šal na račun te pripovedi.

Vendar to še ni vse.

Tokrat je on sam napisal na listke imena fantov, ki jih je v sanjah videl ranjene, tistih, ki so imeli v roki sabljo, in tistih, ki so imeli dva meča. Seznam je izročil don Durandu s priporočilom, naj pazi nanje. Don Durando nam je izročil ta seznam. Ranjencev je bilo 13; to so verjetno tisti, ki se niso zatekli pod Marijin plašč; fantov s sabljo je bilo 17; tisti, ki so imeli dva meča, so bili 3. Ob nekaterih imenih je tudi opomba o spremembi obnašanja. Vedeti je treba, da sanje, kakor bomo videli, niso veljale samo za tisti čas, temveč so predvidevale tudi prihodnost.

Da so pa te sanje zadele v črno, nam priča obnašanje samih fantov. Eden izmed njih je povedal: »Nisem mislil, da bi me don Bosko tako dobro poznal. Pokazal mi je stanje moje duše in mi tako natančno naštel skušnjave, ki jih imam, da ne bi mogel nič dodati.« Druga dva fanta, ki jima je don Bosko rekel, da sta nosila sablji, sta rekla: Ah, res je, že dolgo časa sem se tega zavedal. In sta spremenila obnašanje.

Nekega dne po kosilu je don Bosko govoril o svojih sanjah. Ko je povedal, da so nekateri že odšli, drugi pa še morajo oditi, da bo hiša rešena sabelj, je začel govoriti o prebrisanosti, kot je on to imenoval; in v ta namen je pripovedoval naslednji dogodek: »Neki fant je pred kratim pisal domov pismo, v katerem je osebam v oratoriju, ki so vredne vsega spoštovanja in časti, kot so predstojniki in duhovniki, pripisal strašna obrekovanja in žalitve. Ker se je bal, da bi don Bosko zvedel za to njegovo pisanje, ga je skušal dati na pošto, ne da bi kdo vedel za to. Pismo je odšlo. Po kosilu sem ga dal poklicati. Prišel je v mojo sobo in sem ga, potem ko sem mu prikazal njegov pogrešek, vprašal, kaj ga je navedlo do tega, da je napisal take laži. On je odločno zanikal dejanje. Dal sem mu govoriti, nato sem mu pa začeni od prve besede povedal na pamet celo pismo. Ves osramočen in zmeden se mi je vrgel k nogam in zaklical: 'Moje pismo torej ni odšlo?' 'O, vsekakor,' sem mu odgovoril, 'in sedaj je že gotovo pri vas doma. Sedaj moraš misliti na to, kako boš to popravil.' Gojenci so ga vprašali, na kak način je vse to zvedel. 'Oh, to pa je moja prebrisanost,' je smeje se odgovoril.«

Ta prebrisanost je morala biti prav ista kot v sanjah in se ni omejevala samo na sedanje stanje vsakega dečka, temveč je obsegala tudi prihodnost. Eden izmed teh, ki je bil tesno povezan don Ruo, je veliko let pozneje pisal naslednje pismo. Naj povemo, da pismo nosi ime in priimek pisca s točnim naslovom ulice, hišne številke in stanovanja v Turinu.

Predragi don Rua!

Spominjam se videnja, ki ga je don Bosko imel leta 1863, ko sem bival v njegovi hiši. V tem videnju je videl bodoče življenje svojih fantov in nam o tem sam pripovedoval po večernih molitvah. To so bile sanje o slonu (poročilo se sklada s tem, kar smo navedli zgoraj). Ko je don Bosko končal svojo pripoved, nam je dejal: 'Če hočete vedeti, kje ste bili, pridite k meni v sobo in jaz vam bom povedal.'

Šel sem tudi jaz. 'Ti si bil med tistimi, ki so tekali sem in tja ob slonu in si bil torej izpostavljen njegovi moči. Slon te je zgrabil z rilcem, te vrgel visoko v zrak, telebnil si na tla, tako da nisi mogel več bežati, čeprav si si prizadeval. Tedaj je eden tvojih tovarišev, duhovnik, ki ga ne poznaš, prišel k tebi, te prijel za roko in te odvedel pod Marijin plašč. Tako si se rešil.'

To niso sanje, kot jih je imenoval don Bosko, temveč pravo razodetje prihodnosti, ki ga je Gospod dajal svojemu služabniku. Zgodilo se je drugo leto moje navzočnosti v oratoriju, ko sem bil svojim tovarišem za zgled tako v učenju kakor pobožnosti. Pa me je don Bosko kljub temu videl v takem stanju.

Prišle so počitnice 1863. Odšel sem zaradi zdravja in se nisem več vrnil v oratorij. Bil sem star 13 let. Naslednjega leta me je moj oče dal za vajenca nekemu čevljarju. Dve leti pozneje (1866) sem se odpravil v Francijo, da sem dopolnil svoje vajeništvo. Prišel sem v stik s sektaškimi ljudmi in počasi sem opustil cerkev in versko življenje, začel sem prebirati sektaške knjige in sem prišel tako daleč, da sem zasovražil katoliško, apostolsko, rimsko Cerkev kot najslabšo vseh veroizpovedi.

Dve leti pozneje sem se vrnil domov in tudi sedaj nadaljeval branje brezbožnih knjig in se še bolj oddaljeval od prave Cerkve.

V tem času pa nisem nikdar opustil molitve k Bogu Očetu, da bi mi v imenu Jezusa Kristusa dal spoznati pravo vero.

Ves ta čas, trajal je 13 let, sem se skušal z vso močjo dvigniti, toda bil sem ranjen in žrtev slona, tako da se nisem mogel ganiti.

Proti koncu leta 1878 je bil misijon v neki bližnji župniji. Veliko ljudi se je udeležilo govorov in sem šel tudi jaz, da bi slišal tiste slavne govorce.

Vse se mi je zdelo zelo lepo: neovrgljive resnice in končno še zadnja pridiga o najsvetejšem zakramentu (jaz nisem veroval niti v resnično niti v duhovno navzočnost Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu). Govornik je znal tako prepričljivo razložiti to resnico, ovreči ugovore, da me je prepričal. Doletela me Božja milost in odločil sem se, da bom opravil spoved in se vrnil pod plašč presvete matere Marije. Od takrat se ne neham zahvaljevati Bogu in blaženi Devici za prejeta milost.

Naj še povem v dopolnilo videnja, da sem zvedel, da je bil tisti govornik misijonar moj tovariš iz oratorija iz časov don Boska.

Turin, 25. februarja 1891 DOMINIK N ...

P. S.: Če vaša uglednost meni, da bi bilo primerno objaviti to moje pismo, vam dajem vsa dovoljenja, da ga tudi popravite, seveda tako, da ne bo v škodo resnice. Spoštljivo vam poljubljam roko, dragi don Rua, in s tem poljubljam tudi roko našega dragega don Boska.

Gotovo je don Bosko iz teh sanj dobil tudi razsvetljenje, da je mogel spoznati poklice za redovniško in duhovniško življenje in sposobnosti enih in drugih za dobra dela. Videl je tiste junaške fante, ki so si upali spopasti s slonom in njegovimi oprodami, da so iztrgali ranjence in rešili tovariše pod Marijin plašč. Zato je naprej zbiral prošnje tistih, ki so želeli vstopiti v salezijansko družbo ali na pripravo novincev za izpoved zaobljub. Za te bo večna slava v tem, da jih je on sam izbral. Nekateri izmed njih niso naredili zaobljub ali so po triletnih zapustili Oratorij. Dejstvo pa je, da so skoraj vsi vztrajali v svojem poslanstvu, da so reševali in poučevali mladino bodisi kot duhovniki ali kot profesorji v državnih šolah.

Njihova imena so v naslednjih treh zapisnikih vrhovnega salezijanskega sveta.

Dne 12. januarja 1863 je svet Družbe sv. Frančiška Saleškega po opravljeni molitvi sprejel v družbo naslednje prosilce, ki jih je predstavil gospod don Bosko, ravnatelj: Janez Lagorio, Janez Krstnik Finino, Dominik Bongiovanni, Štefan Chicco, Janez Krstnik Nasi, Feliks Alessio, Frančišek Cuffia, Alojz Delù, Janez Ravetti, Janez Pellegrini, Rihard Chiaffredo.

Dne 18. januarja 1863 je ravnatelj gospod don Bosko zbral sobrate Družbe sv. Frančiška Saleškega za obred zaobljub, ki jih je naredilo pet sobratov. Gospod don Bosko, oblečen v roket, je povabil sobrate, da so pokleknili, in izmenoma z njim zmolil Pridi, stvarnik Sveti Duh, nato prošnjo k Svetemu Duhu, opravil litanije preblazene Device ter očenaš, zdravamarijo in slavaočetu v čast sv. Frančišku Saleškemu z lastno molitvijo. Nato je don Jernej Fusero na kolenih med don Alasonattijem in don Ruo pred podobo matere Božje Marije ob dveh prižganih svečah v pričujočnosti rektorja jasno in razločno izrekel obrazec zaobljub. Zatem je zapisal svoje ime v knjigo sobratov z zaobljubami.

Dne 8. februarja 1963 je vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega, potem ko se je zbral, po običajni molitvi k Svetemu Duhu, kakor zahtevajo pravila, opravil sprejem naslednjih fantov: Jožefa Fagnana, Avgusta Croseria, Dominika Belmonteja, Jožefa Moriellija, Angela Nasija in Vincenca Buratta.

35.

POGLAVJE

Širjenje dobrega tiska – Tretji ponatis Svetopisemskih zgodb – Papežev nagovor in usmeritev episkopata ob razglasitvi japonskih mučencev za svetnike – Ponatis Zgodovine Italije: L'Armonia – Katoliško branje za mesec marec: poslanica naročnikom – Pozornost, ki naj bi jo izkazovali prelatom naročnikom tega Branja – Don Boskova pisma mnogim ordinarijem italijanskih škofij s prošnjo, da bi priporočili vpis, in odgovori

VZPOREDNO Z DON BOSKOVIM PRIZADEVANJEM za večno srečo in napredek v kreposti njegovih gojencev in za napredovanje Družbe sv. Frančiška Saleškega je šlo tudi pospeševanje in pisanje dobrega branja in knjig.

V letu 1863 je našel čas, da je predelal in izdal v tretjem ponatisu Zgodbe Svetega pisma. Pri tem se je ravnal po že ustaljenih načelih za uporabo v šolah in po učnem načrtu ministrstva. Poleg nemajhnih sprememb v izražanju, oblikovanju odstavkov in poglavij ter nekaterih dogodkov je čisto na novo dodal pet celih poglavij sedmega obdobja. V teh poglavjih brani nauk katoliške Cerkve ter zavrača laži in zmote heretikov. Na koncu je zapisal: Sveti Peter, poglavar Cerkve, je zapustil Antiohijo, se odpravil v Rim, glavno mesto vsega tedanjega sveta, in tu postavil svoj sedež. Njegovi nasledniki so prav tako ostali v Rimu, vendar so se zaradi preganjanja morali skrivati v katakombah. Po tretjem stoletju krščanskega štetja je cesar Konstantin sprejel vero v Jezusa Kristusa, ustanovil v Rimu cerkve in jih obdaril s premoženjem. Zatem je prenesel svoj cesarski sedež v Konstantinopol, mesto, ki ga je on ustanovil. Od takrat cesarji in kralji, ki so gospodovali v Italiji, niso prebivali v Rimu, temveč so ga samo kot popotniki obiskovali, stanovali pa so v Raveni, Pavii ali Milanu. Tako je po Božji previdnosti postal Rim mesto naslednika Jezusa Kristusa.

V tem ponatisu je don Bosko iz predgovora črtal navedek Fecceja in Aportija, dodal seznam imen iz svetopisemskega zemljepisa v odnosu do modernih imen z mnogimi dodatki k izdaji iz leta 1855. Knjigo je dopolnil s predstavitevijo hebrejskega denarja, uteži in mer v primerjavi s sodobnim denarjem, utežmi in merami decimalnega sistema. Temu je dodal še kratek zemljepis Svete dežele in sosednih držav z opisom vladarstev, ki so jim gospodovala, ter z zemljevidom Palestine.

Naj povemo, da je bilo še več izdaj te knjige, pa vedno z novimi dodatki in popravki, ki jih je don Bosko vnašal, kar pomeni, da je temu delu namenjal veliko ljubezen.

Ves poln veselja zaradi privolitve italijanskih škofov v papeževe želje, zaradi čudovite povezanosti nižjega klera in laikov z Rimom, iz katere se je moral poroditi parlamentarni center, ki je omogočil Cerkvi toliko parlamentarnih odločitev, zaradi Petrovega novčiča, ki je z vseh strani sveta skušal pomagati papežu z milijonskimi prispevki v njegovi vzvišeni revščini, je dal v oratoriju natisniti delce, ki ga je naznanila L'Armonia 5. marca 1863.

Papežev nagovor in sporočilo škofov ob razglašenju za svetnike japonskih mučencev sta dva dokumenta zgodovinskega pomena. Zato se nam zdi primerno, da ju čim bolj razširimo in o njih obvestimo vernike. V ta namen smo pripravili lepo izdajo v italijanščini, natisnjeno v tiskarni oratorija sv. Frančiška Saleškega v Turinu, za ceno 20 centov brez poštnine.

Istočasno je oskrbel novo izdajo Zgodovine Italije in zaradi prednosti turinske mladine zaupal prodajo poleg oratoriju še tiskarni Paravia viteza Petra Mariettija, Hiacinta Mariettija in Jožefa Moglia na Via Barbaroux. L'Armonia je 5. aprila 1863 to takole naznanila:

Zgodovina Italije za mladino. - Že sam naslov knjige bi mogel v zadostni meri pripočiti delo odličnega duhovnika don Boska. To ime je že znano po vsej Italiji in dejstvo, da je ta zgodovina v kratkem času doživela že štiri izdaje, pomeni čast, ki bi si jo mnogi želeli, pa le redki dosegli. Radi bi povedali, da so izredne prednosti te zgodovine bile povod za nadvse laskave ocene Civiltà Cattolica, ki jo je že večkrat pohvalila in nazadnje v enem svojih nadvse pohvalnih člankov. Toda tudi pomembna osebnost, katere sodba je toliko bolj upoštevanja vredna, kolikor bolj je nepristranska, zlasti še na tem področju, je izrekla svojo pohvalo, to je ugledni gospod Nikolaj Tommaseo. Naj še dodamo, da nam nakup te knjige daje priložnost, da naredimo dobro delo, ker jo prodajajo izključno v korist oratorijev sv. Alojzija, sv. Angela varuha in sv. Frančiška Saleškega. Če potem pomislimo na obseg knjige, čist tisk, natančne popravke in lično opremo, potem moramo ugotoviti, da cena zares ne bi mogla biti nižja, saj stane v Turinu 2,50 lir, na podeželju in v drugih pokrajinah pa 2,75 lir, če jo naročimo po pošti.

Toda kot bomo kmalu videli, so don Boska priklenile na pisalno mizo še druge knjige, med katerimi pa je bil najbolj nujen zvezek Katoliškega branja za mesec marec.

Branje je bralcem predstavilo *Ljudske pogovore o nekaterih sodobnih verskih zmotah*. Gre za štiri pogovore o zmotah, ki so jih protestanti širili na podeželju o verskih resnicah. Knjižico je natisnila tiskarna Paravia, toda na ovitku beremo: Turin 1863 - Izdalo vodstvo Katoliškega branja, Via San Domenico, št. 11.

Na zadnji strani, v sklepu pravilnika za naročnike, je povedano, da je treba poštne položnice nasloviti na Vodstvo.

Zvezek je vseboval tudi okrožnico za naročnike:

Našim zaslužnim poverjenikom in bralcem!

V naše veliko zadoščenje vam naznanjamo, velezaslužni poverjeniki in spoštovani bralci, konec 1. letnika Katoliškega branja. Menimo, da je zadoščenje obojestransko, ker je bilo naše in vaše prizadevanje kronano z uspehom, tako glede povečanja števila naših bralcev kot koristi, ki so jo imele od tega duše.

Ker se z druge strani čuti vedno večji uspeh hudobije, ki jo povzroča izprijen tisk, vam z napovedjo 11. letnika naših izdaj, velezaslužni poverjeniki in spoštovani bralci, priporočamo, da bi podvojili svoje napore in svojo zavzetost. Mi ne bomo opustili ničesar, kar se tiče dognanosti tiska, točnosti v dostavljanju, prijetnosti obravnavane snovi, koristnosti obravnavanih tem. V ta namen nam lahko pomagata tako, da bi spodbujali naše poverjenike, da bodo še naprej sodelovali in iskali način, kako bi mogli povečati krog bralcev zlasti tam, kjer ta naš tisk še ni poznan, in še na poseben način tam, kjer so protestanti poskušali ali še poskušajo katoliške vernike zastrupljati s svojim krivim naukom.

Iz spodaj objavljenega programa je razvidno, da nismo spremenili ničesar iz prejšnjih let. Menimo, da je prav, če objavimo besede vrhovnega pastirja Cerkve Pija IX. in nekatere odstavke pastoralnega značaja škofov in generalnih vikarjev,³¹ ki so bili tako prijazni, da so svojim vernikom priporočili čim večjo razširitev Katoliškega branja. Bog naj blagoslovi

³¹ IZ PASTIRSKEGA PISMA MONS. LOSANA, ŠKOFA V BIELLI. Kakor že v preteklih letih tako tudi letos, medtem ko se veselimo zaradi dobrega, ki ga opravljajo zavzeti poverjeniki in razpečevalci Katoliškega branja, priporočamo v nadomestilo za vse hudo, ki ga povzročajo izprijene knjige in brošure, še večjo zavzetost za širjenje le-teh, zlasti v tistih krajih, kjer jih še ne poznajo. Prepričani smo, da je dober uspeh Branja porok za dobro naših družin in javne pravnote.

IZ PASTORALNEGA PISMA MONS. MORENA, ŠKOFA V IVREJI

Vztrajno ponavljamo velezaslužnim župnikom in duhovnikom priporočilo, da bi z vso močjo podprli branje in naročanje Katoliškega branja.

IZVLEČEK IZ OKROŽNICE KANONIKA ALOJZIJA VIANIJA, GENERALNEGA VIKARJA V SARZANI

V teh naših časih je bilo izdanih veliko knjig o naši sveti veri. Toda Katoliško branje, ki vam ga posebno priporočam in je razširjeno po vseh škofijah, izpolnjuje prazen prostor, kjer preprosto ljudstvo ni imelo primerne branja.

BESEDE MONS. GENERALNEGA IN KAPITULARNEGA VIKARJA V ALBI

Z veseljem izrabljam to priložnost, da našim bratom in čredi vernega ljudstva priporočimo branje knjig, ki jih neki odlični turinski duhovnik mesečno daje na svetlo z naslovom Katoliško branje in katere je sam naš gospod papež Pij IX. toplo priporočil.

vse, ki si v teh težkih časih prizadevajo za razširjanje dobrega tiska, zlasti pa naj blagoslovi vas, dragi poverjeniki in cenjeni bralci. In medtem ko vam izrekamo izraze naše globoke hvaležnosti, prosimo nebo, da bi vas obdarilo s svojimi darovi.

VODSTVO

Turin, 1. marca 1863

Kakor prejšnja leta je don Bosko tudi to leto dal objaviti seznam vseh natisnjenih zvezkov Katoliškega branja, da bi jih delili med ljudstvo. Poleg tega je, zato da bi še bolj priporočil svoje Branje, poslal pisma desetim kardinalom, 85 škofom in 6. generalnim vikarjem ali kapitularnjem po vsej Italiji. Svojim sodelavcem je priporočal, naj ne bi nikdar pošiljali računov za članstvo uglednim dobrotnikom, škofom in kardinalom. Zato je želel, da so bila njihova imena zapisana v posebnem seznamu. Menil je, da bi jih lahko račun užalil, medtem ko z enim samim darom zdaleč presežejo stroške za tisk.

Zato je v okrožnici spreminjal besedilo pač glede na dostojanstvo oseb, ki naj bi jo prejeli.

Veleugledni in velespoštovani monsinjor!

Potreba, da bi vsak dan bolj širili dober tisk, je razlog, zakaj naslavljam na vašo uglednost to pismo in vas prosim za podporo. Menim, da vam je znano, da v tem mestu izhajajo mesečno zvezki z imenom Katoliško branje. Nizka cena, poljudnost izražanja in izbor tem, priporočila škofov in zlasti še blagoslov in priporočilo sedanjega papeža Pija IX. so bili glavni vzrok, da je Branje dobilo veliko naročnikov in bralcev.

Želim si, da bi Branje doseglo še večji razmah v vaši škofiji, ki jo je Božja previdnost izročila v vodstvo vaši uglednosti. Če bi v svoji pastoralni modrosti in ljubezni povedali v prid Branja kako besedo, bi storili veliko delo v Božjo čast in postavili protisredstvo brezbožnemu in nemoralnemu pisanju, ki se pojavlja na toliko načinov, obenem pa bi bilo spodbuda za vse, ki se trudijo za širjenje dobrega tiska.

Kar vas tukaj prosim, je preprosta želja vodstva Katoliškega branja in bom zadovoljen z vsem, kar boste v tem smislu ukrenili.

Vdano vas prosim, da bi sprejeli moje najboljše želje za vaše zdravje in obilico milosti, in medtem ko se priporočam dobrohotnosti vaše molitve, si štejem v veliko čast, da se smem imenovati vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 2. januarja 1863

duh. JANEZ BOSKO

Veliko škofov je odgovorilo na don Boskovo prošnjo. Nekaj teh pisem je še ohranjenih.³²

³² Glej Dodatek št. 3.

36.

POGLAVJE

Don Bosko začne govoriti o novi cerkev v Valdoccu in o njenem naslovu – Nakazuje kraj, kjer bo stala, in govori o obisku vernikov – Mati Božja Marija bo poskrbela za potrebna sredstva – Mesto iz sanj ni v don Boskovi lasti – Cerkev mislijo sezidati drugje, vendar ne morejo kupiti zemljišča – Izjalovljeni poskusi, da bi kupili kraj sanj – Cvetke za devetdnevnicu sv. Frančiška Saleškega – Don Boskovi zasebni pogovori; brezbržnost do pohvale in graje; delo bo uspelo, če ima za cilj Božjo slavo; ostaneta mu samo dve leti življenja; življenje mu lahko podaljša pomoč salezijancev in molitve gojencev – Vsej skupnosti oznani zmago nad hudičem – Prošnje grofu Cibrariu in mavricijanskemu redu, pravosodnemu ministru, ministru za bogoslužje in turinskemu županu za podporo pri zidavi cerkve – Okrožnice z istim ciljem vernikom v Italiji – Nekateri se bojijo, da don Bosku ne bo uspelo, drugi so prepričani, da zanj ni nič nemogoče – Don Bosko prevzame v posest kraj sanj – Priče o zaupanju vernikov v don Boskove molitve in mogočno priprošnjo preblažene Device Marije

V ORATORIJU SE JE RAZŠIRILA VEST o novem svetišču, ki ga je don Bosko hotel sezidati. Ko je nekega dne bil sredi svojih fantov, jih je vprašal, s katerim naslovom naj bi slavili Božjo mater Marijo v tem novem svetišču. Eden izmed njih je odgovoril: Marija Brezmadežna, drugi pa Karmelska mati Božja, Rožnovenska mati Božja. Don Bosko je dal, da so ugibali, in po kratkem premisleku dejal, da bi jo klicali z naslovom Pomoč kristjanov. Iz nekaj besed, ki jih je dodal, so mogli sklepati, da bi z njim rad obudil v krščanskem ljudstvu vero v zmago Cerkve in boju, ki ga je bila v tistih časih.

»Nekega drugega dne,« pripoveduje kanonik Anfossi, »sem se znašel z don Boskom v drevoredu ob naši hiši. Vprašal sem ga, kje bo zgradil svetišče Marije Pomočnice. Pokazal mi je bližnje zemljišče, skoraj pred pročeljem cerkve sv.

Frančiška Saleškega. Z roko je nakazal njegove obširne meje. Zemljišče je od oratorija ločila cesta. »Toda kje bomo vstopali v oratorij?« sem ga vprašal.

»To cesto, na kateri stojiva sedaj, bodo odpravili in v cerkev bomo vstopali iz podaljšane Via Cottolengo.« Nato sem spet vprašal: »Pa bo cerkev zelo velika?« »Seveda,« je odgovoril, »in sem bodo prihajali mnogi verniki in prosili Marijo za pomoč.« Ko sem ga potem še nadlegoval in ga vpraševal, ali ima že zbran denar, je odgovoril: »Marija hoče imeti to cerkev, ona bo tudi poskrbela, da bo plačana.«

Janez Villa ga je slišal, kako je med fanti večkrat ponavljal: »Jaz nimam denarja. Toda prepričan sem, da mi bo presveta Devica pomagala, da jo bom sezidal.« Kar je napovedal, se je tudi zgodilo. Ta cerkev je kmalu postala eno najpomembnejših svetišč krščanskega sveta.

Don Bosko je bil zato vedno osredinjen na veličastno zamisel o svetišču, ki naj bi ga postavili v Valdoccu v čast presvete Mariji Pomočnici, ki ga je on videl v sanjah še pred sedemnajstimi leti.

Toda zemljišče njegovih sanj že osem let ni bilo več njegova last, ker ga je 1. aprila 1854 prodal rosminijancem. Na tem kosu zemlje so načrtovali stavbo za tiskarno in nato še stavbo Družbe krščanske ljubezni. Toda po smrti opata Rosminija so njegovi redovniki ta načrt opustili.

Don Bosko se odločil za ponoven nakup zemljišča. Toda don Angelo Savio, ekonom v oratoriju, je menil in tudi drugim povedal, da bi sezidali cerkev na bolj vidnem mestu, ki bi bilo bolj primerno za vernike, to je na koncu Corsa Valdocco, kjer je bila lepa hiša gospodov Filippi z obširnim dvoriščem in se je dotikala zemljišča, ki so ga isti gospodje prodali don Bosku. Tukaj bi široka cesta, ki vodi od obširnega rondoja, ki so ga takrat imenovali San Massimo, obdana z visokimi drevesi dajala veličasten dostop do cerkve. Za dostop k rosminijskemu zemljišču pa so bile samo ozke ceste in poti in še te polne jarkov in kotanj.

Toda kljub temu nam je don Bosko nekaj let pozneje dejal, da bo morala cerkev stati točno na mestu, kjer so bili mučeni sveti Solutor, Adventor in Oktavij. Ker je predvidel celotno prihodnost oratorija, ki naj bi imel obliko konjskega kopita s cerkvijo v sredini. 'Vendar o tem nisem govoril z don Saviem in sem mu dal, da je šel h gospodom Filippi.'

Začela so se pogajanja za nakup. Pogodbo so ustno sklenili pred pričami, določili dan za podpis, obvestili notarja, toda tedaj so se lastniki ustavili in niso bili več pripravljeni na že določene in sprejete pogoje. Tako so končali dogovor. V kroniki don Bonettija beremo: »Sedaj smo videli, kako zelo mirno kri je znal don Bosko ohraniti v nasprotovanjih in kako zelo je hotel živeti v miru z vsemi.

Ko je zvedel za prekinitev pogajanj, je dejal: 'Potrpimo! Gospod nam bo pomagal na drug način.' Svetovali so mu, da bi uvedel tožbo pri sodišču, saj gospodje Filippi niso mogli zanikati, da so dali besedo in privolili v pogodbo. Don Bosko je odgovoril: 'Nikakor ne. Daj jim samo vedeti,' je rekel don Savio, 'da me je ta odločitev zelo razžalostila, vendar si želim ostati z njimi v dobrih odnosih.'

Ko sem ga nekaj dni pozneje vprašal, kaj si misli o vsem tem, je odgovoril: 'Vidiš. Kaj hočeš. Naša hiša je vedno morala iti naprej sredi ovir in tako je tudi sedaj hudič zmešal štrene. Toda Gospod nam bo pomagal.' In v resnici je bilo tako. Nobenemu izmed teh, ki so bili vključeni v to zadevo, se ni niti sanjalo, da so bili orodje v rokah Božje previdnosti.

Ko je bil don Savio prisiljen zaradi obširnega prostora ob oratoriju iti k rosminjancem, se je tu nabralo več težav, ki jih je bilo treba premagati. Med njimi je bil zelo težek zlasti pogoj, ki ga je postavil predstavnik teh redovnikov. Vrednost zemljišča se je namreč zaradi spremenjenih zazidalnih načrtov valdoškega območja zmanjšala za osem desetink od dne, ko ga je don Bosko prodal rosminjancem. Zato je prodajalec zahteval, da poleg ocenjene vrednosti don Bosko doda še razliko od prodajne cene. Don Savio se je umaknil. To se je zgodilo prve tedne januarja.

Dne 23. tega meseca se je začela devetdnevnic na čast sv. Frančišku Saleškemu. Praznik so tisto leto obhajali 1. februarja, se pravi prvo nedeljo po 29. januarju, kakor je bila že ustaljena navada iz prejšnjih let. Don Bosko je pisno predložil in razlagal gojencem naslednje cvetke.

CVETKE ZA DEVETDNEVNICO SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA LETA 1863:

1. *Hočem opustiti greh. Obudil bom kesanje in obljubil, da se bom izogibal priložnosti za greh.*
2. *Ob znaku zvonca se bom takoj dvignil iz postelje.*
3. *Pokoraval se bom v vseh svojih dolžnostih in storil zlasti tisto, kar mi ne ugaja.*
4. *Takoj se bom pokoraval v vsem, kar mi bo zapovedano.*
5. *Dajal bom dober zgled v cerkvi, da bom popravil pohujšanje, ki sem ga v preteklosti dajal s svojim obnašanjem.*
6. *Odpustil bom vse prejete krivice in zmolil bom očenaš za tiste, ki so mi storili kaj slabega.*
7. *Preveril in popravil bom stvari iz preteklosti, kakor če bi moral umreti.*
8. *Posnemal bom sv. Frančiška Saleškega v izogibanju slabih tovarišev in iskal družbo dobrih.*
9. *Trikrat bom zmolil Pozdravljena Kraljica z namenom, da bi mi stala ob strani ob smrti uri.*

NA PRAZNIČNI DAN

Spoved in obhajilo na čast svetniku s prošnjo, da bi mi pomagal vztrajati v dobrem.

Istočasno z devetdnevnicco so začela prihajati don Bosku pisma v odgovor na njegov poziv za Katoliško branje. Don Bonetti je v svoji kroniki z dne 31. januarja pustil zapisano (sobota):

»Danes zvečer nas je bilo precej zbranih v njegovi sobi, kjer je večerjal, potem ko je od petih do pol desetih spovedoval. Dal je brati pismo, ki mu ga je pisal škof iz Spoleta. Prelat ga je visoko povzdigoval in mu med drugim povedal, da ga sicer osebno ne pozna, da pa je prišel glas o njegovih delih do njegovih ušes in da priznava v njem veliko gorečnost za slavo Božjo in pravega cerkvenega duha. Don Francesca, ki mu je skoraj vedno ob strani, ga je smeje se vprašal: 'Pa ne postanete nič ošabni, ko slišite take pohvale in hvalospeve?'

'Veš kaj,' je odgovoril, 'navajen sem slišati vse mogoče stvari, tako da mi je vseeno, ali berem kako pismo, polno pohvale, ali kako drugo, polno zasramovanja. Ko dobim kako pismo, v katerem me hvalijo, si ga v zadoščenje postavim ob stran pismu kakega neotesanca ali podobnega, polnemu prostaštva, in si pravim: Glej kako različne so človeške sodbe. Naj pravijo, kar koli hočejo, nič nisem drugo kot to, kar sem pred Bogom.'

Ko smo istega večera prišli na pogovor o cerkvi, ki jo namerava sezidati, mu je nekdo dejal:

– Don Bosko mora imeti želodec iz železa, ko hoče brez denarja v tako skopuškem in sebičnem stoletju graditi cerkev. To se pravi izzivati Božjo previdnost. Se ne bojite, da bi ostali sredi začetih del?

– Ko se spravljam h kaki stvari, je odgovoril, najprej pomislim, ali je v večjo Božjo slavo. Ko to ugotovim, grem naprej, nikdar se ne ustavim, kajti uspelo mi bo.

Povedal nam je še celo vrsto drugih stvari, ki pričajo o njegovem neizmerinem zaupanju v Boga.

To njegovo zaupanje je vzbujalo splošno pozornost, zlasti ko se je loteval velikih del, pri tem pa je bil bolehen in zbit od naporov. Čutil je, da mu iz dneva v dan pojemajo moči. Don Bonetti nadaljuje:

»Dne 1. februarja, na praznik sv. Frančiška Saleškega, je don Bosko bil v družbi z nekaj kleriki in fanti laiki in začel govoriti o smrti. Z velikim obžalovanjem je povedal, da nas bo kmalu zapustil in da je njegovo življenje omejeno na kratko dobo. Rekel je: 'Preostaneta mi samo še dve leti življenja.' Že prej je večkrat temu ali onemu povedal besede sv. Pavla: Jaz že ugašam in blizu je dan mojega slovesa. Prosili smo ga, da bi nam v tolažbo prosil Gospoda, da bi mu dal še vsaj dvajset let življenja. Nato smo ga vprašali, kaj naj bi storili dečki, da bi izprosili tako starost.

Rekel nam je, da bi mu pomagali v boju, ki ga mora bojevati proti sovražniku duš, in je nato dodal: 'Če me boste pustili samega, se bom kmalu izčrpal,

kajti odločil sem se za boj, tudi če bom moral pasti na bojnem polju. Zato mi pomagajte, da bom vodil boj proti grehu. Zagotavljam vam, da se čutim tako strašno zbeganega, ko vidim, da se v kakem kotu hiše skriva hudič in navaja v greh, da ne vem, ali je na svetu še kako večje mučeništvo kot tisto, ki ga trpim ob tem spoznanju. Takšen sem: če vidim Božjo žalitev, ne popustim, pa četudi bi imel pred seboj celo vojsko.'

Ko je potem videl, kako so bili njegovi sinovi pobiti, nekaj jih je bilo že bližju višjih redov, je sklenil: 'Prositate Gospoda in jaz upam, da vas bom lahko vse spremljal pri prvi sveti maši.' Te besede, ki so se takoj razširile po hiši, so vzbudile med fanti veliko prizadevanje, tako da so sklenili, da bodo storili vse, da bi ohranili življenje svojega očeta in učitelja.

To je bilo nekaj zelo dobrega in z roko si lahko otipal moralno avtoriteto, ki jo je imel don Bosko med fanti v oratoriju.

Zvečer tega slovesnega dne je don Bosko celotni zbrani skupnosti naznanil veliko zmago proti sovražniku duš z besedami: 'Ne gre za nič manj kot za to, da hudič moli *suscipiat*. Za zdaj molite. Upam, da vam bom kmalu vse razložil.'

In on je z datumom tega dne dal navodila za novo cerkev. Čeprav še ni imel zemljišča, na katerem bi jo gradil, je začel v mnogih okrožnicah prositi za prispevke sotrudnikov. Začel se je obračati na predstavnike oblasti in je v tem smislu prosil grofa Cibraria.

Ekscelenca!

Med tiste predele mesta, kjer je prebivalstvo izredno naraslo, gotovo spada področje Valdocca. Od župnijske cerkve v Borgo Dora proti norišnici do Borgo S. Donato in potem do kraljeve puškarne so se otoki hiš združili v skoraj enovito naselje novejših stavb.

Toda na tem obširnem in tako naseljenem področju ni cerkve in ne javne kapele, kjer bi prebivalci mogli biti pri božji službi. Tu je sicer oratorij sv. Frančiška Saleškega, ki je bil nekaj časa odprt javnosti, toda sedaj prihaja sem toliko dečkov, da je komaj prostora za vse in zato ni mogoče pripuščati odraslih.

Da bi zadostili tej javni potrebi, predlaga prosilec cerkveno stavbo na zemljišču njegove lastnine med Via Cottolengo na spustu proti Circolu Valdocco. Ta cerkev bi bila namenjena zlasti zunanjim fantom, njim bi bila v prvi vrsti na voljo, vendar pa zadosti velika, da bi mogla sprejemati tudi odrasle vernike.

Nekaj dobrotnikov je že izrazilo željo, da bi pomagali; in v tem smislu se tudi ponižno obračam na vas, da bi nam priskočili na pomoč z dobrotnim prispevkom, kakor bi se vam zdelo najbolj primerno.

Skrb, ki jo vaša uglednost kaže za vse, kar pospešuje moralni in materialni napredek javnosti, kar je naša hiša že večkrat izkusila, mi vliva upanje na pomoč.

Medtem ko prosim obilen blagoslov iz nebes na vas, na našega vzvišenega vladarja in na vse člane mavricijanskega reda, imam visoko čast, da se štejem za vaše uglednosti vdanega in ponižnega služabnika.

1. februarja 1863

duh. JANEZ BOSKO

Podobno pismo je poslal pravosodnemu ministru in ga prosil, da bi mu pri- skočil na pomoč s tem, da bi mu po kraljevem ekonomatu nakazal tisto najvišjo vsoto, ki bi se mu zdela primerna.

Istočasno je pisal tudi turinskemu županu in ga prosil, da bi mu pomagal v tem izrednem primeru gradnje javne cerkve, in obenem prosil z neba obilen Božji blagoslov na vse gospode na občini.

Nato je poslal naslednjo okrožnico vsem gospodom, ki jih je poznal v Turi- nu in v drugih mestih Italije:

*POVABILO K IZGRADNJI CERKVE V ČAST MARIJI DEVICI Z NASLOVOM POMOČ KRISTJANOV
Maria Auxilium christianorum. Ora pro nobis!*

Velezaslužni gospod!

Vsak dober krščanski vernik občuti veliko zadovoljstvo, ko vidi veliko ljudi zbranih v božji hiši, ko so pri svetih obredih in poslušajo Božjo besedo. Prav tako pa je vzrok velike žalosti, ko verniki pridejo v cerkev, pa se ne morejo udeležiti svete maše zaradi pomanjka- nja prostora. To pa je tudi prizor, ki mu moram biti žalosten opazovalec.

Preteklo je deset let, odkar smo položili temeljni kamen za cerkev, ki stoji ob strani naše hiše. S pomočjo dobrotnikov je kmalu zrastle in bila posvečena božji službi. Toda stavba, ki je nekoč z lahkoto sprejela vse udeležence, sedaj sprejme le zelo majhen del fantov, ki bi se želeli udeležiti svetih obredov, in večina mora ostati zunaj.

Poleg tega je tukaj v okolici kakih dvajset tisoč prebivalcev, ki nimajo niti cerkve niti javne kapele niti javne šole, kjer bi z izjemo naše kapele mogli opravljati bogoslužna opravila in biti pri krščanskem nauku.

Ob tej moralni in verski potrebi sem začel premišljevat, ali ne bi postavili nove stav- be za božjo službo, in to v čast Mariji Brezmadežni z naslovom Marija Pomoč kristjanov. Ta cerkev naj bi bila brez nepotrebne razkošja, vendar pa zadosti velika, da bi sprejela vse dečke, ki bi hoteli priti na svete obrede, pa tudi z zadostnim prostorom za odrasle iz okolice. Cerkev bi mogla služiti tudi kot župnijska cerkev, če bi cerkveni predstojnik to imel za primerno.

To bi bil cilj, katerega namen bi bil ustreči veliki javni potrebi. Za uresničenje tega načrta bi bila potrebna precejšnja sredstva, za katera pa ne vem, kje bi jih mogel dobiti.

Vi ste mi že pokazali sadove vaše dobrodelnosti. Kdo ve, ali vas Gospod tudi tokrat ne bi navdihnil, da bi priskočili na pomoč za tako izrazito katoliško stvar, ki bi vsekakor pripomogla k zveličanju mnogih duš.

Nikakor vas ne mislim povabiti, da bi si naprtili breme celotne stavbe, prosil bi vas pa, da bi pomagali samo glede na vaše premoženje in krščansko ljubezen. Vedno vam bom ohranil najglobljo hvaležnost in prosil Boga, da bi vas v nebeški slavi bogato obdaril za vse, kar bi storili za ugled njegove hiše tukaj na zemlji.

Prosim vas, da bi dobrohotno oprostili mojo nadležnost, istočasno pa vam želim veliko zdravja in milosti, medtem ko imam čast, da se v popolnem spoštovanju izrekam za vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 1. februarja 1863

Natisnjene okrožnice in z roko napisana pisma so omogočili, da se je novica o tem velikem načrtu razširila na vse strani. Ob tem sporočilu so celo njegovi najstarejši gojenci, ki so poznali njegove stiske zaradi želje, da bi vedno bolj širil oratorij in druge ustanove, menili, da si upa preveč in da bo potem prisiljen, da bo zaradi pomanjkanja sredstev moral dela ustaviti.

Veliko osebnosti v mestu, tudi cerkveni možje, so imeli za predrzno, da se kar naprej loteva novih zamisli in načrtov. Nekdo mu je pisal: Dokler ste na delu vi s svojim slovesom, boste vzdrževali svoje ustanove, toda potem ko vas bo Gospod poklical v drugo življenje, bodo propadle in izginile ali pa ostale nedokončane.

Toda veliko število drugih je imelo popolno zaupanje v don Boskove besede. Med temi je bil profesor retorike don Matej Picco, ki je Božjega služabnika zelo dobro poznal, ga visoko cenil in imel za izrednega človeka. Čudil se je predvsem temu, kako mu je uspevalo v stvareh, ki so se zdele nemogoče. Zato je vsakokrat, ko je slišal don Boska napovedovati kak nov načrt, imel navado reči: 'Oh, je to mogoče? Gotovo je, saj je tako rekel don Bosko.' In tako se je zgodilo, ker je bilo njegovo delo Božje delo, kakor je rekel don Rui kardinal Agostini, beneški patriarh, kajti Bog nima navade delati velike stvari, razen s pomočjo svojih svetnikov.

Medtem so se rosminijanci odločili, da bodo prodali svoje zemljišče v Valdoccu, saj od njega niso imeli nikakršne koristi, temveč so morali plačevati davek. Razglasili so prodajno ceno, toda ker je bila previsoka, ni bilo nobenega kupca. Njihov zastopnik se je odločil, da svoje lastnine ne bodo nikdar prodali don Bosku. Bili so na določen način užaljeni, ker se don Savio ni uklonil njihovim predlogom.

Tedaj se je lotil pogajanja don Boskov velik prijatelj gospod Frančišek Tortone. Delal je, kakor da bi nameraval zase kupiti zemljišče, dejansko pa bi ga prepustil don Bosku. Prišel je dan podpisa pogodbe. Gospod Tortone in poverjenik rosminjancev sta prišla v pisarno viteza Turvana. Tedaj je nenadoma prišel tudi don Bosko. Poverjenik je izjavil, da se on ne pogaja z don Boskom in da je lastnik nasproten, da bi zemljišče prodali don Bosku.

Gospod Tortone je dejal: Saj sem vendar jaz tisti, ki kupujem to zemljišče, in kot lastnik ne bom imel pravice, da ga prodam komur hočem?

Poverjenik je izjavil, da glede take pogodbe nima potrebnih navodil in da zato ne more podpisati.

– Prav. Potem pa pišite vašim pooblastiteljem in zahtevajte navodila.

– Pisal bom v Streso, je odgovoril poverjenik.

Pisal je. Zadeva pa se je že tako razvedela, da lastniki niso hoteli veljati za don Boskove nasprotnike in so popustili. To bi bila zares majhnost in bi dala povod za govorice. Privolili so, da poverjenik podpiše pogodbo s pogoji, ki jih je postavil gospod Tortone.

Tako je 11. februarja 1863 teolog Peter Bertetti kot dedič opata Rosminija prodal don Bosku zemljišče 0,9,48 hektarja v Valdoccu za 1558,40 lir. Zemljišče je spet postalo don Boskova last.

Sedaj so začeli prihajati odgovori na don Boskovo okrožnico in pričali o veliki pobožnosti do Marije, obenem pa o zaupanju v don Boskove molitve.

»Don Bosko je bil na glasu,« trdi kanonik Ballesia, »da je od Marije Pomočnice prejemal veliko milosti za tiste, ki so se mu priporočali v molitev. To zaupanje je bilo neomajno, ker sem v času svojega osemletnega bivanja v oratoriju in svojem poznejšem odnosu z njim izkusil, da je imel popolno zaupanje v mater Božjo Marijo in da je bil deležen njene pomoči tudi v primerih, ki so se po človeško zdeli brezizhodni. Mati Božja Marija je bila vedno njegova zakladničarka, njegova zaščita in njegova pomoč, bodisi za tiste, ki so se k njej zatekali na prošnjo Božjega služabnika bodisi da je šlo za korist salezijanskih ustanov.

37.

POGLAVJE

Don Bosko piše v Rim, da bi mu poslali Maronijev Cerkvni slovar – Oratorijska knjižnica – Zahvala za poslanega Maronija – Prijateljevo pismo – Katoliško branje: Papeževanje sv. Kaja, papeža in mučenca – Don Boskova sodba o Chantrelovi poljudni zgodovini papežev – Njegova navodila za šolsko uporabo svetopisemskih zgodb, prevedenih iz tujih jezikov

DON BOSKO JE BIL ZELO VESEL, da je končno dobil zemljišče svojih sanj. Po toliko prodajah in nakupih, po toliko dogovarjanjih, hipotekah, nesmiselnih visokih cenah, zavračanjih in prekinitvah se je Marijina obljuba le izpolnila. Njen nebeški načrt se zdi, da je bil dosežen. Zdi se, da je hudič moral odmoliti svoj suscipiat.

Ko je don Bosko pripeljal do konca to zadevo, se je obrnil k drugim poslom, ki so mu bili pri srcu. Med drugim je izročil dvoje svojih pisem markizi in markizu Landiju, ki sta se odpravljala v Rim. Eno je bilo naslovljeno na barona Riccija, ki je že bil v večnem mestu. Prosil ga je, da bi mu priskrbel neko pomembno njemu nujno potrebno knjigo za pisanje Katoliškega branja. Drugo je naslovil na papeža.

Prvo pismo se takole glasi:

Predragi gospod baron!

Turin, 13. februarja 1863

Izrabljam priložnost, ko gospa markiza Landi potuje v Rim, da vas prosim za nekaj uslug, za katere sem vas nameraval prositi, preden odpotujete v Rim.

V naši hiši nam je potrebno Moronijevo delo. Imamo že prve zvezke. Prosim vas, da bi poiskali dodatne zvezke, kakor je podano v tem seznamu. Da bi ga nosili s seboj, bi bilo preveč nerodno, zato ga pošljite, kakor pošiljate Civiltà Cattolica. Upam, da vam bo pater Oreglia stal ob strani. Nimam drugih želja. Ob vrnitvi vam bom povrnil stroške.

Prosim vas, da pozdravite vašo gospo baronico.

*Skušal vam bom po svojih močeh povrniti uslugo. Prosil bom Gospoda, da obdari z mnogimi milostmi vas in vašo drago družino, da bi prejeli milosti za to in za večno življenje. V svoji dobroti sprejmite moje najboljše želje!
Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO*

Don Bosko se je odločil, da bo sčasoma v oratoriju ustanovil knjižnico, ki bi lahko stala ob strani drugim redovnim ustanovam. To mu je uspelo s pomočjo prijateljev pa tudi z lastnimi žrtvami, tako da so njegovi duhovniki in kleriki imeli pri roki ne samo nujno potrebne knjige, temveč tudi take, ki jih je posamezna stroka imela za primerne.

V nekaj letih je zbral 30.000 knjig, ki so polnile dve veliki sobani in tri manjše sobe. Za vsako vrsto znanosti je bila določena posebna polica in teh je bilo dvaindvajset.

Poleg tega je don Bosko dobil v dar veliko del v tujih jezikih z najrazličnejših področij znanosti in nekaj dragocenih starin.

Leta 1863 je knjižnica v oratoriju, čeprav je bila šele na začetku, imela na voljo celo sobano, dobro založeno s knjigami. Za don Boska je bila vsaka nova knjiga velik zaklad. To lahko vidimo iz nekega pisma baronu Ricciju.

Turin, aprila 1863

Velezaslužni in predragi gospod baron!

Končno sem prejel zabojo, ki ste ga napovedali in ki je obhodil veliko postaj, preden je prispel v naše mesto. Vse pa je bilo tako, kakor ste mi pisali. Vsebino sem takoj razposlal navedenim naslovnikom.

Zahvaljujem se vam za Maronija, ki ga želim obdržati za uporabo v naši hiši, bodisi zaradi cene, za katero ste ga kupili, bodisi zaradi potrebe, ki jo vsi zelo čutimo. Medtem ko se vam zahvaljujem za skrb in trud, ki ste ju pri tem imeli, se imam tudi za dolžnika za izdatke, ki ste jih v Rimu imeli za to delo.

Izdatke za prevoz in carino smo plačali tukaj v Turinu.

Presveta Devica naj spremlja vas in vašo gospo baronico in vam nakloni srečno potovanje domov.

Imam čast, da se z globokim spoštovanjem izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO

Pošiljki je bil priložen listek njegovega dragega prijatelja:

Moj velečastiti gospod!

Prosim vas, da sprejmete to skromne znamenje mojega spoštovanja in občudovanja vaše uglednosti.

Prosim vas, da v znamenje naklonjenosti zmolite eno zdravamarijo k materi Božji Mariji, sedežu in učiteljici resnične modrosti.

Sprejmite izraze vdanega spoštovanja od vašega ponižnega služabnika.

ANTON ANGELINI član Družbe Jezusove

Rim, Rimski kolegij, 21. marca 1863

N. B.: Priložena sta dva paketa knjig in Protasijevi pozdravi.

Markiz Landi je svetemu očetu predložil don Boskovo pismo, ki ga je na lepo prepisal don Cagliero. Iz njega veje globoko spoštovanje, sinovska vdanost in zaupanje v Kristusovega namestnika na zemlji, istočasno pa tudi globoko zadovoljstvo, da pripada Cerkvi in se udeležuje njenega življenja tako v žalosti kakor v njenih zmagoslavjih.

Presveti oče!

Naj mi vaša svetost dovoli, da sem jaz ubogi sin svete matere Cerkve po gorečem katoličanu markizu Landiju v svoje veliko zadoščenje imel veselje vreči se na tla pred vašimi svetimi nogami in vam izraziti sinovska čustva svojega srca.

Najprej vam izrekam živa znamenja hvaležnosti tako moja kot mojih tovarišev in mojih dečkov za toliko duhovnih darov, ki ste nam jih naklonili ob raznih priložnostih. Ti darovi so bili za nas mogočna spodbuda, da smo se z molitvami in prizadevanjem trudili, da bi z našo majhnostjo mogli čim več prispevati za slavo Božjo in za zveličanje duš.

Vera in duhovniki so bili v zadnjih dveh letih v naših krajih izpostavljeni velikim preizkušnjam, bodisi zaradi že znane darežljivosti protestantov kakor tudi zaradi pretenj in zatiranja politične oblasti pa tudi zaradi nezvestobe tistih, ki jih je Bog postavil za čuvaje svoje hiše. K temu moramo dodati še protiversko vzgojo v osnovnih in srednjih šolah. Vse to je povzročilo dvoje težkih posledic: težnjo po branju zapeljivih in protiverskih spisov in zavračanje osnove našega verovanja. Vse navedeno pa ima za posledico občutno zmanjšanje duhovniških in rodovniških poklicev in zasmehovanje tistih, ki se čutijo poklicane.

Brezverski časopisi in knjige se še naprej tiskajo, množijo in širijo, vendar z manjšim uspehom nasprotnikov vere, k čemur prispeva porast dobrih časopisov in knjig in zlasti še večja zavzetost katoličanov za širjenje dobrega tiska.

Toda poleg toliko razlogov za žalost imamo tudi veliko povodov za zadovoljstvo. Pri dobrih je zelo naraslo spoštovanje in vdanost do vaše svetosti. Pa tudi pri samih nasprotnikih se je spremenilo na bolje. To je posledica neoporečnega ravnanja, dobrih del in odločnosti vaše svetosti. Vse v večjo Božjo slavo.

Smrt, izgnanstvo in preganjanje mnogih škofov so povzročili nezaupanje v manj gorečih in privedli duhovnike do večje medsebojne povezanosti ter jih napotili, da se v vseh vprašanih izključno in neposredno obračajo na središče resnice, na namestnika Jezusa Kristusa. Škofje so še vedno povezani med seboj. Piemontska duhovščina je tesno poveza-

na s škofi in Rimom. Duhovščina v drugih pokrajinah se je (to z žalostjo pravim) v nemajhnem številu onečastila. Edina tolažba v tej nesreči sta odločnost in modrost škofov, ki sta preprečili padec mnogih in pomagali k streznjenju drugih. Povedal bom čudno, pa vendar resnično ugotovitev. V tem trenutku škojfe storijo veliko več dobrega iz njihovega izgnanstva in ječ, kot če bi bili v svojih škofijah. Iz teh položajev razglašajo in branijo načelo Božje avtoritete v njenem vidnem predstavniku, ki je temelj našega katoliškega verovanja.

Čeprav smo priče pogostim odvzemom sakralnih prostorov in onečaščenju delovanja Božjih služabnikov, nam do sedaj ni manjkalo sredstev za bogoslužna opravila. Sezidanih je bilo veliko novih cerkva, druge pa obnavljajo. Samo v mestu Turinu gradijo štiri cerkve, ki naj bi postale župnije, med temi je tudi ena na čast Mariji Pomočnici kristjanov.

Ker je vaša svetost že ob drugih priložnostih pokazala zanimanje za poročila o oratorijih, vam bom navedel nekaj novic o tej ustanovi. Oratorijev je petero, vsi so dobro obiskani, mladi se zbirajo k poslušanju Božje besede in prejemanju zakramentov. Število mladih, ki redno obiskujejo praznično službo božjo, vedno prekorači tri tisoč. Oratorij sv. Frančiška Saleškega daje zavetje, šolo in možnost zbiranja dečkov iz vsega mesta. Notranjih gojencev v tej hiši je več kot sedemsto. Vsako leto jih večje število doseže duhovništvo in opravljajo dušnopastirsko službo v raznih krajih.

Medtem dečki naših oratorijev nadaljujejo molitve za ohranjanje dragocenih dni vaše svetosti in za zmago svete matere Cerkve. Vsak dan imamo lepo število svetih obhajil in zjutraj in zvečer se dvigajo molitve k blaženi Devici Brezmadežni. Med dnevom veliko fantov obiskuje Najsvetejše z namenom, da bi izprosili pri Božjem usmiljenju milost, da bi se zmanjšale težave, ki so vsako leto hujše in jih občutimo zlasti v naših krajih, in da bi nam naklonilo mirne dni za Cerkev in vsa ljudstva.

Toda na žalost, prevzvišeni oče, moramo storiti prehod med ognjem in vodo in ta prehod, ki se je do nedavnega zdel še daleč, je sedaj tik pred nami. Vaša svetost naj nadaljuje vzvišeno misel, ki vam jo navdihuje v srce sam Bog, ko priporočate češčenje Najsvetejšega in pobožnost do blažene Device Marije, ki sta dve zatočišči ubogega človeštva. Bodite prepričani, sveti oče, da veliko vernikov moli za vas, da vas v času preizkušnje podpira presveta Devica Marija in vas Jezus v najsvetejšem zakramentu varuje v nevarnosti.

Ko sem tako imel veliko srečo, da sem govoril z vašo svetostjo, vas prosim, da bi mi oprostili mojo drznost, v katero me je pripeljala velika vdanost, ki jo mi tukaj čutimo do vaše svetosti.

Blagovolite k vsemu temu dodati še znamenje posebne naklonjenosti s tem, da podelite svoj sveti blagoslov velikemu številu duhovnikov, klerikov, laikov in dečkov, ki se vsi združujejo z menoj v ponižni prošnji. V veliko tolažbo mi je, da se morem v imenu vseh skloniti k vašim nogam. Ubogi in vdani sin duh. JANEZ BOSKO

Turin, 13. februarja 1863

Medtem ko se je Božji služabnik s papežem veselil napredka dobrega tiska, je on sam napisal Branje za mesec april z naslovom Sveti papež in mučenec Kaj, napisal duhovnik Janez Bosko (N). V knjižici je opisano mučeništvo mnogih sodobnih uglednih pričevalcev vere.

Medtem ko je don Bosko predeloval Cerkvno zgodovino, je v tiskarni Immacolata v Modeni izšla druga izdaja ljudske zgodovine papežev izpod peresa G. Chantrela, ki jo je širil med ljudstvo A. Somazzi. Don Bosko je knjigo prebral že v prvi izdaji in izdajatelj mu je pisal in ga prosil, da bi poskrbel za naročnike in razširjanje teh 24 zvezkov.

Don Bosko mu je odgovoril:

Predragi gospod!

Rade volje se pridružujem prizadevanju za naročnike in širjenje knjige Ljudska zgodovina papežev, ki jo je napisal Chantrel, vendar bi želel, da bi kdo izboljšal besedilo, ki sledi samo francoskim avtorjem, kar pa na več mestih, tudi dobronamerno, če hočete, ponareja resnico in opušča zelo pomembne stvari.

V enem pismu vam ne morem povedati veliko stvari. Toda za primer navajam oficij z berili, mašo, dobo in razne prireditve katoliške Cerkve za sv. Kleta in sv. Anakleta, on pa navaja samo eno in še tu naredi tako zmedo, da je za zgodovino papežev vse narobe. Poglejte v ta namen Baronio, I. zvezek, Navaes I. zvezek, knjigo Rimskega pontifikala itn.

Chantrel sledi galikanski kronologiji, kar je v nasprotju z italijanskimi strokovnjaki, kot so Baronio, Giaconio, Sandini, Orsi itn.

Izgublja se v prijetnih pripovedih, opušča pa, lahko rečemo, pri papežih zares bistvene stvari, kot so npr. poročilo o mučeništvu sv. Klementa I. in sv. Aleksandra I., ki ju kar preskoči, medtem ko ju bollandisti, Surio, Ruinarit itn. štejejo za pristne.

Prelepih poročil, ki jih podaja sv. Ambrož o sv. Kajuh in o katerih poročajo dejanja sv. Gabinija, Suzane, Sebastijana in tovarišev, Chantrel niti ne omenja.

To je nekaj splošnih pripomb, ker obseg pisma ne dopušča več. Toda če primerjamo spis tega avtorja z zgodovinskimi viri, kot so Evzebij iz Cezareje, Teodoret, Socrate, Sozomenos, Niceforo, Calisto, Evagrij, in s tistimi, ki so pisali pozneje, se jasno vidi, da je treba avtorjevo besedilo temeljito predelati.

Prevajalec bi lahko naredil to koristno uslugo zgodovini, če bi vzel v roke Baronia in njegovega nadaljevalca, zlasti v tem, kar se tiče kronologije, Giaconia, ki je pametno izbral najbolj zanesljive stvari o delovanju papežev, Surlusa v Kratki zapiski papežev, kjer so na kratko povzete smernice papežev, in Berninija v Zgodovini herezij, kjer je omenjeno prizadevanje papežev za preprečitev krivih nauk.

Ko bi Chantrela popravili in dopolnili s temi viri, bi delo moglo vzdržati kritiko, sicer pa je nevarno, da nas bodo napadli protestanti brez možnosti za kak pameten odgovor.

Kot lahko vidite, govorim z vami z odprtim srcem in vam povem svoje skromno mnenje, pri čemer prepuščam nadaljnjo sodbo bolj strokovno podkovanim osebam.

Meni zadostuje, da ste do mene blagohotno prizanesljivi, in vas prosim, da vam smem izraziti vse najboljše iz nebes in se izrekam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 8. aprila 1863

duh. JANEZ BOSKO

V drugem pismu je odgovoril nekemu učitelju, ki ga je vpraševal o uporabi zgodb Svetega pisma, prevedenih iz tujih jezikov. Pokazal je, kako moramo biti zelo previdni pri ocenjevanju takih knjig, ker na splošno delajo napake proti zadržanosti, ki je tako zelo potrebna pri knjigah, ki gredo v roke mladini:

PRIPOMBE GLEDE ŠOLSKE RABE SVETOPISEMSKIH ZGODB, PREVEDENIH IZ TUJIH JEZIKOV

Nihče ne more zanikati, da znanstveni stiki enega naroda z drugim prinašajo velike koristi in napredek omike, znanosti in nrvnosti. Res pa je tudi, da je pri izbiri inozemskih knjig potreben izreden izbor, da ne zapademo določenim zmotam, ki so doma v tistih deželah in se potem širijo s tiskano besedo. Zgodbe Svetega pisma so spis, ki je veliko bolj kot katero drugo področje podvrženo takim nevarnostim, ker veliko piscev svojih spisov ne naslanja na izvirna dela in se prevzema tisto, kar so jim nudili drugi.

Nimam namena ocenjevati vseh zgodb, ki so prevedene v naš jezik iz tujih jezikov. Ocenil bom samo tiste, ki niso izvirne, temveč so povzetki za pouk mladine. Ker pa je teh zelo veliko, se omejujem na najbolj uporabljene, kot so Svetopisemske zgodbe, ki jih je napisal Schmid z naslovom *Pripovedi iz Svetega pisma* ali *Zgodbe Svetega pisma za uporabo v vzgojnih ustanovah*, ki jih je natisnil Marietti 1847. Svetopisemske zgodbe za uporabo v šoli morajo imeti nujno naslednje tri lastnosti: 1. resnica, 2. moralnost in 3. zadržanost.

1. *Resnica*. Gre za Božjo besedo. Zato o tistem, česar ni v svetih knjigah, ne smemo pisati, če pa pišemo, potem moramo bralcu povedati, da ne bo imel za Božjo besedo tega, kar pravijo ljudje.
2. *Moralnost*. Pripoved mora zagotavljati pouk o kreposti in ravnanje po njej, zato mladini ne smemo dajati svetopisemskih zgodb, ki bi vsebovale zmotne izraze ali bi se mogli taki zdeti.
3. *Zadržanost*. Jasno je, pravi gospod Bonavino, da je v dogodkih Svetega pisma veliko takih, ki bi, povedani ob nepravem času, mogli škoditi nedolžnosti in vzbuditi v otrocih strasti. Zato mora otrokom namenjena knjiga preprečiti tako nevarnost in molčati ali pa spretno skriti, kar bi moglo biti v pohujšanje v tej nežni dobi.

Teh treh značilnosti ni v zgodbah, o katerih govorimo.

1. *Niso resnične*. Schmid na strani 36, izd. Milanese, pravi: Noe je tistemu sinu (Kamu) napovedal, da bo nesrečen vse življenje. Besedilo nič ne govori o prekletstvu Kama in o njegovem nesrečnem življenju, temveč samo preklet Kanaan (Kamov sin), in bo suženj sužnjev svojih bratov. Martini. - Stran 85: Mojzes je pripeljal ovce do vznožja gore Horeb, kjer ni bilo drugega kot samo osat. Tam se je Mojzes bolj kot drugje zavedel, kako so bili njegovi bratje zatirani v Egiptu, in je vroče prosil Gospoda, da bi jim priskočil na pomoč. Medtem ko je bil zatopljen v to misel itn. Ne vem, kje je Schmid vzel vso to pripoved. Jaz tega v svetopisemskem besedilu ne najdem. V drugih zgodbah Svetega pisma za rabo v vzgojnih ustanovah je rečeno: Bog našim prvim staršem ni pustil žarka upanja na odrešenje po bodočem mesiju. Jaz pravim, da je pustil gotovost. Sicer pa ubogi Adam! Kako bi se sicer mogel rešiti! (stran 94). Dogodek Aleksandra Jeruzalemskega ni zapisan v svetih knjigah, temveč poroča o njem samo Jožef Flavij (str. 96). Hebrejci, ki so jih rešili sloni. Ta pripoved je povzeta iz tretje knjige Makabejcev, ki pa ni niti navdihnjena niti avtentična (str. 1.3). Na strani 1.5 trdi, da se je z rojstvom Jezusa Kristusa končala zgodovina Božjega ljudstva, kakor da nova zaveza ne bi bila del zgodovine Božjega ljudstva. Lahko bi navedel veliko dogodkov in veliko načinov izražanja, ki se zdijo, da so del zgodb Sv. pisma, dejansko pa niso. Iz tega sledi, da otrok ima za sveto nekaj, kar dejansko ni sveto.
2. *Moralnost*. Celotna stara zaveza je v skupnem sklopu priprava na novo zavezo. Schmid pa se izgublja v mnogih lepih razmišljanjih in opusti dejstva, ki se nanašajo na Odrešenika. Sicer navaja nekaj prerokb, vendar zelo nedoločno, kot npr. na strani 15. Gospod je rekel kači: Eden izmed naslednikov žene ti bo strl glavo in ti jo boš ranila na peti; in str. 35: Bog je dejal Abrahamu: Vsa ljudstva zemlje bodo blagoslovljena v enem izmed tvojih potomcev. Te in druge napovedi, ki nič ne povejo, na koga se nanašajo, presegajo sposobnosti vsakega filozofa, ki ga ne vodi luč razodetja. Zato ne vodijo k osrednji misli, k poznanju mesija, ki je središče moralnosti. Te pomanjkljivosti so še bolj vidne v Zgodbah Svetega pisma za rabo v vzgojnih ustanovah. Na

str. 7 opredeli Zgodbe Sv. pisma kot zgodovino religije. To pomeni, da so zgodbe Sv. pisma in zgodovina verstev isto, se pravi, da ničesar ne opredeli. Na isti strani: Zgodbe Sv. pisma imajo dvojno prednost pred profano zgodovino: gotovost in starost, pusti pa ob strani veliko prednost, ki je v razodetju Božje volje ljudem.

Stran 8: Stara zaveza temelji na zavezi Boga z ljudmi v Mojzesovi postavi. Se pravi, da so samo Mojzesove knjige stara zaveza, druge knjige pa ne več. To je zmeta krivovercev, ki imajo za razodete samo Mojzesove knjige. Na isti strani: Nova zaveza je zaveza, ki jo je naredil Jezus z ljudmi, ko jim je dal zapoved evangelija. Ta trditev podpira na odličen način tisto protestantsko sekto, ki priznava samo evangelij, zavrača pa Apostolska dela in spise vseh drugih apostolov. Iz teh načel si lahko vsak predstavlja, kakšno moralo naj dobi mladina, ali nikakršne ali zmotno.

3. *Zadržanost.* Večkrat so me otroci vprašali o dogodkih in besedah, na katere jim nisem mogel odgovoriti, da ne bi škodil njihovi nedolžnosti. V takih dogodkih se omenja Noetovo početje, ko se je napil do pijanosti, Jožefa s Putifarjevo ženo, Davida in Urijo, Suzano in dva starca itn., kjer se mora reči, da so težki dogodki za otroško nedolžnost. Mogoče bo kdo dejal, da sem preveč nežen, toda izkušnja več let me sili, da tako govorim: te dogodke je treba opustiti ali jih razložiti na drugačen način. To je tudi mnenje mnogih učiteljev, ki se po pravici pritožujejo zaradi nezadostne zadržanosti nekaterih avtorjev.

Nakazal sem samo nekaj pomanjkljivosti navedenih zgodb in prepuščam bralcem, da navedejo še druge. Mogoče bo kdo omenjal, da je moje pripombe mogoče tudi mileje presoditi. Vendar moram reči, da sem zares prepričan o tem, kar sem povedal. To je tudi mnenje uglednih osebnosti, in če bi lahko trditve zavračali, bi morali vprašati otroke, kaj o tem pravijo, in videli bi, da stvari razumejo v zgoraj opisanem smislu. So taki avtorji v dobri ali slabi veri? Menim, da so v dobri veri in da se je zlo zgodilo zato, ker so zaupali drugim avtorjem, ne da bi si ogledali izvorna besedila in se posvetovali s priznanimi avtorji.

Naj te moje splošne opombe opozorijo učitelje v šoli in ravnatelje vzgojnih ustanov na nevarnost, ki se ji izpostavljajo, ko uvajajo zgodbe Svetega pisma tujih avtorjev. Pri izbiri domačih avtorjev pa morajo uporabiti tiste, ki so po oceni zanesljivih oseb resnični, moralni in zadržani.

duh. JANEZ BOSKO

38.

POGLAVJE

Okrožnice šolskega nadzornika – Don Bosko odgovori s seznamom učiteljev in statistiko dijakov – Obisk viteza Gattija, ki ne dopušča učiteljev brez diplome – Gatti proti šolskemu nadzorniku, ki je za eno leto odobril učitelje – Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima – Ministrstvo in Višji svet javne izobrazbe ne dasta don Bosku in njegovim dovoljenja za izpit na univerzi – Don Bosko razloži ministru Amariju svoje razloge in ponovi svojo prošnjo – Ministrstvo znova odbije prošnjo – Zavračanje z napačno vljudnostjo in znamenjem spoštovanja

IZ VSEGA, KAR SMO POVEDALI v prejšnjih poglavjih o prvih mesecih leta 1863, bi mogli sklepati, da je bil don Bosko sicer zelo zaposlen, vendar brez skrbi za svoje šole. Kraljevi šolski nadzornik mu je poslal dve okrožnici, ki sta obravnavali Podatke za letno poročilo in Statistične podatke. To so bila splošna navodila za vse gimnazije in konvikte v pokrajini. Podajamo vsebino druge okrožnice.

ŠOLSKI NADZORNIK ZA TURINSKO POKRAJINO

Turin, 31. januarja 1863; št. 251

Podpisani vabi vašo uglednost, da bi čim prej poslali na naš urad:

1. Seznam osebja, ki poučuje na gimnaziji, z natančnimi podatki imena, priimka ter akademskih in plemiških naslovov vsakega posameznika z izpolnitvijo obrazcev.

2. Številčno stanje dijakov v letu 1862/63, razdeljenih v pet razredov.

Vaša uglednost naj poskrbi, da bi bili ti obrazci čim natančneje izpolnjeni, tako da bomo lahko popolnoma prepričani o njihovi verodostojnosti.

Kraljevi šolski nadzornik F. SELMI

Don Bosko mu je odgovoril 14. februarja. Iz njegovega poročila poznamo stanje dijakov oratorija za to leto.

Po dostavku, v katerem izraža svoje spoštovanje do šolskega nadzornika, podaja naslednje podatke:

Ravnatelj Matej Picco, duhovnik, profesor

Učitelji: 5. razred – Janez Francesia, duhovnik; 4. razred – Frančišek Cerruti, klerik; 3. razred – Celestin Durando, klerik; 2. razred – Janez Krstnik Anfossi, klerik; 1. razred – Viktor Alasonatti, učitelj.

Dijaki: 5. razred 64; 4. razred 40; 3. razred 94; 2. razred 53; 1. razred 90

Opomba: Ti učitelji poučujejo brezplačno.

Dovoljenje je izdano na osnovi odloka kraljevega urada meseca decembra tekočega šolskega leta.

Kljub temu da je z odlokom šolske pokrajinske oblasti bilo zagotovljeno nadaljevanje šolskega leta in preprečeno zaprtje šole v oratoriju, je don Bosko storil vse korake, ki mu jih je svetovala previdnost, da bi si zagotovil končno ureditev. Zato je nadaljeval postopek pri ministrstvu, da bi prišel čim prej do zakonitih diplom za svoje učitelje. Čeprav je dobro poznal nenaklonjenost viteza Gattija, ki je v tistem času po mili volji ukrepal, kakor se mu je zahotelo, se je na začetku leta 1863 predstavil in prosil za odgovor na prošnjo, ki jo je vložil na ministrstvo 11. novembra prejšnjega leta. Ko je le-ta slišal prošnjo, je dejal:

– Predragi don Bosko, zelo mi je žal, ko vam moram povedati, da sem storil vse, kar je v moji moči, da bi vam ustregel, vendar ni mogoče delati proti zakonom. Vaših sedanjih učiteljev ne moremo niti potrditi niti jih sprejeti k izpitolu na univerzi.

– Bi lahko zvedel zakaj? je vprašal don Bosko.

– Seveda. To lahko zveste. Oni niso redno obiskovali predavanj na univerzi.

– Seveda so jih obiskovali in v tem uradu so potrdila, ki pričajo, da so obiskovali predavanja cela štiri leta.

– Da, vendar samo kot gostje, ne da bi bili redno vpisani in ne da bi plačevali predpisano vpisnino.

– V preteklosti je bilo dovolj, da si obiskoval predavanja na univerzi in si bil sprejet k izpitolu. Lahko bi navedel veliko primerov. Če je potem treba plačati od zakona določeno vpisnino, sem pripravljen storiti, kar zahteva zakon.

– Je že prepozno. Primeri so izredne usluge, ki jih ni mogoče uporabljati proti določitvam zakona.

– Kako je vendar to? Ministrstvo mi je prav po vas sporočilo, da naj se moji učitelji prijavijo za izpit, da bodo dobili dovoljenje za poučevanje snovi, ki jo po-

učujejo, sedaj pa noče dopustiti, da bi jih delali. Oprostite mi, gospod minister, to je pravo protislovje.

– Ko je ministrstvo izdalo omenjeno odredbo, še ni do dna preučilo vprašanja. Sedaj se je ugotovilo, da je za pripustitev k izpitolu potreben obisk predavanj, potem ko je bil opravljen reden vpis.

– Če je tako, potem vas, gospod vitez, lepo prosim, da bi mi svetovali kot dober prijatelj. Kaj naj sedaj storim?

– Poiščite si diplomirane profesorje za štiri leta in vpišite sedanje učitelje nemudoma na univerzo. Samo na ta način boste mogli poskrbeti za svoje šole.

– Toda kje naj sedaj dobim štiri diplomirane profesorje; če bi jih tudi dobil, jih ne bi mogel plačati.

– Zelo mi je žal.

– Kaj torej?

– Zaprite šolo.

– Menim, da jo imam to leto še lahko odprto, za prihodnje leto pa bomo poskrbeli.

– In s čigavim dovoljenjem bi vi mogli imeti odprto šolo to leto?

– Z dovoljenjem kraljevega šolskega nadzornika.

– Ali mislite, da vam šolski nadzornik lahko dovoli to, česar ne more dovoliti ministrstvo? Šolski nadzornik se ne more vmešavati v te zadeve.

– Kljub temu mi je šolski nadzornik dal dovoljenje, da morejo ti učitelji poučevati do konca šolskega leta.

– On ne more dovoliti kaj takega. Imate mogoče kako njegovo potrdilo?

– Da. Tu je prepis njegovega odloka.

– Toda one tega ne more, je Gatti večkrat ponovil, ne more, ne more. To ne spada v njegovo področje. Takoj grem in mu očitam zlorabo oblasti. To je nevednež in treba ga je spraviti v red.

– Jaz ne poznam razmejitev vaših oblasti, je dodal don Bosko. Vem samo to, da v zadevah turinske pokrajine vse šolske zadeve ureja šolski nadzornik. Za zdaj grem domov miren, in če bo vaša uglednost imela kaj proti tej odredbi, vas prosim, da me obvestite.

Ko je don Bosko videl Gattijev prezir, se je zbal kake neprijetne odločitve. Zato je takoj po obisku ministra šel k šolskemu nadzorniku in mu poročal o vsem. Ko je ta slišal Gattijeve izjave na njegov račun, je vzrojil: Jaz da sem nevednež, jaz da sem nevednež! On je nevednež in norec. Vedno je padel pri izpitolu, svoj profesorski izpit je prejel po kraljevem zavzemanju in ne zaradi znanja. Prikopal se je do mesta, ki ga sedaj zavzema s priklanjanjem in klečeplazenjem. In ta si upa imenovati druge nevedneže! Toda pustimo te stvari pri miru. Vi, gospod don Bosko, pojdite mirno domov. Ko sem dal dovoljenje vašim učite-

ljem, sem storil, kar sem mogel in kar sem moral storiti. Če bo kdo izdal ukaze proti mojim odredbam, se nič ne bojte. Vas bom že jaz potegnili iz teh zapletov.

Kakor se je pozneje pokazalo, se je zgodilo drugače kot tisto, kar se je odigralo med Herodom in Pilatom, ko sta si sovražnika postala prijatelja. Gatti in Selmi pa sta si nasprotno iz prijateljev postala sovražnika. Toda to sovraštvo, ki ga don Bosko niti ni predvidel niti hotel, je po Božji previdnosti postalo zelo koristno za njegovo ustanovo in tudi tukaj se je uresničil pregovor: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Tretji, ki je imel od tega dobiček, je bil oratorij. Dejansko je Gatti pisal nekaj ostrih pisem Selmiju in ta mu je odgovoril, kakor je bilo treba. Toda medtem ko sta se oba državna uslužbenca med seboj lasala, so šle šole v Valdoccu svojo pot naprej in Selmijev odlok je ostal v polni veljavi.

Kar pa se tiče pripustitve don Boskovih učiteljev k izpitom na univerzi, je ministrstvo odgovorilo odklonilno in navedlo piškave razloge, ki jih je navedel že Gatti. To potrjuje, da je odgovor dal sam Gatti, čeprav ne nosi njegovega podpisa. In da bi don Bosku vzel vse upanje na ugodno rešitev, je dal odklonitev potrditi od Višjega sveta javne izobrazbe, ki je bil vdan njegovi volji.

1556

Turin, 2. marca 1863

Potem ko je Višji svet za ljudsko izobrazbo vzel v pretres vašo prošnjo, da bi mladi duhovniki in kleriki gimnazije, ki jo vi vodite v tem mestu, bili sprejeti k izpitu za profesorje predmetov v srednjih šolah, vam to ministrstvo na svojo veliko žalost odgovarja, da ne more ugoditi vaši prošnji iz naslednjih razlogov:

1. *Zakon iz 13. novembra 1859 in naslednje odredbe zahtevajo, da more izpite na univerzi opravljati samo tisti, ki se je redno vpisal in obiskoval predavanja. Osebe pa, za katere se prosi dovoljenje za izpit, so obiskovale predavanja samo kot poslušalci.*
2. *Iz zakona Casati je bila 12. decembra 1835 črtana kraljeva odredba, ki je dovoljevala habilitacijo za privatno poučevanje filozofije in literature kot pravica za izpite na univerzi.*
3. *Ministrstvo nima pravice razsodbe za pripuščanje k takim izpitom po reformi, ki je veljavna v sedanjem sistemu.*
4. *Neizogibno bi nastala ekonomska motnja sedanje uredbe, če bi mogle brez zakonite usposobljenosti opravljati zasebni pouk osebe, ki se niso za to usposobile po zakoniti poti.*
5. *Prav tako prošnji za poučevanje ne pomaga vključitev začasnega dovoljenja kraljevega šolskega nadzornika z dne 2. decembra preteklega leta (poznejšega datuma kot prošnja), ker temu nasprotujejo členi 246, 247 in 254 zakona z dne 13. novembra 1859, ki ne dopuščajo zasebnih šol. Poleg omenjenih pogojev člen 246 zahteva ustrezno usposobljenost učiteljskega zbora.*

Medtem ko podpisani zaradi zgoraj omenjenih razlogov ne more ugoditi vaši prošnji, pa je točno navedel posamezne člene z namenom, da vaša uglednost uvidi, da vam samo zaradi nemožnosti odreka privolitev, in istočasno izreka svoje obžalovanje, da vaši uglednosti ne more ustreči, čeprav se zaveda veliko dobrega, ki ga opravlja s svojo človekoljubno ustanovo.

Za ministra REZASCO

Toda zaradi te zavrnitve don Bosko ni izgubil poguma in je z upanjem, da bo njegov glas prišel do ministra Amarija, napisal naslednjo novo prošnjo:

Ekscelenca!

Podpisani lepo prosi, da bi vaša uglednost hotela prebrati to pisanje, v katerem prosi za uslugo za ubogo učečo se mladino.

V želji, da bi omogočal srednjo izobrazbo otrokom revnih in manj premožnih slojev, sem odprl neke vrste malo semenišče ali gimnazijo v korist dečkom, ki so bili sprejeti v zavetišče, imenovano Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Na tak način je poleg šol za mehanično obrt bila dodana še gimnazija kot novo sredstvo za samostojno vzdrževanje v življenju.

Prosvetno ministrstvo je vedno z naklonjenostjo gledalo na te šole, jih večkrat pohvalilo, jih tudi denarno podprlo in mi v pismu 29. aprila 1857 št. 1585 izrazilo željo, da bi naše šole dosegale čim večji razmah, za kar je bilo pripravljeno prispevati tudi potrebna sredstva.

Lansko leto (1862) smo po nasvetu istega ministrstva zaprosili za redno odobritev in kraljevi šolski nadzornik je dobrohotno z odlokom dne 21. decembra preteklega leta odobril našo prošnjo v sestavi sedanjega učnega osebja. Ti učitelji že sedem let poučujejo brezplačno te naše gojence, ki dosegajo zares lepe uspehe, tako da si služijo pošteno svoj kruh kot učitelji v šolah, kot tiskarji, vojaški starešine, duhovniki in nekateri celo kot državni uslužbenci. Medtem ko ti učitelji poučujejo v gimnaziji, že pet let obiskujejo univerzo kot slušatelji, kot to dokazuje priloženo potrdilo.

Ker je dovoljenje kraljevega šolskega nadzornika samo začasno in ker nimamo izprašanih učiteljev, bi bilo potrebno, da bi ti učitelji naredili redni izpit na univerzi, za kar so po sodbi njihovih profesorjev tudi sposobni.

V ta namen sem skušal doseči ustrezno privoljenje. Toda v dopisu z dne 2. marca mi je bilo rečeno, da ti učitelji ne morejo delati omenjenega izpita, ker so obiskovali predavanja na univerzi iz grškega, latinskega in italijanskega jezika kot navadni poslušalci, ne da bi bili redno vpisani. Vpisali se pa niso zato, ker so revni ter živijo in delajo v dobrodelni ustanovi, in zato niso mogli plačevati taks, ki jih določa zakon z dne 13. novembra 1859.

Po tej obrazložitvi prosim vašo ekscelenco, da bi vzela v dobrohoten pretres naslednje vidike:

- 1. Moralno in materialno podporo, ki ju je prosvetno ministrstvo vedno dajalo tem šolam.*
- 2. Usposobljenost za pouk za posamezne gimnazijske razrede, ki jo je priznal kraljevi šolski nadzornik.*
- 3. Izjave posameznih univerzitetnih profesorjev, v katerih potrjujejo obisk in sodelovanje na predavanjih.*

4. *Človekoljubno službo, ki jo že več kot sedem let opravljajo v tej hiši.*

Iz teh razlogov in zlasti še zaradi velike naklonjenosti vaše uglednosti do oseb in ustanov, ki delajo za ljudsko izobrazbo, ponižno prosim, da bi odobrili obisk imenovanim gospodom univerze, čeprav nimajo potrebnega vpisa, in da bi zato smeli delati izpit iz imenovanih jezikov.

Če bi pa vaša ekscelenca menila, da je usluga, za katero vas prosim, prevelika, bi vas prosil, da bi kot izjemo dovolili to, kot določa zakon 719, člen 5 za univerzo v Neaplju, ki pravi: 'Kdor koli bi hotel na tej univerzi opravljati izpite akademske stopnje, ne da bi bil prej vpisan na univerzo, lahko to stori, če plača vsoto, ki je določena za vpisne takse, in s prispevkom so oproščeni časa, ki bi ga morali uporabiti za obisk kot slušatelji.'

Poln zaupanja, da bo vaša ekscelenca ustregla tej moji ponižni prošnji, vam zagotavljam, da bodo dečki, ki bodo deležni te ugodnosti, ohranili do vas nepozabno hvaležnost. Medtem ko vam iz nebes želim vse najboljše, imam čast, da se izpovedujem za vaše uglednosti vdanega ponižnega služabnika.

Turin, 9. marca 1863

duh. JANEZ BOSKO

To prošnjo je podprl tudi minister Peruzzi, na katerega se je don Bosko tudi obrnil. Vendar ji ni bila odmerjena boljša usoda. Notranji minister mu je 23. marca sporočil naslednje:

Ministrstvo globoko obžaluje, da z našim priporočilom nismo mogli doseči zaželenega uspeha, ko smo ministrstvu za prosveto priporočili, da bi omogočili mladim duhovnikom in klerikom vaše ustanove opraviti izpite na univerzi za usposobitev za pouk na srednjih šolah. Prav tako ministrstvo obžaluje, da ni moglo storiti nič koristnega proti odloku Višjega sveta za ljudsko izobrazbo, ki je končno odločal o celi zadevi.

S tem dopisom se podpisani opravičuje v zadevi vaše prošnje in vam vrača priložene priloge.

Za ministra S. SPAVENTA

Naravnost obupna se nam zdi vljudnost in preračunana uglajenost, s katerima so zavračali don Boskove prošnje. Sam gospod vitez Gatti je don Boska zelo ljubeznivo sprejemal. Hvalil in povelečeval je do nebes njegovo gimnazijo, seveda s pogojem, da bi njegovi učitelji imeli državne diplome. Don Bosko se je znašel med kladivom in nakovalom. Njegovi učitelji so bili prisiljeni opraviti javne izpite z grožnjo, da mu bodo zaprli šolo, istočasno pa je predstavnik ministrstva, to je vitez Gatti, odločil, da takih izpitov ne morejo delati. Don Bosko je potrpežljivo hodil od univerze do šolskega nadzornika, od prosvetnega do notranjega ministrstva. Ni mogoče prešteti obiskov, ki jih je opravil pri raznih uglednih predstavnikih državne uprave. Toda medtem ko so ti gospodje na vsak način hoteli zapreti njegove šole, jih je on na vsak način hotel imeti odprte. Od časa do časa je ponavljal svojim sodelavcem: Nikar se ne bojte, Božje usmiljenje je neskončno.

39.

POGLAVJE

Don Bosko napove, da bosta dva gojenca poklicana v večnost, še preden bodo opravili naslednjo vajo za srečno smrt – Don Boskove besede: sprejemajmo fante, ki jih drugi zanemarjajo; potreba po priročniku za spovedovanje dečkov; konferenca o redovniškem uboštvu; ne nadlegujmo kuharjev s poznim prihajanjem k mizi; neki gojenec v stiski, ker je zapustil oratorij – Don Bosko zbit od utrujenosti spove starega delavca – Na don Boskovo prošnjo odgovori z lastnoročnim pismom – Kleriki iz oratorija strežejo med velikim tednom v katedrali in drugih cerkvah – Klerik Leggero ozdravi od božjasti po don Boskovem blagoslovu – Don Boskove modre besede, ki odpravijo nesporazum v skupnosti – V Mirabellu gradijo zavod – Don Bosko v Astiju – Don Boskovo pismo kapitularnemu vikarju, ki mu priporoča klerike in fante iz Astija za sprejem v oratorij, ki postane tako zanje malo semenišče

MIRNA ODLOČENOST DON BOSKA, ki ve, kaj govori, vliva umirjeno ravnodušje v duše vseh, ki mu pomagajo v oratoriju. Iz razlogov, ki jih ne poznamo, in prav verjetno zaradi izredne don Boskove odsotnosti iz oratorija v zadnjih pustnih dneh niso opravili, kot bi morali, vaje za srečno smrt. Zato je Božji služabnik ob vrnitvi na pepelnico določil, da jo rokodelci opravijo 22. februarja, na prvo nedeljo v postu.

V don Bonettijevi kroniki beremo: »18. februar. Ko je don Bosko priporočil obrtnikom, da bi dobro opravili vajo za srečno smrt, je dodal: To toliko bolj, ker je med vami fant, ki je prihodnjič ne bo več opravljal. Jaz vem, kdo je, in bi ga lahko imenoval, vendar tega ne bom storil. Zato naj se vsak izmed vas pripravi.

Sedaj vsi pozorno opazujemo, ali bo kakor drugikrat zadel v črno.

In don Bosko je imel prav. Nekrološki seznam oratorija pravi: »Dne 23. marca je na svojem domu umrl Janez Krstnik Negri iz Frassinetti Po, star 15 let.«

Določili so, da bo vaja za srečno smrt za dijake v četrtek 5. marca, in don Bosko je to naznanil drugo postno nedeljo.

Don Ruffino je v svoji kroniki zapisal: »1. marec. Don Bosko je zvečer javno povedal, da je med dijaki fant, ki bo samo še enkrat opravil vajo za srečno smrt.«

In nekrolog poroča: »Dne 3. aprila je na svojem domu umrl fant Jožef Scaglietti iz Camagne, star 13 let.«

Medtem ko so gojenci pričakovali uresničitev don Boskove napovedi, je on, kakor da oratorij ne bi bil izpostavljen nikakršni nevarnosti, nadaljeval svoja običajna opravila.

Don Bonettijeva kronika preprosto pripoveduje: »1. marec. Don Bosko je to nedeljo pri konferenci za vse klerike govoril o zavzetosti, da delamo dobro mladini. Z navdušenim srcem nas je spodbujal, da bi se zavzeli zlasti za tiste dečke, ki so zaradi svojih napak bolj zapuščeni kot drugi, in da naj se ne odtegujemo takim, katerih družba nam je zoprna. Končal je z naslednjimi besedami: Tudi ti imajo dušo, ki jo moramo rešiti za vsako ceno.

Ko sem nekega večera ostal sam z don Boskom, sem začel govoriti o ugodnem sprejemu njegove Zgodovine Italije pri vseh in dejal: Don Cafasso je imel zelo prav, ko vam je priporočil, da bi napisali zgodovino Italije namesto priročnika za spovedovanje otrok, kot ste ga vi nameravali.

Don Bosko je odgovoril: Držal sem se nasveta svojega spoštovanega učitelja. Vendar je tudi ta priročnik potreben. Oh, jaz ubogi revež! Vidim, da spovedi mnogih dečkov ne ustrezajo pravilom, ki jih daje teologija. Zlasti pozabljajo na grehe, ki smo jih naredili od osmega do dvanajstega leta, in če spovednik o tem izrecno ne vpraša, se na vse pozabi in tako gradi na zgrešenih osnovah.«

Don Ruffino nadaljuje: »5. marec. Imeli smo konferenco o salezijanski družbi. Potem ko smo prebrali nekaj členov pravil, so vprašali don Boska, ali si lahko kdo ob vstopu v družbo ohrani nekatere predmete, ki jih je prinesel s seboj. Don Bosko je odgovoril: Predmete, ki jih ni dal družbi, da, predmetov, ki jih je dal v last družbi, pa ne. Tisti, ki si hoče take predmete obdržati in jih uporabljati, naj govori s predstojnikom, ki mu bo le težko dal dovoljenje, ker je to v breme hiši.

Vprašali so ga tudi, ali bi kak duhovnik smel darovati kako mašo za svoje starše, ne da bi dobil za to miloščino. Don Bosko je odgovoril ne, razen če prosi dovoljenje predstojnika.

Ko so govorili o nekaterih v hiši, ki so v postnem času hodili pridigat v razne cerkve v mestu in zato, ker so prihajali pozno h kosilu, povzročali nered v kuhinji, je don Bosko odgovoril: Če bi ta nevšečnost zadevala mene, bi jo rade volje prenašal. Toda ker gre tukaj za kuharje, ki imajo že tako težko delo, tega ne morem dovoliti.

7. marec. Sobota. - Potem ko je don Bosko po štiriurnem spovedovanju prišel proti deseti uri zvečer k večerji, ga je čakalo nekaj klerikov in duhovnikov, da bi mu delali družbo. Kakor po navadi jim je pripovedoval stvari za pouk in razvedrilo. Pogovor je nanesel na fanta, ki je iz svojeglavosti zapustil oratorij

in je bil v Toskani. Fant se je pokesal svojega dejanja in sedaj mu piše obupna pisma, polna razočaranja in žalosti, ker je zapustil njega, ki bi ga mogel rešiti nevarnosti sveta. 'Oh, je dodal don Bosko, jaz sem vse predvideval in da bi ga zadržal v oratoriju, sem mu dal na voljo vse, kar bi si mogel želeli. Toda hotel je oditi in sedaj mi ves presunjen govori o stvareh, ki sem jih jaz predvideval.'

8. marec. Nedelja. - Don Boskovo gorečnost je mogoče razbrati iz vsakega njegovega dejanja. Ves zbit od jutranjega spovedovanja je prišel ob devetih iz spovednice, in čeprav je komaj govoril, ob desetih stopil na prižnico, da je nadaljeval pripovedovanje o življenju papežev, kar je vsako nedeljo opravljal z mojstrsko spretnostjo. Ko je proti 10,45 končal nauk in stopil v sobo, ki vodi na prižnico,³³ se je brez moči zrušil na stol. Po kratkem oddihu je brez tožbe vstal in se napotil v svojo sobo. Čeprav ni mogel stati, je hotel delati. Zato je legel v posteljo in začel popravljati tiskarske odtise. Ura je bila 11,30, ko je slišal trkanje na vrata. Vstal je, da bi jih odprl, vendar je moral spet leči v posteljo, ki je bila zelo nizka. Vstopil je neki star delavec, ki se je hotel spovedati. Don Bosko ga je ljubeznivo sprejel, ga poslušal in ga zadovoljnega odpustil.

Zvečer istega dne je don Bosko v imenu nekaterih svojih duhovnikov poslal papežu naslednjo prošnjo:

Presvetli oče!

V želji, da bi mogli bolje opravljati duhovniško službo v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš, duhovniki Angel Savio, Mihael Rua, Janez Cagliari, Janez Francesia, Jernej Fusero in Jožef Bongiovanni iz škofije Turin (Piemont) kleče pred vami, da vam poljubijo sveto nogo, ponižno prosijo vašo svetost, da bi smeli darovati sveto mašo eno uro pred zoro in eno uro po opoldnevu, ko je za to zadosten razlog.

Prav tako v želji, da bi povečali pobožnost v dušah vernikov, imenovani duhovniki, ki se jim pridružuje tudi Viktor Alasonatti tudi iz turinske škofije, prosijo vašo svetost za oblast, da bi smeli blagoslavljeni rožne vence, svetinjice, podobe in podobne premete. Ker je otežena povezava z Rimom, bi to uslugo prosili za sedem let.

Turin, 8. marca 1863

Odgovor na to prošnjo je don Bosku pripravil eno največjih radosti: sveti oče ga je podpisal lastnoročno, kakor je to mogoče preveriti pri uglednem gospodu Bosku iz Ruffina Alerame, ki je prosil, da bi mu izročili ta dragoceni podpis.

Pro gratia, juxta petita (Se ugodi izraženi prošnji).

Plus PP. IX

Dne 26. aprila 1863

³³

Iz sobe, ki je na desni strani glavnega oltarja, je dostop do prižnice po majhnih stopnicah.

Istočasno je don Bosko storil vse potrebno, da bi njegovega klerika Petra Leggera pripustili k svetim redovom, in je v ta namen vložil prošnjo na škofijsko pisarno. Ta mu je odgovorila:

Zelo spoštovani gospod!

Moram sporočiti vaši uglednosti, da je gospod generalni vikar, potem ko je temeljito preudaril zadevo klerika Leggera, in na osnovi poročil, iz katerih je razvidno, da je v njegovem sorodstvu po materini strani bilo nekaj primerov božjasti, odločil, da ne bo poročal sveti kongregaciji, ker bi bil odgovor, ko bi vse pojasnil, negativen, ker gre za zelo verjetno ponovitev napadov božjasti. To pomeni, da ne bi dobil dovoljenja za posvetitev, ker gre za božjast in je zato klerik neregularen. Zato je nujno potrebno, da vaša uglednost postori vse potrebno, da prepriča imenovanega klerika, da si izbere kak primernejši poklic. Meni je zaradi tega zelo hudo, vendar si ne morem kaj, da se ne bi pridružil sodbi generalnega vikarja, ker sem tudi jaz istega mnenja.

Prosim vašo uglednost, da ne bi pozabili določiti dva klerika za strežbo pri obredih velikega tedna v stolnici. Želim, da bi bila med najbolj izkušenimi v svetih obredih.

Prav tako prosim v imenu samostana Dobrega pastirja, da bi poslali dva, ali če je mogoče, tri klerike za obrede velikega tedna, kot ste to storili že pretekla leta (dvakrat). Pri tem vam kličem v spomin, da so ti obredi zelo zgodaj zjutraj in zato v poznejših urah lahko pomagajo pri obredih tudi v kaki drugi cerkvi.

Kličem vam prav tako v spomin, da se v sredo začenjajo duhovne vaje za vse klerike v Turinu. Poskrbite, da se bodo tudi vaši gojenci udeležili duhovnih vaj, saj zato ni pouka.

Spoštljivo vas pozdravlja vdani in hvaležni služabnik

AL. VOGLIOTTI, generalni provikar

P. S.: Odločil sem se sodelovati z nekaj ducati opek pri cerkvi v čast Mariji Pomočnici kristjanov, in to takrat, ko se bo začela gradnja.

To pismo smo objavili zato, da se spomnimo enega izmed toliko nenadnih ozdravljenj, ki jih je don Bosko dosegel s svojim blagoslovom. Proti koncu leta 1861 je prišel v oratorij iz semenišča v Braju klerik Peter Leggero. Ker mu je nenadna strela povzročila božjast in ker so se napadi začeli ponavljati, je moral opustiti študij. On pa je kljub temu gojil v srcu živo zaupanje v Gospoda, da mu bo priskočil na pomoč, ga rešil njegove bolezni in bo mogel zato nadaljevati svoj študij. Predstavil se je Božjemu služabniku, ta ga je sprejel v svojo hišo in mu dejal: Opraviva skupaj devetdnevnicu. Molil in prosil bom tudi jaz in videl boš, da ti bo presveta Devica Marija priskočila na pomoč. Nato ga je blagoslovil. Od tistega trenutka se je dobremu kleriku zdravje začelo izboljševati, tako da so v kratkem napadi minili in se mu vse leto niso pokazali znaki bolezni.

Don Bosko je bil prepričan, da mu je presveta Devica podelila trajno zdravje. Zato je prosil škofijsko pisarno, da so mu dovolili nadaljevati študij teologije. Provikarjev odgovor je bil zavrnilen, don Bosko pa, ker je predvideval, koliko dobrega bo storil na evangelijskem področju, se je trudil, da je bil končno le posvečen v duhovnika. Postal je učen in pobožen duhovnik. Najprej je bil župnik v Candiolu in papež Leon XIII. ga je hotel imenovati za škofa. Toda Leggero je toliko prosil in navedel toliko razlogov, da ga je papež oprostil te velike odgovornosti. Končno je bil 1887 izbran za kanonika kurata stolnice v Turinu, kjer je sedel v koru skupaj s samim kanonikom Vogliottijem. Kanonik Anfossi poroča: Jaz sam sem bil priča tega dogodka in tudi velečastiti Leggero je vse potrdil. Dejal je, da je bilo ozdravljenje pravi čudež Božjega služabnika, ter dodal: Don Bosko je bil zame vedno kakor drugi oče.

V teh dneh je don Bosko k dokazom svoje dobrote dodal še dokaze svoje modrosti in pravičnosti. Nikakor ni dopuščal pomanjkanja spoštovanja do avtoritet. In tako se je zgodilo, da je nekî asistent, ki ni bil posebno priljubljen, potem ko so ga nekateri zasramovali, v jezi dvignil roko in udaril. To nasilje je vzbudilo v skupnosti veliko nezadovoljstvo, ker dečki niso bili navajeni nanj. Tisti večer so napeto pričakovali, kaj bo rekel don Bosko, ki je potem, ko je na samem opozoril asistenta, stopil na prižnico. Resnega obraza je dejal, da vsi dobro vedo, kako zelo mu je hudo ne samo, če sliši, da je bil kdo tepen, temveč tudi, če zve, da so koga preveč ostro pokarali. On da je odločno proti takemu ravnanju. Potem je nadaljeval rekoč, kako so nekatere nevljudnosti in nekatera zasmehovanja enega izmed klerikov, od katerega ne moremo zahtevati junških dejanj zatajevanja, tako razjezili, da tega ni mogel prenesti. Njegovo ravnanje pa je bilo znamenje nepokorščine, ki nikakor ne more ostati nekaznovano. Vsekakor pa je najbolje, da se taka nasprotovanja rešujejo na miren način. Zato naj se nikdar več zgodi nesramno obnašanje in s tem tudi ne nasilje. Pri teh besedah se je ustavil, obraz se mu je razjasnil in s svojim običajnim ljubeznivim smehljajem je nadaljeval: Rad bi, da bi iz ljubezni, s katero vas ljubim, storil nekaj nemogočega. Žal mi je za udarce, ki ste jih prejeli, vendar vam jih ne morem odvzeti. Ob tem so se vsi zasmeli, razblinilo se je slabo razpoloženje in rečemo lahko, da sta se pravičnost in mir poljubili.

Ta dogodek, ki sam v sebi ni posebno pomemben, smo omenili na tem mestu zato, da bi še enkrat pokazali, kako so bile te stotine prič don Boskovega življenja bistri, živahni in niso dopuščali nikakršnega nasilja ter zahtevali spoštovanje njihovega dostojanstva. V oratoriju ni bilo drugega sredstva vladanja kot prepričevalna beseda.

Medtem je v Mirabellu raslo obširno poslopje za zavod in konvikt oziroma malo semenišče za škofijo Casale, kakor je določil don Bosko. Jeseni 1862 so za-

čeli kopati temelje. Marca leta 1863 je delovodja Giosuè Buzzetti začel postavljati zidove, da bi bilo vse končano do avgusta. Stroški so znašali več kot 100.000 lir. Toda don Bosko se je zaupal Božji previdnosti. Nekaj je prispevala družina Prove-ra, velikodušni darovi grofice Callori pa so odločno podprli gradnjo.

Don Bosko, ki se je zadrževal v tistih krajih, je šel v Asti, da je pri kapitularnem vikarju mons. Sossiju poskrbel za fante in klerika, ki so bili v oratoriju iz te škofije. Pozneje mu je pisal naslednje pismo:

Predragi gospod vikar!

Tisti dan sem želel govoriti z vami, toda ko sem prišel k vam, ste se ravno pripravljali na odhod v Turin in zato je bilo to nemogoče. Večkrat sem bil tudi na stanovanju teologa Magnoneja, pa ga nisem nikoli dobil, zato vam pisno sporočam pogloblitve stvari, ki zanimajo nas kot vas.

V pismu iz preteklega oktobra 1861 ste kleriku F... dali popolno mesečnino 4. frankov in obema bratoma po 25 frankov za vsakega.

Preteklo jesen ste v pismu ali v dogovoru za ta dva zadnja privolili v celo mesečnino. Kar se tiče Preda, sva se dogovorila z gospodom teologom Magnonejem. Prav tako mi je župnik iz Tiglioleja pisal, da sta v pogovoru določila, da boste dali v dar 100 frankov za dečka Dominika Gaya iz tistega kraja, ki je dijak 2. razreda gimnazije v naši šoli.

Glede teh fantov je za to leto vse dogovorjeno: Upam, da ne bo kakih sprememb, ker mi je med letom nemogoče dogovarjati se s starši o teh stvareh. Tudi v naslednjih letih bo semenišče v Astiju storilo, kar pač more, in jaz se bom potrudil, da bom pomagal, kakor mi bodo dovoljevala moja izčrpana finančna sredstva.

Poleg omenjenih fantov imam še 13 Astižanov, ki vsi veliko obetajo. Večina jih je popolnoma zastoj, nekateri plačujejo nekaj, nobeden pa celotne mesečnine. Želel sem vas prositi, da bi podprli te fante, ki toliko obetajo, ko sem pa slišal o težkem finančnem položaju semenišča, nisem o tem več govoril. Želel bi vam priporočiti samo Alojzija Preteja iz Agliana, dijaka druge retorike, ki si zelo želi obleči duhovniško obleko. Pretekla leta so starši plačevali nekaj mesečnine, letos pa so prišli in rekli, da ga bodo vzeli iz oratorija in odpeljali domov, ker nimajo več s čim plačevati. Pisal sem vam pismo in potem še eno in vaši uglednosti razložil nastali položaj. Prosil sem vas za pomoč in podporo. Vendar mi pravijo, da teh pisem niste dobili. Upam, da vas bo to pismo dobilo. Zato vam primer toplo priporočam.

Ko boste prihodnje leto 1863/64 odprli lastno malo semenišče, boste lahko stvari uredili po svoje. Tudi jaz bom naredil svoj obračun quid valeant humeri. Če bi gospod teolog Magnone mogel plačati račun, ki sem mu ga poslal po gospodu kanoniku Ballariu, bi mi naredil veliko uslugo, zlasti če pomislimo na potrebe, v katerih je naša hiša.

Bog naj vas obdari z milostjo in zdravjem; ohranite v naklonjenosti in dobroti zvestega in vdanega prijatelja in služabnika.

Turin, 3. marca 1863

duh. JANEZ BOSKO

Oratorij je bil torej tri leta malo semenišče škofije Asti.

40.

POGLAVJE

Veliki teden – Don Bosko omedli v zakristiji – Odgovor tistemu, ki mu svetuje počitek – Opozarja, da en človek velja samo za enega človeka – Krepost nekaterih fantov – Bog usliši prošnje tistih, ki za don Boskovo olajšanje prevzemajo njegove bolečine – Pričevanje o tem – Don Bosko vodi sestanek Družbe Brezmadežne in spodbuja fante, ki so se vrnili s počitnic – Pismo kardinala Marinija potrjuje papeževo naklonjenost do don Boska – Kanonik Gastaldi in kleriki v oratoriju; njegovo Katoliško branje; zavrača don Boskove nasprotnike – Don Bosko ne pričakuje plačila sveta – Don Bosko podpira sveto delovanje, ki se ga ne tiče – V pismu prosi podporo markiza Fassatija – Duhovne vaje v oratoriju: don Boskovi nasveti fantom; urnik – Mati Božja Marija pomiri nemirno vest – Don Bosko napoveduje prihodnost nekaterih fantov – Večerni govor: razlaga ognjene krogle, ki prihajajo iz oratorija; nekdo je slabo opravil duhovne vaje; on je jasno poznal stanje vesti vseh fantov – Pričevanja – Spomini fantu, ki je šel k prvemu obhajilu – Molitve za dva umrla gojence – Kapitelj sprejme nove sobrate

OD 25. FEBRUARJA SO Z VELIKO GOREČNOSTJO opravljali postni katekizemski pouk v raznih oratorijih in 29. marca so obhajali cvetno nedeljo. V sredo 1. aprila je veliko gojencev, potem ko so opravili duhovne vaje, za osem dni šlo na velikonočne počitnice v domači kraj. Že več let so v cerkvi sv. Frančiška Saleškega opravljali obrede velikega tedna in don Alasonatti jih je navdušeno vodil. Don Bosko je pridržal sebi obrede umivanja nog na veliki četrtek, medtem ko je bil pri drugih obredih vedno točno navzoč.

Tega leta je ves izmučen od spovedovanja zunanjih gojencev omedlel v zakristiji. Ko se je zavedel, je popil malo mleka in nadaljeval svoja opravila, čeprav so mu zdravniki zabičali, naj ostane nekaj časa v svoji sobi.

– Vendar bi si lahko vzeli malo časa za počitek, so mu govorili fantje.

– Kako hočete, da bi počival, jim je odgovarjal, ko pa hudič nikoli ne počiva.

Vendar je potem klerikom povedal: En človek velja samo za enega človeka. Nobeden se ne sme truditi za dva, ker se prehitro izčrpa in je potem nesposoben za delo prav v trenutku, ko bi bil najbolj potreben.

Toda njegov zgled je nujno nasprotoval njegovim besedam, čeprav mu je bila od časa do časa dobrodošla zavzetost njegovih gojencev. Povedali smo že, kako je don Bosko v prejšnjih letih, ko je videl kakega fanta, da je trpel hude bolečine, prosil Gospoda, da bi njemu poslal tiste bolečine, in kako je bil uslišan. Sedaj pa se je dogajalo, da so mu fantje vračali njegove nekdanje odpovedi, ko so ga videli bolnega in ugotavljali, da ga bolečine ovirajo pri delu.

V don Bonettijevi kroniki beremo: »Ko je don Bosko 9. aprila govoril, da se čuti bolj pri zdravju, je dodal: 'Molitve dečkov so učinkovite. Med vami je eden, ki mu je zadosti, da moli, in že doseže, da bolečine, ki me mučijo, prenehajo in preidejo nanj. Jaz ga potem priporočim Dominiku Saviu, da ga ozdravi, in tako se v kratkem oba počutiva dobro.'

Dodal je še: 'V hiši imamo nekaj fantov in nekaj klerikov, ki so tako krepotni, da pustijo za seboj samega sv. Alojzija, če bodo šli naprej po poti, po kateri so začeli hoditi. Skoraj vsak dan vidim v hiši stvari, v katere ne bi verjel, če bi jih bral v knjigah. Toda Bog dopušča, da se to dogaja pri nas.'«

Don Bonetti piše v svojih spominih: »Jaz poznam tistega srečnega fanta, ki ima dar, da prevzema bolečine našega dobrega očeta. Dobra prijatelja sva si, in ko sem ga od časa do časa videl bolnega, sem o tem govoril z don Boskom in mi je med drugim dejal naslednje: 'Bojim se, da boste tega fanta izgubili, če mu ne boste olajšali bremena. Tak, kakršen je, je že slabega zdravja in ne bo vzdržal veliko časa.' Ko sem še istega večera fantu dajal pogum, mi je rekel: 'Jutri bom zdrav, don Bosko mi je to povedal.' In tako se je zgodilo. Drugi dan je šel v šolo, prišel z drugimi h kosilu, medtem ko prejšnji dan njegov želodec ni prenesel niti navadne kave. Zelo sem se začudil, ker sem bolj kot drugi tovariši dobro poznal njegovo slabo zdravstveno stanje. Vendar nisem nič vedel, da fant trpi don Boskovo bolezen. Ko sem nekega večera bil pri don Bosku in sem ga vprašal o njegovem zdravju (prejšnji dan se je silno slabo počutil), mi je rekel, da se počuti bolje, in dodal: 'N. N. prevzema moje bolezn.' Tedaj sem začel razumevati nagle spremembe zdravja tako pri enem kakor pri drugem in sem se prepričal, da se Bog pogosto šali z dušami, ki ga imajo rade.«

Tudi don Francesca poroča o podobnem dogodku. Don Boska so nekega jutra bolele oči. Toda nekaj ur pozneje, po kosilu, je bil popolnoma zdrav. Ko sem

ga vprašal o vzroku tako nagle izboljšave, je odgovoril, da so njegove očesne bolečine prešle na oči nekoga drugega, ki je prosil Boga, da bi mu jih poslal zato, da bi razbremenil don Boska.

Don Anton Sala je želel dobiti potrdilo o tem čudnem pojavu. Potem nam je velikokrat pripovedoval, kaj se je zgodilo njemu samemu. Bil je z don Boskom v Rimu. Don Bosko bi moral govoriti na nekem sestanku, vendar ga je mučil tako močan glavobol, da ni mogel iti iz hiše. Razpravljati bi moral o nadvse pomembnih stvareh. Ko ga je don Sala videl v takem stanju, mu je dejal: 'Če bi bilo zadosti, da prosite Gospoda, da vaše bolečine prenese name, jih rade volje sprejemem. Tako boste mogli opraviti svojo nalogo.'

- Oh, ubogi don Sala! je odgovoril don Bosko, prepuščam ti svoje bolečine, dokler bo trajal sestanek. Don Bosko je odšel iz hiše in don Sala je začel mučiti hud glavobol, ki je prenehal, ko se je don Bosko vrnil. Take stvari so se zgodile večkrat tudi drugim.

Istega dne, 9. aprila, nadaljuje don Bonetti, je don Bosko, medtem ko so se dečki vračali z velikonočnih počitnic, vodil sestanek o brezmadežnem spočetju. Na koncu je povzel besedo in nam med drugim priporočil naslednji dve stvari v korist naših fantov. - 1. Vsak izmed vas naj bo zelo pozoren na vsakega fanta, ki prihaja z velikonočnih počitnic; pojdite ga pozdravit in tako začnite svoje prijateljske odnose. Vedite, da vaši varovanci potrebujejo nasvetov, in te jim dajajte zlasti v teh dneh. Vse proste dni in zlasti ob četrtekah naj vsak poskrbi, da se bo pogovoril s svojim varovancem. Vsakokrat, ko vidite, da je potreben opomin, ga ne opustite, poiščite ga, vzemite ga na stran in mu ljubeznivo zaupno povejte, kar je treba. - 2. Še nekaj bi vam rad priporočil. Ko greste k spovedi, skušajte s seboj pripeljati tudi svojega varovanca. Recite mu: Grem k spovedi, vendar pa ne bi rad šel sam. Pojdi z menoj in mi delaj družbo. Mogoče bo šel in tako dobil priložnost, da bo govoril s spovednikom. Če bo razpoložen, bo dobil odvezo, če pa ne, pa vsaj nekaj dobrih nasvetov.' Končno je dejal, da šteje to družbo za svojo kraljevo gardo. Kralj se čuti na svojem prestolu tako dolgo varnega in spravi v beg svoje sovražnike, dokler ga podpira kraljeva garda. Tako si on želi z našo pomočjo pregnati sovražnike duš in ohraniti v hiši prestol za Gospoda.'

Plemeniti piemontski gospodje in duhovniki so se tiste dni vrnili iz Rima, kjer so po don Boskovem priporočilu lahko bili navzoči pri obredih velikega tedna pri sv. Petru.

O enem izmed teh, ki je še ostal v Rimu, je kardinal Marini takole pisal don Bosku:

Velečastiti gospod!

Osebe, ki mi jih priporoča vaša uglednost, so mi pri srcu kakor sam don Janez Bosko,

zato sem s pravim zadovoljstvom sprejel kanonika Davicina, ki mi je zato, da bi mogel bolje videti obrede velikega tedna, služil za vlečkarja.

Prihodnji ponedeljek, upam, bom mogel predstaviti svetemu očetu gospoda, ki ste mi ga priporočili. Zahvaljujem se vam za uslugo, da ste mi dali priložnost spoznati dobrega duhovnika.

Veseli me napredek vaših dobrodelnih ustanov v Turinu. Ker vam ne morem drugače priskočiti na pomoč, prosim Boga, da vas blagoslavlja. Sveti oče je blagovolil z menoj govoriti o vas, in ko sem mu govoril o kanoniku Davicinu in njegovi službi vlečkarja, ga je sveti oče imenoval Pro Bosco (za Boska).

V želji, da bi vam bil vedno v vsem na uslugo, kolikor mi je dopuščeno, sprejmite zagotovilo mojega resničnega spoštovanja.

Rim, 18. aprila 1863

Služabnik in prijatelj P. kardinal MARINI

Kanonik Lovrenc Gastaldi, ki je izstopil iz rosminijanske družbe, je pogosto prihajal v Valdocco, kjer je ob nedeljah pridigal v veliko duhovno korist vseh. Na izrecno don Boskovo prošnjo je dva meseca vsak teden prihajal v oratorij, kjer je predaval duhovnikom in klerikom o cerkvenem govorništvu. Njegova predavanja so bila zelo koristna zaradi jasnosti in točnosti njegovih izvajanj.

Od časa do časa je bil pripravljen načeti polemike o verskih stvareh. V času svojega bivanja na Angleškem je imel priložnost študijsko se ukvarjati s tedanjimi razmerami protestantizma, s tesno povezanostjo revolucije s krivo vero, z značilnostmi tedanjega časa in moralnimi tegobami, ki mučijo družbo.

Kleriki in duhovniki učitelji so z don Boskovim dovoljenjem pogosto hodili v kanonikovo hišo, kjer so dobivali nasvete za teološki študij, ponavljali moralko in se tudi spovedovali. Med temi sta bila don Anfossi in don Dominik Bongiovanni.

Kanonik Gastaldi je kazal veliko naklonjenost do don Boska in do njegovih ustanov.

V maju in juniju je na don Boskovo prošnjo pripravil zvezek za Katoliško branje z naslovom *Življenjepis duhovnika Janeza Marije Vianneyja, župnika v Arsu*, ki ga je napisal duhovnik kanonik kolegialni teolog Lovrenc Gastaldi. V dodatku je bilo zbranih veliko poglavitnih resnic naše svete vere, ki jih je ta Božji služabnik poudarjal v svojih katehezah in govorih.

»Kanonik Gastaldi, piše don Bonetti, je bil ena tistih osebnosti, ki zaslužijo vse priznanje in ga je tudi don Bosko nadvse spoštoval. Nekega dne v tednu po beli nedelji je bil v družbi več duhovnikov in laikov. Pogovor je nanesel na don Boska in kritizirali so njegove dejavnosti in njega. Kanonik je molčal. Ko je videl, da so vsi povedali, kar so imeli povedati, je rekel: 'Oprostite, prosim, za trenutek. Zdi se mi potrebno, da na kratko odgovorim na vse, kar ste povedali. Jaz poznam

don Boska že dolgo, pogosto zahajam v njegovo ustanovo in zato z vso odkritosrčnostjo pravim: Vse, kar ste povedali, je neresnično. Bil sem pozoren, če bi kdo povedal kaj resničnega. Pa ni nobeden ničesar. Zato ste vi, gospodje, pravi nevedneži o vsem, kar se tiče don Boska, ali pa ste pravi obrekovalci. In kakšno srce imate, gospodje, da na tak način kritizirate človeka, ki se vsega daruje za blagor mladine! Še vi naredite kaj podobnega, če ste tega sposobni.'

Ko so kleriki zvedeli za to, kar se je zgodilo, so don Bosku poročali, da so nekateri govorili slabo o njem. Tedaj je don Bosko, ne da bi se tudi najmanj razburil, dejal: 'Prav nič se ne čudim, da nekateri govorijo slabo o meni. Kdo je bolj svet od kanonika Anglesia? Izzivam najbolj strogega teologa, da najde v tem človeku samo eno obsodbe vredno dejanje. In kljub temu moram pogosto poslušati, kako o njem zelo slabo govorijo, češ da je ošaben, da je strog, da ne pozna sočutja in podobne stvari. Nemogoče je ugajati svetu. Najboljši nasvet je to, da delamo dobro, kolikor moremo, in ne pričakujemo plačila od tega sveta, temveč od Boga.'

V tem prepričanju je delal dobro, kjer je le mogel, in don Ruffino je meseca aprila 1863 zapisal naslednje: »Don Bosko ima letos brez števila izdatkov. Nove stavbe v oratoriju v Valdoccu, nova cerkev, za katero so položili temelje, zavod v Mirabellu, da ne naštevamo vseh vsakdanjih izdatkov. Ko si medtem mislimo, da don Bosko ne bi smel iskati še dodatnih načinov za izdajanje denarja, najde vedno način kako priskočiti na pomoč raznim dobrim pobudam. V predmestju S. Salvario zidajo cerkev z darovi velikodušnih oseb. Gre za rešitev duš, kjer skušajo poskrbeti za duhovno hrano množice oseb, ki v preobljudenem Turinu trpijo duhovno pomanjkanje. To je za don Boska zadosten razlog, da tudi on kljub lastnim potrebam pošlje župniku don Arpinu, kolikor je mogel najti v svojih žepih, to je 200 lit, in k temu še nakupi srečke loterije, ki so jo priredili za stavbo novega svetišča. Dokaz za don Boskove stiske je pismo markizu Fassatiju:

Veleugledni in predragi gospod markiz!

Če hočete, gospod markiz narediti slavno delo, imate sedaj priložnost za to: do jutri dopoldne ob desetih moram plačati tri tisoč frankov peku, pa do sedaj še nimam niti solda v žepu. V tem izredno težkem trenutku se priporočam vaši dobroti. Gre za to, da damo jesti lačnim ljudem. Čez dan se bom oglasil pri vas in vi mi boste dali, kar vam bosta Gospod in preblazena Devica Marija navdihnili.

Bog naj blagoslovi vas, gospo markizo in Azelio in vam vsem podeli zdravja in milosti z lepim plačilom v domovini blaženih. Amen.

S polnim spoštovanjem se izjavljam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

Turin, 18. aprila 1863

duh. JANEZ BOSKO

Potem ko je don Bosko pisal pismo markizu in kdo ve koliko drugim svojim dobrotnikom, so se v oratoriju začele duhovne vaje.

Don Ruffino piše v kroniki: »V nedeljo 19. aprila zvečer so se začele duhovne vaje. Don Bosko je imel po večernih molitvah govor. Priporočil je strog molk, razen med odmori, v katerih je prepovedal kričave igre, vštevši z žogo. Dovolil pa je *barra rotta*. Fante je prosil, da bi mu med duhovnimi vajami napisali listek, na katerega bi zapisali: 1. česa se bodo izogibali, 2. kaj hočejo storiti. Dodal je: Jaz bom te listke ohranil, najprej za spomin na duhovne vaje in potem zato, da bom, če kdo ne bo zvest danim obljubam, vzel tisti listek in mu ga dal prebrati. Glejte, jaz hranim še vedno listke, ki so mi jih napisali fantje leta 1845. Vse te listke od časa do časa prebiram.

Kar pa vam še posebej priporočam, je izpolnjevanje urnika, zlasti ko je treba iti v cerkev. Potem pa, da storite vse, da bodo pridigarji, ki so prišli zato, da vam storijo dobro, zadovoljni z vami. Oni so pripravljene storiti dobro hiši ne samo duhovno, temveč tudi materialno in zato je potrebno, da vidijo, da ste lepo vzgojeni. Zato jih, ko jih boste srečali na dvorišču, na hodniku, ljubезno pozdravite, pa ne z žalostnim, temveč veselim obrazom. Glejte, jaz sem zelo ponosen, če mi kdo pove, da so naši fantje dobri in lepo vzgojeni. Zato pa je potrebno, da se pokažete take in zato tudi skušajte biti taki.

Kako naj se obnašate, pa vam bodo povedali pridigarji. Zato bodite pozorni pri pridigah in si dobro zapomnite zlasti tisto, kar vam bo povedal kanonik Gastaldi, ki ima navado, da med odmori sprašuje, o čem je pridigal. Ne bi rad, da ne bi znali odgovoriti.³⁴

Duhovne vaje so opravili z veliko gorečnostjo; eden izmed gojencev je naredil sklep, da ne bo govoril.

Kolikor se spominjam, je o teh dneh odrešenja neki fant, ki je sedaj duhovnik, leta 1863 napisal kratko poročilo:

»V treh dneh duhovnih vaj dijakov tega leta, ko sem bil v prvi gimnaziji, sem bil zelo zaskrbljen zaradi vprašanja, ali so mi bili odpuščeni grehi prejšnjega življenja, in to kljub temu da mi je don Bosko pri spovedi zagotovil, da naj ne mislim več na preteklost, da naj bom miren in prepuščam njemu vso odgovornost. V noči po moji spovedi se mi je v sanjah prikazala lepa gospa, oblečena kot kmetica, veselega in prijetnega obraza. Ko me je videla tako žalostnega, mi je dejala: 'Od

³⁴ URNIK MED DUHOVNIMI VAJAMI

5.30 vstajanje; 6.00 molitve – Prva ura – Pridi, Stvarnik Sveti Duh – Miserere – Premišljevanje – Maša – Tretja ura – Zajtrk; 9.30 Seksta – Nauk – Pesem Hvalite Marijo – Zbranost v tihoti; 11.30 Obisk Najsvetejšega z Vencem presv. Srca Jezusovega – Deveta ura – Izpraševanje vesti – Raduj se, Kraljica; 12.00 Kosilo in odmor; 2.00 Litanije vseh svetnikov – Zasebno delo in duhovno branje 3.15 Večernice in sklepnice – Nauk – Pesem Zdaj, sinovi, zapojmo – Malica in odmor; 5.30 Jutranjice in hvalnice – Premišljevanje – Miserere – Rožnic venec – Premišljevanje – Raduj se, Kraljica. *Bog, duša, večnost.*

trenutka, ko si se odločil, da me boš častil in se za vse življenje meni posvetil, ti je bilo vse odpuščeno. Ne vznemirjaj se več zaradi svoje preteklosti. Bodi samo vedno zvest svoji obljubi in ne boj se ničesar.' Ko je to izgovorila, je izginila in jaz sem se zbudil. To so sicer samo sanje, vendar so mi ostale močno vtisnjene v spomin in so me zelo potolažile in pomirile, ker so bile potrdilo don Boskovih besed.«

»Dne 2. aprila, nadaljuje don Ruffino, je bil don Bosko v obednici ob kuhinji in kot po navadi ga je obkrožala skupina fantov in klerikov, ki so pozorno poslušali vsako njegovo besedo. Prijetno je kramljajal z njimi, jim pripovedoval zanimivosti, prepletene z moralnimi nauki. Kar nenadoma pa je prekinil pogovor o vsakdanjih stvareh, jih smehljaje se pogledal in dejal: 'Kako zelo me veseli, ko mislim na dobro, ki ga boste vi naredili v Cerkvi.'

Eden izmed fantov ga je vprašal: 'Bo kdo izmed nas postal kaj posebnega?'

Don Bosko je pogledal okoli sebe, ugotavljal, kdo je navzoč, pogledal vsakega v obraz in dejal: 'Čujte, dva izmed vas, ki ste sedaj tukaj, se bosta odlikovala v znanosti in pobožnosti, dva pa v slabem.' Vsi so se začudili, on pa je dodal:

'Za izpolnitev tega, kar sem povedal, bo treba počakati deset let. Tedaj boste rekli: Ko je bil don Bosko še živ, nam je povedal to in to. Tedaj boste tudi videli, kateri so postali nekaj posebnega.'

Fantje so zaradi povedanega malo užaloščeni. Dva se bosta izkazala v hudobiji? Tedaj je Joahim Berto, učenec prvega razreda gimnazije, pristopil bliže don Bosku in ga po tiho vprašal na uho: 'Sem mogoče jaz tisti, ki se bo izkazal v hudobiji?' Don Bosko ga je pritegnil k sebi, ga stisnil na srce in mu z vso ljubeznijo smehljaje se rekel na uho: 'Še več, od tebe pričakujem velike stvari.'

Don Ruffino je v poročilu o tem dogodku dodal:

»Navzoči fantje so bili: don Jožef Bongiovanni iz Turina, brata Dominik in Jakob Ruffino, klerik Štefan Chicco iz Sommarive, Peter Racca iz Volvere, Simon Lupatto iz Cambiana, Avgust Costa iz Pinerola, Janez Costa iz Spezie, Julij Barberis iz Mathija, Cottino (rokodelec), Joahim Berto, Odon Ternavasio iz Bràja, klerik Selvatik Buratto, Jožef Pittaluga iz Tortone, Viljem Gorelli, Ecclesia iz Noneja, Tamietti, Baccolla, Sandrone, Filip Patarchi iz Rima, Martina, Avgust Croserio in klerik Gallo, ki je prišel iz Chivassa, kjer je asistent Nasi.

Dne 23. aprila, piše don Dominik Ruffino, je po končanih duhovnih vajah don Bosko po večernih molitvah takole govoril:

Včeraj zvečer se je videla nad našo hišo ognjena krogla. Mnogi bi radi vedeli, kaj to pomeni. Povedal vam bom, da če je v starih časih na koga padel ogenj, je bilo to znamenje kazni. Vendar jaz ne morem verjeti, da bi Gospod kaznoval našo hišo. Toda če hočete, da

vam dam kako razlago, vam bom povedal: mnogi izmed vas niso dobro opravili duhovnih vaj. To je verjetno znamenje, da jim Gospod še daje čas, da se spreobrnejo.

Druga stvar, ki vam jo hočem povedati, je to, da sem med temi duhovnimi vajami zaradi fantov bil v nekem stanju, v katerem sem bil samo enkrat v življenju. Vse te dni sem imel pred seboj odprta srca vseh fantov, kakor če bi bila pred menoj odprta knjiga. Videl sem jasno in razločno vse njihove grehe in njihove duhovne zmede, tako da mi je bilo vseeno, ali so mi svoje grehe povedali ali ne. Razlika je bila ta, da če so govorili oni, je bilo, kakor da bi prebrali eno besedo na začetku in drugo na koncu knjige, ki sem jo imel pred seboj, če pa sem govoril jaz, sem jim povedal vse grehe drugega za drugim in popolnoma jasno. Poleg tega sem na koncu spovedi lahko povedal vsakemu nasvet, ki je bil odgovor na vse njihove potrebe. Ko so se končali ti dnevi, sem se vrnil v nejasnost. Poskušal sem se spomniti nocoj, pa je bila vse samo velika tema.

Mogoče me bo kdo vprašal: Don Bosko, se še spominjate tega, kar ste videli v srcu vsakega izmed nas? Odgovorjam, da se spominjam samo kake stvari, pa zelo nejasno, kakor nekdo, ki je prebral kako knjigo, pa od vsega le malo ohrani v spominu in še to samo zelo nejasno. Zato vam sedaj priporočam, da si vsak dobro zapomni nasvet, ki sem mu ga dal pri spovedi, in ga skuša uresničiti. Če mi je to dejstvo povzročilo veliko veselje, pa sem občutil veliko žalost, ker jih veliko ni prišlo k meni. Dal sem jih poklicati, pa jih ni bilo, drugi so obljubili, da bodo prišli, pa jih prav tako ni bilo. Ne bom rekel, da so ti slabo opravili duhovne vaje. Toda če bi prišli k meni, bi mogli bolje urediti stvari svoje duše.

V potrdilo tega, kar je povedal don Bosko, jaz Dominik Ruffino lahko potrdim, kako mi je eden izmed fantov, ki je šel k spovedi k don Bosku, povedal, da je hotel opraviti navadno spoved, vendar mu je don Bosko svetoval, naj opravi spoved iz vsega življenja. Fant mu je odgovoril, da bi jo bil pripravljen opraviti, vendar se tedaj ni čutil pripravljenega. Tedaj mu je don Bosko dejal: 'Naj te to ne skrbi. Česar ne boš povedal ti, bom povedal jaz.' In začel mu je naštevati grehe, povedal mu je vse, ne da bi povedal enega preveč.

Neki drug fant mi je zaupal, da se je šel spovedat nekega greha, katerega ga je bilo zelo sram. Don Bosko mu ga je povedal in mu celo nakazal okoliščine, ki jih po zgolj človeškem védenju ni mogel imeti.

Don Ruffino nadaljuje: »25. april. Vprašal sem don Boska, ali mu je tako jasno branje vesti dano samo med spovedjo ali tudi drugače. Odgovoril je: V vsaki uri dneva, tudi zunaj spovedi.«

V tistih dneh je don Bosko pisal enemu izmed sinov viteza Ksaverija Collegna di Provera:

SPOMINI NA PRVO SVETO OBHAJILLO

1. Beg pred brezdeljem. Pridnost v izpolnjevanju dolžnosti.

2. Pokorščina predstojnikom, zlasti gospodu očetu.

3. Pobožnost v cerkvi, dobrohotnost v domači hiši, spoštovanje do vseh.

4. Pogosta spoved in obhajilo.

duh. JANEZ BOSKO Turin, 23. aprila 1863

Don Bosko je po prazniku varstva sv. Jožefa moral priporočiti svojim gojencem duše dveh njihovih tovarišev.

Dne 27. aprila je v bolnišnici Cottolengo umrl 18-letni Pavel Cucco iz Chivassa in istega meseca je zapustil družbo živih Jožef Damasco iz Villafaletta, star 20. let.

Na začetku Marijinega meseca je nekaj fantov prosilo za vstop v salezijansko družbo. V zapisniku hišnega kapitlja beremo: »Dne 8. maja 1863 je hišni kapitelj sprejel Jožefa Galla, Baracca, Janeza Antona Birocca, Andreja Pelazza in Janeza Tamietija.

41.

POGLAVJE

Don Bosko da zgraditi poslopje za šolo – Napisi v stebrišču nove stavbe – Nadaljevanje nasprotovanja, da bi učitelji oratorija mogli delati izpite na univerzi; sedaj zahtevajo od njih gimnazijsko maturo – Izpit iz filozofije v semenišču je enakovreden maturi – Prošnja učiteljev oratorija rektorju univerze – Potrdilo o izpitu iz filozofije – Don Boskova izjava in priporočilo rektorju univerze – Zavrnjena prošnja – Ricotti in don Bosko – Posrednik – Dovoljenje za sprejemne izpite na univerzi

POVEDALI SMO ŽE, da je bil don Bosko pripravljen imeti odprto svojo gimnazijo za kakršno koli ceno, ker je čutil, da ga pri tem podpira nadnaravna moč. Dejansko se je godilo nekaj nezaslišanega: medtem ko se je s šolsko oblastjo bil boj za ohranitev gimnazije, je dal don Bosko zgraditi novo šolsko poslopje. Mejna zidova proti vzhodu med lastnino oratorija in širokim dvoriščem hiše gospoda Filippija sta nekako na sredini sestavljala topi kot, ki se je odpiral proti zahodu. Od tu se je v ravni črti vezal s pred kratkim zgrajenim poslopjem ob Vrtnarici, kjer je stala nova vratarnica.

Novo šolsko poslopje se je gradilo ob hiši z veliko dvorano za učilnico do konca omenjenega topega kota.

Stavba, visoka 14,24 m, dolga 39 m in široka 10 m, je imela dve nadstropji razen podstrešja in kletnih prostorov in je bila v vsej dolžini razdeljena v dvorane in stebrišče. Dečki so med odmori navdušeno nosili najprej zidake, potem pa strešno opeko. Gradnja je trajala celo leto 1864 in bila dokončana na začetku 1865.

Don Bosko je dal pod stebrišče štiri napise:

I.

Ne tradas bestiis animas confitentes tibi et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem. Psalm 73,19.

Ne izročaj duš, ki ti zaupajo, divjim živalim, in duš revežev ne pozablaj do konca.

II.

Praeoccupemus faciem ejus in confessione et in psalmis iubilemus ei, Psalm 94,20.

Stopimo pred njegovo obličje in ga s hvalnicami, s spevi ga slavimo.

III.

Qui abscondit scelera sua non dirigitur: qui autem confessus fuerit et reliquerit ea, misericordiam consequetur. Prg 28,13.

Kdor prikriva svoje pregrehe, nima sreče, kdor pa se jih obtoži in jih opusti, doseže usmiljenje.

IV.

Non confundaris confiteri peccata tua et ne subjicias te omni homini pro peccato. Sir 4,31.

Naj te ne bo sram priznati svoje grehe in ne podvrzi se nobenemu človeku, da bi delal greh.

Medtem ko je don Bosko videl, kako hitro pred njegovimi očmi raste nova stavba, je sredi tistih temačnih časov in dogodkov 23. marca prejel od ministrstva zadnji odgovor in spoznal, da je edino sredstvo, da ohrani svoje šole, upoštevaje vseh zakonskih predpisov. Zato se je odločil, da bo svoje klerike vpisal na univerzo kot redne slušatelje. Tedaj pa so postavili zahtevo, da morajo don Boskovi gojenci narediti maturo na gimnaziji oziroma liceju.

Težave so se vrstile druga za drugo vzporedno z novimi razlogi, da bi jih rešili. Načrtno in preračunano so postavljali don Bosku vedno nove težave z namenom, da bi ga utrudili in da bi sam odnehal.

Toda on je našel drugo, prav tako zakonito pot, da se je izvlekel iz težav. Učitelji gimnazije v oratoriju so končali študij filozofije v semenišču pod vodstvom profesorjev, ki so diplomirali na kraljevi univerzi. Ta izpit v semenišču pa je na osnovi starih zakonskih predpisov ali vsaj v smislu razlage, ki je veljala že nekaj let, zadoščal za gimnazijsko maturo. Dejansko je bilo s tem izpitom več duhovnikov sprejetih na univerzo.

Poleg tega je don Bosko skušal skrajšati čas študija svojih učiteljev, kakor so dopuščali zakoni. V ta namen je zanje naslovil rektorju univerze naslednjo

prošnjo.³⁵

Tej prošnji je priložil potrdilo na kolkovani poli in s pečatom kapitlja stolne cerkve o opravljenem študiju v semenišču:

Jožef Zappata, kolegialni doktor teologije, kanonik, dekan metropolitanske cerkve v Turinu, častnik Reda sv. Mavricija in v odsotnosti škofa generalni kapitularni vikar.

Vsem, ki se jih to tiče, izpričujemo, da so gospodje don Janez Francesia iz S. Giorgia ter kleriki Frančišek Cerruti iz Saluggie, Celestin Durando iz Farigliana in Janez Anfossi iz Vigoneja opravili študij filozofije tako, da so poslušali predavanja v tem nadškofijskem semenišču, in kakor nam pričajo zapisniki, opravili z zelo dobrim uspehom predpisane izpite, tako v teku šolskega leta kakor tudi na koncu, in so se vedno zgledno in pohvalno obnašali.

Turin, 27. marca 1863 *JOŽEF ZAPPATA, gen. kapit. vikar; teolog GAUDE za tajnika*

Temu potrdilu je don Bosko dodal svojo izjavo, tudi to napisano na kolkovani poli in naslovljeno na rektorja univerze.

IZJAVA

Podpisani izjavljam, da učitelji Janez Francesia, Frančišek Cerruti, Celestin Durando in Janez Anfossi že sedem let brezplačno opravljajo službo učiteljev v korist revnih dečkov te hiše, ki se imenuje Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Priporočam jih zlasti zaradi njihovega zglednega moralnega obnašanja in zaradi velikega truda in spretnosti, ki so jih pokazali pri pouku v raznih razredih. Istočasno pa so redno opravljali svoj teološki študij in bili kot gostje udeleženi na univerzi pri predavanjih iz grškega, latinskega in italijanskega jezika in eno leto tudi zgodovine.

Iz teh razlogov jih vaši znani naklonjenosti, veleugledni gospod rektor turinske univerze, priporočam, da bi jim v vaši modrosti in uvidevnosti naklonili usluge, ki so v skladu s sedanjimi zakoni.

Rad bi še vašo uglednost opozoril na dejstvo, da je vsaka usluga, ki jo izkažete prosilcem, tudi v korist javni dobrodelnosti, ki skuša z vsemi sredstvi pomagati revni in manj premožni mladini, da bi si mogla sama pošteno služiti kruh.

Turin, 28. marca 1863

duh. JANEZ BOSKO, ravnatelj

³⁵ PROŠNJA, KI JO JE DON BOSKO NAPISAL LASTNOROČNO Veleugledni gospod rektor!

Podpisani prosilci, vsi v službi v hiši ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu in potrjeni učitelji gimnazijskih razredov, ki jih obiskujejo revni dečki (A), v želji, da bi mogli v doglednem času opraviti izpite iz leposlovnih predmetov na univerzi, prosijo, da bi jim na osnovi zakona z dne 3. oktobra 1851, člen 4, skrajšali trajanje študija za kako leto. Seveda bi opravili izpite iz posameznih letnikov, ki bi jih obiskovali (B).

Če bi se vam pa zdelo to preveč, vas vsaj prosijo, da bi upoštevali že opravljen študij in učiteljsko službo in jih oprostili mature, tako da bi se mogli vpisati na univerzo za redni študij.

V vsakem primeru gojijo veliko zaupanje v vašo znano naklonjenost in se bodo v vsem ravnali po vaši odločitvi zanje in v korist javne dobrodelne ustanove, ki ji že sedem let služijo brezplačno.

Podpisanim je znano, da pravilnik z dne 14. septembra 1862 ne priznava teh uslug niti uslužbencem niti slušateljem. Vendar v njem ni izrazov, ki bi nakazovali ukinitvev, niti se ne zdi, da more pravilnik odpraviti to, kar določa zakon. Poleg tega pa so svoj študij opravili pred izdajo tega pravilnika in zato se zdi, da mu niso podvrženi.

V upanju na ugodno rešitev prošnje imajo čast, da se podpišejo itn.

Na to novo prošnjo je prišel odgovor z zatrdilom, da so odredbe starih pravilnikov odpravljene.

Rektor univerze v Turinu Ercole Ricotti, profesor moderne zgodovine in umetnostni kritik, ni bil edina oseba, ki jo je don Bosko obiskal. Ricotti, avtor mnogih zgodovinskih del, med njimi zgodovine Evrope in zgodovine Italije, je užival velik ugled med liberalci. Prebral je don Boskovo Zgodovino Italije za mladino in pripisal kratki pameti in pomanjkanju izobrazbe to, kar je Tommaso hvalil kot zlato preprostost sloga. Prav tako ga je od prave sodbe odvrčalo njegovo Cerkev nasprotno prepričanje. Don Bosko se je večkrat napotil na univerzo in na njegovo stanovanje, pa so mu sprejem vedno odrekli. Ricotti se je čutil osebno užaljenega zaradi don Boskovih ocen njegovih del, ki so mu jih s slabim namenom prinesli na ušesa.

Don Bosko je tvegala še zadnji poskus in ga je šel osebno obiskat na univerzo. Kot po navadi je pričakoval, da ga bodo odpravili z izgovorom, da je rektor zaposlen in ga ne more sprejeti. Toda tokrat mu je prišla na pomoč nepredvidena okoliščina. Ravno so se odprla vrata in iz urada je stopil sam rektor Ricotti, da bi slugi nekaj naročil. Don Bosko se je hitro postavil k vratom, skozi katera se je moral vrniti rektor. Ta je kmalu prišel, in čeprav je poznal don Boska, ker je že večkrat govoril z njim, se je naredil, kot da ga ne pozna.

Kakor hitro je bil pri vratih, ga je don Bosko nagovoril:

– Mi dovolite besedico?

– S kom imam čast govoriti?

– Jaz sem ubogi don Bosko.

– Ah, da, da, don Bosko. Vi ste tisti duhovnik, ki me je obrekoval in dal slabo oceno o moji Zgodovini Evrope.

– Gospod profesor! To je velika zmota. Jaz nisem nikdar rekel ali napisal kaj slabega o vaši knjigi.

– Oh, da. Vi ste napisali, da je moja zgodovina velika laž. Ne tajite. Ne skušajte se izgovarjati. Pogovorimo se takoj in pošteno. Priznajte, kar pravim. Med temi besedami je popeljal don Boska v svoj urad, mu ponudil stol in sedel k njemu.

– Je res ali ni res, da ste si dovolili neprimerne ocene moje knjige?

– Zagotavljam vam, da nisem nikdar storil, rekel, pisal karkoli proti vaši knjigi.

– Pogovoriva se pošteno, je dejal rektor, se strinjate s tem, kar sem napisal v svoji Zgodovini Evrope?

– Oh, seveda ne, gospod profesor.

– To je tisto, o tem bi želel govoriti, je odgovoril Ricotti, in zakaj vi, don Bosko, zavračate moje delo?

– Ker jasno trdite neresnico. Ne govoriva na splošno, preidiva k nadrobno-stim. Glejte, gospod profesor, vi v poročanju o Leonu X. pravite, da je z zvijačo

prišel na papeški prestol, in kljub temu da je živel slabo in brezdelno, zaslužil od svojih dvorjanov naslov Velikega in brez vseh zaslug se je njegovo stoletje imenovalo po njem. Ali poznate mogoče Voita? To je protestantski pisatelj. On pravi, da je Leon X. s svojimi deli silno počastil papeštvo kot nihče drug v njegovem stoletju, tako da je popolnoma upravičeno, da se stoletje imenuje po njem. Poje mu neizmerno hvalo in občuduje njegove zasluge. Sedaj mi povejte, gospod profesor, komu naj verjamem? Vam, ki se imate za kristjana, pa tako grdo obravnavate tako velikega papeža, ali nekomu, ki bi imel še in še razlogov, da bi ga očrnil, pa mu poje tako navdušene slavospeve?

Profesor je bil v zadregi in ni vedel kaj odgovoriti. Izgovarjal se je, opravičeval, vendar je moral priznati, da je don Bosko imel prav. Potem je prešel k pohvali, kakor je on rekel, nikdar zadosti pohvaljene Zgodovine Italije in mu dejal: Kako se je vendar vaša uglednost pri toliko in tako pomembnih opravkih mogla zamisliti in napisati tako težko delo?

Don Bosko pa, ki ni prišel zato, da bi poslušal pohvale, za katere je vedel, da niso bile odkritosrčne, mu je začel govoriti o svojih šolah, ki jih hočejo zapreti, o njegovih učiteljih, ki jim ne dajo, da bi delali izpite, in o potrebi, da bi imel na voljo čim prej diplomirane profesorje. Ricotti ga je ljubeznivo poslušal in obljubil, da mu bo pomagal, kolikor bo le mogoče, in mu zagotovil, da njegova ustanova v prid zapuščene mladine zasluži vso njegovo naklonjenost.

Don Bosko je upal, da mu bo pomagal, vendar je odgovor zamujal, ker izpitov iz filozofije v semenišču z namenom, da bi skrajšali univerzitetni študij, Ricotti ni imel za zakonite.

Toda ko se je že zdelo, da je vse prizadevanje zaman, se je dekan leposlovne fakultete Jernej Pieri, profesor grščine, zavzel pri Ricottiju, da bi se don Boskovi gojenci smeli vpisati na univerzo, ne da bi zato morali predložiti spričevalo gimnazijske mature. S svojim vplivom je za oratorij dosegel to uslugo.

Kot odgovor na prošnjo učiteljev zavoda sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu je don Bosko dobil odlok kraljeve univerze:

Po glasovanju akademskega sveta in na predlog rektorja univerze ministrstvo za prosveto dovoljuje, da se prosilci sprejmejo na filozofsko fakulteto brez gimnazijske mature, če z uspehom naredijo sprejemni izpit.

Vračamo vso dokumentacijo.

Turin, 3. maja 1863

Rektor Ricotti

42.

POGLAVJE

Don Boskova ustrežljivost do tistih znancev, ki so potovali v tuje kraje – Njegova velikodušnost, včasih opeharjena, vedno pa potrpežljiva do njegovih dolžnikov, da bi držali svoje obljube – Katoliško branje – Don Bosko nadaljuje izdajanje življenjepisov papežev – Člane vlade obdaruje s svojo Zgodovino Italije – Odgovor don Bosku na pisma, v katerih prosi za podporo, glavnega tajnika pravosodnega ministrstva, grofa Cibraria, prvega tajnika njegove uglednosti velikega mojstra mavricijskega reda, poslanca Spaventa v imenu notranjega ministra – Don Bosko prosi, pa ne doseže naslova barona za nekega gospoda, ki bi bil pripravljen podpreti oratorij – Kralj nameni dobršno vsoto za svetišče v Valdoccu – Težave Cerkve v Italiji

NA ZAČETKU MESECA MAJA, ki ga je don Bosko s toliko ljubeznijo posvetil presveti Devici Mariji, so malo ponehale gonje proti šolam v oratoriju. V oratorijskih kronikah ni zapisov o cvetkah, nagovorih in dejanjih, ki bi spominjale na don Boskovo in njegovih dečkov pobožnost do nebeške Matere.

Zato se bomo omejili na poročanje o kakem pismu, ki ga je ta mesec prejel ali napisal don Bosko in iz katerega razberemo, kako njegova ljubezniva krepost ni nič manj lepa zato, ker je vsakdanja, pa vendar tako zelo pomembna za njegovo družbeno življenje.

K njemu se je zatekalo toliko in toliko ljudi, da bi dobili priporočila in naslove, ker so vedeli, kako gosto mrežo osebnih odnosov je imel. In on je s svojo ljubeznivostjo in dobrohotnostjo, zaradi katerih je bil tako priljubljen, bil vedno pripravljen na te usluge in ni nikoli odrekel svojega zavzemanja. Tako se je ravnal vse življenje, in če bi hoteli zbrati vsa pričevanja, bi bilo za vse precej dolgočasno. Vendar bomo objavili pismo, ki mu ga je pisal verjetno človek, ki bi

mu moral izkazovati gostoljubje, ko se je nameraval vrniti v Rim. Don Bosko mu je priporočil grofa Cirièja.³⁶

Še druga krepost, ki je pri don Bosku nikdar zadosti ne poudarjajo, je njegova ravnodušnost v materialnih zadevah. To potrjuje več njegovih pisem, ki smo jih že objavili. Ta mirnost se ne skali niti, ko je prizadet ali opeharjen v svojih interesih in tudi samo razočaran v pričakovanju plačila, ko je sam bil v velikih finančnih stiskah. Njegovo srce ni bilo niti najmanj navezано na denar, čeprav je znal braniti svoje koristi, ko je to zahtevala pravičnost. Ta pravičnost je vedno imela za cilj preprečiti škodo, ki bi jo lahko imeli njegovi varovanci. Vendar so vsako leto nastale zelo visoke vsote, ki jih ni mogel izterjati, zlasti ker starši ali varuhi niso plačali tudi zelo skromnih mesečnin, včasih zaradi družinskih nesreč, včasih pa tudi iz hudobije. Vendar zato mladih konviktovcev, če so se sicer lepo obnašali, ni poslal domov. Včasih je tudi od civilnih ustanov ali dobrodelnih združenj sprejemal fante, ki bi sicer ostali na cesti, četudi je predvideval dolga in nadležna prerenkanja, ugovore za stroške, nezaupanje, zahteve po natančnih izdatkih, obračunih, nesoglasja v namenih, zagotovila, ki se jih niso držali. Tudi nekatera semenišča, ki so mu poslala klerike in semeniščnike na vzgojo za duhovnike, mu zaradi težkih časov, zaradi velikih davkov, zasega cerkvenega premoženja in nujnih potreb v škofiji niso poravnala svojih obveznosti. Toda kljub temu da je moral potem iz svojega žepa plačati te izdatke, je ostal še presenetljivo velikodušen.

Zato je pisal uglednemu in velečastitemu kanoniku, generalnemu kapitularnemu vikarju mesta in škofije Asti naslednje pismo:

Predragi gospod!

Sem v pravi stiski. Če bi mi mogli plačati za leto 1862 in prvo polletje tega leta, bi mi storili zares pravo uslugo in veliko delo krščanske ljubezni. Če pa že zares ne bi mogli, potem vas prosim, da bi plačali, kar je zapadlo.

³⁶ Velespoštovani in predragi gospod!

Zahvaljujem se vam iz vsega srca, da ste mi dali priložnost, da sem spoznal gospoda grofa Cirièja. Vaša uglednost mi zares ne bi mogla priporočiti bolj popolnega in dostojnega človeka. Zelo pa mi je pa žal, da zaradi moje odsotnosti za kakih štirideset dni ne bom imel časti, da bi bil koristen imenovanemu gospodu. Vendar se bom skušal oddolžiti po vrnitvi, ker se bo zadržal tukaj nekaj mesecev. Med demokrati, kot smo mi, ne sme biti skrivnosti. Dne 20. tekočega meseca bom pod varstvom skrivnostne Morske zvezde začel potovanje iz tega pristanišča v Rim. Komaj pred desetimi meseci sem zapustil Rim, vendar me srce ponovno vleče tja. Zdi se mi, da že celo stoletje nisem videl svetega očeta, in komaj čakam trenutka, ko bom spet imel srečo biti v navzočnosti tako velikega papeža. Ko bom klečal ob njegovih svetih nogah, bom prosil poseben blagoslov za vas in za vso vašo hišo, ki jo imam tako zelo rad. Tisoč zahval za podobo sv. Jožefa, ki jo hranim kot dragocen spomin na vašo visoko spoštovano osebnost. Prosim vas, da bi v zameno sprejeli podobo Žalostne Matere Božje, ki vam jo podarjam skupaj z zagotovili prisrčnega spoštovanja in se izrekam v Gospodu za vdanega intimnega prijatelja. Kanonik Barraja, ap. protonotar Nica, 4. dan marijanskega meseca 1863

P. S.: In zakaj si ne bi mogli v prihodnjem mesecu juliju vzeti nekaj dni počitka in priti v Nizzo v hišo Barraja?

Zelo mi je hudo, da vas moram nadlegovati s takimi stvarmi. Če bi bil prepričan, da bi mogel govoriti s kanonikom Magnonejem, bi se takoj odpravil na pot. Toda negotovost, da bi ga mogel dobiti, in dejstvo, da ne dobiva mojih pisem, sta me napotila, da sem se obrnil naravnost na vas.

Pogum, dragi gospod vikar, smo v vojni. Molimo. Zaupajmo in hodimo naprej.

Sprejmite pozdrave od gospoda Alasonattija, viteza Oreglia in od vseh v naši hiši, v imenu katerih se imam za vaši uglednosti vdanega in uslužnega prijatelja.

Turin, 4. maja 1863

duh. JANEZ BOSKO

V tem času je načrtoval in izbiral zvezke Katoliškega branja, ki naj bi izšli v bližnji prihodnosti.

Za mesec julij: *Življenje in ustanova sv. Angele Merici* izpod peresa Jožefa Frassinettija, priorja pri sv. Sabini v Genovi. V dodatku poroča o Združenju hčera Marije Brezmadežne, ki so ga 1855 ustanovili v Morneseju in se je kmalu razširilo po vsej Italiji. Končuje z razlago, kaj je Združenje živega rožnega venca, ki ga je slovesno odobril papež Gregorij XVI. in ga obdaril z dragocenimi odpustki.

Za mesec avgust: Anton ali dober družinski oče. Italijanski prevod duhovnika Petra Bazettija. To je občudovanja vredna zgodba ubogega delavca, ki zvesto opravlja dolžnosti svojega stanu, prenaša revščino, bolezni in nevhvaležnega sina ter končno, ne da bi zapustil svoj skromni položaj, prejme plačilo za svojo krepost.

Za mesec september *Resnična pričujočnost Jezusa Kristusa v Najsvetejšem patra Hugueta* in drugih priznanih avtorjev. To versko resnico dokazujejo s Svetim pismom in s čudeži, ki so se dogajali v vseh stoletjih. Don Bosko je popravil tiskarske odtise in v predgovoru zapisal naslednjo tolažilno misel: »Po razglasitvi verske resnice o brezmadežnem spočetju se zdi, da se je na čudovit način povsod razživel pobožnost in zaupanje v najsvetejši Zakrament.«

Za mesec oktober *Življenjepis mladega Ezia Gherardija iz Lucce*. Bil je svet klerik in je kot subdiakon umrl stari 21 let. Vsega se je posvetil poučevanju verouka za otroke. V ta namen se je ob nedeljah odpravljal poučevat v župnijo in je vsak večer poučeval v večerni šoli Santissima Maria del Gonfalone, ki se danes imenuje della Croce.

L'Armonia je 6. oktobra objavila članek, ki ji ga je poslal don Bosko in ima tale spodbuden sklep: »Mladi italijanski leviti, glejte tu vašega tovariša, vašega brata, ki je kljub težavam istega telesa in izpostavljen istim nevarnostim kot vi živel čist kot sončni žarek sredi umazanije. Oh, velikodušni in dragi fantje, ravnajte se po tem zgledu v zaupanju v Gospoda, ki vas kliče k sebi. Ozaljšajte se tudi vi s čudovitimi in prelepimi čednostmi in v zaupanju v Boga, ki vas kliče, posnemajte Gherardija v njegovih krepostih.«

Don Bosko sam je, medtem ko so v oratorijski tiskarni tiskali omenjene zvezke raznih pisateljev, mislil na to, kako bi pripravil on sam še druge, ki so jih naročniki z veseljem sprejemali. Zato je pisal gospodu don Frattiniju, prefektu tomazincev v Mali hiši Božje previdnosti v Turinu.

Predragi don Frattini!

V svojem pripravljanju življenjepisov papežev uporabljam Baronia. Ker sem sedaj na začetku 4. stoletja, sem iskal v konviktu tretji zvezek tega pisatelja, pa so mi rekli, da je v Mali hiši Božje previdnosti. Če je tako, potem izjavljam, da imam drugi zvezek, rad bi pa, da bi ti v mojem imenu prosil gospoda očeta, da bi za uslugo meni in papežem bil tako dober, da bi mi posodil tretji zvezek. Naj še povem, da ga uporabljam z največjim spoštovanjem, vendar ga moram imeti pri sebi, ker raziskujem obdobje, ki ga ta zvezek obravnava.

Naj pride vse dobro nate, na spoštovanega gospoda patra Anglesia in na vso Malo hišo.

Turin, 12. maja 1863

Tvoj vdani prijatelj duh. JANEZ BOSKO

V teh dneh so državne oblasti končno odgovorile na prošnje, ki jih je don Bosko pisal meseca februarja.

PRAVOSODNO MINISTRSTVO

Turin, 23. maja 1863

Zelo ugledni in velespoštovani gospod!

Imam čast, da vaši uglednosti vrnem prošnjo, ki ste jo naslovili na župana tega mesta, in vam zagotavljam, da bom zelo vesel, če bom mogel, kakor upam, od ekonomata dobiti potrebno podporo za vašo nadvse koristno ustanovo.

Sprejmite mojo iskreno zahvalo za dragocen dar, ki ste mi ga blagovolili poslati. Skušal bom prebrati vašo učeno knjigo in se tako naučiti vedno bolj spoštovati človeka, ki po izobrazbi, nadarjenosti in z angelskimi krepostmi krasi naše turinsko mesto.

Sprejmite, gospod, izraze mojega spoštovanja in mi verujte, ko se razglašam za vaše uglednosti vdanega služabnika.

EULA, glavni tajnik

Delo, na katero namiguje v prvem odstavku, je cerkev, ki naj bi jo zgradili. Dar pa, o katerem govori, je četrta izdaja Zgodovine Italije.

Tudi minister Pisanelli je prejel v dar podobno knjigo.

PRAVOSODNO MINISTRSTVO

Turin, 26. marca 1863

Minister državnega pečata mi naroča, naj se vam zahvalim za ljubeznivo misel, da ste mu poslali v dar en izvod Zgodovine Italije.

Z veseljem izpolnujem to nalogo in vas vdano pozdravljam.

Prevdani L. BRANCACCIA

Silvij Spaventa, poslanec iz Vasta, uradnik notranjega ministrstva, se je prav tako čez nekaj časa zahvalil don Bosku za dvojno ljubeznivost.

NOTRANJE MINISTRSTVO

Turin, 3. avgusta 1863

Čutim se dolžnega, da se vam lepo zahvalim za ljubeznivo pošiljko Zgodovine Italije, ki ste jo vi napisali za mladino. Prav tako se vam zahvaljujem za sporočilo, da ste v svojo hišo sprejeli Copperija.

Sprejmite ponovno zatrdilo mojega globokega spoštovanja, v imenu katerega se podpisujem.

Vaš vdani služabnik S. SPAVENTA

Naravnost presenetljiva je prostodušnost, s katero je don Bosko dajal v dar svojo Zgodovino Italije tudi svojim političnim nasprotnikom. To zgodovino je zlobno ocenila Gazzetta del Popolo, prav tako so jo kritizirali predstavniki oblasti zaradi njenega ocenjevanja katoliških vladarjev, kljub temu pa so jo radi sprejemali iz njegovih rok.

Drugo pismo, ki ga je don Bosko prejel v odgovor na svoj dopis iz meseca februarja, se je glasilo takole:

VELIKI MOJSTER SVETEGA MAVRICIJA IN LAZARJA

št. 2152; Turin, 29. maja 1863

Mnoge podpore, ki smo jih letos že podarili za popravilo in zidavo cerkva, ter obluba, ki smo jo dali baziliki v Pavii in katoliški cerkvi v Londonu, so izčrpale gotovino, ki je bila na voljo mavricijanskemu redu. Zato ne morem predlagati velikemu glavnemu mojstru njegovemu veličanstvu kralju vašo željo za pomoč pri zidavi cerkve v Valdoccu.

V prihodnjem letu bom skušal najti način, da ugodim vaši želji tako, da bom njegovemu kraljevemu veličanstvu predlagal pomoč iz proračuna za leto 1864 kot prispevek mavricijanskega reda pri izvedbi načrta vaše uglednosti.

V čast mi je, da morem obnoviti izraze svojega visokega spoštovanja do vaše uglednosti.

Državni minister prvi tajnik nj. vel. – senator kraljestva CIBRARIO

Don Bosko do sedaj ni prejel drugega kot oblube. Vendar ni nehal trkati na vrata ministrstva in na vrata kraljeve palače.

KRALJEVINA ITALIJA; NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. VI., pododd. II., št. 3773; Turin, 13. julija 1863

Vsota denarja, za katero ste prosili v pismu dne 26. junija in ki naj bi vas rešila iz stiske, v kateri ste, presega možnosti tega ministrstva, ki ima na voljo sorazmerno majhno

vsoto za pomoč dobrodelnim ustanovam po vsej Italiji, med katerimi je tudi Oratorij sv. Frančiška Saleškega, ki tako že dobiva vsako leto precejšnjo podporo.

Rad bi vam priskočil na pomoč, zavedajoč se, da se vi v moči krščanske ljubezni trudite, da bi pomagali dečkom, ki se zatekajo k vam in vas prosijo za podporo. Mogoče je število teh dečkov daleč preveliko za vaše možnosti in za možnosti tistih, ki vam pomagajo.

Menil sem, da bi grešil proti pravičnosti v odnosu do drugih ustanov, ki niso v boljših razmerah kot vi in moram zavračati njihove prošnje za podporo, da ohranim kaj za najhujše primere.

Menim, da nisem nikoli odrekel podpore vaši ustanovi, ko sem vas prosil, da bi sprejeli kakega dečka na moje priporočilo. In če bi kdaj pozabil, bi me morali samo opozoriti. V prihodnje se bom skušal prav tako ravnati in če mogoče tudi obilneje, kakor se bodo pač pokazale razmere, zlasti če vam bom moral priporočiti kakega zapuščenca.

Za ministra S. SPAVENTA

Don Bosko je verjetno na nasvet grofa Cibraria znova poskušal pri istem ministrstvu, ki naj bi velikodušen dar nekega dobrotnika oratorija nagradilo s plemiškim naslovom. Minister Peruzzi je poslal odgovor po prefekturi.

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE

Turin, 17. julija 63

Notranje ministrstvo je v odgovoru 13. tekočega meseca izjavilo, da ne more vzeti v pretres prošnje duhovnika gospoda Janeza Boska, da bi gospodu G... G... iz Saluzza podelili naslov barona, ki bi v ta namen podaril 10 tisoč lir Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu.

To naj bo sporočeno imenovanemu gospodu duhovniku Janezu Bosku v odgovor na njegovo pismo.

Za prefekta RADICATI

Če don Bosko s svojimi pismi ni dosegel podpore, pa je kot predstavnik javne dobrodelnosti z njimi vendarle budil med uradnimi krogi zavest odgovornosti in so mu od časa do časa mogli služiti kot priporočilo. Pa tudi ponižno moledovanje v imenu krščanske ljubezni ni moglo ostati dolgo brez uspeha. Tako je njegova prošnja kralju za novo cerkev doživela blagohoten učinek.

Dne 3. junija je generalni ekonom opat Vacchetta sporočil don Bosku:

Njegovo veličanstvo vam po zakladnici Generalnega ekonomata poklanja šest tisoč lir za postavitev cerkve v Valdoccu. Prva polovica naj se izplača, ko bodo postavljeni temelji, in druga polovica, ko bo cerkev pokrita. V ta namen naj se imenuje odbor za ustrezno poročanje o poteku del Generalnemu ekonomatu.

Od te vsote bi don Bosko dobil prvi del leta 1865 in drugi del 1868, tako da od vsega tega ni imel nikakršne neposredne koristi, poleg tega pa je bilo še vse podrejeno pravnemu ministrstvu. Minister Pisanelli je 27. julija ob dostavi kraljevega pisma Glavnemu ekonomatu takole pisal:

Nakazila (o katerih govori pismo) ne bodo izplačana dotlej, dokler ministrstvo ne bo dobilo od pristojne oblasti in ustreznega odbora ustreznega potrdila. Poleg tega se bo nakazilo izvedlo v dveh obrokih, enem, ko bodo postavljeni temelji, in drugem, ko bo cerkev pokrita.

Podoben odgovor je prejel tudi teolog in župnik Arpino za izgradnjo cerkve svetega Petra in Pavla pri Porta Nuovi v Turinu.

Istočasno s privolitvijo uslug don Bosku so v Turinu ob gledališču Vittorio Emanuele na zemljišču, ki ga je odstopil mestni urad, začeli graditi židovsko sinagogo. Ministrstvo je z vsemi sredstvi podpiralo tudi gradnjo protestantskih svetišč in nastajanje njihovih skupin. Tanuccianski odvetnik Pisanelli, minister za pravosodje in bogočastje, je po vsej Italiji ostro preganjal duhovnike, ki so ostali zvesti disciplini katoliške Cerkve. Za opuščeni Tebe Boga hvalimo in Molimo za našega kralja v velikem tednu, zaradi odrekanja odveze nevrednim, zaradi odpovedi cerkvenega pogreba izobčenim, zaradi hudobne razlage kakega sleparja evangeljskih resnic s prižnice; grožnje, preiskave, zapori, globe. Tistim nesrečnim duhovnikom, ki so podpisali Passaglievo pismo papežu in so bili suspendirani *a divinis* (od opravljanja bogoslužnih opravil), ker so vztrajali pri svojem uporu, pa so bili pripravljene cerkveni beneficiji, rektorije nezasedenih cerkva, kanonikati, pokojnine, stolice na univerzi, odlikovanja, viteški in komendatorski križi. Škofom, ki so se drznili uporabiti cerkvene kazni, so grozili s sodnim postopkom, nadškofa iz Spoleta in iz Urbina pa so zaprli. Za vsako ceno so hoteli zanetiti razkol. Naj še povemo, da je državni finančni urad od začetka 1861 do junija 1863 pregнал 14.000 redovnikov in redovnic iz 803 samostanov in se polastil njihovega premoženja. Prav tako je zasegel imetje 104 kolegialnih cerkva. Samo Sicilija je bila še obvarovana pred tem ropom, ker se je oblast bala javne ljudske vstaje.

43.

POGLAVJE

Inšpekcija, ki jo je vitez Gatti sprožil v oratoriju – Obisk šol – Dante, gvelfi in gibelini in časna papeževa oblast – Lepe besede, pa grda dejanja – Don Bosko obišče prosvetnega ministra – Tožnika soočijo z don Boskom: osramočenje – Ministrovi nasveti – Zagotavljen mir

NEKI DRŽAVNI USLUŽBENEC je v času preiskav leta 186., ko je slišal don Boska govoriti o pravicah državljana in šolski zakonodaji, dejal: »Toda vi o teh stvareh veste več kot kak odvetnik. Ste mogoče študirali pravo?« »Bral sem nekaj stvari,« je odgovoril don Bosko.

Četudi poln zaupanja v Božjo previdnost, ni ničesar prepuščal naključju, temveč je *bral nekaj stvari* tudi leta 1863. Glede diplom svojih učiteljev se je poglobil v zakonodajo, se seznanil z zakoni in odredbami in jih skušal uveljaviti. Zaradi tega je kraljevi šolski nadzornik Selmi izdal odlok o nadaljevanju šol v oratoriju in zaradi tega je dosegel vpis svojih učiteljev na univerzo brez mature.

Toda ti don Boskovi uspehi so motili spanje vitezu Gattiju, ki je z željo, da bi končno uničil don Boska pri ministrstvu, dal pobudo za novo preiskavo ali inšpekcijo v oratoriju. Bilo je proti koncu meseca maja, ko se je nekega jutra proti deveti uri dopoldne predstavil v oratoriju neki elegantno oblečen gospod in želel govoriti z don Boskom. To je bil gospod Ferri, profesor filozofije, inšpektor klasičnih gimnazij za realne predmete. Po pozdravu je profesor povedal, da prihaja od ministra za prosveto z naročilom, da izvede inšpekcijo v šolah oratorija. Pokazal je uradno pooblastilo.

Don Bosko je izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi ponovnih preiskav v hiši svobodnega državljana, ki iz gole krščanske ljubezni popolnoma brezplačno vzdržuje več sto revnih otrok iz najnižjih slojev ljudstva. »Toda iz spoštovanja

do oblasti, ki jo vaša uglednost predstavlja, je dodal, grem mimo povedanega in vi opravite svojo nalogo. Želim samo, da ne bi dečkom postavljali neprimernih vprašanj in da jih ne bi plašili.« Inšpektor je z vljudnimi besedami to obljubil.

Če bi hoteli naštetati vsa vprašanja, ki jih je uslužbenec postavil učencem, in odgovore, ki jih je dobival nanje, bi porabili preveč časa. Zato bomo samo na kratko predstavili, kar se je dogajalo v petih gimnazijskih razredih. Najprej je treba povedali, da je profesor, četudi se je vedel vljudno do don Boska, učiteljev in učencev, dal čutiti, da je prišel nadzirat s čisto določenim načrtom: ne da bi se dal poučiti, temveč da bi odkril; ne zato, da bi videl, ali učenci znajo, temveč da bi jih presenetil; ne zato, da bi ugotovil, ali se vse opravlja po predpisih šolske oblasti, temveč da bi spoznal politične ideje učiteljev. Pustil je ob strani latinsko literaturo in se spravil na snov, ki je bila bliže njegovim zvitim namenom. V višjih razredih je spraševal o Danteju in v nižjih zemljepis Italije. V nekaterih razredih je šel celo tako daleč, da je poklical pred kateder učence in raziskoval njihovo vest.

V 1. in 2. retoriki, se pravi v 4. in 5. gimnazijskem razredu se je dopoldne in popoldne ustavil pri prvem spevu Božanske komedije in je med vsemi spraševal tiste speve in tercine, v katerih pesnik obravnava svoje politične cilje in osebne poglede in neupravičeno napada papeže, posebno Bonifaciji VIII., ki ga je imel za vzrok svojega pregona iz Firenc. Inšpektor je spraševal o gibelinih in gvelfih, o njihovih idejah in ciljih, o strankah, ki bi danes ustrezale tistim razmeram, kateri od obeh strank je pripadal Dante, kaj je menil o časnem gospostvu papežev, ali so papeži storili dobro ali slabo Italiji, in postavljaj druga bolj ali manj zahrbtna vprašanja. S temi je hotel izzvati pri dečkih kak manj ustrezen odgovor, ki bi mu bil za pretvezo, da bi poročal o vzgoji, ki so je deležni gojenci v oratoriju, in bi bila nasprotna sodobnim pogledom vlade. Toda po Božji odredbi in zaradi pametnega in brezhibnega obnašanja profesorjev in učencev je bil v svojem pričakovanju popolnoma razočaran.

V nižjih gimnazijskih razredih je spraševal zemljepis Italije. Tu je končno prišel na svoj račun. En dijak iz prvega razreda je pri razdelitvi severne Italije kakor iz navade dejal po starem običaj Lombardija-Benečansko, kot je bilo to v času avstrijske nadvlade. Ko je inšpektor to slišal, je takoj pokazal svoje velikansko začudenje in dejal: »Kako? Ali ne veste, da je od 1859 Lombardija ločena od Benečaskega in pripada kraljevini Italiji? In vam je tako malo mar, da bi poznali slavna dejanja naše skupne domovine?« Ko je učitelj omenil, da je bil to spodrseljaj izražanja, povzročen bolj iz navade kot nevednosti, se je inšpektor naredil, kakor da bi verjel, vendar je to napako potem omenil v poročilu ministrstvu v škodo oratorija.

Toda nekaj, kar mu sicer ni bilo po volji, je napolnilo z občudovanjem njegovo raziskavo: to je mir, disciplina, red, ki je vladal v vseh razredih. Zlasti v 3. razredu gimnazije, ki je štel 124 učencev, je bil ves začuden, ko je videl, da disciplina ni bila nekaj prehodnega in namišljenega, temveč prava, resna, urejena disciplina. Po končanem obisku je učitelj v znamenje vljudnosti hotel inšpektorja pospremiti v sosednji razred, toda ta ga je hotel odvrniti, češ da bi njegova odsotnost iz razreda, tudi če bi bila kratka, pri tako živahnih dečkih omogočila nered. »Ne bojte se, gospod profesor,« je odgovoril učitelj, »prepričan sem, da niti eden ne bo odprl ust in se premaknil s svojega mesta.« »To se mi zdi nemogoče,« je dejal inšpektor, »zdi se mi nemogoče, da bi 130 učencev bilo tiho ob odsotnosti učitelja.« Vendar je dal, da ga je pospremil do bližnjega razreda, in nato nenadoma rekel: »Pojdiva nazaj, prisluhniva in ugotoviva, ali so zares tiho, kakor pravite.« Med temi besedami se je po tiho približal vratom razreda, prisluškoval, gledal skozi ključavnično luknjo in ugotovil, da je bil razred popolnoma tiho, kakor če bi učitelj sedel za katedrom: »Nikdar ne bi mogel verjeti kaj takega. To je pravi čudež, ki dela čast vam in vašim učencem.« Učitelj je bil klerik Celestin Durando.

To, kar se je dogajalo v vseh razredih in je bilo za vladnega inšpektorja skoraj čudežno, je bilo za osebje hiše nekaj običajnega. Kajti dečki v oratoriju so se učili delati dobro in se izogibati slabega ne zaradi ozira na ljudi, temveč zaradi Boga; ne zaradi nagrade ali kazni učitelja ali predstojnika, temveč zaradi dolžnosti vesti.

Obisk omenjenega profesorja je trajal dva dni. Ko se je poslavljaj, se je pokazal do don Boska izredno zadovoljnega, tako da bi iz njegovih vljudnih besed mogli sklepati, da bo njegovo poročilo ministrstvu zelo pohvalno. Poleg teh znakov je imel don Bosko razlog, da je pričakoval kaj takega, ker so fantje pokazali vso svojo zavzetost in ker je bil ta inšpektor na glasu poštenega človeka, ki ne bi mogel narediti komu krivico. Toda tem lepim besedam niso sledila dejstva. Tako je don Bosko nekaj dni pozneje v svoje veliko začudenje od neke prijateljske osebe zvedel, da gospod inšpektor pripravlja za ministra izredno obremenilno poročilo. Po tem poročilu bi bilo v oratoriju vse narobe, nemorala in upor. »Naj vaša ekselenca pomisli,« je poročevalec med drugim pisal ministru, »da v tistem obširnem poslopju ni niti ene slike našega vzvišenega vladarja in gospoda.« Ko so slišali take stvari, je nekdo takoj pripomnil: »Če je poročilo sestavljeno na tak način, je brez dvoma imel pri stvari svoje prste Gatti.« Pa to ni bila prenačljiva sodba, kajti poleg vsega zlega, kar je že storil oratoriju, je to potrdil eden njegovih zaupnikov, ki ga je v tem karal in skušal pripraviti do

bolj pametnih stališč. Ta je povedal don Bosku, da se je Gatti, kadar koli mu je uspelo udariti po šolah, ki so jih imeli redovniki in redovnice, na široko hvalil in se veselil, kakor da bi storil kako junaško delo.

Naj bo že kdor koli glavni začetnik takega lažnivega poročila, je don Bosko, kakor hitro je spoznal celo zadevo, skušal preprečiti posledice, se pravi pogasiti, ali kakor se je sam izražal, prestreči strele, še preden bi udarile, ali preprečiti točo, še preden bi se začela nevihta. S tem sklepom se je napotil v palačo prosvetnega ministrstva in prosil za sprejem pri prosvetnem ministru Mihaelu Amariju, ki naj bi prejel poročilo. Bilo je nekega dne v mesecu juniju. Ko je bil z veliko težavo sprejet, se je razpletel naslednji šegavi pogovor s še bolj šaljivo zgodbo.

– V čem bi vam mogel ustreči, dragi moj opat? je vprašal minister.

– Kar naprej me zasledujejo s preiskovanji, je odgovoril don Bosko, in ne vem, zakaj se to dogaja. Zato prosim vašo ekscelenco, da bi mi to odkrito povedali. Vedno sem bil zvest podanik svojega vladarja, in če sem se mogoče kdaj v čem pregrešil, bi prosil, da bi mi povedali, da se bom mogel poboljšati.

– Kdo pa ste pravzaprav vi?

– Jaz sem duhovnik Janez Bosko, ravnatelj ustanove Oratorija sv. Frančiška Saleškega, katere namen je zbirati revne dečke ter jih vzgajati in učiti, da bi si mogli pošteno služiti kruh.

– Zelo me veseli, da vas morem osebno spoznati, in vam čestitam za tako vzvišen apostolat, ki ga opravljate. Pravijo, da se je vaša človekoljubna ustanova izrodila, postala zbirališče upornikov in da se celo upirate šolski oblasti. Prav zato smo odredili preiskavo vaših šol. Upam, da je gospod inšpektor bil obziren do vas in do vaših gojencev, kakor sem naročil.

– Ne poznam odredb vaše ekscelence, povem vam pa lahko, da se je razi-skava dotaknila celo skritih misli fantov. Spraševali so jih o politiki in ne o učni snovi. Nekateri gojence so spraševali celo o stvareh, ki sodijo v spoved. Nekaj podobnega je storil pred tremi leti že vitez Gatti, zaradi česar ga je tedanji prosvetni minister Mamiani tudi grajal.

– To vsekakor ni spadalo v naročilo viteza Gattija niti profesorja, ki sem ga jaz za to določil. Ona dva mi morata predstaviti poročilo o raziskavi, ki sem jo jaz naročil, in od njiju bom prejel informacije, ki jih pričakujem.

Minister je pozvonil in prišel je sluga; naročil mu je, naj pokliče imenovana gospoda. Ker sta drug za drugim prišla v poltemi ugašajočega dneva, nista opazila don Boska. Sedla sta ob njem, da bi se pogovorila z ministrom, ki se je obrnil k inšpektorju in ga vprašal:

– Kako je uspel obisk don Boskovih šol?

– Kakor je bilo pričakovati, ekscelenca. Iz poročila, ki ga bom imel čast pre-

dložiti vaši uglednosti, si boste naredili jasno sliko slabega duha, ki vlada v tej ustanovi.

– Po vitezu Gattiju sem vam naročil, da ugotovite zakonito stanje učiteljev in vsebine pouka. Kako je s tema dvema stvarima?

– Zelo slabo, ekscelenca. Pomislite, da v tej šoli nisem videl niti ene slike našega vzvišenega vladarja.

– Toda kaj mi veste povedati o zakonskem stanju učiteljev in vsebini pouka? je ponovil minister nekoliko razdražen, ker je videl, da hoče inšpektor speljati pogovor drugam in da ne odgovarja na vprašanja.

– Glede tega je don Bosko z zvijačo izsilil od šolskega nadzornika odobritev za to šolsko leto.

– Glede zakonitosti šol ni nikakršnih ugovorov.

– Prav o tem se sedaj dopisujemo s šolskim nadzornikom, je dejal vitez Gatti, da ugotovimo, ali je njegov odlok o don Boskovih šolah zakonit.

– Če samo ugotavljate, se vidi, da stvar še ni odločena, in dokler ni jasna, ne smemo nikomur delati težav. Toda don Bosko se je pritožil, da ste postavili fantom neprimerna zlonamerna vprašanja, kar mi je zelo žal.

– Vaša ekscelenca naj bo tako dobra, da se prepriča, da to ni res.

– Tukaj imamo samega don Boska, je dodal minister. Dajmo mu govoriti in tako bomo spoznali resnico. In gorje lažnivcem, je močno poudaril, gorje hinavcem, ki jim ne bom nikdar dovolil, da bi me varali.

Vsak si lahko predstavlja presenečenje inšpektorja in Gattija, ko sta ugotovila, da je tam don Bosko, in ko sta slišala odločne ministrove besede. Ne bomo pretiravali, če rečemo, da je prvi postal rdeč kot rak od sramu, da se je pokazal človeka z dvojnimi licem, ko je v oratoriju pred don Boskom in učitelji hvalil oratorij, tukaj pred ministrom pa ga zaničeval. Drugi pa se je stresel ob misli, da bodo končno razkrinkali prevare proti oratoriju in podobnim ustanovam. Dejstvo je, da Gatti ni mogel prenesti tistega nenadnega srečanja in je zato prosil, da bi zaradi nujnih opravkov smel oditi in pustiti svojega tovariša samega v kaši.

Tukaj hočemo omeniti neki dogodek, da pokažemo, kako malo je treba Gospodu, da poniža ošabnega človeka, pa naj bo še tako mogočen. Ubogi Gatti je bil v tistem trenutku tako zmeden, da je pri tem, ko je zapuščal sobano, zgrešil smer, in namesto izhodnih vrat odprl vrata neke omare. Minister se je nasmehnil in dejal: Počasi, počasi, dragi gospod vitez. Tam je omara. Stopite nazaj. Vstal je in mu osebno odprl vrata. Profesor je hotel spremeniti prostor in se odmakniti od don Boska, pa se je pri tem zamotal v preprogo, ki je bila na tleh, in malo je manjkalo, da bi cepnil po tleh.

Ko je Gatti odšel in je inšpektor sedel na drug stol, je minister povabil don Boska, naj obrazloži svoje stališče. Ta je začel:

– Ekscelenca, zahvaljujem se vam za dovoljenje, da smem govoriti. Nikogar ne mislim obtoževati, pač pa samo braniti stvar mojih dečkov. Te dečke so na neprimeren način izpraševali, jih mučili z zahrbtnimi vprašanji, podtikali predstojnikom neprimerne stvari, in to z besedami, za katere je bolje, da jih ne ponavljam. Tako spraševanje je protiustavno, nasprotuje celo navadni naravni poštenosti, in če bi za to zvedela javnost, bi vzbudilo splošno zgražanje. Naj dodam še to: gospod inšpektor je pred menoj in pred drugimi gospodi naše ustanove izrazil mnenje, da bi mogli naše šole postaviti vsem šolam za zgled pridnosti, moralnosti in discipline in da nima nobene pripombe o delu učnega osebja. Še več, dodal je, da si želi, da bi državne šole bile vsaj malo podobne našim. Tukaj pa, pred vami, gospod minister, trdi prav nasprotno. Trdi, da v naših šolah ni slik našega vladarja, medtem ko je v šolskih razredih videl vsaj tri.

– Da! Toda to so grde slike, je pripomnil profesor.

– Če so grde, ni moja krivda, temveč tistega, ki jih je naslikal. Če bi bile lepše, bi tudi meni bolj ugajale. Toda nekaj ne more ugajati nikomur, to je zavračati resnico, spreobračati dejstva, in to osebam oblasti, v škodo ljudi, ki posvečajo svoje življenje v korist zapuščene mladine in lajšanje človeške bede. To je zarota proti resnici in pravici, to je zatiranje nedolžnih otrok, to je prevara oblasti.

Iz prostodušnosti, s katero je govoril don Bosko, in iz nasprotnih trditev ter neutemeljenih trditev sogovornikov si je minister kaj kmalu ustvaril resnično podobo in ugotovil, na kateri strani je resnica. Rekel je: »Zadosti, zadosti! Razumel sem položaj. Vidim, da so ravnali proti mojim ukazom in me pri tem še hočejo prevarati. Tega pa ne. Vi, gospod profesor, pojdite nazaj v pisarno. O tem bova govorila ob svojem času.«

Ko je profesor odšel, je minister nadaljeval pogovor z don Boskom. Dejal je: – Nisem si mislil, da mi bodo storili kaj takega. To mi je nauk, da vem kdo vse me obdaja. Toda preidiva na drugo. Gospod don Bosko, povejte mi, na kaj se opira toliko govoric o vaši ustanovi. Razodenite mi kakršno koli skrivnost ali vsako nadrobnost, tudi če bi koga moglo spraviti v zadrego. Zagotavljam vam, da vam to ne bo v škodo, temveč vam bom mogel celo dati kak koristen nasvet.

– Najlepša hvala, ekscelenca, za ljubeznivost in dobrohotnost, s katero mi govorite. Zaupanje kliče po zaupanju. Kakor ste mogli povzeti iz poročila obeh poročevalcev, lahko iz njih presodite tudi o drugih ovadbah. Hudobija in nevednost sta nakopičili laž na laž. Te laži so potem razširili duhovnikom in krščanski vzgoji nasprotni časopisi. Nekateri državni uslužbenci so to zbrali in vzeli zares. Na tak način se je začelo oblikovati meni nasprotno javno mnenje, ki je v veliko škodo meni ali bolje rečeno mojim dečkom, ki bi jih radi odvrnili od mene, jih razgnali in mi onemogočili stik z njimi. To so začetki, to je osnova

vseh takih govoric. Vse doslej se proti meni niso borili in se ne borijo drugače kot samo z orožjem obrekovanja. To pravim in trdim, ne da bi se bal, da bi kdo mogel dokazati nasprotno. Že toliko let živim v Turinu in izzivam kogar koli, da mi navede samo eno besedo, samo eno natiskano vrstico, samo eno dejanje, ki bi zaslužilo grajo oblasti, ki bi pomenilo kršitev zakonov, in pripravljen sem za vse to odslužiti kazen. Z žalostjo pa moram dodati, da ne pomagajo niti tisti, ki bi mi za moje delo morali plačati ali me vsaj pustiti pri miru. Ne govorim o predstavnikih vlade niti o vaši uglednosti, temveč o nekaterih podrejenih, ki bodisi iz pohlepa po slavi ali v želji, da bi se pokazali čim bolj goreče z namenom, da bi napredovali v svoji karieri, ali pa iz gole nagajivosti ali zaradi grdega zaslužka izkoriščajo svoj položaj zato, da mučijo poštene državljane in se ne ozirajo na to, da lahko spravijo v težave celo tiste, ki so odgovorni za javno blaginjo.

Minister je ganjen gledal don Boska. Don Bosko je govoril s takim zanosom, da je bilo videti, da se narava žalosti, in njegov izraz je dobil nekaj tako ljubkega in privlačnega, da je uklonil voljo vsakogar, ki ga je poslušal.

– Ugaja mi, je nadaljeval minister, vaše sproščeno govorjenje in zagotavljam vam, da ta odkritosrčna zaupnost ne bo ostala brez učinka. Toda ali niste vi tudi izdali Zgodovine Italije, za katero pravijo, da vsebuje načela in vodila, ki niso v skladu z današnjim časom?

– Zgodovina Italije, ki jo omenjate, je bila napisana z najboljšim namenom vdanega državljana. Kakor hitro je izšla, sem en izvod poslal prosvetnemu ministru Janezu Lanzu, ki jo je ocenil in ugotovil, da je najboljša med vsemi, ki so bile takrat po šolah. Pohvalil jo je, priporočil v uporabo in piscu dal 1.000 lir nagrade. Pozneje so jo celo postavili med izbor knjig, ki naj jih dajejo za nagrado po šolah. Vzeli so jo in ocenili ljudje, ki se spoznajo na zgodovino, med drugimi Nicolò Tommaseo. Sedaj res ne razumem, kako je mogla knjiga, ki jo je pohvalilo ministrstvo in ki je dobila tako laskavo oceno od strokovnjakov, postati nevarna za državo.

– Reči vam moram, da sem knjigo delno prebral in nisem našel tistega strašnega netiva, o katerem govorijo. Videl sem pa, da je v knjigi tudi poglavje o svetnem gospostvu papežev.

– Prikazal sem zgodovino nastanka tega gospostva, njegovo razširitev in koristi, ki jih je prineslo Italiji. Mislim, da mi v tem nihče ne more ugovarjati. Pri vsem tem nisem zapisal niti besedice proti sedanjemu stanju.

– Vse prav. Toda odkar je izšla prva izdaja, so se časi zelo spremenili, ideje so dobile nove izraze in zdi se mi potrebno, da piščanec, ki ga postrežemo pri mizi, znova dobi novo prikuho in omako. Kaj se vam zdi?

– Da se to dela s piščanci, ki jih serviramo pri mizi, se mi zdi v redu, vendar mislim, da si kaj takega ne moremo privoščiti pri zgodovinskih dejstvih. Zgodovina je vedno ista, kajti resnica ne more biti laž, kakor belo ne more biti črno. Dogodki, ki so se kdaj zgodili, se ne spreminjajo s časom in jih je zato treba ljudem prikazati tako, kakor so se zgodili. Ne moremo jih preoblikovati ali okrasiti z različnimi prikahami in omakami, ki bi jih potem prikazale v čisto drugačni luči, kot so bili v resnici. Če hočemo zgodovinska dejstva spreminjati po okusu ali mišljenju tistih, ki jih pripovedujejo, zgodovina ne bo več učiteljica življenja, temveč krinka, skupek nasprotnih trditev, zarota proti resnici.

– Res je, ideje ljudi se spreminjajo, medtem ko od zgodovine sporočena dejstva, če je ta resnična in nepristranska, ostanejo vedno ista. Vsekakor pa priporočam vaši uglednosti, da bi ponovno prebrali svojo zgodovino, in če bi našli odstavke, ki so odločno proti idejam današnjega časa, jih skušajte tako spremeniti, da ne bodo dražili občutljivosti nekaterih ljudi. Ste me razumeli?

– Vse sem odlično razumel, gospod minister, in če bi mi vaša ekselenca blagovolila nakazati stvari, ki naj jih spremenim, vam zagotavljam, da jih bom ob prihodnji izdaji upošteval.

– Zmenila sva se. Sedaj pojdite in bodite mirni. Nihče vas ne bo več motil. Če se bodo pojavile kake težave glede šol, pridite naravnost k meni in bodite prepričani, da se bo vse dobro izteklo. Dokler bom jaz prosvetni minister, boste imeli mojo podporo in zaščito.

– Zahvaljujem se vam, je končal don Bosko, za vašo dobrohotno naklonjenost. Ker vam ne morem dati drugega, bom molil za vas in vas priporočil v molitev svojim dečkom, da vam Bog za plačilo podeli dolgo življenje in ob svojem času srečno smrt.

– Zbogom, dragi moj opat, je odgovoril minister in mu stisnil roko.

44.

POGLAVJE

Don Bosko, zgled trdnega značaja – Zatrtje zavoda San Primitivo – Časopisi pišejo proti šolskim redovnim družbam – Sledi pisem, ki jih je don Bosko poslal ministru za notranje zadeve in prosvetnemu ministru v opravičilo – Sladko iz grenkega – Don Boskov ugled pri fantih zaradi študija – Don Bosko sodeluje pri izdelavi poštne karte Italije – Praznik sv. Janeza – Uspešni izpiti klerikov v semenišču – Odlično uspeli izpiti oratorijskih učiteljev za sprejem na univerzo

IZ DO SEDAJ POVEDANEGA LAHKO VIDIMO, s kakšno močjo je don Bosko v svojem življenju sprejemal udarce. Stvari so bile tako jasne, da so bile poznane tudi ljudem zunaj oratorija. »Vedno se spominjam, nam piše don Frančišek Cerruti, kako je moj profesor retorike don Matej Picco nekega dne pred celim razredom, ko je razlagal zgodovino starega Rima, postavil don Boska za zgled srčnosti in moči. To čast so mu izrazili tudi drugi ugledni možje, kot na primer Alfani v svoji knjigi Bitke in zmage, kjer eno celo poglavje posveti don Boskovi srčnosti in moči.

Dejansko ga ni nikdar premagalo in ne odvrnilo tekoče dnevno mnenje. Od vsega začetka apostolata si je naredil načrt in ga uresničil v času liberalne opitosti in nadaljeval tudi potem, ko je vse nakazovalo nenadne spremembe.

Glede svojih ustanov je imel navado reči: »Če naletim na kako težavo, pa naj bo še tako velika, naredim kakor tisti človek, ki gre po cesti in naleti na poti na velikanski kamen, tako da ne more naprej. Če ga ne morem odstraniti, ga skušam preskočiti, in če to ni mogoče, naredim daljšo pot okoli njega. V drugem primeru opustim začeto delo, in da ne izgubljam časa, se lotim česa novega. Nikakor pa ne izgubim izpred oči začetega prvotnega dela. Medtem pa lešniki dozorevajo, ljudje se spreminjajo in težave izginjajo.«

Ta vztrajnost, ki ima za cilj Božjo slavo, je lastna samo svetnikom in naš don Bosko je dosegal cilje, ker se njegova požrtvovalnost ni bala težav, premagovanja in poniževanja. Njegov velikodušni duh se ni prestrašil, medtem ko bi kak strahopetnež že zdavnaj odnehal.

V Turinu se je v tistih dneh zgodilo nekaj zelo neprijetnega. Dne 16. junija je uradni list prinesel odlok ministra Amarija, v moči katerega so zaprli cvetoč konvikt šolskih bratov, imenovan S. Primitivo. Edini razlog, ki so ga navedli, je bila naredba provincialnega sveta za šole in višjega sveta za narodno izobrazbo. Že več let so poskušali vse mogoče, da bi pregnali iz Turina šolske brate. Preiskave, ki so jih ukazali, so še bolj pokazale njihove velike zasluge in kreposti. Toda njihova umetnost, da so mladino uspešno vzgajali v krščanskem duhu in jo usposabljali za javno življenje v poklicu, si je nakopala vse sovraštvo sovražnikov Cerkve.

Ko jim ni uspelo drugače, so uporabili vedno učinkovito sredstvo obrekovalnega sramotenja. Stotine družin gojencev so se zavzele za obtožene. Sledile so sodne razprave in nekatere kazni. Toda pravi vzrok so bili izredno dobri uspehi učencev tega zavoda, kar je jezilo moraliste Gazette del Popolo in bilo nevzdržno za tiste, ki so hoteli iz ljudske izobrazbe narediti izključno domeno vlade. Časopis Diritto (Pravo) je po dolgem uvodu, v katerem je soglašal z ukinitvijo zavoda San Primitivo, dodal: »Če naj že začnemo osvajanje Rima, potem najprej iz misli in src naših sinov odstranimo misel nanj. Zahtevamo ukinitvev šolskih redov.« Za vsako ceno so hoteli izključiti iz šol cerkvene ljudi in tako prepričati, da bi se mladina vzgajala v veri in katoliški moralni, kajti zahteva Diritto je imela v mislih tako redovnike kakor duhovnike.

Don Bosko, ki je preskočil zadnjo past svojih nasprotnikov in ki si je hotel še bolj pridobiti naklonjenost ministrov Amarija in Peruzzijskega, s katerima je tudi imel zaupen razgovor, je prvemu pisal pismo, drugemu pa poslal promemorio. Od teh dveh spisov so nam ostali samo neizdelani osnutki, vendar se nam zdi umestno, da jih podamo in tako ponovno pokažemo, kako se je don Bosko znal braniti v teh za dobre državljanke tako težkih časih; sposobnost, kako je zavračal svoje nasprotnike, taktika, ki jo je uporabljal, da se je izognil določenim vprašanjem, ne da bi pri tem zadel na čeri.

Tu je osnutek promemorije, ki jo je poslal ministru Peruzzijskega.

Ekscelenca!

Na osnovi vaših zagotovil, da mi boste, če nastanejo kake težave glede našega zavoda, vi sami sporočili vse potrebno, sem popolnoma miren. Vendar bi na osnovi nekaterih zlonamernih poročil, ki so vam jih predložili in jih tudi objavili v časopisih, rad omenil

nekatero glasove, ki brez osnove in zelo na splošno prihajajo do ušes šolskega inšpektorja, prosvetnega ministra in vaše uglednosti. Navedel bom take govorice in nanje odgovoril.

1. Študij in usmerjenost naših klerikov nista v soglasju s sedanjimi vladnimi smernicami.

Odgovor. Naši kleriki študirajo iste traktate in se ravnaajo po isti disciplini kot semeniščniki, saj obiskujejo predavanja v semenišču turinske škofije. Nekatere znanstvene predmete pa poslušajo na kraljevi univerzi. Zdi se mi, da glede tega ni mogoče v ničemer oporekati.

2. Nikjer ni kraljeve slike.

Odgovor. Lahko odgovorim, da ni niti slike papeža ali škofa. Lahko tudi povem, da ni nobenega zakona ali predpisa, ki bi urejal to zadevo. Vendar lahko povem, da je to govoričenje popolnoma brez podlage. Kraljeva slika je v več sobanah in v tudi treh uradnih sobah je slika našega vladarja. Ta slika je v srcih tisočev fantov naše hiše, ki opravljajo vojaško službo, v srcih fantov našega zavoda, ki zjutraj in zvečer molijo za svojega vladarja in za tiste, ki se z njim trudijo za splošno dobro države.

3. Zgodovina Italije ni pisana v duhu, kakor bi si želeli.

Odgovor. Ta Zgodovina Italije ni šolski priročnik. Napisal sem jo, ker me je za to prosil prosvetni minister. Tiskala se je pred njegovimi očmi in nagradil me je s 300 franki, ko sem mu jo prinesel v dar. Ponatisnili so jo že štirikrat, in to vedno pod nadzorom ministrstva, ki je knjigo tudi priporočil kot nagradni dar. Res je, da so bili v prejšnjih izdajah izrazi, ki jih je bilo treba po dogodkih leta 1860, 61 in 62 spremeniti, kakor to vsakdo lahko vidi v četrtri izdaji iz tega leta.

Če je še kaka stvar, ki bi jo bilo treba povedati drugače, naj mi to sporočijo in v naslednji izdaji jo bomo popravili.

V tem trenutku ne pričakujem od vlade ne nastavitve ne časti ne denarja. Prosim pa za moralno podporo in pomoč, da bom mogel s skupnim naporom razširiti svoje delovanje, katerega cilj je prepričati, da bi mladi fantje prišli v ječo in da tisti, ki so se od tam vrnili, ne bi nikdar več prišli tja. Vse te stvari se mi zdijo v skladu z namenom in prizadevanjem vlade itn. itn.

Popravki, ki jih je don Bosko vnesel v Zgodovino Italije in je bil pripravljen, da jih še vnese, nikakor niso spremenili niti za las njegovih religioznih načel in njegove navezanosti na papeža. Videli smo že, kako je bil ob izidu prve izdaje pripravljen tudi na velike denarne izgube, samo da ne bi spremenil določenih odstavkov, kot so mu predlagali. Glede tega, se pravi papeža, ni bil pripravljen popustiti. To je tudi zadosti jasno povedal ministru Amariju v zasebnem pogovoru kakor tudi v pismu, ki ga tu podajamo po osnutku.

Ekscelenca!

Pred nekaj dnevi ste mi v pogovoru, ki ste mi ga blagovolili nakloniti kot znamenje posebne naklonjenosti, povedali nekatere stvari, za katere so vam nekateri poročali, da so manj primerne in protinarodne.

Spoštovanje in občudovanje do vaše uglednosti mi nista dovolili, da bi vam predstavil reči v pravi luči, zato vas prosim, da bi bili tako dobri, da bi prebrali tisto, kar sem vam tam želel povedati.

Ko ste govorili o Zgodovini Italije, ste rekli, da je tam nekaj neresničnosti. Ker govorim z znanstveno osebo, pomeni to neresnične v smislu razlage. Kajti glede zgodovinske resničnosti sem storil vse, da bi sledil najbolj priznanim avtorjem. Kar se pa tiče načina, kako razumemo zgodovino, to je, kar se tiče duha zgodovine, sem v raznih knjigah, ki sem jih izdal pod svojim imenom, to so Zgodbe Svetega pisma, Cerkevna zgodovina in Zgodovina Italije, vse izdal z odobrenjem vlade. Takoj po izidu sem vsem predstavnikom oblasti dal na vpogled po en izvod. In ker je moj namen, da pokažem, kako naj mladi človek sprejema moralo v smislu Božjega zakona in pokorščine človeškim zakonom, sem od vseh strani žel samo spodbudo in pohvalo. Vzvišena sinova Viktorja Emanuela sta rade volje sprejela v dar moje knjige itn. itn.

V nadaljevanju je verjetno povedal to, kar je pisal notranjemu ministru.

Ti dopisi in zlasti pogovor s prosvetnim ministrom so ne samo odvrnili grozeči vihar, temveč tudi kronali celotno ustanovo ali bolje rečeno zagotovili sad zmage gimnazijskim šolam v Valdoccu, da, celo celemu oratoriju. Profesor Amari se je prepričal, da don Bosko nima drugega namena kot samo pomagati revni in zapuščeni mladini, zato ni podžigal pri vladi strahu, temveč don Boska celo zavaroval pred obrekovalci. Gatti je začel izkušati resnico pregovora, ki pravi: Mačka tako dolgo hodi okoli sala, da se končno ujame v past. Uvidel je, da bi tako, kakor je nekoč namesto skozi vrata rinil v omaro, mogel pasti tudi s stolčka in si razbiti glavo. Zato je omilil, čeprav ne opustil nepravilno vojno proti oratoriju.

Ko so don Boska vpraševali o zgoraj opisanih dogodkih, je povedal: »Bog je dober, Bog je velik, Bog je vsemogočen. Pogosto dopušča preizkušnje, pa vedno le zato, da doseže večje dobro in pokaže večje usmiljenje in svojo mogočnost. Preiskave so nam povzročile velike motnje, končale pa so se v našo korist, iz grenkega je priteklo sladko.«

In tako se je tudi zgodilo. Vse oblasti so se pokazale manj nasprotne v svojih sumničenjih, in če že niso šle don Bosku vedno na roko, so ga vsaj pustile pri miru, da je delal dobro, kakor si je zamislil.

Treba je tudi omeniti velik ugled, ki si ga je oratorij z vsem tem pridobil v javnosti. Ko so dobri videli, kako so ga skupaj z drugimi odličnimi ustanovami preganjali, so ohranili in povečali svoje dotedanje spoštovanje, hudobni in nasprotniki pa, ki so videli, da kljub časopisni gonji in vrsti vladnih hišnih pre-

iskav niso konec koncev našli nič oprijemljivega, so opustili svoje odklonilno razpoloženje ali predsodke in ga priznali za vrednega njihove naklonjenosti.

Tako je don Bosko po Božji dobroti mogel še naprej zbirati tisoče fantov, ki so v njem videli ne samo Božjega moža, temveč tudi znanstvenika, vodjo v njihovem študiju, ustvarjalca njihove srečnejše prihodnosti. Kanonik Ballesio je nekako povzel prepričanje svojih vrstnikov v tehle besedah: »Don Bosko je dobro poznal leposlovje, zlasti latinsko. Ko se je pogovarjal z nami, je *pro re nata* (glede na okoliščine) navajal Horacija, Ovidija, Vergila itn. tudi takrat, ko je moral imeti v glavi vse prej kot pesniška občutja. Ko je govoril s svojimi kleriki, izmed katerih je bilo nekaj zelo nadarjenih in navdušenih za učenje, so ti ugotovili, da je bil Božji služabnik na tekočem o vsem: glasbi, aritmetiki, slovnici, italijanskem in latinskem pesništvu, cerkveni in svetni zgodovini, teologiji, tako dogmatični kakor moralni. Kakor je bil on za nas učitelj krščanskega življenja, tako je bil tudi naš učitelj in razsodnik v naših znanstvenih in leposlovnih pogovorih. Tudi na področjih, ki so se zdela daleč od njegove pristojnosti, je s svojim izrednim razumom, s svojim predirljivim duhom ohranjal svoje mesto in nam ni prihajalo niti na misel, da on tega ne bi poznal ali bi ga moglo kaj presenetiti.

Don Bosko je s svojim znanjem zemljepisa zagotovil odlično mesto v družbi mlademu Marchisiju, gojencu oratorija. V Turinu so meseca julija 1863 izdali splošni zemljevid Italije, kjer so bili zaznamovani vsi poštni uradi, ceste, železnice in pomorske poti, povezane s pošto. Izdal ga je glavni italijanski poštni urad. Poleg splošnega pregleda poštnih storitev je bilo še osem zemljepisnih kart posameznih pokrajin kraljestva. Ti različni zemljevidi z vsemi napotki so bili sad dolgoletnega in potrpežljivega Marchisijevega truda. K temu delu ga je napotil in ga zanj navdušil don Bosko ter mu pomagal, da ga je uspešno končal. Kot plačilo za trud je glavni poštni urad sprejel, odobril in dal natisniti zemljevide in jih razglasil kot uradno izdajo za poštno rabo. Avtorja pa so pozneje postavili za glavnega direktorja vseh pošt v Rimu.

Sodelovanje gojencev pri don Boskovih dobrih delih se je pokazalo v izrazih krščanskega veselja ob duhovniškem posvečenju don Dominika Ruffina, v gorečem opravljanju šestih nedelj v čast sv. Alojziju in v nadvse veselem prazniku sv. Janeza Krstnika.

Kleriki študenti filozofije in teologije so 23. junija v turinskem semenišču opravili izpite. Bilo jih je 55. Sedem jih je dobilo egregie (izvrstno), osemindvajset optime (odlično), enajst fere optime (skoraj odlično) in eden bene (dobro). Štirje so bili odsotni in štirje bolni. Toda don Boska je čakalo še drugo zadovoljstvo.

Dne 6. julija so se učitelji iz oratorija, ki smo jih že večkrat našeli, to so klerik Frančišek Cerruti, Celestin Durando, don Janez Krstnik Francesca in don Janez Krstnik Anfossi prijavili za izpit za pripustitev na leposlovno fakulteto. Odpirali so novo pot fantom v oratoriju in so se zato izredno trudili. Veliko profesorjev je sočustvovalo z njimi; imeli so jih za velikodušne žrtve neke ideje, vendar vedno žrtve. Govorilo se je, da jih je don Bosko previsoko cenil in da je njihovo znanje zadostovalo komaj za prve razrede gimnazije. Toda hvala Bogu, izpit se je za vse končal nadvse uspešno. Toda dve komisiji, ki so ju pripravili nalašč za njihov izpit, sta bili zelo slabo pripravljene in sta morali kmalu spreminiti svoj mnenje. Prvi se je predstavil klerik Cerruti, ki je s svojimi odgovori spravil v začudenje vse izpraševalce, saj je snov obvladal tako v vsej njeni širini kakor tudi v globini.

Slavni pedagog opat Rayneri je bil predsednik ene komisije. Ko je v dvorani zagledal profesorja Vallaurija, je vstal in stopil k njemu. Ker so imeli Vallaurija za preveč naklonjenega don Bosku, so odločili, da on ne bo, kakor bi moral, izpraševal učiteljev iz oratorija. Rayneri mu je v svoji živahnosti postavil čudno vprašanje:

– Povejte mi, profesor, povejte mi, kakšno oceno naj dam don Boskovim učiteljem?

– Ta je pa dobra, je odgovoril Vallauri, ali jih niste vi izpraševali?

– *Busillis* (težava) je v tem, da znajo, veste. Ti znajo!

– In to pripovedujete meni? je odgovoril slavni latinist, saj so to najboljši slušatelji mojih predavanj.

Vsi štirje pripravniki so dobili najvišje ocene in Francesca in Cerruti sta bila celo pohvaljena.

Ti pridni don Boskovi sinovi so ob odhodu iz sobane doživeli prisrčen in nepričakovan sprejem od svojih tovarišev študentov na univerzi, ki so se srčno veselili njihovega uspeha. To je bilo neke vrste plačilo don Boskovemu srcu, ki je tiste dni z njimi čutil tesnobo in bolečino, saj so z njim delili delo in skromen ponos poslanstva. Ta izpit je postal predmet pogovorov tudi zunaj univerze in profesorji se niso mogli načuditi tako sijajnemu uspehu. Profesor Prieri, predsednik druge izpraševalne komisije, je navdušen nad odličnim znanjem kandidatov, ki jih je izpraševal, stopil v spremstvu enega izprašanih iz sobane in mu dejal: »Da, da! Pri don Bosku se zares učijo! Toda glejte, verjemite mi, da vaši nasprotniki niso vsi na univerzi. Imate jih tudi drugje in so zelo mogočni.« Prav takrat je prišel mimo pesnik Prati. »Janez,« mu je dejal profesor Prieri, »pridite sem in me poslušajte. Škoda, da danes dopoldne niste bili na univerzi. Bili bi lahko navzoči pri sijajnem izpitu tegale gospoda. Vedite, da se pri don Bosku študira in študira zares.«

45.

POGLAVJE

Cerkev Marije Pomočnice; Bog jo hoče imeti – Inženir Spezia pripravi načrt – Prijetno presenečenje za don Boska – Denar bo prišel sam od sebe – Občinska uprava spodbuja don Boska – Nekateri bi radi spremenili naslov cerkve – Gradbeni odbor odobri načrte; don Boskove duhovite pripombe – Prastara pobožnost Turinčanov do Marije Pomočnice – Graditelj cerkve in začetni izdatki – Don Bosko ukaže začetek del, kajti Božja previdnost bo storila svoje – Izkopavanje za temelje – Marijin delež pri izplačilu prvih petnajstih delavcev

GRADNJA ZAVODA V MIRABELLU je bila končana in tudi zidava šol v oratoriju je šla h koncu. Toda kljub toliko različnim opravkom to leto don Bosko ni izgubil iz spomina zamisli o zidavi cerkve na čast Mariji Pomočnici v Valdoccu. Na začetku leta je sklical zbor arhitektov, svojih prijateljev, da bi predstavili načrte za novo cerkev. Bilo je več načrtov, imeli so več posvetov. Toda noben arhitekt ni odobril načrta svojega kolega, vsak je hotel izvesti svojo zamisel in nihče ni bil pripravljen na spremembe načrta. Razprave brez kakršnega koli uspeha so trajale več mesecev. Čas pa je brez koristi tekel. Don Bosko je bil zaskrbljen. Nekega dne mu je eden izmed teh gospodov, njegov zvest prijatelj, dejal, da se mu ta zakasnitev zdi zelo dobrodošla. Svetoval mu je, naj se ne spušča v toliko tveganje. Don Bosko mu je odgovoril: »Kaj hočete, tudi jaz se bojim, toda čas pritiska in jaz vidim, da Bog to na vsak način hoče od mene.«

Zato je odločno prekinil zavlačevanje, in ne da bi komu kaj povedal, poklical k sebi uglednega inženirja Antona Spezio in mu naročil, naj naredi načrt za cerkev, ki naj bi bila zadosti velika, da bi mogla sprejeti veliko število Marijinih častilcev in bi bila v čast vzvišeni nebeški Kraljici. Spezia je tisti mladenič, ki ga je don Bosko srečal, ko je končal študij arhitekture, in mu je naročil, naj oceni

vrednost Pinardijeve hiše. Tedaj mu je dejal: »Še ob drugi priložnosti vas bom potreboval.« Ta druga priložnost je sedaj, ko je preteklo dvanajst let, prišla. Dobri inženir je brez misli na zaslužek naredil načrt po navodilih, ki mu jih je dal don Bosko: v obliki latinskega križa na površini 1200 m².

Ob vhodu sta se dvigala dva zvonika. Za vstop je bilo treba prekoračiti preddverje, nad katerim je bil kor. Nad stavbo se je dvigala kupola s šestnajstimi okni. Od tal do najvišjega mesta je bilo 70 m. Na obeh straneh oltarja je bil kratek hodnik, ki je vodil v zakristijo in od koder je bil vhod v mogočen prezbitერიj. Na koncu prečnega krila sta stala dva mogočna oltarja in dva druga v kapelah sredi vmesnega krila.

Ko si je don Bosko ogledal načrt, se je zelo razveselil. Ne da bi arhitektu omenil svojo posebno željo pri načrtovanju, je bila ena kapelica prav na mestu, ki ga je pokazala preblažena Devica. Tukaj so en oltar posvetili svetim turin-skim mučencem.

Nekateri izmed njegovih najzvestejših zaupnikov so izražali svoje dvome in mu svetovali, da naj tako velikega dela ne začne brez denarja v blagajni. On pa jim je odgovarjal: »Ne, nikar se ne bojte. Narediti moramo svoje, potem nam bo Bog pomagal in denar bo prišel sam od sebe.«

Ko se je z načrti pojavil na občinski upravi in tam predložil svojo zamisel, ni dobil samo dovoljenja, temveč tudi spodbudo. Obljubili so mu celo 30.000 lir kot prispevek občine, ki ga je dala na voljo za vsako novo župnijsko cerkev v Turinu.

Nato se je odpravil na gradbeni urad in tam predložil zamisel cerkve z naslovom svetišče Marije Pomočnice. Eden izmed arhitektov je ob pogledu na tisti naslov zmajal z glavo in dejal, da je premalo ljudski, neustrezen in preveč izzi-valen: »Čemu ta naslov? Kako vendar to zveni – Marija Pomočnica!

Don Bosko je odgovoril: »Gospod arhitekt, ob tolikih skrbeh in opravkih verjetno niste imeli časa, da bi se zanimali za izvor tega naslova. On spominja na zmago, ki so jo Italijani in Španci dosegli pri Lepantu nad Turki. Potem spominja na rešitev Dunaja in princa Evgenija Savojskega.«

– Mogoče imate prav. Vendar ni v skladu z duhom časa.

– Prav. Pa mi svetujte kak bolj primeren naslov.

– Se ne bi mogla imenovati cerkev Karmelske Matere Božje, Cerkev sv. rožnega venca, Cerkev Kraljice miru?

– Kar se tiče te težave, jo lahko kmalu odpravimo.

– Da, da, spremenite ta naslov. Tista pomočnica ne zveni preveč prijazno. To je nov naslov za Turin. Sicer pa ima mati Božja Marija toliko naslovov.

– Ni dvoma. Mariji lahko damo kakršen koli naslov in vsak ji pristaja. In

naj skušamo povedati še toliko, nikdar ne povemo zadosti. Sicer bomo o tem še razmišljali.

– Da, izberite kak drug naslov. Pustite tega. Storite po mojem nasvetu.

Odobritev načrta so prenesli na poznejši čas, ker so želeli imeti pred seboj dokončno izdelan načrt in ne samo preprosto skico, ki jo je neučakano predstavil don Bosko.

Ta novi naslov je nekaterim zvenel kot izziv. V njem so videli nasprotovanje načelom revolucije in njenim zmagam, zdelo se je, kakor da je na področju Cerkve zavihral nov prapor.

Don Bosko, ki je razumel več, kot je bilo izrečeno, je počakal kak teden in nato dal Spezii dokončno izdelati načrt in ga predložil na občini. Ni bilo govora o Mariji Pomočnici, temveč na splošno o cerkvi, ki naj bi jo zgradili v Valdoccu, brez navajanja naslova. Gradbeniki so strmeli nad veličastnostjo načrta in so ga odobrili. Don Bosku pa so rekli: »Toda za to bo potreben milijon. In kako boste mogli vi, ki nimate nič, uresničiti tako ogromno zamisel?«

– To prepustite meni, je odgovoril don Bosko, jaz vas ne prosim denarja, temveč odobritev načrta.

– In kako se bo imenovala ta cerkev?

– Naslov ji moram dati jaz in bom o tem razmišljal. Vaša naloga je samo, da dovolite, da na določenem prostoru sezidajo tako in tako stavbo.

Načrt so v vseh nadrobnostih odobrili in oratorij je dobil dovoljenje, da lahko začne graditi cerkev. Don Bosko se je šel zahvalit šefu gradbenikov. Ta mu je pa dejal:

– Menil sem, da don Bosko ne bo tako vztrajen pri svojih zamislih in da bi bil pripravljen spremeniti naslov, ki slabo zveni.

– Gospod, je odgovoril don Bosko, ko sem videl, da vam ta naslov ne ugaja, nisem dal nobenega imena. To pomeni, da sem svoboden, da ji dam tisti naslov, ki se mi bo zdel najprimernejši.

– Prav v tem tiči prevara.

– Tu ne gre za nikakršno prevaro. Vi niste hoteli odobriti tistega naslova in ga niste odobrili. Jaz sem ga hotel imeti in ga bom imel. Tako sva zadovoljna oba, ker so se obema izpolnile želje.

Inženir se je nasmehnil in se je pokazal zadovoljnega, čeprav najbrž ni bil. Toda prav je imel don Bosko in moške z občine so to dobro razumeli. Cerkev se je v resnici imenovala svetišče Marije Pomočnice. Don Bosko se ni odpovedal temu naslovu, ker si ga je Marija sama izbrala.

S tem je don Bosko oživil staro piemontsko slavno izročilo. V Turinu so Marijo Pomočnico že zdavnaj častili. To mesto se je med prvimi pridružilo bratovščini, ki so jo s tem naslovom ustanovili v Münchnu na Bavarskem v spomin na rešitev Dunaja. Toda zaradi izredno velikega števila članov so morali v cerkvi sv. Frančiška Paolskega ustanoviti posebno bratovščino, ki jo je papež Pij VI. z odlokom z dne 9. februarja 1798 odobril in obdaril z mnogimi odpustki in duhovnimi darovi. Poleg tega je kardinal Maurizio, knez Savojski, ki je umrl leta 1657, dal v isti cerkvi postaviti prelep oltarni kip iz dragocenega marmorja v čast Mariji Pomočnici.

Zato je bilo naravno, da so v Turinu obnovili in znova razglasili pobožnost do Marije Pomočnice, ki je zaradi izrednih in brezštevlnih čudežev, ki jih je Marija delala na prošnjo tistih, ki so jo klicali s tem naslovom, dosegla svetovno razsežnost.

Kakor hitro je don Bosko dobil dovoljenje od občinske uprave, je zaupal gradnjo Karlu Buzzettiju in dela so se takoj začela.

Gradbeni prostor so zgradili z ograjo iz desk, ki je obdajala gradbišče od treh strani in puščala odprto samo proti Vrtnarici obrnjeno stran, da so imeli dostop vozovi z gradbenim materialom. Že maja so za nakup zemljišča in desk za ograjo izdali štiri tisoč lir.

Don Bosko je dal poklicati ekonomo don Savia, ki si je že ogledal veličasten načrt, in mu naročil, naj začne dela.

– Toda don Bosko, kako naj delam? je odgovoril don Savio. Tu ne gre za kako kapelo, temveč za veliko cerkev, ki bo veliko stala. Danes zjutraj nismo imeli denarja, da bi plačali znamke in odposlali pošto.

In don Bosko je ponovil: Začni izkopavati temelje. Ali smo že kdaj začeli kako gradnjo in imeli za to pripravljen denar? Kakšno stvar moramo prepustiti tudi Božji previdnosti.

Don Savio je izpolnil ukaz. Ker pa je bilo treba pod cerkvenim tlakom narediti prostor za kletne prostore, so morali poleg temeljev izkopati še dva metra in pol globoko na površini 1200 m². Ker je bilo treba z vozovi odpeljati zemljo na prostor, ki ga je določila občina, so tega leta lahko opravili le del izkopa.

Medtem pa je Božja previdnost naredila svoje. Na začetku so nekateri bogati meščani obljubili velikodušne darove, toda medtem so se drugače odločili in denar uporabili v druge namene. Drugi so bili pripravljeni prispevati svoj delež šele potem, ko bi bila dela že v teku. Don Bosko se je znašel v težavah. Izkop se je začel in bližal se je konec prvih štirinajst dni. Potreboval je 1.000 lir.

Tedaj so don Boska v pastoralni službi poklicali k postelji neke težke bolnice. Že tri mesece je nepremično ležala, mučila jo je vročina in mrzlica in zelo jo je bolel želodec. Če bi se le malo mogla gibati in bi se ji izboljšalo zdravje, bi bila pripravljena opraviti kakršno koli pobožnost in žrtev. V veliko olajšanje bi ji bilo, če bi se mogla vsaj dvigniti iz postelje.

– Kaj ste pripravljene storiti? jo je vprašal don Bosko.

– Kar koli mi boste rekli.

– Opravite devetdnevnic v čast Mariji Pomočnici.

– Katere molitve moram zmoliti?

– Devet dni molite tri očenaše in slavoočetu v čast presvetemu Zakramentu in tri pozdravljene Kraljice v čast presveti Devici.

– Vse to bom storila. Kaj pa dela krščanske ljubezni?

– Če se vam zdi prav in če boste dosegli resnično izboljšavo, boste dali kak dar za cerkev Marije Pomočnice, ki jo začenjamo graditi v Valdoccu.

– Da, da, rade volje. Če se bom v teku te devetdnevnic lahko samo dvignila iz postelje in mogla narediti nekaj korakov tukaj po sobi, bom pripravila dar za cerkev, o kateri govorite.

Opravila je devetdnevnic in napočil je zadnji dan. Don Bosko je tistega popoldneva moral izplačati tisoč frankov za izkop zemlje. Šel je obiskat bolnico. Prišla mu je odpirat služkinja in vsa vesela pripovedovala, da je gospodarica popolnoma ozdravela, naredila dva sprehoda in se šla zahvalit v cerkev.

Medtem ko je služkinja pripovedovala, kaj se je zgodilo, se je vsa vesela približala gospodarici in rekla: »Ozdravela sem in sem se že osebno zahvalila v cerkvi presveti Devici Mariji. Pridite, to je zavitek, ki sem vam ga pripravila. To je prvi dar, pa gotovo ne zadnji.«

Don Bosko je vzel zavitek, odšel domov, preštel denar in ugotovil, da je bilo petdeset zlatih napoleonov, kar je zneslo ravno tisoč frankov, ki so mu bili potrebni.

Od tega trenutka je bilo, kakor bomo videli, toliko in takšnih milosti presvete Device za tiste, ki so pomagali v Valdoccu graditi cerkev njej na čast, da lahko upravičeno trdimo *Ædificavit sibi domum Maria* (Marija si je sama zgradila hišo).

46.

POGLAVJE

Sanje: Vsak gojenec je potegnil listek iz ponujenega ovitka; don Bosko razkriva, kaj je napisano na listkih – Potreba, da bi podaljšali učiteljem dovoljenje za poučevanje – Don Boskov pogovor s Selmijem; opombe in opažanja; politika; Katoliško branje – Don Boskovo pismo Selmiju – Negotovost – Upanje in tegobe – Pij IX. tarna, ker mu don Bosko ne piše – Don Bosko mu v pismu napoveduje prihodnost Rima – Papeževo pismo don Bosku

V DON BOSKOVEM SRCU IN MISLIH je bila vedno na prvem mestu preljubni-va podoba presvete Device Marije in nekega večera na začetku julija je povedal, da je v sanjah videl neko osebo (zdi se, da je bila presveta Devica Marija), ki je fantom ponujala, da bi iz prelepo vezene torbe vsak po naključju potegnil listek, ki jih je bilo v torbi zelo veliko. Don Bosko se je postavil ob stran. Ko so dečki drug za drugim izvlekli listke, je on razlagal besede ali misli, ki so bile tam zapi-sane. Svojo pripoved je končal z opombo, da so vsi razen enega, ki se je držal ob strani, potegnili svoje listke. Ko je don Bosko prebral besedo, zapisano na listku, ki je ostal v torbi, je prebral besedo smrt.

Povabil je vse in vsakega posebej, da bi prišli k njemu in ga vprašali, kaj je bilo zapisano na njihovem listku. Temu so se vsi začudili. Saj je bilo v zavodu okoli 7. fantov in vsakemu je znal povedati misel ali preroški nasvet, zelo dru-gačen, jasen in vsakemu po njegovi potrebi. Še bolj značilno je bilo to, da se je po toliko letih točno spominjal, kaj je povedal kateremu fantu.

Don Sebastijan Mussetti iz kolegialne cerkve v Carmagnoli, ki je bil takrat majhen deček, je zvedel od don Boska, da je bilo na njegovem listku napisano stanovitnost, in ko sta se po toliko letih srečala, mu je slovesno zaklical: Ali se spominjaš? Stanovitnost.

Kanonik je znal povedati, da se je dogajalo še več. Nekaj fantov se je spravilo na stražo in pazilo na vse, ki so šli k don Bosku, da bi ga vprašali o vsebini njihovega listka. Samo eden ni prišel. Bil je to neki fant iz Ivree, ki je tisto leto končeval gimnazijo.

Don Mussetti je pripravljen to, kar pravi, potrditi s prisego.

Oprt na Marijino pomoč, je don Bosko mislil na to, kako bi obnovil dovoljenje šolske oblasti. Njegovi učitelji so dobili dovoljenje za pouk samo za šolsko leto 1862/63 z obveznostjo, da si priskrbi diplomirane profesorje za leto 1863/64. Velik uspeh štirih pripravnikov za vpis na univerzo, ki je sicer pokazal izredno usposobljenost za pouk, še ni pomenil dovoljenja za poučevanje. Zato je bilo izredno pomembno, da ni izgubljal dragocenega časa za pridobitev podaljšanja dovoljenja.

Zato se je don Bosko odpravil na obisk k Selmiju, ki mu je bil še nadalje naklonjen. Začel mu je govoriti o svojih šolskih zadevah. Selmi pa, ki je prebral poročilo profesorja Ferrija, mu je dejal, da naj se ne ozira na nobeno obtožbo, da pa naj spremeni kako sodbo v Zgodovini Italije.

Don Bosko mu je ponovil, kar mu je že zadnjič povedal, da vsi njegovi sodelavci znajo uskladiti dolžnosti dobrega katoličana z dolžnostmi poštenega državljana, da on nikdar ni imel nikakršnih nevarnih in za državo škodljivih stikov s papežem, škofi in jezuiti in da so popolne izmišljotine trditve, da so ti ljudje počeli nekaj, kar ni bilo v skladu z njihovim poklicem, da je njegov sistem, ki mu je stalno zvest, nevmešavanje v politiko, niti za niti proti, kajti politika dečkom ne daje kruha, in ker noben predstojnik, učitelj ali mojster ne sme biti človek kake stranke, temveč mora imeti za edini cilj moralno vzgojo in učno usposabljanje svojih gojencev.

Selmi mu je tudi hotel svetovati, da bi odnehal od širjenja Katoliškega branja, kakor da bi to bilo v nasprotju z dostojanstvom vzgojitelja.

– Kako to mislite? je vprašal don Bosko.

– Glejte, mu je odgovoril Selmi, vaše knjižice, zlasti življenjepisi dečkov ne ustrezajo idealom naših dni. Vi pa z vašim načinom pisanja in s tem, da poudarjate in hvalite njihovo preprostost in njihove nežne in majhne kreposti, vlivate vanje samozavest, da so kakor prevzeti, si prisvajajo vaše misli in zavidajo tistim, ki živijo z vami.

– To vendar ni nič slabega, je odgovoril don Bosko. Z druge strani pa, če bi vaša uglednost hotela prebrati tiste življenjepise, bi ugotovili, da ne razpravljajo o politiki. Toda če bi našli kake slovnične, pravopisne ali slogovne napake, vam zagotavljam, da sem jih takoj pripravljen popraviti.

Selmi na to don Boskovo trditev ni odgovoril. Kajti v ugovore teh gospodov se je vedno vpletala politika, ki je bila po njihovem mnenju povezana z vero.

Za don Boska pa je bila politika samo politika, in to v deželi, kjer so razglašali svobodo misli in govora. V oratoriju pa te moderne pridobitve niso upoštevali. Vsak si je lahko v politiki mislil, kar koli je hotel, da je le bilo vse v soglasju s Cerkvijo, nikomur pa ni bilo dovoljeno, da bi o politiki javno govoril z gojenci. Zunaj hiše pa so časi, kraji in previdnost svetovali tisto, kar bi bilo treba spreminiti v takih pravilih, kajti v času toliko strank je kaj lahko izreči besede, ki tistemu, ki ima oblast, lahko vzbudi sume, ki lahko ogrozijo celotno ustanovo.

Don Bosko, ki je z ljubeznivo trdnostjo povezoval veliko previdnost, je ob vrnitvi z obiska pri Selmiju napisal naslednje pismo:

Veleugledni gospod šolski nadzornik!

Iz vsega srca se zahvaljujem vaši uglednosti, da ste mi jasno nakazali stvari, ki bi, če bi se uresničile, mogle resno ogroziti naše šole, ker bi prišle v nasprotje z vladnimi odredbami. Menim, da tudi vi dopuščate moje opazke, ki ste jih imenovali različne vidike. Zdi se mi, da moremo te spraviti na nekaj zelo nepomembnih zadev, pred katerimi se nikomur ni treba nič bati.

V želji pa, da bi razumeli, kar sem vam mimogrede povedal ob vaših opazkah, mi prosim dovolite, da jih tukaj na kratko povzamem kot svojo politično izpoved.

Že 23 let sem v Turinu in sem v tem času vse svoje imetje in vse svoje sposobnosti uporabil za zapuščeno mladino, ki sem jo srečaval v ječah, bolnišnicah in na trgih. Toda niti v pridiganju niti v spisih, ki sem jih izdal pod svojim imenom, se nisem nikdar vmešaval v politiko. V naši hiši je prav tako prepovedano branje časopisov katere koli politične stranke. Kar se sicer govori, je brez osnove in prazno govoričenje. Zadeve, o katerih sem govoril, lahko spravimo v naslednje točke:

1. *Pouk klerikov, za katerega nekateri trdijo, da je protivladni, v resnici ni, kajti v hiši ga dobivajo samo v latinščini in grščini, vse drugo, to je filozofijo, hebrejščino, Sveto pismo in teologijo pa redno poslušajo v semenišču.*
2. *Zgodovine Italije v naših šolah, razen za rimsko zgodovino, ne rabimo. Kar se tiče parmskega kneza in druge osebnosti, pri katerih nisem omenjal njihovih zlih dejanj, sem se ravnal po nasvetu velikih vzgojiteljev Girardija in Aportija, ki priporočata, da v knjigah, ki so namenjene mladini, ne podajamo okoliščin, ki bi mogle v nežnih in nestanovitnih otroških dušah vzbuditi slabe vtise. Kljub temu se bom v prihodnji izdaji potrudil, da bom ali odstranil ali spremenil tiste odstavke, ki ste mi jih nakazali ali jih še boste.*
3. *Programi naše šole so povzeti po programih državnih šol, kakor sta mogla ugotoviti vaša odposlanca inšpektor vitez Ferri in vaš tajnik gospod doktor Vigna.*
4. *Katoliškega branja ne moremo imeti za protinarodno, saj v njem ni nikdar govor o politiki. Če se dobijo stvari, ki se mogoče komu zdijo netočne, je to odvisno od zgodovinarja, ki se trudi, da bi podal resnico, in pogosto ne more zadovoljiti bralca, ker stvari niso po okusu le-tega ali pa ker jih je črpal iz ne zadosti očiščenih virov. Vendar se tudi v tem*

podrejam vašim željam, kot sem vam to zagotovil že pri razgovoru. Poleg tega morate vedeti, da sem jaz preprost sodelavec Branja. Urad je v Turinu, vodstvo pa sestavljajo drugi. Edino korist od tega imajo naše fantje od tiska, ki jim daje delo.

5. *Obdolžili so nas, da v naših sobah ni kraljeve slike. To je popolnoma netočno, ker slika visi v treh sobah, v uradu, tajništvu in sprejemnici. Težko boste dobili zavod, kjer se več moli za kralja in za celo kraljevo družino.*

Če mi boste dovolili, da nadaljujem šolo, tako kot je, in z učitelji, ki jih imam na voljo, boste ubogim fantom naredili veliko uslugo. V nasprotnem primeru bom moral poiskati diplomirane učne moči, zaradi česar bom moral odpustiti lepo število ubogih fantov. Vendar upam, da mi boste ostali naklonjeni še znanprej.

Končno pa morate pomisliti, da sva oba javna delavca. Vi zaradi državne službe in jaz zaradi krščanske ljubezni. Vi mene popolnoma nič ne potrebujete, medtem ko sem jaz popolnoma odvisen od vas. Oba pa si lahko zasluživa Božji blagoslov in hvaležnost ljudi, ker sva s trgov in cest odstranila določeno število ubogih fantov.

Naj nebo pošlje obilen blagoslov tako na vas kakor na vso vašo družino. Oprostite mi zaradi mojega ponovnega nadlegovanja in me imejte za vašega vdanega služabnika.

Turin, 13. julija 1863

duh. JANEZ BOSKO

Nadzornikov odgovor ni bil popolnoma v soglasju z don Boskovimi željami. Ni neverjetno, da je številna družčina okoli viteza Gattija skušala vplivati na Selmija, da ne bi več ščitil don Boska. Mogoče so tudi besni napadi časopisov proti šolskim bratom vzbudili v njem strah, da bi se proti njemu dvignilo javno mnenje. Verjetno Selmij v tistem trenutku ni hotel ničesar končno odločiti in je zato čakal sveta, ki bi mu ga prinesel čas. Mogoče je tudi don Bosko od prijateljev na ministrstvu prejel bolj slabe novice. Dejstvo je, da je cela dva meseca živel v mučni negotovosti, kakor je to mogoče razbrati iz pisma, ki ga je pisal markizi Fassati.

Velezaslužna gospa markiza!

Preobilica poslov me je ovirala, da nisem mogel takoj odgovoriti na pismo zgledne Azelie, ki mi je pisala v vašem imenu.

Kar se tiče Savia, lahko pride kadarkoli, da le ne bo po 2. oktobru. Marchisiu nisem dal točnega odgovora in sem mu povedal, da mu boste vi odgovorili.

Lahko mu sporočite, da lahko pride s Saviem. Božja previdnost, ki nam je že tolikokrat pomagala, nam bo pomagala tudi pri vzdrževanju tega novega levita.

Gospa markiza! Če sem kdaj potreboval vaših molitev, je to sedaj. Hudič je napovedal odprto vojno temu našemu oratoriju, ki je v nevarnosti, da ga zaprejo, če ga ne bom postavil na višino, ki si jo zamišlja oblast. Presveta Devica mi je zagotovila, da se to ne bo zgodilo. Vendar nas Bog lahko najde krive in nas kaznuje, med drugim tudi s tem, da to dopusti.

Že nekaj tednov živim samo od upanja in nadlog. Zato se pridružite molitvam, ki jih opravljamo v naši hiši, obenem pa se izročimo v roke Božje previdnosti.

Presveta Devica naj vam ob tej svoji slovesnosti izroči vrtnico krščanske ljubezni, Azelii vijolico ponižnosti in Emanuelu lilijo čistosti. Vse naj vas pa ohrani pod svojim mogočnim varstvom. Amen.

V hvaležnosti in spoštovanju se izrekam vaše dobrote vdanega služabnika.

Turin, 3. septembra 1863

duh. JANEZ BOSKO

P. S.: Večkrat sem videl markiza, ki je dobrega zdravja. Obljubil nam je, da bo prišel nekega dne na obilno kosilo, toda do sedaj ga še ni bilo.

Prav v tem času je don Bosko doživel eno izmed tolažb, ki so mu bile posebno drage.

Nekaj dni potem, ko je pisal šolskemu nadzorniku, je prejel pismo od svetega očeta kot odgovor. Če se ne motimo, je bil to odgovor na pismo, o katerem naj povemo malo zgodovine. Pij IX. si je želel dobiti od don Boska poleg nekaterih nasvetov tudi predvidevanje o bodočih učinkih revolucije v Rimu.

Neke nedelje meseca junija je s poti iz Rima prišel v oratorij markiz Scarpampi, eden najbolj zvestih katehistov. Don Bosko ga je zadržal in ga vprašal po novicah o svetem očetu.

Ko je zvedel, da je njegova svetost govorila o njem in se istočasno potožila, da mu že dva meseca ni pisal niti vrstice, ga je vprašal:

- Gospod markiz, kdaj boste zopet šli v Rim?
- Čez kaka dva tedna.
- Prav, napisal bom pismo za svetega očeta.

Markiz je odpotoval in nesel s seboj pismo za Pija IX. Papež ga je v markizovi navzočnosti odprl in prebral. Kako, je vzkliknil in obračal pismo v svojih rokah. Kako, kaj mi vendar piše don Bosko; takega pisma pa zares nisem pričakoval! - Nato se je zamislil, preganil list in ostal brez besede.

Markiza je papežev vzklik močno presenetil, in kakor hitro se je vrnil v Turin, je šel v oratorij. Pripovedoval je don Bosku o vsem, kar je bilo povezano s pismom, ki ga je izročil papežu, in kako se je papež začudil, ko ga je prebral. Dodal je, da bi iz čiste radovednosti rad vedel, kaj je poročal papežu. Don Bosko je odgovoril: »Tako vam povem. Pisal sem papežu, da naj se ne da varati od navideznega miru, temveč naj se pripravi na žrtev svojega Rima, ker bo postal plen revolucije.

Te besede sta slišala tudi don Francesia in don Cagliero. Začudila sta se zlasti zato, ker ni bilo nikakršne verjetnosti, da bi revolucionarji mogli uspeti v svojih načrtih.

Papež se je čutil mirnega sredi naklonjenosti in spoštovanja Rimljanov in tisočev romarjev, ki so prihajali v Rim. Revolucija se je na svojem pohodu malo

ustavila. Dogodki v Italiji so bili odvisni od francoskega gospoda. Ta ni nikdar do konca izdal svojih načrtov, bil pa je jezen na Angleže, ki so se zaradi italijanske želje izrazili, da morajo francoske čete zapustiti Rim, papežu pa bi za njegovo novo bivališče ponudili Malto z obljudo velikodušne in sijajne gostoljubnosti. Papež se je naslanjal na moč cesarske francoske vojske, in ko je obiskoval še preostale mu pokrajine, je ob navdušenem sprejemu ljudskih množic videl bleščeče francoske oficirje, ki so spremljali njegovo kočijo. Časopis France je poročal: »Italija ne bo nikdar dobila glavnega mesta na račun neodvisnosti papeštva. Minister za zunanje zadeve sporoča, da je Francija pripravljena in odločena ščititi sedanje ozemlje Svetega sedeža.« V francoskem senatu so izrazili mnenje, da je za Italijo boljša poštena konfederacija kot nasilna združitev. V pismu, ki ga je cesar naslovil na zakonodajno skupščino, je bilo rečeno: »Ne pozabite zaščititi neodvisnost svetega očeta.« In O. Quin, član sveta poslanske zbornice, ki je izdelal naslov, je povedal, da velik politični in religiozni interes zahteva od Francije, da se Rim ohrani Svetemu sedežu. Vedenje francoske vlade, izjave ministra Billaulta, uradni dokumenti, ki jih je objavil Moniteur, glasovanje poslanske zbornice in senata in mogoče celo izrecna beseda iz Pariza so potrjevali to načelo in vzeli vse upanje tako umerjenim krogom kakor tudi mazzinijancem.

Sektaško časopisje se je divje zagnalo proti Napoleonu. Vendar so z mej izgubile oborožene tolpe.

Papež je don Bosku poslal naslednje pismo (*prevod iz latinščine*):

PAPEŽ PIJ IX.

Dragi sin! Pozdrav in apostolski blagoslov. Iz mnogih dokazov nam je znana tvoja vdanost in tvoja gorečnost. Zato smo z veseljem sprejeli zagotovilo tvoje vdanosti, ki si nam ga poslal v svojem vdanem pismu. Veseli nas novica, da se s pomočjo velikodušnih duš izdajajo knjige, ki pospešujejo vero in pobožnost. Prosimo dobrotnega Boga, da bi blagoslovil to prizadevanje in jim podelil zaželen uspeh.

Na žalost nam niso nove in nepričakovane stvari, o katerih nam pišeš glede besne vojne, ki se bije proti Cerkvi. Toda kakor sam veš, moramo položiti vse naše zaupanje v Boga, ki skrbi za nas. On ne pozabi nikdar tistih, ki zaupajo vanj, zato je vanj položeno vse naše upanje, podkrepljeno zlasti s priprošnjo Device Marije, v katere varstvo brezmejno zaupamo.

Medtem ko priporočamo tvojo vdanost, da bi nam prišla v pomoč s svojimi molitvami, v znamenje naše očetovske naklonjenosti iz srca podeljujemo tebi in vsem, ki so, kakor pišeš, zavzeti za širjenje zdravega nauka, naš apostolski blagoslov.

Napisano v Rimu pri svetem Petru 15. julija 1863; v 18. letu našega papeževanja.

Pij IX., papež

Dragemu sinu duhovniku Janezu Bosku, Turin

47.

POGLAVJE

Spomin na sanje o kolesu in žitnem polju – Don Bosko se odloči za pot na Oropo, kjer bi izbral osebje za Mirabello; v oratoriju vsi napovedujejo, da bo don Rua ravnatelj – Težave zaradi pomanjkanja državnih diplom – Minister določi izreden izpitni rok za profesorje za prve tri gimnazijske razrede – Don Bosko spodbuja več svojih, da bi šli na izpit – Neutruden in naporen študij – Pomembne don Boskove besede za neutrudno delo v slavo Božjo – Don Boskova pisma dvema klerikoma od sv. Ignacija – Običajni udarci dvema fantoma, ki sta se šla kopat v Doro, in nevidna zaušnica; veliko pričevanj – Don Bosko se vrne iz Lanza – Pismo z nasveti gospodu, ki ga je spoznal pri sv. Ignaciju

MED TOLIKO NEGOTOVOSTMI IN TEGOBA MI je trdno živelo upanje. Don Ruffinova kronika pravi: »Meseca julija je don Bosko govoril o znanih sanjah z lečo na kolesu in o žitnem polju, pokritem s klasjem. Povedal je, da so te sanje izraz Božje volje, ki nam obljublja pomoč za salezijansko družbo.

Prav tako je povedal, da bo po duhovnih vajah pri sv. Ignaciju šel v Biello v svetišče Božje matere Marije v Oropo, da bo tam izbral osebje, ki naj začne salezijansko delo v Mirabellu.

Tega leta je bilo treba odpreti zavod, ki je bil že skoraj dograjen. Ker je bilo zgornje nadstropje še zelo vlažno, so za stanovanjske prostore določili tudi bližnjo kmečko hišo, ki je bila don Boskova last.

Treba je bilo določiti vzgojno in učno osebje novega zavoda. Za ravnatelja so bile oči vseh uprte v don Rua, kajti noben drug ne bi bil bolj sposoben kot on v Mirabellu predstavljati srce in voljo očeta don Boska in biti tam drugi don Bosko. Toda tudi tukaj se je pojavilo vprašanje profesorjev. Z mons. Calabianom je bilo

dogovorjeno, da se bo zavod imenoval malo semenišče in bo zato popolnoma odvisen od škofa v Casaleju. Potem bi sčasoma, če bi bilo potrebno, poskrbeli za uradno priznane profesorje. Vendar so se bali, da ta ureditev ne bi nič pomagala, ker so predvidevali, da bo za državno odobritev zavoda potrebno predstaviti vsaj dva diplomirana profesorja ali dva druga enakovredna naslova. Bilo je na voljo več klerikov in profesorjev, ki bi bili sposobni opraviti izpite za profesorje in ki so poleg tega še opravili svojo preizkušnjo kot učitelji, vendar niso imeli za to izpolnjenih pogojev. Kaj storiti? Že več let niso razpisovali izrednih izpitov za profesorske diplome. Treba se je bilo vdati in se redno vpisati na univerzo za študij literature. Vendar je to pomenilo štiri leta študija in šele potem možnost poučevanja. Taka zakasnitev bi popolnoma sprevergla načrte za novo hišo. Ker pa je to bilo Božje delo, tudi ni manjkalo Božje pomoči. Meseca julija, ko se tega ni nihče nadejal, so razglasili, da bodo zaradi pomanjkanja gimnazijskih profesorjev tisto leto, to je 1863, in naslednja leta razpisani izpiti za mesec september za vse, ki bi si hoteli pridobiti diplomu profesorja. Za don Boska je bilo to dejstvo odločno znamenje Božjega posega in je zato več članov oratorija spodbudil, da bi se začeli pripravljati na izpit. Čas je pritiskal, saj je bilo manj kot dva meseca, da bi se pripravili za toliko različnih predmetov, čeprav so bili vsi bolj ali manj s študijem na tekočem. Toda časa je bilo tako malo in izpiti so bili skoraj pred vrati. Vendar je to bil čas, ko so bili vsi iz ljubezni do Boga in zaradi oratorijev pripravljeni velikodušno žrtvovati tudi življenje za doseg tega cilja. Zato je don Bosko zbral precej prostovoljcev, ki so bili pripravljene to breme z navdušenjem prevzeti nase. Čeprav so bili vsi izmučeni zaradi pravkar končanega šolskega leta, so se z vnemo lotili dela. Eden izmed njih je prevzel vodstvo, razdeljeval vsak dan naloge in snov, ki jo je bilo treba obdelati, poročal vsak dan o opravljenem delu, in to tako uspešno, da so bili na začetku septembra pripravljene za izpit.

Zgledovali so se po svojem učitelju in očetu don Bosku, ki je na povabilo, da bi si odpočil od naporov in skrbi, imel navado reči: »Kar moreš storiti danes, ne odlašaj na jutri.«

Dajal je še druge nasvete: »Treba je delati, kakor če ne bi nikoli morali umreti, živeti pa tako, kakor da bi morali vsak dan umreti: *quotidie morior*.«

»Ko smo bili izmučeni in zbiti,« pravi don Cagliero, »je imel navado reči: 'Pogum, delajmo, vedno delajmo, kajti tam zgoraj bomo večno počivali. In ko se bo zgodilo, da bo kak salezijanec umrl zato, ker je delal za duše, potem boste lahko rekli, da je salezijanska družba dosegla veliko zmagoslavje, in nad njo se bodo izlili bogati nebeški blagoslovi.'« Don Frančišek Dalmazzo je bil navzoč pri dogovoru, ki ga prepisujemo iz njegovih Zavodskih zapisov. Vendar moramo

tukaj omeniti, da je don Bosko govoril o delu, ki je bilo nujno potrebno, da smo uresničili Božje načrte.

Neki dobrotnik je dejal don Bosku: »Vaši sinovi delajo preveč.«

– Na svetu smo zato, da delamo, kaj ne, je odgovoril don Bosko.

– Vsekakor. Toda preveč napeta struna se utrga. Od časa do časa bi potrebovali malo počitka.

– V nebesih bodo počivali.

– Toda zaradi preobilnega dela trpi njihovo zdravje.

– To ni nikakršna izguba, temveč dobiček.

– Ali ne vidite, da si bodo nekateri skrajšali življenje in umrli mladi?

– Bodo pač prej prejeli plačilo. Srečen tisti, ki umre zaradi tako plemenitega namena.

Don Bosko je s temi besedami opisal resnično razpoloženje svojih vrlih sodelavcev, ki jim je pogosto klical v spomin besede sv. Pavla v njegovih pismih: »Bog je pravičen in ne bo pozabil del vaše ljubezni. Vsak bo prejel svoje plačilo v sorazmerju s svojim naporom.«

Don Bosko se je torej odpravil v Lanzo k sv. Ignaciju in od tam pisal pismo kleriku Janezu Bonettiju v Turin. Nekateri njegovi izrazi se nanašajo na notranje boje za poklic.

Dragi moj Bonetti!

Ne vznemirjaj se zaradi stvari, ki mi jih pišeš. Hudič vidi, da se mu hočeš končno javno izmuzniti iz rok in se zato trudi, da bi te prevaral.

Ravnaj se po mojih nasvetih in pojdi pogumno naprej. Skušaj pregnati svojo slabo voljo s pesmijo sv. Pavla: Če nas veseli obilica nagrad, naj nas ne plaši obilica del. Ne bo prejel krone, razen tisti, ki se je pošteno bojeval. Bodi dober Kristusov vojak in on te bo nagradil.

Ali pa prepevaj s sv. Frančiškom Asiškim:

Tolika je dobrota, ki me čaka,

Da mi je vsaka tegoba v zadoščenje.

Bolečina se spreminja v radost,

Vsaka tegoba v prijetno zadoščenje.

Vsaka skrb razveseljuje srce.

Sicer pa moli zame in jaz ne bom pozabil moliti zate in bom storil vse, kar morem storiti zate v sedanjem času in večnosti. Amen.

Tvoj vdani v Jezusu Kristusu duh. JANEZ BOSKO

Sv. Ignacij, 2. julija 1863

Poleg tega je don Bosko več klerikom in fantom pisal še več pisem, od katerih se nam je ohranilo samo naslednje:

Predragi Garino!

Tvoje zadnje pismo je zadelo v črno. Stori, kakor si pisal, in videl boš, da bova oba zadovoljna. Toda kakor sem ti že zadnjič rekel, je potrebno, da mi popolnoma zaupaš, kar mi boš gotovo ustregel, zlasti če pomisliš na skrb, ki jo bom namenjal tebi v vsem, kar se tiče tvoje duše in tvojega časnega stanja.

Za zdaj si zapomni te tri nasvete: beg pred brezdeljem, beg pred lahkomišelnimi tovariši in druženje s tovariši, ki jim je mar pobožno življenje. To bi bilo zate vse.

Moli zame, ki ti bom vedno vdan prijatelj v J. K. duh. JANEZ BOSKO

Sv. Ignacij, 1863

Tudi tega leta 1863 se je, medtem ko je bil don Bosko na duhovnih vajah pri sv. Ignaciju, ponovil skrivnosten dogodek, ki mu ni razlage. »Rekli bi lahko,« je dejal don Rua, »da je don Bosko več kot enkrat bil obdarjen z darom bilokacije (navzočnosti na dveh krajih). V nedeljo sta se dva fanta iz oratorija med pridigo skrivaj odpravila kopat v Doro nedaleč od tovarne puškinih cevi. Ko sta se slekla in se malo v vodi osvežila, sta legla na pesek. Kar nenadoma sta začutila udarce težke roke po hrbtu, kjer so tudi ostali odtisi roke in prstov. Ko sta pogledala okoli sebe, ni bilo nikjer nikogar, vendar sta ju hrbet in vrat močno pekla. Prepozno sta se spomnila tistega, kar se je zgodilo preteklo leto prav v bližini istega kraja trem njunim tovarišem. Začela kričati: "To je don Bosko!" Takoj sta se oblekla, in kakor da bi ju kdo zasledoval, zbežala nazaj v oratorij. Prišla sta domov bleda kot smrt. Previdno sta vstopila skozi cerkvena vrata in se šla skrit v spalnico.«

Naslednjega jutra, tako nam je pripovedoval don Dalmazzo, je don Alasonatti prejel od sv. Ignacija don Boskovo pismo: »V tem trenutku sem videl fanta Bastio in Vezzettija, kako sta danes v nedeljo tekla k reki Dori, da bi se kopala. Tam sem poslušal, kako sta začela malo primeren pogovor, in jima dal spomin, ki jima bo ostal za nekaj časa. Vi, gospod prefekt, ju pokličite k sebi in vprašajte, ali nista nič čutila ali prejela, ko sta bila na obrežju reke.«

Don Alasonatti je s pismom v roki šel iskat oba krivca, in ko ju je našel, jima je prebral, kar je bilo napisano v pismu: »Don Bosko mi je pisal: Ni se vama posrečilo. Sta tam ob čutila kaj, kar vama ni bilo posebno prijetno?« Fanta sta priznala, da ju močno boli hrbet.

Tudi klerik Bonetti ju je vprašal in ugotovil, da je don Bosko imel prav. Ravno tako je Peter Enria, ki je oba osebno poznal, zvedel za prejete udarce.

Don Alasonatti je dejal Vezzettiju: »Pripravi si kovček, da boš šel domov.« Ko je fant šel po stopnicah od prefektore, je naletel na mladega Fiocchija, s katerim je bil v tesnem prijateljskem odnosu, ker sta bila oba doma iz istega kraja, in mu pripovedoval svoj primer. Potem ga je vprašal, kako je mogel don Bosko zvedeti

za njegov pobeg, saj je bilo nemogoče, da bi mu kdo iz oratorija to sporočil. Ta je odgovoril: »Veš, zadeli so me trije udarci in zlasti tretji je bil nadvse močan.«

Vendar so potem oba fanta spet sprejeli nazaj in sta se poboljšala.

»Jaz sem bil priča zgoraj omenjenega dogodka,« je pisal don Frančišek Dalmazzo. »Prav tako se spominjam, kot potrdilo teh dogodkov, da je don Bosko nekoč vprašal nekega fanta: 'Se spominjaš, kako si nekega dne prejel od nevi-dne roke zaušnico?' Ko je pritrdil in se začudil, kako don Bosko to ve, mu je don Bosko dejal: 'In kaj si delal takrat?'

Fant je zardel kot rak, don Bosko pa ga je prijel za roko, ga potegnil vstran in mu šepnil besedico na uho. Ko se je to zgodilo, je bilo navzočih več mojih tovarišev.«

Don Bosko se je vrnil od sv. Ignacija, kjer se je znova in znova sestajal s starimi prijatelji in navezoval nova prijateljstva z mnogimi, ki so se pri njem spovedali. Iz tega se je rodilo živahno dopisovanje z duhovnimi nasveti, ki se je seveda izgubilo. Kako pismo pa se je le ohranilo in tako smo letos dobili dopis uglednega viteza Grimaldija iz Bellina, spoštovanega občana iz Astija. Ta gospod je prišel na duhovne vaje k sv. Ignaciju in tam spoznal don Boska, s katerim sta sklenila tesno prijateljstvo. Živel je v Marettu, škofiji Asti, kjer je bil župnik don Janez Ciattino.

Veleugledni gospod vitez!

Oprostite mi, da ne odgovarjam točno na vaša pisma. Na žalost mi primanjkuje čas. Vi ste v Marettu, v družbi velikega svetega moža. Posnemajte njegove zglede in držite se njegovih nasvetov. Tako boste izpolnjevali Božjo voljo.

Prebral sem in dal drugim v branje prerokbe, vendar se mi zdi, da niso v večjo Božjo slavo, niti za tisk. Nočem jih ocenjevati, vendar ne vidim v njih Božjega duha, ki je ves dobrot in potrpljenje. Poslal jih bom tja, kamor boste želeli, da jih pošljem.

Ali hočete, da poskusimo z mladim Vaianeom? Vsak polovico. Običajno mesečnino 3. lir bi popustil na 15 lir in vi bi priskrbeli drugo. Če bo dobro kazal, mu bomo pomagali naprej, sicer pa bomo storili tisto, kar nam bo Gospod pokazal, da je v večjo njegovo slavo.

Mi vsi molimo za vas, gospod vitez. Vi pa molite za nas. Pozdravite v mojem imenu dragega don Ciattina, svojega predstojnika. Presveta Devica milosti Božje naj nas vse blagoslovi tukaj na zemlji in nas naredi vredne večnega plačila v nebesih. Amen.

Turin, 24. septembra 1863

duh. JANEZ BOSKO

48.

POGLAVJE

Konec šolskega leta – Pogled nazaj – Kavarna pri Consolati: nevljudnost in krščanska ljubezen; en gojenec več v oratoriju; tri leta z don Boskom; hvaležnost; vztrajnost v dobrem – Franček Besucco: njegovi prvi razgovori z don Boskom; hvaležnost dobrotnikom; preprostost; nekaj njegovih kreposti – Don Bosko ne dovoli izletov na predvečere praznikov

ZADNJE DNI JULIJA se je z izpiti in razdelitvijo nagrad končalo šolsko leto 1862/63. Veliko gojencev se je vračalo domov k svojim družinam z namenom, da se ob določenem času spet vrnejo v oratorij, drugi pa so zapuščali ta kraj miru, da bi vstopili v semenišče ali se posvetili poklicnemu delu kot obrtniki, trgovci ali v drugih že predvidenih zaposlitvah. Vsi so priznavali, da jim je don Bosko odprl spodobno pot v družbo in jim zagotovil prihodnost. Veliko jih je dolga leta prejemale hrano za telo, razum in življenje duše. Zato so se v iskreni hvaležnosti zgrinjali okoli njega in se od njega poslavljali.

Med temi je bil eden, ki je še posebno čutil hvaležnost v svojem srcu, saj je bil cela tri leta deležen očetovskega srca Božjega služabnika. Toda sedaj se je moral od njega ločiti. O tem fantu bomo natančneje poročali, saj je nekak predstavnik na stotine drugih, ki jih je don Boskova krščanska ljubezen rešila zablod mladosti; odzvali so se povabilu njegove vzgoje ter živeli in umrli kot dobri kristjani. Navedimo dejstva:

Don Bosko je jeseni 186. vstopil v kavarno Consolata nedaleč od istoimenskega slavnega svetišča Božje matere Marije. Vstopil je v odmaknjeno sobo z namenom, da bi v miru prebral mnoga pisma, ki jih je prinesel s seboj. V kavarni je gostom stregel zelo ustrezljiv in ljubezniv natakak Janez Pavel Cotella, star 13 let, doma iz Cavourja (Turin). Istega leta poleti je zbežal od doma, ker več ni

mogel prenašati strogosti in nenehnega karanja staršev. Poglejmo, kako je on opisal to srečanje z don Boskom don Frančišku Cerrutiju:

»Nekega popoldneva,« tako je sam pripovedoval, »mi je gospodar rekel: 'Odnesi skodelico kave duhovniku, ki je v tisti sobi.'

– Jaz naj nesem skodelico kave kakemu duhovniku, sem si dejal ves prese-nečen. Na duhovnike so tedaj grdo gledali, še bolj kot sedaj. Slišal in bral sem o njih vse mogoče stvari in sem si o njih izoblikoval zelo grdo predstavo.

Približal sem se mu z izzivalnim pogledom in dejal: 'Kaj hočete od mene vi, far?' On me je pa ostro pogledal in prijazno dejal:

– Želim si, dragi fant, da mi prineseš skodelico kave, vendar z enim pogo-jem, namreč, da mi jo prineseš ti sam.

Te besede in ta pogled so me premagali, tako da sem si dejal:

– To pa ni duhovnik kakor drugi.

Prinesel sem mu kavo. Neka skrivna sila me je zadrževala pri njem. Začel me je spraševati, vedno nadvse ljubeznivo, o mojem rojstnem kraju, starosti, mojem delu in zlasti še, zakaj sem pobegnil od doma. In nato:

– Hočeš priti z menoj? mi je rekel.

– Kam?

– V don Boskov oratorij. Ta kraj in ta služba nista zate.

– In ko bom tam?

– Če boš hotel, se boš lahko šolal.

– Pa boste lepo ravnali z menoj?

– Si lahko misliš. Tam se igramo, smo dobre volje, se zabavamo.

– Prav, prav, sem odgovoril, prišel bom.

– Toda kdaj?

– Takoj? Jutri?

– Danes popoldne, je odgovoril don Bosko.

Poslovil sem se od gospodarja, ki je želel, da bi ostal še kakšen dan, toda jaz sem pobral svojih nekaj stvari in sem še istega popoldneva odšel v oratorij. Naslednji dan je don Bosko pisal mojim staršem o mojem položaju. Prosil jih je, da bi se oglasili, da bi se dogovorili glede stroškov za moje vzdrževanje. Prišla je mati, ki ji je don Bosko, potem ko je obrazložila položaj družine, dejal: 'Prav, naredimo tako: vi boste plačali 12 lir na mesec, preostalo pa bo dodal don Bosko.'

Pri tem sem občudoval ne samo izredno don Boskovo ljubezen, temveč tudi njegovo modrost. Moja družina ni bila bogata, vendar smo živeli v določenem blagostanju. Če bi me torej sprejel popolnoma zastonj, ne bi storil prav, ker bi to bilo v škodo drugim, ki so bili bolj potrebni pomoči kot jaz.«

Dve leti so starši zvesto izpolnjevali z don Boskom dogovorjeno pogodbo glede mesečnine, toda na začetku tretjega leta so prenehali plačevati in o vsem skupaj niso hoteli nič več vedeti. Fant je bil kljub neizmerni živahnosti odprt, odkritosrčen, dobrega srca, lepega obnašanja in izredno priden za učenje. To leto (1862/63) bi moral vstopiti v četrti razred. Bal se je, da bo moral opustiti šolanje, zato je prišel k don Bosku in mu povedal svoje težave: 'Kaj potem, če tvoji starši nočejo več plačevati! Ali nisem jaz tukaj? Bodi prepričan, da te don Bosko ne bo zapustil.' In res je don Bosko ve čas njegovega bivanja v oratoriju skrbel zanj.

Ko je končal četrti razred gimnazije in uspešno opravil izpite, se je zaposlil. Prvi denar, ki ga je zaslužil s svojim delom, je ob velikem odpovedovanju privarčeval in ga v majhnih obrokih pošiljal don Bosku, da je plačeval dolg, ki je nastal, ker njegovi starši zanj niso hoteli več plačevati.

Živel je kot dober kristjan, navdušeno širil Katoliško branje, se med prvimi vpisal v Združenje bivših gojencev in bil vedno tesno povezan s svojimi nekdanjimi predstojniki. Ko je leta 1908 umiral, je želel imeti ob svoji postelji svojega nekdanjega profesorja doktorja Frančiška Cerritija in častitega don Mihaela Ruo.

Toda če je don Bosko v Cotelli videl odhajati od sebe tega in toliko drugih dragih sinov, pa je v tem času dobil enega, ki ga brez nadaljnega lahko imenujemo cvetko iz raja.

Dne 2. avgusta 1863 je vstopil v oratorij kot gojenec 13-letni Franček Besucco, doma iz alpske vasice Argentere v Piemontu. Vsi so ga občudovali zaradi spoštovanja in ljubezni do staršev, zaradi nedolžnega življenja, zaradi pridnosti v učenju. Slišal je govoriti o oratoriju in si želel, da bi mogel biti sprejet. Toda skrajna revščina njegovih staršev mu je onemogočala izpolnitev njegove goreče želje. Tedaj je nekega dne po svetem obhajilu, potem ko je prosil blaženo Devico Marijo za pomoč, slišal skrivnosten glas, ki ga je napolnil z veseljem: Bodi pogumen, Franček, tvoja želja se bo izpolnila.

Don Bosko je takole opisal svoje prvo srečanje z njim.

»Besucco je prebil že nekaj dni v oratoriju, toda jaz ga še nisem videl in nisem vedel več o njem, kot kar mi je dekan Pepino sporočil v pismu. Nekega dne sem bil na odmoru med gojenci te hiše. Zagledal sem dečka srednje postave, oblečenega po gorjansko, trdega videza, pegastega obraza. S široko odprtimi očmi je začudeno gledal svoje tovariše, kako so se zabavali. Ko se je njegov pogled srečal z mojim, se mi je spoštljivo nasmehnil in se mi približal.

- Kdo si ti? sem ga smehljaje se vprašal?
- Jaz sem Franček Besucco iz Argentere.
- Koliko si star?

- Kmalu bom štirinajst.
- Si prišel k nam, da bi se šolal ali da se izučiš kake obrti?
- Zelo rad bi se šolal.
- Kaj si se učil do sedaj?
- Hodil sem v šolo v domačem kraju.
- Zakaj bi se rad šolal in se ne učil kake obrti?
- Oh, moja želja je postati duhovnik.
- Kdo ti je to svetoval?
- Vedno sem nosil v srcu to željo in goreče prosil Gospoda, da bi mi jo izpolnil.
- Si že koga vprašal za svet?
- Da, že večkrat sem govoril o tem s svojim botrom, da, s svojim botrom.
- Ko je to izgovoril, je bil ves raznežen. Oči so se mu napolnile s solzami.
- Kdo je tvoj boter?

– Moj boter je moj župnik, dekan v Argenterii, ki me ima zelo rad. On me je učil katekizem, on me je poučeval, me oblačil, me vzdrževal. On je tako dober, izkazal mi je toliko dobrot, in ko me je skoraj dve leti učil, me je priporočil vam, da bi me sprejeli v oratorij. Kako dober je moj boter, kako zelo me ima rad!

Ko mi je to povedal, je spet začel jokati. Ta občutljivost za prejete dobrrote, ta ljubezen do dobrotnika sta mi pokazali lep značaj in srčno dobroto tega dečka. Tedaj sem se spomnil tudi priporočil, ki sta mi o njem dala njegov župnik in vikar Eysautier, in sem si dejal: Ta deček bo s prizadevanjem dosegel izreden uspeh v moralni vzgoji. Kajti izkušnja nas uči, da je hvaležnost pri otrocih znanilka srečne prihodnosti. Nasprotno pa tisti, ki zlahka pozabijo na prejete dobrrote in žrtve, ostajajo neobčutljivi za opomine, nasvete, vero, so zato težko vzgojilivi in njihov uspeh ni gotov. Tedaj sem rekel Frančku: 'Zelo me veseli, da imaš tako rad svojega botra, vendar si ne ženi k srcu. Ljubi ga v Gospodu, moli zanj, in če mu hočeš zares ustreči, se tako obnašaj, da mu bom mogel dati dobra poročila o tebi, ali pa bo mogel biti zadovoljen, ko te bo prišel obiskat v Turin. Sedaj pa pojdi k svojim tovarišem na odmor.' Ko si je obrisal solze, me je pozdravil z ljubeznivim pogledom in se odšel igrat s svojimi sošolci.

Nekaj dni pozneje sem ga zopet videl, kako je prihajal k meni z žalostnim obrazom.

– Kaj je s teboj, sem dejal, moj dragi Besucco?

– Tukaj sem sredi toliko dobrih tovarišev. Tudi jaz bi rad postal tako dober kot oni, pa ne vem, kaj naj storim. Morate mi pomagati.

– Pomagal ti bom z vsemi sredstvi. Če hočeš postati dober, izpolnjuj tri stvari in vse se bo dobro končalo.

– Kaj so te tri stvari?

– Poslušaj: veselje, učenje, pobožnost. To je obsežen program, ki te bo naredil srečnega in bo koristil tvoji duši, če ga boš izpolnjeval.

– Veselje, veselje. Jaz sem še preveč vesel. Če je biti vesel zadosti, da postanem dober, se bom zabaval od jutra do večera. Je prav tako?

– Ne od jutra do večera, temveč samo takrat, ko je čas za to, ko je dovoljen odmor.

In Besucco, prepričan, da opravlja Bogu ljubo delo, se je v času odmora z dušo in telesom vrgel v igro svojih šesto tovarišev, ki so bili vsi prevzeti od nje. Ker pa ni bil navajen na določene igre, se je večkrat zaletel v koga, padel po tleh ali se kam zapletel in tako končal svojo zabavo.

– Nekega dne, tako pripoveduje don Bosko, se mi je približal in zelo šepal.

– Kaj ti je, Besucco, sem ga vprašal.

– Vse me boli, je odgovoril.

– Kaj se ti je zgodilo?

– Sem še zelo nespreten v igrah te hiše, zato se enkrat zaletim z glavo, drugič z rokami pa spet z nogami. Včeraj sem v teku zadel v nekega tovariša, trčila sva z glavama, tako da nama je iz nosa pritekla kri.

– Oh, revček, bodi bolj pazljiv in previden.

– Toda vi ste mi rekli, da živahna igra ugaja Gospodu. Rad bi se čim prej naučil vseh iger, kakor moji tovariši.

– Ne smeš me razumeti narobe, dragi moj. Igre in spretnosti se je treba naučiti polagoma, drugo za drugo, počasi. Samo tako ti bo v razvedrilo in ne v obtežitev telesa.

Ko je prvič vstopil v mojo sobo, je nad vrati bral napis: Vsak trenutek časa je zaklad.

– Tako je. V vsakem trenutku časa si lahko pridobimo kako znanstveno spoznanje, spoznamo kako versko resnico, naredimo kako vajo v kreposti, obudimo dejanje ljubezni do Boga; to so pred Gospodom pravi zakladi, ki nam koristijo za časno in večno življenje.

Ni izgovoril niti besedice. Nato si je na kos papirja zapisal tisti rek in dejal: 'Razumem.'

O teh stvareh želimo poročati zato, da bi spoznali vedno večjo zaupljivost, ki je obstajala med don Boskom in njegovimi gojenci. Kar se tiče čudovite kreposti mladega Besucca, priporočamo bralcem življenjepisa, ki ga je don Bosko sam napisal o tem fantu. Bil je v najvišji meri obdarjen z duhom molitve in je imel navado, da je pokleknil na prav isto mesto, kjer je Dominik Savio molil pred Marijinim oltarjem. Ker so bila v hiši prepovedana osebna spokorna dela, je opravljal v skupnosti najnižja dela in svojim tovarišem velikodušno pomagal

v duhovnih in telesnih potrebah, kakor mu je narekovala krščanska ljubezen. Istočasno pa je poleg zatajevanja čutov, zlasti oči, jemal za pokoro učenje, pozornost v šoli, pokorščino predstojnikom, prenašanje nevšečnosti, kot je vročina, mraz, veter, lakota, žeja itn. Češčenje presvetega Zakramenta, spoved in obhajilo so bili zanj prava uteha.

Ta goreča ljubezen do presvetega Zakramenta je bila, kot smo že večkrat povedali, posledica don Boskovih³⁷ naukov in njegovega prizadevanja, da je odstranil vse ovire za prejem svetih zakramentov.

Don Joahim Berto je pisal:

»Včasih se je zgodilo, da so v času jesenskih počitnic v soboto ali na predvečer kakega praznika vodili fante kakega razreda na sprehod. Dostikrat so prišli domov malo pozneje in tako ovirali spoved. Don Bosko je ponovno zahteval opravičilo, in ko je slišal za vzroke zamude, ves zaskrbljen dejal: 'Toda to je vendar prava neumnost. Kako naj se vendar fantje po sprehodu še zberejo za spoved? To je napaka, to je nered, ki ga je treba na vsak način odpraviti.'

Zato je tistim, ki se jih je to tikalo, ukazal, da se kaj takega ne sme več ponoviti.«

³⁷ Duhovnik Janez Bosko, Pastirček z Alp, 20. pog.

49.

POGLAVJE

Don Bosko se odpravi v svetišče v Oropo – Njegovo pismo dijakom oratorija; velik obisk vernikov v tem svetišču; njegova molitev za fante – Don Bosko v Astiju: pridiga, spoveduje, potolaži nekega bolnika – Don Bosko v Montemagnu – Sprejme dva fanta na priporočilo prefektore in ministrstva za javna dela – Prva prošnja železniški direkciji za znižanje tarife za prevoz materiala za novo cerkev.

KAKOR SE JE DON BOSKO ZMENIL, se je odpravil v svetišče Božje matere Marije v Oropo, da bi njej priporočil ustanovitev svojega prvega zavoda v Mirabellu. Pred njeno čudodelno podobo je daroval sveto mašo in dolgo molil. Verjetno je v svojem srcu čutil zagotavljajoč, da, celo ukazujoč glas, ki je spominjal na 5,16 Pregovorov: *Naj se razlijejo tvoje vode navzven in tvoji valovi preplavijo trge.* Njene vode krščanske modrosti in ljubezni se bodo začele razlivati iz oratorija v Mirabellu in se bodo razširile po mnogih ustanovah na koncih sveta.

Ob Marijinih nogah je don Bosko prosil tudi za razsvetljenje za izbiro tistih, ki naj bi šli voditi zavod v Mirabello.

Medtem ko je nekaj dni dajal duška svoji pobožnosti, je pisal dečkom v oratorij.

Preljubljeni sinovi dijaki!

Če bi vi, dragi sinovi, bili na tej gori, bi vas gotovo prevzelo: velikanska stavba, ki ima za središče pobožno cerkev, ki je povsod poznana kot oropsko svetišče. Tukaj ljudje nenehno prihajajo in odhajajo. Eni se zahvaljujejo preblaženi Devici za prejete milosti, drugi prosijo, da bi jih rešila kakega telesnega ali duhovnega zla, nekateri prosijo blaženo Devico, da bi vztrajali v dobrem, pa zopet kdo se ji priporoča za srečno smrt. Mladi in stari, bogati in revni, kmečki ljudje in gospoda, vitezi, grofje, markizi, obrtniki, trgovci, moški in ženske, kravji pastirji, študentje vseh vrst se nenehno spovedujejo in prejemajo sveto obhajilo, nakar gredo k čudodelnemu Marijinemu kipu, da si izprosijo nebeško pomoč.

Toda sredi te velike množice ljudi sem v svojem srcu občutil resnično žalost. Zakaj? Nisem videl med njimi svojih dragih mladih dijakov. Zares škoda, da ne morem imeti tukaj pri sebi vseh svojih sinov, da bi vse popeljal k Marijinim nogam, jih daroval njej, jih postavil vse pod njeno mogočno varstvo in jih naredil vse za Dominike Savie ali svete Alojzije.

Da bi si malo utešil srce, sem se približal njenemu oltarju in ji obljubil, da bom, kakor hitro se bom vrnil v Turin, skušal v vaša srca vliti pobožnost do nje. 'Marija,' sem rekel, 'blagoslovi vso našo hišo, odstrani iz src naših fantov tudi že samo senco greha, bodi vodnica dijakom, bodi njihov pravi sedež modrosti. Naj bodo popolnoma tvoji, čisto tvoji, sprejmi jih za vedno za svoje sinove in stori, da bodo vedno tvoji zvesti častilci.' Upam, da me je presveta Devica uslišala in da mi boste pomagali, da bomo mogli odgovoriti na njen klic, na Gospodovo milost.

Presveta Devica naj blagoslovi mene, naj blagoslovi vse duhovnike in klerike in vse tiste, ki se trudijo za napredek naše hiše. Naj blagoslovi vse vas. Naj nas iz nebes podpira, mi pa se bomo trudili, da si izprosimo njeno sveto varstvo tako v življenju kakor v smrti. Tako se zgodi!

Vdani prijatelj v J. K. duh. JANEZ BOSKO

Iz svetišča v Oropi, 6. avgusta 1863

Po poročilu kronike se je don Bosko po obisku v Bielli, kjer je pozdravil škofa mons. Losana, vrnil v Turin in nato odpotoval v Montemagno. Sem so ga povabili za tridnevnicu v čast Mariji vnebovzeti.

Ko je s prvim jutranjim vlakom prišel v Asti, kjer ga je pričakovalo veliko ljudi, se je takoj odpravil k župniku pri Santa Maria Nuovi, kjer je sedel v spovednico in spovedal precejšnje število ljudi. Nato se je napotil v hišo svojega prijatelja Cerrata in še pred kosilom spet spovedoval, potem pa govoril o širjenju Katoliškega branja. Po kosilu so ga poklicali v bližnjo cerkev, kjer se je še veliko drugih hotelo spovedati. Don Bosko jih je spovedal, ker jih ni hotel pustiti nespovedane. Ko pa se je potem hitro odpravil, da bi se s kočijo ob treh odpeljal v Montemagno, je ta že odpeljala, četudi je dolgo čakala nanj. Bilo je že skoraj štiri.

Don Bosko je že plačal svoj prostor v kočiji in zagotovo so ga pričakovali v Montemagnu za uvodno pridigo za tridnevnicu. Zato je bil ves v skrbeh. Vstopil je v prevozni urad in skušal ugotoviti, ali je mogoče dobiti kako prevozno sredstvo. Poskusili so vse, toda prevoza niso mogli pripraviti. Podjetnik mu je tudi povedal, da z odhodom ob tej uri ne bi mogli priti pravočasno za začetek pridige, zlasti še zato, ker je dolgi vzpon onemogočal konjem, daj bi mogli nenehno galopirati. Zato je bilo najbolje preložiti odhod na naslednji dan. Razgovor je trajal več kot eno uro in gospod Cerrato, ki je potrpežljivo čakal, je bil zadovoljen, da don Bosko ni mogel odpotovati, in ga je mimogrede povedel k nekemu bolniku. Ko je ta zvedel za don Boskov prihod, je že zjutraj poslal nekoga, ki naj bi mu ga privedel v hišo. Toda don Bosko, ki je hotel na vsak način odpotovati, je obisk zavrnil in se opravičil. Božja

previdnost pa je stvari uredila tako, da je bil potolažen. Bolnik ga je z neizmernim veseljem sprejel in jokal od radosti, kajti don Boskova navzočnost je bila zanj kot prikazen angela. Spovedal se je, uredil svoje zadeve in izjavil, da sedaj, ko je videl don Boska, nima na tem svetu nobene želje več.

Tisti večer je don Bosko obiskal še gospo Pulciani, kjer je tudi imel nagovor o apostolatu oratorijev, in naredil več opravkov, ki so že dalje čakali nanj. Preden je šel spat, je moral še spovedovati. Naslednje jutro je odpotoval v Montemagno, kjer so ga slovesno sprejeli in kjer je bil gost družine markiza Fassatija. Na predvečer praznika je prispel še don Mihael Rua, ki mu je pomagal spovedovati.

Ko se je don Bosko vrnil v Turin, sta ga že čakali dve prošnji za sprejem dveh gojencev: ena s prefektуре, druga pa z ministrstva za javna dela. To omenjamo zato, da bomo videli, kako je Božji služabnik v tako viharjih časih imel stike z enim in drugim državnim ministrstvom ter drugimi občinskimi in pokrajinskimi uradi za sprejem dečkov.

Dopis prefektуре turinske province odd. 5, št. 12974-847 se je glasil takole:

Turin, 17. avgusta 1863

V kraju Savigliano sta dva osirotela dečka, Tomaž in Jožef brata Trabucco, prvi star 12 let in drugi 10. Ker nimata nikogar, da bi skrbel zanju, sta sedaj pri ujcu Jožefu Miniju. Ker je tudi ta v težkem gmotnem stanju in ker v Saviglianu ni nobene dobrodельne ustanove, so prosili to prefekturo, da bi dečkoma omogočili sprejem v kako turinsko dobrodelno ustanovo.

Prefektura je rade volje sprejela to prošnjo in se zato obrača na zaslužnega gospoda duhovnika Boska, ravnatelja Ustanove sv. Frančiška Saleškega v tem mestu. Posreduje mu dokazila o revščini obeh dečkov in ga prosi, da bi, če bi mogel, tudi za sicer majhen dar sprejel v svoj zavod imenovani siroti Tomaža in Jožefa ali vsaj enega.

Za prefekta RADICATI

Don Bosko je starejšega dečka sprejel za enkratno plačilo 100 lir, vendar s pogojem, da sorodniki poskrbijo za posteljnino in obleko. Drugo siroto je pripeljala neka mati, ki mu je predložila naslednji dopis:

MINISTRSTVO ZA JAVNA DELA; GLAVNA DIREKCIJA ŽELEZNIC Turin, 15. septembra 1863

Predlagateljica tega listka je vdova Nattino. Prihaja, da izroči svojega 10-letnega sina Friderika v oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Ravnatelj oddelka za osebje železnic EVRARD

Don Bosko je rade volje sprejemal med svoje gojence sirote železniških uslužbencev in pri tem mislil tudi na prevoz materiala za cerkev Marije Pomočnice v Turinu. O tem je govoril z glavnim direktorjem železnic uglednim Jernejem Bono, ki ga je zelo spoštoval in ga prosil za znižanje prevoznih stroškov. Dobil je zadovoljiv odgovor.

50.

POGLAVJE

Don Boskovi nagovori fantom; razlogi, zakaj naj zaupamo predstojnikom; oratorij daje priložnost, da delamo dobro; ne govoriti slabo o oratoriju in ne ga sramotiti s slabim vedenjem; vsak ima dušo, ki jo mora rešiti; nasvet, prijatelj, dobra misel – Don Boskova očetovska skrb za gojence: kako je nekemu gojencu sporočil smrt njegovega očeta – Različni nasveti učiteljem in asistentom – Kako sprejeti za dobro tudi kak napačen nasvet predstojnikov – Škoda zaradi neizpolnjevanja pravil – Tri don Boskova pisma kanoniku Vogliottiju o preobleki klerikov, o službi pri obredih v stolnici, o pomoči nekemu duhovniku v stiski in nekemu kleriku – Don Bosko pošilja asistente v druge vzgojne zavode

PRVE DNI AVGUSTA JE VSTOPILO V ORATORIJ vsaj sto novih gojencev, ki jim je bila potrebna pripravljalna šola za vstop v prvo gimnazijo. V mnogih krajih so imeli učitelja samo do tretjega razreda osnovne šole in je bilo zato treba dečke poučiti o snovi četrtega razreda. Tem so se pridružili fantje, ki so od 15. avgusta do 15. septembra prekinili počitnice in prišli na ponavljanje šolske snovi ali na pripravo za višji razred, čeprav so izpolnili že vse potrebne pogoje. Drugi pa v času počitnic sploh niso zapustili oratorija. Tako je bilo zbranih veliko fantov.

Don Bosko je spet začel večerne nagovore skupnosti, pri čemer je imel v mislih predvsem na novo sprejete gojence, ki jih je skušal uvesti v prejem zakramentov.

Don Bonetti nam je zapustil nekaj osnutkov, ne da bi nakazal dneve.

I.

Vsi smo na tekališču z namenom, da si v tekmi pridobimo nagrado. Vsi bi radi uspeli. Zato se odpravimo na pot. Jaz vas bom vodil, vi mi boste sledili. Najprej pa se moramo do-

meniti o pogojih. Jasni pogoji – dolgo prijateljstvo, pravi pregovor. Jaz nisem tukaj zato, da bi služil denar ali si pridobil slavno ime zaradi vašega velikega števila, temveč samo zato, da vam storim več dobrega. Zato se morate zavedati, da sem tukaj, da sem vam na voljo, ponoči in podnevi, od jutra do večera, v katerem koli trenutku. Jaz nimam drugega cilja kot samo pomoč vam v telesnih, duhovnih in duševnih potrebah. Toda če hočem to doseči, moram dobiti podporo od vas; če mi jo boste dajali, vam zagotovim, da nam tudi Gospodova pomoč ne bo manjkala, in lahko ste prepričani, da bomo storili velike reči.

Ni mi toliko do tega, da bi me imeli za svojega predstojnika, temveč rajši za svojega prijatelja. Zato se me prav nič ne bojte, temveč mi izkažite svoje zaupanje. Tega si želim in za to vas prosim kot svoje prave prijatelje. Odkritosrčno vam povem, da zavračam kazni, niti nočem dajati ukazov z grožnjo kazni, to ni moj sistem. Tudi če se kdo pregreši, ga skušam opozoriti z dobro besedo, in če se popravi, je zame vse končano. Še več, če bi moral kaznovati koga izmed vas, bi to bila kazen predvsem zame, ker bi pri tem preveč trpel. Če ima kak oče neposlušnega sina, se pogosto tako razjezi, da prime za palico in jo, če je treba, tudi uporabi. In prav stori, kajti kdor prizanaša palici, sovraži svojega otroka. Toda moje srce ni sposobno niti udariti niti gledati, kako je kdo tepen. To ne pomeni, da dopuščam nered, nikakor ne, zlasti če bi šlo za koga, ki bi bil v pohujšanje drugim. V tem primeru bi bil prisiljen reči: Tu ni mesta zate. Toda imamo način, da preprečimo vse te neprijetnosti tako zame kakor za vas. Bodimo eno samo srce, jaz sem tukaj, da vam pomagam v vseh okoliščinah. Polni ste dobre volje. Bodite odkritosrčni, bodite pošteni, kakor sem jaz do vas. Če je kdo v nevarnosti, naj si da pomagati, naj mi pove. Če je kdo storil kaj napak, naj ne skuša tega skriti, temveč naj si prizadeva, da bo zagrešeno popravil. Če bom jaz za stvari zvedel od vas samih, se bom potrudil, da jih bom popravil tako, da bo vse v vašo večjo duhovno in telesno korist. Gotovo ne bom obsojal tistih, ki jim je Bog odpustil itn.

II.

Rad bi vam povedal zelo pomembno stvar, se pravi, da bi mi pomagali pri nalogi, ki mi je zares pri srcu, to je, da rešite svojo dušo. To ni samo glavni, temveč tudi edini cilj, zakaj sem prišel sem. Toda brez vašega sodelovanja ne morem storiti ničesar. Moramo se sporazumeti ter med menoj in vami ustvariti resnično prijateljstvo in zaupanje.

Glejte, kako velika sreča za vas je to, da ste bili sprejeti v oratorij. Če ste doma hoteli iti k maši, ste morali iti daleč, vstati zgodaj zjutraj ali pa čakati na pozno uro. Tu pa imate do cerkve le nekaj korakov in ste lahko pri maši vsak dan brez ovire. Če ste se doma hoteli spovedati, ste morali čakati na nedeljo, napraviti ste morali dolgo pot in pogosto niste dobili duhovnika. Če ste doma hoteli iti k obhajilu, včasih ni bilo nikogar ali ste morali čakati in klicati duhovnika. Včasih so vaši tovariši komaj čakali, da bi se iz vas norčevali, ker ste šli k obhajilu. Tukaj lahko greste k obhajilu, kolikorkrat hočete, in nihče se ne bo iz vas norčeval in štel, kolikokrat ste ga prejeli. Če ste doma hoteli opraviti obisk Najsvetejšega, ste se morali odpraviti v cerkev in iti po dežju ali vročem soncu. Dostikrat je bila

cerkev zaprta, včasih so vas starši karali, ker so potrebovali vašo pomoč pri delu. Tukaj vam pa nihče ne brani, da greste med odmorom obiskat Jezusa Kristusa, presveto Devico Marijo, tam zmolite očenaš in zdravamarijo in se nato vrnete k igri. Tukaj imate toliko dobrih prijateljev, svetih zgledov, preizkušenih svetovalcev. Ste doma tudi imeli tako izbiro? Tukaj imate vse možnosti, da storite dobro svoji duši, in predstojniki nimajo druge želje, kot da vam pomagajo.

– Mogoče bo kdo vprašal: kakšno korist bomo imeli od vsega tega?

– Odgovarjam vam: Če kdo vsega tega ne uporablja, je podoben tistemu, ki sedi pri mizi in mu postrežejo z najbolj izbranimi jedmi in pijačami, on pa, namesto da bi segel po vseh teh dobrotah, gleda v strop in prešteva muhe.

– Toda zakaj ne ješ?

– Oh da, jedel bom, jutri bom jedel.

– Toda jutri vsega tega ne bo več.

– Pustite me vendar pri miru, kaj me nadlegujete!

Oh, dragi moji fantje! Vprašali me boste, kakšno korist imamo od pobožnih vaj. Ali morete o tem dvomiti? Najprej vam pomagajo, da se večno zveličate in greste v nebesa. Potem vam izredno veliko pomagajo pri učenju. Že več let opažam naslednje. Poznate kakega fanta, ki zvesto opravlja svoje verske dolžnosti in pobožne vaje? Priljubljen je pri tovariših, predstojniki ga cenijo, v šoli je med prvimi, v domačem kraju je v zadovoljstvo svojim staršem in župniku. Nasprotno pa so tisti, ki jim pobožne vaje ne dišijo, v nadlego svojim predstojnikom, tovariši jih ne marajo, enemu izmaknejo kako reč, z drugimi se prepirajo ali se neprimerno obnašajo in so nadvse objestni. In ko bodo veliki? Zamudili so svoj čas in ostali bodo praznih rok.

III.

Rad bi vas opozoril na neko stvar: da ne bi pisali domov laži, temveč povedali stvari tako, kakor so. Čeprav imate kruha na voljo in se dobijo kosi kruha in celo polovice hlebcev na vseh koncih in krajih, pišejo nekateri domov, da so tukaj gojenci lačni, kakšen izmed vas, ki se ni hotel učiti in je zato padel v šoli, si upa pisati domov, da se mu godi krivica ter da učitelji in asistenti z njim slabo ravnajo. Nekateri spet, zlasti taki, ki jim je pravilnik pretežek, ki so leni in jim je samo za to, da bi dobro jedli in pili, o nobeni stvari ne znajo povedati nič dobrega, ker jim je vse samo v nadlego. Toda zakaj počnete to, dragi sinovi? Zakaj govorite stvari, ki niso resnične? Če je vaše oko kalno in vidite vse narobe, kaj naj storimo mi? Ne zagovarjam naše hiše, ker tega ne potrebuje in je stotine fantov zadovoljnih, da smejo biti tukaj z nami in z don Boskom. Sicer pa, če se kdo ne počuti dobro, naj ve, da nikogar ne zadržujemo s silo. Kdor ni zadovoljen s hrano v oratoriju, naj si poišče drugo stanovanje ali pa piše staršem, da pridejo ponj in ga odpeljejo domov. To ni nič slabega, vsak si pomaga, kakor ve in zna. Naj ostanejo ali pa odidejo, toda v vsem naj vlada poštenost in odkritosrčnost.

Vendar nocoj ne govorim samo obrekovalcem, temveč tudi tistim, ki ne povedo vsega z besedami, temveč pokažejo z dejanji, da oratorij ni pravo mesto zanje. Poslušajte me. Neki pregovor pravi, da škaf s tem, ko hodijo z njim po vodo, izgubi obroče. Nekateri fantje si mislijo, da se lahko potuhnejo in jih ne bodo odkrili. Skrivajo se tu in tam, se izogibajo šole in učilnice, kradejo tovarišem stvari, ki jih niso zaklenili v svoj kovček, govorijo o stvarih, ki jih krščanski fant ne bi smel govoriti, ter živijo prepričani in si zagotavljajo, da jih nihče ni videl. Ti naj vedo, da četudi noben predstojnik ne bi zvedel za to, pa jih Bog vidi in bo zahteval od njih strog obračun. In ali je potem res, da predstojniki ne bodo ničesar zvedeli? Mogoče jim bo uspelo enkrat, mogoče celo dvakrat, vendar ne več. V oratoriju je preveč oči, da ne bi videli, in hudič sicer nastavlja lonce, pozablja pa na pokrovke. Naj se tudi ti zamislijo, ker imajo še čas, in z dejanji pokažejo, da so zadovoljni v oratoriju, sicer jim bomo morali reči, da naj gredo domov.

Tako eni kakor drugi naj se začnejo obnašati bolj pošteno. Jaz sem vam vsem odprl svoje srce, in če je kaj, kar mi ne ugaja, vam povem; če je kaj, kar me moti, vam zasebno ali javno odkrijem. Nikdar vam ničesar ne skrivam in to, kar nosim v srcu, povem z usti. Tako storite tudi vi, dragi sinovi. Če je kaj, kar vam ne ugaja, mi povejte. Storili bomo, kar bo najboljše. Če ste naredili kaj nepremišljenega, povejte to meni, preden bodo zvedeli drugi, in bomo skušali vse poravnati. Če me boste poslušali in tako ravnali, ali veste, kaj se bo potem zgodilo? Zgodilo se bo, da boste, dokler boste v oratoriju, zadovoljni, in ko se boste vrnili domov, boste šli po pravi poti ter boste ohranili dober spomin na ene in na druge. Poleg tega pa si bomo ostali vedno dobri prijatelji.

IV.

V zgodovini beremo, kako je neki mogočen cesar poslal k papežu Inocencu XI. odposlanca, ki naj bi ga prosili, da bi privolil v neke njegove nepravilne želje. Odposlanci so skušali z vso zgovornostjo prepričati papeža, da ne bi užalil tako mogočnega vladarja.

– Svetost, je nadaljeval odposlanec, moj vladar obljublja, da bo storil veliko dobrega Cerкви in z vso močjo podpiral vero.

– Ne morem, je končno odgovoril papež.

– Svetost, pomislite, da ima moj vladar neizmerno bogastvo, tako da bo velikodušno podprl vse bazilike in bo tudi vam pomagal, če boste potrebni pomoči.

– Ne morem.

– Svetost, če vas bodo vaši sovražniki žalili, je pripravljen braniti vas z vsemi svojimi vojaki.

– Ne morem.

– Svetost, moj vladar bi se lahko užalil in bi se pozneje kesali, ker ste povzročili njegovo jezo.

– Ne morem.

– Torej ...

– Torej, ker toliko pritiskate. Vrnite se k svojemu cesarju in mu takole povejte: Papež

je dejal, da če bi imel dve duši, bi mu rad podaril eno za pogubljenje in bi bil zadovoljen, da bi rešil drugo. Toda jaz imam samo eno dušo.

To je velika resnica, vredna papeža. Isto pravim vam, dragi sinovi. Imamo samo eno dušo. Če bi imeli dve, bi lahko dali eno hudiču s tem, da bi zadovoljili svoje strasti. Toda imamo samo eno dušo. Kakšen bo torej naš sklep? Jo bomo dali hudiču, da jo odnese? Nikakor ne! Dali jo bomo Gospodu, da jo večno zveliča. Ker je veliko stvari, ki jih moramo storiti ali opustiti, je naša dolžnost, da premislimo, kaj moramo storiti in kaj opustiti. Marsikaj sem vam že povedal in upam, da se boste okoristili z mojimi nasveti. Zato morate hudiču, ki bo hotel od vas kaj nedovoljenega, reči: Ne morem, ne morem, ker imam samo eno dušo. To je prava krščanska logika, to je mogočnejše razmišljanje kot vse drugo na svetu. Toda vedite, da tudi hudič misli. On je študiral filozofijo, zgodovino, teologijo, zemljepis in zna zelo pretanjeno misliti, tako da prepričuje in zavaja v zmoto. Sicer priznava, da imamo samo eno dušo, vendar dodaja: Človek je rojen za uživanje. Čas uživanja pa je zlasti mladost, venčajmo se z vrtnicami.

Vendar ga vprašajmo: In kaj bo z nami v prihodnje?

– On pa bo dejal: Oh, pusti prihodnost, misli na sedanost.

– In ko ti bom ustregel, kaj mi boš dal v večnem življenju?

– O tem rajši ne govorimo. S tem hoče povedati: Delaj sedaj hudo, za bodoče življenje bom že jaz poskrbel. Tako govori hudič in mnogi se dajo prevarati in uničiti.

Mi pa raje razmišljamo z Gospodom, ki nam bo poplašal v tem in onem življenju. Ko je sv. Nazarij šel spreobračat Genovčane, jim je govoril o duši, veri, nebesih, pa ga niso hoteli poslušati. Tedaj jim dejal: Čujte, če boste služili pravemu Bogu, vam bo dal sto za eno. Genovčani, ki so bili dobri trgovci, so odgovorili: Kako? Mi dobimo komaj 5 od 100, ta Bog nam bo pa dal 100 za 1? Takoj so postali kristjani. Tudi mi, dragi fantje, mislimo na stoterno, vendar v duhovnem pogledu, ki nam ga je pripravil Bog. Kako boste srečni, če boste v svojem življenju vedno tako mislili. Imamo samo eno dušo. Če jo rešimo, je rešena za vselej. Če jo izgubimo, je izgubljena za vedno.

V.

Don Bosko je dal tri spomine z naslednjimi besedami: en nasvet, en prijatelj, ena misel: 1. Pogosta spoved. 2. Jezus Kristus in vse, kar je povezano z njim. 3. Nebesa.

Njegove besede so našle pot do src, kajti resnico, ki so jo oznanjale, in milost, ki jih je spremljala, je podkrepila krščanska ljubezen, ki je skrbelo za potrebe njegovih fantov. Njegovemu budnemu očesu niso ušle niti bolezni, pobitosti, razočaranja in je vsem skušal dajati pomoč in uteho. Če so gojencem od doma prihajale žalostne novice, jim jih je znal povedati na čudovit način. Sto in stokrat je prevzel nalogo, da je kakemu dečku sporočil smrt očeta ali matere.

Proti koncu septembra je nepričakovano doma v Monticelliju d'Olgiate umrl oče Antona Sale, ki je tiste dni skrbel za vratarnico. Don Bosko ga je po kosilu dal poklicati v obednico. Sala je začuden takoj prišel in vprašal:

– Kaj želite?

– Rad bi s teboj popil skodelico kave. In nadvse ljubeznivo mu jo je ponudil. Ko sta počasi srebala kavo, mu je povedal žalostno novico. Fant se je začel bridko jokati, toda don Alasonatti ga je potolažil in mu dejal na uho: Umrl ti je en oče, ostane ti pa še drug.

Don Bosko mu je zagotovil, da če njegova družina ne bi mogla plačevati skromne mesečnine, bi bil on pripravljen, da bi ga zastonj vzdrževal ves čas njegovega šolanja. Fant je takoj šel domov, da je uredil vse obveznosti, in od tam pisal don Bosku: »Verjemite mi: solze, ki jih točim zaradi smrti svojega očeta, se takoj spremenijo v solze veselja, če mislim na vas.«

Anton Sala je postal duhovnik in vrhovni ekonom salezijanske družbe. Nešteto krat je pripovedoval o izrazih, polnih ljubezni in dobrote, ki jih je bil deležen od don Boska.

Poleg nagovorov, ki jih je don Bosko imel za fante, je don Bonetti zbral še nekaj zelo pomembnih nasvetov, ki jih je dal duhovnikom in klerikom pri konferencah, v obednici pri mizi ali na dvorišču v skupini: 'Pazite, je dejal, da ne boste s prezirom govorili o napaki kakega fanta, zlasti pred njegovimi tovariši. Če morate koga opozoriti, storite to med štirimi očmi, skrivaj in čim bolj ljubeznivo. Na splošno, se pravi razen v redkem primeru, ne dajte, da bi se ponavljale pomanjkljivosti, temveč takoj opozorite nanje. Povejte takoj in odkritosrčno. Pohvalite tiste, ki se popravijo, in spodbujajte brezbrizne. Zaradi miru v hiši bodite ponižni in potrpežljivi. Tudi ko kak predstojnik zaradi prejetih poročil, ki pa so lahko tudi pretirana, neresnična in narobe razumljena, koga opozori, naj se spoštljivo sprejme opozorilo: v takih primerih naj velja opozorilo kot predhodni ukrep. Predstojnik mora biti oče, zdravnik, sodnik, vendar vedno pripravljen, da prenaša, potrpi in pozabi.

Nekega dne je opozoril na izpolnjevanje pravil in prosil, da naj se ne iščejo pretveze, da bi katero prezrli, če hočemo, da bi Bog blagoslovil oratorij. V potrditev je prebral odlomek iz nekega pisma, ki ga je 2. septembra pisala neka benediktinska redovnica iz samostana Santa Maria del Fiore pri Firencah: »Da bi poskrbele za zdravje redovnic, smo spremenile pravila za kor. Zdravje se je od takrat poslabšalo, zlasti pri mlajših sestrah. Že več kot pet let ni vstopila nobena novinka, medtem ko je umrlo trinajst redovnic, nekatere druge pa so hudo zbolele. Zdi se zelo očitno, da tako spreminjanje pravil Gospodu ni po volji.«

Septembra je moral don Bosko misliti tudi na tiste fante, ki so izrazili željo, da bi postali duhovniki. Bili so punčica njegovega očesa, kakor tudi kleriki, ki so pripadali turinski škofiji, ki so prosili don Boska za gostoljubje, ker niso imeli kam iti ali ker so bili njihovi starši prerevni. On jih je sprejemal z očetovsko dobroto in jim za kake štiri mesece dajal vse potrebno za življenje.

Zato je pisal velečastitemu kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in nadškofijskemu provikarju, tudi zato, da bi se opravičil zaradi očitka, ki mu ga je izrekel ta kanonik.

Veleugledni in spoštovani gospod rektor!

Pošiljam vam prepis šolskih uspehov pripravnikov za duhovniško preobleko. Za Antona Ghella, ki ni nikoli prekoračil določenega števila napak, bi prosil za naklonjenost; bodisi zaradi vzornega vedenja bodisi zaradi moralne gotovosti lahko trdim, da bo nadaljeval začeti študij.

Anton Birocco, Frančišek Cuffia, Angel Nasi iz škofije Ivrea prosijo po meni, da bi jih sprejeli v turinsko škofijo.

Čeprav so revni, ne bi delali napote in bi jih rade volje obdržal v hiši in jih oskrbel z vsem, kar potrebujejo za delo v oratoriju.

Ob tej priložnosti bi rad omenil, da dveh velikanskih pogrškov pri obredih (naslanjanje s komolci na oltar in nestrežbi pri odlaganju večernega plašča v zakristiji) se ne more pripisovati našim klerikom iz oratorija, temveč dvema semeniščnikoma iz Chierija, ki sta v naši hiši. Tako so mi povedali. Kljub temu si bom prizadeval ter priporočal našim klerikom in učiteljem in jih spodbujal, da storijo vse, da se usposobijo za čim dostojnejšo božjo službo.

Presveta Devica naj vas ohrani pri zdravju. Pozdravlja vas vdani služabnik

Turin, 2. septembra 1863

duh. JANEZ BOSKO

Don Bosko pa ni skrbel samo za svoje gojence, temveč tudi za duhovnike iz drugih škofij, kot je to razvidno iz pisem kanoniku Vogliottiju nekaj pozneje.

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Mladi Berardi, o katerem mi je včeraj govorila vaša uglednost, je prav tisti fant, ki sem se ga spominjal. Bil je v našem zavodu dalj časa in je pokazal prizadevnost tako za učenje kot tudi za moralno vedenje. Po lastni volji je zapustil našo hišo z utemeljitvijo, da želi opustiti študij. Od tedaj nisem o njem nič več slišal. Zato me sedaj tem bolj veseli, ko sem zvedel, da se je predstavil na izpit za pripustitev v duhovniški stan, kar pomeni, da je ostal dober.

Potem je tukaj don F..., ki me skoraj vsak dan obiskuje in me prosi za pomoč in denar. Če bi mogli s tem duhovnikom stvar urediti na kak ustrezen način, bi mi storili resnično uslugo in pomagali temu nevarnosti izpostavljenemu duhovniku.

Prilagam pismo klerika Antona Duine, ki je bil gojenec tega zavoda. Storite, kar se vam zdi bolje v Gospodu.

Vedno beda, vedno beda. Gospod naj vas obogati z milostmi in z blagoslovom in naj vam nekoč podari vse bogastvo nebes, amen.

Pozdravlja vas vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 21. oktobra 1863

Veleugledni in velečastiti gospod!

Danes, v soboto, ne morem priti v škofijsko pisarno, kakor bi to bila moja želja. Ker pa gre za zelo nujne zadeve, vam pisno sporočam vse potrebno.

1. Bodite tako dobri in preberite pismo mons. Caccia, pošljite kako priporočilo ali vsaj potrdilo podpisa glede F., da tako končamo zadevo, ki nam je povzročila že toliko nevšečnosti.

2. Poglejte, če morete storiti kaj v zadevi klerika Sekunda Provera, kajti škof iz Casaleja me je glede tega ponovno prosil. Bodite tako dobri in prevzemite to nadležnost in jaz bom danes zvečer z vsemi našimi dečki zmolil eno zdravamarijo. Vaš vedno vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 14. novembra 1863

Kronika poroča še o nekem drugem don Boskovem dobrem delu: »Večkrat so se na don Boska obračali rektorji zavodov in zavetišč in ga prosili za učitelje in asistente. Če je le mogel, je ustregel prošnjam in jim poslal klerike, ki se niso čutili pripravljene za življenje v oratoriju in niso pripadali turinski škofiji ali so bili negotovi v svojem poklicu. Kanoniku Dominiku Costa, ki je prosil za asistenta za konvikt S. Filippo v Chiavariju, je poslal klerika Turlettija iz Vernanteja, študenta prvega letnika filozofije, starega 18 let.«

51.

POGLAVJE

Izredni izpiti na univerzi za profesorje prvih treh razredov gimnazije – Ricotti ne dovoli delati izpite klerikom in duhovnikom iz oratorija – Njegovo previdnostno potovanje na deželo – Nadomestni predsednik šteje za zadostno spričevala iz semenišča – Pet profesorskih diplom za oratorij – Trije težki, pa izvrstni izpiti za vstop na univerzo – Don Bosko zelo ceni študij – Njegovi gojenci in odlične mature: priznanja izpraševalcev – Nesreče in smrt komendatorja Gattija

BLIŽAL SE JE ČAS IZPITOV na izreden razpis univerze za profesorje treh razredov nižje gimnazije. Z upanjem na dober uspeh so se pripravili duhovniki Mihael Rua, Jernej Fusero, Dominik Ruffino ter klerika Janez Bonetti in Hiacint Ballesio. Pripravili in zbrali so vsa spričevala, tudi spričevalo o gimnazijski maturi. Vseh pet prosilcev je z uspehom naredilo v semenišču izpite, ki so več let veljali za enakovredne gimnazijski maturi. V ta namen so predložili dokumente s škofijskega urada. Toda komendator Ricotti, rektor univerze, ki je še naprej gojil predsodke o oratoriju in don Boskovih ustanovah, pa jih ni imel za veljavne in zato jih ni pripustil k izpitu. Mogoče se je čutil užaljenega, ker so sprejeli na leposlovno fakulteto štiri slušatelje, ki so jih oprostili mature. Tako je izgini- lo upanje, da bi oratorij in Mirabello dobila diplomirane profesorje.

Kaj je bilo treba storiti? Samo molitev bi mogla zgladiti to oviro in jo tudi je. Nekaj dni pozneje se je zvedelo, da je rektor odšel na deželo in pri vodstvu univerze mu je sledil najstarejši dekan. To pa je bil dekan teološke fakultete Angel Serafino, profesor spekulativne teologije. Zato so ponovno začeli postopek in namestnik je, potem ko je še enkrat pregledal vse listine predstavnikov oratorija, kot dober poznavalec šolskih razmer in pameten človek dejal: »Vem, da v semenišču veliko bolj resno študirajo kot v marsikateri državni šoli.«

Vse prijavljene so brez pomisleka sprejeli k izpitu; opravljali so jih od 15. do 20. septembra. Nekaj izmed njih jih prejelo najvišje ocene, drugi pa zelo dobre.

To je bila za oratorij druga zmaga. Toda ko je don Bosko uvidel, da v prihodnje ne bo več mogel uporabljati spričeval iz semenišča za vpis na univerzo, se je odločil, da bo odslej vse svoje pošiljal opravljat maturo.

To se je začelo 1864, ko je na izpit poslal Tomaža Alojzija Jaraca, Placida Perucattija in Konstanca Rinauda.

Ker pa je vedel, da mu bodo nasprotniki delali velike težave, je šel k ravnatelju gimnazije-liceja Del Carmine Nikomedu Bianchiju z namenom, da bi si ga pridobil. Ker mu je don Bosko rekel, da je prišel zato, da bi njegovi naklonjenosti priporočil tri svoje gojence, je ta, da bi na veliko razkazal svojo nepristranskost, odgovoril, da ne sprejema nikakršnih priporočil ter da je edino priporočilo znanje in pridno učenje tistih, ki se prijavljajo na izpit. Zakon da je jasen in on se ga bo trdno držal, fantje naj izpolnijo njegove zahteve in uspeh jim bo zagotovljen. Don Bosko mu je odgovoril, da je prišel prav zato, da bi njegove varovance zaščitil v soglasju z zakonom, ker je zvedel, da je v izpitni komisiji nekaj izpraševalcev, ki so slabo razpoloženi do njegovih gojencev, in se zato priporoča že znani poštenosti predsednika komisije, da bi pri izpraševalcih odpravil vsako sled pristranskosti. Prišel pa je tudi zato, da bi dal pojasnila o načinu pouka in zakonitosti njegovih učiteljev. Sklenil je s trditvijo, da ne potrebuje milosti niti izjem, ker je bil prepričan, da njegovi varovanci tega ne potrebujejo.

– Če je tako, potem se vse skupaj ne more končati drugače kot dobro. Opo-gumite svoje fante in zagotavljam vam, da ne bo nikakršnih pristranskosti. Nato sta se še malo zadržala v prijaznem pogovoru, v katerem je vprašal po nadrob-nostih o oratoriju in ponovil svojo obljubo. Nato sta se poslovila. Toda obljube so bile malo dvomljive. Rinaudo se je pojavil pri pisnem izpitu iz latinščine, vendar so njegovo nalogo zavrnil, češ da je bila predobro izdelana, torej prepisana. Don Bosko je to odločno zanimal in po mnogih posredovanjih so Rinauda pripustili k ustnemu izpitu. Tu so mu spet oponesli, da pisne naloge ni on napisal. Rinaudo je zatrdil, da jo je sam napisal, in ko je ponovno prosil, naj mu dajo spet nalogo, so privolili. Rinaudo se je takoj lotil dela. Dali so mu isto temo. Spet jo je obdelal, sedaj še z novimi vidiki, novimi izrazi, tako da je druga preizkušnja bila veliko uspešnejša kot prva. Tedaj so bili izpraševalci prisiljeni, da so mu dali najboljše ocene. Tudi za druga dva je bil izpit zelo strog, vendar sta bila oba dobro ocenjena.

Malo pozneje so se ti trije prijavili k izpitu za sprejem na leposlovno fakul-teto na univerzi. Vsi trije so izpit opravili odlično. Ta dejstva dokazujejo vsem,

ki so to hoteli vedeti, da je v oratoriju zelo cvetel klasični študij, in so postavili na laž določene časopise in nekatere preganjalce.

Da pokažemo, s kakšno zavzetostjo so se v oratoriju učili, se bomo tukaj ustavili s kratkim razmišljanjem. Naslednja leta se je več don Boskovih gojencev prijavilo za maturitetni izpit na raznih turinskih gimnazijah-licejih. Poleg tega je don Bosko, čeprav ni bilo obvezno, pošiljal svoje fante delat malo maturo (konec petletne gimnazije), se pravi po končani retoriki, kjer so dosegali vedno bleščeče uspehe. To je potrdil med drugimi profesor Karel Bacchialoni, ravnatelj gimnazije sv. Frančiška Paolskega. Ko so potem uzakonili opravljanje male mature po končani gimnaziji kot pogoj za vstop v licej (trije višji razredi gimnazije), so vsako leto fantje iz oratorija, včasih trideset, včasih štirideset, hodili na izpite pred državne izpraševalce in so pogosto bili najboljši in zdaleč prekašali učence drugih javnih in zasebnih šol v Turinu.

Profesor Antonin Parato, ravnatelj gimnazije Monviso, sedaj Massimo d'Azeglio, je bil ves navdušen za dijake iz oratorija, ki jih je izpraševala komisija pod njegovim predsedstvom. Poleg tega, da so bili vestno pripravljene iz vse snovi, jih je nekaj, navdušenih od njihovih profesorjev s kakim zvežčkom kot darilom, znalo na pamet klasične avtorje, tako pesnike kakor mojstre proze. Učenje je bilo za vse nenehno prizadevno delo.

Omenjeni profesor je don Celestinu Durandu, ko sta se pogovarjala o izpiti fantov iz oratorija, dostikrat omenil, da si ni mogoče predstavljati, kako zelo koristni so bili uspehi za učence državnih šol, ki so jih hoteli posnemati, vendar jih niso mogli nikdar doseči.

Ta velikanski razcvet oratorija, jasen Božji blagoslov, so morali opaziti tudi tisti, ki so ukazali preiskave don Boskove hiše. Poročali smo že, kako slabo so končali. Tukaj se nam ne zdi neumestno, da omenimo dogodek, v katerem se vidi Božja pravičnost, ki je položila svojo mogočno roko na tistega, ki je bolj kot drugi hotel uničiti don Boskovo delo. Ko poročamo o vseh njegovih nesrečah, delamo to močno presunjeni z edinim namenom, da služijo kot nauk tistim zasebnim in javnim osebnostim, ki bi se hotele zoperstaviti Božjemu delu.

Človek, ki je proti oratoriju pokazal gorečnost, ki bi bila zares vredna vzvišenejših ciljev, je bil vitez, nato komendantor Štefan Gatti. Svoje nasprotovanje oratoriju je začel, kot smo že pokazali, leta 1860 in don Bosku se gotovo ni bilo treba zahvaliti njegovi naklonjenosti, da niso bile njegove šole zaprte in stotine njegovih revnih gojencev razkropljenih. Vedno radodaren z ljubeznivimi velikodušnimi obljubami, je za hrbtom na skrivnem storil vse hudo proti oratoriju. V sovražnih in morali nasprotnih časopisih je objavljal laži in obrekovanje naj-

slabše vrste. Dal si je poslati več izvodov življenjepisa Dominika Savia, da bi se, kot je pisal, »spodbujal ob njegovih zgledih« in »junaških krepostih«, v resnici pa zato, da bi se iz vsega norčeval, kakor je razvidno iz mnogih člankov, ki jih je objavil v časopisu *Il Cittadino* (Državljan) v Astiju. Prizadeval si je, da bi uničil oratorij, kakor je uničil druge podobne zavode, vendar se je uštel. Od dne, ko ni našel vrat in se je zaletel v omaro, se zdi, da mu je sreča obrnila hrbet. Pesnik bi rekel, da je bila zanj tista omara kakor Pandorina skrinjica, ki je vsebovala vse nesreče tega sveta. Kmalu zatem ga je zadela boleča nesreča, ko je njegova žena padla po stopnicah in se hudo poškodovala.

Ko so potem prenesli glavno mesto države iz Turina v Firence in od tod v Rim, je Gatti upal, da si bo izboljšal položaj, kakor bi zaslužila njegova dejavnost, toda imel je odprte račune z Božjo previdnostjo. Ker je padel v nemilost pri predstojnikih in drugih, ne samo da ni napredoval v karieri, temveč je vedno bolj nazadoval. Še več, po spletkarjenju nekega njegovega tekmeca je celo izgubil službo. Ta nepričakovani razplet, to veliko razočaranje je tako vplivalo na njegovo duševnost, da je postal najprej mračen in potr, potem bebast in blazen in končno docela brezumen. V tem stanju se je enkrat jokal kot nebogljen otrok, drugič razgrajal kot obseden, tako da se je smilil vsem, ki so ga videli in slišali.

Ker je vedno videl ob sebi senco svojega sovražnika, je kar naprej kričal: Oh, uničil si me! Večkrat je skušal narediti samomor.

Ko so ga odpeljali v domačo hišo v Felizzanu, ki mu je v drugih časih služila za letovanje, je, namesto da bi se mu stanje izboljšalo, postal še bolj divji. Tam je v trenutku največje blaznosti z vso močjo brcnil ženo, jo potem prijel za glavo, tolkel z njo ob zid tako dolgo, da ji je strl lobanjo in jo ubil. Malo pozneje je tudi sam končal življenje brez človeške tolažbe.

Tukaj bi lahko nanizali žalostno verigo nesreč, ki so zadele tiste, ki so se najbolj trudili za uničenje oratorija. Pa pustimo sedaj ob strani to žalostno zgodbo in ponovimo sodbo, ki smo jo že nekoč izrekli: zdi se, da je Bog tudi don Bosku obljubil to, kar je obljubil očaku Abrahamu: Blagoslovil bom tiste, ki te bodo blagoslavljali, in preklel tiste, ki te bodo preklinjali (1 Mz 12,3).

52.

POGLAVJE

Malo semenišče v Mirabellu – Don Bosko sestavi prvi pravilnik za svoje zavode; kako ga moramo ceniti – Duh tega pravilnika – Program in njegova razširitev – Izbira osebja in nasveti, ki jih je dal don Bosko – Zvezek izkušenj – Malo semenišče postavljeno v red – Don Boskovi pisni nasveti don Rui – Katoliško branje – Galantuomo: malo skrivnosten predgovor – Don Ambrogio – Oratorij napadajo s kamenjem

ENA, VENDAR NE ZADNJA USTVARITEV tega leta 1863 je bila za don Boska ustanovitev zavoda v Mirabellu. Sestavil je pravilnik, ki mu je osnova Pravilnik oratorija v Turinu. Določil je naloge vsakega predstojnika in gojencev in spremenil tisto, kar ni bilo primerno za novi zavod. Ohranil pa je poleg poglavij, ki se tičejo načelnikov spalnic in služabnikov,³⁸ vsa poglavja drugega dela, ki govorijo o disciplini.³⁹ Ta pravilnik naj bi postal osnovno vodilo tudi vseh drugih hiš, ki naj bi še nastale.⁴⁰

Zahteval je, da so ga zelo cenili.

Določil je, da naj na začetku šolskega leta, po zgledu oratorija, ta pravilnik preberejo gojencem, zbranim v učilnici, v navzočnosti celotnega učnega in vodstvenega osebja in da naj se ne opustijo člani, ki govorijo o službah in dolžnostih posameznih predstojnikov, vključno z ravnateljevimi. Gojenci naj bi videli,

³⁸ Za služabnike je dodal naslednji člen 7.- Nihče naj se ne odteguje nizkim delom in naj misli, da bo Bog zahteval odgovornost za izpolnjevanje dolžnosti lastnega stanu in ne glede na to, ali smo imeli v življenju visoke in odlične službe. Pri vsakdanjih opravilih naj vsakdo misli, da tako tisti, ki so zaposleni v nizkih delih, kakor oni, ki izpolnjujejo svoje življenje s pridiganjem, spovedovanjem in drugimi opravili vzvišenega duhovniškega poklica, prejmejo v nebesih isto plačilo, če le delajo za večjo Božjo slavo.

³⁹ Glej Dodatek v BiS 4, str. 458.

⁴⁰ Glej Dodatek št. 4.

da so tudi predstojniki dolžni izpolnjevati pravilnik, da v zahtevanju pokorščine ne ravnajo po svoji volji, temveč zato, ker tako zahteva pravilnik, in da nadzor, opominjanje in spodbude izhajajo iz pravilnika. To branje naj bi prisililo predstojnike k zvestobi njihovim dolžnostim, da bi kot vzor mogli biti gojencem v spodbudo: Če se pokoravam jaz, se morate pokoravati tudi vi.

Nekaterim ta odredba ni ugajala. Toda ko smo pozneje vprašali don Boska samega, je potrdil, da je to javno branje zahteval on in da so to delali, vse dokler je bilo mogoče.

Toda pravilnik je bilo treba razlagati v smislu izročila oratorija, ki je kot temelj vzgoje postavljaj pogosto prejetanje zakramentov. In da bi to imelo prvo častno mesto v zavodu, je don Bosko odločil, da mora duhovni vodja v osebi predstojnika imeti prvo častno avtoritativno mesto. On je moral pridigati, poučevati teologijo in imeti kratek nagovor po večernih molitvah. On je bil tudi redni spovednik skupnosti. Vsako jutro med mašo in zvečer pred vsakim praznikom ali ob vaji za srečno smrt je moral biti točno v spovednici, to se pravi, da je moral kazati v vsem gorečnost, ki jo je imel don Bosko za zveličanje duš.

Istočasno pa so morali vsak teden in včasih še bolj pogosto poklicati zunanje spovednike. Gojenci so si lahko prosto izbirali spovednika, k obhajilu jih nihče ni silil, pač pa so dobivali za to močne spodbude in zlasti še priložnost. Ob skupnem obhajilu gojenci niso šli po vrsti po klopeh k obhajilni mizi, temveč kakor je kateri hotel, tako da se ni moglo ugotoviti, kdo je šel k obhajilu in kdo ne.

Ravnatelj je očetovsko vodil hišo in si skušal pridobiti zaupanje in srca gojencev in si zato ni smel privzeti niti najmanjše odbijajoče naloge. To je bila naloga drugih predstojnikov.

Prefektu je bila zaupana skrb za materialne zadeve, za disciplino v celem zavodu, za sprejemanje, razdeljevanje in odpravljanje pošte ter odslavljanje gojencev. Da bi preprečili neposreden stik staršev z ravnateljem, je prefekt imel pisarno pri vratarnici, kjer so bili shranjeni vsi zapisi o gojencih.

Katehetu je bil zaupan nadzor nad moralnim in verskim vedenjem, cerkev, spalnice in bolniška soba, šolskemu vodji pa šolska uprava, sprehodi, gledališče in razvedrilo.

Ti trije predstojniki z nekaterimi svetovalci so ocenjevali obnašanje. Teh sestankov se ravnatelj nikdar ni udeleževal, kar so gojenci lahko ugotovili, ker je bil v tem času pri njih.

Ta sistem je dajal odlične sadove, med drugim veliko zaupanje gojencev do ravnatelja, pogosto prejetanje zakramentov ter veliko duhovnih in redovnih poklicev. Toda za končno ureditev salezijanske družbe po don Boskovi smrti je

vrhovna cerkvena oblast po papežu, namestniku Jezusa Kristusa na zemlji, dala posebne odredbe, ki so jih vsi pokorno sprejeli in se po njih ravnali.

Potem ko je don Bosko izdelal pravilnik, ki je dolga leta ostal samo v rokopisu, je začel načrtovati program za novi zavod. Ta načrt je dal natisniti in ga je razposlal vsem župnikom škofije Casale⁴¹ in nekaterim župnikom sosednjih škofij.

Po teh pripravah se je don Bosko vrnil v svetišče v Oropi in izbral osebje, ki naj bi vodilo malo semenišče, potem ko je dobro premislil in preštudiral značaje in sposobnosti, da je vsakemu določil njemu primerno službo. Za to je imel izredno fin čut in dejansko so izbranci izpolnili pričakovanje vseh.

Kljub pravilni izbiri pa se je hotel posvetovati s svetom skupnosti, kakor je to storil vedno v podobnih primerih.

Za ravnatelja je bil imenovan duhovnik Mihael Rua, za prefekta klerik Frančišek Provera, za kateheta klerik Janez Bonetti, za študijskega vodjo pa klerik Frančišek Cerruti.

V pomoč so jim bili dodeljeni kleriki Pavel Albera, Frančišek Dalmazzo, Frančišek Cuffia in mladi aspiranti za duhovniški poklic Dominik Belmonte, Angel Nasi in Feliks Alessio.

Tem dragim sinovom je don Bosko zabičeval in priporočal, da naj skrbijo zlasti za cerkvene poklice. Priporočal jim je, naj bodo spoštljivi in ljubeznivi do škofa, da bi mu pomagali v vsem, kar bi želel, in da bi se trudili, da bi mu pridobili ugled in pokorščino pri njegovih škofljanih. Polagal jim je na srce veliko upoštevanje župnikove avtoritete s tem, da so njega in njegove duhovnike vabili spovedovat, darovat sveto mašo, opraviti kako cerkveno slovesnost, katehizirati in pridigati, jih povabili na akademije in v gledališče ter jih prosili za pevce ob prošenju, pa tudi duhovnike za službo oltarju in duhovno pomoč za vernike. Da bi z eno besedo storili vse, kar je v skladu z redom v zavodu, in da bi se za vsako ceno izogibali nasprotovanja. Predstojnikom je priporočal, da naj se takoj predstavijo škofu in župniku in ju pozdravijo. Prav tako naj pokažejo vse spoštovanje civilnim oblastem.

Don Rui in njegovim sodelavcem je dal še drug nadvse pomemben nasvet, ki naj bi ga vedno upoštevali. Imeli naj bi zvezek z naslovom *Izkušnje*, v katerega bi zapisovali nerednosti, napake, ki se od časa do časa dogajajo v šoli, spalnicah, na sprehodih, v odnosih med fanti, med gojenci in predstojniki, med predstojniki samimi, v odnosih zavoda do staršev, do zunanjih, do šolskih, cerkvenih in civilnih

⁴¹ Glej Dodatek št. 5.

oblasti. Zapisali naj bi tudi nerodnosti, ki bi se zgodile pri izrednih slovesnostih in podobno. Prav tako naj bi zapisali razloge, zakaj so spremenili urnik, pobožne vaje, počitnice in v določenih primerih tudi pouk. Potem naj bi te zapise od časa do časa prebirali, zlasti ko bi se pojavile enake okoliščine. Preudarili naj bi, kaj se je takrat ukrenilo, da bi preprečili vsak nered in neprijetnost. Priporočil je tudi, naj bi imeli seznam oseb, ki naj bi jih vabili na praznike in v gledališče.

Don Rui je potem dal še posebna navodila za dobro opravljanje službe ravnatelja in mu obljubil, da mu bo čez kak teden poslal pisna sporočila. Bralcem želimo predstaviti to pomembno listino.

*Svojemu ljubljenu sinu don Mihaelu Rui
pošilja duhovnik Janez Bosko pozdrav v Gospodu*

Ker je Božja previdnost odločila, da smo mogli odpreti dom za večjo duhovno korist mladine v Mirabellu, se mi je zdelo, da bo v večjo Božjo slavo, če zaupam vodstvo te ustanove tebi.

Ker pa ne morem biti nenehno pri tebi, da bi ti povedal ali ponavljal stvari, ki si že videl, kako se opravljajo, se mi zdi koristno in tebi ustrezno, da ti jih napišem kot vodilo tvojega delovanja.

Govorim ti kot ljubeč oče, ki odpira svoje srce enemu izmed svojih najbolj ljubljenih sinov.

Sprejmi jih napisane z mojo lastno roko in kot dokaz ljubezni, ki jo čutim do tebe, in kot zunanje znamenje moje žive želje, da bi mogel pridobiti za Gospoda veliko duš.

I.

SAM S SEBOJ

1. Nič naj te ne vznemirja.
2. Priporočam ti, da se ne zatajaj pri jedi in da vsako noč počivaj vsaj šest ur. To je potrebno, da boš ostal zdrav in boš mogel skrbeti za dobro duš.
3. Daruj sveto mašo in moli brevir 'pie, devote, attente' (pobožno, Bogu vdano, pozorno). To skušaj storiti sam in priporočaj tudi svojim podložnim.
4. Vsako jutro malo premišljevanja in čez dan obisk Najsvetejšega. Drugo, kakor določajo pravila Družbe.
5. Skušaj doseči, da te bodo prej ljubili kot se te bali. Ko ukazuješ in karaš, pokaži, da ti gre najprej za dobro prizadetega in ne zaradi svojevoljnosti. Prenesi vse, če gre za preprečitev greha. Vsi tvoji napor naj bodo usmerjeni v korist duš tebi izročениh fantov.
6. Preden se za kaj odločiš, dobro premisli, zlasti v pomembnih stvareh. Ko si v dvomu, kaj naj storiš, naredi tisto, kar je v večjo Božjo slavo.
7. Ko prejmeš poročilo o komer koli, skušaj najprej razčistiti vprašanje in šele potem razsojati. Večkrat ti bodo povedali stvari, ki se zdijo, da so bruna, potem se pa izkaže, da so samo iveri.

Z UČITELJI

1. *Poskrbi, da učiteljem ne bo nič manjkalo glede prehrane in počitka. Upoštevaj njihove napore, in če kateri zbolijo ali se samo slabo počuti, pošlji takoj v njihov razred namestnika.*
2. *Skušaj se z njimi pogosto pogovoriti, bodisi zasebno bodisi skupno. Ugotovi, ali so preveč zaposleni, ali jim manjka obleka, knjige, ali imajo kake moralne ali telesne težave, ali imajo mogoče v svojem razredu fante, ki bi potrebovali opozorila ali poseben pouk. Če ugotoviš kako pomanjkljivost, stori vse, da jo odpraviš.*
3. *Na konferencah priporočaj, da naj sprašujejo v šoli vse brez razlike, javno preberejo kako nalogo, se izogibajo posebnih prijateljstev in pristranskosti. Ob kakem prazniku, devetdnevnici ali preprosti slovesnosti v čast Božji materi Mariji naj v šoli na to opozorijo.*

Z ASISTENTI IN NADZORNIKI SPALNIC

1. *Kar smo povedali o učiteljih, velja v veliki meri tudi za asistente in nadzornike v spalnicah.*
2. *Glej, da jim nič ne bo manjkalo za nadaljevanje njihovega študija. Zato poskrbi, da jih bo kdo učil in bodo imeli čas za učenje.*
3. *Pogovarjaj se z njimi, da boš slišal njihovo mnenje o napredku njim zaupanih dečkov. Naj bodo točni v izpolnjevanju dolžnosti in na odmoru z gojenci.*
4. *Če opaziš, da ima kateri posebno prijateljstvo ali da je morebiti moralnost v nevarnosti, ga previdno prestavi drugam in mu daj drugo zaposlitev. In če bi bila v nevarnosti moralnost katerega fanta, ga takoj prestavi drugam in mi o vsem poročaj.*
5. *Skliči od časa do časa učitelje, asistente, nadzornike v spalnicah in na sprehodih in jim priporoči, da naj skušajo preprečiti slabe pogovore, odstranijo slabe knjige, spise, podobe, hic scientia est, in vse, karkoli bi moglo spraviti v nevarnost kraljico čednosti, čistost. Naj dajejo dobre nasvete, bodo dobrohotni do dečkov, in če spoznajo, da je kak gojenec nevaren svojim tovarišem, naj ti to povejo, in se vsi zavzamejo za to zadevo.*

S SLUŽABNIKI

1. *Naj ne bodo preveč zaupljivi z gojenci in naj imajo vsako jutro priložnost za sveto mašo in na štirinajst dni ali enkrat na mesec za svete zakramente.*
2. *Bodi vedno prijazen z njimi in jim pokaži, da si v vsem želiš njihovo dušno dobro. Ženskam naj se ne dovoljuje vstop v spalnice in kuhinjo in naj nimajo stika z nikomer iz hiše, razen iz krščanske ljubezni ali potrebe.*
3. *Če nastane prepir med služabniki in gojenci ali z drugimi osebami v semenišču, poslušaj dobrohotno takega. Potem povej vsakemu posamič svoje stališče, tako da nobeden ne bo vedel, kaj se o njem govori, razen če okoliščine narekujejo drugače.*
Za služabnike naj bo določen vodja izkušene moralnosti. Ta naj nadzoruje zlasti delo in moralnost nameščencev in si prizadeva, da prepreči tatvine in slabe pogovore.

Z GOJENCI DIJAKI

1. *Nikakor ne sprejemaj fantov, ki so bili odslovljeni iz drugih zavodov in za katere veš, da so moralno nezanesljivi. Če bi kljub vsemu prišel v zavod tak fant, mu takoj prisrbi dobrega tovariša, ki naj ga nikdar ne zapusti. Če se enkrat pregreši, ga opozori, če se to zgodi drugič, ga pošlji iz zavoda.*
2. *Stori, kar moreš, da boš prebil ves čas odmora s fanti, in skušaj povedati na uho kako spodbudno besedo, glede na priložnost in potrebo. To je velika skrivnost, da se boš polastil src gojencev.*
3. *Bodi vedno pripravljen spovedovati svoje fante, vendar jim daj vso svobodo pri izbiri spovednika. Skušaj odstraniti tudi samo senco možnosti, da bi se spominjal tega, kar ti je bilo zaupano pri spovedi, in tudi naj ne bo nobene prednosti za tiste, ki se spovedujejo pri tebi.*
4. *Skušaj uvesti družbo Brezmadežne, vendar bodi samo pospeševalec in ne vodja. To je stvar fantov samih.*

Z ZUNANJIMI

1. *Krščanska ljubezen in vljudnost tako z zunanjimi kakor z notranjimi naj bosta ravnateljavi značilnosti.*
2. *V materialnih stvareh popusti do skrajnih možnosti, samo da se reši ljubezen.*
3. *Če nastopijo nesoglasja v duhovnih in moralnih zadevah, je treba stvari tako razsoditi, da bo vse v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš. Obveznosti, trma, maščevanje, samoljubje, vztrajanje pri svojem, častiželjnost in tudi čast, vse se mora žrtvovati temu cilju.*
4. *Če gre za zelo pomembno zadevo, je dobro, da stvar odložimo in pridobimo čas za molitev in posvetovanje ter za posvet s kako pobožno in modro osebo.*

Don Rua se je odpravil v Mirabello po prazniku sv. rožnega venca. Spremljala ga je njegova velikodušna mati, ki naj bi v novem domu prevzela skrb za perilo. Don Provera je septembra skušal zbrati vso potrebno opremo in jo poslati v Mirabello, sklenil je pogodbe z nabavljavci, sprejemal in vpisoval je gojence. Kraj je pričakoval don Boska, ki je obljubil, da ga bo obiskal med jesenskim izletom. Vendar je hotel pred odhodom urediti vse glede Katoliškega branja.

Tiskarji so delali, da bi pripravili zvezke za zadnja dva meseca v letu.

Za mesec november naj bi izšli *Razgovori o cerkvenih zapovedih*, ki jih je napisal duhovnik Jožef Frassinetti, prior pri sv. Sabini v Genovi.

Decembra pa *Človek obrača, Bog pa obrne*. Prevedel duhovnik Peter Bazetti. To je pripoved o vrnitvi krivično prisvojene dediščine, ki je bila najprej vzrok težkih

Božjih kazni nad neko družino, potem pa miru in zadoščenja za krivca, ki je storil svojo dolžnost. V dodatku je don Bosko poročal o dveh čudežnih ozdravljenjih po priprošnji Dominika Savia. Don Bosko je imel veliko zaupanje v tega svetega fanta in je tistim, ki so se mu hoteli priporočiti, svetoval, naj opravijo njemu v čast devetdnevnic tako, da bi vsak večer molili en očenaš in zdravamarijo v čast presvetemu Zakramentu in eno pozdravljenakraljico v čast Mariji, ki ju je Dominik Savio tako zelo častil. Pri tem jih je spodbujal, naj zaupajo v Božje usmiljenje.

S tema dvema zvezkoma je izšel tudi *Galantuomo, vezilo, poklonjeno italijanskim katoličanom, zbornik za prestopno leto 1864*. V predgovoru don Bosko pravi:

Galantuomo se letos predstavlja v čisto novi obleki, ves zardel in čeden, da ga je veselje pogledati, in upa, da ga bodo vsi prijazno sprejeli. Kljub temu da se že enajst let pozna s svojimi bralci, je vendar zelo boječ in se kar hitro preplaši. Če bi mu kdo pokazal čemeren obraz, bi se lahko prestrašil in bi revček celo od strahu umrl. Če ga boste ljubeznivo sprejeli, bo Galantuomo z veseljem prisedel k mizi (in kdo naj bi z jeznim pogledom sprejel Galantuoma!) prejšnjih vezil in vam obljubil, da bo naslednje leto spet prišel med vas ves vesel in prijeten. Z nikomer se noče prepirati in bi rad vsem stisnil roko v znamenje skupnega prepričanja in dobrote. Naj Bog stori, da bo prihodnje leto zares mogel doživeti tako ljubezniv sprejem.

Dragi prijatelji, bodite zdravi in veseli z vsemi Božjimi darovi. Preberite me, dajte me drugim v branje in bodite srečni.

Iz tega uvoda je mogoče razbrati, kako živo je bilo še vedno vprašanje lastništva Katoliškega branja. Uprava je bila še vedno v rokah Ivrejčanov, ki so imeli računovodstvo brez nadzora in se ni mogla sprijazniti z dejstvom, da bodo Branje tiskali v oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Zato so se razširile govorice o teh nesporazumih, ki so zelo škodovale nadaljevanju te tako uspešne ustanove.

Toda Galantuomo se ni oziral na te človeške pomanjkljivosti in je po predgovoru prinašal več lepih pripovedi in pomembna načela, priporočilo vernikom, da bi skrbeli za večno luč na oltarju presvetega Zakramenta, dvanajst razmišljanj za vsak mesec, v katerih so bile predstavljene resnice, ki so jim nasprotovali krivoverci in posvetni ljudje, in končno slovesen nagovor ljudstvu.

Vedeti moramo, da je tiste dni na ulicah in razpotjih kazal žalosten prizor svojega početja duhovnik Jožef Ambrogio iz škofije Mondovi. Napol duhovniško, napol kmečko oblečen je z dolgo zanemarjeno brado in z videzom obsedenca nekaznovan taval iz kraja v kraj, iz mesta v mesto pa tudi po deželi in ščuval ljudstvo proti veri in duhovnikom. V nekaterih krajih so ga sprejeli, kakor je zaslužil, in ga pregnali, da se je moral sramotno umakniti. Karabinjerji, ki naj bi ga branili, so ga morali večkrat vtakniti v ječo, da so ga obranili pred

ljudsko jezo, ko se je naveličala njegovih nesramnosti in kletev. Nameraval je iti v Castelnuovo, vendar si ni upal približati mestu. Ko so Castelnuovčani zvedeli, da hoče odpadnik priti v njihov kraj, da bi ga okužil s svojimi nauki, so se spomnili dogodkov iz leta 1857, ko so temeljito opravili s protestanti. Zato so mu sporočili, da naj gre kam drugam, če si ne želi neprijetnega sprejema in če mu je pri srcu zdrava koža. Mož je razumel svarilo in hudičev glasnik je šel drugam pripovedovat svoje neumne očitke proti Cerkvi.

Toda v obljudenih mestih je ob zaščiti sektašev, ki so mu plačevali pet lir na dan, in s pomočjo pocestnih kričačev dalj časa širil svojo kugo. V Turinu so mu dali, da je več let rohnel proti papežu, vicam, spovedi in maši. Če je bil kak zelo slovesen praznik ali procesija, si lahko bil prepričan, da se bo na trgu pred cerkvijo ali kje v bližini pojavil don Ambrogio. Včasih ga je na pritožbo vernikov policija odvedla ali prisilila k molku.

Da bi Galantuomo zavrnil tolika bogokletja tega nesrečneža, je prinesel kratek opis življenja don Ambrogia. V njem je povedal, da ta ni nikakor kak svet duhovnik, saj je bil pred več leti suspendiran od svojega škofa zaradi težkih pregreškov. Potem je govoril o nekaterih zmotah, ki so sad ošabnosti in neznanja, ki nikakor niso nove, temveč so jih v preteklosti katoliški pisatelji zmagoslavno zavrnil. Pokazal je neumestnost nekaterih njegovih napadov na papeža in končal z veličastnim zagovorom katoliškega duhovnika, ki ga je on tako obrekoval, ter pokazal v čudovitem življenju in delu kanonika Cottolenga kot lik zglodnega duhovnika.

Ta poziv je moral razdražiti don Ambrogieve zaščitnike in razburiti nizkотно ljudstvo, s katerim se je družil odpadli duhovnik. Zato je postala don Boskova soba nad tiskarno od strani Vrtnarice cilj nočnih napadov s kamenjem. To divjanje je trajalo kak mesec. V neki noči na začetku so bila okna vsa razbita, tako da jih je bilo treba zavarovati z mrežami.

53.

POGLAVJE

Don Boskovo pismo nekemu plemiškemu fantu, ki gre študirat – Don Bosko s svojimi gojenci na prazniku sv. rožnega venca v Becchih – Don Bosko se opravičuje pri nekem uglednem dobrotniku – Jesenski izlet: dva vagona zastonj od uprave železnic – Asti in Tortona – Gostoljubje v semenišču – Pri škofu – Obisk cerkva in razvalin utrdbe – Gledališke predstave – Dan v patricijski hiši – V Broniju in Torre Garofoliju – V Villalverniji: srečanje z neko dobrotnico – VMirabellu – Vrnitev v Turin – Marija plača štirinajstdnevni zaslužek graditeljem nove cerkve – Don Boskove napovedi se točno izpolnijo – Žalostno slovo klerikov, ki gredo v Mirabello – Vse osebe je na mestu v malem semenišču – Šola: težki začetki; čudovita gorečnost ; bogata bera cerkvenih poklicev – Sinovi posnemajo očeta – Don Boskovo pismo don Rui

DNE 1. OKTOBRA SO SINU MARKIZA FASSATIJA izročili pismo, ki mu ga je pisal don Bosko med svojim bivanjem v Montemagnu. Izročili naj bi mu ga na dan, ko bi moral odpotovati v kolegij v Mongréju v Franciji, kjer naj bi začel študij, ki bi bil v skladu z njegovim družbenim položajem. Tam so vzgajali kakih štiristo fantov različnih narodnosti, zlasti pa Italijanov iz gosposkih družin.

Dragi Emanuel!

Preden boš odpotoval, poslušaj besede prijatelja svoje duše. Ko boš prišel v kolegij, ki ti ga je določila modrost tvojih staršev, skušaj uresničiti naslednje nasvete:

- 1. Brezmejno zaupaj svojim predstojnikom.*
- 2. Skušaj izpolniti nasvete svojega spovednika.*
- 3. Izogibaj se brezdelja in tistih tovarišev, ki bi jih slišal grdo govoriti.*
- 4. Prosi vsak dan preblaženo Devico Marijo, da ti dopusti kakršno koli zlo, razen da bi padel v smrtni greh.*

Bog naj te blagoslovi in ohrani pri zdravju in v svoji milosti vse do snidenja v avgustu 1864, če bomo še pri življenju.

Iz tvojega letovišča v Montemagnu, 1. oktobra 1863
Tvoj vdani v J. K. duh. JANEZ BOSKO
Gospodu markizu Emanuelu Fassatiju, Montemagnu.

Dne 3. oktobra je zgodaj zjutraj iz Turina odšlo veliko fantov, ki so bili izbrani za jesenski izlet, in del godbe na pihala. Na poti skozi Chieri se je vsa skupina ustavila pri vitezu Marku Gonelli, ki je pod obširno lopo na dvorišču svoje palače pripravil mize za kosilo.

Malo pozneje istega dne je don Bosko s tridesetimi drugimi gojenci odšel na postajo Porta Nuova. Senator Bona mu je za čas izleta dal zastonj na razpola-go dva železniška vagona. Cilj potovanja je bila Tortona. Don Bosko je s svojimi fanti zasedel enega izmed vagonov in izstopil v Villanovi d'Asti, od koder je po poteh med hribčki prišel v Becche.

Nečak Frančišek mu je prišel naproti in ga sprejel z velikim veseljem. Don Bosko je ves ganjen omenil svojega brata Jožeta in potem dejal nečaku: »Tvoji gostje smo. Glej, da si boš naredil čast, kajti mi vsi prihajamo sem, da ti na tvoj račun izkažemo čast.«

Don Bosko je obiskal kapelico, si ogledal hišo in našel vse v najlepšem redu. Don Cagliero je pridigal devetdnevnicu z velikim številom spovedi in obhajil in priporočal vsakdanjo molitev rožnega venca v družinah. Imel naj bi tudi slavnostni govor naslednjega dne, ker se je zdelo, da tisti dobri kmečki ljudje ne bi poslušali nikogar drugega, tako so bili zanj navdušeni.

V nedeljo 4. oktobra so v Becchih obhajali praznik Marije Rožnovenske. V ponedeljek so vsi fantje preživeli dan v Castelnuovu, kjer jih je pričakoval župnik don Cinzano. Z običajno velikodušnostjo je pripravil obilno kosilo in povabil don Boska, njegove fante in vse duhovnike iz dekanije. Ko se je vrnil v Becche, je don Bosko poslal pismo baronu Felicijanu Ricciju v Cuneo.

Velezaslužni in predragi gospod baron!

Prejel sem 6. frankov, ki mi jih je po vaši uglednosti poslal varuh fanta Paskvala. Naročil sem, da naj knjižice, če še niso natisnjene, čim prej natisnejo, in če so že natisnjene, čim prej pošljejo, če ne vseh pa vsaj dobršen del.

Imate prav, res je, da sem že večkrat načrtoval, da bi vas obiskal, pa do sedaj še nisem mogel uresničiti načrta. Vendar bom to storil v kratkem. Kljub vsemu temu pa nisem nikdar nehal prositi, kakor prosim tudi še sedaj vsak dan za vas zdravja, milosti za vas in za vašo gospo ženo in za vse vaše otroke.

Presveta Devica naj nas vedno ohrani za svoje. Amen.

Bodite tako dobri in molite zame in za moje dečke in sprejmite pozdrave od vdanega služabnika duh. JANEZA BOSKA.

Castelnuovo d'Asti, 5. oktobra 1863

P. S.: Oprostite zaradi tega pisma, ki sem ga pisal v sobi, polni fantov. Zato je itn.

Naslednjega dne je vsa skupina skoraj sto fantov zapustila Becche in se čez hribe odpravila na šest kilometrov oddaljeno Villanova d'Asti. Tukaj sta že stala pripravljena dva železniška vagona, ki so ju pripeli prvemu vlaku, ki je peljal v Alessandrio. Izstopili so v Astiju in šli obiskat mesto in zlasti stolnico. Spremljal jih je gospod Cerrato, pri katerem so tudi kosili.

V Alessandrii je godba pozdravila postajenačelnika. Pozdravil ga je tudi don Bosko in se z jim dogovoril za nadaljnjo pot. Končno so prispeli v Tortono, cilj njihovega potovanja.

Na postaji je čakal rektor semenišča kanonik Ferlosio, ki je pozdravil don Boska tudi v imenu škofa mons. Janeza Negrija. Tu je bil tudi profesor Anfossi, ki ga je don Bosko poslal v hišo barona Garofolija, da bi med počitnicami poučeval njegove otroke.

Ob zvokih godbe so vstopili v mesto, in čeprav je bilo že pozno zvečer, je bilo na cesti veliko ljudi, ki so pozdravljali don Boskove sinove. Prenočili so v semenišču, kjer so večerjali in opravili večerne molitve. Naslednje jutro so po maši obiskali mesto in si ogledali cerkve, medtem ko je don Bosko šel pozdravit škofa, ki ga je pričakoval. Po kosilu je don Bosko svoje gojence peljal k starodavni trdnjavi, ki je postala slavna zaradi odpora cesarju Frideriku Barbarossi leta 117. Med ogledom razvalin je don Bosko razlagal, kako so Francozi po zmagi pri Marengu razbili trdnjavo, mogočno obzidje in devet stolpov. Nato je govoril o zgodovini Tortone, opisal obleganje Friderika Barbarosse, govoril o Lombardski zvezi in sklenil, da je bil papež takrat edina rešitev za Italijo, kakor je tudi sedaj edina njena resnična čast in slava. Zvečer so gojenci v semenišču pripravili veličastno predstavo. Zlasti je poslušalcem bila izredno všeč romanca *Pregnančev sin*, ki jo je uglasbil in izvedel don Cagliero. Med mnogimi gledalci je bil tudi baron Cavalchini Garofoli, ki je don Boska in njegove fante povabil na kosilo.

Palača Guidobono Cavalchini Garofoli, ki je teden prej gostila obrambnega ministra Della Rovere, generala La Marmoro, Gualteria, Dorio in Cardenasove sinove, je sedaj sprejela uboge gojence oratorija. Baron je bil velik občudovalec don Boska in njegovih ustanov, baronica pa ga je imela za svetnika.

Zato sta z velikim zadovoljstvom sprejela don Boska in njegove sinove, ki so prinašali nekaj veselja med tiste silne zidove, ki so ostali skoraj zapuščeni,

kajti baronovi otroci so tiste dni odpotovali v kolegij Mongré. Pred kratkim pa se je omožila damica Antonija Garofoli z grofom Alojzijem Caysom, sinom grofa Karla, velikega don Boskovega dobrotnika.

Baron je osebno nadziral pripravljanje obednice za fante. Potem pa je pripeljal v obednico še don Boska, duhovnike in klerike. Gospoda je takoj sedla. Don Bosko pa je naredil znamenje svetega križa in opravil običajno molitev. Tedaj so tudi gospodje vstali in posnemali njegov zgled. Po kosilu je don Bosko, ker je bila v obednici velika slika kardinala Cavalchinija, spregovoril besede pohvale v čast temu cerkvenemu knezu, ki bi, če ne bi bilo veta Avstrije, po smrti Pija VII. postal papež. Sledila je akademija z mnogimi glasbenimi točkami, ker je dež onemogočil, da bi se fantje igrali na dvorišču in vrtu.

Tiste dni je don Bosko popeljal svoje fante na več izletov, kakor nam poroča kanonik Anfossi. Z vlakom so se peljali v Broni skozi Voghero, kamor jih je povabil dekan kolegialne cerkve, potem v Torre Garofoli, kjer je grobnica te plemenite družine, nato v Villalvernio, kraj med Tortono in Novijem. Nato so se povzpeli h gradu markize Passalacqua, vdove po generalu, ki je padel v bitki pri Novari. Markiza, ki je še vedno žalovala in živela samo za molitev in dobra dela, je zelo prosila don Boska, da bi jo počastil s svojim obiskom in vso svojo družino. Božji služabnik ji je ustregel iz globoke hvaležnosti zaradi obilnih darov, ki jih je bil deležen. V gospejinem spremstvu je najprej obiskal grajsko kapelo, kjer je molil za večni mir dobrega generala, ki je imel pobožno navado, da je vsak večer, tudi sredi vojne vihre zmolil rožni venec. Markiza je fantom pokazala rožni venec, ki so ga našli pri truplu mrtvega generala in ki ji ga je izročila prijateljska roka. Služabniki so za opoldne pripravili pravočasno kosilo; fantje so namreč morali hitro oditi, da so prišli še pravočasno v semenišče, kjer so imeli gledališko predstavo.

V ponedeljek zvečer po večerji je don Bosko napovedal, da bodo naslednjega dne odpotovali.

Don Bosko se je zahvalil monsinjorju škofu in proti deveti uri so odšli proti Alessandrii in od tod v Mirabello. Don Rua je bil tukaj že od 12. oktobra in zavod je bil urejen, vendar še brez gojencev. Zato so si fantje iz oratorija lahko mirno odpočili. Tukaj so ostali dva dni. Bili so gostje gospoda župnika, družine Prove-ra in prebivalstva, oni pa so razveselili krajane z gledališko predstavo v zavodu.

Dne 17. oktobra so se don Bosko in njegovi odpravili v Alessandrio, od koder so se proti poldnevu vrnili v Turin.

Vsa skupnost oratorija, na čelu z don Arròjem, ki je z gorečimi besedami navdušil srca fantov, je pričakovala don Boska, da bi se veselili zaradi njegove

vrnitve. Toda on je takoj, ko je vlak pripeljal v Turin, izstopil in šel pozdravit neko gospo. Ta gospa, ki je popolnoma oglušela, ga je dala poklicati, ko se je odpravljaj v Morialdo. Božji služabnik jo je blagoslovil, jo priporočil Mariji Pomočnici in ji z znamenji pokazal, da jo bo ob svoji vrnitvi ozdravil. Tako se je tudi zgodilo in tista dobra gospa je dala don Bosku potrebno vsoto denarja, da je Karel Buzzettilahko izplačal štirinajstdnevno plačilo delavcem, ki so kopali temelje za novo cerkev.

Don Bosko se je vrnil v oratorij proti večeru in eden izmed fantov ga je po naključju videl skozi okno. »Glejte, don Bosko,« je potihoma vzdiknil in s tem povzročil učinek električne iskre. Dečki so se takoj obrnili na asistenta v učilnici, ki je prikimal, in že so bili vsi na stopnicah, ga obdali, mu poljubljali roko in klicali »živel don Bosko, živel don Bosko!« Kolikokrat smo bili priče tem neposrednim izbruhom nezadržnega navdušenja. K vratom delavnic so prišli rokodelci in bili odmev veselja dijakov.

Sredi te praznično razpoložene skupine je don Bosko prišel do stebrišča in dal znamenje, da želi govoriti. Dejal je: »Dragi fantje! Jutri je praznik Marijinega očiščevanja in ga moramo dobro obhajati. Grem se predstaviti prefektu in potem bom takoj prišel v kor.« Veliko jih je takoj odšlo v cerkev, da bi se spovedali, drugi so se pa vrnil v učilnico.

V nedeljo 18. oktobra zvečer je don Bosko, zato da bi izpolnil število osebja v Mirabellu, pač glede na potrebe, preoblekel v duhovniško obleko fante Belmonteja, Alessia in Nasija.

Pri tej značilni slovesnosti je bila navzoča tudi mati Dominika Belmonteja, ki je vsa ganjena rekla don Bosku: »To je bila zame velika tolažba, vendar se bojim, da ne bom mogla biti pri njegovi novi maši. Bojim se, da ne bom tako dolgo živela, da bi videla svojega sina, posvečenega v duhovnika.« Don Bosko ji je smeje se odgovoril: »Ne boste ga samo videli, da bo daroval sveto mašo, temveč se boste pri njem tudi spovedali.« Dobri ženi in njenemu sinu se je zdela ta napoved skoraj nemogoča. Prišel je čas duhovniškega posvečenja 18. septembra 1870 in Belmonte je kot član skupnosti v Mirabellu bil posvečen v duhovnika. Njegova mati je bila ob novi maši vsa iz sebe. Še velikokrat je imela to srečo in se je tako izpolnil prvi del napovedi. Drugi del pa ni bil tako lahko uresničljiv, ker je bil don Dominik Belmonte zaposlen in vedno daleč od doma in je le redko videl svoje starše. Toda leta 1878, ko je bil ravnatelj v Borgu S. Martino, je njegova mati, ki je bila sicer popolnoma zdrava, šla na podstrežje obešat perilo; pičila jo je neka žuželka in je dobila vranični prisad. V naglici so po telegrafu poklicali don Belmonteja v Genolo. Mati je živela samo še dva dni. Bolnica je prejela vse zakramente, toda malo pred smrtjo je prosila sina, da bi poklical župnika, ker je

morala urediti še neko zadevo. Župnika pa ni bilo doma in ga niso mogli najti. Tedaj je mati dejala don Belmonteju: »Prav, me pa ti poslušaj.« In se je spovedala pri sinu. Malo zatem je umrla. Tedaj se je don Belmonte spomnil don Boskove napovedi, ki se je tako nepričakovano uresničila. Ta čudoviti dogodek nam je don Belmonte sam večkrat pripovedoval.

Prav tako mu je don Bosko napovedal, koliko časa bo živel. Leta 1900 je don Belmonte dejal don Petru Cogliolu: »Preostane mi še samo eno leto življenja, ker mi je don Bosko napovedal, da bom živel 57 let. Res je umrl 18. februarja 1901 od meningitisa. Rodil se je 8. 9. 1843.

Don Bosko je v tem času napovedal še marsikaj drugega.

Profesor teolog Feliks Alessio, eden izmed tistih, ki so z don Belmontejem bili poslani v Mirabello, nam je 2. marca 1891 sporočil naslednje:

»Pišem vam o dogodku neprimerljivega in svetega don Boska, ki mi je vedno v mislih in srcu. Dogodek, ki ga bom opisal, je resničen in vam zato pripovedujem *tacto pectore* (z roko na prsih), ker sem duhovnik.

Leta 1863 sem končal gimnazijo v oratoriju in bi moral obleči duhovniško obleko. Po don Boskovem nasvetu sem prosil za dovoljenje svojega škofa, ki ga pa ni dal, ker me je hotel imeti v škofiji. Prav tako mi ni hotel dodeliti brezplačnega mesta v semenišču, do katerega sem imel pravico, niti mi ni dovolil, da bi užival don Boskovo dobrodelnost. Še več (to mi je don Bosko sam povedal nekega oktobrskega večera v obednici klerikov), začel se je znašati nad don Boskom, češ da mu krade klerike, in v tem smislu je napisal tudi tozadevno pismo. Ko mi je don Bosko pripovedoval o tem dogodku, je dodal: 'Jaz mu odpuščam, ne bo pa tako pri Bogu, on mu bo odvzel uporabo rok.' Monsinjorja je napadel hud protin, zaradi katerega je tudi umrl. To dejstvo sem vedno imel za don Boskovo prerokbo.

K temu dodajam še naslednje. Čeprav sem v času svojega klerikata doživel veliko nadlog in mi je bilo, da bi odložil kleriško obleko in dobil obljubljeno dobro službo, sem to vedno zavračal, ker me je navdajalo neko prepričanje, da komur je don Bosko nadel duhovniško obleko, je ne sme nikoli odložiti.«

Kanonik Ballesio, župnik v Moncalieriju, je prav tako pisal: »Meni je don Bosko, ko sem bil ob njem pri zajtrku in sem hodil v prvo ali drugo leto filozofije in še zdaleč nisem mislil, da bom zapustil oratorij, nenadoma rekel, ko smo se menili o našem študiju: 'Ti boš župnik in kanonik.' Te besede so pri vseh vzbudile vesel smeh. Tega se tako jasno spominjam, kakor da bi se zgodilo sedaj (1906), in vsega sem se spomnil takrat, ko se je po Božji previdnosti to zares zgodilo.«

Vrnimo se k naši pripovedi. Za don Ruo so tudi drugi dobili svoja mesta. Ganljivo je bilo slovo teh sinov od njihovega ljubljenege očeta. Seveda ni šlo brez solz. Večer pred odhodom so spet in spet prihajali v njegovo sobo, želeli z njim govoriti in se od njega posloviti. Bilo je prvič, do so se ločevali od oratorija in šli drugam ter se za daljši čas oddaljili od njega. In to so bili fantje, ki se jim je zdelo, da ne bi mogli živeti brez don Boska.

Dne 2. oktobra 1863 so odprli zavod v Mirabellu in začeli pouk. Osebjje je bilo takole razdeljeno: 4. in 5. razred Cerrutiju, 3. razred Bonettiju, 2. razred Cuffii in 1. razred Nasiju. Osnovna šola pa 3. Dalmazzu in 2. Alessiju.

Učitelji so se vrgli na delo z neizmerno gorečnostjo. Vsi so bili mladi, toda kakor je dejal don Bosko, polni duha Jezusa Kristusa, ki je večer in daje veliko-dušni dejavnosti mladih modrost.

Bilo jih je malo in med njimi je bil duhovnik samo don Rua, dokler ni bil maja 1864 posvečen don Janez Bonetti. Zato so se morali zelo truditi, da so stvari pravilno stekle. Toda duh požrtvovalnosti ni pojenjal. Vsak razred je imel veliko predmetov, in ker ni bilo zadosti osebja, so morali vsi asistirati, pogosto so morali skrbeti celo za snago v hiši, in če je bilo treba, tudi prijeti za metlo. Z eno besedo, morali so biti za vse in biti povsod. To je bil dnevni red.

Don Bosko je zatrdil, da so komaj leta 1876 premagali težave in razbremenili osebje. Toda zavod je bil tako dobro usmerjen in voden, da so se kmalu pokazali odlični sadovi. Ko so odprli zavod v Mirabellu, je veliko semenišče štelo komaj dvajset klerikov ter študentov teologije in filozofije iz casalske škofije. Nekaj let pozneje pa je po zaslugi zavoda v Mirabellu število poskočilo na 12.

Don Bosko je sredi oktobra poslal v Mirabello nekaj najboljših dijakov iz oratorija, da bi postali kvas v tej novi skupnosti, in don Angela Savia, da bi presodil o umestnosti nekaterih prezidav. Nato je don Rui pisal v odgovor naslednje pismo:

Predragi don Rua!

Tožiš, da ti nič ne pišem, pa sem vendar vedno na poti k tebi.

Posiljam ti majhno karavano. Če bo treba, ti bom poslal še več, kakor boš hotel. V takih primerih stori, kakor se ti bo zdelo pravilneje v Gospodu, in ko mi pišeš, mi vedno navedi število fantov, prošenj. Povečaj prostor. Boido ne bo prišel in njegovo številko daj malemu Razzettiju, ki bo prišel v petek ali soboto. Danes ali jutri bosta odšla tudi oba Bioglia, od katerih je eden pravi Goljat. Don Cagliari je obljubil, da bo poskrbel za vse, kar prosiš. Žal mi je, da je Perrachio zbolel, treba ga je ozdraviti. Je mogoče, da bi, če bo stiska, poslali v Mirabello kakih deset fantov, poleg tistih, ki so že tam?

Krojači in čevljarji so lahko v isti sobi. Če je treba podvojiti garderobo, naj se kakšnemu dá bis.

Kar naprej govorimo o Mirabellu in o Mirabelčanih in vsi vam želimo vse najboljše iz nebes.

V tem trenutku je prispel don Angelo in mi prinaša dobre novice. Deo gratias. Brez nadaljnjega sprejmi 1. fantov, kajti med temi, ki ne bodo prišli, in tistimi, ki bodo odšli, ter tistimi, ki jih boš moral odsloviti, jih bo ostalo kakih osemdeset. Drži se pravila, da ne boš med šolskim letom sprejel nikogar, razen v izrednih primerih.

Če med tistimi, ki so že pri vas ali bodo prišli ali naj pridejo, kateri ne sodi v malo semenišče ali je odveč, mi sporoči ali pa ga pošlji z listkom sem, da ga tukaj zaposlimo in uredimo vse potrebno v hiši.

Na svidenje, kmalu! Vsi svetniki v nebesih naj vam pomagajo, da boste postali sveti vsi, ki prebivate v vaši hiši. Amen.

Ves tvoj v Gospodu vdani duhovnik JANEZ BOSKO

Turin, 28. oktobra 1863

Posebni pozdravi članom družine Provera in tvoji mamici.

Kronika don Ruffina pripoveduje:

»Don Rua se v Mirabellu obnaša kakor don Bosko v Turinu. Vedno ga obdajajo dečki, ki jih privlači njegova ljubeznivost, in tudi zato, ker jim pripoveduje vedno kaj novega. Na začetku šolskega leta je priporočil učiteljem, naj ne bi bili preveč zahtevni, naj ne karajo glasno gojencev zaradi kake nerodnosti, temveč naj bodo zelo potrpežljivi. Po kosilu je vedno med dečki na odmoru, se z njimi igra in prepeva. V skupni učilnici imajo vsi učitelji in asistenti zase posebno mizo. Desetniki imajo s ključem zaklenjen predal.

Gojenci gredo vsi skupaj na sprehod dva po dva, vseh pa je devetdeset. Z njimi sta en asistent in en profesor. V bližnjih krajih jih pogosto vabijo na malico in malo pijače. Toda don Rua ne dovoli nikomur, ker če bi šli vsi, bi to bilo preveč nerodno, če pa gredo samo nekateri, je to lahko vzrok nezadovoljstva. On ob praznikih pridiga po dvakrat. Zjutraj govori o svetopisemskih zgodbah, popoldne pa razlaga teologalne kreposti vere, upanja in ljubezni. Naj povemo, da so njegovi večerni govori fantom vedno veseli in duhoviti.

Klerik Belmonte je začel poučevati petje in njegovi pevci bodo kmalu nastopili javno.

54.

POGLAVJE

Novi prostori za delavnice v oratoriju; novo osebje; družbe – Tiskarna in lepa knjižica – Škofija dobi nazaj metropolitansko semenišče – Šolski nadzornik zahteva od oratorija statistiko – Don Bosko mu sporoči imena učiteljev – Šolski nadzornik zahteva listine in spričevala – Dovoljenja za leto 1863/64 – Junaštvo don Alasonattija – Don Boskova ravnodušnost – Obrambno ministrstvo daruje obleko – Nadškof iz Cagliarija in teolog Margotti – Don Bosku se sanja, da spremlja krsto k pogrebu – Priporoča molitve za gojenca, ki je kmalu potem moral umreti – Vaja za srečno smrt in mons. Losana – Sanje: kača v vodnjaku; razmišljanja

TUDI V ORATORIJU SO SE PRIPRAVLJALI na novo šolsko leto. Novo šolsko poslopje naj bi sprejelo vse dijake gimnazije. Novi šolski vodja, ki je nasledil don Rua, je bil don Dominik Ruffino. On naj bi tudi na poseben način skrbel za Družbo Brezmadežne. Don Jožef Bongiovanni je predsedoval družbam sv. Alojzija in presvetega Zakramenta ter vodil družbo ministrantov, obenem pa bil dejaven v dušnem pastirstvu.

Čeprav ga narava ni obdarila z glasom, je vendar z dobro izbiro snovi in duhovnim pomaziljenjem zelo lepo pridigal in imel zanimive konference.

Družba sv. Jožefa je navduševala obrtnike. Ti so dobili nekaj novih in obširnejših prostorov. Mizarjem in kovačem je dajal obilno delo zavod v Mirabellu in gradnje v oratoriju in še veliko več jim je obetala gradnja cerkve Marije Pomočnice. V sobe nekdanje vratarnice, ki je ostala prazna, so se vselili čevljarji in krojači, ki so imeli še in še opraviti z oblačenjem svojih tovarišev. Te je nadzoroval Jožef Rossi.

Tiskarna, ki je bila izročena vodstvu viteza Oreglia, se je preselila v dvorano v pritličju stavbe ob cesti Vrtnarice. Priskrbeli so tri nove tiskarske stroje, ki

naj bi se jim v kratkem pridružila še dva. Nujno potrebno je bilo narediti velik izdatek. Poleg tiskanja Katoliškega branja in izdajanja šolskih učbenikov, ki so jih začeli pripravljati, so se zagovorniki katoliške stvari obračali na don Boska, da bi natisnil kako njihovo zgodovinsko ali polemično knjigo. In v tistih dneh se je pripravljalo delo, ki naj bi pospeševalo duhovne poklice v fantih in klerikom pokazalo dostojanstvo poklica, h kateremu jih kliče Gospod.

L'Armonia je 11. novembra 1863 sporočala:

V tiskarni Oratorija sv. Frančiška Saleškega je izšla uspela razprava o Odličnosti katoliškega duhovništva, v kateri se družijo izredna razgledanost in posrečena razporeditev snovi, povezani z milino čustev in neredkimi govorniškimi cvetkami.

Iz srca čestitamo gospodu don Janezu Krstniku Fontani, dekanu v Saluggi,⁴² in to tem bolj, ker vemo, da je namenil dobiček v korist novičiču sv. Petra in Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Naročiti jo je mogoče za ceno 7. centov v imenovanem oratoriju ali pri knjigar-narju Barberisu v Vercelliju ali pri pisatelju v Saluggi.

Kar se tiče klerikov, naj povemo, da je oblast meseca novembra škofiji vrnila semenišče z vsemi dohodki. Zato so začeli zbirati maloštevilne klerike, ki so stanovali pri zasebnikih, drugi, številnejši pa so se preselili tja iz oratorija. Nekateri so don Bosku povzročili težave, ker jih je moral nadomestiti v njihovem opravilu. Tiste klerike pa, ki so ostali pri njem, je redno pošiljal na predavanja v semenišče k izkušnim in učenim predavateljem, ki smo jih imenovali že na drugem mestu. Med gojenci semenišča in don Boskovimi gojenci je vladalo popolno soglasje. »Spominjam se,« je dejal teolog kanonik Balesio, »da smo viso-

⁴² Poslali so nam dvoje don Boskovih pisem temu uglednemu duhovniku, ko je bil že natisnjen šesti zvezek. Velečastiti gospod!

Nič naj te ne vznemirja (don Cafasso), je imel vedno napisano na listku svojega brevirja. Duhovne vaje, ki bi jih imel v Saluggi in sem se jih tako veselil, bodo verjetno zaradi nekaterih težav morale odpasti.

Teolog Borel, redni pridigar v naši hiši, je zbolel in jaz sem moral poleg svojega deleža prevzeti še njegovo delo. To me je močno utrudilo in spravilo v nered moj želodec. Po prazniku vseh svetih se je zopet pojavila kri v izpljunku in lahna vročina. Naši domači ne vedo za to mojo nevšečnost. Vsekakor mi pa onemogoča, da bi prevzel vodstvo duhovnih vaj, tem bolj, ker se število gojencev približuje petstotim.

Če se vam zdi umestno, bi si poiskal namestnika, ki bi stvar dobro opravil, in bi tako neroden položaj nekoliko omilili. Toda sam te naloge ne bi mogel prevzeti.

Imejte razumevanje za ubogega don Boska. Vendar pa ostajam v vsem, kar zmorem, vam na voljo in se izrekam za vdanega služabnika. Duh. Janez Bosko Turin, 9. novembra 186.

Predragi gospod dekan!

Glede mladega Bracca ni težav, da bi ga v smislu vaših predlogov sprejeli v to hišo. Vendar bi zaradi vašega skorajšnjega prihoda v Turin stvar rajši uredil z vami osebno, zlasti ker bi se rad z vami pomenil o stvareh, ki se tičejo vaših Salužancev, ki so v našem zavodu.

Če pa v kratkem času ne bi mogli priti osebno, potem sporočite imenovanemu Braccu, da mu bomo, če je pripravljen priti v naš zavod in opravljati potrebna dela, za to dajali hrano, obleko in na koncu plačilo v nebesih, če bo vse dobro opravil. Po vsem tem moremo iti naprej. Zelo me veseli, da spovedovanje dečkov dobro napreduje. Pogum! Če bodo nastopile težave, se ne prestrašite. Poiščite način, kako jih boste premagali.

Gospod naj nas vse ohrani in verjemite v globoko spoštovanja vaše uglednosti vdanega prijatelja. duh. Janez Bosko Turin, 4. aprila 1861

ko cenili klerike iz semenišča in jim bili vedno na razpolago po naročilih, ki nam jih je dajal don Bosko. Naj še povemo, da so tudi v poznejših letih mnogi bodoči kleriki škofije preživeli svoja mladostna leta v oratoriju v Valdoccu.«

Vse te don Boskove naredbe iz mesecev septembra in oktobra so se mešale z zahtevami šolske oblasti zaradi odobritve dveh učiteljev, ki nista imela državne diplome.

Dne 9. septembra 1863 je dopis s številko 2185 povabil don Boska, naj predstavi statistiko svoje gimnazije.

»Ko vam predstavljamo formularje za statistiko, kot jih je letošnje leto predpisala osrednja šolska oblast, prosimo vašo uglednost, da natančno odgovorite na vsa navedena vprašanja. Pri tem vas opozarjamo, da so statistični podatki iz leta 1861/62 na drugačnem formularju kot leta 1862/63. Poleg tega je podana tudi meja starosti učencev za vsak posamezen razred.

Podpisani vam bo toliko bolj hvaležen, kolikor večja bo natančnost, s katero boste izpolnili naročilo.

Za šolskega nadzornika VIGNA

Don Bosko pa je medtem šolskemu nadzorniku poslal naslednji dopis:

Veleugledni gospod šolski nadzornik!

V šolskem letu 1862/63 sem dobil začasno odobritev za pouk v gimnaziji, ki jo obiskujejo revni dečki naše hiše, imenovane Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Kot pogoj je bila postavljena nastavitev diplomiranih učiteljev. Učitelji, ki so bili začasno odobreni, pa se niso mogli predstaviti na izpit za leposlovne predmete na univerzi in so dobili samo dovoljenje za vpis na leposlovno fakulteto. Opravili so potrebne izpite in se vpisali na univerzo.

Ker isti učitelji nadaljujejo pouk v istih razredih, prosimo, da bi jih potrdili za naslednje šolsko leto, in sicer:

Za 5. gimnazijski razred duhovnika Janeza Francesia, ki je bil že preteklo leto potrjen za ta razred. On že pet let posluša predavanja na univerzi in je bil preteklo leto z odličnim uspehom sprejet k rednemu predavanju.

Za 4. razred gimnazije klerik Celestin Durando, peti letnik teologije in kakor zgoraj pripuščen z odličnim uspehom na leposlovno fakulteto.

Če bi bilo gospodu šolskemu nadzorniku bolj po volji, bi za isti razred priporočili profesorja Hiacinta Balesia, ki ima diplomu za pouk v nižjih razredih gimnazije.

Za 3. razred Janez Anfossi, peti letnik teologije, tudi on je z odličnim uspehom pripuščen k vpisu na leposlovno fakulteto.

Če bi bile težave glede tega učitelja, bi namesto njega predložili duhovnika Jerneja Fusera, učitelja 4. razreda osnovne šole in diplomiranega profesorja za nižjo gimnazijo.

Za 2. razred gimnazije duhovnika Dominika Ruffina, učitelja 4. razreda osnovne šole, diplomiranega profesorja nižje gimnazije.

Za 1. razred gimnazije duhovnika Viktorja Alasonattija, osnovnošolskega učitelja in diplomiranega profesorja za prva dva latinska razreda.

Za aritmetiko duhovnika Angela Savia, osnovnošolskega učitelja za 4. razred.

Lansko leto je bilo rečeno, da eden izmed razredov ne ustreza higienskim predpisom za zračenje. V ta namen je bilo zgrajeno novo poslopje, v katerega se bomo vselili, kakor hitro bodo zidovi zadosti suhi.

Ko smo si prizadevali, da bi izpolnili, kar ste nam preteklo leto ukazali, vas prosimo, da bi nam tudi letos blagovolili dati svoje dovoljenje, zlasti še, če boste blagovolili pomisliti v kak namen služijo ti gimnazijski razredi. Prav nobenega drugega cilja nimajo, kot da bi pomagali ubogim dečkom, ki so sicer zelo nadarjeni in moralno neoporečni, vendar nimajo nikakršnih sredstev, da bi mogli gojiti darove, ki jim jih je zaupala Božja previdnost.

Medtem ko se dobršen del gojencev te hiše namerava usposobiti za kako obrt, si drugi skušajo pridobiti zadostno znanje, da bi si ob svojem času mogli pošteno služiti svoj vsakdanji kruh.

Z vsem spoštovanjem imam čast, da se imenujem za vaše uglednosti vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO

Oktobra, 1863

Kraljevi šolski nadzornik mu je odgovoril z dopisom št. 2564.

Turin, 2. oktobra 1863

Naprošamo vašo uglednost, da na ta urad pošlje naslednje listine:

Za duhovnika Janeza Francesia, predlaganega za 5. razred gimnazije:

1. Potrdilo o vpisu na leposlovno fakulteto.

2. Potrdilo profesorjev o rednem obiskovanju predavanj na univerzi.

Za klerika Celestina Duranda, predlaganega za 4. razred, podobna potrdila kot za prejšnjega.

Za duhovnika Jerneja Fusera, predlaganega za 3. razred, Dominika Ruffina za 2. razred in Viktorja Alasonattija za 1. razred njihove diplome za pouk, ki naj bi ga izvajali.

Kraljevi šolski nadzornik F. SELMI

Hitro so odposlali zaželeno dokumente in kraljevi šolski nadzornik je takoj izdal naslednji odlok pod številko 2743.

Turin, 2. novembra 1863

Potem ko je 16. oktobra 1863 zaslišal Pokrajinski šolski svet, podpisani za tekoče šolsko leto s pogojem, da se popolnoma prilagodite zakonom za prihodnje akademsko leto, potrjuje naslednje osebje, katerega imena sledijo: za 5. gimnazijski razred duhovnik Janez Francesia; za 4. gimnazijski razred klerik Celestin Durando; za 3. gimnazijski razred duhovnik Jernej Fusero; za 2. gimnazijski razred duhovnik Dominik Ruffino; za 1. gimnazijski razred duhovnik Viktor Alasonatti.

Kraljevi šolski nadzornik F. SELMI

V vseh stvareh, in to bodisi v notranjem materialnem vodstvu zavoda kakor tudi v zunanjih zadevah in zlasti še v disciplini zavoda je bil don Bosku v veliko pomoč prefekt don Viktor Alasonatti, Božji služabnik pa si je prizadeval, kakor smo to že omenili na drugem mestu, da bi ga razbremenil tolikega dela. Toda z vedno večjim številom gojencev se je večalo tudi število drugih nalog za prefekta, ki ni prav nič varčeval s svojimi močmi niti z zatajevanjem, da je izprosil potrebno pomoč od Gospoda. Don Bosko je bil prisiljen, da mu je prepovedal kakršno koli zatajevanje pri mizi, mu ukazal, da je popil vino, in v moči obljube pokorščine zapovedal, da mora skrbeti za svoje zdravje, da bi mogel še dalje in več delati za večjo Božjo slavo. Ker je imel v svoji pisarni, ki je bila vedno polna obiskovalcev, tudi posteljo za počitek, mu čez dan ni bilo mogoče nikdar malo počivati. Zato mu je ukazal, da se je preselil v drugo bolj mirno in primerno sobo.

Don Bosko si je delil z njim predvsem dolžnost pisanja pisem in sprejemanja sorodnikov gojencev in dobrotnikov, ki so prihajali v zavod za sprejem fantov. Ob neki taki priložnosti, tako nam poroča kronika, ko mu je proti koncu oktobra neki duhovnik govoril o zelo majhni vsoti, ki bi jo neki dobrodelni gospod mogel plačevati za svojega varovanca, če bi bil sprejet v oratorij, je odgovoril: »Kolikor več mi dajo, toliko lažje gremo naprej. Sicer pa ni denar glavno, mi živimo od Božje previdnosti.«

Tako je nekaj dni pozneje obrambni minister general Della Rovere podelil podporo, za katero ga je prosil.

*ORAMBNO MINISTRSTVO ODDELEK ZA OBLEKO št. 13342
Turin, 14. novembra 1863*

Ker to ministrstvo želi kakorkoli že priskočiti na pomoč mnogim dečkom, zbranim v dobrodelni ustanovi, ki jo vodi vaša uglednost, je dalo nalog Kraljevemu skladišču obrambne uprave v tem mestu, da izda vaši uglednosti spodaj navedene predmete.

Prosimo vas, da dvignete imenovane predmete pri imenovanem skladišču in daste tozadevno potrdilo.

*To bi vam rad sporočil v odgovor na vaš dopis z dne 26. preteklega meseca septembra. Sukneni plašči 200; različne odeje 200; pleteni jopiči 120.
Generalmajor, odgovorni za občo upravo upravne službe INCISA*

Medtem so pod uglednim pokroviteljstvom odprli gimnazijske razrede.

Oratorij je obiskal nadškof iz Sassarija z namenom, da bi osebno spoznal don Boska, s katerim se je že dalj časa dopisoval. Ogledoval si je hišo in se veliko zadrževal s fanti, ki so ga prihajali pozdravljat in mu poljubljat roko. Teolog

Jakob Margotti, odločen branilec papeža in Cerkve, ki je pred dvema mesecema nehal pisati v *Armonio*, je ustanovil *Unità Cattolica* (Katoliška enotnost) in sporočil don Bosku, da mu daje na voljo tako svoje pero kakor tudi svoj časopis. *Unità* je začela izhajati 1. novembra.

Tiste dni se je don Bosku pridružil nov sodelavec, ne toliko za pomoč v oratoriju, kolikor zato, da bi ga pripravil, da bi odprl nov zavod v njegovem rojstnem kraju. To je bil advokat duhovnik Ignacij Arrò-Carroccio iz Lanza, ki je s svojo gorečo in prepričevalno besedo uspešno deloval v dušnem pastirstvu. Učinki njegovega pridiganja so jasno vidni iz misijona, ki ga je skupaj s kanonikom Gastaldijem imel v stolni cerkvi v Astiju. Kar ljudje pomnijo, ni bilo videti kaj podobnega kot to, kar je povzročila čudovita, jasna in spodbudna beseda tega duhovnika.

Sedaj je don Ruffino sam nadaljeval pisanje kronike, ker je don Bonetti odšel v Mirabello in zato ni mogel več pisati o tem, kar se je dogajalo v oratoriju. Vendar imamo na voljo veliko drugih poročil, ki bodo nadomestila to izgubo.

»Dne 28. oktobra je v bolnišnici San Luigi v starosti 24 let umrl študent Sebastijan Brunerotto iz Lucerne.«

»Dne 1. novembra je don Bosko fantom skoraj za šalo pripovedoval kratke sanje: »Ne vem, ali je bil vzrok sanj praznik vseh svetih ali spomin vseh vernih duš, dejstvo je, da sem sanjal, kako sem spremljal pri pogrebu nekega fanta, ki je umrl te dni. Nočem, da bi mislili, da je to znamenje, da bo kdo izmed vas umrl. Toda takih sanj sem imel že veliko in po naključju so se vse uresničile.«

Dva dni pozneje (3. novembra) je don Bosko spet govoril o smrti in dejal: »Imamo navado, da vedno molimo in zberemo zaklad dobrih del za tistega med nami, ki bo moral prvi umreti. Tako moramo storiti tudi tokrat. Ne pravim, da se bo ta prehod v večnost kmalu zgodil in se bo tisti okoristil z našimi dobrimi deli in molitvami, vendar pa tudi ne bo preteklo veliko časa, da se bo to zgodilo. Zato tistemu pripravimo zadosti kapitala, da mu bo v korist. Kdor bo ostal, bo lahko vesel, da je še med živimi, kdor bo pa moral umreti, bo tudi zadovoljen, ker bo vse dobro pripravljeno.«

»12. november. Opravili smo vajo za srečno smrt. Sveto Evharistijo pa je razdelil mons. Losana, škof iz Bielle.

Na večer 13. novembra je don Bosko takole govoril:

»Včeraj dopoldne smo opravili vajo za srečno smrt. Ves dan me je zaposlovala misel o njenem dobrem uspehu. Bojim se pa, da je kateri izmed vas ni opravil dobro. Nocoj sem imel sanje in vam jih bom povedal.

Bil sem na dvorišču z vsemi fanti hiše, ki so se igrali in skakali tu in tam. Zapustili smo oratorij, šli na sprehod in se čez nekaj časa znašli na nekem travniku. Tam so se dečki zopet začeli igrati in med seboj tekmovati. Tedaj sem sredi travnika zagledal vodnjak brez dna. Stopil sem zraven, da bi si ga ogledal, in ugotovil, ali ni kake nevarnosti za moje dečke. Pogledal sem noter in zagledal ogromno strašno kačo. Bila je tako velika kakor kak konj ali še večja, kot kakšen slon in vsa pokrita z rumenimi lisami.

Odmaknil sem se od vodnjaka in ves v strahu opazoval dečke, katerih večina je začela skakati okoli tistega vodnjaka. Nisem se spomnil, da bi jim prepovedal ali pa jih opozoril na nevarnost. Nekaj manjših je bilo tako spretnih, da so skakali brez težave. Drugi, večji so vzeli zalet, vendar niso mogli skočiti tako visoko in pogosto so treščili čisto na rob vodnjaka. Tedaj se je pokazala glava kače in jih ugriznila, enega v nogo, drugega v bedro in še v druge dele telesa. Vendar so ti neprevidneži še in še skakali in skoraj vsakokrat dobili kak ugriz. Tedaj mi je neki fant pokazal na enega izmed tovarišev in dejal: 'Ta bo skočil enkrat in skočil bo slabo. Potem bo skočil še enkrat in ostal ujet.'

Bil je strašen prizor: nekaj fantov je bilo stegnjenih po tleh, eden z ranjeno nogo, drugi s pregriznjeno roko, pa spet drugi z ranjenim srcem. 'Toda zakaj ste skakali okoli tistega vodnjaka, ko je bilo vendar tako zelo nevarno? Zakaj ste potem, ko ste bili enkrat ali dvakrat ranjeni, spet šli tja blizu?

In oni so z vzdihom odgovarjali:

'Nismo še zadosti navajeni skakati.'

In jaz: 'Zakaj pa ste potem skakali?'

In ti spet: 'Kaj hočete? Pač nismo navajeni. Nismo mislili, da bo tako hudo.'

Toda med vsemi je name naredil največji vtis in me prestrašil tisti, ki so mi ga pokazali. Znova je poskusil skok in padel v vodnjak. Čez nekaj časa ga je pošast izbljuvala iz vodnjaka, črnega kot oglje, vendar še ni bil mrtev in je še govoril. Vsi smo strmeli vanj in ga polni strahu vpraševali.«

Tukaj don Ruffino ni nič dodal. Nič ne pove o razlagi sanj in o nasvetih, ki jih je don Bosko vsakokrat dajal fantom tako na splošno vsem skupaj, kakor tudi vsakemu posebej. Ti nasveti so bili toliko bolj potrebni, ker je bilo na začetku šolskega leta. In kaj naj povemo mi? Bomo poskusili dati kako razlago?

Vodnjak je tisto, o čemer govori knjiga Pregovorov: Fovea profunda (globoka jama), puteus angustus (tesen vodnjak), ki se končuje v puteum interitus, kot je povedano v 54. psalmu: globoka jama, tesen vodnjak, brezno pogube. V tem je hudič nečistosti, kakor razlaga sv. Hieronim v Homiliji XI. pisma Korinčanom. V sanjah ne govori o dušah, ki bi že bile sužnje greha, temveč o tistih, ki se izpostavljajo nevarnosti, da bi storile greh. Začne se z lahkomiselnostjo in veseljem na odmoru in s tem z mirno vestjo. Toda kmalu se prizor spremeni. Majhni preskakujejo vodnjak z lahkoto in gotovostjo, ker v njih strasti še spijo in ne vedo za hudobijo, zabava prevzema popolnoma njihovo pozornost in

Božji angel varuje njihovo nedolžnost in preproščino. Nič ni povedano, da bi se vračali nazaj in skakali čez vodnjak, ker jih je prijateljski glas verjetno opozoril.

Večji fantje se pripravljajo za preskok. Vendar še nimajo zadosti izkušnje. Niso več čili kot njihovi mlajši tovariši, čutijo težo boja za ohranitev čednosti. Kača preži v svojem skrivališču. Je mogoče smrtno nevarno poskušati preskociti tisti vodnjak? Mogoče rečejo: poskusimo preskakovati. Prvi skok je posebno prijateljstvo, drugi branje kake nedovoljene knjige, privolitev v kako preveč vroče prijateljstvo. Potem so skoki kot preveč prosti in kričavi načini občevanja, oddaljevanje od dobrih tovarišev, prekršitev določenih majhnih predpisov ali neupoštevanje nasvetov predstojnikov glede poštenega vedenja.

Toda že pri prvem skoku je tu prvi ugriz ostrega kačinega zoba. Nekateri so uspeli brez škode in so se previdno umaknili, drugi pa so se predrzno izpostavili nevarnosti, čeprav so poznali nevarnost in v svojo škodo ponovili skok. Tisti, ki so padli v vodnjak in jih je pošast izbljuvala, se zdi, da so padli v smrtni greh. Ostalo jim je upanje, da bodo ozdraveli s pomočjo zakramentov. Kdor pa je ostal v jami, za tistega velja: Kdor ljubi nevarnosti, se bo v njej pogubil.

55.

POGLAVJE

Novi dokazi, da don Bosko bere skrivnosti vesti – Zaupanje fantov v njegovo duhovno vodstvo – Čudovit red v oratoriju: skupna učilnica; dva znamenita obiska – Volitve za svet skupnosti v Mirabellu – Imenovanje dveh novih članov za svet v oratoriju namesto dveh, ki sta odšla v Mirabello – Sprejem novih članov in zaobljube

DON BOSKOVE BESEDE so tudi pri dečkih, ki so pravkar vstopili v oratorij, vzbujale tolikšno zaupanje, da je večina izmed njih prav njega izbrala za stalnega spovednika, zlasti zato, da bi spoznali svoj poklic, ga ohranili in gojili.

Don Joahim Berto piše:

»Ta moja posrečena izbira je bila vedno moja podpora. Prav zato, ker me je don Bosko poznal, sem vse od svojega vstopa v oratorij do svoje zadnje bolezni najraje hodil k spovedi k njemu. Za mojega bivanja v oratoriju je veljalo med fanti splošno prepričanje, da tisti, ki se hodijo spovedovat k don Bosku, opravljajo dobre spovedi zaradi nadnaravnih razsvetljenj, ki jih je on dobival od Boga, tako da je bral na čelu ali v srcu grehe svojih spovedancev, če so jih po naključju pozabili.

Leta 1863 se je neki fant, ki ga jaz dobro poznam, neke nedelje zjutraj šel spovedat k don Bosku in ni povedal neke stvari, ki se mu ni zdela omembe vredna ali ki se je ni spominjal. Ko je končal svojo spoved, mu je don Bosko dejal: 'Pokesaj se in prosi odpuščanja tudi za ta greh.' Ko je fant slišal, kako mu je don Bosko jasno povedal greh, ki se ga mogoče iz malomarnosti ni spovedal, je videl, da je to mogel vedeti le po izrednem Božjem razsvetljenju. Zato mi je zagotovil, da se še pri nobeni spovedi ni toliko jokal in da nobenega obhajila ni bolj goreče prejel kot tistikrat.

Nekega dne sem po opravilu v cerkvi srečal na dvorišču dečka, ki je pred kratkim prišel v oratorij in je z očmi sledil Božjemu služabniku, ko je šel po dvorišču. Nato se je obrnil k meni in malo vznemirjen dejal: 'Kdo je ta duhovnik?'

– Zakaj me vprašuješ to? sem dejal. Ali ga še ne poznaš?

– Danes sem bil pri njem pri spovedi in mi je povedal vse grehe, ki sem jih storil doma.

– Ta duhovnik je, dragi moj fant, don Bosko, naš skupni oče in predstojnik, velik prijatelj mladine in zlasti tistih fantov, ki bi bili radi dobri.

Spominjam se, da so don Boska v letih mojega gimnazijskega šolanja od 1862 do 1865 po kosilu in po večerji vedno obdajali mladi dijaki, s katerimi se je zadrževal ves odmor. Od časa do časa je pogledal kakega fanta, ki se mu je zdel raztresen, in mu prisolil močno zaušnico. V tistem trenutku je bil fant kakor iz sebe, toda don Bosko mu je smeje se položil roko na glavo in šepnil na uho: 'Nič hudega, nisem udaril tebe, temveč hudiča.'

Neki fant je don Bosku zaupal, da ga mučijo slabe misli, in to se je dogajalo vsak dan, on pa mu je potihoma dejal: 'Ne boj se, samo drži se blizu mene.'

Drugikrat je komu drugemu, ki je bil v istem položaju, rekel: 'Nič se ne boj, vse te misli in predstave niso grehi. Samo varuj se dejanj. Misli naj te ne skrbijo in jih imej za muhe ali ose, ki ti letajo okoli glave. Vse to prihaja od tvoje živahne domišljije, toda prišel bo čas, ko jih boš samo z enim dejanjem volje odgnal in te več ne bodo nadlegovale.'

Zato so fantje brez težave sprejemali od don Boska ukaze, nasvete, pa tudi graje. Kar se pa drugim predstojnikom ni vedno dogajalo.

Nekoč je don Bosko nekemu mojemu zaupnemu prijatelju dejal:

– Rad bi, da bi ti znal slepo ubogati.

– Vsekakor. Don Bosku sem bil vedno slepo pokoren in tako bom tudi v prihodnje sprejemal vse ukaze in nasvete od vaše strani, nikakor pa od drugih.

– Zakaj pa ne od drugih?

– Ker vi imate Božja razsvetljenja in imam za to dokaze. Toda drugi predstojniki, kolikor mi je znano, nimajo takih razsvetljenj, pa naj so še tako dobri in sveti. Tako bi mi, ker ne poznajo moje narave, naredili več škode kot koristi in bili vzrok težkih padcev. Zato se bom do njih ravnal po nasvetu sv. Pavla: Vaša vera bodi smiselno bogoslužje.

Zgodilo se je, da kdo ni imel zaupanja vanj, vendar mu ni mogel skriti svojega srca. Včasih mi je don Bosko dejal: 'Hinavce prepoznam takoj, ko se mi približajo. Kakor hitro je kateri izmed njih ob meni, čutim tako močno njihovo navzočnost, da se slabo počutim in se v meni vzbudi odpor, ki si ga ne znam razložiti, pa naj govorijo še tako prijazno in lepo. Da spoznam navezanost na nečisto strast, je zadosti, da pogledam fantu v obraz. Prav tako tudi nesramne.'

In sem prepričan, da se ne motim.' Ti pa so se zato, da jih don Bosko ne bi mogel prepoznati, zavestno skrivali, bili daleč od njega in se izogibali srečanja z njim. Ta stvar je bila v času mojega gimnazijskega šolanja med takimi fanti tako zelo znana, da so se skrivali pred njim, da ne bi, kot so govorili, mogel brati grehov na njihovih čelih. Sv. Filip Neri je take poznal po vonju, don Bosko pa po obrazu.

Čenjenje in spoštovanje don Boska in ljubezen do njega je vzdrževalo red v oratoriju na vsakem kraju in ob vsakem času. To velja zlasti za tišino, ki jo je pri tako živahnih dečkih le težko doseči. Naj omenimo samo učilnico. Šteli so jo skoraj za svet kraj. Vse od začetka oratorija je vladala v njej skoraj veličastna, religiozna tišina. Tudi pozimi, ko so zaradi trdega mraza pojedli svoj zajtrk v učilnici, niso motili miru iz spoštovanja do kraja, kjer so bili. Rekli bi, da so vstopali kakor po prstih in z odkrito glavo ter se odpravili na svoje mesto. Po zdravamariji so vsi odgovorili 'prosi za nas' na vzdihljaj 'Sedež modrosti', ki so ga po 1867 nadomestili z Marija Pomoč kristjanov. Da bi dal dober zgled, je don Bosko od časa do časa šel študirat v skupno učilnico.

To je bil naravnost čudovit prizor. Naj je vstopil kdor koli, pa naj je bil še tako pomemben, nihče ni dvignil glave, nihče ni šel s svojega mesta in nihče ni kazal nikakršne radovednosti.

Naj omenimo dva obiska. O prvem nam poročata sam don Bosko in Peter Enria. »Dva angleška gospoda, eden izmed njiju je bil minister kraljice Viktorije, sta v spremstvu nekega turinskega plemiča prišla v oratorij, in ko sta si ogledala hišo, so ju odpeljali k don Bosku v učilnico, kjer se je učilo kakih petsto dečkov. Nemalo sta se čudila, ko sta videla tako množico fantov v popolni tišini in samo z enim asistentom za katedrom. Še bolj sta bila presenečena, ko so jima povedali, da se skoraj celo leto niso mogli pritožiti nad kako besedo, ki bi motila, in niso imeli niti enega razloga za kazen ali grožnjo.

– Kako je vendar mogoče doseči tako tišino in tako disciplino? je vprašal minister. Povejte mi to, in vi, se je obrnil k svojemu spremljevalcu, ki je bil njegov tajnik, zapišite, kar vam bo povedal ta duhovnik.

– Gospod, je odgovoril don Bosko, gre za sredstvo, ki je v rabi pri nas, ki ga pa vi ne morete uporabljati.

– Zakaj?

– Ker so to skrivnosti, ki jih poznajo samo katoličani.

– Kake skrivnosti?

– Pogosta spoved in obhajilo ter dobro opravljena vsakdanja maša.

– Imate prav. Nam manjkajo ta mogočna vzgojna sredstva. Ali se ne da to nadomestiti s čim drugim?

– Če ne uporabljamo teh verskih sredstev, se je treba zateči h grožnjam in palici.

– Imate prav, imate prav! Ali vera ali palica. To bom povedal v Londonu.

O drugem obisku govori profesor Maranzana in je natisnjen v njegovi počastitvi don Boska leta 1893.

»Nekega zimskega večera, ne spominjam se več leta, so vsi fantje pustili svoje igre na odmoru in se odpravili na delo. Tedaj je vstopil v don Boskovo sobo eden njegovih prvih prijateljev, mons. Ghilardi, škof iz Mondovija, v spremstvu dveh prelatov, ki sta prišla iz daljnih krajev in sta si želela ogledati oratorij in videti don Boska, katerega slava se je širila po vsej Evropi. Zato so si vse ogledali. Šli so iz ene delavnice v drugo in se vsemu globoko čudili in vse odobraval; red, snaga in prijetna delovna tišina teh mladih delavcev jih je prevzela. Tedaj so ti častiti gospodje prišli do praga učilnice in so se kar nenadoma znašli pred dolgo in široko dvorano, polno dijakov, ki so se sklonjeni nad svojimi knjigami v popolni tišini pridno učili, in pod globokim vtisom nepričakovanega prizora so se za trenutek ustavili in se hoteli tiho umakniti, da ne bi s svojo navzočnostjo motili tihe zbranosti dečkov. Tedaj so se na odločno don Boskovo znamenje po prstih približali ravnateljevemu katedru. Tu je mons. Ghilardi pozvonil z zvončkom, priklical pozornost vseh nase, s pogledom objel tisti čudoviti prizor, dvignil roke kvišku, improviziral kratek nagovor in vzkliknil: 'Zares čudovit prizor, zares čudovit prizor!' Naš dobri oče, ponižen v taki slavi, se je od zadovoljstva smehljal zaradi pohvale, ki so jo prejeli njegovi poredneži, ki niso mogli razumeti razloga za toliko občudovanje človeka, ki je gotovo videl toliko različnih šol in vzgojnih zavodov. Zato je večina fantov te besede sprejela kot ljubeznivo spodbudo in nič več. Toda ta vzklik začudenja je bilo slišati še velikokrat iz ust tudi drugih ljudi, ki so bili prav tako strokovnjaki v vzgoji. Pa tudi mi sami, ki nas je izučila izkušnja, smo se mogli prepričati, da navdušenje monsinjorja nikakor ni bilo pretirano, temveč zelo utemeljeno.«

Don Bosko je sredi tega mladega ljudstva z organiziranjem salezijanske družbe in z večanjem števila njenih članov pripravljaval nove voditelje in nove učitelje.

Iz Zapisnika sej svéta povzemimo naslednje:

»Dne 12. novembra 1863 so se sobratje Družbe sv. Frančiška Saleškega zbrali k volitvi vodstva in ustanovitvi nove skupnosti v Mirabellu. Zato je gospod don Bosko, rektor in ustanovitelj, po predpisih Pravil družbe imenoval za ravnatelja gospoda don Mihaela Ruo. Nato je postavil za prefekta klerika Frančiška Provero, ki mu je zaupal tudi službo ekonoma. Zatem je izbral za kateheta klerika Janeza Bonettija. Končno so enoglasno izvolili za svetovalca Frančiška Cerrutija in Pavla Albero. Tako so ustanovili svet skupnosti v Mirabellu, ki so ga sestavljali ravnatelj, prefekt, ki je bil tudi ekonom, katehet in dva svetovalca.

Prva don Boskova izbira je veljala samo osebju, ki naj bi vodilo malo semenišče kot zavod, druga izbira pa je iz zavoda naredila redovno hišo in je zato

članom salezijanske družbe, ki so prišli iz Turina, nalagala redovno vodstvo in pokorščino. Don Bosko je ukazal, naj se to uradno sporoči v Mirabello.

Gospodova milost naj bo vedno z vami.

Turin, 13. novembra 1863

Predragi sobratje!

Včeraj zvečer so se tukaj v materni hiši zbrali sobratje Družbe sv. Frančiška Saleškega z namenom, da izberejo in določijo za novo hišo v Mirabellu svèt skupnosti. Zato vam s svojim in upam da tudi z vašim velikim veseljem sporočam to novico. Naš ljubljeni gospod don Bosko je začel z imenovanjem, kakor je predpisano v pravilniku za volitve, gospoda don Mihaela Rue za ravnatelja. Nato je določil za prefekta našega dragega Frančiška Provero, ki je že opravljal to službo, ter mu dodal še naslov ekonoma. Zatem je izbral za kateheta dragega sobrata Janeza Bonettija. Končno so prišli na vrsto svetovalci, to sta naša dva draga sobrata Frančišek Cerruti in Pavel Albera.

Zato mi je v veliko veselje, da vas smem pozdraviti v imenu gospoda don Boska, v imenu svéta in vseh sobratov materne hiše. Vsi skupaj pa se priporočamo v vaše molitve, da bi mogli biti ena sama duša in eno samo srce v službi tistega Boga, ki bo, kakor upamo, nekega dne naša sreča za večno. Jaz vam potem iz vsega srca želim vse dobro in se imam za vašega ponižnega brata.

klerik KAREL GHIVARELLO

N. B.: Gospoda ravnatelja lepo prosimo, da bi to pismo prebral vsem obratom.

Gospodu don Mihaelu Rui.

Ko so to opravili, je bilo treba dopolniti svèt oratorija. Zapisnik nam o tem takole poroča:

Dne 15. novembra 1863 so se v materni hiši v Turinu zbrali sobratje Družbe sv. Frančiška Saleškega za volitev duhovnega vodje in drugega svetovalca, kajti tista, ki sta do sedaj opravljala to službo, sta odšla v zavod v Mirabello. Gospod rektor don Bosko je po običajni prošnji in molitvi k Svetemu Duhu razglasil za duhovnega vodjo duhovnika Dominika Ruffina, ki so ga kot takega vsi priznali. Svetovalca naj bi pa vsi izvolili s tajnim glasovanjem. Večino glasov je prejel duhovnik don Janez Francesia, nakar je bil postavljen in razglašen za drugega svetovalca.

Naslednje tedne se je ponovno zbral svèt, da je sprejel v družbo nove člane in dal, da so nekateri obnovili triletne zaobljube. Navajamo poročilo zapisnika.

Dne 18. novembra 1863 se je zbral svèt, da bi razpravljal o sprejemu novega člana v Družbo sv. Frančiška Saleškega, to je duhovnika advokata Arròja iz Lanza Torinese, ki so ga vsi rade volje sprejeli na enoletno preizkušnjo.

Dne 3. novembra 1863 se je znova zbral že imenovani svèt in po običajni prošnji k Svetemu Duhu sprejel in pripustil k enoletni preizkušnji klerika Monaterija.

Dne 13. decembra 1863 je rektor Družbe sv. Frančiška Saleškega zbral vse sobrate k izpovedi zaobljub klerikov R. Costanza in A. Tressa. Obred je bil opravljen po pravilih družbe.

56.

POGLAVJE

Vzroki za zakasnitev odobritve pravil družbe – Don Bosko prosi kapitularnega vikarja v Turinu in nekatere škofo za priporočilno pismo za sveto Kongregacijo škofov in redovnikov – Priporočilno pismo škofa iz Cunea – Nekaj cvetk iz devetdnevnic Brezmadežni – Umre neki fant, za katerega don Bosko pravi, da ni bil napovedan – Dvoje pisem provikarju: pošlje priporočilno pismo škofa iz Cunea, poroča o semenišču, se pritožuje, ker so mu vzeli enega klerika, prosi za oprostitev od službe v stolnici, pošilja svoje klerike v šolo v semenišče – Don Bosko predstavi zboru piemontskih škofov promemorio o protestantskem delovanju – Don Boskovo pismo don Rui: naroča mu, naj se zahvali šolskemu nadzorniku za ponudbo odlične službe, ki pa je naj ne sprejme, mu da nasvet, mu obljubi spomin v molitvi, mu napove, da bo kmalu sporočil, kar je videl v snu o Mirabellu – Turinska občina ne more pomagati pri gradnji cerkve

DON BOSKO JE V TEH LETIH nenehno mislil in skrbel za napredek Družbe sv. Frančiška Saleškega. Povedali smo že, koliko se je trudil, da je sestavil pravila in nakazal, kako naj jih izpolnujemo. Že leta 1846 je postavil nekaj osnovnih načel, ki naj bi bila ogrodje. Ker pa je šlo za zelo obsežno in zamotano nalogo, kot je to mogel spoznati iz raznih sanj, je, potem ko si je pridobil prve sodelavce, prepustil svojo ustanovo v popolnem zaupanju Gospodu, da se je oblikovala pod vplivom časa in izkušnje. Potem ko je zbral enovito družbo članov, ki so bili povezani z vsem sprejemljivo vezjo solidarnosti, je s sinovsko privolitvijo vseh članov začel dodajati, kar je zahtevalo življenje, delovanje in obče potrebe. Vedno bolj se je bližal svojemu idealu, vendar vedno zelo previdno. Ni napisal nobenega člena, ne da bi prej vse preizkusil. Bil je prepričan, da člani, ki jih ne spremljajo preizkušnje, ostajajo mrtva črka, še več, ovirajo napredek, ki bi ga sicer lahko naredili.

To se jasno vidi iz dodanih opomb in tudi iz spremenjenih členov pravil, preden so bila poslana v Rim in potem ko se je pogovarjal s papežem Pijem IX. leta 1858.

Po ponovni vrnitvi pravil v roke Pija IX. je upal, da bo v sorazmerno kratkem času od Svetega sedeža prejel pohvalni odlok, ki je prvi korak za končno odobritev. Toda zadeva je bila prekinjena zaradi smrti kardinala Gaudeja leta 1858. Mons. Frasoni je osebno prebral pravila nove družbe in je kljub nasprotnemu mnenju kakega sinodalnega člana poslal ugodno sporočilo generalnemu vikarju v Turin s pripombo, da naj jih temeljito preuči in tako pripravi pot za kanonično odobritev. Toda Božja previdnost je poklicala spoštovanega nadškofa iz zemeljskega pregnanstva v domovino blaženih in kapitularni vikar, ki mu je sledil v upravi škofije, je stvari zelo upočasnjal, preden je dal svojo sodbo.

Toda don Boskova potrpežljivost je bila občudovanja vredna. Ne da bi ga to oviralo, je z neutrudno vztrajnostjo kot človek, ki je popolnoma prepričan o končnem uspehu, šel naprej po svoji poti.

Avgusta 1863 so konstitucije ponovno poslali v Rim, od koder so odgovorili, da je potrebno določeno število priporočil škofov v korist družbe in odobritev škofijskega vodstva.

V ta namen je don Bosko naslovil na kapitularnega vikarja turinske nadškofije prvo prošnjo.

Turin, septembra 1863

Veleugledni in velečastiti monsinjor generalni vikar!

Spoštljivo sporočam vaši velespoštovani uglednosti, da sem že leta 1858 poslal njegovi ekscelenci umrlemu nadškofu dobrega spomina predlog redovne družbe z imenom Družba sv. Frančiška Saleškega, ki naj bi našla najboljši način za pastoralno službo revnim in zapuščenim dečkom.

Njegova ekscelenca ga je prebrala in ga z nekaterimi opombami poslala gospodu kanoniku Fissoreju, ki je bil takrat generalni vikar. On ga je dal prebrati tistim, ki jih je štel za izvedene v takih zadevah. Mons. Manzini, škof v Cuneu, njegova eminenca kardinal de Angelis in potem še drugi, mnogi drugi so ga prebrali in povedali svoje mnenje. Mnogi so dodali svoje opombe, ki se nam zdijo zelo koristne bodisi zato, ker so tako pravila postala bolj skladna s cerkvenim duhom, bodisi zato, da so omogočila primernejše izvajanje. V tem načrtu sem skušal uresničiti nasvet, ki mi ga je večkrat dala vaša uglednost, in udejanjiti obliko družbe, kot mi jo je nasvetoval vladajoči papež Pij IX.

V oblikovanju posameznih poglavij in členov sem skušal posnemati druge družbe, ki jih je Cerkev že potrdila in imajo podoben namen kot naša. Tako smo uporabili pravila Ustanove Gavanis iz Benetk, Ustanove ljubezni, somaskov in Marijinih oblatov.

Moj namen je bil ustanoviti družbo, ki bi pred svetno oblastjo ohranjala vse pravice svojih članov, pred Cerkvijo pa bi sestavljala resnično moralno telo, se pravi redovno družbo.

Ko sedaj razmišljam o resnih nevšečnostih, ki bi nastopile, če bi me zadela nepredvidena smrt, preden bi bila ta družba potrjena od cerkvenega predstojnika, menim, da so bila pravila preizkušena v teku petnajstih let, v katerih je bilo mogoče vnesti tiste spremembe, ki so jih narekovali previdni nasveti; ob dejstvu, da je v družbo vpisanih že precej sobratov, se pravi duhovnikov, klerikov in pomočnikov; dosegajo število šestdeset; ob ugotavljanju obilne pastoralne žetve, ki jo je bilo mogoče uresničiti v tem mestu, bodisi glede na oskrbovane fante, ki jih je kakih šeststo, kakor tudi na vsakodnevne in nedeljske šole v oratorijih sv. Angela varuha, sv. Alojzija v Porta Nuovi in sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, pri čemer se je pokazala potreba po večji povezanosti duhov in ohranjanju tistega ravnanja, ki je dušam najbolj v korist; ob dejstvu, da imamo priložnost, da z vašo pritrditvijo odpremo prihodnji mesec v Mirabellu nov zavod pri Casal Monferratu; iz vseh teh razlogov v imenu vseh članov te družbe ponižno prosim, da bi kmalu zadostili našim skupnim željam in bi blagovolili odobriti z vsemi opombami, pripombami in pogoji, ki bi se vam zdeli v večjo Božjo slavo in korist duš.

Vsi skupaj se vam že vnaprej zahvaljujemo za uslugo, na katero upamo, in prosimo Gospoda, da vam nakloni zdravja in milosti, da boste mogli delovati v korist naše nadškofije. Imam čast, da se lahko imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

V septembru in oktobru si je prizadeval za priporočilna pisma nekaterih škofov. Poslal jim je prošnje, podobne pismu, kapitularnemu vikarju v Turinu, le da z nekaterimi majhnimi spremembami. Napisal je še veliko pisem, navedel razloge za svoje ponižne prošnje in poslal prepis pravil, da bi jih preučili in ocenili, ali zaslužijo dobrohotno obravnavo.

»Don Bosko se je v vseh pomembnejših zadevah priporočal molitvam svojih gojencev,« piše don Ruffino. Dne 27. novembra je dobil priporočilo od škofa iz Cunea.

Med cerkvenimi ustanovami, ki jih je Bog obudil v Cerkvi v tem času materializma, pokvarjenosti in brezvernosti, je treba omeniti in celo občudovati družbo oziroma kongregacijo sv. Frančiška Saleškega v Turinu v predmestju Valdocco, ki jo vodi odlični duhovnik don Janez Bosko, ki ima za glavni cilj poučevanje in vzgojo zapuščenih in osirotelih dečkov. Nastala je kakor vsa Božja dela iz skromnih začetkov leta 1841 in do danes tako narasla, da ima poleg matrne hiše v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu še dva oratorija, sv. Alojzija in Angela varuha, hišo v Genovi in Mirabellu ter šteje šestdeset sobratov ali družbenikov duhovnikov in klerikov in oskrbuje v Turinu sedemsto sedemdeset, v Genovi sto in v Mirabellu prav tako sto fantov, ob prazničnih dneh pa v turinskih oratorijih zbere več kot tri tisoč dečkov.

Družbo vodijo pravila ali zakoni, ki jih je postavil ustanovitelj, polni nebeške modrosti in previdnosti in v skladu s ciljem, ki ga hoče doseči. Dobro, ki ga družba dela v vseh piemontskih škofijah, je izjemno veliko in vzbuja občudovanje in priznanje vseh dobrih ljudi, ki si želijo, da bi se utrdila in vedno bolj širila. To bi dosegla zlasti, če bi jo potrdil Apostolski sedež in bi prejela blagoslov namestnika Jezusa Kristusa.

Zato si podpisani zaradi visokega spoštovanja, ki ga čuti do ustanovitelja, in iz notranjega prepričanja, da je ta ustanova eno izmed glavnih sredstev, ki jih je Bog obudil k življenju, da bi odpravilo strašno zlo, ki ga sekte povzročajo nezkušeni mladini, in zaradi nemajhnega blagodejnega vpliva, ki se čuti v naši škofiji, upa priporočiti Svetemu sedežu to družbo in njenega ustanovitelja s prošnjo, da bi čim prej odobril njena pravila s tistimi popravki in dodatki, ki bi jih njegova svetost imela za primerne.

Cuneo, 27. novembra 1863

+ Fr. CLEMENTE, škof v Cuneu

To priporočilo je don Bosko prejel na začetku devetdnevnic Mariji Brezmadežni, ki jo je opravljal z veliko pobožnostjo. Don Ruffino nam je v svoji kroniki zapustil nekaj spominov, ki se nanašajo na don Boska v teh dneh.

»Don Bosko je fantom predložil cvetko, ki naj bi jo izpolnili. Kot prvo cvetko je predložil fantom, da bi molili za verne duše v vicah. Dne 25. novembra je v zavodu v Mirabellu umrl 18-letni Anton Boriglione, čevljar, ki so ga pred dvema mesecema poslali iz oratorija v Mirabello zaradi slabotnega zdravja in zato, da bi opravljal kako ročno delo. Don Bosko je povedal, da Boriglione ni tisti, ki je določen za večnost, o katerem je govoril na začetku novembra, in da je oni drugi vsaj posredno opozorjen, naj se pripravi.

Drugi večer je fantom priporočil, da bi govorili italijansko. Nekega večera je dal cvetko, da naj se fantje spoštljivo vedejo do klerikov in naj jih ne tikajo. To spoštovanje naj bi izkazovali zlasti učiteljem, nadziraltem v spalnici in asistentom v učilnici. Od tega pravila je don Bosko izvzel samo tiste klerike, ki so bili prej tovariši fantov. Tem je dovolil, da so se izražali po domače. Ta opomin je bil potreben zato, da bi vedno večje število gojencev opustilo navado, ki ni bila več v skladu s spoštovanjem in starostjo nižjih predstojnikov.

V teh dneh je don Bosko obvestil kanonika Vogliottija o priporočilu, ki ga je prejel od škofa v Cuneu. Kanonik ga je povabil, naj ga prinese v škofijsko pisarno, in obenem prosil, da bi mu zaupal stvari, ki jih je slišal o semenišču v Chieriju.

Don Bosko mu je poslal priporočilo z naslednjim pismom:

Turin, 6. decembra 1863

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Vaši uglednosti pošiljam priporočilno pismo škofa iz Cunea, s katerim je hotel oceniti našo družbo. Želel sem vam ga izročiti osebno, vendar sem bil zadržan in zato vam ga prilagam temu pismu.

Prosili ste me, da bi vam sporočil kako novico, ki bi mogla koristiti moralnemu stanju semenišča v Chieriju. V ta namen vam pošiljam pismo klerika Strumie, da vidite, kakega duha so kleriki. Želel bi, da bi vam to pismo in še katera druga, ki jih bom prejel, služila v informacijo in ne v škodo tistega, ki piše.

Za Bellagardo se je zaprosilo za semenišče in jaz sem zadovoljen, moram pa reči, da občutim težo te zavrtnitve. Bil je edini klerik, za katerega sem prosil. Vsi drugi pa so prišli iz naše hiše.

Nujno se bom moral obrniti na druge škofo, da bo imel zadosti asistentov v hiši. Na srečo naletim na veliko razumevanja. Ker je število klerikov zato, ker so nekateri odšli v Mirabello, drugi pa v semenišče, zelo upadlo, vas prosim, da bi nas oprostili službe ceremonij, ki smo jo pretekla leta opravljali v stolnici sv. Janeza.

Prosim vas, da sprejmete v dar en izvod Zgodb Svetega pisma, ki je pravkar izšel pri naši skromni tiskarni. Prosim presveto Devico, da bi vam izprosila od svojega Božjega Sina trdno zdravje. Molite tudi zame, ki se imam za vašega ponižnega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Don Bosko je pričakoval, da mu bo vrnil priporočilno pismo, pa mu je v svoje veliko začudenje provikar pisal, da ga ni prejel. Takoj mu je odgovoril.

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Bodite tako dobri in še enkrat pogledajte, ali je pri vas priporočilno pismo monsinjorja škofa iz Cunea, ker sicer ne vem, kje ga bom moral iskati. Na moji pisalni mizi ga ni. Mogoče sem ga odposlal v kaki drugi ovojnici ali kakem drugem zavoju. Upam, da mi ga bodo vrnil. Za vsak primer vam pošiljam prepis, ki sem ga dal narediti.

Jutri bodo naši kleriki šli v šolo. Zelo bi mi bilo žal, če ne bi mogli iti tudi tisti, ki so v civilu, ker je šolsko leto že zelo daleč, tako da jih ne bi sprejeli v druge šole. No, tudi to se bo kako uredilo.

Vedno mi je zelo drago, ko vam lahko izrazim svoje najboljše želje in zagotovim svoje molitve pri Gospodu. V globoki hvaležnosti do vaše uglednosti se izražam za vdanega služabnika duh. JANEZ BOSKO

Turin, 8. decembra 1863

V tem mesecu je don Boska mučila misel zaradi zla, ki so ga protestanti povzročali v evangeljskem vinogradu. V Turin bi morali priti vsi škofje in generalni kapitularni vikarji vse pokrajine in razpravljati o zadevah škofij.

Don Bosko je v ta namen pripravil promemorio uglednim prelatom. Dal jo je prepisati don Janezu Caglieru, ki je naredil še en prepis za oratorijski arhiv. Pod črto je napisal naslednjo pripombo:

»To poročilo, ki ga je lastnoročno napisal velečastiti gospod don Bosko, je bilo izročeno meni z nalogo, da bi poslal en izvod monsinjorju škofu v Acquijsu, fratra kapucinu Contrattu, ob priložnosti, ko je on predsedoval zborovanju velečastitih monsinjorjev škofov in generalnih kapitularnih vikarjev turinske nadškofije od 1. do 11. decembra 1863. – 1. decembra 1863 – don Janez Cagliero.«

Poleg ordinarijev pokrajine so prišli tudi škofje iz Savone, Bielle in d'Iglesiasa. Mons. Contratto je predsedoval, ker je bil po smrti škofa iz Saluzza dekan škofovskega zbora. Med glavne odločitve je sodila poslanica senatu proti načrtu civilnega zakona, kot je bilo potem storjeno novembra 1864, in enoten postopek proti novim zahtevam vlade glede semenišč, kakor jih je v okrožnici z dne 13. septembra 1863 izrazil minister Pisanelli.

Dne 9. decembra je don Bosko predstavil svojo promemorio.

Zboru škofov cerkvene pokrajine Turina, ki jih je sklical dekan škof iz Acquijsa

DELO PROTESTANTOV ZA PRIDOBIVANJE PRIVRŽENCEV

V preteklosti so protestanti delovali glasno v časopisih z obljubami in laskanji vseh vrst. Danes so spremenili svoje ravnanje in skušajo kolikor mogoče delati po tiho.

Sredstva, ki jih uporabljajo, so trojna: denarna podpora, katekizem, tisk.

Podpore se dajejo v obliki zaposlitve v trgovini, službe, uslug, denarja in obljub vseh mogočih vrst.

Kot katekizem razumemo predavanja, ki jih evangelisti imajo v mestih in podeželskih krajih, otroških vrtcih, osnovnih šolah, in razlage Svetega pisma ob prazničnih dneh.

K tisku spadajo časopisi, knjige, letaki, zborniki, Diodatijeve biblije, ki jih razpečevalci (imenovani kolporterji) v soglasju s krajevnimi evangelisti razpečavajo kjerkoli in za vsako ceno. Glavne knjige ponuja angleška evangelizacija (glej Ovojnico Domačega prijatelja). Potujočih prodajalcev je zelo veliko. Najdemo jih povsod. V Cuneu npr. deluje profesor Botta in bivši frater Bonelli, tajnik rektorja kraljeve univerze. Do sedaj še niso prirejali javnih zborovanj, vendar se trudijo, da bi jih mogli organizirati.

V Saluzzu je ... poveljnik karabinjerjev in na tihem tudi (tako se govori) p. Frančišek.

V Alessandrii ima evangelist Fanini predavanja in vsakdanjo osnovno šolo za hotelom Universo, Via Marengo.

Pietra Marazzi in Montecastello sta kraja, kjer propaganda v škofiji Alessandria najbolj deluje.

V Acquijsu še ni redne konference. Večkrat pa hodi tja bivši šolski brat Musso iz Montechiara. Pridobil je že kakih trideset pripadnikov. Isti Musso in neki Gay redno poučujeta

v mestih škofije Asti. Najbolj okužen kraj je Piea. Tukaj je načelnik zborovanj neki živinozdravnik Vercelli. Vsako sredo ima Musso konferenco.

Ta zborovanja (zlasti v Alessandrii) vodi ali je pri njih navzoč don Bruschi, bivši kanonik iz Intre, sedaj poročen in bivajoč v Genovi. Toda vse to ni nič v primerjavi z napori protestantov v Turinu. Naj podamo samo en primer iz glavnega mesta. V Borgu S. Donato v hiši gospoda Caffarellija redno poučujejo in katehizirajo. Prav tako v Borgu Nuovo, na trgu Vittorio Emmanuele itn. Ob valdeški cerkvi je osnovna šola s 50 učenci, od katerih jih je samo deset valdežanov, drugi so katoličani.

V ulici Dell' Arco je še druga evangeličanska šola evangelista Rossettija, naslednika De Sanctisa, kjer je približno 80 učencev. Nedaleč od tam je podobna šola za kakih 70 deklic in naprej šola ministra Berta in Meileja s kakimi 60 učenkami. Da te otroke privabijo, jim dajejo mineštro, moko, meso, obleko. Starši pravijo, da so otroci še majhni in zato ni nikakršne nevarnosti. Toda ni tako. Veliko jih je že 10 in 12 let starih. Ob prazničnih dneh morajo iti v svetišče in povedati na pamet nekaj stavkov iz Diodatija, ki jim ga razlagajo z vrsto zmot glede katoliške Cerkve.

Te šole vzdržujeta minister Guicciardini, ki navadno živi v Firencah, in lord Stuart, angleški pastor v Livornu.

Don Ambrogio dobiva plačo od stranke D'Azione in živi v Vogheri in Stradelli.

Zdi se zelo priporočljivo, da bi škofje poizvedovali še naprej ter dali navodila svojim dekanom in župnikom. Na splošno nimamo navodil, da bi se ravnali po njih o 1) boju proti protestantskim podporam, knjigam in katekizmom; 2) kaj naj stori župnik, ko izve, da hočejo v njegovo župnijo priti protestanti; 3) kaj naj stori, ko so se že ugnezdili?

Bog naj razsvetli svoje pastirje, da bodo storili, kar je njihova dolžnost. Presveta Devica naj nam ohrani našo sveto vero.

duh. JANEZ BOSKO

Don Bosko je tiste dni v devetdnevnicu Brezmadežnemu spočetju Device Marije prejel iz Mirabella pismo, iz katerega je razvidno, kako visoko šolska oblast ceni njegove gojence. Kraljevi šolski nadzornik v Susi je izvedel o leposlovnih zaslugah don Rue in je zato menil, da bi mu ponudil profesorsko mesto v tisti državni gimnaziji. Don Rua je o tem obvestil don Boska, ki je dobro poznal njegovo razpoloženje in mu takole odgovoril.

Predragi don Rua!

Odgovori šolskemu nadzorniku in se mu iz srca zahvali, vendar zato, ker si prevzel dolžnost ravnatelja malega škofijskega semenišča, ki ti ga je ponudil tamkajšnji škof, nisi več prost, vsaj za zdaj ne, da bi prevzel mesto, ki ti ga ponuja.

Kar se tiče predstojnice, uporabi zdravilo sv. Bernarda, ki se glasi: Unde venis, quid agis, quo vadis? (Od kod prihajaš, kaj delaš, kam greš?). Če te besede temeljito preišljujemo, lahko kot v preteklosti obudijo velike svetnike.

V tem lepem Marijinem prazniku sem molil zate in za tvoje sinove in upam, da jih bo presveta Devica vedno ohranjala pod svojim svetim in mogočnim varstvom.

Bog naj blagoslovi tebe, dragi Rua, tvojo mater, hišo Provera in vse tvoje sinove. Amen.

Kmalu ti bom poslal pismo, v katerem bom opisal vse, kar sem videl v mislih v raznih časih preteklega tedna in ob različnih urah dneva.

Moli zame in za svoje prijatelje in me imej za vdanega v J. K. duh. JANEZ BOSKO

Turin, 1. decembra 1863

Naslednjega dne je prejel od turinske občine manj razveseljivo novico kot odgovor na že pred sedmimi meseci vloženo prošnjo za podporo pri gradnji cerkve Marije Pomočnice. Izkopavanje temeljev je lepo napredovalo, vendar so ga zaradi zime sedaj prekinili. Upal je na podporo 30.000 lir, ker je bilo zelo verjetno, da bo cerkev nekoč postala župnija.

MESTO TURIN; ODDELEK JAVNIH DEL št. 993

Turin, 11. decembra 1863

Občinski svet je pretresel dopis, ki ga je meseca maja tekočega leta poslal velečastiti gospod duhovnik Janez Bosko s prošnjo za podporo pri gradnji cerkve, ki jo on namerava postaviti na svojem zemljišču ob Vii Cottolengo. Občini bi bilo v veliko zadoščenje, če bi mogla ustreči tej prošnji. Ker pa ne more ravnati v nasprotju z občinsko odločitvijo, da daje podporo samo za gradnjo župnijskih cerkva, je moral prošnjo zavrni.

Podpisani upa, da bo velečastiti gospod Janez Bosko razumel to utemeljitev in da pri uresničevanju tega koristnega dela ne bo izostalo učinkovito sodelovanje meščanov.

župan RORÀ

57.

POGLAVJE

Don Bosko gre v Mirabello: veličasten sprejem; ponovi v Turinu napovedano smrt nekega fanta; vaja za srečno smrt – Don Bosko pove fantom v oratoriju, da naj se tisti, ki mora umreti, dobro pripravi – Nagovori: želja, da bi delali dobro; etimologija besede »pagano« – Prošnja neki dobrotnici za pomoč – Prošnja notranjemu ministrstvu, da bi plačalo nekatere mesečnine – Kaj vse se bo zgodilo, preden bodo dvakrat obhajali praznik Brezmadežne – Ne uči se stvari, katerih se boš v starosti kesal – Umrli – Don Bosko naznani skorajšnja smrt in omeni smrt še nekoga drugega – Obljubi vezilo; priporoča ponižnost – Don Boskovo pismo dečkom v Mirabellu: zahvaljuje se jim za sinovski sprejem; ponovno jih v duhu obiskuje; nakaže stvari, ki ga razveseljujejo, in tiste, ki ga žalostijo; da nekaj napotkov; obljubi molitve; oznani že napovedano smrt in doda, da bi še nekdo drug rad šel v nebesa – Čestitke notranjemu ministru v imenu fantov, ki jih je ta priporočil – Pismo s čestitkami nekemu prijatelju – Don Bosko gleda vedno v prihodnost – Zadnji don Boskov nagovor fantom v letu 1863: predvidevanje za prihodnost; stvari, za katere prosi, jih obljublja, svetuje za novo leto; krogla, ki jo držita pokonci dva stebra; vezilo fantom, dečkom, duhovnikom, klerikom; tokrat ne daje posameznih vezil – Don Bosku dano vezilo

Po PRAZNIKU MARIJE BREZMADEŽNE je don Bosko naročil don Arròju, naj zvečer nagovori fante, sam pa se je napotil v Mirabello, da prvič obiše tamkajšnje gojence. To je bila nepričakovana odločitev, ki jo je narekovalo srce, in zato don Ruo ni vnaprej obvestil. Spremljal ga je don Cagliari. Zapadlo je veliko snega, tako da v Giarolu nista več dobila prevoza in sta morala prenočiti v tem kraju. Šla sta trkat na vrata župnišča. Bilo je ob osmih zvečer, ko sta vstopila v

župnikovo pisarno in prosila za prenočišče.

- Od kod prihajata?
- Iz Turina.
- Sta že večerjala?
- Še ne.
- In kam gresta?
- V Mirabello.
- Sta mogoče don Boskova duhovnika?
- Točno, je odgovoril don Bosko.
- In don Bosko je tukaj navzoč, je povzel don Cagliero in pokazal nanj.

Župnik se je zelo razveselil, kajti nikdar se še ni srečal z don Boskom, pa ga je tako zelo želel spoznati. »Glejte, je dejal, hotel sem vam pisati in priporočiti za sprejem nekega dečka iz našega kraja. Če mi dovolite, bom dal poklicati njegovega očeta.« Medtem je naročil večerjo. Prišel je oče Alojza Bussija in fant je bil sprejet.

Naslednje jutro ju je župnik prepričeval, da naj zaradi slabe poti ne bi šla na pot. Toda don Bosko, ki je hotel narediti v malem semenišču toliko prijetnejši obisk, kolikor manj so ga pričakovali, je vzkliknil: »Midva se pa res ne bojiva snega.« In sta se z don Caglierom odpravila na pot.

Ko sta prišla v malo semenišče, so ju nadvse veselo in slovesno sprejeli. To je bil spomina vreden dan. Gojenci tega zavoda, znani po tem, da so zelo radi imeli tiste, ki so se zanje z vso dušo zavzeli, se niso mogli ločiti od don Boska. Zvečer je nagovoril vse. Med fanti je bilo nekaj takih, ki jih je on poslal iz Turina. Tem je zlasti ponovil, kar je povedal že v oratoriju, da bo eden izmed njih umrl, zato naj se resno pripravijo. Naslednji dan so opravili vajo za srečno smrt in prejeli skupno sveto obhajilo.

Don Bosko se je vrnil v Turin. Fantje v oratoriju so radovedni pričakovali, da jim bo kakor drugikrat govoril o svojih doživetjih na potovanju. Toda don Bosko je pripoved preložil na naslednji večer. V Kroniki je zapisano: »Zvečer je don Bosko pred vsemi povedal: 'Imel bi vam nekaj povedati, toda sedaj nimam časa. Povem vam samo to, da bi rad, da bi se tisti, ki mora umreti, dobro pripravil. Molite.'

15. december. – Don Bosko je zvečer, potem ko je dal cvetke za božično devetdnevnicu, govoril, da bi dečki morali delati kot plesalci na vrvi. V roki držijo svinčnico in gredo, ne da bi gledali ne na desno ne na levo. Naša svinčnica je volja, da bi delali dobro.

16. december. – Don Bosko je zvečer govoril o veliki skrivnosti odrešenja sveta in o poganstvu. 'Beseda pogan po svojem izvoru pomeni tiste, ki so prebivali v vaseh. Pogane so torej imenovali tiste, ki niso bili vpisani v vojaški katalog.

Za te se je reklo *esse in paganico*, to je v odrinjenih krajih, oddaljenih od sveta. Zato nekateri imenujejo pogane tiste, ki niso bili vključeni v krščanske bojne vrste. Ko Baronio razlaga pomen te besede, pravi, da so se v času krščanskih cesarjev, ko je poganstvo začelo izginjati in je bilo dovoljeno samo še po vaseh, pogani, bolj navezani na izročila svojih prednikov in bolj obremenjeni ob misli, da bi morali zamenjati vero in opustiti praznoverje, umaknili v svoje podeželske hiše, kjer so s svojimi tudi na malike navezanimi podeželani gojili svoje obrede in praznike, ki so se imenovali *festa paganalia*, poganski prazniki. Drugi pa menijo, da pogan prihaja naravnost od besede *pagus* (vas) in da so ta naziv dajali malikovalcem, ne zato, ker so se umaknili na podeželje, temveč zato, ker so Odrešenikovi učenci delovali najprej v mestih in sprebrnili prebivalce mest in šele potem podeželane.

S takimi etimološkimi, zgodovinskimi in drugimi razlagami je don Bosko popestril svoje govore o duhovnih stvareh, da se je z njimi izogibal enoličnosti iste teme, ki bi vsaj nekaterim poslušalcem lahko bila dolgočasna.

O drugih nagovorih iz te devetdnevnic Kronika ne prinaša poročil; pač pa govori o pismih, ki jih je don Bosko pisal, ko je skušal poskrbeti za vse potrebno za svoje fante.

Velezaslužna markiza (Fassati)!

Pošiljam vam listič, ki ga, prosim, dodajte v pismo, če boste mogoče v teh dneh pisali Emanuelu.

Prejel sem paket gospe grofice Callori in zanj se lepo zahvaljujem. Včeraj zjutraj smo začeli devetdnevnicu maš. Povabil bom tudi dečke, da bi molili za to duhovno potrebo.

Gospa markiza, te dni smo se znašli v veliki stiski. Nekajkrat ste mi že omenili neko podporo. Če vam je prav, bom danes zvečer prišel k vam in vi boste storili, kakor veste. Lahko to imenujete dar, mesečnino ali kaj podobnega, vedno je dejanje krščanske ljubezni, ki jo sprejemam z največjo hvaležnostjo, da plačam kruh, ki so ga pojedli naši fantje.

Bog naj blagoslovi vas in vso vašo družino.

Vaše dobrodelne uglednosti vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 22. decembra 1863

Iz istega razloga je don Bosko naslovil pismo na notranje ministrstvo.

Veleugledni gospod!

Zaradi številnih dečkov, za katere je bilo naprošeno, da bi jih nemudoma sprejeli v to našo hišo, nismo mogli prositi za podporo notranjega ministrstva. Vendar pa na to nismo pozabili in so stvari potekale takole:

1. Karel Henrik Malabaila, ki je bil priporočen s pismom dne 22. septembra, oddelek 6^a, pododdelek 2^a - št. 5826 je bil dokončno sprejet 1. novembra in vključen v priučenje obrti.

2. *Janez Krstnik Benna iz Bielle, priporočen s pismom 8. oktobra, je bil sprejet 2. novembra in zaradi pomanjkljive izobrazbe poslan v ljudsko šolo.*

3. *Jožef Grassero, priporočen s pismom 13. oktobra, št. 6522, je dokončno sprejet in se njegov prihod pričakuje januarja prihodnjega leta.*

4. *Lovrenc Ferrero, priporočen s pismom novembra, ki je v zelo težkem položaju, je prav tako poklican, da vstopi v ta dom 24. decembra.*

Ob tej priložnosti bi rad ponovil, kar sem že pisal v pismu dne 22. septembra o dečku Pivetti. Mati je takrat bila dolžna 330 lir. Sedaj sta potekla še dva meseca po 15 frankov, kar bi zneslo 360 frankov.

Priložen je tudi račun za fanta Gesualda Rissolija iz Neaplja in Durazza iz Turina, ki sta premlada in zato nista mogla biti sprejeta v ta zavod. Namestil sem ju pri učitelju Migliettiju za 65 centov na dan. Ker je gospod Miglietti v denarni stiski, sem mu moral plačati vnaprej, čeprav sem tudi sam na istem.

V upanju, da mi boste še naprej pomagali pri dajanju kruha tem dečkom, ki jih imamo v zavodu več kot 700, vas prosim, da bi sporočili g. ministru za notranje zadeve, da bom vedno z največjo prizadevnostjo sprejemal zapuščene dečke, zlasti tiste, ki bi mi jih na kakršen koli način on priporočil.

Sprejmite končno najboljšo želje od vašega vdanega služabnika.

Turin, 22. decembra 1863

duh. JANEZ BOSKO

Naj za razumevanje tega pisma spomnimo, da je blizu oratorija učitelj Jakob Miglietti vodil skromen konvikt za kakih 30 dečkov, ki zaradi mladosti niso mogli biti sprejeti v zavod. Ta konvikt je imel podporo notranjega ministrstva in je z njim tesno sodeloval.

Minister je kmalu odgovoril.

NOTRANJE MINISTRSTVO, ODDELEK 6, PODODDELEK 2^A, št. 8856

Turin, 31. decembra 1863

V želji, da izpolnimo vse do sedaj še neizpolnjene obveznosti tega ministrstva za preteklo leto, sem z današnjim odlokom odredil, da naj se iz blagajne tega mesta imenovane mu zavodu plača 631 lir.

S to vsoto je zadoščeno mesečnini fanta Karla Henrika Malabaila s 150 lirami in prav tako tudi dolgu za fanta Pivetto, ki ga njegova mati ni poravnala.

Del podpore je namenjen tudi učitelju Migliettiju za mesečnino dečkov Rissolija in Durazza na osnovi računa, ki je bil izstavljen 2. tekočega meseca, čeprav ni mogoče reči, da ima ministrstvo do tega zadnjega kako posebno obveznost, ker se je samo posredno vključilo v njegov sprejem in bi moral stroške prevzeti turinski župan, ki se je za to stvar močno zavzel.

Tako je docela zadoščeno vašemu dopisu z dne 22. decembra. Naj še omenimo, da je ministrstvo pri priporočilu za sprejem Jožefa Grassera izjavilo, da bodo za vzdrževalnino

150 lir plačali dobrotniki. Če se imenovano vplačilo ni izpolnilo, se obrnite na ministrstvo, ki bo poskrbelo, da se stvar uredi v zadovoljstvo vseh strani.

Za ministra S. SPAVENTA

Toda don Bosko ni puščal nerazčiščenih vprašanj, zlasti ko je šlo za pravice njegovih podrejenih.

Velespoštovani gospod!

Gospodu Migliettiju sem sporočil vsebino pisma vaše uglednosti (z dne 28. decembra, št. 9724). Z vsoto z dne 31. decembra 1863 je plačana vzdrževalnina za dečka Durazza do 1. novembra 1863. On je to sprejel, vendar mi je pripomnil, da se je plačal samo predložen račun, ki je segal do 1. novembra 1863 in ne naprej. Zato vam ponovno pošiljam račun, ki se mi glede na delo in potrebe učitelja Migliettija, kateremu sem vnaprej plačal, ker je potreboval denar, zdi upravičen.

Ob tej priložnosti naj vam še omenim, da 2. frankov, ki jih omenjate v pismu 13. oktobra 1863 v korist fanta Jožefa Grassera, še nisem prejel. Fant je še vedno v našem zavodu.

Prav tako imam čast sporočiti vam, da je bil dokončno odpovedan sirota Dominik Giaccio iz Agnoneja (tostranski Abruzzo), ki je bil sprejet s pismom 27. septembra 1863. Ker je na poti v Turin zbolel za kozami, sploh ni prišel v zavod in je še sedaj bolan.

V zavodu imamo okoli 700 fantov, ki jih vse priporočam vaši znani naklonjenosti, istočasno pa imam čast, da se imenujem vašega vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Medtem je don Ruffino nadaljeval pisanje svoje Kronike.

»26. december. - Don Boska so njegovi kleriki in duhovniki prosili, da bi jim povedal kaj o prihodnosti. On je takole povzel svoje predvidevanje: 'Preden bomo dvakrat obhajali praznik Marije Brezmadežne, se bodo politične zadeve v Italiji uredile.' Naj povem, da je don Bosko en mesec prej v hiši Losana dejal: 'Preden se bo trikrat obhajal praznik Brezmadežne, bodo zadeve Italije urejene.' Isto je izjavil v Tortoni oktobra v navzočnosti škofa in več duhovnikov in nekaterih drugih, ki so ga vpraševali, ali naj se čas šteje od prihodnjega 8. decembra. On pa je odgovoril: 'Tri, tri.'

Don Bosko je nadaljeval: 'Vojna bo, prišla bo kuga, glad in Gospod z imenom teh bičev. Verjetno on z vsem tem razume kaj drugega kot mi. Toda to je Božja govornica.' Dodal je še, da bodo na zemlji slovesno prepevali Tebe Boga hvalimo.

Iz Astija so mu vikar in nekateri drugi poslali nekaj napovedi s prošnjo, da bi jih natisnil. Don Bosko jih je prebral in potem poslal nazaj s pripombo, da naj se varujejo in ne dajo tiskati, ker so to vse izmišljotine. Če ga ne bi poslušali, bi on napisal poročilo proti njim.«

Leta 1865 so na novo uredili položaj Benečanskega. Središče protikršćanskih sekt je bil že dalj časa Berlin. Italijanski politiki so vedeli, da je bil načrt prostozidarstva uničiti ali vsaj močno oslabiti Avstrijo. Zato so pričakovali, da bodo Benečansko in mogoče celo Rim dobili s prijateljstvom s Prusijo. Napoleon III. je zaradi svojih skrivnih razlogov poznal in odobral pogajanja med Italijo in Prusijo, ki so se začela avgusta 1865 z namenom, da bi napovedal vojno Avstriji.

Sklep teh pogajanj je dal popolnoma prav don Boskovemu predvidevanju. Kar se tiče vojne, poglejmo leto 1886, kar se tiče kuge, nam daje odgovor kolera leta 1865, 1866 in 1867. Kar se tiče lakote, je treba brati žalostna poročila v časopisih iz let 1866 in 1867. Leta 1867 so obhajali 1800-letnico mučeništva sv. Petra in Pavla v Vatikanu v navzočnosti več kot 500 škofov in zapeli himno zahvale.

Don Ruffino nadaljuje: Dne 26. decembra je na svojem domu v Lombriascu umrl 19-letni študent Teresio Robasto. Vendar to ni fant, ki ga je napovedal don Bosko.

27. december. – Zvečer je don Bosko vsem fantom rekel, da je hotel dati spomin za konec leta, vendar ne vezilo. Glej ga! Kralj iz Aten Agesilao je nekega dne šel obiskat neko šolo. Ob odhodu so ga učenci prosili, da bi jim pustil kak spomin na njegov obisk. In kralj je rekel: 'Glejte, da se naučite stvari, ki se jih ne boste kesali, ko boste v letih.'

29. december. – Komaj danes je prišla v oratorij novica o smrti fanta Alojza Preteja iz Agliana, starega dvajset let. Že nekaj časa je doma bolehal. Umrl je 5. decembra. Don Bosko je ob sporočilu skupnosti dodal: 'Je Prete tisti, za katerega sem vam napovedal smrt? Ne pravim ne da niti ne. Povem vam samo to, da dečki tukaj v hiši umirajo vedno po dva. Ne pravim, da se bo tudi tokrat tako zgodilo, trdim pa, da je do sedaj vedno bilo tako. Ko je umrl kak fant, je 10 ali 15 dni pozneje umrl še drug. Videli boste, da bo po smrti prvega 10 ali 15 ali celo 20 dni umrl še drugi.'

Jutri zvečer vam bom povedal vezilo. Prišli bodo tudi rokodelci. Rad bi bil z vami, vendar se tudi rokodelcem ne bi rad odtegnil. Ker se ne morem prepолоviti, bodo prišli sem tudi rokodelci.

Vi sprejmite za zdaj naslednje posebno vezilo: Nikdar ne postanite ošabni zato, ker kaj znate. Kolikor več kdo zna, toliko bolj se zaveda, da zna malo. Sokrat je imel navado reči: Samo to vem, da nič ne vem. Zato bodite ponižni: 1. Prepričajte se, da nič ne znate, 2. Nikdar ne uporabljajte znanja za slabo, 3. Pridobite si znanje Jezusa Kristusa. Odpuščajte prejete krivice in odpuščajte sovražnikom.

3. december. – Don Bosko je pisal svojim novim gojencem v Mirabellu:

Mojim dragim sinovom malega semenišča sv. Karla Boromejskega v Mirabellu

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa bodi vedno z vami. Amen.

Izrazi sinovske ljubezni, ki ste mi jih pokazali, ko sem imel veselo zadoščenje, da sem vas obiskal, so me spet napotili k vam v teh prazničnih in blagoslovljenih dneh. Ker pa zaradi posebnih obveznosti ne morem osebno priti, vam pišem pismo, v katerem izražam nekaj misli, ki mi jih narekuje moje očetovsko srce.

Najprej se vam zahvaljujem za vse, kar ste storili zame, za poslano pozdrave, za molitve, ki ste jih dvignili k Bogu za zveličanje moje duše. Prav tako se vam zahvaljujem za ljubezen, ki jo kažete do don Rue in do drugih predstojnikov semenišča. Odkar sem bil pri vas, sem vas večkrat v duhu obiskal in zdi se mi koristno, da vam povem, kar sem posebno pomembnega videl (v ta namen so priloženi listki za nekatere izmed vas) in kar je naredilo name na splošno pomemben vtis.

V svoje veliko zadovoljstvo sem ugotovil pogosto prejemanje zakramentov spovedi in obhajila, spodbudno vedenje v cerkvi in pri molitvi, zlasti zvečer, veliko potrpežljivost pri prenašanju nadležnih tovarišev in pri mnogih zavzetost za učenje in za premagovanje grdih navad in skušnjav. Kljub temu pa vam moram povedati, če mi dovolite, veliko stvari, ki žalostijo moje srce.

Videl sem nekatere, kako vstopajo v cerkev, ne da bi dali znamenje, da stopajo na sveti kraj, in kako neredki stalno raztreseni poslušajo pridige, ne da bi odnesli samo eno dobro misel za korist svoje duše. Mnoge druge sem videl, kako so začeli moliti in se potem izgubili, da niso na koncu niti vedeli, kaj so molili ali pa sploh niso odprli ust za molitev. Spet druge sem videl, kako so se med seboj prepirali, druge, ki se niso mogli maščevati, kako so kovali v svojem srcu maščevalne naklepe do svojih tekmecev.

Poleg teh je še veliko takih, ki bežijo pred naporom in ga imajo za težek mlinski kamen, pod katerega težo ječijo. Toda najbolj me je razžalostilo, da so med vami taki, ki skušajo vnesti med vas take pogovore, o katerih pravi sv. Pavel, da se ne bi smeli med kristjani niti imenovati. Končno je bilo med vami nekaj takih, ni jih bilo veliko, ki so nevedno prejemali svete zakramente.

To so, dragi sinovi, stvari, ki sem jih spoznal o poteku življenja v malem semenišču v Mirabellu.

Ali mogoče mislite, da vam pišem to zato, da bi vam kaj očital? Nikakor ne. Pišem zato, da vas opozorim in dobre spodbudim, da bodo še boljši, mlačne opomnim, da naj bodo bolj goreči in naj se vnamejo v ljubezni do Boga, in da tisti, ki je potreben, vstane iz svojega žalostnega stanja. Lahko bi vam pisal še marsikaj, vendar to hranim za svoj prihodnji obisk pri vas. Povedal pa vam bom, kaj gospod Bog pričakuje v tem šolskem letu, da si boste zaslužili njegov blagoslov.

1. Beg pred brezdeljem, pridnost v izpolnjevanju šolskih in verskih dolžnosti. Brezdelje je oče vseh pregreh.

2. Pogosto obhajilo. Kako veliko resnico vam v tem trenutku oznanjam. Pogosto obhajilo je mogočen steber, ki drži pokonci moralni in materialni svet, da se ne zruši v razvaline.

3. Pobožnost in pogosto zatekanje k presveti Devici Mariji. Nikdar se še ni slišalo na tem svetu, da bi se kdo z zaupanjem obrnil na to nebeško Mater in ne bi bil hitro uslišan.

Verjemite mi, dragi sinovi, da ne trdim preveč, ko pravim, da je pogosto obhajilo opora, na kateri temelji en pol sveta, pobožnost do Marije pa je druga opora, na kateri je drugi pol. Zato ponovno pravim don Rui, drugim predstojnikom, učiteljem, asistentom in vam, fantje, da naj priporočajo, izpolnjujejo, pridigajo in vztrajajo pri vsej ljubezni Jezusa Kristusa, da ne bi nikdar pozabili teh treh nasvetov, ki vam jih pošiljam za večjo Božjo slavo in zveličanje vaših duš, ki jih Jezus Kristus, ki z Bogom Očetom živi in kraljuje v edinosti s Svetim Duhom, tako zelo ljubi. Tako bodi.

Medtem ko vam zagotavljam, da vas bom vsak dan priporočal Gospodu pri sveti maši, priporočam tudi sam svojo dušo v dobrohotno pomoč vaših molitev in vam želim vse najboljše iz nebes.

Presveta Devica naj nas vse ohrani, da bomo vedno njeni. Amen.

Vaš vdani v Jezusu Kristusu duh. JANEZ BOSKO

P. S.: Ne vznemirjajte se zaradi fanta, ki je moral oditi v večnost. To je bil Alojz Prete. Toda ne pozabite, da naši fantje odhajajo vedno po dva; zato je še neki drug fant, ki hoče iti za njim v domovino blaženih.

Turin, 3. decembra 1863

Pismu je bilo priloženih petnajst lastnoročno pisanih listkov za razne asistente in posamezne fante.

Istega dne je don Bosko dal v imenu fantov, ki jih je on priporočil, pisati novoletna voščila notranjemu ministru.

On sam, ki je ta mesec pisal zahvalna pisma prijateljem in dobrotnikom, je poslal tudi pismo tistemu znancu, s katerim se je spoprijateljil leta 1858.

Turin, 3. decembra 1863

Predragi gospod Focardi Canori!

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa naj bo vedno z vami. Bodite prepričani, da vam bom poslal katerega koli prijatelja, ki bo šel v Rim, kakor sem to storil že pretekla leta. Vsak dan molim za vas, za vašo družino in vas iz vsega srca blagoslavljam.

Prinašalec tega pisma je gospod Piola, naš velik prijatelj, zelo pobožen, ki vas želi pozdraviti.

Še naprej molimo drug za drugega. Gospod je z nami. Ne bojmo se. Nebesa bodo vse poplačala. Presveta Devica naj nas vse ohrani v svojem svetem strahu. Amen.

Če boste srečali don Zaveria Bacchija, kanonika Bertinellija, monsinjorja Lentija, jih v mojem imenu pozdravite. Recite jim, da jih zelo ljubim v Gospodu in da naj molijo zame. Pozdravljam vas v Gospodu vdani prijatelj duh. JANEZ BOSKO.

P. S.: Don Rui gre dobro; pridiga, spoveduje in je ravnatelj zavoda s kakimi dvesto fanti, ki jih hoče vse narediti svete.

Resnici na ljubo fantov v Mirabellu prvo leto ni bilo dvesto. Toda število je bilo kmalu prekoračeno in se je dolga leta držalo na tej višini. To pravimo zato, da pokažemo, da don Bosko ni pretiraval, ko je pisal in govoril, kakor bi se moglo komu zdeti. On je s svojim pogledom objemal prihodnost, kakor da bi bila že tu. Videli bomo vse to v čudovitem razvoju salezijanske družbe in v presenetljivem številu gojencev, čemur smo mi priča.

Da pa ne bi bil videti prerok, je včasih za šalo pripovedoval izrek nekega ravnatelja vzgojnega zavoda: 'Imate skoraj sto gojencev? Recite, da jih imate sto in ljudje bodo mislili, da jih imate samo petdeset. Če jih imate sto, recite, da jih imate sto petdeset, in ljudje bodo mislili, da jih imate sto. In to je res.'

In sedaj končno o 31. decembru. Don Ruffino je pisal:

Don Bosko je vsem skupaj, tako študentom kakor rokodelcem dal vezilo. Začel pa je takole:

Te dni si v svetu izmenjujejo obiske in voščila. Eno leto gre h koncu in drugo se začne. To dejstvo budi v ljudeh dvoje razpoloženj. Končujemo leto, v katerem smo izgubili toliko prijateljev, in začenjamo novo, za katero ne vemo, kako se bo za nas končalo. Kdo ve, koliko prijateljev bomo izgubili! Ta čustva povzročajo vznemirjenost, ki se opaža v svetu.

To leto bodo svet pretresli veliki dogodki. Ne pravim, da bodo zadeli našo hišo, vznemirili pa bodo svet bodisi kot kuga, vojne in druge nezgode. Pa prepustimo to Gospodu.

Omejimo se na nas same. Lansko leto sem vam povedal, da ob koncu leta skoraj gotovo ne bomo več vsi živi. In tako se je tudi zgodilo. Koliko naših tovarišev je šlo v večnost! Pogosto smo zanje molili rožni venec ali Iz globočine. Isto storimo tudi sedaj na začetku leta 64. Mnogih izmed nas leta 1865 ne bo več.

Za kaj naj vas na začetku tega leta prosim? Kaj naj vam obljubim in kaj naj vam svetujem? Kar se tiče moje prošnje, ne more biti drugo kot to, kar je program te hiše in je napisan v moji sobi: Daj mi duše, drugo vzemi! Jaz si želim samo vaših duš, jaz si ne želim drugega kot vaše duhovno dobro.

Kaj naj vam obljubim? Obljubljam in dajem vse, kar sem in kar imam. Za vas razmišljam, za vas delam, živim za vas in sem pripravljen za vas dati tudi življenje.

Kaj naj vam svetujem? Dobro me poslušajte in me skušajte razumeti. Predstavite si velikansko kroglo, ki je na obeh polih oprta na dva stebra. Na enem stebru je napisano Regina mundi (Kraljica sveta) in na drugem Panis vitae (Kruh življenja). Toda bodite pozorni, da je pol, ki se naslanja na steber Regina mundi, ločen od nje, medtem ko je drugi navezan na steber Panis vitae. Na tej krogli hodijo mnogi ljudje v vseh smereh. Toda tisti, ki so blizu obeh stebrov, so obsijani z močno lučjo, medtem ko drugi, oddaljeni od njiju, so v temni senci. Sedaj bi pa rad videl, da bi mi kdo razložil, kaj to pomeni. Naj mi to razloži npr. ta in ta! Po nekaj neustreznih in nejasnih odgovorih je don Bosko nadaljeval:

Krogla predstavlja svet. En steber je presveta Devica Marija in drugi presveti Zakrament. Ta dva stebra v resnici držita pokonci svet, kajti če ne bi bilo presvete Device Marije

in presvetega Zakramenta, bi bilo že zdavnaj konec našega sveta. Ljudje pa nočejo hoditi v svetlobi, to je po poti, ki vodi v nebesa. Zato je potrebno, da se približajo tema dvema stebroma ali vsaj enemu. Tisti pa, ki se oddaljijo od njiju, hodijo v temi in smrtni senci. To je tisto, kar vam priporočam, da bi delali in da bi pokazali s svojim zgledom, s svojimi nasveti, s svojimi pridigami drugim. Ko vam priporočam pobožnost do presvetega Zakramenta, mislim na pogosto sveto obhajilo, na obiske v cerkvi, navzočnost pri sveti maši, vzdihljaje itn.

Če naj vam svetujem kaj, česar se izogibajte, je to brezdelje.

Želim vam, da bi vedno mislili na svoje duše.

Duhovnikom, klerikom in vsem asistentom priporočam gorečnost, potrpežljivost.

Vprašali so ga, kaj pomeni, da je krogla na eni strani pripeta na steber, na drugi pa ločena od njega. Odgovoril je, da en steber drži svet pokonci v lastni moči, na drugega pa se svet samo opira.

Nekateri so želeli, da bi kakor prejšnja leta vsakemu posebej dal vezilo. Don Bosko je odgovoril da ne, ker, tako je dejal, želim, da mi pomagate uresničiti tisto, kar sem vam dal na splošno.

Tako se je končalo leto 1863. Čeprav don Bosko ni kakor prejšnja leta dal vsakemu posebej vezila, so mu fantje izročali svoja, napisana na listu papirja, in jih je sprejemal z velikim zadovoljstvom. Ohranilo se nam je samo vezilo Cezarja Chia-le. Ta mu je pomagal pri pisanju Katoliškega branja. Ne gre za opomin, temveč za odobravanje vedenjskega pravila, ki se ga je držal don Bosko. Glasilo se je pa:

Rad vprašuj in molče poslušaj besede svetih mož; tudi pregovorov starih ne preziraj, ker jih ne pripovedujejo zaman (*Hoja za Kristusom*, I. knj. 5. pogl.).

58.

POGLAVJE

1864 – Število članov salezijanske družbe – Prvi dan novega leta – Navdušenje dečkov za učenje – KATOLIŠKO BRANJE: L'UNITÀ CATTOLICA – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju, da bi od kapitularnega vikarja dobil priporočilo za salezijansko družbo – Sprejem novih članov – Zavidanja vredna smrt Frančka Besucca – Splošna konferenca: orel in vol – Besuccov pogreb – Don Bosko zasebno napove, da bodo v prihodnjih treh mesecih umrli trije fantje

NA ZAČETKU LETA 1864 je salezijanska družba štela 64 članov. K članom iz prejšnjega leta se je pridružilo 8 klerikov, 9 študentov, 4 pomočniki. En duhovnik in šest klerikov je naredilo začasne zaobljube. Duhovnikov je bilo devet.

Novo leto je moralo biti za to skupino salezijancev in njihovih fantov kakor vedno leto učenja in dela v smislu duha, ki jim ga je navdihnil don Bosko. Kronika nam tukaj pravi: »1. januar, petek, 1864 – Šola dopoldne in popoldne. Popoldne lectio brevis (kratka šolska ura), ki se končuje ob pol štirih. Ob četrtna osem blagoslov s predhodnim kratkim duhovnim branjem. To je urnik vseh odpravljenih praznikov.«

Zdi se, da bi moral biti prvi dan leta zelo slovesen. Toda predhodni prazniki in prazniki, ki naj bi jih obhajali v bližnji prihodnosti, so zaradi dolgih razvedril nemalo raztresali gojence. Zato so najbolj zavzeti učenci prosili profesorje, da bi jim dali nove naloge, ker so šolske obveznosti že opravili. Poleg tega so jim na njihovo željo ob prazničnih dneh dodali še eno uro učilnice pred skupno mašo. Čas vstajanja ob pol osmih je bil vrsto let namenjen samo osebni negi in urejanju obleke in možnosti spovedi v cerkvi. Gojenci so smeli iti k spovedi tudi v času učilnice.

O tem navdušenju za učenje nam poroča kronika. »Zaradi izredno ostre zime tega leta so odpadle pevske vaje. Pa ne samo zaradi mraza, temveč tudi zaradi pomanjkanja plina. Nikakor pa ni pojenjalo navdušenje za učenje. Don Bosko je tistim, ki so želeli in prosili, da bi smeli vstati bolj zgodaj in se učiti, navadno dovolil, vendar ne pred četrto uro. Ko so 4. februarja morali kleriki iti na izpit v semenišče, so fantje šli na sprehod. Ker pa leto prej na ta dan ni bilo sprehoda, je to vzbudilo nezadovoljstvo, ker so se tudi gojenci morali pripravljati na izpite.«

Don Boskov zgled je bil fantom velika spodbuda za izpolnjevanje dolžnosti. Zanj je bil vsak trenutek zaklad. V tistih dneh je don Bosko odpravljal Katoliško branje za mesec januar in februar. Naslovi se glasijo: O oblasti rimskega papeža. Katehetska poučitev izpod peresa duhovnika Lovrenca Gastaldija, teologa, častnega kanonika in kolegiata pri presveti Trojici.

L'Unità Cattolica je 1. marca zelo pohvalila ta zvezek.

Januarski in februarski zvezek Katoliškega branja, ki jih izdaja gospod don Bosko, prinaša dragocen prispevek pod naslovom O oblasti rimskega papeža, ki kratko, jasno in natančno prikazuje glavne značilnosti papeževe oblasti tako glede verskega nauka kakor tudi v političnih zadevah. Ko smo povedali, da je avtor tega dela teolog in kanonik Lovrenc Gastaldi, so naši bralci takoj vedeli, da v današnjih časih niso mogli izbrati pripravnejšega peresa, bodisi za obravnavo te snovi kakor tudi za način pisanja, da bodo mogli vsi imeti od tega največjo korist. Učeni in razgledani pisatelj imenuje svoj spis katehetsko poučitev, pisano v obliki dvogovora, ki to tako suhoparno snov dela bolj zanimivo in dostopno krščanskemu ljudstvu. Kanonik Gastaldi si je postavil za cilj poučitev ljudstva, vendar to ne pomeni samo nevednega ljudstva, temveč tudi izobražene kroge in ljudi znanosti. Devet desetih bralcev, ki se imajo za izobražene, bo našlo zase v knjižici čisto nove stvari. Radi bi omenili zlasti IX. poglavje z naslovom Rimski papež ima od Jezusa Kristusa pravico, da nadzoruje politični položaj kristjanov. V njem avtor dokazuje, da je Cerkev ne samo učiteljica morale, temveč tudi politike. Naj še dodamo, da bodo v sočno pisani knjigi tudi pridigarji našli odlično pripravljene teme za ljudstvo, tako zelo potrebne za današnji čas.

Don Bosko je medtem prejel priporočilno pismo škofa iz Acquijs in je pričakoval, da bo tudi kapitularni vikar v Turinu izdal podobno izjavo in priporočilo za salezijansko družbo. Toda do tedaj ni dobil drugo kot samo obljubo. Zato pisal je kanoniku Vogliottiju, rektorju semenišča in škofijskemu provikarju.

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Na osnovi vaše ustne privolitve za izdajo priporočila v korist Družbe sv. Frančiška Saleškega se priporočam vaši dobrohotnosti, da bi v sodelovanju z gospodom generalnim vikarjem hoteli zadostiti tej moji želji, da ne bi mogoče moja smrt preprečila mojih načrtov.

Ker mi je vladajoči papež Pij IX. sam dal pobudo in osnutek družbe, menim, da bo pravilnik naletel pri njem na dobrohoten sprejem. Če bi predvideli kako težavo od strani

imenovanega generalnega vikarja, bi vas prosil, da bi mi stvar nakazali z namenom, da bi se znal pravilno ravnati. Zelo si namreč želim, da bi ta pravilnik v tej ali drugačni obliki bil potrjen, bodisi od škofa ordinarija ali od papeža.

Poln globokega spoštovanja imam čast se izreči, da ostajam vaše uglednosti vdan služabnik duh. JANEZ BOSKO.

Turin, 6. januarja 1864

Želel je končati vse to prizadevanje tudi zaradi vedno bolj naraščajočega števila fantov, ki so hoteli vstopiti v družbo in obleči obleko te ustanove.

Iz zapisnikov kapitlja posnemamo:

Dne 8. januarja 1864 so bili sprejeti v Družbo sv. Frančiška Saleškega Julij Barberis, Mihael Bertinetti, Janez Krstnik Bertocchio, Vilhelm Garelli, Alfonz Finocchio, Frančišek Lambruschini, Simon Lupotto, Jožef Manassero, Lovrenc Marengo, Frančišek Paglia, Alojzij Rostagno, Dominik Vota.

Medtem se je uresničila don Boskova napoved z dne 29. decembra po smrti Preteja: Sedaj glejmo, ali bo po smrti enega po 1., 15 ali celo 2. dneh umrl še drug.

Franček Besucco se iz ljubezni do pokore od začetka mrzlega letnega časa v postelji ni zadosti pokrival in si s tem nakopal katarni pritisk krvi na želodec. Zbolel je 3. januarja. Bolezen je trajala samo šest dni, bila pa je zanj izredna vaja, za njegove sošolce pa zgled potrpežljivosti in krščanske vdanosti v Božjo voljo. Bolezen ga je ovirala pri dihanju in mu povzročala stalen in hud glavobol. Nobena zdravniška pomoč in še tako prizadevna strežba nista mogli olajšati zla.

Bili smo komaj v četrtem dnevu bolezn, ko je zdravnik začel dvomiti o življenjski sposobnosti našega bolnika. Don Bosko mu je začel govoriti o zadnjem trenutku življenja. Dejal je:

– Dragi moj Besucco, bi rad šel v nebesa?

– Lahko si mislite, kako zelo bi me veselilo iti v nebesa. Toda nebesa si je treba zaslužiti.

– Pomisli, če bi lahko izbral med iti v nebesi in ozdravljenjem. Kaj bi si izbral?

– To sta dve različni stvari: živeti za Gospoda ali umreti in iti h Gospodu. Prva možnost mi ugaja, druga pa me navdušuje. Toda kdo more zagotoviti, da bom šel v nebesa, potem ko sem storil toliko grehov?

– Ko ti dajem ta predlog, pomeni, da sem prepričan, da boš šel v nebesa. Sicer pa, če bi moral iti kam drugam, ne bi hotel, da bi nas zapustil.

– Kako si bom zaslužil nebesa?

- Nebesa si boš zaslužil s trpljenjem in smrtjo našega Gospoda Jezusa Kristusa.
- Bom torej šel v nebesa?
- Gotovo in brez dvoma, seveda če je to Gospodu po volji.

Tedaj je Besucco pogledal vse navzoče, si pomel roke in dejal poln veselja: »Pogodba je sklenjena, nebesa in nič drugega. V nebesa in nikamor drugam. Ne govorite mi o ničemer drugem kot samo o nebesih.«

Don Bosko je nadaljeval: »Zadovoljen sem, da se tako veseliš nebes, vendar želim, da si pripravljen izpolniti Božjo voljo.«

Besucco je don Bosku segel v besedo: »Da, da, sveta Božja volja naj se zgodi tako v nebesih kakor na zemlji.«

Don Bosko je zapisal, da je popoldne petega dne na njegovo vprašanje, ali ima komu kaj priporočiti, odgovoril:

- Oh da, recite vsem, naj molijo zame, da bo čas mojih vic čim krajši.
- Kaj naj sporočim tvojim tovarišem?
- Recite jim, da naj se varujejo pohujšanja in da naj vedno dobro opravljajo spovedi.

– In klerikom?

– Povejte jim, da naj dajejo dober zgled fantom in si prizadevajo, da jim bodo vedno dajali dobre nasvete, in to v vsakem času.

– In predstojnikom?

– Recite jim, da se jim zahvaljujem za dobroto, ki so mi jo izkazovali, da naj se še naprej trudijo reševati duše in da bom, ko bom v nebesih, molil zanje pri Bogu.

– In kaj boš povedal meni?

Ob tem vprašanju se je močno raznežil, me pogledal z odločnim pogledom in dejal: »Vas pa prosim, da bi mi pomagali rešiti dušo. Že dolgo prosim Gospoda, da bi mi naklonil milost, da bi umrl v vašem varstvu. Prosim vas, da bi mi izkazali to dejanje krščanske ljubezni in mi stali ob strani v zadnjih trenutkih mojega življenja.«

Obljubil sem mu, da ga ne bom zapustil, pa naj ozdravi ali ostane bolan, zlasti pa, če bi moral umreti. Tedaj je postal zelo vesel in ni mislil več na drugo kot na prejem svete popotnice.

Po obhajilu je molil in se zahvaljeval. Ko so ga vprašali, ali še kaj potrebuje, je odgovoril samo: molimo. Po precej dolgi zahvali je poklical k sebi vse navzoče in jih prosil, da naj mu več ne govorijo o ničemer drugem kot o nebesih.

Ko sem ga videl tako mirnega, sem ga vprašal, nadaljuje don Bosko, ali ima kako naročilo za svojega župnika in dekana. Pri tem vprašanju se je vznemiril. »Moj gospod župnik, je odgovoril, mi je storil veliko dobrega. Storil je, kar je mogel za moje zveličanje. Sporočite mu, da nisem nikoli pozabil njegovih pri-

poročil. Ne bom imel več sreče, da bi ga videl na tem svetu, šel bom v nebesa in prosil presveto Devico, da bi mu pomagala ohraniti dobre vse moje prijatelje, da ga bom tako nekoč videl skupaj z vsemi njegovimi župljani v nebesih.« Ko je to izgovoril, ga je prevzela ganjenost in je prekinil pogovor.

Po kratkem počitku sem ga vprašal, ali si mogoče želi videti svoje starše. 'Ne morem jih več videti,' je odgovoril, ker so daleč od tod, so revni in si ne morejo plačati potovanja. Poleg tega je moj oče zdoma in opravlja daleč od tod svojo obrt. Sporočite jim, da umiram vdan, zadovoljen in vesel. Naj molijo zame, jaz upam, da bom šel v nebesa in tam čakal na vse. Moji materi ...« tukaj je prekinil svoj govor.

Kako uro pozneje sem ga vprašal: »Imaš mogoče kako sporočilo za svojo mater?«

»Recite ji, da je Bog uslišal njeno molitev. Ona mi je večkrat dejala: 'Dragi Franček, želim ti, da bi dolgo let živel na tem svetu, toda rajši vidim, da umreš tisočkrat, kot da bi videla, da si zaradi greha postal Božji sovražnik.' Upam, da so mi bili grehi odpuščeni, upam, da sem Božji prijatelj in da bom večno užival nebesa. O moj Bog, blagoslovi mojo mater in daj ji pogum, da bo vdano sprejela sporočilo o moji smrti. Stori, da jo bom z vso svojo družino videl v nebesih, kjer bomo vsi srečni v tvoji slavi.«

Hotel je še govoriti, toda jaz sem mu ukazal, naj molči, da si bo še malo odpočil. Na večer osmega dne se mu je stanje poslabšalo in sklenili smo, da mu podelimo sveto bolniško maziljenje. Ko smo ga vprašali, ali želi prejeti ta zakrament, je odgovoril: »Da, iz vsega srca.«

– Imáš mogoče kako stvar, ki bi ti težila vest?

– Oh, da, imam.

– Kaj je to? Hočeš to povedati pri spovedi ali zunaj spovedi?

– Vedno sem v svojem življenju mislil na eno stvar. Vendar si ne bi mogel predstavljati, da bi mi na smrtni postelji povzročala toliko žalosti.

– Kaj je torej tisto, kar ti povzroča toliko žalost?

– Čutim veliko žalost zato, ker v svojem življenju nisem tako zelo ljubil Gospoda, kakor si zasluži.

– Bodi miren glede tega, ker na tem svetu ne bomo mogli nikdar tako zelo ljubiti Boga, kakor si zasluži. Na tem svetu storimo, kar moremo, toda v drugem življenju v nebesih ga bomo ljubili, kakor si zasluži. Tam ga bomo videli, kakršen je sam v sebi, tam bomo okušali njegovo dobroto, njegovo veličastvo in njegovo ljubezen. Blagor tebi, da boš v kratkem imel to neizrekljivo srečo. Sedaj se pripravi, da boš prejel sveto maziljenje bolnikov, ki odpravlja posledice grehov in nam vrača tudi telesno zdravje, če je to v korist naši duši.

Ko je prejemal poslednje maziljenje, je želel sam moliti kesanje in vse molitve, ki spremljajo ta zakrament, in vzkliknil pri maziljenju posameznega uda. Končno je bil tako utrujen in je imel srčni utrip tako slaboten, da so mislili, da je prišla zadnja ura. Malo pozneje si je malo opomogel in povedal don Bosku naslednje: Veliko sem prosil preblaženo Devico, da bi umrl na njej posvečen dan, in upam, da bom uslišan.

Deveti januar, sobota, je bil zadnji dan dragega Besucca. Ves dan je popolnoma ohranil vse čute in zavest.

Nekako ob pol enajstih zvečer se je zdelo, da mu preostaja le še nekaj minut življenja. Tedaj je izpod odeje iztegnil roke in jih dvignil visoko nad vse. Don Bosko mu jih je ponovno položil na posteljo. Toda on se je osvobodil in jih smehljaje se spet dvignil ter pri tem imel oči uprte v neki predmet, ki mu je silno všeč. Misleč, da si želi križ, mu ga je don Bosko položil v roke. On ga je vzel, poljubil in položil na posteljo, nato pa spet z veseljem zagonom dvignil roke. V tistem trenutku se mu je obraz spremenil. Postal je rdečkast in ljub kakor takrat, ko je bil še zdrav. Z obraza mu je žarela lepota in tak žar luči, da je po moči presegel svetlobo vse luči v bolniški sobi.

Vsi navzoči, po številu deset, so se ne samo prestrašili, temveč bili tudi presenečeni in čisto iz sebe. Vsi so v globoki tišini gledali Besuccu v obraz.

Toda začudenje je še bolj naraslo, ko je bolnik malo dvignil glavo, stegnil roke, kolikor je mogel, kakor da bi prijateljski osebi stiskal roke v pozdrav, in začel veselo z zvenečim glasom prepevati Častite Marijo, krščanski jeziki.

Po več naporih, da bi se dvignil v postelji, kar mu je delno uspelo, je sklenil roke k pobožni molitvi in spet začel prepevati O Jezus, ki goriš od ljubezni, naj bi te ne bil nikoli razžalil. Zdelo se je, kot bi bolnik postal angel z drugimi angeli v nebesih.

Besucco je nadaljeval svoje petje, vendar je prekinjal svoj spev kakor kdo, ki odgovarja na ljubezniva vprašanja. Luč na obrazu je ugasnila in lice je postalo kakor prej. Sedaj so prišle do izraza druge luči in bolnik ni več dajal znamenja življenja. Ko se je zavedel, da več ne molijo in mu ne narekujejo pobožnih vzdihljajev, se je obrnil k don Bosku in dejal: »Pomagajte mi, molimo!«

Bilo je ob enajstih, ko je hotel nekaj povedati, vendar ni mogel. Rekel je samo: Križ. S tem je prosil za blagoslov s križem, ki je bil obdarovan s popolnim odpustkom v trenutku smrti, kakor si ga je kot posebno milost želel tolikokrat v življenju.

Ko mu je don Alasonatti dal ta zadnji blagoslov, je začel moliti Odidi duša in vsi so kleče pritegnili tej molitvi. Ob četrtna dvanajst je Besucco pogledal don Boska v obraz, se skušal nasmehniti kakor v slovo, dvignil oči proti nebu, kot

bi hotel povedati, da odhaja. Nekaj trenutkov pozneje je duša zapustila telo in odletela, kakor vsi upamo, v večno slavo.

Ne moremo opisati žalosti in žalovanja, ki ju je ta izguba vzbudila zaradi smrti tako ljubljenega tovariša. Takoj so začeli goreče moliti še okoli njegove postelje. Ko se je zdanilo, so se vsi dečki zbrali v cerkvi in prosili za pokoj njegove duše. Bila je nedelja in vsa obhajila, rožni venci, maša in pobožne vaje prazničnega dne so bile namenjene Bogu za večni mir dobrega Frančka.

Sošolci so med odmorom prihajali kropit truplo in vsem se je zdel kakor angel. Izraz obraza je postal tako ljubeč in lice tako rdeče, da se je zdelo, kot da bi bil živ. Vsi so kar tekmovali, kdo bo dobil kak predmet, ki je bil Besuccova last, da bi ga ohranil za dragocen spomin.

Don Bosko je po večernih molitvah govoril o Besuccovih krepostih in s solzami v očeh pripovedoval njegove zadnje besede »Umiram z žalostjo v srcu, da nisem ljubil Boga, kakor si zasluži«. Nemogoče je opisati vtis, ki so ga te besede naredile na fante.

Ko so se fantje odpravili spat vsak v svojo spalnico, je don Bosko, kakor pravi Kronika, imel splošno konferenco članom Družbe sv. Frančiška Saleškega in prebral člen o namenu družbe ter zatem lepo govoril o vezi ljubezni, ki mora družiti sobrate. Povedal je priliko o Ezekielovem vozu, ki sta ga skupaj vlekla orel in vol, in pokazal, kako naj se tisti, ki ima živahen temperament, da bi kar letal, malo ustavi in pomaga počasnemu flegmatičnemu tovarišu vleči voz. Tisti pa, ki ima počasen in hladen temperament, naj se predrami in se skuša malo bolj potruditi. Drug drugega naj prenašata in si pomagata. Govoril je tudi o ljubezni tistih, ki ukazujejo, in tistih, ki se pokoravajo, in o spoštovanju enih do drugih.

V ponedeljek 11. januarja so opravili mašo zadušnico za Besuccom in veliko njegovih tovarišev je darovalo zanj sveto obhajilo. Po končani pogrebni slovesnosti so sošolci spremili truplo k župnijski cerkvi in od tod na pokopališče. Grob, ki je sprejel drago truplo, je nosil številko 147 in je v kvadratu proti vzhodu.

Ko so se vrnili iz pobožne službe, je don Bosko nekaterim fantom zasebno dejal, da bo v tem mesecu v oratoriju umrl še en rokodelec in v teku treh mesecev še druga dva fanta.

59.

POGLAVJE

Don Bosko kljub bolezni dela naprej – Don Boskovi večerni govori: eden izmed fantov bo šel v nebesa, še preden se bo končal pust; lenuh, ki zavida usodo govedi na paši; hude posledice majhnih napak; zapoved medsebojne ljubezni; posnemajmo čebele, da si pridobimo zasluge – Don Boskovo srce – Ne dovoli si izjeme pri hrani in priznava potrebe drugih – Don Bosko zboli zaradi neprebavljive hrane – Kraljevi šolski nadzornik in nove težave za zavod v Mirabellu – Don Rua prosi don Boska za nasvet; odgovor po don Ruffinu – Ponovno don Boskovo pismo don Rui: upa, da bo prišel v Mirabello pred sredino posta

DON BOSKO JE BIL DO SKRAJNOSTI IZMUČEN. Bljuval je kri in le s težavo požiral hrano. Kljub temu je bil vedno dobre volje, ni opuščal spovedovanja, zlasti še zato, ker je zaradi njegovih napovedi prihajalo k njemu k spovedi vedno več ljudi. Ob večerih je nadaljeval svoje očetovske opomine.

»11. januarja, pravi kronika, je don Bosko po Besuccovem pogrebu govoril fantom po večernih molitvah in dejal: 'Besucco je odnesel s seboj vse dobro, ki smo ga mogli zbrati. Sedaj moramo pripraviti zalogo dobrega za druge. Rekli boste, ali bo moral umreti še kdo drug? Da, tu je še nekdo, ki bi rad odšel končat pust v nebesa. Nekaterim ne ugaja, da govorim o teh stvareh in bi radi videli, da bi to povedal samo tistemu, ki bo pač moral oditi; tako bi se tisti pripravil, drugi pa bi živeli v miru. Nikakor ne. Ne bi opravil svoje naloge, če bi zamolčal te stvari. Večkrat vem, da bo kateri moral umreti, vendar ne vem, kdo je. Drugič spet vem, kdo bo umrl, pa ni pametno, da bi povedal.«

Don Bosko je tega meseca imel še več nagovorov fantom. Kronika nam jih je nekaj ohranila, vendar brez oznake dneva.

I.

V Turinu je bil neki učitelj, ki je vzgajal nekaj fantov. Nekega dne jih je popeljal na sprehod. Na cesti so naleteli na čredo živali, ki jih je pastir vodil na pašo. Eden izmed dečkov je pozorno pogledal živali in potem rekel svojim tovarišem: 'Tem živalim vsaj ni treba hoditi v šolo, pisati nalog in se učiti. Gorje nam, če ne bi opravljali svojih dolžnosti. Šola je zares prava muka,' je še nadalje tožil, kakor da bi bila usoda tistih živali lepša od njegove. Ta, ki je govoril na tak način, še živi, je odrasel človek, dobil je zaposlitev v Turinu, vendar samo zato, ker je bogat. Sicer pa v svoji službi dela take napake, da bi moral sam pred seboj zardevati, medtem ko se mu vsi smejijo.

Hotel sem vam povedati ta dogodek, da bi se tudi vi smejali, zlasti pa še zato, da bi uvideli, kam pripelje mladega človeka odpor do discipline, ki mu vendar pomaga, da si pridobi potrebno spoznanje za izpolnjevanje dolžnosti v poklicu, ki mu ga je določil Gospod. Vendar vas vprašujem, ali besede, ki jih je izrekel tisti fant, ne veljajo tudi za katerega izmed vas. Ali ni mogoče tudi med našimi fanti kdo, ki se le s težavo uklanja disciplini in je le nerad v oratoriju? Upam, da ne. Vem, da imate vsi zelo radi red in svoje dolžnosti. Toda če bi bil kak tak med vami, potem bi si zares zaslužil, da bi ga odpeljali na pašo namesto v šolo. Zato pridno izrabljajte čas, da boste zadovoljni ob smrtni uri in boste lahko vedno hodili z visoko dvignjeno glavo, da boste spoštovani in upoštevani v družbi. Častite Boga s svojim obnašanjem in bodite v tolažbo svojim staršem in vašim predstojnikom. Len, nereden in neurejen fant bo vedno nesrečen, bo v breme svojim staršem ter v nadlego svojim predstojnikom in končno še samemu sebi.

II.

Rad bi, da bi mi dali dovoljenje, vendar mi ga morate dati vsi, od prvega do zadnjega. Se pravi, da mi dovolite, da bom vaš frizer in vam vsem ostrigel lase. Frizer ni zadosti spreten, zato prepustite meni, da vas ostrigram. Če vas ne bi ostrigel, bi vam lasje tako zelo zrasli, da jih ne bi mogli več striči, ker bi spleteni naredili kito, s katero bi vas lahko kdo potegnil v prepad. Saj se spominjate, kako so Rimljani odvzeli Kartazanom orožje, kako so porezali dolge lase svojim ženskam, jih spletli in iz njih naredili tetive za loke. Jaz seveda nočem, da bi vaši lasje postali vrvi. Vprašali me boste, kaj naj vse to pomeni? To pomeni: tudi duša ima svoje lase, kakor pravi sv. Terezija, ki postanejo, če jih pustimo, da rastejo, vrvi. Te vrvi duše so napake, ki jih ima vsak. Od začetka so kratke in tanke kot las, toda če jih ne porežemo, ko začnejo rasti, postanejo v kratkem močne in dolge, tako da bo hudič iz njih spletel vrvi, s katerimi vas bo potegnil v pogubo. Te napake, te slabe navade je mogoče od začetka z lahkoto porezati, toda če se razvijajo naprej v navade, poženejo globoke korenine, postanejo vrvi, in kdo lahko s škarjami prereže debelo vrv? Tako se komu zahoče, da bi kadil, in skrivaj kadi. To je majhen las, ki pa raste. Če me bo poslušal in se dal prepričati, da je to škodljivo, če opusti to muho, glejte, las je prerezan. Če pa nadaljuje, se skriva pred predstojniki, se umakne v skrit kraj in se navadi na izmikanje, bo prišel dan, ko bo srečal kakega hudiča, in že bo tukaj vrv njegove pogube. Pri tem pa niti ne govorimo o škodi, ki jo bo utrpelo njegovo

zdravje. Kakemu drugemu tekne pijača. Vedno ima zalogo v svojem kovčku in od časa do časa popije kak kozarček. Spet las. Če se da pregovoriti tistemu, ki ga ima rad, se bo prepričal, da si s tem razvneha kri in da taka pijača ni za lepo vzgojene mlade ljudi. To je odrezan las. Če pa hoče kljub opominom nadaljevati svoje početje, bo nered, kri se bo vnela, mogoče bo celo na pol pijan, vzbudile se bodo skušnjave, popustil bo in s tem je na delu že vrv. Kak drug je vesel, če ima ob vsakem času na voljo zadosti jedače, klobas, sadja, sira. Skrbi, da je vedno dobro založen, in če mu zmanjka, piše domov, da mu pošljejo. To je las. Če uboga predstojnika, ki mu svetuje, da naj je ob določenem času in s pravo mero, se ne bo preobjedel in ne bo zbolel. Če pa se da teku premagati, se ne more s polnim želodcem učiti, počasi opusti učenje, se prepušča lenuharjenju, brezdeltu, ki je oče vseh grdobij, in že je tu vrv. Mogoče se kdo ozira na druge glede spodobnega obnašanja v cerkvi, glede pokrižanja, glede pogostosti prejemanja zakramentov. Revček! Če se ne boš spremenil, vedi, da Bog dobro pozna notranje razpoloženje tvoje duše, potem pa, da te bo ozir na ljudi prisilil, da ne boš več hodil k maši in se ne boš postil, ko boš zunaj oratorija, in sedaj vidiš svojo vrv in še kakšno vrv! In tako naprej še za druge primere. Začenja se z majhnimi stvarmi in se končuje z velikimi. Začenja se z lažjo in končuje z obrekovanjem tovarišev, ko človek ne ve več, kako bi se izgovoril. Las nepokorščine se končuje z vrvjo slabih pogovorov. Skušajte se z dobro voljo rešiti svojih majhnih pregreškov. Dajte mi, da vam ostrizem te kratke lase, in hudiču se ne bo posrečilo, da bi vas potegnil za seboj in se vas polastil.

III.

Danes vam bom povedal samo eno besedo in vam potem dal prosto. Spominjajte se nasveta sv. Janeza Evangelista njegovim učencem: ljubite se med seboj. Ta ljubezen ni samo navaden nasvet, temveč ukaz in zato tisti, ki ga ne izpolnjuje, greši. Zato naj med vami nikdar ne nastanejo prepiri, pretepi, zavist, maščevanje, sramotenje, hudobije. Delajte dobro drug drugemu in s tem dokažite, da se imate radi kakor bratje.

Oh, kako lepo nebeško bivališče bi bila naša hiša, koliko dejanj kreposti bi občudovali angeli, koliko blagoslovov več bi Gospod poslal nad naše glave, kako zelo bi bila zadovoljna presveta mati Božja Marija, če bi se vsi potrudili, da bi se med seboj prenašali, si pomagali, si odpuščali in bi vedno in povsod zmagovala krščanska ljubezen. Oh, če bi se vsi potrudili, da bi posnemali Besucca in Magoneja s tem, da bi skušali povečati v drugih ljubezen do Boga in neprevidnežem pomagati, da bi opustili greh. Vsi lahko preprečujejo grde pogovore kakega tovariša, kakor je to storil Savio, vsi lahko z lepimi besedami pomirijo razgrete duhove tistih, ki bi se radi prepirali in delali zdrahe. Zakaj ne postanete dobri prijatelji kakega izmed najbolj vihravih tovarišev zato, da bi ga pripeljali k spovedi, ga povabili na obisk Najsvetejšega? Prav ta ljubezen je naredila Savia in Besucca tako zelo priljubljena. Ko sta se zavzela za kakega tovariša, ki sta ga želela pripeljati h Gospodu, sta mu razlagala snov, ki je v šoli ni dobro razumel, drugič sta mu posodila rokavice, ko sta videla, da zaradi mraza ne more pisati, potem sta mu med odmorom položila svoj plašč na ramena, ko sta ga videla, da se je tresel od mraza, pa spet podarila kakemu drugemu jabolko, ko sta videla, da je samo suh kruh, ali mu

dala oreh, ko sta ga videla žalostnega. To so stvari, ki stanejo malo, včasih celo nič, pa vendar preprečujejo prepire, storijo, da sprejemajo nasvete, preprečijo negodovanje in pripravijo izpolnjevanje dolžnosti. To so majhne stvari, toda z njimi se je marsikateri fant rešil, medtem ko bi se sicer izgubil. To so majhne stvari, toda kako zelo razodevajo plemenito, velikodušno, da, sveto dušo! Če bi vsi posnemali Savia in Besucca, kako lepo nebeško bivališče bi bila naša hiša. Tedaj bi vas gotovo vse naredil svete in to je moja edina želja.

IV.

Rad bi, da bi se naučili delati med, kakor ga delajo čebele. Ali veste, kako čebele delajo med? Zlasti na dva načina: 1. Nikdar nobena ne dela sama, temveč se pokoravajo kraljici in delajo po njenih navodilih, in potem se trudijo, da si pomagajo med seboj. 2. Potem zbirajo od tu in tam cvetlični nektar. Toda pazite, nikdar ne zbirajo vsega, kar jim pride pod noge, temveč letajo od ene cvetlice do druge in vzamejo samo tisto, iz česar lahko naredijo med.

Poglejmo sedaj, kako moremo to prenesti na naše življenje. Med je vse dobro, ki ga delate s pobožnimi vajami, učenjem, veseljem, ker te tri stvari vam bodo dale obilno zadoščenje in so sladke kakor med. Pri tem pa morate posnemati čebele. Najprej morate ubogati kraljico, se pravi pravilnik in predstojnike. Brez pokorščine nastanejo neredi in nezadovoljstvo, tako da ne moremo nič več storiti kaj koristnega. Temu cilju koristi tudi, da smo vedno skupaj, tako lahko delamo med veselja, učenja in pobožnosti. To je korist, ki jo imate od tega, da ste v oratoriju. Ko nas je veliko skupaj, množi veselje vaših odmorov, preganja slabo voljo, ki bi se rada polastila vašega srca, vam služi za spodbudo, ko ste priče napredka drugih, eden podaja drugemu svoja spoznanja in ideje ter se tako učite drug od drugega. Če smo z mnogimi, ki se trudijo za dobro, nas to nujno vleče za seboj, ne da bi se tega zavedali. Čebele morate posnemati še v tem, da iščete samo dobro in pustite pri miru slabo. Vsak naj v obnašanju svojih tovarišev skuša odkriti, kar je dobrega, in jih posnemati. Od koga se bomo naučili biti ponižni in ne toliko govoriti o samem sebi. Če je kateri prvi v razredu, se od njega naučimo izpolnjevati natančno svoje dolžnosti. Če vidim, da je kak tovariš pobožen v cerkvi, ga bom skušal posnemati. Tako pride v enem do izraza ljubeznivost, v drugem premagovanje, v enem velika zadržanost v govorjenju, v drugem odkritosrčnost, ki nikdar ne zataji resnice, in tako naprej.

Vsak naj odločno reče: tudi jaz si hočem pridobiti to ali ono krepost.

Med pa lahko nabiramo še na drug način. Vzemite si zvežček in si zapisujte svoje skrivnosti. Zapišite si nasvete, ki ste jih prejeli od ravnatelja ali kakega profesorja, kar je naredilo na vas največji vtis pri pridigah, zapišite si dejanja, ki jih najlaže posnemate, tiste misli, ki ste jih brali v knjigah ali slišali pri branju v učilnici, pri mizi, v spalnici ali v cerkvi. Na tak način se boste kmalu obogatili z medom, se pravi s pravimi spoznanji, lepimi zgledi, svetim veseljem, ki vam bo polnilo srce.

Te besede, polne nežnosti, so prihajale iz srca za vse, ki mu jih je Božja previdnost izročila v varstvo. Za to bi lahko navedli neštete zglede, vendar se omejimo na enega, ki nam ga podaja don Ruffinova kronika.

»Don Bosko mi je izročil petdeset frankov za moje starše, ko sem mu izročal polletni cerkveni prispevek, in mi obljubil, da mi jih bo dal vsakokrat, ko ga bom prosil. Pa ga nisem za nič prosil. On sam je nekega dne vprašal, kako je z mojo družino. Rekel sem mu, da je malo v stiski.«

Dragi don Bosko! Toliko pozornosti do drugih in nobene skrbi zase. Pri mizi je hotel, da so mu vedno postregli z jedjo skupnosti in nikdar ni hotel, da bi mu postregli s čim lažjim.

»Toda,« pripoveduje kanonik Anfossi, »don Bosko je vedno ljubeznivo skrbel za druge. Ko sem poučeval v oratoriju in istočasno obiskoval univerzo, sem velikokrat prišel opoldne domov čisto zbit in nisem mogel jesti prosene kaše, ki so jo dostikrat dajali namesto mineštre. Don Bosko, ki ni bil prav nič manj utrujen kot jaz, je kašo kar pogumno zajemal, in ko je videl, da je jaz nisem mogel jesti, naročil kleriku, ki nama je stregel, naj mi prinese juho in mineštro.

Ko so se nekateri profesorji pritožili iz istega razloga, je don Bosko upošteval njihovo potrebo in naročil kuharju, da naj na prošnjo postreže z juho. Vendar samo njim, da ne bi nastale kake zlorabe.

Don Bosko pa je zaradi tega, ker je jedel tisto kašo, moral leči v posteljo. Toda svojega načina prehrane ni spremenil.«

Bolezni pa so se pridružile še druge nevšečnosti in nove težave. Malo semenišče v Mirabellu, ki je bilo odvisno od cerkvene oblasti v Casaleju in ga je odobril in priznal monsinjor Di Calabiana, ni zaprosilo za dovoljenje kraljevega šolskega nadzornika v Alessandrii. Država je dovoljevala škofom, da so glede uredbe in študija v malih semeniščih ravnali v smislu potreb za kar najboljšo usposobitev za duhovniško službo in ni zahtevala diplomiranih profesorjev. Pridrževala si je samo pravico, da je nadzorovala higienske razmere in narodno vzgojo. Tedaj je kraljevi šolski nadzornik advokat vitez Ambrozij Damasio naltel pri San Salvadorju na skupino gojencev, jih vprašal, od kod so, in tako zvedel za obstoj zavoda v Mirabellu. Takoj je vprašal don Ruo za pojasnilo in ta se je obrnil na don Boska. Don Ruffino je dobil nalogo, da je odgovoril.

Turin, 16. januarja 1864

Predragi sobrat!

Don Bosko ti ne more odgovoriti na pismo, ki si mu ga pisal, ker je že tri dni bolan v postelji. Vzrok te bolezni je bolan želodec. Vendar je sedaj že bolje in upam, da bo jutri že vstal.

Don Bosko je menil, da naj o zadevi šolskemu nadzorniku piše škof v Casaleju in mu pove, da če smejo delovati semenišča, ki so bila že dolgo odprta, lahko deluje tudi na novo ustanovljeno semenišče, saj glede tega ni nikakršnega zakona. Če pa gospod šolski nadzornik meni, da škof ne more odpreti duhovniškega semenišča, naj mu to pove, in v

tem primeru se bo obrnil na višjo oblast za to dovoljenje, kolikor mu ga zakon ne dopušča. Prosi šolskega nadzornika, naj uporablja dobrohotne izraze, če bi bilo treba dajati nadaljnja pojasnila.

Ker je don Bosko v posebnih osebnih stikih s šolskim inšpektorjem v Alessandrii in mu je pred kratkim pisal v zadevi osnovnih šol, ga je prosil, da bi se malo pozanimal za stališče šolskega nadzornika. To pismo je pisal preteklo sredo in vsak dan pričakuje odgovor. Kakor hitro mu bo mogoče, bo pisal tudi mons. škofu v Casaleju.

Te dni je umrl mladi Franček Besucco. Okoliščine smrti so bile tako izredne pred Božjim obličjem, da je don Bosko sklenil napisati njegov življenjepis.

Klerik Do se počuti zelo slabo. Prejel je svete zakramente in tudi že maziljenje bolnikov. Zdi se, da mu ne preostane več veliko dni življenja.

don DOMINIK RUFFINO

Toda šolski nadzornik je presojal stvari drugače in zavodu v Mirabellu ni hotel priznati statusa malega semenišča. Don Rua se je zelo trudil, da bi izpodbil njegovo stališče. Pri tem pa ni storil koraka, ne da bi se prej posvetoval z don Boskom. To nam dokazuje naslednje pismo:

Dragi don Rua!

Prav je, da greš z grofom Radicattijem k šolskemu nadzorniku. Skušaj pojasniti, da ti je zelo neljubo, da mu povzročaš skrbi, in se mu zahvali za dosedanje vljudno ravnanje. Povej pa, da monsinjor šteje malo semenišče v Mirabellu za nadaljevanje semenišča, ki so mu ga zaprli, ali bolje rečeno zasedli za vojaške namene, da je semenišče v Mirabellu v težavah, vendar ga vzdržuje javna dobrodelnost, da je monsinjor prosil za osebje don Boska v Turinu, da mu ga je ta poslal zastoj in še sedaj dela svoje usluge brezplačno.

Drugo ti bo navdihnil Gospod. Govoril sem z A... in upam, da bo vestneje opravljal svoje dolžnosti. Pravilno si ravnal z njim. Don Crovi sem že pisal o vsej zadevi. Upam, da bom mogel sredi prve polovice postnega časa priti k vam na obisk, povej pa svojim fantom, da želim, da naj bodo tisti dan zelo veseli.

Bog naj blagoslovi tebe, prefekta, učitelje, asistente in fante. Amen.

Tvoj vdani v Jezusu Kristusu duh. JANEZ BOSKO

Turin, 5. februarja 1864

Naj končamo to poglavje z ugotovitvijo, da so se razgovori s šolsko oblastjo v Alessandrii končali zelo ugodno za don Boska. Vendar pa je pozneje šolski nadzornik profesor Joahim Rho, čeprav njegov součenec iz Chierija, odločno zanikal zavodu v Mirabellu status malega semenišča in ga brezpogojno prisilil, da je poskrbel za diplomirane profesorje. Še druge težave in še večje sitnosti je imel don Bosko z davčno upravo, ki mu je naložila zelo visoke davke na premičnine, kar je prihajalo od skromnih mesečnin gojencev. Toda o teh sitnostih Božjega služabnika bomo poročali na drugem mestu.

60.

POGLAVJE

Smrt markize Barolo – Njena dobrodelnost do don Boska na začetkih oratorija – Don Boskova hvaležnost in naklonjenost markiznim ustanovam – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju, v katerem ga prosi za prodajo koščka zemlje, ki ga potrebuje za svojo cerkev, in ponovno prosi za priporočilo kapitularnega vikarja – Papežev blagoslov – Don Bosko išče sredstva za gradnjo cerkve Marije Pomočnice – Kraljev dar iz mavricijske zakladnice – Razlog, zakaj turinska občina ne more priskočiti na pomoč – Velikodušni predlog kanonika Gastaldija – Prošnja državnim železnicam za brezplačni prevoz kamnja – Don Bosko je zaupal bolničarju imeni dveh rokodelcev, ki naj bi umrla pred veliko nočjo – Eden izmed fantov umre pred pustom, kakor je bilo napovedano – Dnevni urnik prve dni februarja – Nagovor: način, kako naj posvetimo pust; dva fanta hočeta iti v nebesa pred veliko nočjo – Odlični izpiti klerikov v semenišču – Gledališka igra: Sveti Evstahij – Seznam osebnosti, ki jih je treba povabiti na predstavo – Pust – Katekizem in krščanski nauk v postnem času

BILI SO DNEVI ŽALOVANJA. Dne 19. januarja je v svoji palači umrla markiza Julija di Barolo. Žalost je zajela vse mesto, saj je prejelo od nje veliko koristi. Njene zadnje besede so bile: Zgodi se Božja volja v meni in zame, v času in večnosti. Bila je don Boskova prva sotrudnica in dobrotnica. Pismo Silvija Pellica, ki smo ga pred kratkim prejeli, dokazuje njeno izredno skrb za don Boska v prvih letih njegovega bivanja v zavetišču.

Visoko cenjeni gospod Burdizzo!

Gospa markiza mi je naročila, naj vam pišem in vas prosim, da teologu Borelu sporočite naslednje: »Markiza je zvedela za slabo stanje gospoda don Boska in za potrebo, da

bi si malo oddahnil od naporov. Imenovanemu don Bosku je pripravljena dajati dosedanji honorar, če bo le šel v svoj domači kraj k svojim sorodnikom in si skušal čim prej in čim bolj popraviti zdravje. Teolog Borel naj bo tako ljubezniv, da don Bosku sporoči to markizino odločitev in ga pregovori, da bo ponudbo sprejel. Ona tudi upa, da bo ta odlični duhovnik mogel po ozdravitvi spet prevzeti vse dejavnosti dušnega pastirstva v večjo Božjo slavo. V tem pričakovanju je gospod teolog Borel naprošen, da bi dobil drugega vrednega duhovnika, ki bi nadomestil don Boska. Temu je markiza pripravljena plačati isti honorar kot don Bosku. Gospa markiza želi, da bi don Bosko čim prej ozdravel, pozdravlja pa prav tako gospoda teologa Borela in don Pacchiottija. Tudi jaz vse tri vdano pozdravljam.« Naj podam še nekaj nadrobnosti o markizinem zdravju. V glavnem je stanje nespremenjeno: močno jo trga v očeh, ušesih, zobeh, sploh po vsej glavi, kar ji povzroča tudi lažno vročino. Želodec se je malo popravil. To splošno revmo skušajo zdraviti z milimi sredstvi in obliži z upanjem, da bodo tako preprečili potrebo po puščanju krvi.

Gospoda teologa Borela prosim, da bi sporočilo prenesel sestram in hčerkam, da bi don Boska priporočil njihovim gorečim molitvam.

Pozdravljam vas skupaj z gospodom Velascom in se čutim počaščenega z vsem spoštovanjem.

Vaš vdani služabnik SILVIJ PELLICO

Rim, 23. decembra 1845

Prisrčni odnosi med markizo in don Boskom so se ohladili zaradi dogodkov, ki smo jih opisali v prejšnjih zvezkih. Že več let se nista srečala in oratorij ni prejemal podpore ugledne matrone, ki je sicer svoje ogromno premoženje uporabila za ustanovitev dobredelnih ustanov.

Vendar ji je don Bosko ostal hvaležen in njegovi fantje so za trideseti dan njene smrti šli v zavetišče pet pogrebno mašo, ki jo je zložil don Cagliari. Še pred markizino smrtjo kakor tudi do konca svojega življenja je izkazoval pozorne usluge redovnicam njenih ustanov. Za zdaj naj nam bo zadosti naslednje sporočilo don Bosku:

Velečastiti oče!

Izredna dobrot, ki ste mi jo izkazali s tem, da ste sprejeli v oratorij mojega starega očeta, je bila vzrok njegove rešitve. Storili ste tudi vse, kar je bilo mogoče, da bi spravili na pravo pot mojega brata, vendar se do sedaj še ni nič spremenil in ga zato še nadalje priporočam v vaše molitve. Prav tako sem vam hvaležna za dobroto, s katero ste me učili aritmetiko. Vse te usluge mi nalagajo dolžnost, da vam ostanem, kolikor sem tega zmožna, hvaležna vse življenje.

Sedaj bi potrebovala dvojno milost: eno duhovno in drugo časno, in v ta namen prosim za eno vaših zdravamarj. Imamo srečo, da imamo odlično mater predstojnico, ki jo

imamo zelo rade in kateri želimo vse najboljše. Dne 23. tekočega meseca bo obhajala svoj god; mogoče je celo res, da je mati Emanuela iste sreče kot mati Evlalija. Sedaj pravi, da bi vaša spoštovana uglednost povzdignila praznik s kako svojo besedo v javnosti, obenem pa darovala kratke četrt ure za poslušanje naše dobre matere, ki vam bo gotovo imela povedati veliko stvari. Če po naključju ne bi imeli časa 23. decembra, bi bilo še vedno dobrodošlo, če bi ji posvetili kako minuto na božični dan.

Prosim vas, da bi storili, kar je mogoče, da boste tako razveselili našo skupnost in rešili predstojnico glavne nečednosti zavisti (seveda svete). Končujem s čestitkami za božične praznike ter dober konec starega in srečen začetek novega leta. Prosim vas, da mi podelite svoj blagoslov, da mi bo uspelo v moji službi magistre magdalenk v večjo Božjo slavo, v korist bližnjega in v zveličanje moje duše. Medtem ko vam spoštljivo poljubljam roko, izražam svojo vdanost vaši očetovski uglednosti.

*Ponižna hčerka in služabnica v Gospodu s. Magdalena Teresa
Turin, 16. decembra 1864*

Don Bosko je prejel priporočilno pismo škofa iz Suse, ne pa drugega, ki ga je tako nepotrpežljivo pričakoval, se pravi priporočilo kapitularnega vikarja v Turinu. Ta se je znašel pred težkim problemom, ki ga je moral rešiti zaradi vrste okoliščin v škofiji, ki jih ni težko razumeti. Ne smemo pozabiti, da je kak ugleden cerkveni mož, njegov svetovalec z nenaklonjenostjo gledal na salezijansko družbo. Don Bosko je ponovno pisal kanonika Vogliottiju in ga prosil, da bi mu za zmerno ceno prodal košček travnika v Valdoccu, last semenišča.

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Med tistimi, ki vas nenehno nadlegujejo, sem tudi jaz, pa kaj si hočemo. Potrpimo. Če morete vpeljati in končati pogajanja za košček zemlje, ki ga še potrebujemo za cerkev, bi mi zelo ustregli in vas zato prosim za to uslugo.

Prav tako vas prosim za priporočila za našo ubogo salezijansko družbo. Bojim se namreč, da bo kaka niša na pokopališču zapečatila moje načrte.

Oprostite mi moje nadlegovanje in dovolite, da vam zaželim vse najboljše, medtem ko vas z globokim spoštovanjem pozdravljam.

*Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO
Turin, 6. januarja 1864*

Poleg priporočilnega pisma škofa iz Suse ga je močno razveselilo pismo njegovega velikega prijatelja.

*Češčeno in hvaljeno naj vedno bo presveto Rešnje telo!
Rim, 21. januarja 1864*

*Velečastiti in visoko spoštovani gospod don Bosko!
Prihajam z avdiencie pri svetem očetu, ki se odlično počuti in je bil tako dober, da se*

je na dolgo pogovarjal z menoj. Naročil mi je, naj pišem vaši uglednosti, da vam naklanja svoj blagoslov, ki sem ga prosil za vas in za vaše duhovne sinove.

Istočasno s tem blagoslovom vam pošiljam sto tisoč srčnih pozdravov in se priporočam vašim molitvam. Če vam morem v čem pomagati, mi pišite pred postom in vam bom skušal ustreči.

Pater Oreglia, v čigar sobi pišem z veliko naglico, vas lepo pozdravlja, kakor tudi njegov brat vitez.

*Iz srca ves vaš v Jezusu Kristusu najvdanejši služabnik duh. EMILIJAN MANACORDA.
Casa Colombo, Via Pane Perna.*

Papežev blagoslov in upanje na zaželeno potrditev salezijanske družbe sta dodajala novo gorivo gorečnosti za novo cerkev. Kakor hitro bi vreme dovoljevalo, bi nadaljevali gradnjo.

Nenehno si je prizadeval, da bi dobil potrebna sredstva. Tako se je spomnil nekdanje obljube grofa Cibraria, ki mu je takole odgovoril:

*VELIKI MOJSTER REDA SV. MAVRICIJA IN LAZARJA
Turin, 21. januarja 1864*

Na moj predlog je v avdienci njegovo veličanstvo kralj kot glavni veliki mojster iz mavricijske zakladnice naklonil izredno podporo 25. lir kot prispevek reda za gradnjo nove cerkve v Valdoccu.

Medtem ko mi je ljubo, da vam sporočim ta novi dokaz njegove kraljeve radodarnosti, vam tudi sporočam, da bo ukaz za izplačilo prišel v nekaj dneh v zakladnico.

*Izrabljam priložnost, da vam izrazim svoje globoko spoštovanje.
Državni minister, prvi tajnik njegovega veličanstva
senator kraljestva CIBRARIO*

Don Bosko je na turinsko občino ponovno poslal prošnjo za podporo pri gradnji nove župnijske cerkve, vendar brez uspeha.

*MESTO TURIN, III. URAD, zapisnik št. 126
Odgovor na pismo z dne 23. decembra 1863* *Turin, 28. januarja 1864*

Občinska uprava do sedaj ni prevzela nikakršne obveznosti pri gradnji nežupnijskih cerkva. Ni zadosti, da bi graditelji želeli ali upali, da bodo od nadškofije dobili dovoljenje za ustanovitev župnije in bi s tem že dobili zaželeno podporo. Podpora v korist cerkvi v Vanchigli je bila dana na osnovi zagotovila gospoda župnika pri Santissima Annunziata, da bo cerkev služila v župnijske namene.

Ker podpisani ne more mimo sklepov svéta, sporoča uglednemu gospodu don Bosku, da ne more ugoditi njegovi prošnji.

prisednik BARICCO

To je bil samo poskus s skromnim upanjem na uspeh. Toda don Boskovo upanje se je opiralo na dobrodelno ljubezen vernikov.

Med prvimi mu je dal velikodušen predlog kanonik Lovrenc Gastaldi.

Via Giulio, Turin, 28. februarja 1864

Velečastiti gospod in dragi moj prijatelj!

Obljubil sem, da bom za izgradnjo nove javne cerkve blizu Oratorija sv. Frančiška Saleškega posodil vaši uglednosti 5.000 lir brez obresti za dobo 20 let. Brez nadaljnjega bom držal svojo obljubo. Kaj bi rekla vaša uglednost, če bi vam podaril 2.000 lir z izplačilnim rokom prihodnjega junija, če bi do takrat že začeli graditi temelje? Prosim vas, da pripravite odgovor do petka 6. marca ob sedmih popoldne.

*Vedno v največjem spoštovanju do vaše ugledne osebnosti vdani
kanonik LOVRENC GASTALDI.*

Medtem ko je don Bosko zbiral miloščino, je tudi iskal način, kako bi čim bolj zmanjšal izdatke. Spodbujen od obljube, ki jo je dobil od komendatorja Bona, glavnega direktorja železnic, se je obrnil nanj. Komendator in ministrstvo za javna dela sta namreč vedno znova priporočala dečke.⁴³

Obračam se na vašo uglednost v zadevi javne koristi. V preobljudenem predelu Valdocco je obširna mestna četrt hiš s kakimi trideset tisoč prebivalci brez cerkve za božjo službo.

Da bi zadostil tej veliki potrebi, sem se odločil za gradnjo cerkve, ki bi služila tako mladini, ki se zbira ob prazničnih dneh, kakor tudi javnosti, ki bi se želela udeleževati božje službe. V ta namen je bilo že kupljeno zemljišče in so bili pristojnim oblastem izročeni načrti.

Vse se je začelo in zaupalo mestni dobrodelnosti in mnogi so že priskočili na pomoč. Ker smo neposredno pred začetkom dela, smo naročili dvesto tisoč mirij borgonskega kamna. Zato se v tej zadevi obračam na vašo poznano naklonjenost in prosim, da bi prisrbeli brezplačen prevoz tega materiala iz Borgone v Turin.

Gre za delo za občo korist, pri kateri vaša uglednost vedno rada pomaga. Zato v upanju, da bo prošnja uslišana, v imenu vseh obdarovanih in v svojem imenu izražam hvaležnost in vam želim vse najboljše iz nebes.

Vaše uglednosti vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Skrbi za gradnjo cerkve niso v nobenem oziru ovirale navadnega poteka življenja v oratoriju, ki je bilo čudovito.

Don Bosko je pričakoval priporočila in podpore, medtem ko so dečki pričakovali uresničenje napovedi. Don Bosko je 11. januarja rekel, da bo v tem mesecu umrl en rokodelec in čez tri mesece še dva druga gojenca. Glede prvega je dodal, da naj bi konec pusta obhajal v nebesih.

⁴³ Dodatek št. 6.

Bolničarju, ki mu je stregel, je 29. januarja razodel tudi čas glede drugih dveh gojencev, o čemer hranimo dragocen dokaz, ki to potrjuje.

Pro memoria. Oratorij sv. Frančiška Saleškega, 3. januarja 1864

Podajam točno besede uglednega in velečastitega gospoda don Boska, mojega gospodarja in čuvarja moje duše, ki mi jih je povedal zvečer 29. januarja, ko sem se pripravljaj, da ležem spat. 'Dragi Mancardi. Dobro si zapomni: dva rokodelca bosta pred koncem sedanjega postnega časa šla v nebesa. To sta Tarditi in Palo. Bodi pozoren.'

IGNACIJ MANCARDI, bolničar

Ta list, zapečaten, so še istega dne, ko je bil napisan, izročili naši prefekturi z naslovom:

Velecenjenemu gospodu don Alasonattiju, prefektu. - MANCARDI

Don Viktor Alasonatti je pisanje sprejel, in ko je videl njegovo zaupno vsebino, napisal: Don Boskove napovedi, ki naj jih odprejo po veliki noči 1864.

Toda že prvo potrdilo resničnosti dom Boskovih napovedi smo dobili še isti dan. V nekrologu beremo:

»3. januar: v bolnišnici Cottolengo je umrl Štefan Cavaglià iz Santene, star 18 let. » Deveti februar je bil zadnji dan pusta.

In sedaj sledimo kroniki don Ruffina tudi v nadrobnostih.

»1. februar. - Ta teden smo imeli reden šolski pouk.

2. februar. - Marijino očiščevanje in blagoslov sveč.

3. februar. - Sv. Blaž. Blagoslov grl.

4. februar. - Don Bosko je pri večernem govoru dečkom dejal: - Rad bi, da bi opravili tri puste. Dva za vsakega izmed vas in enega za druge. Prvi naj velja vašemu telesu. Želim, da bi te dni dobili kaj dodatnega pri mizi. Pa to prepustimo don Saviu. Drugi naj velja prav tako nam in naj bo v tem, da bomo zadoščevali Gospodu za žalitve, ki jih prejema te dni. Sv. Gertruda je videla ob sebi sv. Janeza Evangelista, ki je pisal. Vprašala ga je, kaj piše. Ta ji je odgovoril, da zapisuje dobra dela kristjanov, ki jih opravljajo te dni. Tretji pust naj bo za duše v vicah, ki jim pomagajmo s svetimi odpustki. Še eno stvar imam, ki je ne bi rad povedal, pa jo moram, ker je moja dolžnost. Pred veliko nočjo želita oditi v nebesa dva fanta.

Zasebno pa je dejal: - Do sedaj se je smrt znašala nad dijaki, odslej bo dejavna tudi pri rokodelcih. Nato je še dodal: - Izmed teh bosta dva odšla v nebesa.

5. februar. - Don Bosko je zaradi šolskega nadzornika v Alessandrii poslal pismo v Mirabello.

6. februar. - Sedemindvajset klerikov je šlo na izpite v semenišče in so dosegli naslednje ocene: eden pohvaljen, trije več kot odlično, petnajst odlično, šest skoraj odlično in dva dobro. Skoraj neverjetno se zdi, s kakšnim zanimanjem in molitvami spremljajo fantje pri izpilih svoje učitelje in asistente.

7. februar. - Peta postna nedelja: v gledališču je bila predstava Sveti Evstahij; tragedija oziroma religiozna drama v verzih mons. Allegra. Uspela je tako odlično, da si ni mogoče želeli bolje. Predstava se je na don Boskovo željo končala ob pol desetih.

To odlično delo, ki so ga prej odigrali samo enkrat v semenišču v Albengi, je padlo v pozabo. Toda don Bosko mu je s tem, ko ga je dal večkrat uprizoriti tudi v svojih drugih zavodih in končno še natisniti v več izdajah, zagotovil zasluženo večno slavo. Gledalci, ki so prihajali na gledališke predstave, so bili cvet turinske družbe in tudi iz drugih mest. V seznamu povabljenecv k latinski komediji in h glavnim prireditvam ob glavnih praznikih v oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Turinu, Valdocco, ki ga je don Bosko dal sestaviti leta 1864, beremo 245 imen najpomembnejših cerkvenih dostojanstvenikov, škofov, kanonikov, predstojnikov redovnih družb, ravnateljev srednjih šol, župnikov in duhovnikov, potem članov plemstva in visokega meščanstva, oseb z akademskimi naslovi, profesorjev srednjih šol in univerze, glavnih predstavnikov ministrstva prosvete in drugih ministrstev. K temu je treba dodati še bančnike, profesorje, advokate, zdravnike, notarje, sodnike, katoliške časnikarje. Pri vsakem imenu je bil napisan tudi naslov in dodano povabilo za vso družino. Med temi imeni niso manjkale osebe, ki so nekoč pripadale oratoriju, kot npr. teolog Carpano, rektor pri sv. Petru V vezeh, don Janez Turchi, profesor v Valsaliceju, don Janez Grassino, ravnatelj semenišča v Giavenu.

Za vsako predstavo so razposlali povabila in tisti, ki je imel to nalogo, je seznam dopolnjeval vsako leto glede na smrt ali odsotnost. Tako ni bilo nevarnosti, da bi pozabili koga povabiti.

Tako so revni dečki najnižje družbene plasti začeli obhajati pusta z najbolj izbrano družčino mesta.

Kronika nadaljuje: »8. februar. - Vstajanje ob 6. uri. Šola se je začela pol ure pozneje, se pravi ob pol desetih in popoldne od pol treh do štirih. Ni bilo vaje za srečno smrt, ker smo jo opravili pred kratkim. Kljub temu je don Bosko spovedoval fante in po večernih molitvah priporočil, da bi naslednji dan prejeli zakramentalno ali duhovno sveto obhajilo, in dodal: 'Vsak se naj jutri potruди, da bo šel v cerkev na obisk presvetega Rešnjega telesa, pa ne kak dolg obisk, 4 ali 5 minut in ne več. Nočem, da bi izgubljali odmor.' Po večerji ni bilo pevskih vaj. Najprej je don Bosko določil, da naj bodo, potem pa, ko je slišal, da manjkajo nekateri učitelji, je spremenil ukaz. Želel je, da bi fantje ta večer bili zbrani in ne raztreseni po dvorišču.

9. februar. - Pustni torek. Zjutraj po sveti maši je bil uro in pol dolg odmor. Za kosilo mineštra, vino, prikuha in sadje. Po kosilu razbijanje lončenih loncev. Da bi bili vsi zadovoljni, je vsak razred razbil svoj lonec. Učitelji so z žrebom potegnili imena tistih, ki naj bi lonec razbili. Ob treh so šli vsi v cerkev: večernice, kateheza v obliki dvogovora med teologom Borelom in don Caglierom. Blagoslov z Najsvetejšim. Gledališče se je končalo ob 9. uri. Za večerjo so fantje poleg mineštre dobili še vino in prikuho. Večerne molitve so opravili v obednici.

10. februar. - Pepelnična sreda, ko se pepepel potrese na glavo.

11. februar, četrtek. - Redna šola. Tisti, ki so v postu učili katekizem, so šli pol ure prej h kosilu in se nato odpravili vsak v svojo skupino zunanjih. Dijaki so namesto opoldne končali šolo četrť ure pozneje. V prvem in drugem gimnazijskem razredu se k običajni eni uri verouka vsak teden doda še ena.«

61.

POGLAVJE

Don Bosko si v Rimu prizadeva za potrditev salezijanske družbe – Da prepisati Pravila – Dobi priporočilna pisma od petih škofov – Piše kanoniku Vogliottiju in mu izroči priporočilno pismo kapitularnega vikarja – Srečanje svéta v oratoriju in sprejem novih članov – Don Bosko pošlje papežu pismo, Pravila, priporočilna pisma in nekaj listin o salezijanski družbi – Kardinal Antonelli prejme zavoj z don Boskovim pismom – Kardinalov odgovor – Listine, ki jih je don Bosko poslal v Rim, izročijo papežu, on pa kongregaciji za škofe in redovnike – Poročilo konzultorja kongregaciji o pravilih salezijanske družbe

DON BOSKO JE V PUSTNEM ČASU opravil prijetno, pa zelo težavno nalogo, ki ga je zaposlovala tudi še naprej.

»9. februarja,« poroča Kronika, »je don Bosko dal prepisati pravila salezijanske družbe z namenom, da bi jih poslal v odobritev papežu.«⁴⁴

Vendar njegova Pravila še niso bila dokončno izdelana in je bilo zato treba narediti zadnji korak leta 1875 s pomočjo sodelavcev.

Medtem so se priporočilnim pismom škofov iz Cunea, Acquijs in Suse pridružila še pisma škofov iz Mondovija in Casaleja.⁴⁵

Don Boska so okoliščine prisilile, da se je še enkrat obrnil na kanonika Vogliottija.

Veleugledni in velečastiti gospod rektor!

Prihodnji petek zjutraj bom imel lepo priložnost, da bi poslal v roke svetemu očetu svojo pošiljko, vendar mi manjka samo še vaše priporočilo, za katero sem vas že toli-

⁴⁴ Dodatek št. 7.

⁴⁵ Dodatek št. 8.

kokrat nadlegoval in na katero tako težko čakam. Če bi mi ga mogli poslati, bi mi storili dvojno uslugo: najprej stvari sami in potem zaradi lepe priložnosti, ki se mi ponuja, da jo odpošljem. Oprostite mi moje nadlegovanje, medtem ko se izrekam za hvaležnega vdane-ga služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 1. februarja 1864

Z odgovorom je prejel tudi zaželeno listino.

PRIPOROČILNO PISMO GENERALNEGA VIKARJA V TURINU

V sedanjih težkih potrebah po znanju in vzgoji, ne samo verski, temveč tudi državljanski, nam je v veliko zadovoljstvo, kako Oratorij sv. Frančiška Saleškega, ki ga je že pred tremi petletji ustanovil velezaslužni duhovnik don Janez Bosko v predmestju Valdocco tega mesta, ne samo cvete, temveč se vedno bolj širi tako glede osebja kot glede ustanov.

V tem zavetišču, se pravi v oratoriju je zbrano veliko fantov, ki bi zato, ker nimajo staršev ali materialnih sredstev, bili prepuščeni sami sebi ali vsaj ne bi imeli možnosti krščanske in državljanske vzgoje, primerne njihovemu položaju. Veliko teh fantov se izučijo obrti, s katero si lahko služijo svoj kruh ali jih usmerijo k osnovni in srednji izobrazbi ter nadaljujejo svoje šolanje glede na svoje sposobnosti in možnosti. Med temi jih je nemalo stopilo v cerkveno službo, končalo teološki študij in so postali duhovniki, ki delujejo z veliko gorečnostjo v hiši svojega Očeta.

K imenovanemu oratoriju spadata še dva druga oratorija, to je Angela varuha v mestnem predelu Borgo di Vanchiglia in drugi sv. Alojzija v Porta Nuovi. V teh oratorijih se ob prazničnih dneh zbira veliko ljudi k sveti maši in katehetskemu pouku, kjer jih spodbujajo k praznovanju nedelje in prejemu svetih zakramentov. Vse to prizadevanje in naponi tega odličnega duhovnika pri pridobivanju mladine za pot kreposti in odvratanja od poti pregrehe in zmote, dokazi o napredovanju mladih na poti večnega in časnega zveličanja in vzgajanje fantov za duhovniško službo zaslužijo najvišje priznanje cerkvenega predstojnika. Ti duhovniki in sodelavci živijo po določenem pravilu, ki služi za spodbudo fantom, zaupanim njihovi skrbi. To je tudi razlog, zakaj priporočamo imenovanega duhovnika Svetemu sedežu, da bi prejel usluge in blagodati, ki bi omogočale napredek oratorija in redovne družine z namenom, da bi prispevali k večji duhovni koristi turinskega mesta in turinske škofije.

Zato ga ponižno in goreče priporočamo dobroti svetega očeta, slavno vladajočega, prepričani, da bodo naša priporočila dobrohotno sprejeta in da bodo blagoslovi svetega očeta oratoriju v čim večjo korist.

JOŽEF ZAPPATA, generalni kapitularni vikar

T. GIUSTETTI G., tajnik

Turin, iz škofijske pisarne, 11. februarja 1864

Ko je don Bosko zadostil tej svoji goreči želji, je zbral v svoji sobi 11. februarja člane svéta, da bi jim sporočil veselo novico o dotedanjem prizadevanju in da jim je predlagal nekaj gojencev, ki bi radi vstopili v salezijansko družbo. V zapisniku svéta beremo:

Dne 11. februarja 1864 so se zbrali člani svéta Družbe sv. Frančiška Saleškega in sprejeli na preizkušnjo Bernarda Ansaldija, Henrika Bonettija, Feliksa Cerrutija, Janeza Grassija in Petra Norzo.

Naslednjega dne so po posebnem slu izročili priporočilna pisma škofov, Pravila in pismo, naslovljeno na svetega očeta.

Presveti oče!

Z edinim namenom in zgolj iz želje za večjo Božjo slavo in za zveličanje duš ponižno poklekam k nogam vaše svetosti in vas prosim za potrdilo Družbe sv. Frančiška Saleškega. To je načrt, o katerem sem veliko razmišljal in ga dolgo nosil v srcu. Leta 1858 sem imel neizmerno srečo, da sem se mogel predstaviti vaši svetosti. Ko sem videl, kako silno si kriva vera in brezboštvo prizadevata prodreti v preprosto ljudstvo in zlasti še v duše neizkušene mladine, sem z veseljem sprejel misel vaše svetosti za ustanovitev družbe, ki bi se posebej zavzela za ta del črede Jezusa Kristusa. Vaša svetost mi je osebno nakazala osnove, ki sem jih potem, kolikor sem mogel, skušal udejanjiti v teh Pravilih. Toda čeprav sem imel trdno voljo, da bi se strogo držal in po svojih močeh skušal uresničiti nasvete vaše svetosti, se vendar bojim, da sem se pri izvedbi dela mogoče tudi v bistvenih stvareh preveč oddaljil od zadane mi naloge. V tem smislu vas prej kot za odobritev prosim za popravek teh konstitucij.

Zato naj vaša svetost ali tisti, ki mu boste izročili to nalogo, popravi, doda, črta, kar se vam bo zdelo v večjo Božjo slavo. Jaz ne bom v ničemer oporekal, še več, pripravljen sem dati vsakršno pojasnilo, ki bi bilo potrebno ali primerno, hvaležen bom vsakomur, ki mi bo pomagal izpopolniti pravila te družbe in jih prilagoditi, kolikor je le mogoče, načelom naše svete katoliške vere.

Pravila so sestavljena iz 16 poglavij, razdeljenih v kratke člene, kakor je razvidno iz priloženega primera. Na dodanem listu so navedeni razlogi za nekaj najpomembnejših stvari.

Škofje iz Acquija, Cunea, Mondovija, Suse in Casaleja ter kapitularni vikar te naše nadškofije so bili tako ljubeznivi, da so našo družbo priporočili višji oblasti. Družba je v tem trenutku sestavljena iz več kot petinsedemdeset članov, ki so vsi pripravljeni žrtvovati imetje in življenje za večjo Božjo slavo in zveličanje duš.

Medtem ko mi vsi združeni v molitvi pričakujemo odločitev vrhovnega poglavarja Cerkve vaše svetosti, klečimo pred vami in vas prosimo, da bi nam v znamenje naklonjenosti podelili apostolski blagoslov. Končno imam v imenu vseh veliko čast, da se morem kleče ob vaših nogah izreči za ponižnega, vdanega in ljubečega sina svete Cerkve in vaše svetosti.

Turin, 12. februarja 1864

duh. JANEZ BOSKO

Pismu je bil priložen naslednji dopis:

NEKAJ STVARI, KI JIH JE TREBA UPOŠTEVATI PRI PRAVILIH DRUŽBE SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Namen te družbe, če gledamo na njene člane, ni kaj drugega kot povabilo, da bi se v duhu združili med seboj in delali za večjo Božjo slavo in zveličanje duš, spodbujeni z reko sv. Avguština: Med Božjimi deli je najbolj Božje delati za zveličanje duš.

Če gledamo družbo samo v sebi, ima za cilj nadaljevati, kar se je že dvajset let delalo v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Brez nadaljnjega lahko rečemo, da ne gre za kaj drugega, kot za do zdaj v oratoriju prakticirano disciplino skrčiti na urejene konstitucije, po nasvetu vrhovnega poglavarja Cerkve.

V teh Pravilih ni izrecnega govora o papežu, čeprav je glavni cilj z vsemi sredstvi, ki jih dovoljujejo časi, kraji in osebe, podpirati in pospeševati avtoriteto vrhovnega poglavarja Cerkve. Razlog, zakaj ta vidik ni bolj jasno nakazan, je dejstvo, da je ta hiša bila že večkrat podvržena strogi preiskavi državne oblasti z namenom, da bi našli obtožujoče listine (kot so se izražali) v povezavi z Rimom, kar bi pomenilo, da bi bila družba izpostavljena nevarnosti, če bi dobili v roke Pravila s takimi sum vzbujajočimi izrazi.

Kar se tiče ogradja pravil, sem primerjal in včasih celo posnemal pravila Ustanove Cavanis v Benetkah, pravila rosminijancev, statut oblatov device Marije in pravilnike vseh redov, ki jih je odobril Sveti sedež. V, VI. in VII. poglavje, ki obravnavajo obljube, so skoraj dobesedno povzeta po konstitucijah redemptoristov. Obrazec za izpoved zaobljub je povzet po jezuitih.

V VIII. poglavju, členu 2, je rečeno, da naj bodo kleriki postavljeni pod pristojnost vrhovnega predstojnika Družbe.

1. Ker ima ta družba ustanove v raznih škofijah, ne bi mogla razpolagati s svojimi člani v različnih potrebah, ker bi jih ordinariji svobodno razporejali po svojih željah.

2. Ker so v naših državah redovne družbe z zakonom odpravljene in tistih nekaj, kar jih je izvzetih, nimajo privilegija za oprostitev od vojaške službe, se morajo zato obrniti na škofo, ki lahko na vsakih dvajset tisoč duš oprostijo enega klerika na leto. Zato je nujno potrebno, da člane, ki bi radi postali duhovniki, lahko pošiljajo iz ene hiše v drugo.

3. Tu je še tretji razlog, ki se tiče pastoralne službe. Člani družbe naj jo opravljajo v korist mladine, kar je zelo težka in zamotana naloga, ki se je je mogoče naučiti samo z izkušnjo in dolgim študijem ter sožitjem s tistimi, ki se jim hoče pomagati. Te izkušnje, to enovitost duha bi si bilo težko pridobiti, če vrhovni predstojnik ne bi imel popolne pravnomočnosti nad svojimi člani.

Ko je zaupna oseba prišla v Rim, je po navodilih izročila kardinalu Antoneliju zavoj in priloženi don Boskov dopis. V njem se je don Bosko priporočal tej eminenci s prošnjo, da bi blagovolil vse izročiti papežu, obenem mu je poslal tudi svoj rokopis s kratkimi podatki o salezijanski družbi, naslovljen na kongregacijo za škofo in redovnike.⁴⁶

⁴⁶ Dodatek št. 9.

Kardinal mu je takole odgovoril:

Veleugledni gospod!

Želja, ki ste mi jo izrazili v dopisu z dne 12. tega meseca, je bila takoj izpolnjena. V častite roke svetega očeta sem položil vaš pravilnik in pisma v odnosu do redovne družbe, ki jo je on že pohvalil v zasnovi, ko ste bili pri njem na razgovoru.

Privolitev, ki jo je vzvišeni gospod papež izrekel ob tisti priložnosti, vam zagotavlja veliko zanimanje, s katerim je sedaj sprejel vaše listine.

Kar se tiče mene, ni treba, da bi vam izrazil svoje zadovoljstvo in pripravljenost, da sem stvari izročil naprej, saj ste videli in se tega spominjate, s kakim zadovoljstvom sem spremljal vaše načrte.

Ko prosim Najvišjega za vas, vam želim veliko blagoslova pri vašem gorečem prizadevanju v korist vere in Cerkve in mi je ljubo, da morem obnoviti izraze velikega spoštovanja.

Vaše uglednosti vdani služabnik G. C. ANTONELLI

Rim, 19. februarja 1864

Papež je že z običajno dobrohotnostjo in s posebno prizadevnostjo izročil listine kardinalu Quagli, prefektu kongregacije za škofe in redovnike. Kardinal jih je izročil prosekretarju iste kongregacije z naslednjim priporočilom.

Veleugledni in velečastiti gospod!

V izpolnitev spoštovanih ukazov svetega očeta vam kar mogoče hitro pošiljam zavoj s pravili Družbe sv. Frančiška Saleškega, kot jih je napisal duhovnik Janez Bosko iz Turina.

Po želji njegove svetosti naj bi vi določili enega izmed konzultorjev te kongregacije, da bi jih preučil in potem podal svetemu očetu svoje poročilo.

Ob tej priložnosti izražam svoje globoko spoštovanje.

Vaše uglednosti vdani in spoštovani služabnik LUKA PACIFICI

V mestu, 18. februarja 1864

Na listu je bilo pripisano: 18. februarja 1864 je bilo dano p. Saviniju v pregled. – S. Svegliati, prosekretar.

Konzultor je preučil pravila, izrazil svoje mnenje in ga poslal sveti kongregacije z naslednjim dopisom:

POROČILO FR. A. SVINIJA

O PRAVILIH DRUŽBE SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Velezaslužni duhovnik Janez Bosko je pred približno šestimi leti v Turinu ustanovil Družbo sv. Frančiška Saleškega z namenom, da bi z duhovnimi in materialnimi dobrinami pomagal zlasti revni mladini. Družbo sestavljajo duhovniki, kleriki in laiki, povezani med seboj s preprostimi zaobljubami uboštva, čistosti in pokorščine. Zaobljube so najprejčasne, potem pa večne. Družbo vodi do smrti vrhovni predstojnik s pomočjo svetovalcev. V tem trenutku šteje družba tri ustanove in več kot petinsedemdeset članov.

Ker je ustanovitelj prosil Sveti sedež za odobritev družbe in pravil, je monsinjor prosekretar poslal v pregled in oceno Pravila konzultorju fr. Angelu Sviniju, karmeličanu. Njemu se prošnja za odobritev zdi malo preuranjena, saj gre za družbo kratkega obstoja, ki še nima izdelanih vseh pravilnikov niti še ni prejela dekreta pohvale. Dekret pohvale bi družbi lahko izstavili zaradi vzvišenega cilja, ki si ga postavlja za uresničitev, zaradi pohvale, ki jih je sedaj vladajoči papež v dveh brevih izrekel članom družbe in ustanovi, in zaradi priporočil, ki so jih cerkveni predstojniki v Turinu, Caseleju, Mondoviju, Susi, Cuneu in Acquiju blagovolili izreči. Tukaj podajamo opažanja in pripombe k predloženim Pravilom.

Pravilo št. 3 § I – I. Po kanonskih predpisih je vzgoja duhovniškega naraščaja izključna pravica škofov. V Italiji se ta zakon v celoti spoštuje, sicer bi bilo treba poskrbeti, da bi se. Zdi se, da bi ustanovitev družbe, ki bi imela za cilj vzgojo duhovniškega naraščaja, sčasoma povzročila veliko težav.

Pravilo št. 3 § 7 – II. Zdi se, da ni pametno prepovedati članom družbe stvari, ki bi jih lahko kompromitirale v politiki. Bolje bi bilo pustiti stvari tako, kot so zapisane v občem pravu.

Pravilo št. 4 § 9 – III. Zdi se preveč, da bi mogel predstojnik razvezovati tudi večne zaobljube. Bolje bo obvezati člane, da se obrnejo na Sveti sedež, ki bo po tej poti lahko bolje spoznal notranji položaj celotnega telesa.

Pravilo št. 5 § 3 – IV. Paragraf 3 številke 5, v katerem se določa, kdaj ukaz predstojnika obvezuje pod smrtnim grehom, bi mogel povzročiti v praksi težave in je zato bolje, da se v celoti izpusti.

Pravilo št. 8 § 4 – V. Zdi se, da je preveč nastajajoči družbi dovoliti privilegij duhovniških posvetitev, ki je pravica že odobrenim redovom. Drugim novim redovnim družbam so to odbili.

Pravilo št. 9 § 2 – VI. Glede pogodb in prodaj se ne omenjajo Apostolske konstitucije. Zdi se, da bi bilo dobro spomniti in ukazati njihovo izvajanje in dopustiti širokosrčnost za določen čas.

Pravilo št. 9 § 4 – VII. V primeru opozoritve ali odstavitve vrhovnega predstojnika bi bilo namesto sklicanja zbora za mlado družbo bolje, da bi se obrnila na Sveti sedež, od katerega bi dobila ustrezna navodila za ravnanje v tem primeru.

Pravilo št. 10 § 2 – VIII. Namesto da bi potrdilo o novoizvoljenem vrhovnem predstojniku, kakor tudi o njegovi izvolitvi do smrti, iskali pri škofu matere hiše, naj ga iščejo pri Svetem sedežu.

Pravilo 12 § 1 in 2 – IX. Za ustanovitev novih hiš, sprejemanje vodstva škofijskih semenišč, odložitve duhovniške obleke in obljud novincev (št. 13,1 in naslednji) so potrebna dovoljenja Svetega sedeža. Raje bi jih še bolj poklicali v spomin.

Pravilo št. 14 § 4 – X. Samo ena ura tako miselne kakor ustne molitve se zdi malo. Prav tako bi bilo dobro določiti število dni za duhovne vaje, o čemer ni nič povedano.

Pravilo št. 16 – XI. Bilo bi dobro izbrisati vse člene te številke 16 zaradi novosti vključevanja zunanjih oseb v družbo, kar je zaradi časa, v katerem živimo, in zaradi okoliščin, ki so vse prej kot zagotovljene, treba imeti za resnično nevarnost.

Pravilo št. 17 – XII. Zdi se, da bi bilo prav, da bi v besedilo obrazca zaobljub vnesli ime in priimek vrhovnega predstojnika. Besede 'hočem se ravnati brez izjeme' naj bi se nadomestile s 'hočem se ravnati v smislu našega pravila'.

XIII. Kakor drugim bi bilo primerno tudi tej redovni družbi tako glede materialnih kakor duhovnih zadev predpisati poročilo Svetemu sedežu na vsaka tri leta.

FR. ANGEL SAVINI, karmeličan

Traspontina, 6. aprila 1864

62.

POGLAVJE

Pismo predstojnika končetinskih bolničarjev don Bosku – Družba škofijskih duhovnikov sv. Pavla v Rimu, don Bosko, Družba presv. Srca Jezusovega – Vprašanje lastništva Katoliškega branja – Don Bosko prenese vodstvo v oratorij: njegovi razlogi – Zvezek za mesec marec in prvo sporočilo preureditve – Članek v Unità Cattolica – Okrožnica naročnikom – Zvezek za mesec april: Papeževanje sv. Marcelina in sv. Marcela, papežev in mučencev – Razširitev programa – Don Boskova pisma v tej zadevi – Dar kapitularnega vikarja

DON BOSKO JE ODPOSAL V RIM LISTINE, na osnovi katerih naj bi dobil prvo odobritev in potrditev družbe, od tam pa je prejel dvoje pomembnih dopisov: enega v zadevi redovne družbe končetinov, ki so bili v duhu in redovni disciplini odvisni od generala kapucinov, in drugega v zvezi s pobožnostjo do Srca Jezusovega.

Pater Angelo M. da Jufo, kapucin, je 9. marca 1864 pisal don Bosku pismo, v katerem izraža svoje zadovoljstvo zaradi ustanovitve zavetišča v Turinu, kjer naj bi dobili izobrazbo zlasti ubogi otroci in sirote brez staršev in bili vzgojeni v koristne državljane in dobre kristjane. Istočasno se je priporočil za poklice, če bi jih našel med njimi za njihovo ustanovo, ki jo vodi, za kar bi mu bil zelo hvaležen. Namen te ustanove, ki je zrasla pod vzvišenim pokroviteljstvom papeža Pija IX., je bila služba in pomoč ubogim bolnikom s katero koli boleznijo, ki naj bi jim izkazovali vse oblike krščanske ljubezni.

Drugi dopis lahko štejemo kot naznanilo bodočega poslanstva don Boska in njegovih salezijancev v Rimu. Dne 2. marca 1864 je Družba škofijskih duhovnikov sv. Pavla apostola pri cerkvi Santa Maria della Pace v Rimu poslala don Bosku

redno diplomo in pravico, da je smel sprejemati v Združenje častilcev Srca Jezusovega sinove katoliške rimske Cerkve po vsem svetu in podeljevati odpustke in duhovne dobrine, ki jih je Sveti apostolski sedež naklonil njegovim članom.

Nič manj kot zadeva odobritve salezijanske družbe ni dalo don Bosku opraviti Katoliško branje. Vprašanje, kdo je pravzaprav lastnik, še ni bilo razčiščeno, ker škof v Ivrei in teolog Valinotti nista priznavala razlogov, s katerimi je don Bosko branil svoje lastništvo.

Škof mu je v dobri veri odločno odrekal to pravico, medtem ko ga je don Bosko mirno in brez naglice skušal prepričati, vendar pa trdno odločen izbojevati si pravico, ki mu je pripadala.

Povedali smo že, kako je don Bosko julija 1864 po ponovnem razgovoru s tem prelatom odločil, da se bo Katoliško branje tiskalo v oratorijski tiskarni, pri čemer pa ni izključil možnosti, da bi ga tiskala tudi kaka druga tiskarna, ki bi od njega dobila rokopise. Ni šlo brez ugovarjanja, toda on je utišal nezadovoljneže in dal, da je uprava ostala še v rokah predstavnikov ivrejskega škofa na Via S. Domenico 11.

Oratorijska tiskarna je skoraj dve leti tiskala zvezke na don Boskov račun. On je pošiljal račune teologu Valinottiju, ta pa mu je odgovarjal, da ne razpolaga z zahtevanimi vsotami, ker mora plačevati del velikih dolgov prejšnjim tiskarjem in ljudem, ki so mu posodili denar. Iz teh razlogov in še zaradi nekaterih drugih manj pomembnih vzrokov njegovi računi ne kažejo nikakršnega prihodka.

Don Bosko je potrpežljivo čakal. Tedaj pa je Jožef Buzzetti imel priložnost, da je temeljito pregledal knjige prihodkov in izdatkov. Ugotovil je, da v četrtnem letju 1853 do 1857 ni bilo mogoče prav nič razbrati glede prihodkov, temveč je bil jasen velik dolg pri tiskarju De Agostiniju za dva pretekla letnika. Od leta 1857 do 1864 je bila stvar malo bolj razvidna. Buzzetti je takoj poročal o tem don Bosku in don Caglieru. Takih nepravilnosti ni bilo mogoče pripisovati nepoštenosti uslužbencev, temveč deloma nestrokovnosti in zanikrnosti pa tudi različnim drugim vzrokom, o katerih tukaj ne bomo govorili.

Ko je don Bosko spoznal položaj in videl, da dolgovi teologa Valinottija do tiskarne v oratoriju naraščajo, je prosil za pregled knjigovodstva. Ivrejski škof se je čutil užaljenega in sploh ni hotel privoliti v to zahtevo, češ da se ne sme dvomiti o poštenosti njegovega predstavnika. Toda don Bosko ni obtoževal nikogar, hotel je le, da bi plačali njegovi tiskarni usluge, papir in črkovje. Potem pa je dodal, da če ne bodo priznali pravic lastništva in ugodili pravičnim zahtevam, ne bo več sodeloval in tiskal. Tedaj so mu rekli, da bi ga mogli tožiti na sodišču,

ker je na svojo pobudo prevzel tisk zvezkov. Ko je odgovoril, da je pripravljen iti na sodišče, ker gre za dobro njegovih fantov, so se njegovi nasprotniki pomirili.

Ta spor se je z obeh strani vodil po predstavnikih, ustno in z dopisovanjem. Škofov tajnik don Gallenga, velik don Boskov prijatelj, je skušal posredovati med obema stranema. Toda škof ni popustil niti za ped v tem, kar je štel za svojo pravico. Tudi generalni vikar kanonik Pinoli, ki je bil prav tako velik don Boskov prijatelj, je moral izpolnjevati ukaze svojega predstojnika.

V takem položaju in ker je tiskarna potrebovala denar za nadaljevanje tiska Katoliškega branja in ker bi bila pravda pred sodiščem v nečast in preveč razburljiva, je don Bosko osebno odločno zavzel.

Vprašanje lastništva Katoliškega branja je prepustil poznejšemu času in tudi predstavitev računov je opustil, ker jih vodstvo v Via S. Domenico tako ne bi moglo podati, tej pa je pustil vodenje tekočih računov in sklepanje morebitnih pogodb. Nikakor pa ni hotel, da bi javnost zvedela za vse odredbe in njihove vzroke. Medtem pa je uresničil svoj načrt, ki je pomenil novo ustanovitev Katoliškega branja: tisk in vodstvo v oratoriju brez vmešavanja tujih oseb.

O tem sklepu je obvestil Ivreo. Z mesecem marcem se je začelo letno obratovanje naročnin in konec februarja je izšel zadnji zvezek prejšnjega letnika. Nosil je naslov: *Lojzka in Pavlina. Pogovori med katoliškim in protestantskim dekletom*. Na ovitku te knjižice je don Bosko oznanil, da vodstvo Katoliškega branja ni več v Via S. Domenico 11.

POMEMBNO OPOZORILO

Našim dobrohotnim dopisovalcem in naročnikom sporočamo dvoje:

1. *Katoliško branje se bo odslej odpravljalo iz tiskarne sv. Frančiška Saleškega. Poštne nakaznice, pisma, knjige in podobno je treba naslavlјati edinole na voditelja Katoliškega branja v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega – Turin (Valdocco).*

2. *Katoliško branje, ki dokončuje enajsto leto svojega obstoja, vstopa v dvanajsto leto z istim programom in nespremenjeno ceno. Poleg tega napoveduje raznovrstnost obravnavanih predmetov, reden natis in točno odpravo.*

Dne 23. marca 1864 je Unità Cattolica objavila naslednji članek:

Katoliško branje. – V marčnem zvezku Katoliškega branja duhovnika Janeza Boska z veseljem ugotavljamo, da se začenja dvanajsto leto življenja te ustanove. Zares nas sredi tolike poplave najslabših knjig tolaži izdajanje dobrih knjig, saj se tako vsak dan večja število tistih, ki se bojujejo proti sovražnikom katoliške vere.

Vsebina omenjenega zvezka je prijeten razgovor dveh deklet, ene katoličanke in druge protestantke, ki potem ko sta se dotaknili več točk katoliškega nauka in več vidikov

evangeličanskih zmot, končata srečanje tako, da se protestantsko deklet odpove svoji zmoti in se spreobrne.

Delce je napisal goreči mons. Devie, škof v Belleyu, prevedel pa duhovnik Janez Bosko.

Vsem najtopleje priporočamo, da bi se naročili na to Branje z vnaprejšnjo naročnino cenenih 2,25 lire na leto, ki ga lahko dobivate po pošti po vsej državi. Še bolj pa priporočamo, da bi tisti, ki jih prejimate, dali brati svojim prijateljem in znancem, kajti prav v tem je glavna naloga pridruženega naročnika.

Da bi preprečili vse mogoče nevšečnosti, opozarjamo vse, ki bodo pošiljali pisma, zavoje, sporočila o pristopu in poštne nakaznice, da to storijo na naslov Vodstvo Katoliškega branja, Oratorij sv. Frančiška Saleškega, Turin – Valdocco, kamor se je preselilo vodstvo po želji ustanovitelja. Gospodje naročniki v Turinu bodo dobivali Branje na svoj naslov, če ga bodo sporočili na vodstvo.

Dva dni pozneje je don Bosko razposlal okrožnico pridruženim naročnikom, od katerih jih je bilo nekaj v Franciji, Švici, Avstriji in Nemčiji.

Turin, 25. marca 1864

Velezaslužni gospod!

Duhovnik Janez Bosko se vaši velezaslužni uglednosti zahvaljuje za neutrudno prizadevanje pri razširjanju Katoliškega branja. Upa in pričakuje vaše nadaljnje sodelovanje to in prihodnja leta. Obenem pa sporoča, da se je zaradi točnejšega in preprostejšega poslovanja v korist Katoliškega branja vodstvo preselilo v Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Valdocco, kjer se je Branje že tiskalo in od koder ga bodo v prihodnje tudi razpošiljali. Zato vas prosimo, da odslej pošiljate svoja pisma, zavoje, prošnje za pristop k pridruženim naročnikom in poštne nakaznice na naslov, ki je podan na ovojnici vsake pošiljke.

Če vam ni v nadlego, vas prosimo, da denarne nakaznice naslovite voditelju duhovniku Janezu Bosku, ker je s tem poenostavljeno delo poštne službenice.

Medtem ko vam želi vse najboljše od Gospoda, vas vdano pozdravlja z največjim spoštovanjem vdani služabnik FRIDERIK OREGLIA; za don Boska

Hkrati so natisnili zvezek za mesec april. Na ovojnici je bil ponovljen pomemben oglas, objavljen že v marčni številki. Zvezek, ki naj bi naročnikom bil v veliko zadoščenje, je nosil naslov *Papeževanje sv. Marcelina in sv. Marcela, papežev in mučencev*, izpod peresa duhovnika Janeza Boska. Knjižica je prinesla nadrobnosti o topografiji mesta Rima, opombe o domnevnem padcu sv. Marcelina, o čudežih, ki so jih pripisovali relikvijam sv. Marcelina. Na koncu je dodatek o mučencih Tebejske legije. Nakazano je, kako so mnogi, ki so pobegnili splošnemu pokolu, potem v raznih krajih Piemonta in Lombardije prelili kri za svojo vero. Temu in še dvema drugima zvezkoma je bil dodan obrazec za pristop k naročnikom in nov naslov vodstva.

Obrazec so potem natisnili v več tisoč izvodih. Jasno je bilo razbrati priporočilo: Toplo vam priporočamo čim večjo razširitev. Letak so razposlali v vse kraje, kjer so bili naročniki. V 9. členu je bilo rečeno: »V Turinu se sprejemajo naročnine v uradu Branja, ki je v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, kakor tudi v knjigarni Carlo Caretto, Via Doragrossa 39.«

Naročniki so se odzvali njegovemu povabilu. Don Bosko je tako dobil v roke celotno moralno, materialno in finančno vodstvo Katoliškega branja ter upravo izročil izključno osebam salezijanske družbe. To se je zgodilo v teku dveh let potrpežljivega pogovarjanja s škofom iz Ivree in s teologom Valinottijem.

Tako so ga priznali za dejanskega lastnika Katoliškega branja, čeprav se je pravni postopek zavlekel še za tri leta in šele po preteku tega časa so bili poravnani računi prejšnje uprave.

Medtem ko je dosegel ta zanj zelo pomemben cilj, je moral tudi misliti na vzdrževanje svoje skupnosti. Na voljo imamo dvoje pisem, naslovljenih na gospoda barona Felicijana Riccija v Cuneu, iz katerih razberemo, kako je skušal uresničiti podaritev nekega posestva, kako je razpečeval srečke za loterijo v korist nekega otroškega vrtca, kako je skušal najeti posojilo in kako je skušal prodati državi dve svoji hiši ob Dori, kjer so nameravali zgraditi vojaško skladišče. Od časa do časa bomo našim bralcem predložili kako pismo Božjega služabnika, ki obravnava materialne zadeve, da bomo spoznali, kako je bil tudi na tem področju dejaven in uspešen. Pismo se glasi:

Predragi gospod baron!

V želji, da bi naredil majhen sprehod v Cuneo, sem odlašal s poročilom o poslu z gospodom Toselijem.

Ker pa je on sam pisal vaši dragi uglednosti in sta se o tem že pomenila, bom stvar samo na kratko predstavil. Raje bom govoril o nadaljnji dobroti. Ta dobroteljni katoličan je pripravljen v korist oratorija zapustiti ali darovati dvajset oralov zemlje, ki meji na zemljišče, ki ga namerava podariti Cuneu. Pri tem bi si ohranil dosmrtno uživanje z zagotovilo izplačila, če ne bi več prejemal užitka. Zemljišče obsega tudi zazidalni prostor, kjer bi lahko postavili kmečko hišo.

Želel bi, gospod baron, da bi mi pomagali izkoristiti to ponudbo. Bi mogli dobiti koga, ki bi bil za pošteno ceno pripravljen kupiti teh dvajset oralov zemlje? Ali da se da deset oralov, ki jih je namenil otroškemu vrtcu, dodati k zemljišču za kmečko hišo? Ali ne bi bila ta zadeva koristna tudi gospodu baronu?

To so stvari, ki sem vam jih hotel osebno povedati, če me majhno telesno nerazpoloženje ne bi odvrnilo od mojega namena. Prišel bi v poštev človek, ki bi hotel svoj denar zagotovo unovčiti v zemljišče, denar pa bi šel za vzdrževanje naše hiše, pa tudi za izgradnjo omenjenega otroškega vrtca.

*Oprostite mi, da motim, in sprejmite vi, vaša gospa baronica in vsa družina najboljše želje za nebeški blagoslov. Ko priporočam sebe in svoje dečke v vaše svete molitve, imam zadovoljstvo, da izrazim hvaležnost vaši uglednosti vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO
Turin, 15. marca 1864*

Predragi gospod baron!

Od gospoda Giraudija, ki mi je pustil nekaj srečk za naslovnike, sem prejel vaše pismo. Pridružil se bom gospodu Oregli v razpečavanju vaših in mojih. Ne morem pa zagotoviti, da bomo mogli razpečati vse, ker vsi tako zelo tožijo zaradi pomanjkanja.

Glede posojila, ki bi ga bili pripravljene dati tem ubogim fantom, vam sporočam, da ne gre več za pet, temveč samo za dva tisoč frankov.

V tem času smo dobili nekaj večjih darov in izterjali nekaj negotovih dolgov. Privoljujem v posojilo s pogojem, ki ga postavite. Prosim vas, da mi pošljete pogodbe in jaz jih bom rade volje podpisal.

Kar se tiče časa, lahko postavite, če se vam zdi, eno leto. Mogoče bo preteklo samo nekaj mesecev ali celo samo nekaj tednov, ko vam bom mogel posojilo vrniti, kajti prodaja dveh majhnih hiš državi je že sklenjena in bomo zadevo kmalu uredili.

Najlepša hvala za vso vašo naklonjenost. Molil bom za vas, za gospo baronico in za vso družino, medtem ko imam čast, da se imam za vdanega služabnika.

Maj, 1864

duh. JANEZ BOSKO

Toda preden je razpravljajal o poslih, ki so vedno imeli za cilj dobrodelnost, se je na začetku marca obrnil na pravosodno ministrstvo s prošnjo za podporo za vzdrževanje svojih klerikov. V svoje veliko začudenje je dobil odgovor od provikarja, rektorja semenišča.

NADŠKOFIJSKO SEMENIŠČE V TURINU

Turin, 31. marca 1864

Velečastiti gospod!

Čutim dolžnost, da sporočim vaši uglednosti, da je pravosodno ministrstvo poslalo veleuglednemu gospodu generalnemu in kapitularnemu vikarju vašo prošnjo za podporo za vzdrževanje klerikov v oratoriju s povabilom, da imenovani gospod vikar izplača podporo iz imetja semenišča. Čeprav uprava meni, da glede na značaj te ustanove to ni najbolj upravičeno, je vseeno za to leto določila podporo v višini 4. lir za škofijske klerike, nastanjene v oratoriju. To je storila zato, ker bodo prihodnje poletje opravljena obnovitvena dela v semenišču in bodo zato lahko tisti kleriki, ki potrebujejo podporo, dobili stanovanje v novih prostorih in se tako ne bodo porabljala sredstva zunaj semenišča.

Zato vas po sklepu imenovanega vikarja in uprave vabimo, da v tajništvu tega semenišča dvignete 400 lir s tozadevnim potrdilom.

Izrabljaj priložnost, da vam zagotovim svoje visoko spoštovanje.

Vdani služabnik kanonik A. VOGLIOTTI, rektor

63.

POGLAVJE

Don Boskov nagovor: kako naj posvetimo mesec sv. Jožefa – Don Bosko naznani tri smrti pred veliko nočjo – Prva uresničitev – Sprejem novih članov in nagovor – Polletni izpiti – Oratorij priključen Apostolatu molitve v Puyu v Franciji – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Druga in tretja uresničitev – Ponovni sprejem novih članov – Velikonočne počitnice: sporočila gojencem – Don Bosko deli Marijine podobice – Predvidena obolenja – Don Bosko da dovoljenje dvema fantoma, da gresta v nebesa: njuna sveta smrt – Nekemu gojencu napove dolgo življenje med salezijanci – Jezus Kristus pokaže, kako zelo so mu všeč obhajila fantov

OGLEJMO SI VEDENJE FANTOV V ORATORIJU, kot nam jo opisuje zvesti kronist don Ruffino. Tako bomo med drugim videli natančno izpolnitev nekaterih don Boskovih napovedi, obenem pa tudi dobili vpogled v dogajanje v tej blagoslovljeni hiši v mesecu februarju in marcu 1864.

»Zvečer 17. februarja je don Bosko takole govoril fantom:

Jutri bomo začeli obhajati mesec sv. Jožefa. Želim, da se vsi postavite pod njegovo varstvo. Če ga boste iz vsega srca prosili, vam bo izprosil katero koli potrebno milost, tako duhovno kakor časno. Med pobožnimi vajami v čast temu velikemu očaku, Marijinemu možu, krušnemu očetu in varuhu Jezusa Kristusa, je sv. Terezija priporočala posvetitev meseca marca, v katerem obhajamo njegov praznik, kot učinkovito sredstvo, da dosežemo njegovo varstvo. Rad bi, da bi opravili nekaj pobožnosti vsi skupaj. Za zdaj vam priporočam, da bi njemu na čast molili en očenaš, zdravamarijo in slavaočetu pred ali po obisku presvetega Rešnjega telesa, ki vam ga priporočam vsak dan. Če potem želite, da vam svetujem kaj več, vam priporočam, da bi darovali kako sveto obhajilo za tisto dušo

v vicah, ki je v življenju posebno častila sv. Jožefa. Lahko ga tudi kličete s kakim posebnim vzdihom, kot na primer pred učenjem: Sv. Jožef, pomagaj mi, da bom dobro izrabil čas učenja. Če vam pride kaka skušnjava, vzkliknite Sancte Joseph, ora pro me (sv. Jožef, prosi zame). Ko se zjutraj zbudite in vstanete, recite: Jezus, Marija, Jožef, vam darujem svoje srce in svojo dušo. Ko zvečer ležete spat, recite: Jezus, Jožef in Marija, stojte mi ob strani v smrtnem boju. Nikar ne pozabite, da je sv. Jožef varuh mladih, ki se učijo, in če hočete opraviti dobro svoje izpite, prosite ga, da bi vam pomagal.

»24. februarja. Vstajanje ob 5.30. Zvečer kliče zvonec asistente ob 7.30. k večerji. Pevske vaje se začnejo ob 8.35 in končajo ob 9.10.«

V tem času je oratorij dobival posebno podobo in na dvoriščih, razsvetljenih z maloštevilnimi lučmi, ki so bile dostikrat pokrite s snegom in zavite v meglo, se je od povsod slišala glasba. Godba na pihala je ponavljala izbrane skladbe, vajenci so se začeli uvajati v igranje na inštrumente in boben je enakomerno udarjal takt. Zbor že vpeljanih pevcev je vadil maše in nove večernice in začetniki v petju so ponavljali preproste vaje solfeggia. Zbor gregorijanskega petja, razdeljen v več skupin, je vadil pod vodstvom don Alasonattija. Na eni strani si slišal začetne glasbene lestvice, na drugi pa dovršeno izvajanje psalmov, antifon; eni so končevali, drugi pa začenjali in nastalo je čudovito prepletanja melodij in ritmov.

Zdelo se je, da je tu šola levitov iz paralipomenov: Vsi, tako veliki kakor mali, učeni in preprosti, so bili porazdeljeni med svoje očete, ki so jih učili prepevati Gospodovo slavo ob zvokih citer, cimbal in psalterjev in so tako opravljali službo v Božjem templju.⁴⁷

»25. februar. Don Bosko je govoril javno: Še nekaj dni bomo molili za enega izmed tovarišev očenaš, ker je bolan, potem pa Iz globočine, ker bo umrl. Nato se bomo malo ustavili in nato spet začeli moliti očenaš in nato Iz globočine.«

»27. februar. V bolnišnici San Luigi je umrl fant Peter Palo iz Lagnasca, star 16 let. Štiri ali pet mesecev je bil v naši hiši, vendar skoraj vedno bolan. Naj opozorimo, da je don Bosko pred začetkom posta dejal, da ne bosta pred veliko nočjo umrla samo dva, temveč trije.«

V zapisniku svéta beremo:

»Danes zvečer, 27. februarja, so bili sprejeti na preizkušnjo za vstop v salezijansko družbo Jožef Mazzarello, Peter Guidazio, Jožef Dalmazzo, Janez Delfino. Don Bosko je povedal nekaj novic, iz katerih je mogoče sklepati na ugoden potek potrditve družbe. V de-

⁴⁷ Paralipomena 25.

vetih dneh so Pravila, ki so jih odposlali iz Turina, prišla v roke kardinalu Antonelliju in ta jih je izročil svetemu očetu.«

»28. februar. Začeli so se polletni izpiti. V obeh razredih retorike je bila pisna naloga. Šola se je začela ob 8.45. Naslove nalog je poslal profesor Matej Picco.«

O vsakem predmetu v vsakem razredu, kjer so potekali izpiti, so bili izdelani zapisniki. Te dni je bilo veliko spovedi in obhajil.«

"1. marec. Oratorij sv. Frančiška Saleškega so pridružili Apostolatu molitve, katerega namen je moliti za vesoljno Cerkev in zlasti še za papeža. To združenje je bilo ustanovljeno kanonično v Puyu v Franciji in v letih 1849 in 1861 jih je papež Pij IX. obdaril z odpustki. Vodja je poslal diplomo o priključitvi don Bosku naravnost iz Le Puya. V tem mestu častijo Našo ljubo Gospo Francije. Postavili so velikanski Marijin kip, vlit iz topov, zaplenjenih pri Sevastopolu."

»6. marec. Četrta nedelja v postu. Obhajali smo praznik sv. Frančiška Saleškega, ki smo ga prenesli z nedelje sexagesima dne 31. januarja na to nedeljo, ker je bil takrat don Bosko zadržan. To je razvidno tudi iz povabila, ki so ga prejeli dobrotniki."

»12. marec. V bolnišnici Cottolengo je umrl 16-letni Vincenc Tarditi iz Saluzza.«

»14. marec. Svoje dni na tej zemlji je doma v Vigoneju končal klerik Alojz Do, član salezijanske družbe, star 22 let.«

Velika noč je bila to leto 27. marca.

"15. marec. Don Bosko je zbral svet, ki je sprejel na preizkušnjo za vstop v salezijansko družbo Sekunda Marloneja, Antona Sala, Antona Ghella, Janeza Gandinija in Jožefa Scappinija."

Tako poroča zapisnik.

»22. marec. Veliki torek. Začele so se velikonočne počitnice. Za odhod fantov domov je za vsako smer z železnico določen kak duhovnik ali klerik, ki se jim naj gojenci prijavijo za vozovnico.

Pred odhodom je vsak fant dobil dve Marijini svetinjici. V posameznih razredih so učitelji narekovali dečkom naslednje don Boskove opomine:

Ko boste prišli domov, se ravnajte po teh nasvetih:

1. Pozdravite starše, župnika in učitelja.
 2. Dajajte dober zgled.
 3. Bodite pri svetih obredih s knjigo v roki.
 4. Na veliko noč prejmite sveto obhajilo.
 5. Vrnite se prvi torek po veliki noči. Za vsak zamujen dan se plača en frank.
- »Fantje, ki so ostali, so šli na sprehod vsak dan, razen na veliki petek.«

Don Boskove velikonočne počitnice so, potem ko je pripravil gojence na velikonočno obhajilo na ponedeljek velikega tedna, bile v tem, da je spovedoval tiste, ki so prihajali k njemu iz mesta. V odmoru med enim in drugim obredom je pisal pisma svojim dobrotnikom ali poslal kako podobico s svojim podpisom njihovim otrokom: »Naj ti prinese bogat blagoslov.«

Eno teh pisem je poslal plemeniti hiši Fassati.

Veleugledna gospa Azelija!

Da ne bom pozabil na obljubljeni podobico, jo pošiljam sedaj v tem pismu in upam, da boste z njo prejeli blagoslov svetega očeta in blagoslov vsemogočnega Boga.

Presveta Devica naj vam od svojega Božjega sina izprosi zdravja in milosti za vas, za očeta in mamico. Ko se priporočam vsem v molitev, se izrekam v Gospodu za vaše uglednosti vdanega služabnika.

duh. JANEZ BOSKO

Turin, 25. marca 1864

»27. marec. Velikonočna nedelja, vstajenje našega gospoda Jezusa Kristusa. Danes je don Alasonatti odprl zapečateni pismo z listkom, ki mu ga je dal v varstvo bolničar Mancardi. V navzočnosti najstarejših sobratov je prebral ime na Palo in Tarditi.«

V oratoriju je bolehal deček Jožef Pittaluga, pravi angel po pobožnosti in obnašanju, eden najbolj zglednih članov družbe ministrantov, katerega krepost je don Bosko ocenil nič manj kot kreposti Dominika Savia. Ta dan, 27. marca, je don Ruffino zapisal v svojo Kroniko:

»Pred enim mesecem je don Boska vprašal Pittaluga: Ali želiš iti v nebesa? 'Seveda bi rad šel, je odgovoril deček.'

'Toda prej boš moral opraviti malo pokore,' je dejal don Bosko, 'in potem boš šel.' Nekaj dni pozneje je Pittaluga ostal v postelji zaradi išiasa, za katerim prej nikdar ni bolehal.

Tistega večera sva se z don Boskom menila o raznih stvareh. Govoril je tudi o vzrokih Pittalugove boleznin in dodal:

'Če morem verjeti svoji slutnji, se ta fant ne bo več vrnil v oratorij (bil je na tem, da bi šel domov v Tortono). Noga se bo po gnojenju popravila, vendar menim, da ne bo več ozdravel.'

Neki drug dogodek. Deček Siravegna je vstopil v zavod popolnoma zdrav. Don Bosko pa mu je vsakokrat, ko ga je srečal, ponavljal: 'Siravegna, prosi Boga za zdravje.'

Fant, ki se je čutil popolnoma zdravega, je vedno odgovarjal: 'Te milosti pa zares ne potrebujem.' Toda kmalu ga je nenadna bolezen privezala na posteljo.'

Dne 29. marca so se gojenci, ki so odšli na počitnice, vrnili v zavod. Toda teh dveh ni več bilo nazaj. Don Bosko je predvidel njun konec.

Don Dominik Tomatis, salezijanec in sedaj misijonar v Čilu, je bil tega leta gojenec v oratoriju. Bil je velik prijatelj dveh fantov, svojih sošolcev, Frančiška Vicinija in Pavla Aiachinija, ki sta bila oba zgled kreposti.

Nekega sobotnega popoldneva so vsi trije zapustili učilnico, da bi se šli spovedat. Srečali so don Boska, ki se je vračal v oratorij. Don Bosko je položil roko Viciniju na glavo in dejal: 'Si ti don Boskov prijatelj?'

'To si pa lahko mislite, don Bosko,' je dejal Vicini.

'Oh, seveda. Bi ti rad šel v nebesa? Prav, dajem ti dovoljenje.' Nato je položil roko na glavo Aiachiniju: 'Si tudi ti don Boskov prijatelj?'

'Seveda sem,' je odgovoril Aiachini.

'Torej hočeš tudi ti iti v nebesa? In jaz ti rade volje dajem dovoljenje.'

Ko je to povedal, se je obrnil k Tomatisu: 'Si tudi ti don Boskov prijatelj? Midva morava skupaj pojedsti še veliko hlebcev.' Nato je dejal vsem trem: 'In kam nameravate iti?'

'V cerkev, k spovedi,' so odgovorili.

'Grem v sobo, da odložim klobuk, in takoj pridem.'

Aiachini je po polletnih izpitih zbolel in odšel domov na zdravljenje. Zadnji dan marca pa je stopil za kateder don Durando in naznanil: 'Umrl je eden vaših tovarišev, neki Aiachini. Umrl je svete smrti.'

Pismo je prineslo don Bosku žalostno novico.⁴⁸

Tomatis, ki je bil ves presunjen zaradi prijateljeve smrti, je pričakoval vrnitev Vicinija, a je ni dočakal. On pa, voden od Previdnosti, je, ne da bi se zavedal, začel z don Boskom jesti hlebčke. Ker pa se mu je učenje latinskega jezika zdelo popolnoma nesmiselno in ker ni nameraval postati duhovnik, je v vseh drugih predmetih dobival odlične ocene, padel pa v latinščini. Pater Tomatis, jezuit, njegov stric, ga je ostro pokaral in mu pokazal, kako je latinski jezik nujno potreben za vsak poklic.

⁴⁸ Vleugledni in velečastiti gospod don Bosko! Smrt vodi mojo tresočo roko, ko vam pišem te vrste. Paolo Antonio Aiachino, nekoč živahen gojenec vašega Oratorija, je včeraj zvečer ob 10,30 izdihnil svojo dušo v Castelferru, kamor je prišel pred nekaj dnevi, da bi okrevljal v domačem zraku. Tu pa je tifusna vročica v kratkem privedla ubogo žrtev v smrt. Tukaj se je Gospod, ki ga je ustvaril, podvzival in ga umaknil človeški hudobiji, pa tudi ljubezni in upom njegovih staršev in sorodnikov.

Oh, kolikokrat je dragi nečak ponovil: 'Če bi vedel, da bom moral umreti, se ne bi ganil iz oratorija, da bi imel zadoščenje, da bi izdihnil svojo dušo pred don Boskovimi očmi. On je zares svetnik.' Te besede blažijo, o Božji moč, ostrino bolečine, ki napolnjuje moje srce.

Pomagajte, o dobri duhovnik, duši zaupljivega dečka in darujte zanj sveto daritev. Tukaj končujem, ker mi solze zalivajo oči.

Globoko presunjen vaš služabnik P. JULIJ AIACHINI

Tedaj se je fant, ki je bil zelo nadarjen in izrednega spomina, v enem samem mesecu naučil celega Donata, šel na izpit k don Celestinu Durandu in ga odlično opravil.

Ko se je ob začetku šole vrnil v oratorij, na svoje začudenje ni našel Vicinija. Kaj se je zgodilo? Vicini je zaupal svojemu očetu željo, da bi postal duhovnik. Ta pa je odločno zatrdil, da česa takega nikdar ne bo dovolil, in mu prepovedal vrnitev v oratorij. Od tistega trenutka je deček začel tako vidno hirati, da je v vseh vzbujal sočutje. Zdravnik je po nekaj dneh zdravljenja dejal očetu: 'Jaz ne najdem v njem nikakršne bolezni. Srce, pljuča, prebavila so popolnoma zdrava. Zdravnik s to boleznijo nima nikakršnega opravka. Zato je na vas kot očetu, da poiščete moralni vzrok tega usihanja moči.'

Oče je razumel, za kaj gre. Stopil je v sinovo sobo, in da bi ga pomiril, mu je rekel: 'Raje kot da bi te videl v tem stanju, te spet pošljem v oratorij.'

Deček je bil nekaj dni pozneje popolnoma zdrav. Toda oče je zavlačeval in ni držal besede. Upal je, da se bo sin premislil. Vicini je nekaj časa molčal, potem pa spet ponovil prošnjo, da bi se vrnil v oratorij in postal duhovnik. 'Toda ali ne vidiš,' mu je oče odgovoril prezirljivo, 'da nočem, da bi bila naša hiša osramočena zaradi sina, ki hoče postati frater?' Fant ni nič odgovoril. Toda ne dolgo potem je zopet padel v prejšnje stanje. Zdravnik je ponovil očetu: 'Povem vam, da vaš otrok nima druge bolezni kot samo veliko nezadoščenje. Samo vi mu lahko pomagate, če ga hočete ohraniti pri življenju.' Oče, ki je strastno ljubil svojega sina, se je dal tokrat premagati. Stopil je k postelji svojega Frančiška in mu znova obljubil, da, še več, dovolil mu je, da lahko sledi svojemu poklicu. 'Prepozno,' je odgovoril sin. 'Pokličite župnika, kajti čutim, da sem na koncu življenja. Samo eno uslugo vas prosim, da potem ko bom umrl, pišite v oratorij, da bodo moji tovariši molili zame.'

Oče nikakor ni mogel verjeti, da se je bolezen toliko poslabšala, zato ni poklical duhovnika. Toda proti večeru se je stanje tako poslabšalo, da so poklicali župnika, in Vicini je umrl v Božjem miru z vsemi tolažili svete vere, kakor je prosil Gospoda.

Nekega dne meseca novembra je don Francesia stopil na prižnico v govorilnici in po večernih molitvah naznanil fantom zgledno smrt Vicinija in ga priporočil v molitev. Pri teh besedah se je Tomatis, kakor razsvetljen s posebno lučjo, spomnil don Boskovih napovedi in o vsem natančno pripovedoval, kakor smo pravkar zapisali. Tukaj bi morali dodati še nekaj drugih stvari, vendar bomo o njih poročali ob svojem času.

Naj samo povemo, kako je bil Frančišek Vicini na začetku tega leta priča presenetljivemu dogodku. Don Bosko je nekega dne daroval sveto mašo po končani skupni maši. Na začetku maše je ugotovil, da v ciboriju ni več hostij. Ker pa je bil prepričan, da ne bo nikogar k obhajilu, je začel sveto daritev. Tedaj so se pa dva ali trije fantje približali k obhajilni mizi in pokleknili na oltarno stopnico za obhajilo. Don Bosko je pogledal fante, da bi videl točno število, in je razlomil hostijo iz monštrance v tri ali štiri dele in potem s pateno obhajal fante. Prvi je prišel na vrsto Frančišek Vicini. Mladi Jožef Sandrone, ki je klečal ob njegovi strani, in ministrant, ki je držal svečo, sta videla, da je pristopilo k obhajilu še drugih deset ali dvanajst fantov. Tedaj je don Bosko znova razlomil svete podobe in nadaljeval obhajanje. Ti razlomljeni deli pa niso bili nič manjši kot prejšnji, temveč enako veliki. To so ugotovili, ker so pričakovali, da bodo delci vedno manjši.

O tem se je govorilo med fanti. Toda ker so bili pri don Bosku navajeni na izrednosti, se niso kaj dosti čudili.

64.

POGLAVJE

Don Bosko spodbuja svoje duhovnike k delu – Trdi, da ne bo nikdar sprejel zavodov za sinove premožnih družin – Duhovne vaje v oratoriju; način, kako naj jih dobro opravijo; urnik – Don Boskova krščanska ljubezen pri spovedovanju – Pripravi nekega fanta, da uredi svojo vest – Skrivnosti duše, ki jih je razkril v teh dneh – Dvoje sanj: krokarji, ki kljuvajo dečke, in zdravilno mazilo – Znova začnejo kopati temelje cerkve – Don Bosko objavi v Gazzetti Ufficiale (Uradni list) in v Unità Cattolica povabilo javni dobroteljnosti – Položi prvi temeljni kamen – Nagla presoja njegovega dejanja – Opombe kanonika Gastaldija k načrtu cerkve – Don Boskova okrožnica vernikom za darove: nabiralne pole, gorečnost župnikov – Poziv gospem – Prvi darovi – Dar Pija IX. – Podpora Generalnega ekonomata – Katoliško branje – SODOBNI PRIJETNI DOGODKI, ZBRANI IZ JAVNIH SPOMENIKOV

VEČ KOT EN MESEC so don Boska zelo bolele oči, tako da ni mogel prenašati dnevne luči in je nosil očala z modrimi lečami. Kljub vsemu pa je prizadevno delal ter svoje duhovnike in klerike spodbujal k delu in odpovedi: »Pogum! Delajmo navdušeno za blagor mladine, trudimo se za Božjo slavo in zveličanje duš, kajti tam zgoraj nas čaka veliko plačilo, tisto, ki ga je Bog obljubil Abrahamu: 'Jaz sam bom tvoje veliko plačilo.' Pogosto se čutimo utrujene, zbite, obtežene s kako težavo. Toda pogum! Počivali bomo tam zgoraj, počivali za vedno.« In kakor je imel navado, je dvignil desno roko proti nebu in tako nakazal svoje neizmerno zaupanje v Gospoda.

Njegovi učenci so se pogovarjali o možnosti zaposlitve, kamor bi jih Gospod poslal delovat. Dne 3. aprila so se pogovarjali o raznih načrtih, med drugim, da bi sčasoma prevzeli zavod za sinove plemiških družin. Don Bosko je

nekaj časa poslušal, potem pa nenadoma prekinil razgovor: »To pa ne! To se ne bo nikdar zgodilo, vsaj tako dolgo ne, dokler bom jaz živel. Če bi šlo samo za vodstvo takega zavoda, potem že, to bi prevzeli. Sicer pa nikakor ne! To bi bil naš propad, kakor je bilo to vzrok propada mnogih redovnih družin. Najprej so imeli za glavni cilj vzgojo revne mladine, potem so to opustili in se posvetili sinovom plemiških družin. Tu se je porodila zavist, ljubosumnost in poskusi, kako bi jih izrinili. Bogastvo in dostop v hiše bogatinov vse privlači. Če bomo vedno ostali navezani na uboge otroke, bomo ostali mirni. Če ne drugo, nas bo en del ljudi pomiloval in nas prenašal, drugi del pa tudi hvalil. Nihče nam ne bo zavidal, kajti z našimi raztrganimi cunjami ne bodo imeli kaj narediti.«

Dne 4. aprila je don Bosko opozoril fante na duhovne vaje, ki bi se začele 11. tekočega meseca. Povedal pa je v bistvu tole: Če hočete dobro opraviti duhovne vaje, se morate pripraviti. Da ne bodo samo kakor plamen slame, morate že sedaj določiti, kaj boste naredili. Eden bo rekel: Jaz bom ta čas izrabil, da se dobo naspim. Drugi bi menil: Poiskal bom način, kako bom mogel s prijetnim branjem in kako malico prebiti ta čas. Tretji bo rekel: Uporabil bom te dni za ponavljanje slovnice. Kak četrty pa bi dejal: Hočem uporabiti duhovne vaje za svoj posvetitev in za razmišljanje o svojem poklicu. Ta zadnji misli kot pameten človek. Kaj pa naj rečem o drugih? Kaj naj jim povem? Dragi moji, te duhovne vaje bi lahko bile zadnje v vašem življenju. Dobro premislite.«

Dne 11. aprila so izobesili urnik duhovnih vaj.⁴⁹ Pri teh so bili zadnjikrat navzoči tudi rokodelci, ker so zaradi velikega števila gojencev morali dodati še drugi rok duhovnih vaj. Pridigal je don Carroccio Arrò.

Don Bosko je prebil dolge ure v spovednici. »V spovedovanju,« pravi mons. Cagliero, »je bil izreden, vedno ljubezniv in dobrohoten do dečkov in odraslih. Skoraj vsi so šli k spovedi k njemu, ker jih je pritegovala njegova potrpežljiva in dobrohotna ljubezen. Prej prizanesljiv kot strog, nas je spodbujal, naj zaupamo v Gospoda, in istočasno vlival v naša srca zveličavni strah pred Bogom.«

⁴⁹ URNIK DUHOVNIH VAJ

Dopoldne - 5.30 Vstajanje; 6.00 Molitve - Prva ura - Pridi, Stvarnik Sveti Duh - Premišljevanje - Usmili se me, Gospod - Maša - Tretja ura, zajtrk; 9.30 Šesta ura - Inštrukcija - Pesem: Hvalite Marijo, krščanski jeziki. Razmišljanje v tišini (dijaki v svoji učilnici, rokodelci v svoji govorilnici); 11.30 Obisk Najsvetejšega z Venčkom na čast presvetemu Srcu Jezusovemu - Deveta ura: Izpraševanje vesti - Raduj se, Kraljica nebeška; 12.00 Kosilo in odmor
Popoldne - 2.00 Litanije vseh svetnikov - zasebno duhovno branje; 3.15 Večernice in sklepnice - Inštrukcija - Pesem: Na noge, sinovi - Malica in odmor; 5.30 Jutranjice in hvalnice - Premišljevanje - Usmili se me - Rožni venec - Razmišljanje - Raduj se, Kraljica nebeška.

Priporočamo tri stvari: 1. Popoln molk razen v času odmora; 2. Zavzetost pri pobožnih vajah; 3. Misli na dejstvo, da je opravljanje duhovnih vaj izredna Božja milost

BOG DUŠA VEČNOST

In vse naj služi v večjo slavo Božjo. duh. Janez Bosko, rektor; 11. aprila 1864

»V tem času,« tako pripoveduje don Ruffino, »je bil v zavodu fant P, ki ni hotel nič slišati o zakramentih niti ne o katerikoli pobožni vaji. V oratoriju je bil po sili. Končno ga je nekega dne don Bosko poklical k sebi in mu rekel: »Kako je to, da imaš pred seboj vedno psa, ki je ves divji in kaže zobe in te hoče gristi?«

»Jaz ga ne vidim.«

»Jaz ga pa dobro vidim. Povej mi, kako je s tvojo vestjo.«

Fant je povetil glavo. Don Bosko je dodal: »Pogum, pridi in bova vse poravnala.«

Fant je postal don Boskov prijatelj in je sedaj navdušen za vse dobro in dosleden v izpolnjevanju svojih dolžnosti.

Ko so 13. popoldne končali duhovne vaje, je don Bosko potožil, da nekateri gojenci niso dobro opravili te pobožne vaje in je niso izrabili v svojo korist. »Jaz sem v teh zadnjih dneh videl tako jasno grehe vsakega izmed vas, kakor da bi bili vsi napisani pred menoj na listu papirja, tako da so nekateri, ki so hoteli opraviti življenjsko spoved in so sami hoteli naštetih svoje grehe, ne da bi poslušali moja vprašanja, samo mešali stvari. To je posebna milost, ki mi jo Gospod daje te dni v vašo korist. Sedaj me bodo nekateri, ki so se zoperstavliali mojemu prizadevanju, vprašali, ali ne vidim več tako jasno njihove notranjosti. Seveda ne, jim bom odgovoril, ker niso hoteli priti tedaj, je sedaj prepozno in mi ni dana več ta milost.«

Dne 14. aprila je don Bosko prišel za večerni govor k dijakom, potem ko je že govoril rokodelcem. Pripovedoval je dvoje sanj, od katerih je prve imel pred duhovnimi vajami, druge pa po njih. Sam je bil, kakor je dejal, popolnoma iz sebe.

»Bilo je na predvečer bele nedelje, 3. aprila. Zdelo se mi je, da stojim na balkonu in opazujem dečke, kako se igrajo na odmoru. Tedaj se je pojavila velikanska bela rjuha in pokrila celo dvorišče, tako da so se dečki igrali pod njo. Ko sem opazoval ta prizor, je priletela velika jata krokarjev, poletavala nad rjuho sem in tja in končno našla v njej odprtino, zletela pod njo in začela kljuvati fante.

To je bil strašen prizor: enemu so krokarji izkljuvali oči, drugemu so kljuvali jezik in ga čisto razmesarili, druge so kljuvali v čelo in kakemu drugemu razmesarili srce. Toda stvar, ki sem se ji najbolj čudil in sem sam pri sebi o njej razmišljal, je bila, kako da nobeden ne kriči in ne toži, temveč so vsi kakor brezčutni in mrzli. Tudi branil se ni nobeden. Dejal sem si: Ali sanjam ali sem buden? Če ne bi sanjal, je skoraj nemogoče, da bi dečki vse to mirno prenašali in ne bi kričali od bolečine. Toda kmalu zatem sem zaslišal silen krik in videl, kako so se ti ranjeni fantje tresli, kričali, vzklikali in se ločili od drugih. Ves presenečen sem začel razmišljati, kaj bi moglo vse to pomeniti. Mogoče, tako sem menil, je Gospod zato, ker je danes sobota pred belo nedeljo, hotel vse pokriti s svojo milostjo. Krokarji pa naj bi bili hudiči, ki napadajo dečke.

Ko sem še o vsem tem razmišljal, sem zaslišal ropot. Zbudil sem se. Bil je že dan in nekdo je potrkal na moja vrata.

Včeraj, 13. aprila, sem imel druge sanje. Ves dan sem spovedoval in zato je bil moj duh zaposlen z dušami fantov, kakor je to skoraj vedno. Zvečer sem šel spat, pa nisem mogel zaspati in sem tako na pol bil buden, ko sem končno le zaspal za kako uro. Tedaj se mi je zopet zdelo, da stojim za ograjo balkona in gledam dečke, kako se igrajo na odmoru. Opazoval sem vse tiste, ki so jih ranili krogarji. Tedaj se je pojavila neka oseba s posodico v roki. V posodi je bil balzam. Tam je bil še nekdo, ki je nosil prtič. Oba sta šla med fante in jima celila rane. Vsak, ki se ga je balzam samo dotaknil, je bil takoj popolnoma zdrav. Vendar je bilo precej takih, ki so se umaknili, kakor hitro sta se jim približala, in niso hoteli ozdraveti. Najbolj me je užalostilo to, da je bilo teh kar veliko. Vzel sem v roke kos papirja in si zapisoval njihova imena, saj sem vse poznal. Toda medtem ko sem pisal, sem se zbudil in izgubil list. Vseeno sem si njihova imena globoko vtisnil v spomin, tako da se sedaj vseh spominjam. Mogoče bom pozabil katerega, vendar bodo le redki. Sedaj bom skušal govoriti z vsemi, kakor sem že govoril z nekaterimi, in jih prepričati, da bi ozdravili svoje rane.

Dajte tem sanjam pomen, kakor vam drago. Lahko pa vam zagotovim, da bo v veliko korist vaši duši, če jim boste dali popolno veljavo. Prosim vas pa, da o teh stvareh ne govorite zunaj oratorija. Jaz vam vse povem, vendar želim, da to ostane znotraj naše hiše.«

Na začetku marca so se spet začela dela pri novi cerkvi. Ko so skopali do običajne globine in so hoteli postaviti temelje iz kamna, je delovodja ugotovil, da je zemljišče naplavina in zato s tako globino ne bi mogla nositi stavbe te velikosti. Morali so kopati še veliko globlje in zabiti v zemljo mogočne pilote, pač sorazmerno z obodom načrtovane stavbe. To je bil tudi vzrok večjih izdatkov. Kljub temu je delo hitro napredovalo. Dne 5. aprila je don Bosko napisal povabilo javni dobroteljski za stavbo nove cerkve in ga dal objaviti v uradnem listu. Članek je izšel 12. aprila 1864 in ga je naslednji dan v povzetku prinesla Unità Cattolica:

GRADNJA NOVE CERKVE V VALDOCCU. Bili smo naprošeni, da objavimo naslednje vrstice:

Ena izmed mestnih četrti našega glavnega mesta, ki je v zadnjem času zelo narasla, je brez dvoma Valdocco. Od župnijske cerkve Borgo Dora do Consolate vse do Borga San Donato je vse pokrito s hišami in tukaj živi več kot 30.000 prebivalcev. Toda v vsem tem obširnem naselju ni nobene cerkve, ne velike ne majhne, kjer bi lahko opravljali bogoslužna opravila.

Zaradi takega položaja je duhovnik Janez Bosko sklenil postaviti novo svetišče na planoti med Via Cottolengo in Oratorijem sv. Frančiška Saleškega.

Ta oratorij zbira že štirinajst let otroke in odrasle. Toda zadnji čas je prebivalstvo tako naraslo, da v cerkvi ni prostora niti za tretjino otrok, ki prihajajo ob prazničnih dneh. Nova cerkev naj bi zato bila zadosti velika, da bi mogla sprejeti vse otroke in tudi odrasle, ki bi

se želeli udeležiti bogoslužja. Ob cerkvi bi zgradili še prostore za večerne in nedeljske šole ter dvorišče za odmor in razvedrilo otrok ob prazničnih dneh. Ker je nekaj meščanov že priskočilo na pomoč, je bilo mogoče kupiti zemljišče, naročiti načrte in nakupiti precej gradbenega materiala. Upamo, da bodo ti velikodušni darovalci našli veliko posnemovalcev in bo mogoče kmalu dokončati načrtovana dela, kakor se je to zgodilo z mnogimi stavbami, ki so bile izročene javni dobrodelnosti in ki danes krasijo to naše glavno mesto.

Proti koncu aprila je bilo končano izkopavanje temeljev, zabiti v zemljo piloti in vse je bilo pripravljeno za zidarska dela. Delovodja Karel Buzzetti je šel prosit don Boska, da bi blagoslovil temeljni kamen. Božji služabnik je v spremstvu svojih duhovnikov in številnih gojencev opravil skromen obred, na koncu katerega je obrnjen h Karlu Buzzettiju zadovoljno dejal: »Tako ti bom dal predujem za velika dela, ki nas čakajo. Ne vem, ali bo veliko, vendar ti dam vse, kar imam.« Med temi besedami je potegnil iz žepa mošnjiček, ga odprl in stresel vse v roke delovodja, ki je menil, da so vse sami marengi. Toda kako zelo se je začudil on in vsi okoli stoječi, ko so videli, da je bilo samo osem soldov. Don Bosko je smeje se dodal: »Bodi brez skrbi. Mati Božja Marija bo znala za svojo cerkev priskrbeti denar. Jaz bom samo posrednik, samo blagajnik.« Obrnil se je k okoli stoječim in sklenil: »Boste videli.«

Markiz Fassati je prišel pogledat širokopotezen načrt in dejal: »Zares, vi imate za gradnjo več poguma kot jaz.« Resni ljudje so ga vpraševali, koliko denarja ima že zbranega in na kakšne dohodke računa, ko predvidevanje kaže, da bo vse skupaj stalo več kot pol milijona lir, on pa je odgovoril: »Zares sem preiskal vse svoje predale in zbral štirideset centov.«

Trdil je, da bo zadostovalo 200.000 lir, a ko je bila cerkev dograjena, je plačal približno milijon. Izkopavanje in postavitve temeljev sta po izračunu geometra G. B. Elia stali 35.000 lir.

Novica o novi gradnji se je razvedela po mestu. Meščani so prihajali, da so se z lastnimi očmi prepričali, kaj se dogaja. Nikakor niso bili vsi prepričani o umestnosti gradnje. »Kako bo mogel don Bosko nadaljevati?« so se vpraševali nekateri.

Drugi so menili: »Naložil si bo dolga, da ne bo mogel naprej.«

»Pij IX. mu bo dal denar,« je dodal kateri.

»Kaj pa če je našel kje skrit zaklad?« se je pošalil tretji.

»Vsekakor bo propadel,« so menili mnogi.

Vsi so imeli kaj pripomniti. Tisoč ugibanj je krožilo o don Bosku po mestu. Don Bosko pa je nadaljeval gradnjo, ne da bi se menil za govornice.

Ko so začeli graditi, so mu izročili pismo kanonika Gastaldija:

Naj živi Jezus! Via Giulio 2. – Turin, 5. maja 1864

Predragi don Bosko!

Zelo mi je žal, da je vaša uglednost začela graditi, ne da bi prej ustno ali pisno zvedela za moje mnenje, in tako sedaj ne moremo storiti vsega po naših prvotnih zamislih. Prav tako mi je žal, da danes, čeprav sva se domenila, niste prišli k arhitektu in ste se izmuznili iz Turina. Na tak način se ne bova mogla nikdar o ničemer dogovoriti. Kljub temu sem bil pri arhitektu in se z njim dogovoril o naslednjem: 1. da opustimo oba zvonika, ki sta sedaj v načrtu, 2. da tako pustimo odprt dohod do stranskih kapel proti zakristiji, 3. da vključimo atrij v cerkev in da naj kor nosita dva kamnita stebra. Kar se tiče krogle na kupoli in oken v stranskih ladjah, bo še čas za razmišljanja in dogovor.

Stvar, o kateri mora vaša uglednost takoj odločiti, je kraj, kjer naj bi stal zvonik. To pa je odvisno od tega, na katero stran bi postavili zakristijo, kajti zvonik mora biti blizu zakristije in tako rekoč eno z njo, da zakristanu ne bo treba hoditi iz zakristije zvonit in ne pogosto poklekovati pred oltarjem Najsvetejšega. Zakristija bi morala biti v tej cerkvi na vzhodni strani, ker vaša uglednost, kolikor mi je znano, namerava potegniti zid od cerkve do sedanje stavbe. Tako bo ljudstvo od vzhodne strani imelo dostop do zakristije od zunaj in na tej strani je treba postaviti zvonik. Vaša uglednost naj čim prej govori z arhitektom. Vam vdani služabnik in prijatelj

L. GASTALDI

Dne 7. maja je dobri kanonik iz Bologne, kjer je začel pridigati misijon v stolnici, ponovno pisal don Bosku in vztrajal pri predlogih, o katerih sta se domenila z arhitektom Spezio. Želel je, da naj se dvoje vrat v zakristiji tako postavi, da bo mogoče iti v kor, ne da bi bilo treba prekoračiti prezbiterij, kar bi se dogajalo, če bi vrata do glavnega oltarja ostala tako, kakor je predvideno sedaj. Da je treba narediti prehod iz zakristije na kor in iz ene zakristije v drugo, ne da bi hodili skozi prezbiterij, je samo po sebi jasno iz dveh razlogov: 1. Ker je grdo, ko hodijo po prezbiteriju ljudje sem in tja in motijo svete obrede, 2. ker ni mogoče doseči, da bi tisti, ki hodi mimo oltarja z Najsvetejšim, vedno naredil primeren poklek itn.

Don Bosko je deloma privolil v prijateljeve predloge. Dal je vrisati v načrt dvoje vrat v zakristijah ob strani glavnega oltarja, tako da je bilo mogoče priti iz ene v drugo po ozkem prostoru ob zidu. Da bi pa preprečil druge nerodnosti, je nameraval zgraditi še dve stranski zakristiji s korom, kar v načrtu sicer ni bilo označeno, pač pa so ju sezidali, ko je bila cerkev že zgrajena. Vključil je atrij v cerkev, ni pa opustil dveh zvonikov in pustil v njiju prehod za stranske kapele.

Ko so tako preuredili načrt cerkve, se je don Bosko z novo okrožnico obrnil na vernike in jo razposlal v skoraj vse župnije severne in srednje Italije.

Velezaslužni gospod!

Medtem ko mesto Turin dobiva vedno več tovarn in prebivalstvo stalno narašča, raste tudi potreba po novih stavbah, ki bi služile za bogočastje naše svete vere. Poleg drugih delov mesta se ta potreba čuti tudi v predelu Valdocco,⁵⁰ kjer za kakih 30.000 prebivalcev ni druge cerkve, ki bi mogla sprejeti večje število vernikov, kot župnijska cerkev Borgo di Dora,⁵¹ ki pa ne more sprejeti več kot 1.500 ljudi.

Res je, da na ozemlju te župnije delujeta dve cerkvi v Mali hiši Božje previdnosti in Oratoriju sv. Frančiška Saleškega, kamor ima ob prazničnih dneh dostop tudi ljudstvo, vendar pa niti ena niti druga ne zadostujeta niti za zadovoljitev potreb skupnosti, za katere sta bili postavljeni, tako da za druge ljudi sploh ni prostora.

V želji, da bi zadostil nujni potrebi prebivalcev Valdocca in mnogih fantov, ki ob prazničnih dneh prihajajo v oratorij od vseh koncev mesta in ki nimajo več prostora v dosegljivi cerkvi, sem se odločil, da bom zgradil zadosti veliko cerkev, ki bo zadostila dvojni potrebi in namenu in bo sčasoma mogla postati župnijska cerkev, če bo cerkvena oblast v to privolila in imela za potrebno. Velezaslužni inženir je naredil načrt v obliki latinskega križa, ki ga je pristojna oblast potrdila, stavba bo obsegala kakih 1.000 m² in bo stala približno 200.000 lir.

Cerkve bo stala na zemljišču, ki smo ga kupili s pomočjo velikodušne pomoči nekaterih zavzetih vernikov in ki je blizu sedanjega Oratorija sv. Frančiška Saleškega. Izkopavanje je končano in sedaj pridejo na vrsto temelji in na njih zidovi.

Da bi začel izvajati te svete pobude, nimam potrebnih sredstev in vse izročam v roke Božji previdnosti in dobroti Božje matere Marije, med katere častilce mislim, da lahko štejem tudi vas.

Omenjam Marijine častilce, kajti prav v čast brezmadežne matere Jezusa Kristusa z naslovom Auxilium Christianorum ali Pomočnice kristjanov bo postavljeno to svetišče. Medtem ko upamo, da bo cerkev za mnoge sredstvo odrešenja, bo obenem tudi dejanje zahvale presveti Devici Mariji za prejete dobrote in povabilo tej dobrotni materi, da nas bo vedno ščitila in nam pomagala, da bomo v tem našem mestu ohranili vero in izpolnjevali vse krščanske kreposti.

Pri tem se obračam na vas s ponižno prošnjo. Pripravljen sem sprejeti kakršno koli vsoto denarja, kakršen koli predmet, tudi material za gradnjo, in se vam za to hvaležno zahvaliti. Potrebe bodo trajale cela tri leta, tako da če ne bi mogli priskočiti na pomoč sedaj, lahko to storite tudi pozneje.

⁵⁰ PRIPIS. Ta predel mesta se imenuje Valdocco. Izhaja iz besed Val. Od., Vallis occisorum, kar pomeni Dolina umorjenih, ker sta bila tukaj mučena in usmrčena sv. Adventor in sv. Oktavij. Prav zato je ta del mesta tako blagoslovljen iz nebes, da je tukaj cela vrsta dobrodelnih ustanov. Bila je namočena s krvjo mučencev.

⁵¹ Če bi od župnijske cerkve Borgo Dora potegnili ravno črto do cerkve Consolata in San Donato in se potem obrnili proti puškarni do reke Dora, bi nakazali ozemlje, kjer prebiva 35.000 prebivalcev in kjer ni nobene javne cerkve.

V ta namen vam prilagam nekaj obrazcev s prošnjo, da bi jih izročili ljudem, za katere mislite, da so pripravljeni sodelovati pri tej javni dobrodelnosti.

Če bi kdo izpolnil obrazec v navedenem smislu, bi vas prosil, da bi mi ga poslali na moj naslov za nadaljnje poslovanje.

Z živim zaupanjem vam zagotavljam, da boste za to izredno pomoč dosegli od nebeške matere Marije obilo duhovnih dobrot in pomoč v zemeljskih zadevah.

*Končno vas prosim, da bi mi oprostili to moje nadlegovanje. Sprejmite želje za obilen nebeški blagoslov. V veliko čast mi je, da se imenujem vaše uglednosti hvaležnega služabnika.
duh. JANEZ BOSKO*

K tej okrožnici je don Bosko priložil kartico za podpis.⁵²

Hranimo celo vrsto pisem župnikov in drugih duhovnikov, ki so takoj odgovorili na don Boskovo pobudo in izpolnili obrazec za pristop. V nekaterih dopisih so izrazi, ki človeka ganejo do solz. V enem izmed njih beremo: »*Marija Pomočnica, pomagaj svojemu služabniku, da ti bo sezidal cerkev.*«

Don Bosko je izbranim ljudem, ki jim je poslal okrožnice, in najbolj zaslužnim gospem po dobroti in zvestobi v veri poslal naslednji dopis:

»*Marija Pomočnica se obrača na svojo vdano častilko, da bi pomagala razpečati priložene obrazce (za pristop) in jih izpolnjene pošlje na naslovnika. Ta velikodušna mati se ne bo dala prekositi v velikodušnosti od svojih hčera, ki delujejo na zemlji v njeno slavo in ki jih ona čaka z velikim plačilom v nebesih.*«

Marijini častilci so velikodušno odgovorili. Don Bosko, ki je imel navado, da je natančno zapisoval odposlana pisma in potem prejete darove, je vodil tudi tokrat točne sezname darovalcev. Med tistimi, ki so tega leta priskočili na pomoč s svojimi darovi, so:

Gospod Anglesio, lekarnar	2.000 lir
Markiza Marija Fassati	1.000 lir
Don Franco Troffarello	100 lir
Vitez di Villanuova in prijatelji	3.000 lir
Madama Raimondo	1.000 lir

⁵² DAROVI

Darovi za cerkev Marije Pomočnice, ki so jo začeli graditi v Valdoccu.

Podpisani stanujoč v ulica

številka nadstropje darujem za zgoraj omenjeni namen enkrat, oziroma v več obrokih, naslednji dar:

Leta 1864 frankov

Leta 1865 frankov

Leta 1866 frankov

V dne meseca 186. ...

Podpis

Markiz Dominik Fassati	1.000 lir
Dam. Terezija Vallauri	500 lir
Grofica Callori	900 lir
Dam. Prato	500 lir
Grof Karel De Maistre	800 lir
Grofica Zofija de la Piere	100 lir
Markiz Brignole Sale	100 lir
Donna Angela Dupraz	1.000 lir
Markiz Dominik Fassati (bo plačal)	8.000 lir
Kanonik Gastaldi bo dal	2.000 lir
Baron Bianco di Barbania bo plačal glavna vrata z vsem okovjem.	
Grof Karel Cays bo kupil zvon za zvonik.	
Mihael Nico bo plačal vsa okna.	
Bosco di Rufino vitez Alerano bo plačal glavni oltar.	

Darovalce manjših vsot opuščamo, da ne bo naštevanje preveč raztegnjeno.

Med prvimi dobrotniki je bil tudi papež Pij IX., ki je takoj, ko ga je don Bosko obvestil o nameravani gradnji cerkve v čast Mariji v Valdoccu, poslal v dar 5. lir in povedal, da bi bil naslov Marija Pomočnica nebeški kraljici gotovo zelo všeč. Svoj dar je pospremil s posebnim blagoslovom za vse darovalce, ki bi prispevali za gradnjo nove cerkve, in dodal:

»Naš skromni, pa prisrčni dar naj bi imel veliko še velikodušnejših tekmecev in presveta Devica naj iz nebes pomnoži svoje blagoslove na vse, ki bodo sodelovali pri izgradnji Božje hiše. Sodelujmo pri širjenju slave Božje Matere tukaj na zemlji, da bo tako naraslo število tistih, ki ji bodo nekoč sestavljali venec slave v nebesih.«

L'Unità Cattolica je 1. maja prinesla vest o daru papeža Pija IX. in članek takole sklenila: »Upamo, da bodo meseca maja položeni temelji svete stavbe, ki bo posvečena Mariji Pomočnici kristjanov, da se zahvalimo vzvišeni Božji materi za prejete dobrote, pa tudi zato, da si v prihodnje še bolj zagotovimo njeno varstvo. Kdor bi želel v ta namen prispevati kak dar, lahko to naredi s pošto položnico ali na kak drug njemu dostopnejši način in ga pošlje duhovniku Janezu Bosku.«

Tudi vlada njegovega veličanstva je poslala svojo podporo, čeprav za drug namen:

GENERALNI KRALJEVI EKONOMAT CERKVENIH BENEFICIJEV

Podpisani generalni ekonom sporoča vaši uglednosti, da je vlada njegovega veličanstva naklonila iz zakladnice tega Generalnega ekonomata vsoto 500 lir, ki naj se uporabijo v treh oratorijih, ki jih vodite, z obveznostjo, da temu Generalnemu ekonomatu prikažete uporabo zgoraj omenjene vsote.

Turin, 21. junija 1864 Namestnik generalnega ekonomata FENOGLIO

Advokat Fenoglio je v vodstvu Ekonomata nasledil viteza Vacchetta, ki je zaradi zlonamernih očitkov in žalitev Gazette del Popolo februarja 1864 odstopil. V Ekonomatu niso hoteli videti več nobenega duhovnika. Tako so mu poplačali velike zasluge, ki jih je izkazal državi. Njegov odstop je bil velika izguba za Cerkev. Vedno je bil naklonjen oratoriju. Čeprav častihlepen, suženjsko vdan vladi in sprt z vsemi, se je kazal ponižnega in vdanega don Bosku in samo po njem obravnaval določene zadeve v Rimu. Božji mož ga je pogosto opozarjal. Sedaj, ko ga je zadela nesreča, je šel sam vase, se umaknil za nekaj dni v samoto in prosil ter tudi dosegel odpuščanje vse kazni. To je bila tudi njegova velika sreča, saj ga je smrt doletela že 21. avgusta istega leta.

Tiskarna je naročnikom pripravila zvezek za mesec maj z naslovom *Sodobni prijetni dogodki, pridobljeni iz javnih spomenikov*, zbral duhovnik Janez Bosko. Med drugim je opisano spreobrnjenje protestanta Henrika Beherja v katoliško Cerkev, kratki življenjepisni podatki kanonika Jožefa Cottolenga, različni dogodki iz življenja papeža Pija IX., nekaj uslišanj prošenj k Devici Mariji in zlasti čudež v Valle Vigezzo.

Za mesec junij so tiskali zvezek z naslovom *Iskalec sreče* (v rudnikih zlata v Kaliforniji). Konec pripovedi se glasi: »Bogastvo ne osrečuje ljudi.« V dodatku je podan kronološki pregled zgodb Svetega pisma in cerkvene zgodovine ter milosti na priprošnjo Dominika Savia. Tudi v tem zvezku je mogoče opaziti don Boskovo roko.

65.

POGLAVJE

Vsakdanje, večerne, nedeljske osnovne šole in pevske vaje v oratoriju – Mesec maj – Don Bosko javno govori in vprašuje, ali vsi fantje v tem mesecu častijo Marijo – Splošen nagovor članom Družbe nakazuje Božje poslanstvo, ki je bilo zaupano don Bosku – Pove, kateri fantje ne zaslužijo, da bi bili v oratoriju – Don Bosko sprejme v oratorij dečka, ki ga je priporočil grof Cibrario – Latinska komedija – Don Bosko pripoveduje o dečku, ki ga je mati Božja Marija ozdravila v Spoletu – Duhovniška posvečenja – Pričevanje o uslišani prošnji, ki jo je Marija Pomočnica podelila po don Boskovem blagoslovu – Don Boskov nagovor: Neki fant je vzrok smrti njegove matere; neki gojenec pripravlja podobno smrt svojemu očetu

TURINSKA OBČINSKA UPRAVA je z vsemi sredstvi pospeševala ljudsko izobrazbo in je to skušala dokazati tudi s statistikami zasebnih ustanov v mestu. V tem smislu je občinski svetovalec Baricco prosil don Boska za podatke o osnovni izobrazbi v oratoriju:

Veleugledni gospod!

Ker želimo ugotoviti resnično stanje šolstva v tekočem letu, prosimo vašo spoštovano uglednost za naslednje podatke:

- 1. Imena, priimke, kraj rojstva in starost učiteljev osnovnih, večernih in nedeljskih šol.*
- 2. Celotno število učencev in šolskih razredov.*

Nikakor ni potrebno, da bi morali učitelji večernih in nedeljskih šol imeti državno diplomu. Taka diploma je potrebna samo za redne dnevne osnovne šole. Zame je zadosti, da sploh kdo poučuje.

Že vnaprej se vam zahvaljujem in se imam za vaše uglednosti vdanega služabnika.
svetovalec BARICCO

Turin, 1. aprila 1861

Don Boskov odgovor 2. aprila nam daje vpogled v ureditev oratorija. Ravnatelj vseh nižjih razredov je bil don Dominik Ruffino iz Giavena, bil pa je učitelj višjih razredov osnovne šole. Večerne osnovne šole, razdeljene v tri razrede, vsak s svojim učiteljem, so štejele 105 učencev. Nedeljska osnovna šola s štirimi razredi, s postopno urejenim učnim načrtom je štela 185 učencev. Osnovna dnevna šola je bila razdeljena v dva razreda z 90 učenci. V enem izmed razredov je poučeval Jakob Miglietti iz Occhieppa.

Večerna pevska šola, ki jo je vodil maestro don Janez Cagliari iz Castelnova d'Asti je imela štiri skupine s 83 učenci, pevska šola za gregorijansko petje pa šest skupin in 161 pevcev.

Godba na pihala je štela 3. učencev in sta jo vodila Frančišek Massa iz Turina, član godbe narodne garde, in Jožef Buzzetti iz Carrona Ghiringhella.

Ko je don Bosko s svojo znano ljubeznivostjo zadovoljil občinskega svetovalca, je moral na začetku maja za nekaj dni iz Turina. Medtem so v oratoriju brali šmarnice s cvetkami, vzdihljaji in tako začeli mesec maj. Sveti rožni venec so opravljali zjutraj, zvečer ob 7. uri pa so šli v cerkev k blagoslovu.

Tako je zapisano v Kroniki, ki nadaljuje pripoved vsega, kar se je dogajalo v mesecu maju. Ko se je don Bosko vrnil domov, je, če so mu opravki dopuščali, govoril fantom po večernih molitvah. Podajamo enega izmed teh nagovorov:

»Kdo ve, ali vsi fantje dobro opravljajo Marijin mesec? Če bi presveta Devica Marija spregovorila z ene izmed podob, bi gotovo rekla, da jih večina opravlja zelo dobro, so zelo goreči in jih je veliko več kot tistih, ki Marijo manj ljubijo. Nekaj jih stori kako stvar v Marijino čast, vendar jih je malo. En dan so polni gorečnosti, potem pa spet mrzli kot led. Sedaj izpolnijo kako cvetko, potem pa spet ne opravljajo svojih dolžnosti. Enkrat molijo, potem pa spet klepetajo in delajo nered v cerkvi in tako skušajo služiti dvema gospodoma. Nekateri pa ne delajo nič dobrega: ne preklinjajo, ker jih nihče ne jezi, se ne pričkajo, ker se nimajo s kom, ne motijo v cerkvi, pa tudi ne molijo. Drugi ne samo da nič dobrega ne storijo, temveč delajo hudo. Če se lahko izmaknejo pobožnim vajam, storijo to z velikim veseljem. Če dobijo tovariša svojega kova, takoj začnejo z njim opravljati, zavračajo pravilnik in vse, kar jim ni všeč. Če naj ne ubogajo predstojnikov, nimajo pri tem nikakršne težave. Toda Marija daje prvim pogum in jim obljuba bogato plačilo. Drugim pa pravi: potrudite se. Ali menite, da vam ne bom bogato poplačala? Tretjim pravi skoraj isto kot drugim: ne popustite, vztrajajte in boste zadovoljni. Zadnjim pa ne reče nič, temveč samo obrača obraz od njih, pogleda svojega nebeškega Sina, joče in ga prosi, naj jim prizanese.«

Nedelja, 8. maj: Don Bosko je imel skupno konferenco za vse člane Družbe sv. Frančiška Saleškega. To je bilo zelo pomembno zasedanje, ker je don Bosko razodel stvari, ki jih prej nikdar ni povedal: »Sklical sem vas, da vam odkrijem

nekaj stvari, ki se tičejo začetkov naše Družbe, zakaj je nastala in kaj ji je posebej pomagalo pri rasti. Naj povem, da se morate obvezati, da o tem ne boste govorili z ljudmi, ki ne spadajo k naši Družbi.« Potem je pripovedoval, kako je najprej kot deček in potem kot klerik začel skrbeti za fante, ker je že takrat čutil potrebo, da jih je treba vzgajati, in videl, kako lahko jih je voditi, če vidijo, da jim želimo dobro. Opisal je začetke oratorija pri sv. Frančišku Asiškem, prehod v zavetišče, potem njegov pregon, sanje (ki jih je imenoval obiske), v katerih je videl Pinardijevo hišo, preselitev k Mestnim mlinom, k sv. Petru V vezeh, hišo Morretta, na travnik bratov Filippi in končno pristanek v Pinardijevi hiši. Pokazal je, kako je Božja roka kaznovala vse tiste, ki so se uprli njegovemu delu. Obnovil je dvoje sanj, v katerih je videl duhovnike, klerike, fante, ki jih je Božja previdnost postavila pod njegovo vodstvo. Prve sanje s cerkvijo z napisom na čelni strani: To je moja hiša, od tod se bo širila moja slava. Naštel je vse težave, ki jih je doživel na začetku, pa premagal z Božjo pomočjo. Nato druge sanje s senčno potjo, obdano z vrtnicami. Povedal je, kako ga je nadškof Fransoni poklical k sebi in ga spodbujal, da bi nadaljeval delo oratorijev, in kako mu je sam Pij IX. leta 1858 dal osnovna navodila za novo družbo. Sklenil je: »Povedal sem papežu vse stvari, kar sedaj pripovedujem vam. Nihče ni nikdar ničesar zvedel o tem. Mogoče bo kdo rekel: Pa vse to je v čast don Bosku. Prav nič od vsega tega. Moja stvar je samo podati strašen obračun o vsem tem, kar sem storil in kar bom storil, da bi izpolnil Božjo voljo. S tem načrtom pred seboj, ki mi ga je razodel Gospod, sem šel vedno naprej in to je bil tudi edini cilj, ki sem ga do sedaj skušal doseči. To je razlog, zakaj v nasprotovanju, preganjanju in sredi največjih ovir nisem nikdar izgubil poguma, in Gospod je bil vedno z nami.«

»Ni mogoče opisati,« nadaljuje kronika, »kako globok vtis je to naredilo na navzoče in kako navdušenje je vzbudilo v nas vseh.«

Naslednjega dne je don Bosko opomnil gojence, da bi lahkomiselne spravil k pameti.

Preostane nam še samo ena tretjina šolskega leta in rad bi, da bi ga dobro preživel. Zato se mi zdi potrebno, da vam povem, kaj bomo v tem času delali, da ne boste nad ničimer presenečeni in boste o vsem dobro poučeni, poleg tega želim, da mi vse poveste, kakor jaz vam vse povem.

Povedal vam bom, da se v tem mesecu, kot je navada, v oratoriju zberejo profesorji, asistenti in drugi predstojniki, razen don Boska, za čisto posebno nalogo. In kaj je ta posebna naloga, boste vprašali? Sestanejo se, da izrečejo svojo sodbo in dajo svoj glas o tistih fantih, ki ne sodijo v ta zavod in zato prihodnje leto ne bodo več sprejeti v oratorij. Upam, da med našimi fanti ne bo nobenega, ki bi ga doletela ta neprijetna sodba. In kdo

so tisti, ki bi mogli priti v število takih, ki ne sodijo v našo hišo, boste verjetno vprašali? Povedal vam bom:

1. Vsi tisti, ki so naredili težek pregrešek bodisi s tatvino, z nepokorščino ali s čim drugim. Včasih se zdi, da nekatere predolgo prenašamo, da zapiramo oči in se ne ravnamo po pravici. Dajte času čas in za vse bo prišla tudi sobota. Včasih pozornost do staršev, do dobrotnikov, pa tudi položaj fanta prisilijo predstojnike, da ravnajo velikodušno.

2. Tisti, ki so z besedami ali dejanji drugim v pohujšanje.

3. Tisti, ki kažejo, da jim ni do tega, da bi bili v oratoriju. In kdo so tisti, ki bi bili raje doma, ki so tukaj le neradi? To so tisti, ki vedno godrnjajo in kritizirajo, enkrat odločitve predstojnikov, drugič kak člen pravilnika, enkrat nergajo zaradi hrane, drugič zaradi oratorija, tisti, ki se skušajo izmakniti nadzoru predstojnikov, ki se v šoli nočejo učiti ali povzročajo škodo po hiši. Vsi ti spadajo v število tistih, ki ne sodijo v oratorij in ki prihodnje leto ne bodo več sprejeti. Razlog za našo odločitev je naslednji: držimo se pravila, da nikogar ne silimo biti tukaj. Kdor hoče biti tukaj, mora biti tukaj rad. In ni zadosti, da je rad samo v svojem srcu, to mora pokazati tudi na zunaj, in sicer tako, da je zadovoljen z vsem, kar odločajo predstojniki. Če bi don Bosko delal zato, da bi zaslužil denar, bi mogoče pustil v hiši tudi godrnjače in pohujšljivce. Toda ker mi nimamo nikakršnih koristolovskih namenov, hočemo, da so vsi gojenci dobri ali vsaj kažejo dobro voljo, da bi postali taki in bili radi tukaj. Toda, kakor sem vam že povedal, upam, da nobeden izmed vas, ko boste na počitnicah, ne bo prejel pisma staršem s pozivom, da naj poiščejo kje drugje prostor za svojega sina, ker tukaj zanj ni več prostora. Nikakor nočem s temi besedami zasejati med vas nemir. Želim vas samo opozoriti. Tisti, ki jim vest pravi, da si zaslužijo tako odločitev, lahko sklenejo, da se bodo z vso močjo poboljšali. Naj naredijo poskus in se zatečejo k Mariji za pomoč. In kdo ve, mogoče se bodo na koncu leta lahko izognili tej klavrnosti.

Desetega maja se je don Bosku predstavil deček in mu izročil priporočilno pismo:

»Grof Cibrario zelo priporoča vitezu duhovniku Bosku navzočega, čigar prošnja je vredna vse pozornosti, ki jo v resni potrebi uveljavlja razsvetljeno sočutje zgoraj imenovanega odličnega duhovnika. – 1. maja. Cibrario.«

Grof se je družil z don Boskom v zaupnem prijateljstvu, ki se ni bilo zavrnitve. Tako je don Bosko sprejel tistega dečka, saj ni mogel ničesar odkloniti tako velikemu dobrotniku, ki mu je v mnogih okoliščinah priskočil na pomoč in se je pri kralju in pri drugih dostojanstvenikih zavzemal v njegovo korist.

»V četrtek 12. maja so fantje iz šole Oratorija sv. Frančiška Saleškega odličnega don Boska predstavili latinsko komedijo, ki jo je napisal mons. Rosini, nekdanji škof v Pozzuoliju. Komedija nosi naslov Phasmatonices ali Zmagovalec prividov in jo je metrično popravil odlični latinski filolog pater Palombo iz Jezusove družbe. Predstavo so s svojo navzočnostjo počastili odličniki, med njimi

mons. Balma, škof iz Tolemaide. Vsi so se čudili, ko so slišali jasno in iskreno govorico teh bristrih dečkov. Videti je bilo, kot da govorijo svoj materni jezik, tako naravno in tako sproščeno so se izražali v svojih dvogovorih. Vemo, da pripisujejo skoraj vso zaslugo mlademu duhovniku Francesii, velikemu poznavalcu latinskega jezika, ki je pripravil s fanti to predstavo. Pri vedno večjem upadanju klasičnega študija si ne moremo kaj, da ne bi čestitali gospodu don Bosku, ki ga s takim navdušenjem pospešuje med gojenci svojega oratorija.« Tako je pisala Unità Cattolica 14. maja 1864.

Naslednjega večera je don Bosko takole govoril:

V nekem večjem bolonjskem kraju je nekega malo več kot devetletnega dečka iz premožne družine na začetku pomladi preteklega leta 1863 napadla sinokalna vročica in ga v nekaj dneh pripeljala na prag smrti. Znanje zdravnikov ni prav nič pomagalo, bodisi zaradi nasilnosti bolezni, kakor tudi zato, ker deček ni mogel požreti nobene stvari. Zdravniki so dečku pripisovali le še nekaj ur življenja. Starši, ki niso imeli na svetu nič dražjega od tega otroka, so se prepustili neutolažljivemu joku. Tedaj se je v glavi matere zasvetila misel, ki jo je brez dvoma navdihnili presveta Devica Marija. Zelo pobožna in verna gospa je brala pripovedi o čudežnih dogodkih v zvezi z Marijino podobo v bližini Spoleta, ki jih je opisal tamkajšnji nadškof, katerega so zaradi sovraštva do vere zaprli v ječo in je tam že celih osem mesecev. Menila je, da bi samo blažena Devica mogla ohraniti pri življenju ljubljenega otroka. Približala se je njegovi postelji in dejala: »Obljubi Materi Božji Spoletski, da jo boš, če te bo hotela ozdraviti, šel obiskat v njeno malo kapelico.« Ko je deček izgovoril besede, ki mu jih je narekovala mati, se mu je stanje poslabšalo in je izgubil zavest. V svojih nenehnih blodnjah ni govoril o drugem kakor o potovanju h kapelici. Enkrat je hotel obleko za potovanje, drugič je govoril, kakor da bi bil že na potovanju, potem je spet videl oltar in častil čudodelno podobo. Toda v trenutku je utihnil in vsi so mislili, da je mrtev. Bili so prepričani, da je izdihnil. Tedaj se je nenadoma stresel in se zbudil iz globokega spanja. Nasmehnil se je okoli stoječim, jih pogledal z očmi, polnimi življenja, ter v neverjetno kratkem času dveh dni v začudenje vseh zdravnikov popolnoma ozdravel. Tedaj so ga starši popeljali h kapelici, kjer je izpolnil dano obljubo. Marija Pomoč kristjanov, prosí za nas.

»Dne 21. maja je v cerkvi očetov lazaristov v Turinu mons. Balma posvetil v duhovnike don Karla Ghivarella, don Janeza Boggera, don Janeza Bonettija in don Janeza Krstnika Anfossija. Istega dne je po rokah mons. Ghilardija prejel duhovniško posvečenje tudi don Celestin Durando.

Medtem so nadaljevali polaganje temeljev cerkve Marije Pomočnice in nebeška mati je še naprej delila milosti svojim častilcem. Grofica Cravosio Anfossi je 1891 takole pisala don Rui:

Leta 1864 sem po mnogih nevšečnostih zaradi padca pogosto močno krvavela iz nosu. Končno se je zdelo, da se je v nosu pretrgala žila. Ker krvavenju ni bilo konca, sem legla v posteljo. Po mnogih posegih se je krvavitev ustavila, toda ob vsaki najmanjši spremembi vremena ali kakem dotiku se je v mojo veliko telesno in moralno obremenitev ponovila. Šla sem obiskat don Boska in ga prosila, da bi me blagoslovil v Marijinem imenu. Don Bosko mi je dejal: »Toda če bi vas ob ozdravitvi doletela druga nesreča?« »Uredite to stvar vi z materjo Božjo Marijo,« sem dejala, »kajti prepričana sem, da če me bo ozdravila, bo to storila, kakor je treba.« Tedaj je Božji služabnik prižgal dve sveči, jaz sem pokleknila, on je molil latinske molitve in prosil presveto Devico, da bi me ozdravila vseh krvnih bolezni. Polna zaupanja v preljubo mater Božjo Marijo in v molitve predragega don Boska sem bila prepričana, da bom dosegla milost ozdravljenja. Od takrat nisem več imela težav s krvavenjem iz nosu razen ob spremembi vremena, ko je priteklo nekaj kapelj krvi, potem pa je bilo spet vse v redu, brez škode za moje zdravje.

Kolikokrat sem slišala pripovedovati o zares čudežnih ozdravljenjih popolnoma zanesljive osebe. Cerkev Marije Pomočnice je bila zgrajena s pomočjo izrednih milosti, ki jih je mati Božja Marija delila po priprošnji našega častitljivega očeta don Boska.

Naj bi to kratko, pa odkritosrčno poročilo pripomoglo k temu, kar si vsi tako iz srca želimo, da bi namreč mogli čim prej videti našega Božjega služabnika don Janeza Boska na naših oltarjih in ga častili med Božjimi svetniki.

CRAVOSIO ANFOSSI

V tem mesecu je neki fant naredil težek prestop in zbežal iz oratorija. Oče ga je pripeljal nazaj, vendar ni bil več sprejet. Tedaj se je njegov župnik zavzel in prosil predstojnike za blagosrčnost. Ob tej priložnosti je don Bosko imel enega svojih redkih nagovorov, v katerem je skušal opravičiti ravnanje predstojnikov, obenem pa je krivca primerno pokaral in s tem vsem vtisnil v dušo zveličavni stud do vsega, kar more onečastiti krščanskega mladeniča.

Pred dvanajstimi leti je neki v krščanskih načelih in naši sveti veri dobro vzgojen fant zapustil svojo mater in šel v mesto, da bi nadaljeval svoje šolanje. Materi se je ob slovesu stiskalo srce ob misli, da bi njen sin mogel kreniti s prave poti in opustiti pobožne vaje in sveto vero, v katero je bil tako lepo vpeljan. Fant je skušal mater potolažiti in ji je zagotovil, da ne bo nikdar pozabil njenih naukov in nasvetov. Odšel je z doma, ostal nekaj časa v tujini in se spet vrnil. Srečanje je bilo polno poljubov, objemov in lepih prisrčnih besed. Toda kljub vsemu temu sin ni bil več isti kot prej. Slaba tovarišija in slabo branje sta ga pokvarili. Mati se je tega kmalu zavedela. Ni več ubogal, hotel je v družbo in opustil je prejemanje zakramentov. Nesrečna mati ga je hotela spraviti na pravo pot, pa je bilo vse zaman. Vrnil se je k svojemu študiju in v prejšnjo družbo. Mati je bila vsa zaskrbljena, pošiljala mu je opozorila in ga ljubeznivo opominjala. A brez uspeha. Vse to jo je tako prizadelo, da je zbolela. Ta novica je fanta malo pretresla, toda potem je vse skupaj pozabil in se kakor vedno zabaval naprej. Ko pa se je vrnil domov, si je delal utvare, da bo mati ozdravela. Toda neke noči so se nenadoma odprla vrata. Vstopila je njegova sestra

in zaklicala: »Hitro, brž! Če hočeš še enkrat videti svojo mater živo, pridi takoj!« Takoj je vstal in se oblekel, stekel k materini bolniški postelji in videl, da umira. Bila je brez zavesti. Tedaj se je njegovo srce stisnilo ob misli na toliko nevšečnosti, ki ji jih je povzročil, in zlasti še ob možnosti, da je mogoče on vzrok njene smrti. To ga je tako presunilo, da je začel jokati in med jokom ponavljati: »Mamica, mamica! Ali mi odpustiš grehe? Reci mi vsaj eno besedo, besedo, da mi odpuščaš!« Gledal je svojo mater, se nato obrnil k okoli stoječim in ves iz sebe vpraševal: »Je rekla kako besedo? Je kaj spregovorila?« Toda nihče ni nič odgovoril, ker je mati govorila samo s hropenjem v smrtnem boju. Tedaj je s še bolj obupanim glasom zaklicala: »Mamica, mamica! Reci vendar, da mi odpuščaš.« Toda mati je v tistem trenutku izdihnila in revež je začutil, kako je na njegova ramena padla silna teža. Misel na to, da je on povzročil in pospešil smrt svoje matere, ga je spremljala povsod. Skušal se je raztresti, šel je na potovanja, skušal se prepustiti zabavi, toda pred očmi mu je vedno lebdela podoba umirajoče matere. Preteklo je že šest let in sin še vedno ponavlja, da mu je mati vedno pred očmi.

Tudi med nami je fant, ki bo najbrž vzrok smrti svojega očeta. Ubogi oče! Morali bi ga videti danes zjutraj, kako je prosil usmiljenja za svojega sina. Sin, ki ga je privedel nazaj, pa je stal ob strani, kakor da bi se ga nič ne tikalo, kakor da ne bi šlo zanj. Jaz pa sem na očetovem obrazu videl globoko žalost, medtem ko je bil sin popolnoma brez čuta. Menil sem, da takega pohujšanja ne smemo dopustiti. Tudi mene so pekle solze, tako da sem moral oba poslati h gospodu prefektu. Ta ubogi oče se je priporočal in prosil vse, učitelje, asistente in celo vratarja.

Dragi sinovi, zavedajte se, da je velik greh in velika nesreča, če je kdo vzrok žalosti svojih staršev. Bog je preklel tiste, ki so vzrok njihovih solz.

Končno se je ubogi oče vrnil domov in doma prosil svojega župnika, naj bi se on zavzel, da bi sina spet sprejeli v zavod s pogojem, da bi s pokoro popravil pohujšanje in spremenil obnašanje. Toda ali se je sedaj spreobrnil? Če mu gospod Bog ne bo spremenil srca, bo ob prvi priložnosti zopet pobegnil. Očetove solze so presunile vse, samo sina ne. Tako bo vzrok smrti svojega očeta in svoje pogube. Ubogi fant, res vzbuja sočutje. Molimo zanj, da mu bo Gospod spreobrnil srce. Vsa njegova nesreča je v tem, da je zašel v slabo družbo, ki ga je zapeljala na pot pogubljenja. Samo izredna Božja milost bo mogla spreobrniti to glavo. Zato naj nekateri izmed vas jutri in pojutrišnjem darujejo sveto obhajilo za tega izgubljenca. Kdo ve, ali Gospod ne bo uslišal vaših prošenj in vaše krščanske ljubezni in mu pomagal, da se spreobrne. To bi bila za vas velika nagrada.

66.

POGLAVJE

Praznični dnevni red v oratoriju – Don Bosko nikogar ne kara, če prej ni dobro premislil o primeru – Don Bosko ozdravi od očesne bolezni po priprošnji Besucca – Sklep neke pridige: v trenutku smrti ni nihče zadovoljen s hudim, ki ga je storil – Devetdnevnica v čast Mariji Tolažnici – Nagrobni napis za neko dobrotnico – Don Boskov nagovor: vzrok mlačnosti fantov v pobožnih vajah na čast presveti Devici Mariji – Don Bosko naznani vajo za srečno smrt, ki naj bi bila za nekoga zadnja – Priporočila tri misli – Nekaj fantov je slabo opravilo vajo za srečno smrt; kdor ni v Božji milosti, naj se spove; dobri naj bodo vztrajni; nobeden naj ne kritizira svojih tovarišev zaradi pobožnih vaj – Stroge besede dvema gojencema – Razlaga, zakaj nekateri malo cenijo spoved – Razloži, kako pogosto naj kak fant prejme sveto obhajilo – Opomini: za praznik Marije Tolažnice, za končne izpite – Don Bosko priporočila, da bi vedno dobro prejemale sveto obhajilo; da naj prosijo, da bi imeli vedno srce odtrgano od zemeljskih stvari – Prikliče v spomin dolžnost medsebojne ljubezni: ne prezirajmo nikogar, bodimo vljudni z vsemi, razen s tistimi, ki grdo govorijo – Priporočila za praznik sv. Janeza – Don Bosko pokaže na primeru minljivost zemeljske slave – Uči način, kako naj premagujemo svoje strasti

V KRONIKI BEREMO: »1. junij. – Spremembe v dnevnem redu. Vstajanje ob 5. uri. Dopoldne vse po starem. Po kosilu od 2. do 3. ure prosti čas za učenje. Ob 4.45 konec pouka. Ob 5.30 do 7.30 učenje z običajnim branjem knjige. Ob 8.15 pevske vaje do 8.37.

Ob prazničnih dneh vstajanje ob 5,45. Ob 7.30 prva maša v cerkvi. Ob 9.00 druga maša in don Boskova pridiga. Ob 11.00 učenje. Po blagoslovu vse do večerje ni več učenja.

Tistim, ki želijo vstati zgodaj zjutraj, don Bosko to dovoli, vendar ne pred četrto uro.

Don Bosko rad privoli v umestne izjeme, vendar nikakor ne dopušča, da bi brez njegove vednosti spreminjali dnevni red, prestopali pravilnik ali zanemarili kako pravilo za zaščito moralnosti. Nikdar ne pozabi opozoriti ali pokazati prestopnike, vendar vedno mirno, in če čuti vznemirjenost, ničesar ne stori.

Ko je pisal pismo nekemu prestopniku zaradi prekrška, je celo noč premišljal, kako bi ga oblikoval. Ko je zjutraj vstal, je pismo začel pisati, potem si je pa dejal: »Jezem sem. Tega pisma ne bi napisal jaz, temveč užaljenost. Zato to ni čas za pisanje. Pustil je zadevo pri miru in se ukvarjal z drugimi stvarmi. Čez dan je večkrat sedel za mizo, da bi pisal, pa je znova odložil. Prišel je večer in ni nič napisal. Potem je sprevidel, da je storil prav, da ni pisno izrazil svojega nezadovoljstva. Meni samemu (don Ruffinu) je don Bosko razodel razlog, zakaj ni napisal pisma.

2. junij: Don Boska že več mesecev bolijo oči in ni upanja, da bi kmalu ozdravel. Dejal je, da ne bo molil za ozdravljenje. Fantje pa molijo in ne ugotovijo nikakršnega izboljšanja.

7. junij, torek: Don Bosko je najprej zasebno, potem pa vsem skupaj po svojem zastopniku povedal, da hoče postaviti Besucca na preizkušnjo na naslednji način: 'Če bom v treh dneh popolnoma ozdravel, je to jasno znamenje, da je Besucco šel po smrti naravnost v nebesa. Če ne bom ozdravel, bo to znamenje proti mojemu prepričanju.' Mnogim se je ta izziv zdel drzen, ker je imel videz preizkušanja Boga. Ker je bil čas kratek, so vsi napeto čakali na izid. Fantom je obljubil še naslednje, ali bolje rečeno, napovedal jim je znamenje: 'Če bom v petek govoril fantom, je to znamenje, da sem prejel milost. Če ne, bo to znamenje, da se stvari niso spremenile.'

V sredo 8. junija se je stanje oči poslabšalo, v četrtek 1. junija je bilo zanič, v petek 1. junija je bilo bolje. Od dveh naprej je ves popoldan do večera lahko bral in pisal brez očal. Po večerji se je pripravljal, da bi imel večerni nagovor, in ko so ga fantje videli, so vsi enoglasno vzklikali: 'Ozdravel je, ozdravel je!' Stopil je na prižnico in vsi so v znamenje veselja glasno zaploskali. Razglasil je prejeto milost in kot dokaz ozdravljenja nekaj časa mirno gledal v plinsko luč, česar že dalj časa ni mogel. Ostala mu je samo majhna zunanja otekline. Toda ponoči ni mogel spati in naslednjega dne, v soboto, na prvi dan devetdnevnic Mariji Tolažnici, so bile njegove oči zopet obtežene. Toda v nedeljo 12. junija je bilo spet vse v redu.

To nedeljo je don Bosko takole sklenil svojo pridigo: 'Želim, da danes resno vzamete naslednji opomin. Poglejte. Videl sem umirati že toliko ljudi, pri mnogih sem bil ob smrtni postelji, vendar nisem v trenutku smrti slišal nikogar tožiti, da je storil preveč dobrega. Nasprotno pa nisem slišal nikogar, ki bi v trenutku smrti bil zadovoljen s slabim, ki ga je naredil. Nauk je zelo jasen. Pomislite, dragi moji sinovi, hudobija zadosti za tisti kratek trenutek, ko je storjena, vendar ne pusti za seboj drugega kot slabo vest. Dobro delo pa zadosti srcu v trenutku, ko ga naredimo, in ostane v prijetnem spominu vse življenje. Katero izmed obeh nam bo v trenutku smrti v večje zadoščenje? Žalostnemu spominu hudega, ki smo ga storili, se bo pridružil strah pred hudo Božjo kaznijo ali vsaj dvom o njej. Dobro pa nam bo prineslo upanje na nagrado. Zato se nikakor ne dajmo prevarati hudiču. Glejte, čeprav je hudič še tako pretkan, je istočasno zelo neumen, da nam, potem ko nas je pripravil, da smo storili greh, hoče prikazati grdobijo greha, nam vzeti pogum in nam onemogočiti, da bi se spet dvignili. Toda vi, dragi sinovi, obrnite proti njemu njegovo orožje. Ste izgubili pogum in ste osramočeni? Z dobro spovedjo si skušajte takoj spet pridobiti izgubljeno slavo Božjih otrok in greh se vam bo izbrisal za vse večne čase. Ste izgubili posvečujočo Božjo milost? Samo ena beseda spovedniku je zadosti, da si jo spet pridobite in potem lahko spodnesete hudiča. Če me je sedaj, ko sem se znebil greha, tako zelo sram, mi je tako hudo in mi je tako žal, kaj bo potem ob smrtni uri? Kaj bi bilo z menoj, če bi v takem stanju prišel pred Božjo sodbo?

Don Arrò je pri večernem govoru povedal: »Danes je drugi dan devetdnevnic najdenja čudodelne podobe presvete Device Marije Tolažnice. Cvetka, ki vam jo dajem za jutri v izpolnitev, je molitev treh zdravamarij, da bi nam izprosila milost zaupanja v predstojnike.«

V teh dneh je don Bosko pokazal, kako zelo rad je imel don Jakoba Bellia, ki ga je že kot deček podpiral pri delu za oratorij in je bil eden izmed njegovih prvih štirih klerikov.

Dne 1. junija je umrla njegova mati. Ta dobra gospa je hodila k spovedi k don Bosku in bila njegova velika podpornica. Prosili so ga, da bi napisal nagrobni napis v Pettinengu Biella. Don Bosko je ustregel prošnji.⁵³

13. junij: Don Bosko je govoril o devetdnevnic Mariji Tolažnici.

⁵³ Duša - Marije Magdalene Bellia Tiroso - zgled krščanske ljubezni - vzor krščanskega življenja - rojena v Altessanu, Venaria - 27. marca 1805 - se je s čudovito smrtjo ločila od živih - dne 10. junija 1864 - njen mož Alojzij Anton - njeni otroci Jakob, Jožef in Terezija - žalostni prosijo za večni mir in pokoj - v upanju, da jo bodo nekega dne - videli v domovini blaženih. - Amen.

Povedati vam moram nekaj zelo pomembnega. Kdo mi more odgovoriti na vprašanje, ki vam ga hočem zastaviti? Potem ko je hudič prišel med nas v podobi nečiste živali, vidim, da se je število obhajil močno zmanjšalo. V hiši se je pokazala hladnost, ni sicer vsesplošna, je samo delna, vendar je to delno tako močno, da se zdi, da je splošno. Vem, da je druga leta ta devetdnevica vzbudila veliko gorečnost, to leto pa ni ničesar, kar bi kazalo na posebno ljubezen do preblažene Device Marije. Ali ne bo mogoče prižgati tega svetega plamena? Pa ne v spalnicah in v učilnici, temveč v srcih naših fantov. Kdo ve, ali don Bosko nima skrivnostnega sredstva, da bi vžgal to ljubezen. Vsekakor ga imam in mora uspeti. Toda potrebno bi bilo, da bi mogel vstopiti v srce vsakega izmed vas, kakor vstopam v srca nekaterih, kjer odvezam eno misel in postavim na njeno mesto drugo misel. Misel, ki bi vam jo rad položil v srce, je: Sinko moj, samo eno dušo imaš. Misel pa, ki bi jo rad odstranil, je: Nikar ne misli, da boš rešil to dušo, če boš živel v grehu. Če bi mi to uspelo, sem prepričan, da bi mogel vžgati ogenj ljubezni do Boga in ogenj sovraštva do greha ter ljubezen do prejemanja zakramentov. Ta ogenj bi zadostoval najprej za preobrazbo cele hiše in potem za spreobrnjenje vsakega izmed vas. Želel bi, da bi se jutri vsak izmed vas malo zamislil in se vprašal: Kaj sem v preteklosti storil za svojo dušo? Kakšen sem pred Božjim obličjem? Kaj bom storil v prihodnje? To naj bo za cvetko za jutri, zamislite se malo o tem v cerkvi po premišljevanju ali po duhovnem branju.

14. junij. - Don Bosko je za četrtek napovedal vajo za srečno smrt in nato dejal:

Imate vrsto razlogov, da jo dobro opravite: da si boste od Gospoda izprosili zdravje, dober uspeh pri izpiti in potem, ker je med vami eden, ki je ne bo več drugič opravil. Kdo bo to? Mogoče bom jaz, mogoče pa kdo izmed vas. Dejstvo je, da je nekdo iz naše hiše. Rekli boste: kdo bi mogel to biti? Lahko bi vam povedal njegovo ime, toda povem vam samo, da boste vedeli in da se boste ob svojem času čudili: Tega si pa res ne bi mislil, da bo ta in ta umrl.

15. junij. - Po večurnem spovedovanju tako dopoldne kakor popoldne je don Bosko takole govoril fantom:

Predčerašnjim sem vam nakazal misel, ki naj bi bila predmet vašega razmišljanja vse življenje. Oh, če bi razmišljali o tem, da imamo samo eno dušo in da, če izgubimo to, je izgubljena za vedno, ali je potem mogoče, da kak fant še nosi v svojem srcu greh? Vem, da mladi ljudje na splošno malo razmišljajo, včasih grešimo z neverjetno ravnodušnostjo in potem dolgo mirno spimo ob pošasti, ki bi nas lahko v trenutku uničila. In katera druga misel nam bo služila kot budilka za to pomembno dejstvo naše duše? Neka druga misel. To je misel na smrt. Prišel bo čas, ko bom moral umreti. Bo to kmalu, bo to čez dolgo časa? Bo to letos, ta mesec ali nočoj? In kaj bo v tem odločilnem trenutku z mojo dušo? Če jo bom izgubil, jo bom izgubil za večno. Jutri bomo opravili to duhovno vajo, ki ji pravimo vaja za srečno smrt. Imamo toliko razlogov, da jo opravimo dobro. Pretekli mesec je nismo mogli, pa jo sedaj opravimo z večjo vnemo.

Smo v devetdnevnici Mariji Tolažnici. Skušajmo si pridobiti njeno varstvo tako, da bomo vsi Božji prijatelji. Mi potrebujemo Božjo milost, da ohranimo zdravje na telesu in duši, pa tudi za to, da dobro opravimo izpite. Če hočemo doseči vse te milosti, se zatecimo k njej. Da bo pa prosila za nas, se moramo izkazati vredne sinove s tem, da sovražimo greh in se ga na vso moč izogibamo. Tedaj se bo ona izkazala velikodušno v časnih in večnih darovih, bo naša vodnica, naša učiteljica, naša mati. Vse Gospodove dobrine nam prihajajo po Mariji.

Sv. Marija Magdalena Paciška je videla vse Marijine častilce v ladji, ki jo je krmarila Kraljica nebes. Pihal je silen veter, morje je bilo razburkano, toda ladja je mirno plula.

Neki svetnik je imel naslednje videnje. Dve lestvici sta se dvigali od zemlje do neba, ena je bila rdeča, druga bela. Na vrhu ene je bil Jezus Kristus, na vrhu druge pa presveta Devica Marija. Veliko ljudi se je začelo vzpenjati po rdeči lestvici, toda že po nekaj klinih so padli spet na tla. Nekateri so padali s tretje, drugi s četrte in nekateri z desete prečke. Nobeden ni mogel priti do vrha. Tedaj so jim rekli, naj poskusijo z drugo lestvico, in vsi so z lahkoto dosegli vrh. Dobro si zapomnite. Skoraj nemogoče je priti k Jezusu, če ne gremo z Marijo. Zato priporočajte njej vse svoje zadeve, zlasti še dušo. Ubogajte me v tem, kar vam pravim. Vaša pokorščina naj bo hitra, vesela, točna. Vaša volja naj se v vsem ujema z voljo predstojnika, njegova sodba naj bo vaša sodba in enodušno ljubimo vsi Marijo, da se bomo zveličali.

16. junij. – Dopoldne so opravili vajo za srečno smrt. Pri zajtrku so kot običajno vsi dobili priboljšek. Don Bosko je zvečer poslal fante spat z naslednjimi besedami:

Danes zjutraj ste opravili vajo za srečno smrt in jaz sem bil vesel, dokler ste bili v cerkvi. Ko ste pa šli iz cerkve, sem bil žalosten, ker so nekateri odhajali s prašičjim rilcem. To pomeni, da nekateri niso opravili vaje za srečno smrt ali so jo opravili slabo. Zato vam pravim: vsi tisti, ki imate slabo vest, skušajte to odpraviti v tej devetdnevnici Mariji Tolažnici. Dobro veste, da je to opomin, ki ga ponavljamo v vseh devetdnevnica. Tisti, ki nimate česa popraviti, se zahvalite Gospodu in ga prosite za sveto vztrajnost. Ne tisti, ki je začel, temveč tisti, ki bo vztrajal do konca, se bo zveličal. Ali kakor pravi neki velik svetnik: Tistim, ki začenjajo, se daje obljuba, tistim, ki vztrajajo, pa plačilo.

Drugo priporočilo, ki vam ga dajem, je, da naj bo vsak čim bolj svoboden v pobožnih vajah. Rad bi, da se ne bi iz tistih, ki prejemajo svete zakramente, ki hodijo na obisk v cerkev, ki opravijo pred učenjem in po njem molitev itn. itn., norčevali, ne zaradi načina, ne zaradi osebe ne zaradi časa. Takih stvari ne smemo nikdar prezirati ali se jim posmehovati, kajti Gospod bi take porogljivce lahko kaznoval. Zato se varujte določenih priimkov, ki jih nekateri dajejo drugim, itn.

»Ko smo šli spat mi (don Ruffino), je tisti, ki sem ga spremljal, rekel: 'Reci ... da naj skuša prevesti lupus rapax (krvoločni volk) in ... olim angelus, nunc sus (nekoč angel, sedaj svinja).

Naslednje večere je don Bosko takole govoril:

17. junij 1864

Jaz govorim fantom, ki cenijo, imajo radi in pogosto prejemajo zakrament spovedi. In delate prav. Ko boste hodili po svetu, boste naleteli na ljudi, ki tega zakramenta ne cenijo tako kakor vi. Vendar se ne čudite. Predstavite si pijanca, ki leži ob robu prepada. Pojdite mu pripovedovat, naj se umakne od tam, ker bo sicer padel noter. Saj vas ne bo razumel. Če hočete, da se bo zavedel nevarnosti, se mora strezniti in se odtegniti vplivu vina. Tako je z mnogimi ljudmi tega sveta. Pijani so od grehov in poslov tega sveta in ne vidijo nevarnosti za dušo. Če jih hočemo strezniti, jih je treba odtegniti od poslov in skrbi, jim dati kako zdravilo, ki jih reši navezanosti na grehe, se pravi, da jim damo slišati Božjo besedo. Tedaj bi tudi oni spoznali, da je spoved nekaj zelo velikega in da bi se s tem zakramentom rešili pogubljenja duše.

Kaj si morete lepšega in dragocenejšega predstavljati, kot je spoved? Saj ni stvari, v kateri bi nam Bog izkazal večjo dobroto, kot je ta zakrament. Če imamo na duši smrtni greh, smo za tisti čas zapisani pekelu, in dokler se greha ne spovemo, ostane naše zadnje bivališče pekel. Zato je zelo jalovo govorjenje, češ da imaš še čas, da se spoveš, da se boš spovedal, ko boš star. Medtem si ob robu strašnega pekla in samo Gospod te varuje, da ne padeš noter. To dela iz golega usmiljenja. Če ga bom še naprej žalil, se bo naveličal prenašati tvoje žalitve in te bo spustil v brezno.

18. junij

Mogoče me boste vprašali, kako pogosto naj pristopamo k svetemu obhajilu. Poslušajte. Ko so bili Hebrejci v puščavi, so jedli mano, ki je padala z neba vsak dan. Sveti evangelij nam pravi, da je mana podoba Evharistije. Zato jo moramo tudi mi jesti vsak dan na tej zemlji, ki je prikazana v 4. letih prehoda Hebrejcev skozi puščavo. Ko bomo dospeli v obljubljeno deželo, nam ne bo več treba jesti, ker bomo Boga vedno imeli in videli v njegovem bistvu.

Verniki prvih časov krščanstva so prejemali sveto obhajilo vsak dan. Tisti, ki iz katerega koli vzroka tega niso storili, so v določenem trenutku morali oditi. Toda tudi pozneje, zlasti pa prva tri stoletja ni nihče šel k maši, ne da bi prejel obhajilo. Sveta Cerkev, zbrana na cerkvenem zboru v Tridentu, je izjavila, da naj verniki vsakokrat, ko so pri sveti maši, pristopijo tudi k obhajilu. Kajti če moramo svoje telo vsak dan hraniti z jedjo, zakaj potem ne bi hranili tudi naše duše? Tako pravita sv. Avguštin in Tertulijan. Pa me boste vprašali, ali je res potrebno, da vsak dan prejmemo obhajilo. Odgovarjam vam, da ni za to nobene zapovedi. Jezus Kristus si to želi, vendar tega ne ukazuje. Toda zato, da vam dam nasvet, ki je prilagojen vaši starosti, stanu, pobožnosti, pripravi in zahvali pravim: pogovorite se o tem s svojim spovednikom in držite se njegovega nasveta. Če hočete vedeti, kaj vam jaz svetujem, potem vedite: Prejemajte obhajilo vsak dan. Samo duhovno? Tridentinski koncil pravi: zakramentalno! Torej? Torej storite takole: če ne morete prejeti svetega obhajila zakramentalno, ga prejmite vsaj duhovno.

Preden vas bom pustil iti spat, bi vas rad rešil velike prevare, ki jo nosijo v sebi mnogi fantje. Nekateri pravijo, da tisti, ki hoče vsak dan prejeti sveto obhajilo, mora biti svet. To ne drži. To je prevara. Obhajilo je pripravljeno za tiste, ki želijo postati sveti, in ne za tiste, ki so že sveti; zdravila se dajejo bolnim, hrana slabotnim. Oh, kako zelo bi bil srečen, če bi videl v vaših srcih plameneti tisti ogenj, ki ga je Gospod prinesel na svet: Ogenj sem prinesel na svet in kaj naj si želim drugega, kot da se razplameni.

19. junij

Jutri na praznik Marije Tolažnice želim njej priporočiti vaše izpite. Povedati vam moram, da letos, ko so naše šole državno priznane, morajo izpiti potekati po vseh predpisih. Zato naj nobeden ne pričakuje kake milosti. Ne bo strogosti, vendar pa tudi ne popuščenja. Ravnali bodo sicer po očetovsko, obenem pa tudi pravično. Kjer bomo najmanj popustljivi, pa bo v vedenju. To je torej milost, ki jo prosite Marijo, da bi vam pomagala pri izpiti. Jaz vam želim, da bi vsi naredili izpite, da boste potem mogli dobro preživeti počitnice, tako v vaše kakor vaših staršev zadoščenje.

Za jutrišnji dan vam dajem še to cvetko: Prosite presveto mater Božjo Marijo, da bi pogosto pa vedno s čisto dušo prejemale sveto obhajilo. Ne pravim, da naj jutri vsi pristopite k svetemu obhajilu, pač pa da se prav razpoločite za prejem. In da boste obhajilo bolje opravili, si predstavljajte, da vam svete hostije ne daje duhovnik, temveč sama mati Božja Marija. Nihče si ne bo upal žaliti Jezusa, če vidi, da je v Marijinem naročju.

20. junij

Jutri je praznik sv. Alojzija. Čeprav bomo zunanjo slovesnost obhajali drugikrat, je vendar jutri obletnica njegove smrti. Brez dvoma ga bomo za njegov praznik prosili milosti, ker pa je jutri spomin njegovega vstopa v nebesa, so za nas za to priložnost pripravljene posebne milosti. Zelo bi si želel, da bi ga vsi prosili za veliko milost, da bi si odtrgali srce od stvari tega sveta.

Na videz se zdi, da ta prošnja ni najbolj primerna za vas, saj mladi ljudje navadno nimajo svojega srca navezanega na denar, kajti če imate le en sold, ga takoj izdate za češnje. Vendar je ta prošnja pomembna tudi za vas. Z nenavezanostjo na stvari tega sveta menim odtrganost od slabih ljudi, od nedovoljenih užitkov, od preveč posebnih prijateljev, odtrganost od jedi in pijač, ki godijo čutnosti, odtrganost mogoče od kake obleke, kosov perila, s katerimi bi se radi pokazali v javnosti, da bi vas občudovali kakor kake lutke. Če je vaše srce navezano na take stvari, je to vam v veliko škodo. Zato prosite sv. Alojzija milosti, da bi se odtrgali od vsega tega.

Oh ta infensus hostis (zlobni sovražnik), kakor govori sv. Alojzij glede odtrganosti srca od vseh ničevosti sveta. Prosite ga, da boste odtrgali srce od vsega tega in ga dvignili proti nebesom.

Glejte, rad bi, da bi storili kako majhni ptički, ki želijo zapustiti gnezdo. Postavijo se na njegov rob, zaplahutajo s perutmi, skušajo se dvigniti in preizkušajo svoje moči. Tako

morate storiti tudi vi: dvigniti se in vzleteti proti nebu. Nočem, da vzletite na vrh drevesa in potem padete na tla; začnite z majhnimi stvarmi in takimi, ki so koristne za nebesa.

Rad bi, da bi zaplahutali z dvema duhovnima kriloma. Kateri sta? Prvo, če hočeš, krilo gorečnosti. Naj bo presveta Devica tvoja ljubezen, njej zvesto srce, ki te ponese v nebo. Oh kolikokrat ste prepevali te stihe. Prav. To naj bo prva perut. In druga je pobožnost do Jezusa v najsvetejšem. Bodite prepričani, da ne bo poteklo veliko časa, da se boste s tema dvema perutma dvignili v nebo. Pomislite, da ptički, ko začnejo letati, ne letijo nikdar navzdol, temveč vedno navzgor. Glejte, da s tema dvema perutma ne boste nikdar letali po zemlji, se pravi, opravljali pobožne vaje iz ozira na ljudi in malomarno, da bi si pridobili ugled pri predstojnikih in da ne bi pohujšali tovarišev. Kako zelo bi bil zadovoljen, če bi mogel vneti v vas malo te ljubezni do Marije in Jezusa v najsvetejšem. Mogoče bom povedal kaj nespametnega, pa nič zato. Bil bi pripravljen, da bi z jezikom po cesti opravil pot od tukaj do Superge. Vem, da je nespamet, vendar bi bil pripravljen to storiti. Moj jezik bi se do konca izničil, pa nič zato. Za plačilo bi imel toliko svetih dečkov.

21. junij

Rad bi vam položil na srce zelo pomembno stvar: da se ljubite med seboj in nikogar ne prezirajte. Zato sprejmite vse v vašo družbo in k vašim igram. Zato stran z antipacijami do kakega tovariša, za katere niti ne vemo, zakaj so nastale. Mogoče zato, ker se kdo bolj robato obnaša, ker ni zadosti čedno oblečen, je manj nadarjen, ni lepega videza, neslano govori. Toda ali mu ni dal Bog darov tako, kakor je hotel? Ali je on kriv, če od Boga ni prejel toliko kakor vi? To je krivično ravnanje. Včasih ne sprejemamo kakega tovariša v naš pogovor; če se nam približa, se umaknemo ali mu damo govoriti, potem pa mu sežemo v besedo, da revček zardi. Če je sam, se mu nihče ne približa. Ali je to krščanska ljubezen? Poslušajte me! Dolžnost dobro vzgojenih fantov in ne samo kristjanov je, da ljubeznivo sprejmemo vsakega in smo do njega ljubeznivi. Sprejmimo radi v našo družbo vsakogar in ne bežimo pred nikomer. Sprejmimo vsakega, dajmo mu, da se pridruži našim pogovorom in se udeleži naših iger. Vendar delam tukaj eno izjemo in želim, da si jo dobro zapomnite. Rekel sem, da sprejmite ljubeznivo vsakega v svojo družbo, toda če se vam približa kak tovariš, za katerega veste, da ima navado grdo govoriti in vas zavajati v zlo, tedaj se mu le umaknite in ga pustite samega. Do takih ne smete biti prav nič ljubeznivi, temveč morate z njimi ravnati kakor z okuženci. To je torej spomin, ki vam ga zapuščam ta večer: bodite ljubeznivi do vseh in sprejmite v svojo družbo vsakogar, z izjemo tistih, ki grdo govorijo.

22. junij. – Predbedenji dan sv. Janeza Krstnika. Don Arrò je govoril o hvaležnosti, ki so je fantje dolžni don Bosku. Pri tem je opozoril na dve točki: 1. Nikar naj ne mislimo, da se ta čednost tiče samo materialnih stvari, nikakor ne. Ne deli miloščine samo tisti, ki daje kruha revežem. Prav tako smo deležni duhovnih spoznavnih darov. 2. Hvaležnost naj ne velja samo ljudem, temveč tudi Bogu, ki ga ti predstavljajo. Po njih nas Bog blagoslavlja.

Dodal je še: Vsi tisti, ki si skušajo usvojiti Božje poglede, dobijo poteze podobnosti s svetniki, katerih imena nosijo. To je znamenje posebnega svetnikovega blagoslova. Zato spodbujam vsakega izmed vas, da bi si zaslužili ta blagoslov, da bi imeli radi svojega zavetnika, se zatekali k njemu kot zaščitniku in vzorniku in se trudili posnemati njegove kreposti.

Potem ko so z običajnim navdušenjem obhajali v oratoriju god svojega dobrotnika in očeta tolikerih dečkov, je on 25. junija zvečer takole nagovoril skupnost:

Dogodek, ki se je pripetil v Turinu meseca marca, nam kaže, kako zelo so ničeve stvari tega sveta. Neka gospa je imela sina, ki je bil ves njen ponos in sreča. Šel je proti 28. letu, bil je prijetne zunanosti, ves predan študiju in nagnjen k dobroti. Toda on je od vseh koristil pričakoval človeško priznanje. Iz vsega srca si je želel, da bi bil odlikovan s križem sv. Mavricija in Lazarja, kar so mu po zvezah in prošnjah tudi obljubili. Materi, ki si je tudi želela, da bi imela sina viteza, je takoj sporočil to veselo novico. Mati, ki je čez zimo prebivala na deželi, medtem ko je sin stanoval v Turinu, je takoj prišla v Turin, da bi bila navzoča pri izročanju odlikovanja njenemu sinu. Toda stvar se je na žalost končala čisto drugače. Odlok o imenovanju naj bi prispel v ponedeljek velikega tedna. Mati pa je tri dni pred tem umrla od srčne kapi. Sinu so izročili zaželeno imenovanje, toda ni imel časa, da bi si priskrbel medaljo; nekaj dni zatem je pljučnica končala njegovo življenje: Tako mine slava sveta.

27. junij

Rad bi vam govoril vse večere in vam dal nasvete ne samo za čas, ki ga boste preživeli v oratoriju, temveč tudi za čas vaših počitnic. Nekoč je od daleč prišel k don Cafassu neki človek in ga vprašal za svet, kako naj premaguje svoje strasti. Don Cafasso mu je odgovoril z eno samo besedo: zatajevanje. To je temu človeku zadostovalo, da se je vrnil ves zadovoljen. Jaz sam sem hotel potem preizkusiti v praksi uspešnost tega sveta in sem ugotovil, da je to nepogrešljivo sredstvo za doseganje omenjenega cilja. Nekateri menijo, da je, če jih napade kaka skušnjava, najbolje, da se ji vdajo. Toda to je zmota. Kolikor več vode popije vodeničen človek, toliko bolj je žejen, strasti so razbesneli psi, ki so toliko bolj divji, kolikor bolj jim skušamo ustreči. Kdor ima veliko poželenje po vinu, meni, da če bo zadostil tej želji, ne bo več hlepel po njem. Res pa je nasprotno: kolikor več pijejo, toliko bolj si ga želijo. Hočete premagati nezmernost? Postite se. Hočete premagati lenobo? Delajte. Hočete ubežati slabim mislim? Zatajajte oči, jezik, ušesa, izogibajte se slabih pogovorov, neprimernega branja. Samo na ta način boste utišali strasti, boste zmagovali in živeli mirno.

29. junij. - Praznik svetih apostolov Petra in Pavla. S slavnostno procesijo smo obhajali praznik sv. Alojzija Gonzage.

67.

POGLAVJE

Katoliško branje: Pastirček iz Alp ali življenje dečka Frančka Besucca – Don Bosko se obrne na mlade – Zakrament spovedi in stalni spovednik – Don Boskova velikodušnost v širjenju dobrega tiska – Šolski nadzornik in telovadba v oratoriju – Don Bosko prosi vojaško skladišče za telovadno orodje – Prosvetno ministrstvo zahteva, da mu izročijo poročilo o zasebnih šolah, šolah moralnih teles, redovnih družb in malih semenišč – Odredbe, okrožnice, zakoni v škodo redovnih družb, semenišč in klerikov, ki niso več oproščeni vojaške službe

TEGA LETA JE DON BOSKO PREŽIVEL veliko popoldni v Cerkvenem konviktu sv. Frančiška Asiškega in razpravljal o moralnih vprašanjih s teologom Janezom Krstnikom Bertagno, s katerim ga je vezalo tesno prijateljstvo, in zato, da je napisal nekaj zvezkov Katoliškega branja.

Poleg že omenjenih dveh zvezkov za leto 1864 je meseca junija končal še zvezek za mesec julij in avgust. V ta spis je položil celo svoje očetovsko srce in pripoveduje o krepostih nekega svojega ljubljenega sina, kar je povedano v naslovu.

Pastirček iz Alp ali življenje dečka Frančka Besucca iz Argenterre izpod peresa duhovnika Janeza Boska. Na naslovni strani je pod naslovom stal moto *Umiram z žalostjo v srcu, da nisem Boga ljubil, kakor si zasluži*. Kot dodatek je opisan čudežni križ iz Argenterre.

Don Bosko je novi spis posvetil svojim gojencem:

Draga mladina!

Medtem ko sem se ravno ukvarjal z opisovanjem življenja enega vaših tovarišev, je nepredvidena smrt Frančka Besucca pretrgala to delo in me napotila, da sem se lotil njegovega življenjepisa. Zaradi žive želje njegovih domačih, njegovih prijateljev in mnogih

vaših prošenj sem začel zbirati zanimive podatke o tem vašem tako dragem tovarišu z namenom, da vam jih urejene predstavim v knjižici, prepričan, da vam bom naredil koristno in prijetno uslugo.

Mogoče me bo kdo izmed vas vprašal, katere vire sem uporabil, da bi vam stvari predstavil tako, kakor so zares bile.

Odgovoril vam bom z nekaj besedami. Za čas, ki ga je mladi Besucco prebil v rodnem kraju, sem se držal poročil njegovega župnika, njegovega učitelja v osnovni šoli ter njegovih staršev in prijateljev. Lahko rečem, da za to obdobje nisem storil drugega, kot uredil in spravil v določeno obliko stvari, ki so mi jih prenesli pisno ali ustno. Za čas, ki ga je prebil med nami, sem skušal zbrati dogodke, ki so se pripetili pred tisočnimi pričami. Vse to je bilo napisano in potrjeno od verodostojnih prič.

Res je, da se je za tistega, ki to prebira, zgodilo veliko zelo čudnih stvari. To pa je tudi glavni razlog, da sem se tako hitro lotil pisanja. Kajti če bi bili dogodki malo pomembni, jih ne bi imelo smisla zapisovati. Ko boste potem videli tega fanta, kako v svojih izjavah kaže poznanje, ki daleč presega njegovo starost, morate pomisliti, da je bil Besucco izredno priden pri učenju, da je imel izreden spomin, da si je z lahkoto zapomnil vse, kar je slišal in bral, in da ga je končno tudi Bog obogatil s spoznanjem, ki je brez dvoma daleč nad njegovo starostjo.

Glede mene samega bi vas prosil, da bi upoštevali eno dejstvo. Mogoče pišem s prevelikim zadovoljstvom o odnosih med menoj in njim. To je res in zato vas prosim za dobrohotno razumevanje. Glejte v tem očeta, ki z zadovoljstvom govori o nadvse ljubljene sinu, očeta, ki dá prosti tek čustvom, ko govori svojim ljubljene sinovom. On vam v tem odpira celo svoje srce z namenom, da bi vam ustregel ter vas poučil o izpolnjevanju kreposti, za katere nam je Besucco najlepši zgled. Berite zato, dragi fantje to knjižico, in če boste ob branju čutili težnjo, da bi bežali pred grehom in izpolnjevali kako krepost, potem se za to zahvalite Bogu, dajalcu vsega dobrega.

Gospod naj nas vse blagoslovi in ohrani v svoji sveti milosti tukaj na zemlji z namenom, da ga bomo mogli nekoč večno slaviti v nebesih.

V tem dragocenem življenjepisu don Bosko tudi tokrat ni opustil priložnosti, da ne bi priporočil dečkom zakramenta spovedi in Evharistije in opisal način, kako ju lahko po zgledu Besucca najbolj koristno prejemamo.

Pokazal je tudi, kako je naš dobri fant v pismu nekemu svojemu tovarišu svetoval tedensko spoved kot nadvse pomembno.

Medtem ko iz srca hvalim Besucca zaradi tega dejanja, priporočam vsem, zlasti še mladini, da bi si že zgodaj izbrali stalnega spovednika in ga ne bi zamenjali, razen iz zelo pomembnih razlogov. Izognite se napaki, ki jo delajo mnogi, da za vsako spoved zamenjajo spovednika, ali ko imajo kaj težjega, gredo k drugemu spovedniku in se nato vrnejo

zopet k prejšnjemu. Ko ravnajo tako, nikakor ne grešijo, vendar onemogočajo, da bi imeli spovednika, ki bi točno poznal stanje njihove vesti. Tem bi se dogajalo isto kot bolnikom, ki bi za vsak obisk hoteli drugega zdravnika. Tak zdravnik bi le s težavo odkril bolezen in mu predpisal ustrezno zdravilo.

Če bi prišla ta knjižica v roke komu, ki je po Božji previdnosti določen za vzgojo mladine, bi mu v Gospodu priporočil tri stvari: Najprej naj pogosto priporoča spoved kot oporo mladostne dobe in poskrbi, da bodo mladi imeli priložnost uporabljati ta zakrament. Zatem naj poudarjajo izbiro stalnega spovednika, ki naj ga brez prave potrebe ne menjajo, vendar naj bo na voljo vedno več spovednikov, tako da si lahko vsak izbere tistega, ki se mu zdi najbolj primeren za vodstvo njegove duše. Pri tem naj vedno povejo, da tisti, ki zamenja spovednika, ne greši in da je tisočkrat bolje zamenjati spovednika kot zamolčati kak greh.

Nikdar naj ne pozabijo omeniti obveznosti spovedne molčečnosti. Jasno naj povejo, da je spovednik obvezan po naravnem zakonu, po cerkvenih predpisih, po Božji zapovedi in po državnih zakonih k molčečnosti. Nikakor, tudi za ceno življenja ne sme izdati stvari, ki jih je izvedel pri spovedi, ali da bi jih izrabil v svojo korist. Še več, prepovedano mu je, da bi mislil na stvari, ki jih je slišal v spovedi. Pove naj, da se spovednik nikdar ne čudi niti ne zmanjšuje svojega spoštovanja zaradi stvari, ki jih je slišal pri spovedi, temveč da zraste v ugledu pred njegovimi očmi. Kakor se zdravnik veseli, ko odkrije resnost bolezn, ker lahko potem bolniku predpiše ustrezno zdravilo, tako spovednik, ki je zdravnik naše duše, z odvezo zaceli vse njene rane. Prepričan sem, da če bodo dušni pastirji jasno razložili te stvari in jih toplo priporočali, bo to v veliko moralno korist mladine. Dejstva bodo pokazala, kako čudovito sredstvo za gojitev moralnosti ima katoliška vera v zakramentu pokore.

Življenjepis tega čudovitega fanta so naročniki Katoliškega branja sprejeli z velikim navdušenjem, kakor so že prej sprejeli življenjepise Comolla, Savia in Magoneja, ki so jih lahko kupili za nekaj soldov. Don Bosku je bilo veliko do tega, da so se te knjižice čim bolj razširile. Don Ruffino je zapisal: »Don Bosko je nekega dne pokaral ravnatelja tiskarne, ker je postavil previsoko ceno za Besuccov življenjepis. Tiskar je odgovoril, da je to pač običajna cena zvezkov Katoliškega branja. Tedaj mu je don Bosko odgovoril: 'Mene ne briga cena. Meni gre samo za to, da se širi dober tisk. Midva se še ne razumeva zadosti dobro: vam je znano, da don Bosko potrebuje denar, in mi ga zato želite dati. Jaz pa vem, da je treba širiti dober tisk, zato ne gledam na denar.'

Ko je končeval ta svoj spis, je prejel od šolskega nadzornika dve okrožnici. Prva se glasi takole:

KRALJEVI ŠOLSKI NADZORNIK TURINSKE POKRAJINE

Okrožnica št. 41, serija 3^a Turin, 3. junija 1864

Ker ministrstvo upravičeno ocenjuje učinke telovadbe pri vzgoji mladine, jo je ukazalo uvesti v vse javne šole in doseglo zaželene uspehe.

Da bi pa moglo ugotoviti, koliko zasebne ustanove upoštevajo dane predpise, želi vedeti, v koliko ustanovah in kako se izvajajo.

V ta namen je priložen pismu obrazec, ki ga, prosim, izpolnite in pošljite podpisanega na ta urad.

V desetem stolpcu napišite, katera in koliko orodij ima na voljo vaša ustanova.

Kraljevi nadzornik F. SELMI

Ravnatelju gimnazije konvikta Oratorija sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu – Turin.

Telovadnega orodja v oratoriju ni bilo veliko: bradlja, gugalnica, drog, koza. Nadomeščale so ga igre v teku, ki so fantom bolj ugajale, so bile bolj higienske in bolj moralne. Dne 17. junija je don Alasonatti odgovoril kraljevemu šolskemu nadzorniku. Don Bosko pa je menil, da bi bil izdatek za telovadno orodje prevelik. Ker je vedel, da je v državnih skladiščih veliko stvari, ki bi mogle zadostiti zahtevam vlade, je 5. avgusta 1864 pisal ravnatelju Arzenala polkovniku Audisiju, mu razložil svoj položaj in priložil seznam telovadnega orodja, ki mu manjka. Polkovnik mu je odgovoril, da v skladišču nimajo tozadevnega orodja, in tudi če bi ga imeli, bi morali dobiti pooblastilo obrambnega ministrstva.

Videli bomo, da je don Bosko po drugi poti dosegel to, kar je želel.

Druga okrožnica šolskega nadzornika je obravnavala veliko bolj resno zadevo.

KRALJEVI ŠOLSKI NADZORNIK ITN.

Okrožnica št. 43. Serija 3^a

Turin, 1. junija 1864

Prosvetno ministrstvo je z nedavnim odlokom zahtevalo od podpisanega, da najkasneje do 1. avgusta izroči poročilo o pouku v zasebnih šolah, ki jih vodijo moralna telesa, redovne družbe in semenišča s srednjimi šolami. Zato prosim vašo uglednost, da pred koncem meseca julija temu uradu predloži zahtevano poročilo.

Kraljevi šolski nadzornik F. SELMI

Ti vprašalniki so vzbujali sum, da ima ministrstvo v načrtu sovražne ukrepe proti cerkvenim vzgojiteljem. Minister Pisanelli je z odredbami in predpisi nenehoma zavzemal sovražna stališča do Cerkve. Že meseca januarja je z raznimi spletkami skušal sekularizirati semenišča, dal zapreti semenišče v Caltanissetti in prepovedal redovnim družbam sprejemati novince. Sumi katoličanov

so se povečali, ko je minister Amari 2. julija z odlokom odpravil srednjo šolo, priključeno semenišču v pokrajini Bergamo, medtem ko so z dolgimi razpravami hoteli zapreti še dve škofijski šoli v isti pokrajini. Dne 13. septembra je Pisanelli v okrožnici, naslovljeni na vse škofove, zahteval točno poročilo o semeniščih, profesorjih, številu študentov klerikov in neklerikov, mesečninah, prihodkih in številu duhovniških posvečenj v desetletju. Prav tako naj bi podali opis dela semenišča od začetka do današnjega dne. Toda padec ministrstva dne 23. septembra je naredil konec objestnosti tega žalostnega advokata. S tem je bilo konec tudi načrtovanega zakona, ki je bil v obravnavi že več mesecev.

Dne 28. aprila 1864 je obrambni minister general Della Rovere predložil poslanski zbornici načrt zakona, ki naj bi odpravil vsako izjemo od vojaškega nabora za cerkvene osebe. Junija je posebna komisija, ki je imela nalogo, da presodi ta načrt, ugotovila, da so zahteve vlade upravičene. Dne 8. julija je poslanska zbornica odobrila zakon s 161 glasovi za in 45 proti. Nič se niso ozirali na tisoče podpisov državljanov niti na nasprotovanje škofov. Toda ko so se 16. julija končala zasedanja senata, zakona niso mogli več dati v razpravo in o njem glasovati.

68.

POGLAVJE

Don Bosko se pogaja z občino Lanzo za odprtje zavoda – Župnik Albert – Don Bosko gre v Lanzo in podpiše sprejem – Svet in sprejem novih članov – Don Boskov nagovor: kako velike zasluge si pridobi redovnik, ki uboga – Nagovor fantom: upoštevati prepovedi predstojnikov – Prošnja šolskemu nadzorniku za naslove nalog – Uresničena napoved – Don Bosko pomiri nekega umirajočega – Zgodovinski opis gradu v Lanzo – Don Bosko izbere novega ravnatelja in ga povede k sv. Ignaciju – Nove stavbe ob svetišču – V vodstvu cerkvenega konvikta sledi kanoniku Gallettiju teolog Golzio – Don Bosko opiše fantom zgodbe s potovanja v Lanzo – Odlok pokrajinske uprave, ki odobrava pogodbe med don Boskom in občinsko upravo v Lanzo – Zadnji ukrepi za zavod – Razdelitev nagrad v oratoriju in sklep šolskega leta

KOLO SANJ SE VRTI NAPREJ. Že več mesecev so predstavniki Lanza razpravljali z don Boskom o odprtju vzgojnega zavoda v njihovem kraju.

Na vrhu tistega samotnega hriba, ki ga je oblivalo vodovje dveh rek, ob vznožju Alp, na ustju treh alpskih dolin je stal star kapucinski samostan, ki ga je na začetku 19. stoletja zatrla francoska vlada. Ob padcu Napoleona I. je stavbo, cerkev in vrt zasedla občina. Tu je celih petdeset let pod različnim vodstvom cvetel internat in šola. Ko se je pa umaknil zadnji ravnatelj, so šolo zaradi pomanjkanja učencev zaprli.

Želeli so jo zopet oživiti. Zaslužni župnik v Lanzo, teolog Friderik Albert, sveti apostol ne samo bližnjih dolin, temveč celega Piemonta, je prvi pomislil na don Boska. Z žalostjo v srcu je gledal, kako so mladi fantje odhajali iz župnije in se oddaljevali tudi od Cerkve. Edino sredstvo, da bi ohranil v njihovih srcih vero, je bil verski pouk, ki bi ga obvezno dobili v šoli. Katekizem v šoli in verouk ob

prazničnih dneh v zavodski cerkvi jih navajata k prejemu svetih zakramentov. Zato je šel večkrat v oratorij in govoril z don Boskom o tej pomembni zadevi. Tem zavzetim prošnjam se je pridružil še don Arrò. Obema je končno uspelo dobiti od don Boska obljubo, da bo ustregel njunim željam. Istočasno je župnik Albert razpravljal z občinsko upravo za sklenitev pogodbe. Po dolgotrajnih razgovorih so načelno odobrili dogovor obeh strani, ki ga v glavnih obrisih, kar se tiče dela z mladino, objavljamo: »Občinska uprava se obvezuje, da bo don Bosku izplačala na leto 3.000 lir za osnovno šolo in gimnazijo, všteti dva razreda retorike, in še 100 lir za letne nagrade učencem. Občinska uprava daje don Bosku stavbo, imenovano kolegij, s pripadajočimi prostori – kapelo, dvorišči in vrtovi za šolo. Prav tako prevzema popravilo vseh pripadajočih prostorov. Občinska uprava ne more odpovedati pogodbe brez petletne vnaprejšnje odpovedi. Don Bosko prevzame vse stroške ureditve prostorov. Občinska uprava bo dala don Bosku posojilo 12.000 lir s potrebno jamščino. Don Bosko bo priskrbel tri diplomirane osnovnošolske učitelje in pet usposobljenih učiteljev za gimnazijo. Dijaki, ki bodo hodili v gimnazijo, bodo plačevali mesečnino, razen tistih, ki jih bo občinska uprava Lanza razglasila za reveže. Za osnovno šolo bi plačevali mesečnino učenci, ki ne spadajo v občino Lanzo. Šola bo odprla vrata z začetkom šolskega leta 1864/65.

Mesečnina je bila zaradi majhnega števila dijakov zelo skromna, posojilo je bremenilo zavod, prispevek občine ni zadostoval za plačevanje profesorjev, učiteljev in drugega osebja. Kakor v Mirabellu je tudi tukaj nakup opreme, kjer je vsega manjkalo, ogromen izdatek. Toda don Bosko ni gledal na žrtve, samo da je zadostil gorečnosti župnika Alberta, ki je za ta sveti namen žrtvoval velike denarne in materialne prispevke.

Po prazniku sv. Alojzija se je don Bosko odpravil v Lanzo. V spremstvu župnika Alberta in župana Pavla Tessioreja je obiskal zavod. Don Angel Savio, ki ga je don Bosko prej poslal na ogled, ni dal kaj spodbudne ocene. Stara stavba, ki je bila toliko let brez stanovalcev, je razen sob za učitelje in učilnic bila potrebna temeljitega popravila. Toda kljub temu se don Bosko ni umaknil, tudi zaradi žive želje, da bi imel, pa četudi za velike žrtve, še tretjo hišo kot last salezijanske družbe. Župan je obljubil, da bo naredil nekaj popravil, in župnik se je obvezal, da bo dal zgraditi tri sobe tako, da bo znotraj vhoda dvignil streho. Don Bosko je bil s tem za zdaj zadovoljen. Leta 1851 se je don Bosko z Jožefom Brosiem 'bersaljerjem' povzpел na ta čudovito lepi kraj, in kakor smo že poročali, vzkliknil ob pogledu na čudovit razgled: Kako lepa lega za zavod!

Dne 3. junija se je zbral občinski svet k izredni seji, ki jo je odobrila prefektura z odlokom 16. istega meseca. Razpravljali naj bi o dokončni odločitvi don

Boskovega predloga za ponovno odprtje starega kolegija. V don Boskovi navzočnosti so bili sprejeti in potrjeni zgoraj navedeni pogoji. To pogodbo, podpisano od don Boska, župana in dveh svetovalcev, so poslali v potrditev na prefekturo.

Ko je to opravil, se je don Bosko vrnil v oratorij.

Dne 4. julija 1864 se je zbral svet in sprejel na preizkušnjo Spirita Rossija in Štefana Orsija, ki sta zaprosila za sprejem v salezijansko družbo. Tiste dni je don Bosko imel nagovor za sobrate. Kronika nam poroča, o čem je govoril.

Pokorščina je povzetek popolnosti in najmanj težavna, najmanj nevarna, pa istočasno najbolj zanesljiva ter kratka pot duhovnega življenja, ki nam pomaga, da se obogatimo z vsemi krepostmi in pridemo zagotovo v nebesa. Sv. Terezija je bila tako prepričana o resničnosti te trditve, da je izjavila, da če bi ji vsi angeli povedali eno stvar, predstojnik pa nasprotno, bi brez nadaljnega pritrdila predstojniku, kajti, je dodala, pokorščina predstojniku je zapovedana v Svetem pismu in zato je izključena zmeta. O sv. Alojziju pripovedujejo, da ni nikdar prestopil niti enega pravila zavoda, v katerem je bival. On sam je povedal, da nikdar v življenju ni prestopil niti najmanjšega predstojnikovega ukaza. Kdo ve, ali bi mi mogli reči kaj podobnega? Razlog, zakaj tako slabo izpolnjujemo to čednost, je naše nepoznanje njene velike vrednosti. Poslušajte, kaj se je zgodilo sv. Dositeju.

Ko je bil še mlad, plemenit, nadarjen, si je v svoji duši zamislil strog obračun, ki ga bo moral dati Bogu na koncu življenja. Zato je vstopil v red, da bi se pripravil na veliko sodbo. Bil je zelo slabotnega zdravja in se ni mogel udeleževati skupnega življenja niti ni mogel vstajati opolnoči, da bi z drugimi molil sveto opravilo, niti se hraniti z jedmi drugih redovnikov. Ker ni mogel izpolnjevati teh pravil, je sklenil v svojem srcu, da bo do zadnje pičice izpolnjeval pokorščino in opravljal najbolj ponižna opravila v samostanu, kakor mu bo ukazal predstojnik. Pet let pozneje je Dositej umrl in Gospod je opatu razodel, da je Dositej prejel od Boga isto plačilo kot sveta puščavnika Anton in Pavel. Opat je to povedal menihom, ki mu pa niso verjeli in so ugovarjali: 'Je mogoče, da bi človek, ki se ni nikdar postil in je živel v udobju, mogel v nebesih dobiti isto plačilo kot tisti, ki so petdeset, šestdeset in več let prenašali trdoto, pokoro, odrekanje, težave redovnega življenja? Kaj smo si torej mi drugi, ki smo se toliko trudili in toliko garali, zaslužili, medtem ko je Dositej preživel svoje dni v prijetnih sobah za tujce?' In Gospod jim je po ustih opata odgovoril: 'Vi ne poznate zaslug in veljave kreposti pokorščine. Zaradi nje je Dositej v kratkem času dosegel nekaj let več kot drugi menihi v dolgih letih truda in odpovedi.'

To je bila pokorščina izpolnjevanja, hotenja in razzodbe. V izpolnjevanju hitra, vesela in točna. V hotenju tako, da ni hotel drugo, kot kar je hotel predstojnik, in v razzodbi, ko se je v vsem strinjal s predstojnikovo sodbo.

Za to popolnost pokorščine je prejel Dositej tako zelo veliko plačilo. Pomislite torej, koliko zaslug smo izgubili vsakokrat, ko smo hoteli uveljaviti svojeglavost, vsakokrat, ko smo prekršili kako pravilo hiše ali družbe ali nismo točno izpolnili svojih dolžnosti, vsakokrat, ko smo negodovali, presojali kako odredbo ali ukaz in nasprotovali predstojnikovemu mnenju.

Tudi gojencem je don Bosko v tem zadnjem delu šolskega leta dal veliko navodil in opominov. O tem je govoril zaporedoma več večerov, vendar nam kronika poroča samo o enem govoru. »Že precej časa je od tega, ko je neki nepridiprav dobil od škofa v Saluzzu ljubezniv opomin, ki pa ga je tako razjezil, da se je sklenil maščevati. Da bi izvedel svoj sklep, je iskal priložnost, da bi ga zastrupil. Nekega dne, ko je moral škof opraviti javno slovesno opravilo, ga je ta nesrečnež povabil na kosilo z namenom, da bi ga pokončal. Sredi kosila je strežnik prinesel škofu za pokušnjo posebno vrsto vina, za katero je pravil, da je nekaj izrednega. Kakor hitro ga je škof pokusil, je vzkliknil: 'Kako odlično vino! Ne spominjam se, da bi v svojem življenju pil kaj podobnega.' Ko so drugi gostje to slišali, so želeli, da bi tudi njim postregli s tako posebnostjo. Toda strežnik je imel naročilo, da mora steklenico, kakor hitro bi postregel škofu, vreči v globoko jamo. Gostje pa so še naprej zahtevali, da naj tudi njim dajo piti od tistega vina. Ko jim niso ugodili, so se užalili. Toda to je bila zanje sreča, ker sicer bi jih doletela ista usoda kot škofa, ki je malo zatem začutil hude bolečine v trebuhu in kmalu izdihnil.

Ko sem prebral to sporočilo, sem si mislil, da je to lep primer, kar se dogaja našim fantom. Gorje nam, če bi jim dali vse, kar zahtevajo z besedami ali dejanji. Kolikokrat bi pili strup! To naj povem zlasti v zvezi s sramežljivostjo. Radi bi se družili z določenimi tovariši, radi bi nadaljevali določena prijateljstva, vendar predstojniki tega nočejo. Tako se dobijo nekateri, ki jih prešinja nekaj hudobije, to nakažejo drugim in tedaj nekateri nedolžni pa radovedni hočejo točnejšo razlago, ki jo dobijo v svojo škodo in postanejo pridni hudičevi sodelavci. In tako neprevidni pijejo strup. Če bi mislili tako, kakor je mislil Dominik Savio, in bi ravnali kakor on, jih nihče ne bi prevaral. On je, namesto da bi se šel kopat, odgovoril:

- Prosil bom za dovoljenje svoje starše.
- Oh, nikakor ne, so odgovorili tovariši. Oni te ne bodo pustili.
- To pomeni, da je to slabo, in zato ne grem z vami.

Dragi fantje, upoštevajte prepovedi vaših predstojnikov, in če bi se vam zdelo, da bi oni nasprotovali dejanju, ki ga nameravate storiti, ga nikar ne storite. Ko boste dobili v roko knjigo, si mislite, preden jo začnete brati: Bo don Bosko zadovoljen, če bi bral to knjigo? Vaša vest vam bo dala odgovor. Kdo vam je dal kak letak in sami zase menite: Če bi me predstojniki videli s tem listom, kaj bi mislili o meni? Takoj ga raztrgajte ali bolje, izročite ga asistentu. To bo dokaz vaše poštenosti. Nikdar pa ne storite tega, kar vam taki letaki priporočajo. Če vidite fante, ki se v krogu med seboj skrivnostno pogovarjajo pa se jim približa kak predstojnik in si začnejo z očmi pomežikovati, se jih izogibajte in bodite daleč od njih ter bežite pred njimi kakor pred kugo. Tu je strup, tu je smrt. Spominjajte se mojih besed. Mogoče ta

strup ne bo takoj povzročil večne smrti, vedno pa povzroči smrt duše. Mogoče boste zlo popravili z dobro spovedjo, toda posledice tega strupa so hude. Grižnja vesti, dolgočasje pri pobožnih vajah, slabost, slabe težnje, ki jih prej ni bilo, obžalovanja vredna lahkota za padanje v greh, vedno novi padci, spomini, ki grenijo celo življenje, strah pred Božjimi kaznimi, vedno težavnejši napor pri izpolnjevanju dolžnosti, včasih prezir tovarišev. Dobro si premislite, preden zapadete v tako stanje. Držite se nasvetov vaših predstojnikov, ne da bi iskali za to utemeljitve. Če prepovejo kako stvar, recite: To je strup, to je smrt in jaz nočem umreti.

Medtem je don Bosko razmišljal o končnih šolskih izpiti. Morda si je tudi želel, da bi mogel primerjati uspeh gojencev oratorija z uspehom dijakov državnih šol.

Dne 10. julija je pisal kraljevemu šolskemu nadzorniku in iz njegovega odgovora sklepamo na vsebino pisma.

Turin, 13. julija 1864

Podpisani ne more ugoditi prošnji vaše uglednosti, ker okrožnica prosvetnega ministrstva št. 149 določa, da se naslovi nalog pošiljajo samo državnim ustanovam in državno priznanim šolam.

Zahvaljujem se za povabilo, da bi bil navzoč pri razdelitvi nagrad v vašem zavodu. Če me ne bodo zadrževale nujne obveznosti, se bom slovesnosti tudi udeležil.

Kraljevi šolski nadzornik F. SELMI

Don Bosko je na robu pripisal: Opozoriti ga je treba na predvečer razdelitve nagrad.

Dva dni pozneje, 15. julija, v petek ob štirih zjutraj je v mavricijanski bolnišnici umrl 15-letni Turinčan Alojzij Vallino. Tako se je uresničila don Boskova napoved z dne 14. junija. Vallino tako ni več opravil naslednje vaje za srečno smrt.

Zdi se, da o tem govori list, iztrgan iz kronike, ne da bi navedel ime. Pripoveduje dogodek, ki smo ga večkrat slišali Jožefa Buzzettija in Janeza Bonettija.

»Fant, ki je sumil, da je on napovedan, je šel v bolnišnico. Bolezen se je poslabšala, izredno mu je otekla glava in začelo se mu je blesti. Iz besed, ki jih je izgovarjal, je bilo mogoče sklepati, da je prepričan, da bo moral umreti. Klicalec je don Boska in ga prosil za pomoč in odpuščanje. Niti zdravniki niti sestre strežnice niso mogli iz njegovih izjav ničesar povzeti. Ko je don Bosko zvedel za njegovo stanje, ga je takoj obiskal. Sestre so mu pripovedovale o fantovih čudnih blodnjah. Don Bosko je odgovoril: 'Dobro vem, kako je. Pustite me, da bom

z njim govoril, in pomiril se bo. Pristopil je k njegovi postelji, in ko je on slišal njegov glas, se je razveselil:

– Oh don Bosko, mu je dejal, nikar mi ne preberite obsodbe.

– Kaj vendar govoriš! Prišel sem, ker te imam rad in ker želim, da bi živel. Si razumel? Sedaj mi povej, ali bi se rad spovedal pri don Bosku?

– Seveda. Ne želim si drugega kot to. Če mi le ne boste prebrali obsodbe.

– Kakšno obsodbo, dragi moj. Želim, da bi bil vesel. Sklonil se je nadenj in mu zašepetal na uho besedo, ki ga je popolnoma pomirila. Nato ga je spovedal, mu dal prinesiti sveto popotnico in podeliti poslednje maziljenje. Ko je z veliko vero prejel vse zakramente, je mirno izdihnil.«

Ko se je bližal čas duhovnih vaj v Lanzu, je don Bosko vzel v roke razne avtorje, zlasti Casalisa ter zbral nekaj zgodovinskih podatkov o Lanzu in o nekaj drugih pomembnih krajih njegovih dolin, da jih je izročil novemu ravnatelju.

V 12. stoletju so v obrambo doline in njenih prehodov zgradili grad v Lanzu. Toda leta 1551 so ga zavzeli Francozi. Proti koncu istega leta je poveljnik cesarskih čet Gonzaga pregnal Francoze in se polastil celotnega Canavenškega. Prav tako so sovražniki divje napadli špansko posadko, da se je morala leta 1552 umakniti. Francoski general Brisacco je 1557 grad dal porušiti. Ko se je Emanuel Filibert vrnil na svojo posest, je leta 157. markizat Lanzo izročil don Filipu d'Este. Petdeset let po uničenju gradu je na njegovih razvalinah Bartolomej Bonesio postavil temelje kapucinskega samostana in mu za začetek dal 2.000 skudov. Dal je zgraditi cerkev, v kateri so na dan vseh svetih leta 1615 darovali prvo sveto mašo.

Samostan je ustanovila rodbina Granieri, plemiška družina iz Lanza. Leta 1661 ga je podarila očetom kamaldolencem.

Iz tega samostana prihaja Colombano Chiaverotti. Leta 1839 so prišli karmeličani.

Forno di Groscavallo je na 667 m nadmorske višine. Mati Božja Marija se je 163. prikazala v gozdu bukev, platan in jesenov. Studenec nadškofa Roràja.

Balangero (Berengarii Castrum - Berengarjeva utrdba), Madonna mučencev (tebejskih), Piè (Plebis castrum - Ljudska utrdba), Berengario II., markiz ivrejski in poznejši italijanski kralj, je tam dal postaviti grad in potem še drugega na drugi strani Tanara, ki mu tudi pravijo Berengarium; pozneje so ga imenovali Balangio Blanca.

Vallis de Amatis (danes Mathi). To je bilo splošno ime za dolino Lanzo (Matigis).

Ciriè. Cerreto. Gozdičevje, polno cerov, ki jih je danes malo. V starih časih so imeli navado, da so postavili za zavetnika svetnika s podobnim imenom, kot je bil kraj. Zato je zavetnik sv. Ciriak. Nekateri pravijo, da je tukaj preživel zimo Friderik I.

V ponedeljek 18. julija je don Bosko odšel v Lanzo. Don Arròju je naročil, naj ima večerne govore za fante. S seboj je vzel duhovnika Dominika Ruffina, ki

ga je izbral za ravnatelja zavoda v Lanzu. Ta je pri odhodu pisal pismo tovarišu Rebuffu.

Ne vem, ali naj imam ta svoj odhod k sv. Ignaciju za vzrok radosti ali žalosti. Če pomislim na veliko potrebo, ki jo čutim v duši, da se malo umaknem v samoto, da razmislim in uredim stvari svoje vesti, ki sem jih do sedaj tako zanemarjal, je zame velika milost. Če pa z druge strani pomislim, da bom moral zapustiti oratorij, svoje prijatelje in tebe, če pomislim, da bo ta moj odhod začetek daljše odsotnosti, se mi zdi, da me to tako prizadeva, kakor če bi zapuščal svojo rodno hišo, starše, brate in sestre po krvi. Oh, kako zelo tesne so duhovne vezi, sem vedel že prej, toda sedaj vse to tudi občutim.

Dragi Rebuffo, čez kak dan bova ločena telesno, toda nikdar v duhu.

Don Bosko je prispel k sv. Ignaciju, kjer so rasle nove stavbe in kjer je vodstvo duhovnih vaj prevzel novi rektor.

Kanoniku Evgeniju Gallettiju, ki se je umaknil, da bo delal v Mali hiši Božje previdnosti, je v vodstvu Cerkevnega konvikta sv. Frančiška Asiškega sledil Turinčan teolog Feliks Golzio, don Boskov spovednik. Teolog Golzio je nadaljeval v svetišču sv. Ignacija don Cafassovo delo v letih 1864-1873. Galletti in Golzio sta dokončala gradnjo ceste, ki je vodila k svetišču, ter sezidala veliko obednico v pritličju in sobe v prvem nadstropju; vse to z velikodušno podporo markize Barolo. Rektorja sta nastavila stalnega kaplana, ki je imel nalogo sprejemati obiskovalce, spovedovati in ob prazničnih dneh oskrbeti cerkvene obrede za naselje Borgata di Tortore. Prav tako je moral skrbeti za pouk v šoli.

Medtem ko je don Bosko čakal na začetek duhovnih vaj, ni pozabil na svoje sinove v oratoriju. Napisal jim je pismo, v katerem je opisoval dogodivščine s svojega potovanja.

Gospodu advokatu Arròju, če meni, da bi pismo prebral skupaj tako dijakom kakor rokodelcem.

Mojim dragim sinovom Oratorija sv. Frančiška Saleškega.

Prepričan, da vam bo v veliko zadoščenje in razvedrilo, sem se odločil, da vam bom opisal svoje potovanje iz Turina k sv. Ignaciju, kjer sem hvala Bogu sedaj.

V ponedeljek 18. tekočega meseca sem se ob štirih napotil k potovalni kočiji. Ker pa moj želodec znotraj omnibusa močno trpi, sem se spravil na cesarski sedež ali na kozla visoko spredaj. Toda ta sedež je plačal že nekdo drug. Kaj naj storim? Gospod advokat Arrò bi mi gotovo izposloval pravico, toda meni to ni uspelo. Končno mi je eden izmed gostov na kozlu z resnim izrazom namenil besede: 'Poslušajte, pripravljen sem zamenjati svoj sedež, vendar ne zato, da vam naredim uslugo, temveč da mi daste primerno napitnino.' Odgovoril sem mu: 'Če more denar urediti stvari, vas bom skušal zadovoljiti. Pridite dol. In tu je kovanec, ki ga boste gotovo veselili.'

Zares je bil zadovoljen.

Povzpel sem se na svoje mesto. Malo me je obsijalo sonce, malo prepihal veter, malo me zasul prah s ceste. Pripovedoval sem svojim sopotnikom, kako sem pred dvema letoma na prav isti dan na poti iz Casella do Lanza doživel krepko ploho. In že se je začelo oblačiti, zaslišalo se je grmenje, bliskalo se je in začel je prav v Casellu padati dež. Od osmerih, ki smo bili v zgornjem delu kočije, sem samo jaz imel dežnik, tako da so se vsi nadvse ljubeznivo stisnili okoli mene, kakor to, dragi sinovi, storite vi, ko smo na odmoru in vam skušam dati kako darilce. Če smo se prej prijetno pogovarjali, se je pogovor sedaj še bolj razvnel, saj smo bili vsi 'a tu per tu', stisnjeni skupaj.

Med temi sta bila dva zdravnika, dva advokata, en profesor in še dva druga. Naš pogovor se je sukal okoli zgodovine Egipta, Perzije, Grčije in Italije. Toda njihov namen je bil, da bi napadali don Boska zaradi njegovih Zgodb Svetega pisma. Da vam povem po pravici: ko sem jih malo potipal, se je pokazalo, da so vedeli veliko neumnosti, zgodovine pa niso poznali. Zato so morali po nekaj mojih odgovorih urno odnehati.

Tedaj smo začeli razpravljati o filozofiji, teologiji. Hoteli so braniti Spinozov panteizem, Manetev dualizem itn. itn. Toda kmalu so morali opustiti svoja stališča. Nato so začeli napadati in kričati proti obstoju Boga. Menil sem, da je prav, da se izgovorijo, da me bodo potem bolje poslušali. Ko so se delno pomirili, sem jim malo za šalo malo zares pripovedoval zgodbo o koklji in piščancu in jih vprašal:

- No vi, ki ste zdravnik, kaj pravite, ali je bila prej kokoš in potem jajce?
- Brez dvoma je bila najprej kokoš, ki je potem znesla jajce.
- Od kod pa se je vzela kokoš?
- Zvalila se je iz jajca.
- Kdo je potem naredil prvo jajce, iz katerega se je zvalila kokoš?

Zdravnik je skušal odgovoriti, pa se je samo zapletal. Nato sem dejal njegovim tovarišem: Povejte še vi svoje mnenje.

Toda vsi so molčali. – Povejte vi, kaj se vam zdi bolj prav, je bila najprej kokoš ali je bilo najprej jajce?

Tedaj se je nagovorjeni razkačil in ves divji dejal: – Naj gresta k hudiču kokoš in jajce! Ne vem več, kaj naj odgovorim.

Vsi so se zakrohotali in zaploskali. Eden izmed navzočih je takole odgovoril: – Jaz bi tako kokoš kot jajce dal v boljše roke, kot so hudičeve. Izročil bi ju dobremu kuharju, da bi nam pripravil dobro okrepčilo po tem dežju. Toda vi, gospod doktor, začnite pri kokoši ali pri jajcu, vendar ne boste nič ugotovili, če ne dopustite Boga, ki je ustvaril bodisi kokoš bodisi jajce, iz katerega se je zvalila kokoš. Zato pojdimo od sina do očeta in končali bomo s človekom, ki ga je ustvaril Bog. To je Adam, ki je prvi človek na svetu.

Tako se je končal ta razgovor. Nato so me vprašali po mojem imenu in jaz sem vprašal njih, kako se pišejo. Od tedaj pa smo vse do Lanza govorili o oratoriju.

Nameraval sem prenočiti v Lanzu. Toda teolog Bertagna in delovodja Feliks sta se odločila, da bosta nadaljevala pot. Dež je malo pojenjal in pridružil sem se jima na poti

proti sv. Ignaciju. Bilo je že ob osmih in mi smo se odpravili na pot v visoko gorovje. Medtem se je močno stemnilo, zgrešili smo pot in se znašli med skalovjem in kamenjem. Nena doma pa so se razmaknili oblaki, zasvetila je luna in znašli smo se na pravi poti ter med skalovjem in kamenjem prišli do vrha. Nato je šlo vse po sreči, razen za Feliksa, ki se je izgubil, vendar smo se spet dobili na vrhu. Bili smo do smrti utrujeni in ura je odbila deset. Toda kako smo bili presenečeni in razočarani, ko smo prišli do svetišča in nismo dobili nikogar, ki bi nam odprl. Po dolgem trkanju, ropotanju in klicanju so nam vendarle odprli, nas sprejeli in nam pripravili dobro večerjo, da smo si potešiti strašni tek. Potem se nas je polastil spanec in opolnoči smo šli spat.

Lahko noč tudi vam!

Upam, da vam bom mogel jutri pisati o pomembnejših stvareh. Molite zame, dragi sinovi, kakor jaz molim za vas. Presveta Devica naj vas vse ohrani v svoji milosti. Opravite po mojem namenu duhovno in zakramentalno sveto obhajilo. Amen.

Pri sv. Ignaciju, 22. julija 1864

Ves vaš v Gospodu duh. JANEZ BOSKO

Zdi se, da don Bosko ni napisal drugega pisma, kakor je obljubil, ker o tem ne govori nobena listina. Verjetno ga je pastoralna skrb popolnoma zajela. Don Arrò je poklical v govorilnico študentov celotno družino in jim prebral don Boskovo pismo. Naj povemo, da sta obe skupnosti že nekaj let imeli vsaka svoje prostore, kjer sta opravljali molitve in dobivali sebi primerne opomine in napotke. Vse so zbrali samo ob izrednih priložnostih, ko jim je bilo treba naznaniti kaj posebno pomembnega.

Po duhovnih vajah je don Bosko zapustil sv. Ignacija in se odpravil v Lanzo, kakor je obljubil, da bo nadaljeval pogovor z županom in uredil vprašanja s šolsko oblastjo.

S turinske prefektуре je prispel odlok pokrajinske uprave.

Potem ko smo pregledali zapisnik Občinskega sveta v Lanzu z dne 3. junija 1864, ki je obravnaval ponovno odprtje zavoda in dogovor z gospodom don Boskom, slišali poročevalca, ugotovili primernost in javno korist zavoda v Lanzu, je pokrajinski nalog odobril navedeno dejanje, kar se tiče izdatka, medtem ko mora pouk in dogovor z don Boskom potrditi šolska oblast, od katere bo popolnoma odvisen, v smislu predpisov javne izobrazbe.

Predsednik prefekt PASOLINI; tajnik ZOTTO

Turin, 15. julija 1864

V najkrajšem času so poskrbeli, da sta kraljevi šolski inšpektor za osnovne šole in kraljevi šolski nadzornik za srednje šole čim prej dobila po zakonu zahtevane dokumente. Don Bosko naj bi poskrbel za diplome profesorjev in učiteljev, ki naj bi nastopili na novih učnih mestih. Ker za to leto niso pričakovali učencev za razrede humanistike in retorike, se je občinska uprava zadovoljila s

tremi profesorji za gimnazijo. O posojilu je don Bosko izjavil, da se nikamor ne mudi. Ko se je vrnil domov, je dal natisniti in razposlati podoben program, kot ga je že pripravil za Mirabello.

Dne 31. julija so s slovesno razdelitvijo nagrad sklenili šolsko leto. Še prej je don Ruffino kot študijski vodja izvedel končne letne izpite.

Slovesnosti se je udeležilo veliko uglednih osebnosti. Don Bosko je povabil tudi grofa Cibraria, od katerega je prejel naslednji dopis: »Tisočkrat hvala ljubeznivemu gospodu don Bosku za povabilo. Vendar se zaradi težav z zdravjem ne morem odzvati. 29. julija 1864. Grof Alojzij Cibrario.«

69.

POGLAVJE

Odlok o pohvali Svete kongregacije za škofe in redovnike salezijanske družbe – Trinajst pripomb k pravilom družbe – Don Boskovo zahvalno pismo za odlok kardinalu Quagli – Don Boskov memorial k trinajstim pripombam Svete kongregacije – Prevod pravil v latinščino

DON BOSKA JE V TEH DNEH doletelo neizmerno veselje. Sveta kongregacija za škofe in redovnike je, potem ko je slišala mnenje raznih konzultorjev, po natančni preveritvi izdala z datumom 23. julija 1864 s podpisom svetega očeta odlok, imenovan pohvale ali kolavdacije, in s tem potrdila obstoj in duha nove družbe. Potrditev konstitucij pa so preložili na bolj primeren čas. Glede na okoliščine časa in krajev so postavili don Boska za predstojnika za dobo vsega življenja, za njegovega naslednika pa so določili dvanajst let službene dobe.

Ta odlok je bil z običajnim pismom poslan kapitularnemu vikarju v Turinu, ki ga je izročil don Bosku.

ODLOK

SVETE KONGREGACIJE ZA ŠKOFE IN REDOVNIKE ZA SALEZIJSKO DRUŽBO

Duhovnik Janez Bosko iz turinske škofije je, spodbujen od sočutja, leta 1841 s pomočjo drugih duhovnikov začel zbirati najrevnejše otroke, jih poučevati osnovne resnice katoliške vere in jim pomagati v časnih težavah. Tako je nastala pobožna družba sv. Frančiška Saleškega, ki jo sestavljajo duhovniki, kleriki in laiki. Člani izpovejo tri preproste obljube: pokorščine, uboštva in čistosti. Vodi jih vrhovni predstojnik. Poleg lastnega posvečenja se trudijo za telesno in duhovno korist, zlasti najrevnejših dečkov.

Od vsega začetka je ta pobožna družba gojila in si prizadevala za vse, kar je moglo pomagati pri uresničevanju tega cilja. Vsem je znano, kako zelo so s svojim delom člani koristili krščanski veri. Veliko škofov jih je poklicalo v svoje škofije in jih sprejelo kot

zavzete in uspešne delavce v Gospodovem vinogradu. Toda imenovani duhovnik Janez Bosko, ustanovitelj in vrhovni predstojnik družbe, je menil, da bi njemu in njegovim članom manjkalo veliko dobrega, če družba ne bi dobila potrdila Apostolskega sedeža.

S priporočilom mnogih škofov je pred kratkim predložil ponižno prošnjo za imenovanje odobritev, da bi njegova svetost gospod papež Pij IX. to potrdil in odobril pravila. Njegova svetost je v avdienci, ki jo je blagovolila nakloniti mons. prosekretarju Svete kongregacije za škofo in redovnike 1. julija 1864, pregledala priporočilna pisma zgoraj imenovanih škofov in se pohvalno izrekla o imenovani družbi. S tem odlokom jo izrecno hvali in priporoča kot družbo preprostih obljub, pod vodstvom vrhovnega predstojnika, upoštevajoč pravice ordinarijev, kakor predpisujejo kanoni Apostolske konstitucije, vse do končne odobritve konstitucij. Njegova svetost je zaradi izrednih okoliščin v smislu pričujočega odloka določila, da sedanji predstojnik, se pravi vrhovni predstojnik ostane v službi do konca svojega življenja, čeprav je določeno, da naj vrhovni predstojnik ostane v službi samo dvanajst let.

Dano v Rimu, v tajništvu Svete kongregacije za škofo in redovnike na dan 23. julija 1864.

A. kardinal QUAGLIA, prefekt

STANISLAV SVEGLIATI, prosekretar

K zgoraj omenjenemu odloku pohvale Družbe sv. Frančiška Saleškega je Sveta kongregacija za škofo in redovnika dodala h konstitucijam naslednjih trinajst pripomb:

PRIPOMBE H KONSTITUCIJAM ČLANOV SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA V TURINSKI ŠKOFIJI

1. Služba višjega predstojnika oziroma vrhovnega predstojnika bo trajala dvanajst let, ne more pa biti potrjen v njej brez dovoljenja Sv. sedeža.
2. Primerneje bo v konstitucijah izločiti besede, ki sobratom prepovedujejo sodelovati v političnih zadevah.
3. Zaobljube, ki se izpovedujejo v takih ustanovah, so prihranjene Sv. sedežu, zato je treba v konstitucijah odstraniti to, da lahko od prej omenjenih zaobljub odvezuje vrhovni predstojnik.
4. Ni dovoljeno, da bi vrhovni predstojnik lahko odobril sobratom svete ustanove odpustnice za prejem svetih redov, zato naj se to prav tako odstrani iz konstitucij.
5. Pri odprodaji imetja in zadolževanju bo ohranjena apostolska odobritev glede na predpise svetih kanonov.
6. Ni dobro prepustiti presoji sobratov odpoklica višjega ali vrhovnega predstojnika, temveč bo treba predpisati, da odpoklic ne more biti veljaven brez posveta s to sveto kongregacijo.
7. Pri ustanavljanju novih hiš in pozneje pri sprejemanju upravljanja semenišč ordinarijev se bo treba v vsakem posameznem primeru obrniti na Sveti sedež.
8. Zaželeno je, da so sobratje vsak dan prosti več kot eno uro za glasne in tihe molitve in da vsako leto deset dni opravljajo duhovne vaje.

9. *Ne sme se odobriti, da bi se tuje osebe vpisale v sveto ustanovo s tako imenovanim zunanjim članstvom.*
10. *V obrazcu izpovedi zaobljub bo treba dodati ime ravnatelja, vpričo katerega se podaja izpoved, ter besede: »volermi comandare senza riserbo« nadomestiti z naslednjimi besedami: »e volermi comandare a tenor delle nostre Costituzioni«.*
11. *Vsaka tri leta je višji predstojnik oziroma vrhovni predstojnik obvezan podati poročilo o stanju svoje ustanove tej sveti kongregaciji in to poročilo mora zaobjeti tako materialni kot personalni status, torej število hiš in članov, kakor stanje discipline, se pravi spoštovanje konstitucij, prav tako vse, kar se tiče gospodarskega upravljanja.*
12. *Kakor je navada pri svetih duhovniških družbah, naj se napravi prevod konstitucij iz domačega jezika v latinščino.*
13. *Da ne bi nastali pomisleki in vznemirjenje, naj se odstranijo iz konstitucij besede, s katerimi se obveza ubogati predstojnikovo zapoved postavi pod krivdo.*

STANISLAUS SVEGLIATI Pro-Secretarius⁵⁴

Ko je don Bosko prejel od škofijske pisarne v Turinu ta predragoceni odlok, je kardinalu Quagli poslal naslednji dopis:

Velespoštovana eminenca!

Z velikim zadoščenjem sem prejel odlok potrditve Družbe sv. Frančiška Saleškega, ki mi ga je poslala vaša izredna dobrota in naklonjenost. Čutim dolžnost, da se vam iz vsega

⁵⁴ ANIMADVERSIONES IN CONSTITUTIONES SOCIORUM SUB TITULO S. FRANCISCI SALESII IN DIOECESI TAURINENSI.

1. *Munus Rectoris Majoris seu superioris Generalis ad duodecim annos erit duraturum, nec in eo poterit confirmari sine venia S. Sedis.*

2. *Consultius erit expungere in Constitutionibus verba quibus sociis prohibetur ne in rebus politicis partes assumant.*

3. *Vota quae in hujusmodi Institutis emittuntur sunt S. Sedi reservata, ideoque delendum in Constitutionibus praedicta vota dispensari posse a Superiore Generali.*

4. *Permittendum non est, ut Superior Generalis relaxare possit sociis pii Instituti Litteras Dimissoriales ad Ordines suscipiendos, idque pariter in Constitutionibus deleatur.*

5. *Reservandum erit Beneplacitum Apostolicum pro alienationibus ac debitis contrahendis ad praescriptum sacrorum canonum.*

6. *Non expedit remittere arbitrio Sociorum depositionem Rectoris Maioris, seu Superioris Generalis, sed praescribendum erit, ut depositio effectum habere nequeat inconsulta hac Sacra Congregatione.*

7. *Pro fundatione novarum domorum, et pro suscipienda in posterum ab Ordinariis directione Seminariorum recurrendum erit in singulis casibus ad S. Sedem.*

8. *Optandum est ut socii plusquam unius horae spatio orationi vocali et mentali quotidie vacent, et ut quolibet anno per decem dies spiritualia peragant exercitia.*

9. *Approbandum non est, ut personae extraneae pio Instituto adscribantur per ita dictam affiliationem.*

10. *In formula Professionis addendum erit nomen Rectoris coram quo emittitur Professio, et verbis »volermi comandare senza riserbo« substituantur sequentia alia verba: »e volermi comandare a tenor delle nostre Costituzioni«.*

11. *Quolibet triennio Rector Maior seu Superior Generalis relationem status proprii Instituti ad hanc Sacram Congregationem transmittere teneatur, quae quidem relatio complecti debet tam statum materialem et personalem, nempe numerum domorum et sociorum, quam disciplinarum, scilicet Constitutionum observantiam, nec non quae respiciunt administrationem oeconomicam.*

12. *Prout moris est penes pias Praesbyterorum Congregationis Constitutionum traductio e vernacula in latinam linguam fiat.*

13. *Ne scrupulis et anxietatibus detur locus, deleantur in Constitutionibus verba, quibus Superioris praeceptum obligare sub culpa statuitur.*

srca zahvalim. Ker ne morem drugače izraziti svoje hvaležnosti, vam zagotavljam, se bom združil z vsemi člani naše družbe in vsemi dečki naše hiše, da bomo klicali blagoslov na vas, da boste še 'ad multos annos' (mnoga leta) nadaljevali naporno delo za večjo Božjo slavo in v čast svete Cerkve.

Medtem bom skrbno preučil opombe h konstitucijam naše družbe. Nato se bom spet obrnil na vašo že znano dobroto s prošnjo, da končate delo, ki se je pod vašim pokroviteljstvom tako dobro začelo.

Prosim vas za novo uslugo, ki bi jo dodali k že tolikerim, da bi v mojem imenu in v imenu vseh članov družbe izrekli zahvalo njegovi svetosti papežu in mu izrekli našo najglobljo vdanost. Zagotavljam vam, da so vsi utripi našega srca namenjeni temu dragemu očetu, ki nas ima tako zelo rad.

To pismo vam prinaša teolog in advokat Emilijan Manacorda, goreč sotrudnik naše hiše. Je član premožne družine, navdušen ljubitelj svetega očeta papeža in želi vso svojo moč nameniti koristi naše svete katoliške vere. Če bi ga mogoče mogli uporabiti za kako uslugo, vam jo bo iz vsega srca rade volje storil.

Končno vas prosim, da bi v svoji veliki naklonjenosti podelili blagoslov meni in dečkom te hiše, in se iz vsega srca zahvaljujem vaši eminenci in vam spoštljivo poljubljam roko. Ponižni in vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Turin, 25. avgusta 1864

Ta odlok je bil velik korak na poti izoblikovanja salezijanske družbe. Toda don Bosko je moral vzeti v pretres trinajst pripomb in poiskati način, kako naj bi jih prilagodil zahtevam časa, kraja in težavam, ki bi mogle nastati z državno oblastjo in zaradi narave same ustanove. Videti je bilo, da sveta kongregacija ni hotela za vsako ceno vsiliti popravkov. Tako se je iz dopisa, ki ga je podpisal mons. Svegliatti, moglo sklepati, da kak, zlasti še tisti, ki se tiče pripustitve k svetim redovom (četrti), velja tako dolgo, dokler družba ne bi bila dokončno potrjena. Don Bosku so tudi nakazali mesto, kamor bi jih lahko vnesel. Prav tako je bilo treba najprej preizkusiti, ali jih je sploh mogoče izpolniti.

Don Bosko je počasi pripravljajl memorial, ki bi ga potem predstavil očetom svete kongregacije.

GLEDE PRIPOMB H KONSTITUCIJAM

ČLANOV SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA V TURINSKI ŠKOFIJI (prevod iz latinščine)

Leta Gospodovega 1864, dne prvega julija, je (njegova) svetost, naš gospod papež Pij IX. prijazno ugodila najponižneje izraženim prošnjam in blagovolila Družbo svetega Frančiška Saleškega pohvaliti in priporočiti glede na predpis svetih kanonov, vendar je bila odobritev konstitucij odložena na primernejšo priložnost. Poleg tega je njegova svetost glede na posebne okoliščine privolila, da duhovnik Janez Bosko ostane v svoji službi kot vrhovni predstojnik, dokler bo živel, in istočasno določila, da pa bo v prihodnje vrhovni predstojnik iste družbe opravljal svojo službo le dvanajst let.

Omenjenemu odloku je bilo pridruženih trinajst pripomb o konstitucijah iste družbe. Prosilec je z veliko hvaležnostjo sprejel zgoraj omenjeni odlok in dodane mu pripombe in takoj posvetil pozornost temu, da pripombe prenese v prakso, da bi, če bi se pojavila kakšna težava, to ugotovil in ugotovljeno razjasnil. Ker je vse premišljeno tako, kakor se zdi, da prispeva k večji Božji slavi in koristi duš, je mnenja, da je treba v tem smislu ubogati zgoraj omenjene pripombe.

Prva pripomba. – »Služba višjega predstojnika oziroma vrhovnega predstojnika bo trajala dvanajst let, ne more pa biti potrjen v njej brez dovoljenja Sv. sedeža.«

Zabeleži se. – Ta pripomba se v celoti in brez kakršnega koli pomisleka sprejme. Zato je bilo dodano, kar je bilo s tem v zvezi v konstitucijah treba dodati in spremeniti.

Druga pripomba. – »Primerneje bo v konstitucijah izločiti besede, ki sobratom prepovedujejo sodelovati v političnih zadevah.«

Zabeleži se. – Te besede so izločene; ta člen je meril namreč samo na to, da ne pride do neprijetnosti, če bi konstitucije o naključju prišle v roke laikov. In zato je ob upoštevanju pripombe ves člen izločen.

Tretja pripomba. – »Zaobljube, ki se izpovedujejo v takih ustanovah, so prihranjene Sv. sedežu, zato je treba v konstitucijah odstraniti to, da lahko od prej omenjenih zaobljub odvezuje vrhovni predstojnik.«

Zabeleži se. – Nadvse radi privolimo v to, kar je v večje dobro, kar vedno tesneje povezuje duše z najvišjim predstojnikom (ali škofom) Cerkve. Pripomba je le glede triletnih zaobljub. Prosimo, da bi imel zaradi koristi in posebne ugodnosti za Kongregacijo vrhovni predstojnik možnost odvezovati triletne zaobljube. Zdi se, da s tako odobritvijo ne bi bilo težav, saj Sv. sedež brez težav daje možnost odveze od začasnih zaobljub navadnemu spovedniku.

Četrta pripomba. – »Ni dovoljeno, da bi vrhovni predstojnik lahko odobril sobratom svete ustanove odpustnice za prejem svetih redov, zato naj se to prav tako odstrani iz konstitucij.«

Zabeleži se. – Če bi bil sprejet ta pogoj, bi iz tega v praksi prav gotovo nastalo kar največ težav, ki bi motile način obstoja ustanove te vrste in ga skoraj onemogočile.

Namreč:

1. Z največjo težavo bi se ohranila enotnost vodenja in upravljanja, če bi imel škof pravico odpoklica sobratov iz družbe in od nalog in jim naložiti opravljanje drugih cerkvenih služb. V takem primeru bi se zgodilo, da bi bil upravitelj kake hiše odpoklican od drugega škofa, čeprav je dolžan pokorščino svojemu predstojniku po zaobljubi pokorščine. Te zaobljube pa so prihranjene Sv. sedežu. Prav tako vrhovni predstojnik ne bi imel pravice pošiljati svojih podrejenih za upravitelje posameznih hiš, zlasti če bi bile hiše v drugi škofiji.

Kaj bi bilo vendar treba storiti, če bi škof, hoteč uveljaviti svojo jurisdikcijo, kakor se večkrat zgodi, poslal enega ali več sobratov ali samega vrhovnega predstojnika opravljat kakšne naloge svete službe ali za vodenje župnij?

2. Ohraniti se ne bi mogla niti enotnost duha; da bi namreč izpolnjeval silno težko sveto službo za revne in zapuščene mlade, se mora vsakdo primerno izobraziti ob stvarih, knjigah, opominih. Tega pa ne more doseči, če se temeljito ne nauči z dolgoletno

izkušnjo, kaj in kako je treba delati, čemu se izogibati, kaj spreminjati; vsega tega se je zelo težko naučiti, če je negotovo, koliko časa lahko sobrat ostane v Družbi, preden ga bo njegov škof odpoklical drugam.

3. Ohraniti se ne more niti enotnost pouka in vzgoje. Vsak sobrat mora namreč, medtem ko je prost za študij, obiskovati predavanja, obrede in konference, določene za semenišče. Škof se mora sicer pozanimati o življenju in navadah tistega, ki ga mora ob svojem času pripustiti k svetim redovom. Toda ali se lahko ura, čas in kraj semenišča uskladijo z nalogami in zadevami, ki se v Družbi vsakodnevno opravljajo?

Razen tega si vsak učitelj in predhodnik po svoji želji priredi obravnavano snov ter lahko spremeni in nadomesti, še več, ko nastopi nov učitelj, se uvajajo drugi in novi predmeti in te spremembe povzročijo, da je enotnost pouka izredno težko, skoraj bi rekel, nemogoče ohraniti. Isto bi se lahko reklo o obredih, konferencah in pridigah, ki se opravljajo v semeniščih za izobraževanje duhovnikov, ki živijo v svetu, in ne tistih, ki živijo Bogu posvečeno življenje.

4. Kako bi na splošno lahko uskladili pokorščino lastnemu škofu z dolžno pokorščino predstojniku, ki pa je močnejša zaradi zaobljub, prihranjenih Sv. sedežu?

5. Še druga težava nastane v krajevnem pogledu, kajti v naših pokrajinah v času izpraznjenega sedeža ne more generalni vikar izročiti odpustnice, čeprav je minilo leto od izpraznitve sedeža, in to zaradi svetnih določil, s čimer se zgodi, da bi se moral vsak za posvečenje namenjeni obrniti na Sv. sedež za vsako posamezno posvečenje, kar bi povzročilo veliko neugodnost in izgubo časa, kakor nas uči vsakdanja izkušnja v teh okoliščinah.

6. Slednjič pri nas še vedno velja zakon, da škofje lahko odpokličejo mladeniče, poklicane za službo Gospodu, od posvetne vojaške službe glede na število prebivalcev v svoji škofiji. Vendar se ne dogaja redko, da število tistih, ki naj bi bili odpoklicani, presega število, dovoljeno po zakonu, medtem ko drug škof lahko nudi obilno uslugo te vrste. Ta težava bi se odpravila s pomočjo odpustnic, s katerimi bi sobrate lahko premestil k drugim škofom, pri katerih posedujejo ali upravljajo lastne hiše.

7. Posebna težava pa izhaja iz narave Salezijanske družbe, ki sprejema sobrate iz vseh predelov dežele. Tako se vedno pogosteje dogaja, da bi bile potrebne odpustnice za kar najbolj oddaljene kraje, katerih ordinarij je ali neznan ali ga je težko odkriti.

8. V splošnem uživajo ta privilegij meniški redovi in kongregacije redovnikov. Te vrste so Oblati Preblažene Device Marije v skladu z brevom Etsi Dei Filius [Čeprav Božji Sin], ki ga je objavil papež Leon XII. svetega spomina meseca septembra 1828.

Prav isto je bilo razglašeno za Ustanovo Ljubezni, odobreno od Gregorija XVI. srečnega spomina.

Misijonsko družbo duhovnikov pa je odobril sveti oče Urban VIII. z bulo: Salvatoris Nostri [Našega Odršenika] z dne 12. januarja 1632.

Končno je sam sveti oče papež Pij IX. (ki naj ga Bog kar najdlje ohrani zdravega) z brevom: Religiosas familias [(Bogu) posvečene družine] z dne trinajstega maja 1859 poleg možnosti podeljevanja odpustnic na splošno, ki je bila že prej priznana, dodal naslednje: »Če so kleriki Misijonske družbe oskrbljeni z vsem, kar je potrebno, in odpustnicami svojih predpostavljanih, (jih) lahko zunaj časa, določenega s kanoni, svobodno in zakonito sprejmejo in je veljavno od katerega koli katoliškega škofa, ki je v milosti in občestvu z Apostolskim sedežem, s tem da se spoštuje, kar je potrebno spoštovati.«

In tako na podlagi zgoraj omenjenih razlogov, ki se nanašajo na čase, kraje in svojstveno ureditev te družbe, najponižneje prosimo, da bi glede odpustnic imeli isti privilegij, ki ga uživajo (redovne) hiše, kongregacije in redovne skupnosti, ki živijo skupno življenje v hišah.

Peta pripomba. – »Pri odprodaji imetja in zadolževanju bo ohranjena apostolska odobritev glede na predpise svetih kanonov.«

Zabeleži se. – To pripombo je izredno težko uskladiti z našimi konstitucijami, kajti glede tega, kar imajo v svoji lasti sobratje, ne pa sama Družba, se nikoli ni pojavil primer, zaradi katerega bi se morali zateči k Svetemu sedežu. Poleg tega pri nas za zunanje zadeve velja tako imenovano kraljevo privoljenje, iz česar sledi, da morajo biti papeška določila podrejena civilnemu pravu. Glede na to dejstvo bi naša Družba pred civilno družbo veljala kot pravna ustanova, torej pod nadzorstvom civilnih zakonov, kar je enako, kot bi prišla pod tujo oblast. Zato se najponižneje naproša, da se ta pogoj ne bi dejansko izpolnil. Če bi pa vendar, kot se lahko zgodi, predstojniku ali kakemu drugemu sobratu prišle v last dobrine, ki bi se lahko po presoji vesti ali v očeh Cerkve pojmovala kot cerkvena last, ki pripada Družbi, se najponižneje naproša, da se vrhovnemu predstojniku skupaj z njegovim kapitljem, ki bi se takrat zbral, prizna možnost obravnavati in reševati zadeve take vrste, če jih bo morda kaj. Na ta način je bila odobrena Družba šolske ljubezni z brevom Gregorija XVI. srečnega spomina: Cum Christianae [Ko krščanske] itn., z dne 21. junija 1836.

Šesta pripomba. – »Ni dobro prepustiti presoji sobratov odpoklica višjega ali vrhovnega predstojnika, temveč bo treba predpisati, da odpoklic ne more biti veljaven brez posveta s to sveto kongregacijo.«

Zabeleži se. – Ta pripomba je v vseh pogledih sprejeta in uvrščena v konstitucije.

Sedma pripomba. – »Pri ustanavljanju novih hiš in pozneje pri sprejemanju upravljanja semenišč od ordinarijev se bo treba v vsakem posameznem primeru obrniti na Sveti sedež.«

Zabeleži se. – Ta pripomba bi zelo ovirala zadeve, še več, ker se papeška določila, ki se nanašajo na zunanjo sodno pristojnost, ne morejo izvesti v praksi brez kraljevega privoljenja, bi bilo ogroženo upravljanje Družbe in sama Družba.

Zdi se, da bi bilo bolje, če bi se pri ustanavljanju ali upravljanju novih hiš obrnili na krajevnega škofa, kakor je navedeno v konstitucijah. Ta praksa, ki smo jo vse do zdaj imeli, se zdi popolnoma primerna in ustrezno rešuje nastale razmere glede krajev, časov in oseb. Kar se tiče ukrepov glede nepremičnin, je skoraj dobesedno vzeto iz konstitucij Družbe šolske ljubezni, ki je bila zgoraj omenjena.

Osma pripomba. – »Zaželeno je, da so sobratje vsak dan prosti več kot eno uro za glasne in tihe molitve in da vsako leto deset dni opravljajo duhovne vaje.«

Zabeleži se. – Ker je ta pripomba v večjo korist Družbe, se rada sprejme in v tem smislu uvrsti v konstitucije.

Deveta pripomba. – »Ne sme se odobriti, da bi se tuje osebe vpisale v sveto ustanovo s tako imenovanim zunanjim članstvom.«

Zabeleži se. – Skoraj vse kongregacije in meniški redovi imajo tretjerednike, ki jih imenujemo prijatelje ali dobrotnike, ki težijo po bolj svetem življenju in na poseben način podpirajo korist družbe ter v svetu, kolikor se da, zadostujejo zahtevam verskih konstitu-

cij, zato se ponižno naproša, da je to poglavje odobreno, če ne v besedilu, pa vsaj na koncu konstitucij kot dodatek.

Deseta pripomba. – »V obrazcu izpovedi zaobljub bo treba dodati ime ravnatelja, vpričo katerega se podaja izpoved, ter besede: »volermi comandare senza riserbo« nadomestiti z naslednjimi besedami: »e volermi comandare a tenor delle nostre Costituzioni«.

Zabeleži se. – Ti dve pripombi se sprejmeta brez pomisleka in v tem smislu uvrstita v konstitucije.

Enajsta pripomba. – »Vsaka tri leta je višji predstojnik oziroma vrhovni predstojnik obvezan podati poročilo o stanju svoje ustanove tej sveti kongregaciji, in to poročilo mora zaobjeti tako materialni kot personalni status, torej število hiš in članov, kakor stanje discipline, se pravi spoštovanje konstitucij, prav tako vse, kar se tiče gospodarskega upravljanja.«

Zabeleži se. – Ker ta pripomba skuša doseči to, da bi se vse telo družbe trdneje povežalo z vrhovno oblastjo Cerkve, jo prav radi sprejmemo in je bila v tem smislu uvrščena v konstitucije.

Dvanajsta pripomba. – »Kakor je navada pri svetih duhovniških družbah, naj se napravi prevod konstitucij iz domačega jezika v latinščino.«

Zabeleži se. – Ta pripomba je bila že upoštevana, kakor se lahko vidi po priloženem primerku.

Trinajsta pripomba. – »Da ne bi bilo pomislekov in vznemirjenj, naj se odstranijo iz konstitucij besede, s katerimi se obveza ubogati predstojnikovo zapoved postavi pod krivdo.«

Zabeleži se. – To je bilo popravljeno v konstitucijah, in kakor se po zgornji pripombi besede, ki morajo biti izločene, ne zapišejo, tako se dobrohotnemu poročevalcu dopušča kar največja možnost popravkov, če je treba kaj spremeniti ali odstraniti, kakor v Gospodu presodi, da je dobro ali bolje.

Tako se je glasil njegov memorial. Kakor lahko vidimo, je don Bosko hotel Svetemu sedežu spoštljivo predstaviti razne velike težave, ki bi nastale, če bi hoteli izvesti nekatere pripombe. Zato je prosil, da bi ohranili ali bolje dopustili salezijanski družbi razvezovanje triletnih zaobljub, izdajanje dovoljenj za prejem redov, razpolaganje z dobrinami in najemanje posojil brez obračanja na Sveti sedež ter krajevni škofu, da odobri odprtje novih zavodov.

Po preostalih devetih pripombah je spremenil konstitucije, za katere je poskrbel prevod v latinščino, ko jih je bilo treba poslati v Rim.

Kar je v številki 9 konzultor predlagal za črtanje, se je tikalo *zunanjih*, kjer lahko vidimo nakazane salezijanske sotrudnike.

70.

POGLAVJE

Razna pisma don Bosku: prepričanje, da pozna stanje duše; spomin na obisk pri don Bosku; njegovi odnosi do nekega plemenitega gospoda; pisma, iz katerih je mogoče v njem prepoznati Božjega izbranca; don Boskov nagovor pri preobleki neke redovnice – Zavzetost za sestre redovnice, ki so skrbele za hčere – Pisma don Bosku fantom na počitnicah – Don Bosko vidi nevarnost, v kateri je neki fant, in ga opozarja – Don Boskov nagovor novim gojencem: Pitagora zahteva od svojih učencev poročilo o njihovem moralnem stanju; pomen prepovedi polaganja rok na drugega – Katoliško branje – Don Bosko v Montemagnu: pridiga tridnevnic v čast Mariji Vnebovzeti – Prebivalstvu, ki ga je prizadela suša, obljubi dež, če se bodo spravili z Bogom – Presveta Devica podeli milost – Smrt sobrata klerika – Razmišljanje o pogosti smrti dobrih fantov

PROSTI ČAS MED MNOŽICO RAZNIH OPRAVKOV je don Bosko izpolnjeval z dopisovanjem. Le-to se je v veliki meri tikalo duhovnega vodstva in vprašanja vesti. Veliko ljudi, na splošno in versko dobro izobraženih, je menilo, da dobiva don Bosko posebna razsvetljenja od Boga. To prepričanje ga je obdajalo vse življenje, kajti umestnost njegovih nasvetov in modrost vodenja sta bili tako učinkoviti, da je njegov ugled stalno naraščal. Posebno pa so vplivala razodevanja skrivnosti. Teh pisem se je le malo ohranilo, ker so jih prejemniki zadržali pri sebi. Pisma z vprašanji pa so skoraj vsa izginila. Iz redkih pisem, ki jim imamo na voljo, bomo povzeli odstavke, ki se nanašajo na don Boska.

Grofica Isabella Gerini je 3. julija 1864 iz Firenc takole pisala don Bosku:

»Vsa sem presenečena zaradi velike krščanske ljubezni, ki ste mi jo izkazali, in nimam besed, da bi se vam prav zahvalila.

Bila sem presenečena in se neizmerno čudim zaradi velikega Božjega usmiljenja, ki vas je tako čudovito razsvetlilo, da ste mi dali prepotrebne nasvete za mojo dušo, še preden sem vam kakor koli izrazila svoje misli, bojazni in dvome.

Zahvaljujem se Bogu za toliko dobroto, kakor se tudi vam neskončno zahvaljujem, da ste mi izprosili tak dar od Gospoda.

Vaše pismo imam za pravi zaklad in vedno bo pravilo mojega življenja."

Plemenita dama gospa Carolina M^a. S. iz Benetk je 11. avgusta 1864 takole pisala don Bosku:

»Dobrota, s katero ste me sprejeli, ko sem imela srečo, da sem govorila z vami v Turinu, mi daje pogum, da vam naslovim te kratke vrstice, in vas prosim, da pokažete skrb za mojo ubogo dušo. Rada bi vam preprosto odkrila celo moje ubogo srce, toda v pismu je to nemogoče. Upam pa, da vam bo Gospod dal spoznati vso revščino mojega ubogega srca in vam navdihnil vse potrebno za moje poboljšanje. Rada bi ljubila Jezusa in mu služila, toda ... Ne bom dodajala kaj več, ker sem prepričana, da bere v mojem srcu in da ste me že razumeli."

Tudi iz Rima so prišli k njemu na posvet.

Tega meseca se je don Bosko spoznal z markizom Angelom Vitelleschijem, ki se je z ženo in sinom prvič odpravil v Turin. Prišli so v oratorij in se spovedali pri njem. Od takrat je don Boska in te gospode vezalo prijateljstvo. Leta 1865 je markiz pisal don Bosku pismo in priporočal v njegove molitve svojo družino. Nato je dodal: »Pričakujemo markizo Di Villarios, ki ima namen preživeti kak mesec v Rimu. Jaz si vedno močno želim, da bi kak dan prišli v Rim. Kako zelo bi nas osrečili. Toda bojim se, da se to ne bo uresničilo."

Pozneje je pisal februarja 1888 don Rui: »Don Bosko nam je vedno izkazoval dobrotljivost in ljubeznivost. Hranim nekaj njegovih pisem, ki so mi dragocen spomin. Iz enega povzemam prepričanje, da je bil don Bosko izreden človek in poseben Božji ljubljeneec.

Iz nekega turinskega samostana je sestra Magdalena Veronika takole pisala don Bosku: »Zdi se mi, da ne bi opravila svoje dolžnosti, če se vam ne bi zahvalila, da ste sprejeli mojo redovno zaobljubo, in ne napisala nekaj vrstic. Ko ste mi izročali sveti pajčolan, ste dejali, da naj ga neomadeževanega prinesem pred Božji prestol; pomagajte mi, da ga bom ohranila neomadeževanega. Bodite tako prijazni in obiščite smreko, ki ste jo zasadili, ter ugotovite, ali je že pognala kako vejico, ki bi jo ovirala, da bi rasla kvišku. Jaz se bom potrudila, da bom zasadila vrt, na katerem bi vrtnica in vijolica mogli širiti svoje vonjave. Poskušala bom tudi posnemati sončnico." To so gotovo besede, ki jih je don Bosko izrekel v tistem svetem obredu preobleke.

Tu se bomo malo oddaljili od naše pripovedi in povedali, kako je don Bosko razen za sestre v zavetišču skrbel tudi za redovnice, ki so se posvečale reševanju in vzgoji ženske mladine.

Don Bosko je poskrbel, da je eden izmed njegovih duhovnikov vsak dan maševal v Zavodu sv. Petra, kamor so se zatekala dekleta, ki so bila odpuščena iz zaporov. Tej ustanovi, ki jo je priklical v življenje don Merla, ki smo ga videli asistirati fante v oratoriju leta 1846, je ravnateljaval teolog Vola. Pomagalo je nekaj sester vincentink iz Cottolenga.

Tudi sestram Dobrega pastirja, ki so po osovraženi odločitvi Odbora za Dobrodelno ustanovo ostale brez kaplana, je vsak dan poskrbel za sveto mašo, dve ob nedeljah in spovednika za številna dekleta, za katere so skrbele sestre. Prav tako je don Bosko za liturgične obrede pošiljal tja svoje klerike.

Vrnimo se sedaj k fantom.

Poleg pisem zunanjih ljudi je don Bosko prejemal pisma svojih gojencev, ki so bili ta mesec na počitnicah, in nanje točno odgovarjal. V njih so bile prošnje za nasvete, opisi počitniškega življenja, naročila župnikov, staršev, dobrotnikov in drugih, ki so se priporočali Božjemu služabniku. V nekem pismu beremo: »Neka uboga družinska mati mi naroča, da bi jo hoteli blagosloviti, ker jo že dalj časa mučijo hude bolečine.« Neki fant je pisal: »Neka dobra žena me je za božjo voljo prosila, da bi jo blagoslovili, njo in vso njeno družino, zlasti pa njene zelo bolne oči, ker se boji, da bo oslepela in ne bo nikdar več videla svojih otrok, ki so daleč od doma.« Neki drug gojenec piše: »Moja mati vas prosi, da bi molili zanjo, da bi mogla vso družino pripeljati v nebesa.« Zanimiva je prošnja nekega dijaka prvega razreda gimnazije: »Prosim vas, da blagoslovite mene, moje starše, mojega brata, moje sestre, vse moje sorodnike, živino in polja.«

Don Bosko je molil, blagoslavljal in zdelo se je, da je s svojim pogledom dosegal tudi svoje najbolj oddaljene sinove. Eden izmed teh je, ker don Boska ni bilo doma, dobil dovoljenje od don Alasonattija, da je šel za nekaj dni na počitnice k svojim staršem. Toda tam so mu nastavili zanko, ki se je revček od začetka sploh ni zavedal. Nekega zelo vročega dne, ko je dremal v senci nekega drevesa, ga je zbudil močan ropot, kakor da bi grmelo. Tedaj se je zavedel, da so nastavili past njegovi kreposti. Brez odlašanja se je vrnil v oratorij.

Ko se je don Bosko vrnil domov, je takoj vprašal po tistem fantu. Vsi so se čudili, ker je bil tako razburjen in neučakan.

Fant je takoj prišel k don Bosku, ki se je pomiril, ga pogledal s svojim prodornim pogledom in pomenljivo vzdiknil:

– Ah, tako je prav!

– Oh, don Bosko, če bi vi vedeli ...

– Vse mi je znano, je odgovoril don Bosko, molil sem zate.

Gojenec je bil trdno prepričan, da je don Bosko videl njegovo nevarnost z nadnaravno lučjo. Sedaj že star, doktor leposlovja, duhovnik, redovnik, nam je večkrat pripovedoval ta dogodek z vsemi nadrobnostmi, ki smo jih opisali. On je eden izmed tistih fantov, ki jih je don Bosko videl in jim napovedal srečno prihodnost v sanjah o kolesu.

Na začetku avgusta so v oratorij sprejeli veliko novih gojencev, da bi jih pripravili za vstop v gimnazijo. Vsako leto jih je bilo več kot sto. Treba jih je bilo poučiti glede hišnega reda, navaditi na pokorščino, pripraviti za lepše vedenje in jih uvesti v pobožnost in krepostno življenje. Imamo pri roki dva govora z začetka avgusta, ki ju je ohranil don Ruffino.

I.

Fantom, ki so na novo prišli v zavod, imam navado, da svetujem, kar je slavni filozof Pitagora zahteval od svojih učencev. Ko se je predstavil kak nov učenec in prosil, da bi ga sprejel v svojo šolo, je zahteval od njega neke vrste natančno spoved o vsem, kar je do tedaj storil v svojem življenju. Pomislite, da je bil Pitagora poganski filozof, ki pa si je prizadeval, da bi s svojim bogatim znanjem koristil soljudem. Zahteval je tako izpoved in povedal tudi razloge zanjo: 'Kajti če ne poznam vsega, kar so storili v preteklem življenju, ne morem svetovati sredstev, ki so nujno potrebna za njihovo stanje in moralnost življenjskih navad.' Ko je potem fanta sprejel v svojo šolo, je zahteval, da mu zaupa vsako skrivnost svojega srca. Imel je navado reči: »Če ne poznam njihove notranjosti, je nemogoče, da bi jim storil tisto dobro, ki jim ga želim storiti in ki so ga potrebni.'

Isto svetujem tudi jaz vam, dragi fantje. Nekateri menijo, da je zadosti, da odprejo svoje srce duhovnemu vodji in začnejo novo življenje, se pravi, da v življenjski spovedi povejo vse, kar so storili. To je zelo pomembno, vendar še ni vse. Ne gre samo za to, da popravimo, kar je bilo napak v preteklosti, temveč da naredimo za prihodnost trdne sklepe. Da boste v prihodnje varno hodili, morate povedati svoje navadne napake in priložnosti, v katerih ste navadno padli v greh, in razodeti svoje glavne strasti, ki vas vodijo v hudo. Nato se morate držati nasvetov in opominov, ki vam jih bodo dali in jih zvesto izpolnjevati. Nato imejte odprto srce in mu zaupajte vse svoje potrebe, skušnjave, nevarnosti, da vas bo mogel varno voditi.

Razume pa se, da postavite vse na trdno osnovo dobre spovedi. Kar se tiče vaše preteklosti, povejte vse, kar ste slabega storili. Vendar ne samo zato, da bo spovednik mogel imeti vpogled v vašo dušo, temveč predvsem zato, da boste gotovi glede preteklih spovedi in boste mogli reči: Glede svoje preteklosti sem miren; tako bom v prihodnje bolj vesel.
- Dejansko boste lahko računali na pomoč Boga vseh okoliščinah svojega življenja, ker boste s svojo ljubeznijo in ponižnostjo njegovi sinovi in prijatelji.

II.

Nocoj vam moram priporočiti izredno pomembno zadevo, ki so jo toplo priporočali mladim fantom sv. Filip, sv. Karel Boromejski, sv. Frančišek Saleški, sv. Sebastijan Valfrè. Priporočajo jo tudi vsi za lepo vzgojo in olikano vedenje, priporočajo jo vsi dobri kristjani zato, da bi preprečili zlo. Ta pomembna zadeva je, da ne polagate rok drug na drugega. Zdi se, da je to nekaj nepomembnega, a je v resnici zelo pomembna, kajti hudič, ki je nadvse pretkan, uporablja to, da vam nastavlja zanke.

Torej naj nikdar ne položimo roke na drugega? Skušajmo stvar prav razumeti. Če mora kdo streči bolniku, dvigniti koga, ki je padel, ne samo da ne sme, temveč mora to storiti. Dva fanta se vrneta s počitnic in mi podasta roke. Prav. To ni nič napačnega. Naj navedem še drug primer. Dva fanta gresta v spalnico spat in se v pozdrav dotakneta z rokami. Ne bi ju karal. Toda tisto stiskanje za ramena ali prijemanje za roke pod pazduho in sprehanje v takem položaju, skakanje na hrbet, metanje po tleh so stvari, ki so nasprotne lepemu vedenju in moralnemu obnašanju.

Hudič je izkušen in dober učitelj. Izkušen zato, ker nosi v sebi izkušnjo stoletij, in učitelj zato, ker nas s prekanjeno hudobijo potegne v zlo. Iz stoletne izkušnje ve, kako je mogoče iz takega prostaškega vedenja narediti greh, saj je bil priča že milijardam primerov. Kot premeten učitelj zna vplesti hudobijo tudi tja, kjer je ni. Tako iz dejanja, ki je bilo samo neprimerno, zraste nevarnost za skušnjavo in skušnjavi sledi padec. Če padeš, si uničen. Ne bom več naprej razpravljaj o tej stvari. Toda pravim vam, bodite pozorni, poslušajte moj nasvet, verjemite nauku svetnikov in vseh vzgojiteljev.

Mogoče bo kdo menil: in don Bosko? Rekel sem vam že, da so okoliščine, v katerih določeno vedenje ne bi bilo na mestu, ko gre za potrebo in korist. To je moj primer. Če jaz včasih ne bi koga pobožal po licu, drugemu stisnil roke, tretjemu položil roko na glavo, ne bi imel priložnosti, da bi mu pokazal svojo naklonjenost. Mogoče bi se kateri užalil, bi se čutil zapostavljenega, ko bi prišel k meni in menil: Kdo ve, zakaj se don Bosko več ne meni zame? Sem mogoče storil kaj napačnega? Glejte, to, kar je pri drugih mogoče neprimerno, je zame nujna potreba in korist. Je pa še drug razlog, da storim tako. Mnogi se me izogibajo kot hudič križa. Včasih katerega teh na njihovo nesrečo ali bolje srečo srečam na stopnicah, jih primem za roko, stisnem k sebi in mu pri tem rečem kako besedo. In večkrat je to zadosti. Ta se potem spremeni in poboljša svoje življenje. Če pa se srečava in se on drži vstran v določeni razdalji, me pozdravi in mu jaz preprosto vrnem pozdrav, tedaj pozorno pazi, je neprijetno presenečen zaradi srečanja, uide in mu ne morem več ničesar reči. Če ga pa držim za roko, mi nikdar ne bo ušel. To, kar pravim o samem sebi, menim tudi za vse duhovnike in predstojnike hiše.

Ste razumeli? Kdo ve, ali boste izpolnili moj nasvet. Bomo videli. Upam, da boste. Lahko noč, dragi sinovi.

Skrb, ki jo je don Bosko kazal za svoje fante, je bila deljena s prav tako veliko zavzetostjo za Katoliško branje, kjer je skušal pridobiti čim več naročnikov z namenom, da bi obvaroval katoličane pred kugo krivih ver. Don Sekund Golzio

mu je 6. avgusta 1864 pisal iz Pinerola in ga prosil, da bi mu poslal mesečno 66 izvodov Branja za njegove stalne naročnike. Don Bosku je sprejem njegovih knjižic zlasti v Pinerolu, ki je ležal ob vhodu k valdeškim dolinam, zelo pri srcu in razlog velikega duhovnega zadoščenja.

Tiskarna je knjižice tiskala s pospešeno prizadevnostjo.

Za september in oktober je bilo pripravljeno *Življenje sv. Anastazija Velikega*, škofa v Aleksandriji in cerkvenega učitelja, ki ga ljudstvu pripoveduje duhovnik Jožef Re. Ta knjižica pričuje, da so bili krivoverci pav tako krvoločni preganjalci Cerkve kot pogani.

Na koncu je bil dodan velepomemben pripis: »Vodstvo Katoliškega branja prosi gospode naročnike, da bi čim prej poravnali zapadle naročnine prejšnjih kakor letošnjega leta.« Šlo je za obračun s prejšnjo upravo.

Za mesec november so pripravili zvezek z naslovom *Dogodivščine sirot Urbana in Pavle*. Gre za brata in sestro iz plemenite družine, ki ju zasledujejo zavistni in nasilni sovražniki, a se čudežno rešita in posvetita Bogu neomadeževan cvet svoje mladosti.

Ko je don Bosko vse uredil za Katoliško branje, se je odpravil v Montemagno k markizu Fassatiju, da bi tam obhajal praznik Marijinega vnebovzetja s spovedovanjem in pridiganjem v tamkajšnji župniji. Na povabilo markize je takole odgovoril:

Turin, 8. avgusta 1864

Visokospoštovana gospa Azelia!

Pravočasno sem prejel pismo, ki ste mi ga blagovolili napisati tudi v imenu gospe matere. Če bo Božja volja, bom v soboto zvečer v Montemagnu jaz in gospod don Rua in še kak drug spovednik. Verjetno ne bo odvokata Arròja, ker mora tukaj v oratoriju nositi križ in prepevati.

Monsinjorju sem pisal o svojem izletu in sem ga v znamenje vljudnosti povabil, a ne bo prišel. Če bo, pa bom o tem takoj obvestil očka in mamico.

Molite, gospa Azelia, zame in za te moje fante. Jaz ne bom nehal prositi gospoda za sveti božji strah, za vaše zdravje in za vztrajnost v dobrem.

Izročite moje vdane pozdrave očku in mamici. V vsem ostajam v Gospodu vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO.

V drugem pismu je markizini hčerki navedel točnejše podatke o svojem prihodu.

Spoštovana gospa Azelia!

Najina pisma so se križala. Za vsak primer vam sporočam, da bo don Rua šel v Mirabello in bo pravočasno na mestu. Jaz bom z enim spremljevalcem odpotoval iz Turina in bom v Montemagnu če ne prej zvečer istega dne. Ni mi treba pošiljati kočije. Prišel bom z omnibusom, če pa to ne bo mogoče, si bom drugače pomagal.

Zelo mi je hudo, da je mamica zbolela. Dajajte ji poguma, jaz sem že prosil zanjo Gospoda. Mati Božja Marija jo mora na vsak način ozdraviti za praznik Marije Vnebovzete.

Gospod naj blagoslovi vas, vso vašo družino in ohrani vse v svetem božjem strahu.

Z vsem spoštovanjem vas pozdravlja vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO.

Turin, 1. avgusta 1864

Don Mihael Rua je na določeni dan odpotoval v Montemagno in tam našel don Boska z don Cagliom, ki sta prišla pravočasno za začetek pridigane tridnevne. Prebivalstvo kraja je prizadela velika nesreča.

Prebivalstvo kraja je prizadela velika nesreča.

Že tri mesece nebo ni poslalo niti kapljice dežja in zemlja je bila popolnoma suha. Vse javne pobožnosti so bile neuspešne. V nevarnosti je bil celoten pridelek.

Don Bosko je stopil na prižnico in v prvi pridigi takole govoril zbranemu ljudstvu: Če boste v treh dneh prihajali k pridigam, če se boste z dobro spovedjo spravili z Bogom in če se boste vsi dobro pripravili, tako da bo na praznik zares splošno obhajilo, vam v imenu Božje matere Marije zagotovem, da bo vaša polja osvežil obilen dež. – Njegov topli poziv je premagal vsa srca. V svojem nagovoru ni nameraval dati zanesljive obljube, temveč samo učinkovito spodbudo, opirajoč se na Marijino dobroto. Toda po njegovih ustih je govorila Božja mati Marija sama.

Ko se je don Bosko vračal v zakristijo, je opazil, da so ga ljudje začudeno in presunjeno gledali. Župnik don Clivio je stopil k njemu in rekel: Odlično, prav; vi pa imate pogum!

– Kak pogum?

– Pogum, da zagotovite ljudem, da bo na praznični dan zagotovo padel dež.

– Jaz sem rekel kaj podobnega?

– Brez dvoma. Rekli ste dobesedno: V imenu presvete Device Marije vam zagotavljam, da boste, če boste vsi opravili dobro spoved, dobili dež.

– Pa vendar ne. To je nesporazum. Jaz se ne spominjam, da bi rekel kaj podobnega.

– Vprašajte enega po enega vse poslušalce in videli boste, da so vsi razumeli tako, kot sem razumel jaz. – V resnici je bilo tako, ljudstvo je bilo popolnoma prepričano in je odločno zastavilo spreobrnjenje svoje duše. Bilo je toliko spovedancev, da ni bilo zadosti spovednikov. Od ranega jutra, ves dan, vse do najpoznejše ure so ljudje oblegali spovednice. Don Rua in zlasti še don Cagliero se še spominja utrujenosti tistih dni.

V bližnjih vaseh so govorili o tem in se smejali na račun te napovedi. V naselju Grana so celo napovedali velik ples, s katerim bodo proslavili neuresničitev napovedi. Tiste tri dni je bilo nebo še posebno razgreto.

Don Bosko je nadaljeval pridiganje. Ljudje so ob vstopu in odhodu iz cerkve vpraševali: - In dež?

Don Bosko je odgovarjal: Odstranite greh.

Na praznik Marije Vnebovzete, ki je tisto leto bil v ponedeljek, je bilo tako obilno splošno obhajilo, kot že dolgo ne. Tistega jutra je bilo nebo jasno kot še nikoli. Don Bosko je kósil z markizom Fassatijem. Toda še preden so gostje končali obed, se je dvignil in odšel v svojo sobo. Bil je v skrbeh, ker je njegova napoved povzročila toliko trušča. Od daleč je bilo slišati trobente, ki so vabile v Grano na ples. V samem Montemagnu so nekateri liberalci pripravili demonstracijo proti njemu.

Zvonovi so zazvonili za začetek večernic in v cerkvi so začeli prepevati psalme. Don Bosko je stal naslonjen ob oknu in vpraševal neizprosno nebo. Vladala je zadušljiva vročina. Razmišljal je, kaj naj ljudem pove s prižnice, če Marija ne bi izkazala milosti.

»Medtem sva z markizom,« tako nam je pripovedoval gospod Alojzij Porta, sedaj duhovnik in salezijanec, šla proti cerkvi in govorila o obljubljenem dežju. S čela nama je lil pot, četudi je bilo od palače do cerkve samo kakih deset minut. Ko sva proti koncu večernic prišla v zakristijo, je bil tam tudi don Bosko. Markiz mu je dejal: »Tokrat, gospod don Bosko, ste propadli. Obljubili ste dež, pa je vse kaj drugega.« Tedaj je don Bosko poklical zakristana in mu dejal: »Janez, pojdite za grad barona Garofolija in pogledjte, kako je z vremenom, ali je kako znamenje za dež.« Zakristan je šel, se vrnil in poročal: »Nebo je jasno kot ogledalo. V smeri proti Bielli je videti majhen oblaček, kakor senca čevlja.« To je torej tako, kot je bil v časih preroka Elija oblaček na Karmelu? »Prav,« mu je odgovoril don Bosko, dajte mi štolo.« Nekaj možakarjev, ki so bili v zakristiji, ga je obdalo in so ga vprašali:

- In če dežja ne bo?

- Je to znamenje, da si ga ne zaslužite, je odgovoril don Bosko. Ko so odpeli Moja duša poveljuje Gospoda, je počasi stopal proti prižnici in v svojem srcu takole govoril Mariji: »Ni moja čast in slava, ki je v tem trenutku v nevarnosti, temveč tvoja, o mati Božja! Kaj bodo rekli onečaščevalci tvojega imena, če bodo videli prevarano pričakovanje teh kristjanov, ki so storili vse, kar so mogli, da bi ti ugajali!

Don Bosko je stopil na prižnico. Nepregledna množica ljudi, ki je do zadnjega kotička napolnila cerkev, je imela oči obrnjene vanj. Odmolili so zdravamarijo. Zazdelo se mu je, da je sončna luč malo manj bleščeča. Začel je z uvodom. Po nekaj stavkih se je zaslišalo bobnenje groma. Šepet veselja se je zaslišal po vsej

cerkvi. Don Bosko je zaradi prevelike ganjenosti za trenutek umolknil. Vedno bolj je grmelo, vtil se je obilen dež in udarjal na cerkvena okna. Sedaj si lahko sami predstavite zgovorno besedo, ki je prihajala iz don Boskovih ust in srca, medtem ko je padal ta obilni dež. To je bil pravi slavospev zahvale Mariji ter spodbuda in počastitev njenih častilcev. Jokal je govornik in jokali so poslušalci.

Po blagoslovu se je ljudstvo zadržalo v cerkvi in v velikem preddverju, ker je dež še kar naprej padal. Vsi so bili prepričani o čudežu. Toda v naselju Grana je padla taka toča, da je uničila ves pridelek, Posebnega spomina pa je vredno dejstvo, da zunaj mej te občine in tudi v okoliških krajih ni padlo niti zrnca toče.

O tem dogodku nam je poleg mnogih drugih pripovedoval tudi kaplan don Marchisio.

Don Bosko se je vrnil v oratorij, da bi bil ob kleriku Jožefu Morielliju iz Prasca v zadnjih trenutkih njegovega življenja. Bil je fant izrednih kreposti in član salezijanske družbe. Umrl je 21. avgusta star 24 let. Vedno dobre volje in vedno z vsem zadovoljen, je spodbujal svoje tovariše z zgledom svojih kreposti, z zatajevanjem čutov in s ponižnostjo. Bil je izredno uspešen pri učenju in je najraje asistiral rokodelce. Prvo znamenje bolezni je bila izguba spomina, ki mu je prej izredno služil. Ko je prosil don Boska, da bi ga blagoslovil, mu je ta dejal: »Dragi Morielli, pazi samo, da ne boš pozabil nebes, za vse drugo pa imej potrpljenje.« Zadnje besede dobrega klerika don Bosku so bile: »Povejte mojim tovarišem, da jih pričakujem v nebesih.«

To leto je Bog poklical v večnost že sedem fantov in nekaj jih bo še sledilo, kakor bomo videli.

Nekatera leta je bilo število fantov iz oratorija, ki so odšli v večnost, precej veliko, čeprav ni bilo velike razlike med umrljivostjo v zavodu v Valdoccu in zunaj njega. Toda don Bosko, njegovi duhovniki in mi sami, razen nekaj izjem, smo ugotavljali, da so bili ti prehodi v večnost vzrok velike tolažbe. Lahko bi ponavljali besede Modrosti v 4. poglavju:

Ko pravični zgodaj umre, najde svoj mir. Bog ga je ljubil, ker mu je bil po volji; in ker je živel med grešniki, ga je vzel. Bil je vzet, da hudobija ne bi pokvarila njegovega srca ali zapeljevanje njegove duše. V kratkem času dozorel, je izpolnil veliko let. Ker mu je bila vseč njegova duša, ga je hitro iztrgal iz grešne srede. Ljudje sicer vidijo te stvari, vendar jih ne razumejo niti v svojih srcih ne razmišljajo, kolikšna je Božja dobrotà in njegovo usmiljenje do njegovih svetih in da on zvesto skrbi za svoje izbranice. Ko bo umrl, bo pravični obsojal živeče brezbožnike, mladost, ki hitro doseže popolnost, dolgo starost krivičnega.

Mrtev pravičnik pa obsoja hudobne, ki živijo, in njihova mladost, ki se je tako kmalu utrnila, obsoja dolgo življenje grešnika.

71.

POGLAVJE

Ugledni duhovniki izražajo don Bosku svoje spoštovanje – Don Ambrogio pred oratorijem – Knjižica proti spletkarskemu odpadniku – Dobro, ki ga bodo mogli delati salezijanski zavodi – Izpiti na univerzi in prejete diplome – Spodbuda nekemu učitelju – Kraljevi šolski nadzornik odobri odprtje zavoda v Lanzu – Don Boskovo prizadevanje za vzdrževanje ustanov v tako težkih časih – Dogovor med Napoleonom in italijansko vlado; prenos glavnega mesta v Firenze – Demonstracije in nemiri v Turinu – Don Bosko priporoča molitev – Prelivanje krvi na trgu San Carlo – Turin, provincialno mesto – Kako je Pij IX. sprejel francoskega poslanika, ki mu je predložil dogovor

KAKO ZELO SO V ITALIJI IMELI RADI in spoštovali don Boska zaradi veliko dobrih del, ki jih je opravljal med mladino, nam kažejo pisma in pričevanja, ki smo jih v velikem številu ohranili v naših arhivih. Izbrali bomo samo dve. Don Jožef Apollonio, beneški duhovnik, ki je postal pozneje škof v Adriji in Trevisu, je iz Benetk 3. septembra 1864 pisal takole:

Preljubeznivi don Bosko!

Oh, kakšno zadoščenje sem čutil predvčerajšnjim, ko sem prejel vaše pozdrave po osebah, ki so tako zelo drage Gospodu! Toda prav ob isti priložnosti me je globoko v srce zabodel trn, ko sem slišal, da vaša uglednost meni, da boste samo še nekaj časa živeli na tem žalostnem svetu. Oh, don Bosko, nikar umreti! Ne! Vem, da vi niste potrebni (to velja za vsakega), toda v vsakem primeru ste zaradi okoliščin, v katerih živimo, zelo koristni. Moje molitve niso kaj dosti vredne, vendar bom prosil Gospoda, da naj vas ne usliši, če bi hoteli kmalu umreti. Pogum! Molite tudi vi, kakor je molil h Gospodu sv. Martin: Gospod, če sem tvojemu ljudstvu še potreben, se ne branim truda! Oh, koliko dobrega ste v teh letih storili in koliko dobrega še morate storiti. Imejte pogum kljub tolikim težavam in nevšečnostim.

Kdo ve, koliko, ubožec, trpite v svoji duši! Kajti glejte, tudi jaz si skušam vlti poguma, kolikor morem, čeprav pridejo dnevi, ko mislim, da ne bom mogel več vzdržati. Oh, dragi Jezus, v kako težkih in žalostnih časih moramo živeti! Zares lahko rečemo, da je krvava vojna, ki so jo tri stoletja vodili proti prečisti nevesti Kristusovi, ni bila nič v primerjavi z bojem, ki se bije danes. Oh, kako strašno razdejanje v srcih in glavah! Trdno upam in rekel bom še več, trdno sem prepričan, da ne bo preteklo veliko let, niti ne veliko mesecev, ko se bodo razmere vsaj na zunaj uredile. Toda to bi bilo zelo malo, če se ne bodo streznile glave. V glavah je toliko strupa napačnih moralnih, družbenih in religioznih načel, da se zdi, da je vse do mozga pokvarjeno in bi se moral zgoditi čudež ratione sui, kakor pravi angelski učitelj, če naj bi se to popravilo v kratkih stoletjih. Ne morem vam povedati, predragi don Janez, koliko jaz tudi telesno trpim. Vendar me drži pokonci in mi daje pogum potreba, ki jo čutim, da čim bolje opravi dolžnosti, ki mi jih nalagajo predstojniki. Potem pa je treba tudi povedati resnico, da ni vse tako črno in žalostno, kajti naša dobra mamica Marija in njen dragi Sin nama sredi toliko nevšečnosti dajeta občutiti veliko tolažbo. Toda s svojim govorjenjem vas vse predolgo zadržujem. Vrnimo se torej k našim zadevam. Vedite, dragi don Bosko, da ste bili in ste pogosto predmet mojega razmišljanja in da sem v zadnjem času, četudi nevredno, velikokrat molil za vas. Molite tudi vi zame ... Jaz si vas ne upam prositi niti za eno vrstico, čeprav si lahko predstavljate, v kako veliko tolažbo bi mi bila. Bog blagoslovi don Boska in vse njegove napore in jih kronaj z najlepšimi uspehi.

Vdani in spoštljivi služabnik in brat v J. M.

duhovnik JOŽEF APPOLLONIO

Podobno spoštovanje kot don Appollonio je do don Boska gojil tudi kanonik Lovrenc Gastaldi. Meseca septembra se je umaknil v hišo Misijonske družbe, da bi opravljal duhovne vaje. Tam je iz istega razloga bil tudi don Giacomelli, ki nam je pripovedoval: »Nekega večera je kanonik, ki je dobro poznal oratorij, ga pogosto obiskoval, tam veliko pridigal in spovedoval, v pogovoru o don Bosku odobral in hvalil njegovo delo in v tem smislu povedal veliko spodbudnega. Končno je pogovor sklenil in dejal, da za don Boska velja tisto, kar Sveto pismo trdi o Davidu: In Gospod je bil z njim.

Duhovne vaje so se morale končati en dan prej, ker je don Ambrogio preklinjaje in s sodrgo za sabo dobro uro satansko razgrajal pred vrati lazaristov.

Ta nosilec krive vere in služabnik brezbožnih sekt je pripravil podobne nesramne scene proti mnogim redovnim ustanovam. Na trgih pred cerkvami je bruhal brezbožnost in neslane zmerljivke proti vsemu, kar je bilo sveto. Nikdar mu ni zmanjkalo hrupnega pritrjevanja podkupljenih obiskovalcev gostiln.

Nekega dne se je spravil na Valdocco z množico ljudi, ki se navadno zbira okoli takih gobezdačev. Razgrajal in govoril je pred vhodnimi vrati v oratorij,

napadal don Boska in odšel šele, potem ko mu je zmanjkalo sape. Drhal je kričala, se divje krohotala in vzklikala ne samo proti duhovnikom, temveč tudi proti govorniku samemu, gotovo ni pokazal smisla za retoriko.

Gojenci oratorija se niso prikazali. Don Bosko je bil zdoma.

Ko se je vrnil in zvedel za vse, kar se je zgodilo, je dejal: »In zakaj niste pripeljali godbe na pihala! Če se bo še kdaj zgodilo kaj podobnega, naj se za zaprtimi vrati postavi godba in zaigra eno najbolj udarnih koračnic, z vsemi bobenčki in velikim bobnom.«

Toda don Ambrogio je zaigrala druga vrsta godbe in širila svoj glas v knjižici z naslovom *Kdo je don Ambrogio? Dvogovor med brivcem in teologom*. Tu je bilo opisano kaj malo zgledno duhovniško in moralno življenje tega človeka in nakazana dolžnost, da se ga je treba izogibati in ga ne poslušati. To delce so natisnili v tisoč in tisoč izvodih in razpečali v piemontskih pokrajinah po samo pet centov za izvod. V naslednjih letih so natisnili še več izdaj.

Bon Bosko je bil v vsakem trenutku pripravljen za boj proti krivi veri in za razkrinkavanje njenih glasnikov. Istočasno pa se je s prav istim navdušenjem posvečal utrjevanju in širjenju svojih šol in zavodov. Bil je trdno odločen, da naj ti kot svetilniki postanejo nosilci luči mladini povsod, kjer bi ustanovil praznične oratorije.

Pri njegovih načrtih so mu zvesto pomagali tisti, ki jih je namenil za apostolat šole. Don Janez Francesia in klerik Frančišek Cerruti sta pohvalno naredila izpite za prvi letnik leposlovne fakultete in takoj prosila, da bi ju pripustili v tretji letnik. Dovolili so jima s pogojem, da opravita izpite za drugi letnik. Tudi te sta odlično opravila.

Prav tako so na univerzi prejeli diplome za pouk v tretjem razredu gimnazije kleriki Peter Barberis, Janez Tamagnone in Jožef Fagnano.

Za malo semenišče v Mirabellu so se za izpit na učiteljišču v Alessandrii 1. oktobra prijavili: za višje razrede osnovne šole kleriki Pavel Albera, Gabriel Momo, Frančišek Dalmazzo; za nižje razrede osnovne šole Angel Nasi, Frančišek Cuffia in Dominik Belmonte; vsi in samo oni so z uspehom opravili preizkušnjo.

Don Bosko je spodbujal svoje sinove, da so se usposobili za pouk v šoli in da ne bi imeli odpora proti šolskemu apostolatu. Don Bonettiju, ki je v Mirabellu poučeval v tretjem razredu gimnazije in je želel študirati teologijo, je don Bosko takole pisal:

*Veleuglednemu gospodu don Bonettiju, profesorju, Mirabello
Predragi don Bonetti!*

Stori tako, kakor je bilo določeno, in izpolni Božjo voljo. Vse se bo uredilo tako, da boš mogel opraviti svoj študij.

Zaupaj v Gospoda. Jaz ga bom prosil zate. Ti pa prosi pri njem zame, ki sem ti vedno vdan v Jezusu Kristusu duh. JANEZ BOSKO

Turin, 29. septembra 1864

Prav tako je šolskim oblastem predložil imena in spričevala učiteljev za Lanzo. Ravno v tistih dneh je dobil dovoljenje, da odpre zavod.

KRALJEVI ŠOLSKI NADZORNIK TURINSKE POKRAJINE

Na osnovi prošnje gospoda duhovnika Janeza Boska, da bi smel v sodelovanju z občinsko upravo v Lanzu odpreti zavod s konviktom za osnovne šole in za gimnazijo:

potem ko smo pregledali pogodbo imenovanega gospoda duhovnika Boska z občinsko upravo v Lanzu z dne 3. junija 1864, v kateri se gospod don Bosko obvezuje, da bo priskrbel občini obvezno osnovno šolo;

potem ko smo od kraljevega šolskega inšpektorja za osnovne sole te pokrajine dobili odlok z dne 27. avgusta, v katerem je rečeno, da z njegove strani ni nikakršne ovire, da bi odprli prve tri razrede osnovne šole z učitelji klerikom Petrom Capro za 3. in 4. razred, Petrom Barberisom za 2. in Nikolajem Cibrariem za 1. razred, s pogojem, da se učence tako iz Lanza kakor iz krajev zunaj občine oprosti šolnine, ki je v nasprotju s členom 317 zakona z dne 13. novembra 1859 št. 3725, ki razglša obvezen in brezplačen pouk v osnovnih šolah, ki ga oskrbujejo občine;

potem ko smo videli 246. in 247. člen imenovanega zakona, potem ko smo pregledali seznam in nazive vodstvenega in učnega osebja, slišali ugodno poročilo o higienskih razmerah in načrtu stavbe ODLOČAMO:

Gospod duhovnik Janez Bosko sme v posloplju nekdanjega kolegija v Lanzu odpreti zavod konvikt, kakor tudi nižjo in višjo osnovno šolo popolnoma brezplačno, z državnim učnim načrtom ter prve tri gimnazijske razrede pod vodstvom gospoda teologa viteza Alberta, župnika v Lanzu, in v sodelovanju s profesorji duhovniki: Dominikom Ruffinom za tretji razred, Jernejem Fuserom za drugi razred, Janezom Bonettijem za prvi razred.

To dovoljenje je vezano na izpolnitev navedenih pogojev in odlokov, ki se tičejo zasebnih šolskih ustanov, in na dolžnost, da se šolski oblasti sporoči vsaka sprememba osebja.

Za kraljevega nadzornika VIGNA

Turin, 14. septembra 1864

Zavod v Lanzu je bil torej njegova tretja hiša. Jasno je videl, da bodo tej sledile še mnoge druge kot zavodi konvikti, zavetišča, obrtne šole, semenišča, poljedelske šole itn. Zato si je dal poslati od raznih strani programe in pravilnike vzgojnih zavodov za razne vrste gojencev. Tako smo dobili v njegovi pisalni mizi program malega zavetišča ubogih rokodelcev v Ivrei, zavetišča ubogih in zapuščenih dečkov mesta Alba, škofijskega zavoda konvikta v Mondoviju, zavoda konvikta tehnično trgovske šole šolskih bratov, malega semenišča Male hiše Božje previdnosti, zavoda polkonvikta šolskih bratov v Turinu, katoliškega

zavoda v Menzingenu za vzgojo fantov v trgovski stroki, zavoda konvikta v Pinerolu in še drugih, ki jih tukaj ne navajamo.

Zlasti pa se je informiral o zakonih, odlokih, programih in okrožnicah klasičnih in osnovnih šol. Preučeval je razlago določenih členov ali nedosledno uresničevanje šolskih oblasti, kakor so pač zahtevale okoliščine. Don Boska je z zakonom zahtevana usposobljenost stala velike žrtve, poleg tega pa je tudi videl, da veliko sodelavcev, potem ko bi se usposobili za pouk, ne bi več ostalo pri njem. Zato je veliko razmišljal o enakovrednih naslovih, dovoljenjih, ki so jih dajali šolski nadzorniki, in mogočih nadomeščanjih, s katerimi bi mogel premagati vedno večje težave, ki so se pojavljale pri razvoju njegovih šol. Skušal je uskladiti pokorščino predpisom s potrebami svojega poslanstva.

Ker je hotel za svoje zavode priskrbeti najboljše vodstvo, se je pogosto posvetoval z najbolj priznanimi strokovnjaki državnih šol, za vprašanja higiene z učenimi in izkušenimi zdravniki ter za knjigovodstvo in zakonske odredbe z najbolj znanimi odvetniki.

V knjigi Pregovorov beremo: »Pametni z vpraševanjem in poslušanjem množi svoja spoznanja in tisti, ki bo najbolj izveden, bo stal pri krmilu.«

Ta miroljubna razmišljanja so v Turinu motili težki in obžalovanja vredni izgredi. Dne 15. septembra 1864 je Napoleon z italijansko vlado, ki sta jo predstavljala Minghetti in Peruzzi, sklenil naslednji dogovor:

1. Italija se obvezuje, da ne bo napadla sedanjega ozemlja svetega očeta in da bo branila tudi s silo vsak napad od zunaj na imenovano ozemlje papeške države.
2. Francija bo postopoma umaknila svoje čete sorazmerno s tem, kako se bo organizirala papeška vojska. V vsakem primeru bo odhod izveden v teku dveh let.
3. Italijanska vlada ne bo nasprotovala organiziranju papeške vojske, tudi če bo sestavljena iz prostovoljnih katoliških inozemskih vojakov. Ta vojska naj bi skrbelo za notranji red v državi in za obrambo meja. Nikakor pa se ne sme spremeniti v sredstvo za napad na italijansko vlado.
4. Italija je pripravljena vstopiti v pogajanja za prevzem sorazmernega dela dolgov nekdanjih cerkvenih pokrajin.

Dodatni protokol izjavlja: »Dogovor se ne bo štel za izpolnjenega, dokler njegovo veličanstvo kralj Italije ne bo odločil prenos glavnega mesta na kraj, ki ga bo določil sam.

Zdi se, da ta dogovor po pisanju skoraj vseh časopisov, francoskih, angleških in italijanskih, ni bil drugo kot izročitev Rima in papeštva Italiji in da je bil samo priprava na novo vojno z Avstrijo. In tako se je tudi zgodilo.

Toda ko so v Turinu zvedeli za dogovorjeni prenos glavnega mesta Italije v Firenze, je neizmerna žalost napolnila srca večine prebivalcev, ker so predvidevali svoj propad, deloma pa tudi zaradi ogorčenja, ko so videli na tak način poplačane neizmerne žrtve Piemonta in zlasti še Turina za italijansko stvar, deloma pa tudi iz hujskaških razlogov. Mazzinijevi agenti, izzivalci uporov in neredov, so hujskali ljudstvo k izgredom, Turin je bil poln letakov z napisi Naj živi Garibaldi! Dol z Viktorjem Emanuelom, naj živi republika! Dne 2. septembra se je kakih šest tisoč ljudi z zastavami zbralo na Piazza Castello in kričalo Dol z ministrstvom, Dol z dogovorom s Francijo, Naj živi Garibaldi ter se odpravilo na Piazza San Carlo in pred tiskarno Gazzetta di Torino (Turinski poročevalec), ki je objavljala vladine ukrepe, in demonstriralo proti dogovoru. Toda vse se je končalo z zastrašujočim kričanjem in žvižganjem.

Dne 21. septembra se je proti drugi uri popoldne odpravila določena množica ljudi z zastavami od Porta Nuova proti stebrišču na Piazza San Carlo ter žvižgala in kričala proti Gazzetti di Torino. Na trgu se je gnetlo več tisoč ljudi. V določenem trenutku so se na vseh krajih, ne da bi bili izzvani, pojavili člani javne varnosti z golimi sabljami v roki in začeli udrihati na desno in levo in zabadati, kamor je pač naneslo. Nekaj ranjencev je umrlo. Množica se je prestrašena umaknila, toda čez nekaj časa se je še številnejša in bolj razkačena vrnila, napadla kvesturo, ki je na istem trgu ob cerkvi Santa Cristina, in oblegala vrata z močnim metanjem kamenja. Varstveniki si niso upali priti na dan. Na Piazza Castello pa je odred karabinjerjev oviral sicer miroljubno že prejšnji dan napovedano demonstracijo. Na pohodu je bila velika množica ljudi, in ker ni vedela, zakaj so zaprli prehod, je začela kričati, ugovarjati in mogoče je kdo tudi kaj izzival. Kar nenadoma so karabinjerji, postavljeni v vrsto, začeli streljati v množico. Obležalo je kakih deset mrtvih in veliko je bilo ranjenih.

Proti osmi uri je množica spet navalila proti Gazzetti, jo obmetavala s kamenjem in povzročila občutno škodo tiskarni. Razbili so več trgovin prekupčevalcev z orožjem. Vse trgovine so bile zaprte. Ljudstvo je bilo obupano, žalostno in je brez cilja tavalo po ulicah. Z vadišča San Maurizio je ministrstvo poklicalo 28.000 vojakov z več kot 100 topovi in zasedlo mesto. Zažigalne vrvice so bile prižgane, na Monte dei Cappuccini, ki obvladuje mesto, so razpostavili topništvo. Ministri so za vsako ceno hoteli zatreti izziv, pripravljeni, da bi začeli obstreljevati mesto in v krvi zadušili upor.

Don Bosko je 21. septembra povabil vse fante, zbrane pod stebriščem, preden so šli spat, in jim priporočil, da bi prosili za mesto Turin, za njegove prebivalce, za vse dobrotnike, in jih spodbujal, da bi jih z veliko vero priporočili dobroti nebeške zaščitnice Marije.

Dne 22. junija je bilo vse mirno, dokler se proti deveti zvečer ni zbrala skupina razbijačev na trgu San Carlo. Za njimi je šla velika množica radovednežev. Stotnija karabinjerjev in policajev je bila razporejena pred kvesturo. Ob strani je bil razporejen bataljon 17. regimenta od vzhodne strani in nasproti mu je stal en bataljon 66. pešadijskega regimenta. Proti pol deseti uri so začeli demonstranti metati kamenje proti vratom kvesture in dva vojaka sta bila težko ranjena. Karabinjerji so brez znamenja s trobento odprli ogenj proti skupini napadalcev. Toda nekaj krogel je zadelo polkovnika in nekaj vojakov 17. regimenta. Ko so vojaki videli, da so padli njihovi tovariši, in menili, da so strelji prišli iz ljudstva, so začeli streljati. Toda tudi tukaj so po nesreči zadeli vojake, ki so jih imeli nasproti. Ti so, misleč, da prihajajo strelji iz množice, začeli streljati. Tako se je množica kar nenadoma znašla v navzkrižnem ognju s treh strani in se skušala rešiti z begom. Duhovniki so ne glede na nevarnost priskočili na pomoč umirajočim in ranjenim. Bilo je 26 mrtvih, 187 ranjenih, ki jih je navedlo poročilo občine, in nešteto drugih, ki so se umaknili na domove in jih nihče ni prijavil. Skoraj vsi so bili zadeti v hrbet, nobeden izmed ranjenih ni nosil orožja. Večina so bili mladi delavci, nekaj otrok in šest žensk. Te podatke smo posneli iz občinskega poročila, ki ga je sestavil svetovalec Kazimir Ara in izdala občinska uprava.

Meščani so bili obupani. Na srečo je nekdo prišel h kralju in mu predstavil resnični položaj. Kralj je bil zgrožen. Bal se je pokola in dvakrat povabil ministre, naj odstopijo. Ti so se uprli in dejali, da ne smejo popustiti pod pritiskom pocestne drhali. Odstopili bi samo na izrecen ukaz vladarja. Tedaj jim je kralj izdal izrecno zapoved, da morajo odstopiti, in ministri so ubogali. Sprememba ministrov v vladi, ječa izzivalcev, ki so povzročili demonstracije, navzočnost novih vojaških čet, vpoklic pod orožje nacionalne garde so utišali množice. Toda Turinčani so se krepko zmotili, ko so pričakovali, da bo nov sestav ministrov pod predsedstvom La Marmore spremenil dogovor z Napoleonom III., ki je bil resnični vladar Italije. In tako so malo pozneje prenesli glavno mesto Italije iz Turina v Firenze. Turin ni samo krvoločno, temveč tudi nesramno osramočen postal provincialno mesto, kakor v časih kralja Arduina, in je občutil bolečine izgubljene časti glavnega mesta kot Parma, Modena in Neapelj.⁵⁵

Toda tisti, ki je največ trpel, je bil papež. Dogovor je bil po svoji naravi ničen. Rim in njegovo okrnjeno ozemlje, ki ga niso več branile mogoče francoske čete, je ostal kakor otok sredi obširnega kraljestva, ki mu je nenehno pretilo in samo čakalo na pretvezo, da bi vkorakali in prelomili svoje obljube. Poleg vsega

⁵⁵ Cantù, *Gli ultimi trent' anni*, str. 61.

pa je bil dogovor v odločnem nasprotju z dostojanstvom in pravicami Svetega sedeža. Napoleon se o tem ni dogovoril niti s papežem ne s katoliškimi državami, v imenu katerih je Francija tudi zasedla Rim.

Dne 3. decembra 1864 so duhovniki in kleriki vprašali don Boska po novicah o papežu. Papež je miren, je odgovoril, kajti usoda Cerkve je v Božjih rokah. Zelo se je osmešil De Sartiges, italijanski poslanik v Rimu, ko je predstavil Piju IX. dogovor z dopisom ministra Drouyn de Lhuysa, ki je skušal opravičiti cesarjevo odločitev. Poslanik je govoril o dogovoru in zagotavljal, da je Napoleon vdan in zvest zaščitnik Cerkve, toda Pij IX. ga ni poslušal in ga vpraševal o zdravju članov njegove družine.

72.

POGLAVJE

Pobožnost do Božje matere Marije – Poročilo o prejeti milosti – Odkup semeniškega zemljišča za cerkev – Dvoje don Boskovih prošenj turinskemu županu: za izravnavo Vie Cottolengo in za novo napeljavo vodovoda – Okrožnica dobrotnikom cerkve – Prošnje princema Tomažu Duca, knezu genovskemu, in Evgeniju di Savoia – V Rim poslana pisma – Odgovor in ponudba nekega redovnika za cerkev – Pismo nekega prijatelja iz Rima, ki govori o svojem prizadevanju v korist salezijanske družbe in nove cerkve – Don Boskova naklonjenost dobrotnikom cerkve in njegova spodbudna pisma

V TEH TUDI ZA ORATORIJ in posebno še za gojence rokodelce, ki so imeli svoje sorodnike v Turinu, strahotnih dneh je don Bosko priporočal, da naj svoje družine postavijo pod Marijino varstvo, ki v težkih preizkušnjah nikoli ne zapusti svojih varovancev. K temu zaupanju jih je spodbujal v svojih nagovorih. Kakor hitro je dobil sporočilo o kaki posebni milosti po Marijini priprošnji, je o tem takoj pripovedoval svojim sinovom. Nekdanja in sedanja dejanja Matere kristjanov so bila vedno na njegovih ustih. Ta mesec je don Bosko, tako pripoveduje don Ruffino skoraj na koncu svoje kronike, pripovedoval naslednji dogodek:

Gospo Alojzijo dei Marchesi Garofoli, osemdesetletno matrono, je po dolgi in težki bolezni zadela še kap, tako da je ohromela na obe nogi. Ko so poklicali na posvet najznamenitejše zdravnike in ko so uporabili vsa sredstva, ki jih je svetovala zdravniška veda, so soglasno ugotovili, da bolnice zaradi težke bolezni in visoke starosti z nobenim sredstvom ne morejo rešiti njene bolezni.

Pobožna gospa je ne brez uspeha prosila pomoči presveto Devico. Bila je vpisana v nadbratovščino presvete Device Božje milosti, kjer vsako leto posebno slovesno praznujejo sedmero žalosti matere Božje Marije. Prastari običaj

zahteva, da najstarejše sestre nadbratovščine slovesno oblečejo kip žalostne Matere Božje. Ker je bila gospa kot ena izmed najstarejših članic bolna, je prosila, da so jo odnesli v cerkev in je tam, kakor je pač mogla, sodelovala pri oblačenju. Ko so potem kip tako oblečen postavili na svoje mesto, se je hotela ob podpori sosester ali bolje rečeno na rokah dveh vnukinj vleči za njim. Po nekaj korakih je začela govoriti: 'Pustite me samo, pustite me samo!' Ker je niso pustili, je glasno vzkliknila: 'Pustite me samo, pustite me samo! Čutim, da me noge nosijo. Mati Božja Marija mi je izprosila milost.'

Polne verskega začudenja sta se vnukinji umaknili in ona je brez kakršne koli opore sledila kipu, dokler ga niso postavili na svoje mesto. Potem je pokleknila na oltarno stopnico in bolj s solzami kot besedami dajala presveti Devici zahvalo za prejeto ozdravljenje. Od tam se je polna hvaležnosti in vsa vesela vrnila domov, se sama povzpela po stopnicah svoje palače in stopila sredi splošnega začudenja prijateljev in sorodnikov v svoje sobane. Tedaj so vsi skupaj počastili prebleženo Devico za prejeto ozdravljenje. To se je zgodilo v Toledu.

Toda don Bosko ni samo z besedami, temveč zlasti z dejanji pospeševal češčenje in ljubezen do Kraljice nebes in zemlje, zlasti pa z gradnjo nove cerkve v Valdoccu. Gradnja je odlično napredovala.

Dne 26. januarja 1864 je prosil generalnega kapitularnega vikarja mons. Zappata, da bi mu prodal del zemljišča kot dopolnilo že kupljenega prostora za cerkev. Prošnja je bila ugodno rešena. S pogodbo dne 23. avgusta 1864, potrjeno od notarja Turvana, je nadškofijsko semenišče v Turinu prodalo don Bosku polja, 25.61 juter ali 9.71 hektarja za ceno 1221,17 lir.

Po podpisu te pogodbe je don Bosko prosil župana, da bi smel postaviti pročelje cerkve na Via Cottolengo, ki je bila nepravilno speljana na skoraj čisto prazni poljani.

Veleugledni gospod župan!

Menim, da se vaša uglednost še spominja načrta za cerkev, ki naj bi se zgradila v Valdoccu in ki ga je občinska uprava odobrila. Sedaj imam zadovoljstvo, da vam sporočim, da so tej cerkvi že položeni temelji in je že začela rasti. Sedaj pa delo ovira Via Cottolengo, ki prav tukaj dela nesmiseln zavoj. Rečeno je bilo, da bodo cesto prej ali slej zravnali, vendar za zdaj ostaja vse pri starem. Zato vas prosim, da bi pospešili to izravnavo v korist prebivalstva in kot pomoč pri gradnji cerkve.

Ker občinska uprava meni, da ne more z denarnim prispevkom sodelovati pri gradnji cerkve, ki sodi v območje javne koristi, prosim vašo uglednost, da izvede dela za ureditev imenovane ceste.

V tem zaupanju imam veliko čast, da lahko izrazim vaši uglednosti svoje spoštovanje.

Turin, septembra 1864

Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Prav tako je županu prikazal potrebo po večji količini vode za oratorij, saj se je veliko porabilo pri gradnji cerkve.

Velegledni gospod župan! Pretekle jeseni sem se obrnil na vašo uglednost s ponižno prošnjo, da bi oskrbeli vodo za mnoge fante, ki se ob delovnih, zlasti pa ob prazničnih dneh zbirajo v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Vi ste mi blagovolili odgovoriti, da boste prošnjo ohranili in upoštevali, ko bodo polagali vodovodne cevi na tamkajšnjem področju.

Sedaj so se razmere tako zaostrole, da bom moral sam na kak način najti rešitev, če ne bo občinska dobrodelnost oskrbela potrebnega.

Ker je ustanova oratorijev v celoti namenjena javni koristi s tem, da skrbi za zapuščne fante, ki bi sicer brez dela tavalili po ulicah in cestah, upam, da mi boste vsaj v tej stvari priskočili na pomoč.

Poln zaupanja v vaše blagorodje izražam svojo globoko vdanost in imam čast, da se imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO

Turin, septembra 1864

Občinska uprava je obljubila svojo pomoč, medtem pa se je don Bosko trudil, da je čim več dobrodelnih in vernih ljudi sprejelo in podpisalo obrazce za pomoč pri izgradnjè cerkve (te smo opisali v 44. poglavju). Veliko duhovnikov je priporočilo pobudo s prižnic, on sam jih je veliko dodal svojim prejšnjim okrožnicam in sedaj se je ponovno obrnil na javnost z isto prošnjo.⁵⁶

⁵⁶ Dobrohotni gospod! Brez dvoma vzbuja veliko zadovoljstvo dejstvo, ko se na svetem kraju zbere veliko ljudi, da opravljajo svoje verske dolžnosti. Prav tako vzbuja žalostno razpoloženje, ko veliko ljudi, ki bi jih radi opravili, tega ne morejo storiti zaradi pomanjkanja prostora, kjer bi se lahko zbirali.

Prav to pa se dogaja v Valdoccu, mestni četrti Turina. Od župnijske cerkve Borgo Dora vse do župnijske cerkve San Donato je neprekinjena vrsta hiš, kjer živi na tisoče ljudi (če potegnemo ravno črto od Borgo Dora do cerkve Consolata in svetega Donata in nato naprej do kraljeve puškarne in reke Dora, zabijemo površino zemlje, ki je pokrita s hišami, v katerih prebiva več kot 35.000 ljudi, ki nimajo na voljo nobene cerkve), pa ni ne velike ne majhne cerkve, kjer bi se javno obhajali sveti obredi.

Res je tukaj cerkev sv. Frančiška Saleškega z oratorijem, toda tudi ta more sprejeti le omejeno število dečkov, ki se tam zbirajo ob prazničnih dneh.

Zaradi teh težkih okoliščin sem se odločil za gradnjo precej velike cerkve za zbiranje teh fantov, ki z več strani mesta prihajajo sem. Istočasno pa bi bila cerkev na voljo tudi odraslim osebam katere koli starosti in položaja in bi se sčasoma lahko spremenila v župnijo, ko bi prišel čas za to in bi to odobrila cerkvena oblast.

Neki zaslužni arhitekt je že naredil načrt za cerkev v obliki rimskega križa, s površino tisoč kvadratnih metrov in za ceno približno 200.000 frankov.

V ta namen je nekaj ljudi že ponudilo svojo dobrodelno roko in omogočilo nakup zemljišča med sedanjim Oratorijem sv. Frančiška Saleškega in Via Cottolengo. Izkopavanje je končano, položili smo temelje in sedaj se zida hitro naprej. Upamo, da bomo letos prišli do stropa.

Dela so se sicer začela, vendar nimamo na voljo niti prihrankov niti potrebnega denarja. Vse je prepuščeno Božji previdnosti in dobroti častilcev presvete Device Marije, med katere, se mi zdi, lahko prištejemo tudi vašo dobrodelno uglednost.

Zatorej vas ponižno prosim za pomoč. Z največjo hvaležnostjo sprejemamo denar, kakršen koli predmet, pa tudi gradbeni material. Upamo, da bo gradnja končana v treh letih. Če torej ne morete takoj priskočiti na pomoč, lahko to storite v teh treh letih. Če ne bi imeli na voljo sredstva, ki bi vaš prispevek spravil v naše roke, lahko uporabite zanesljivo pot poštne nakaznice. Zagotavljam vam, da sem trdno prepričan, da vas bo preblažena Devica Marija bogato poplačala z obilnimi duhovnimi in časnimi milostmi. Končno vas prosim, da bi mi blagohotno oprostili povzročeno nevšečnost in sprejeli moje najboljše želje, ko vas vdano pozdravljam in se izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika. Duh. Janez Bosko

Prav tako je septembra napisal pismo in en prepis poslal princu Tomažu, genovskemu knezu, drugega pa princu knezu Evgeniju Savojskemu.

Vzvišena svetlost!

Dobrota, s katero se vaše kraljevsko visočanstvo udeležuje del javne dobrodelnosti, me spodbuja, da se tudi jaz obračam na vas in vas prosim za podporo za nadaljevanje gradnje cerkve v preobljudenem območju Valdocca, zlasti ker gre za pomoč zapuščenim dečkom tega mesta.

Prilagam vam tiskovino, iz katere boste mogli razpoznati, če vam je tako prav, namen te cerkve.

Že večkrat sem izkusil dobrotno naklonjenost vašega visočanstva in upam, da tudi v tem primeru ne bom prosil zaman.

S tem zaupanjem v srcu vam želim obilen Božji blagoslov na vašo vzvišenost, da bi vas Bog ohranil dolgo let v korist vaših podanikov in zlasti še tistih, ki so izkusili vašo dobrodelnost. S temi čustvi v srcu imam čast, da se smem v hvaležnosti imenovati vaše vzvišenosti ponižnega in vdanega služabnika. Duh. JANEZ BOSKO

Turin, septembra 1864

Don Bosko je duhovniku Emilijanu Manacordi, ki se je iz Casaleja vračal v Rim, izročil več pisem. Ta mladi duhovnih, ki se je po don Boskovem nasvetu posvetil prelatski karieri, je, potem ko je dosegel doktorat v teologiji in cerkvenem pravu, bil imenovan za oblikovalca brevejev v Parco Maggiore. Prišel je v Rim in oddal več pisem, med drugimi tudi pismo za papeža in očeta Jožefa Oreglia. Sprejel je tudi naročilo, da je rimskim dostojanstvenikom izročil obrazce za pomoč pri gradnji cerkve Marije Pomočnice, da izposluje dovoljenje za branje nekaterih prepovedanih knjig in da pri članih kongregacije za škofe in redovnike ugotovi, kako so razporeženi do vprašanja pripustitve članov salezijanske družbe k svetim redovom.

Don Bosko je dobil sporočilo o prihodu don Manacorde v Rim iz odgovora očeta Oreglia.

Velečastiti gospod!

Gospod teolog Manacorda, ki ga pa nisem mogel videti, ker sem bil v postelji zaradi težav v želodcu, mi je prinesel vaše cenjeno pismo. Z g. Manacordom sva se srečala pozneje. Sedaj se, hvala Bogu, počutim odlično.

Kroniko bom objavil glede na primernost bodisi v tej bodisi v prihodnji številki in prikazal potrebo glede na stanje prebivalstva v Turinu.

Ker želimo tudi mi sodelovati v tej zadevi (z vsemi dovoljenji), sem naročil Petru di Giacinto Marietti, da vam izroči 100 frankov z enim edinim pogojem, ki se glasi, da nas ne boste dali na seznam dobrotnikov in ne na kakršen koli drug način komu tega povedali.

Razlog je v tem, ker smo odpovedali naše sodelovanje pri gradnji drugih cerkva. Ti ljudje bi se lahko užalili zaradi našega odklonilnega stališča, čeprav ne bi imeli prav, saj smo odbili sodelovanje zaradi nepotrebnosti gradnje, medtem ko je vaša cerkev potrebna.

Najponižnejši služabnik JOŽEF OREGLIA, DJ

Rim, 2. septembra 1864

Manacorda je pozneje sam pisal don Bosku:

Rim, 25. septembra 1864; Borgo S. Agata, št. 23. Blizu Madonne dei Monti

Velečastiti gospod don Bosko!

Kaj ste si mogli misliti o mojem dolgem molku po odhodu iz Casaleja? Karkoli bi si mogli misliti v mojo škodo, bi bilo upravičeno, vendar je vaša dobrota o vsem mislila dobro. Najlepša hvala.

Počitnice so in ničesar nisem mogel doseči. Nisem še mogel obiskati svetega očeta, ker je po vrnitvi iz Castella zelo zaposlen in sprejema le redke obiske. Poleg tega se bojim, da je mons. Pacca izgubil mojo prošnjo. Če v prihodnjem tednu ne bom imel priložnosti, da bi poljubil nogo svetemu očetu, bom skušal poslati vaše pismo na drug način. Kar se tiče dovoljenja za branje prepovedanih knjig vaših sinov, sem izročil naročilo s seznamom prosilcev očetu Tosiju, ki je prevzel nalogo, vendar je potem odšel na dopust in ga še ni nazaj. Sprejmemo vse iz Božje roke, in kar nam ne služi za to življenje, nam bo koristilo za prihodnje.

Kardinal Quaglia je pokazal veliko naklonjenost do vas. Prav tako tudi mons. Pacifici, ki bosta storila vse, da ustrezeta vaši uglednosti. Oba vas lepo pozdravljata.

Ob vsaki priložnosti delim obrazce za vpis pomoči za cerkev in pogosto razpravljam o tem. Pri tem se držim navodil, ki ste mi jih v očetovski dobroti dali ob odhodu. Kar se tiče vaše cerkve, sem se odločil odpreti tukaj v Rimu javno podpisovanje. O stvari je pripravljenih pisati več časnikarjev in tudi jaz sem že napisal tak članek. Vendar bi bilo dobro, da ne bi bilo nič storjeno brez privolitve vaše uglednosti.

Želim, da me imenujete za svojega poverjenika, Darove velikodušnih Rimljanov bi pošiljali na vaš račun. Pišite torej ravnatelju Osservatore Romano, s katerim sva se že dogovorila, in mu izrazite svoje zaupanje vame in željo, da storim za vas vse, kar morem.

Sicer pa do sedaj ni nič novega.

EMILIJAN MANACORDA

Tako so tudi iz Rima začeli prihajati darovi za don Boskovo cerkev. Don Bosko jih je sprejemal s ponižno hvaležnostjo in se je znal oddolžiti z obrestmi duhovnih in časnih dobrin v Marijinem imenu. Kako zelo jih je imel rad, je težko povedati. Prav hvaležnost njegovega srca je bil eden izmed razlogov, da so bili mnogi do njega tako zelo radodarni. Njihove skrbi je štel za svoje in prav tako se je z njimi veselil vsega radosti vrednega. Nekemu članu neke plemenite družine je pisal:

Predragi in velezaslužni gospod grof!

Turin, 28. oktobra 1864

Potem ko sem zvedel od gospoda don Tortoneja novico, da vaša ugledna in velezaslužna uglednost išče domačega učitelja za svoje sinove, sem se spomnil nekega duhovnika, ki ima za to vse potrebne lastnosti. Toda on je sedaj zunaj Turina in ne bom mogel z njim govoriti do sredine oktobra. Zato vam do tedaj ne morem dati dokončnega odgovora.

To vam pišem zato, da se boste mogli ustrezno ravnati in ne boste v negotovosti.

Že večkrat sem se, predragi gospod grof, zavzel za stvari, ki motijo notranji mir vaše družine. Vedno sem prosil Gospoda, da bi pomagal in vodil vse v svojo večjo slavo. Nikar naj vas nič ne vznemirja, potrpite. Naša nebesa niso tukaj na zemlji in časne dobrine nas ne morejo osrečiti. Rekli boste: Ne bom mogel več delati dobrih del kot nekoč. To je res. Toda Gospod bo prav tako poplačal vašo dobro voljo.

Bog, ki je poln usmiljenja, naj razlije na vas, na vašo soprogo gospo grofico, na vso vašo številno družino bogate darove svoje svete Božje ljubezni.

Priporočam sebe in te svoje dečke ljubezni vaših molitev in srečen, če vam bom mogel s čim koristiti, se poslavljam poln spoštovanja.

Vaše uglednosti ponižni in vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Predragi gospod grof!

Govoril sem z duhovnikom, za katerega sem računal, da bo učitelj vaših dragih otrok. To bi mogli urediti. Vendar on ne zna nič grščine. Če ta okoliščina ni ovira, bom uredil, da se boste mogli z njim srečati in se dogovoriti.

Naj vas, gospod grof, Bog blagoslovi in vam podeli zdravja, milosti in potrpežljivosti. Per ardua transimus, sed magna haereditas nos expectat (tepejo nas težave, toda čaka nas veliko plačilo). Presveta Devica naj vam, gospod grof, stoji ob strani in vas ščiti, vas in vašo družino. Imejte me vsega vdanega v Gospodu.

Turin, 2. oktobra 1864

Vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO

Predragi gospod grof!

Na osnovi tega, kar ste mi poročali v zadnjem pismu, menim, da bi pred sklepanjem pogodbe z novim domačim učiteljem stopili v stik s sedanjim vzgojiteljem, ki ste ga zelo pohvalili in sedaj zapušča službo. Vse je odvisno od tega, ali boste zimo kakor druga leta preživel v Turinu ali na deželi. Vsekakor je treba upoštevati ugodnosti, ki jih imate v Turinu, prijatelje, s katerimi ste lahko v stiku, se pogovarjate in posvetujete, in druge razloge, da bi prišli sem. Tudi meni bi bila vaša navzočnost zelo draga, ker bi tako lahko imel priložnost, da bi se brez časovne stiske mogel z vami pogovoriti o mnogih stvareh in izkazati hvaležnost enemu mojih velikih dobrotnikov.

Mislím, da če bi mogli od bliže pogledati svoje stvari, bi vam to koristilo za zdravje in materialna vprašanja. Pogum, gospod grof, nimamo tukaj stalnega bivališča, temveč iščemo drugo, dokončno. Bog nas ne bo zapustil in križi, ki nam jih pošilja, so dokaz, da nas hoče voditi po poti, ki vodi v nebesa. Gospod naj blagoslovi vas in vašo družino. Molite tudi zame, ki vas poln spoštovanja pozdravljam.

Turin, 9. novembra 1864

Vdani in pokorni služabnik duh. JANEZ BOSKO

73.

POGLAVJE

Priprave za jesenski izlet – Prihod fantov v Becche – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju; spovedni izpit za don Ruffina; zadeve s kraljevim ekonomatom; kako naj se obnašamo z don Ambrogieim; vpoklic nekega klerika v oratorij – Praznik svetega rožnega venca; duhovna zaupljivost z don Boskom – V Castelnuovu in Villanuovi – Sprejem v Genovi; gostoljubnost v semenišču – Ogled mesta – Gledališke predstave – Santa Maria di Castello in oče Cottolengo – Vila Pallavicini v Pegli – Prijateljski sprejem don Boska pri markizu Ignaziu – Nadškofova velikodušnost – Pismo don Montebruna, ravnatelja rokodelčkov, don Bosku

NAČRT POTOVANJA ZA JESENSKI IZLET je bil že pripravljen: Castelnuovo, Genova, Mornese, Ovada, Acqui, Turin. Don Dominik Pestarino, ki se je vsega izročil v don Boskove roke, je povabil njega in vso njegovo družčino v Mornese. Don Bosko je ponudbo sprejel in si istočasno postavil vprašanje: Zakaj ne bi šli v Genovo, kjer imamo toliko prijateljev? Don Janez Cagliero, ki je bil gost don Frančiška Montebruna, ustanovitelja Zavoda rokodelčkov, je po don Boskovem naročilu opravil nekatere posle. Sporočil je Božjemu služabniku, da bi mons. nadškofa Andreja Charvaza zelo razveselil njegov obisk in da bi semenišče z zadovoljstvom sprejelo njegove gojence.

Tako je don Bosko lahko slovesno naznanil: letos bomo videli morje!

Dne 25. septembra, prvi dan devetdnevnice na čast Materi Božji Rožnovenski, je prva skupina odšla v Becche, kjer je don Cagliero vsak večer pridigal in predsedel dolge ure v spovednici.

Dne 1. oktobra, v soboto, je druga skupina kakih osemdesetih fantov po kratkem postanku v Chieriju, kjer jim je rektor kanonik Emanuel Cavaglia prip-

ravil skromno okrepčilo, prišla k don Caglieru in tovarišem, ki so jih nepotrpežljivo pričakovali. Don Bosko, ki je bil utrujen od toliko govorjenja s svojim fanti, se je umaknil v sobo in urejal dopisovanje. Tistega večera je napisal pismo kanoniku Vogliottiju in mu med drugim sporočil, da je bil don Ruffino določen za ravnatelja v Lanzu in bi zato naredil izpit iz moralke, da bi dobil dovoljenje za spovedovanje. Prav tako ga je obvestil o človeku, ki bi mu mogel dati pojasnila o knjižici, napisani proti don Ambrogiju. Verjetno je tiskar pozabil knjižico predložiti v cerkveni pregled. Tudi o snovi, ki jo je knjižica obravnavala, ni manjkalo pomislekov. Nekateri so mislili, da bi bilo bolje, če se za don Ambrogia ne bi menili in bi ga prepustili zaničevanju pocestne drhali, kateri se je s svojim obnašanjem pridružil. Poleg vsega pa zmote, ki jih je razglašal, niso bile nič novega in so jih odlični cerkveni pisatelji že večkrat zavrnil. Ti gospodje so menili, da bi lahko izdaja take knjižice povzročila težave.

Veleugledni in velespoštovani gospod!

Don Ruffino se bo predstavil gospodu generalnemu vikarju na predhodni izpit pred končno preizkušnjo. Sicer ni vedel, da je tak izpit potreben, vendar ga bo don Ruffino rade volje opravil, ker bo tako imel priložnost, da se sezna s previdnostnimi odločitvami gospoda generalnega vikarja.

Glede obračuna s semeniščem soglašamo: treba ga je končati. V ta namen sem šel že dvakrat na ekonomat, da bi dobil obračun za zadnje izplačilo. Pa so mi vedno le obljubljali, nikdar pa tudi izročili. Ko bom dokončno prišel v Turin, bom skušal to stvar urediti.

Naročil sem vitezu Oregli, da vam da vsa pojasnila v zvezi z don Ambrogijem, ker je knjižica natisnjena v času, ko sem bil v Lanzu pri sv. Ignaciju. Na vsak način se ne bojte don Ambrogia, ta človek spravi vse v nered. Vsekakor se pritožite na kvesturi in spodbuajte tudi druge, da se pritožijo. Še bolje bi bilo na notranje ministrstvo. Vendar nikdar ne razlagajmo tega, kar dela ali kar hoče storiti cerkvena oblast. Za knjigo je odgovoren pisatelj, in če ni tega, pa tiskarna. Cerkevna oblast naj odgovarja samo, če to zahteva višja politična oblast. Tako spodnesemo osnovo za kakršno koli nasprotovanje. Naročil sem, da naj namesto obrazca Po cerkvenem pregledu postavijo S cerkvenim dovoljenjem.

Bog naj vam podari zdravje in vas še 'ad multos annos' ohrani za dobro svoje Cerkve. S spoštovanjem vas pozdravlja vdani služabnik duh. JANEZ BOSKO.

Castelnuovo d'Asti, 1. oktobra 1864

P.S.: Tega leta je osem učiteljev bodisi zaradi njihove želje bodisi zaradi potreb oratorija zapustilo hišo. Potreboval bi klerika Nikolaja Cibraria, ki bi drugim prepustil oskrbovalnico, ki je je sedaj deležen. Upam, da ne bo težav za dovoljenje, za katero vas spoštljivo prosim.

Dne 2. oktobra, na nedeljo in praznik sv. rožnega venca, so spovedovali duhovniki iz Castelnuova s pomočjo kakega spovednika iz oratorija. Bilo je veliko obhajil. Tudi don Bosko je spovedoval in obravnaval duhovne zadeve z neka-

terimi svojimi starimi prijatelji. Naj povemo, da je bilo zaupanje, ki ga je znal vzbuditi v ljudeh, vedno dolgotrajno. Sam don Bosko je zadnje dni svojega življenja dejal: Ko sem se vračal v Chieri ali Castelnuovo, so tisti, ki so bili nekoč v mojem prazničnem oratoriju ali so prišli iz oratorija v Valdoccu, prihajali k meni na obisk in opravili pobožne vaje. Prihajali so tudi iz krajev, ki so bili štiri ali pet milj oddaljeni. Naj še dodam, da so fantje, ki so šli na počitnice iz oratorija, prihajali v tistem času k meni k spovedi, četudi so bili dvajset ali trideset milj daleč. To bi se danes komu zdelo pretiravanje, pa vendar je bilo tako. Prihajalo jih je pa veliko in ne samo nekateri.

Tisto nedeljo je pel sveto mašo župnik don Cinzano, kor s pevci in godbeniki pa je bil na dvorišču. Popoldne ob treh se je zbrala velika množica ljudi, da bi slišala pridigo na gumnu, dobila blagoslov, poslušala godbo na pihala, si ogledala ognjemet in druge zabave.

V ponedeljek 3. oktobra so se fantje zgodaj napotili na že običajno kosilo v Castelnuovu, ki jim ga je pripravil gospod župnik. Nato se je družina, dobro založena z jestvinami, odpravila na železniško postajo Villanuovo. V Turinu so proti poldnevu zadnji popotniki tega veselega izleta zasedli dva železniška vagona tretjega razreda, ki ju je senator Bona dal na razpolago don Bosku za ves čas izleta. Ko se je vlak ustavil v Villanuovi, so potniki veselo pozdravili svoje tovariše, ki so razporejeni na peronu z godbo in don Boskom čakali, da se pridružijo izletnikom. Družbo so popestrili Luciano, Bersano, don Lazzero, don Francesia in Gastini, ki naj bi s petjem, deklamacijami in godbo popestrili veselo družino in gostiteljem poplačali gostoljubnost.

Ob pol devetih zvečer so prispeli v Genovo, kjer so jih pozdravili nekateri duhovniki. V semenišču, ki je na skrajnem koncu mesta, so pri vratih pozdravili don Boska in njegove fante rektor don De Bernardis, doktor prava, don Angel Fulle, ekonom in dopisnik Katoliškega branja in razpečevalec sto izvodov, ter slavni profesor retorike don Rebuffo. Postregli so jim z dobro večerjo in vsak fant je dobil za prenočevanje celico semeniščnikov, ki so bili na počitnicah.

Naslednjega dne, v torek 4. oktobra, je don Bosko po sveti maši v prelepi semeniški kapeli sam popeljal fante na ogled morja, pristanišča in svetilnika. Spremljal ga je don Frassinetti, prior pri sv. Sabini; pozdravil ga je v župnišču kot starega prijatelja.

Obiskali so palačo ali bolje rečeno kraljevo bivališče Andreja Dorie, ki ga je zgradil cesar Karel V., šli mimo številnih ladij, privezanih ob pomolu, in stopili na marmornato teraso, ki je sedaj uničena. Obiskali smo tudi več cerkva.

Po kosilu v semenišču je nekaj članov konference sv. Vincencija Pavelskega popeljalo fante v pristanišče. Tu jih je dohitel don Bosko, ki je šel pozdravit nad-

škofa. Ta ga je nadvse prisrčno sprejel. Vkrcali so se na deset ali dvanajst čolnov in šli pogledat veliko vojaško ladjo.

Popoldne proti šesti uri so na odru velike gledališke dvorane semenišča uprizorili gledališko predstavo, na katero je prišlo veliko gostov, zlasti duhovnikov z nadškofom na čelu.

Predstavili so briljantno komedijo v piemontskem narečju, katere glavni junak je gianduja, z naslovom *Anton ali moralna poučitev*, ki jo je napisal don Jožef Bongiovanni. Gre za strica, ki bi rad svojega nečaka odvrnil od slabega življenja s tem, da se dela, kakor da bi hotel zapraviti svoje premoženje in se prepustiti lahkotnemu življenju. Za dodatek so zapeli don Caglierovo romanco *Pregnančev sin*.

Dne 5. oktobra, v sredo, so bili pri maši v cerkvi Santa Maria di Castello, ki jo upravljajo dominikanci. Povabil jih je oče župnik, brat častitljivega Cottolenga. On in slavni pisatelj oče Marchese se nista mogla ločiti od don Boska, ki se je mogel posloviti komaj ob pol enajstih. Preostali del dneva so izletniki uporabili za obisk katedrale, njene bogate zakladnice, bolnišnice Ospedale maggiore in tamkajšnje cerkve, kjer se časti nestrohnelo truplo svete Katarine Genovske, in slavnega pokopališča Staglieno. Don Bosko je opravil več obiskov in se dolgo pogovarjal z don Frančiškom Montebrunom o združitvi obeh ustanov. Ta mu je nekaj dni pozneje pisal naslednje pismo:

USTANOVA ROKODELČKOV; MURA DI S. CHIARA

PRI VELEČASTITIH SESTRAH KRIŽANIH Genova, 12. oktobra 1864

Predragi v Jezusu Kristusu!

Ponovno vas prosim, da mi pošljete en izvod Pravilnika, zlasti kar se tiče vratarja, ker bi rad uredil naš notranji odnos do te službe. Pošiljam vam prepis tistega dela, ki se tiče dolžnosti rektorjevih namestnikov, o čemer sem vam govoril, ko ste bili pri meni. Poglejte, če je treba kje kaj spremeniti. Storite to v vsej zaupljivosti dobrega očeta. Potem pa zaupam v Gospoda, da bo on poskrbel za potrebne, saj samo v njegovo čast in slavo skušam vse delati.

Ker moram v smislu pravilnika imenovati svojega naslednika, vas prosim, da mi poveste, ali naj v svoji tajni oporoki imenujem vas ali naj postavim koga od vaših. Prosim vas, da bi mi v največji zaupljivosti čim prej pisali, ker bi za vsak primer rad vse stvari čim varneje uredil.

Predvsem pa molite zame, da se bo vse izpolnilo po volji našega Gospoda Jezusa Kristusa, v katerem sem vam ves vdan FRANČIŠEK MONTEBRUNO.

Don Bosko je naročil don Alasonattiju, da je prebral pravilnik rektorjevih namestnikov in mu potem poročal.

Zvečer 5. oktobra so v semenišču ponovno uprizorili igro z novimi pevskimi vložki. Bilo je veliko število povabljenih meščanov kakor prejšnji večer. Predstave se je ponovno udeležil nadškof, navdušen nad spretnostjo igralcev.

Rektor De Bernardis in ekonom Fulle, ki sta don Bosku posvetila vso mogočo pozornost, sta se zadržala pri njem in vsa zavzeta poslušala pripoved o začetkih in izviri oratorija in zavetišča v Valdoccu, kakor če bi šlo za njuno zadevo.

Dne 6. oktobra, v četrtek, so šli na izlet v Pegli k slavni vili Pallavicini, kamor gredo vsi potniki, ki iz vsega sveta pridejo v Genovo. To je hrib, spremenjen v vrt. Markiz Ignacij Pallavicini, kraljevi senator, je prišel na to zamisel v letu izrednega pomanjkanja in začel delo, ki je stalo milijone lir; sprejel je za delavca vsakogar, ki se je predstavil, in mu vsak dan dal zasluženo plačilo. Markiz je poznal don Boska, se v senatu zavzel za njegovo ustanovo in vsakokrat, ko je bil v Turinu, poslal v oratorij svoj dar. Ko je zvedel, da je prišel v Genovo, je vse tako pripravil, da so ga prijazno sprejeli. Vlaku iz Genove je pripeljal opoldne. Gospod Jožef Canale, brat uglednega kanonika v stolnici in lastnik dobro vpeljane kavarne, ki je bil pobudnik tega izleta, je vodil pripravo. Kakor hitro je don Bosko stopil iz vlaka, ga je pozdravil mladi markiz, ki ga je poslal stari oče. Sredi poti jim je prišel naproti markiz Durazzo z velikim številom služabnikov, ki naj bi vodili fante. Malo pozneje je prispel sam gospod markiz Ignacij, ki je neučakan, da bi videl don Boska, vzkliknil: 'Morali ste priti vi in vaši sinovi, da sem se odpravil iz palače. Želim vas osebno pospremiti in obiskati te kraje.' S temi besedami se mu je postavil ob stran in se v spremstvu vseh fantov vrnil v palačo. Najprej so s široke ploščadi občudovali morje, nato pa stopili na trg in se po poti, ki jo je prijetno hladila senca, odpravili k templju, sezidanemu v klasičnem slogu. Tu so se za trenutek pomudili v molitvi. Fantje so si v skupinah ogledovali čudovito vilo, kjer umetniške stvaritve tekmujejo z lepotami narave.

V razdalji kakih dveh milj so razporejeni gozdički dreves in grmičevja vseh mogočih vrst, vrtovi in grede najbolj redkih cvetlic, drevoredi visokih dreves, senčne brajde in pod njimi orodja za vse mogoče ljudske igre, poti, ki so vodile k vedno novim odkritjem, mostovi in mostički prek potokov in prepadov. Voda je pritekala iz skal, se zlivala na travnike in se zbirala v kotanjah, kjer je mrgolelo rib, in polnila jezera, polna najrazličnejših vodnih živali. Pot je vodila v duplino, kjer so bili velikanski stalaktiti. Na dobro izbranih mestih so se dvigali slavoloki, srednjeveški gradovi, obeliski, gotska kapela, ruševine utrdbe, kitajska pagoda, mavrske utice in druge znamenitosti.

Fantje so ob pogledu na te čudovite stvari bili vsi iz sebe. Nazadnje so se s čolni prepeljali na otok sredi jezera, kjer je stala rotunda iz najčistejšega belega marmorja, kjer so stebri nosili obok, pod katerim je stal prekrasen Marijin kip. Nato so se zopet prepeljali na suho in izstopili pred Tempio di Flora (Florin tempelj), prekrasno osmerokotno stavbo, ki je, obdana od neštetihi kipov, stala v gozdičku.

V tej uti so obiskovalci navadno v spominsko knjigo zapisovali svoja imena. Notranjost je bila obdana z zrcali, tako da se je vsak fant videl več kot stokrat in

zdelo se je, da je to prava vojska ljudi, zbrana v tako majhnem prostoru. Bilo je zares nekaj čudovitega.

- Glejte, don Bosko, je vzkliknil markiz Ignacij, ki se niti za trenutek ni odmaknil od njega, koliko fantov imate!

- Oh, je vzkliknil don Bosko, mojih fantov je neprimerno več. Nato je vzel v roke pero in se podpisal z naslednjo mislijo: »Gospod Bog naj ob svojem času temu dobrotljivemu gospodu, ki je znal narediti ta zemeljski raj, poplača z nebeškim rajem; z veliko dobroto nam je dal izkusiti sijajna čuda.«

Fantje so se malo porazgubili. Toda eden izmed služabnikov jih je poklical in jim povedal, da naj gredo k drevesu z visokim deblom nedaleč od tam. Tu jih je čakalo veliko presenečenje: mize, polne izbranih jedi, sadja in odličnega vina. Markiz, ki jih je tam pričakoval z don Boskom, jih je povabil, naj sedejo na travo, in jim je sam postregel z vsemi dobrotami in se veselil njihove prisrčne radosti.

Ko so to opravili in je godba na pihala zaigrala več skladb, so se vsi odpravili v grajsko kapelo, kjer so pevci odpeli V zakramentu vse svetosti in prejeli blagoslov z Najsvetejšim.

Sonce je zahajalo in treba je bilo iti na vlak. Don Bosko je želel izreči zahvalo vodičem, vendar so se vsi razgubili, ker je markiz prepovedal, da bi tokrat sprejemali napitnino. Don Bosko se je poslovil od tega plemenitega gospoda in gosa markiza Durazzo, njegova hčerka, je pristopila in rekla: Najlepša hvala vam, gospod don Bosko, za obisk. Prinesel je očku veliko tolažbo, saj ste sami videli, kako se ni mogel odtrgati od vas. Lepo se vam vsi zahvaljujemo in vam kličemo na skorajšnje svidenje.

Don Bosko se je s svojimi fanti vračal na železniško postajo, ko je zagledal, kako se markiz Ignacij s pospešenimi koraki trudi za njimi.

Ko jih je dohitel, je don Bosku zaupno nekaj povedal, mu izročil dragocen dar in se ni vrnil domov, dokler se niso zaprla vrata železniških vagonov in je vlak odpeljal. V Genovo so z županovim dovoljenjem vstopili v mesto ob zvokih godbe. Don Bosko je šel za svojimi fanti v družbi svojih duhovnikov in klerikov. Njegovo ime je bilo na ustih vseh in vsi so jih iz srca vzljubili.

Don Bosko se je zvečer šel posloviti k nadškofu in zahvalit za sprejem. Ta je izrazil željo, da bi njega in njegove fante rad spet kmalu videl v svoji sredi. Ko se je vrnil v semenišče, je vprašal ekonoma, ali mu je pripravil račun, ker je hotel plačati vse izdatke, ki so jih imeli z njimi. Ta mu je izročil račun, ki pa je bil že plačan. To je bila ljubezniva gesta njegove ekscelence nadškofa.

74.

POGLAVJE

Nadaljujejo potovanje v Serravalle: don Pestarino – V Gaviju: velikodušno povabilo kanonika Alimonda – V Morneseju – Hčerke Brezmadežne – Dekan Rajmund Olivieri – V Parodiju: slaven govornik – Frančišek Bodrato – Don Bosko in don Pestarino se odločita, da bosta ustanovila zavod v Morneseju – Don Alasonatti – Večernice: don Boskova pridiga in veseli večer – Pismo ugledni dobrotnici: novica dneva – Casaleggio – Lerma – Nov don Boskov učenec – Odhod iz Morneseja

V PETEK 17. OKTOBRA SO BILI DEČKI ob pol petih pripravljene z vso gledališko opremo. Šli so na železniško postajo in proti osmi uri je vlak pripeljal v Serravalle Scrivia. Pričakoval jih je don Pestarino, ki jih je popeljal na bližnji hribček, kjer je stala cerkev in frančiškanski samostan. Potem ko so bili pri maši in se pokrepčali pri zajtrku, so se ob desetih napravili na pot do mesteca Gavija. Sredi poti je don Bosko srečal kanonika Kajetana Alimonda, slavnega pridigarja v katedrali v Genovi, ki je bil na oddihu v Gaviju. Kanoniku, ki je poznal don Boska samo po imenu, ga je predstavil don Pestarino. Vsi skupaj so se napotili v mesto. Kosilo jih je čakalo v Morneseju, toda kanonik je dejal don Bosku: »Mornese je še daleč. Treba je pomisliti na majhno okrepčilo, sicer bi vam lahko škodilo. Poleg tega pa so vaši fantje že prebavili zajtrk. Prepustite to meni. Nič ne skrbite. Bom jaz poskrbel za vse.« Tako so korak za korakom počasi prišli do prvih hiš v Gaviju. V mesto so vstopili ob zvokih godbe in se napotili h kanonikovemu stanovanju. Ta jim je ob pomoči nekaterih uglednih družin in župnika pri San Giacomu Hieronima Denegrija pripravil bogato pojedino. Po kosilu so šli z godbo na čelu v župnijo. Takoj se je zbrala velika množica ljudi in na kanonikovo povabilo je don Bosko pripravil kratek nagovor. Podelili so blagoslov z Najsvetejšim in se razšli.

Ob sončnem zahodu se je don Bosko zahvalil kanoniku Alimondi za gostoljubje in se s svojimi fanti poslovil od njega, saj so morali prehoditi še dobri dve uri med hribi in dolinami. Don Bosko se je povzpел v sedlo belega don Pestarinovega konja. Nekateri bolj slabotni pevčki pa so zajahali nekaj osličkov.

Toda kanonik Alimonda je še želel videti don Boska, zato se je odpravil za njimi in dohitel don Cagliera, ki je šel z zadnjimi, se povzpел do svetišča Madonna della Guardia pri Gaviju in ga skušal dohiteti. Vendar ga ni več videl. Tedaj se je odločil, da se vrne. Don Caglieru pa je dejal: »Bom imel še kdaj srečo videti tega človeka? Toda na tem svetu se samo gore ne morejo srečati!«

Kake pol milje od Morneseja je čakala na don Boska skupina praznično oblečenih fantov. V vas pa je prišel že v nočni temi. Stopil je s konja. Naproti mu je prišla cela vas z župnikom don Vallejem in don Dominikom Pestarinom na čelu. Zvonovi so slovesno zvonili, možnarji so pokali in vas je bila vsa razsvetljena. Ljudje so prihajali iz hiš z lučmi, svečami in baklami. Godba je igrala svoje najlepše melodije. Vsi so poklekali ob don Boskovem mimohodu, ga prosili za blagoslov in se križali. Spremili so ga do župnijske cerkve, kjer je bil blagoslov in večerne molitve. Nato so šli k večerji in spat.

Fantje so se nastanili v kmečki hiši, kjer so na zaprtem dvorišču bila pripravljena ležišča, sobane pa so bile namenjene za obednico in razvedrilo.

V soboto 8. oktobra je don Bosko takoj po avemariji daroval sveto mašo. Vse dni je bila cerkev polna kakor ob praznikih. Fantje niso mogli k njemu, ker so možakarji takoj, ko se je vrnil v zakristijo, prišli in se spovedovali do desetih.

Ko je končal, mu je don Pestarino predstavil skupino pridnih deklic in deklet iz naselja, ki jih je vodila in navajala k pobožnosti Družba Marije Brezmadežne. O tej družbi smo poročali že na drugem mestu in povedali, da je bila njihova ustanoviteljica učiteljica Maccagno. Bila je navzoča z nekaterimi starejšimi članicami, med njim z Marijo Mazzarello, ki jo je Gospod določil za prvo vrhovno predstojnico hčera Marije Pomočnice. Don Pestarino je z vztrajno prizadevnostjo dosegel, da je don Bosko prišel v njegov rojstni kraj, in sicer predvsem zato, da bi blagoslovil družbo teh neporočenih žena. Sedaj pa ga je prosil, da bi jih sprejel kot svojo družino. Don Bosko je privolil. Ugotovil je dobrega duha, ki je vladal med njimi, veliko medsebojno ljubezen in veliko dobrega, ki so ga delale med dekleti v Morneseju. Rade volje jih je blagoslovil.

Tisto jutro je don Bosko sprejel ljubeznivi obisk don Rajmunda Olivierija, dekana v Lermi, kraja blizu Morneseja. Takoj po opravljenih jutranjih obredih v cerkvi se je odpravil na pot z namenom, da se mu pokloni. Staro prijateljstvo

je vezalo ta dva sveta moža in don Bosko je privolil v dekanovo prošnjo, delno spremenil načrt svojega potovanja in se z vsem spremstvom napotil v Lermo.

Don Pestarino je povabil svoje znance in pripravil mizo za don Boska. Občinski učitelj, štiridesetletni Frančišek Bodrato, pa je obljubil, da bo priskrbel vse potrebno za goste iz oratorija. Med kosilom je stal za don Boskovim sedežem in nadzoroval postrežbo. On, ki je imel veliko opravka z mladino, je občudoval družinski in ljubezniv odnos gojencev do njihovega predstojnika in dejstvo, da so istočasno ohranili do njega globoko spoštovanje in pokorščino na vsak njegov mig, in to ne samo dijaki, temveč tudi obrtniki. Prav tako je občudoval don Boskovo prijaznost do gojencev in si ni mogel kaj, da ne bi priznal velike učinkovitosti krščanske ljubezni. Obenem je prepoznal, koliko se lahko nauči od takega načina vzgoje.

Sredi teh misli se je odločil, da bo prosil don Boska za pogovor. Don Bosko je bil takoj pripravljen. Vprašal ga je, kakšno skrivnost ima, da more obvladovati tako veliko število fantov, ki so po naravi nagnjeni k neredu. Don Bosko mu je odgovoril:

»Razum in vera sta dve vzmeti celotnega mojega vzgojnega sistema. Vsak vzgojitelj se mora prepričati, da imajo vsi ali skoraj vsi ti dragi dečki naravno pamet, da prepoznajo dobro, ki jim ga delamo, obenem pa je njihovo srce pripravljeno za hvaležnost. Ko nam je uspelo, da smo z Gospodovo pomočjo vcepili v njihove duše glavne skrivnosti naše svete vere, ki je vsa v neizmerni ljubezni Boga do človeka, ko se nam posreči, da njihovo srce utripa v hvaležnosti za neizmerne dobrote, ki so jih bili deležni, ko nam jih je končno z vzmetjo razuma uspelo prepričati, da moramo izkazovati našo hvaležnost s tem, da izpolnjujemo njegovo voljo in opravljamo naše dolžnosti, tedaj, verjemite mi, je opravljeno glavno delo vzgoje. Vera ima v tem sistemu vlogo uzde, ki jo vložimo v gobec konju dirkaču z namenom, da ga obvladujemo in vodimo. Razum opravlja vlogo stremen, ki pritiskajo na uzdo, da dosežemo, kar hočemo. Prava vera, pristna vera, ki naj obvladuje dejanja mladine, razum, ki pravilno navaja njena sveta vodila in zapovedi, to sta dve stvari, ki povzemata vzgojni sistem, ki ga uporabljam in ki ste ga vi želeli spoznati.«

Ob koncu tega pojasnila se je Bodrato malo zamislil in nato smeje se povzel besedo: »Velečastiti gospod, s primerom modrega krotilca mladih žrebet ste mi pokazali uzdo vere in dobro uporabo razuma za vodenje človeških dejanj. To je vse prav. Zdi se mi pa, da ste zamolčali še tretje sredstvo, ki vedno spremlja nalogo obvladovanja konj: neločljivi bič, ki je tretje sredstvo za uspeh.«

K tej pripombi učitelja Bodrata je don Bosko dodal: »Oh, dragi moj gospod, naj vam povem, da šiba, ki jo imate vi za nujno potrebno kot grožnjo bodočih

kazni, nikakor ni izključena. Pomislite, da vera preti z mnogimi in težkimi kaznimi tistim, ki ne spoštujejo Božjih zapovedi ali si upajo prezirati Božje odredbe. To so težke in strašne grožnje, ki jih je treba pogosto omenjati. Nikdar ne bodo ostale brez uspeha, in to toliko bolj, ker se ne omejujejo samo na zunanja dejanja, temveč zadevajo najbolj skrite in tajne misli. Da pa moremo te resnice globlje vtisniti v duše, uporabljamo pristne verske vaje, pogosto prejetanje zakramentov in vzgojiteljevo navzočnost. Brez dvoma je mogoče na ta način z Božjo pomočjo narediti za dobre kristjane tudi najbolj trdovratne fante. Sicer pa kakor hitro se mladi prepričajo, da jim želimo zares vse najboljše, je zadosti, da jih kaznujemo s tem, da smo do njih bolj zadržani, kar kaže na naše nesoglašanje z vedenjem, ki ne odgovarja na naše očetovsko prizadevanje. Verjemite mi, dragi gospod, da je ta sistem tudi veliko lažji, brez dvoma pa učinkovitejši, ker z izpolnjevanjem vere dobivamo tudi obilnejši Božji blagoslov. Da vam dam otipljiv dokaz za to, kar pravim, se vas drznem povabiti za kak dan, da si ogledate na kraju samem, kako ta sistem deluje v naših domovih. Dam vam na voljo, da pridete za nekaj dni k nam, in upam, da se boste na koncu preizkušnje prepričali, da je vse, kar sem vam povedal, v resnici veliko bolj uresničljivo in je srčika našega sistema.«

To povabilo, napol v šali napol zares, je naredilo prijeten vtis na Franciška Bodrata, ki je kot velik prijatelj don Pestarina sklenil v svojem srcu, da bo vstopil v salezijansko družbo.

Fantje iz oratorija so po kosilu odšli v Parodi, kamor jih je povabil tamkajšnji župnik in jim pripravil prijetno osvežilo.

Medtem ko so se bližali naselju, jim je prihitel naproti zakristan in jih opozoril, da naj ne bodo glasni. Župnija je opravljala štirideseterno pobožnost in vse ljudstvo je bilo zbrano v cerkvi. Tako je skupina v tišini vstopila v cerkev prav, ko se je končevala pridiga. Duhovniki in kleriki so šli ministrirat za blagoslov, pevci so stopili na kor in ob spremljavi godbe zapeli V Zakramentu vse svetosti. Ko so verniki zapuščali cerkev, so godbeniki igrali nekaj koračnic in poželi veliko odobravanje.

V Parodiju se je primerilo lepo srečanje. Don Verdona iz Gavija, potujoči slepec, odličen govornik, poznan z mnogih prižnic po vsej Italiji, je pridigal tridnevno štirideseterno pobožnost. Njegova jasna beseda in goreča pobožnost sta mu naklonili splošno priznanje. Ko je zvedel za prihod don Boskovih sinov, je bil na moč zadovoljen. On je obiskal oratorij, ko je v Turinu pri S. Filippi imel postne govore. V Parodi ga je pospremila njegova rodna sestra gospa Hieronima, ki se je tistega dne tako zelo navezala na oratorij, da je postala velika dobrotnica salezijanskih ustanov.

Fantje so se vrnili v Mornese pozno ponoči in niso imeli priložnosti, da bi videli don Boska, ker je bil zadržan v cerkvi s spovedovanjem.

On se ni oddaljil iz Morneseja. Tiste dni se je na dolgo pogovarjal z don Pestarinom. Sprejel ga je za člana salezijanske družbe, kar si je zelo želel, vendar je hotel ostati voditelj hčera Marije Brezmadežne, vse dokler bi ga Gospod ohranil pri življenju. Obljubil mu je vso duhovno in materialno pomoč.

Don Pestarino je don Bosku izrazil zeljo, da bi v Morneseju zgradili kako ustanovo, ki bi njegovim sovaščanom tudi po smrti dokazovala njegovo veliko ljubezen do rojstnega kraja. V ta namen je bil pripravljen dati vse svoje obilno premoženje. Dogovoril se je že s krajevnimi oblastmi in don Bosko je privolil. Odločili so se, da bodo postavili temelje veličastne stavbe za javno korist, ki naj bi bila po želji vseh namenjena otrokom. Domačini bi ob prazničnih dneh pomagali pri gradnji in bi oskrbeli potreben material. Don Pestarino pa bi delavce oskrbel z malico in vinom, živino pa s senom. Don Bosko mu je obljubil, da bo prišel na odprtje zavoda, ko bo končan.

V nedeljo 9. oktobra so nadvse slovesno obhajali praznik Marijinega materinstva. Don Bosko je daroval mašo s skupnim svetim obhajilom. Ministrirala sta mu dva v ministrante oblečena dečka iz Morneseja. Don Pestarino, ki je sedel v spovednico prejšnji večer, je spovedoval vso noč in ob devetih zjutraj še ni prišel ven. Don Bosko je bil priča te velike gorečnosti. Don Pestrino se je večkrat na leto podvrgel takemu naporu, sicer pa je spovedoval vsak dan po več ur, zjutraj in zvečer.

Ko se je don Bosko vrnil iz cerkve in je hotel popiti malo kave, je prišel don Pestarino in mu povedal, da bi nekdo rad z njim govoril. Prosil ga je, da bi prišel ven. Ko se je Božji služabnik pojavil pred hišo, se je razlegel silovit Naj živi don Bosko! Celo naselje se je zbralo na dvorišču don Pestarinove hiše in zasedlo tudi del bližnjega vinograda. Dečki so bili razporejeni v dve vrsti in za njimi njihovi starši. Vsak je imel v rokah kak dar: eni jajca, drugi surovo maslo, pa spet izbrano grozdje, piščance, sadje, hlebce sira. Nekateri so nosili v rokah velike steklenice vina ali košare, polne steklenic, nekateri so imeli celo polno brento vina. Don Bosko je stopil med vrste in vsakemu povedal prijazno besedo. Ko se je vrnil, je stopil na stopnišče pred hišo in se od tam zahvalil vsem za vse, kar so storili zanj, četudi ga še niso poznali. Dodal je: »Vaša dobrosrčnost me je ganila v dno srca. Vem, da ste s tem hoteli v meni počastiti Gospodovega služabnika, in to priča o vaši veri. Naj jo Bog vedno ohrani v vaših srcih, kajti samo ta nas more osrečiti v tem in večnem življenju.«

Sedaj se je hotel don Bosko umakniti v hišo, toda od vseh strani je bilo slišati glasove Blagoslovite nas, blagoslovite nas! Don Bosko je spet povzel besedo

in dejal: »Da, blagoslavljam vas iz vsega srca, vas, vaše družine, vaša polja, da bi vas Bog varoval vsega hudega in bi mogli biti zares srečni. Tudi vi prosite Boga zame in za moje sinove, da bomo nekoč vsi skupaj ena sama družina v nebesih.«

Tedaj so mnogi pristopili in mu želeli poljubiti roko. Proti poldnevu, ko se je končala slovesna maša, je bilo slišati fante iz oratorija, kako so vzklikali don Alasonattiju. Dobri prefekt, četudi zelo bolehen, je prišel iz Turina, da bi don Bosku poročal o pomembnih zadevah. Vstopila sta za kako uro in se pogovorila. Nato je spet hitro odpotoval.

Ob prvih udarcih zvonov za večernice je bila cerkev polna vse do najbolj skritih hodnikov. Don Bosko je pridigal. Kot bi bil navdihnjen, je govoril o varstvu Božje matere Marije in izvajanje potrdil z mnogimi zgledi, ki so naredili močen vtis na poslušalce. Samo svetniki, so izjavljali ljudje, morejo tako pridigati.

Godba na pihala je stopila iz cerkve in se v spremstvu ljudstva odpravila na glavni trg, kjer je dolgo igrala, medtem ko so spuščali v zrak leteče krogle in so bile vse hiše razsvetljene. Sledila je še kratka in posrečena gledališka predstava. Ljudje so se kmalu razšli, ker so po družinah imeli navado, da so zvečer molili rožni venec.

Don Bosko je pisal markizi Fassati in napovedal dan svoje vrnitve v Turin. Toda prošnje prijateljev so ga prisilile, da je spremenil načrt.

Velezaslužna gospa markiza!

Sem na izletu s svojimi fanti in me do 14. tega meseca ne bo v Turinu. Čeprav je začetek šole pri nas pozneje, se vendar bojim, da bodo v Mongrèju začeli pouk prej in zato ne bom mogel več videti našega dragega Emanuela. Če bi bil to razlog, da bi se vrnil v Turin prej, bom poskusil priti pravočasno. Zadosti je, da mi poveste samo besedo in bom prišel.

Moj naslov je Semenišče v Acquiju, kamor se bom odpravil pojutrišnjem z vso svojo skupino. Nameraval sem odpotovati v Montemagno, vendar so me izgredi v glavnem mestu za zdaj odvrnili od te namere.

Sem v Moreneseju, škofiji Acqui, kjer sem priča take pobožnosti, krščanske ljubezni in gorečnosti, da se zdi, da je vsa vas samostan Bogu posvečenih. Danes zjutraj je bilo obhajilo in samo med mojo mašo sem razdelil več kot tisoč obhajil.

Sprejmite, gospa markiza, izraze mojega spoštovanja in hvaležnosti. Prav tako pozdravljam vašega spoštovanega gospoda markiza, Azelijo, Emanuela, ki mu povejte, da ga nikdar ne pozabim pri svoji maši, on pa naj ne pozabi, kar sem mu priporočil v Montemagnu.

Ne vem, kje sta gospod očka in gospa mamica, če pa sta morda pri vas, vas prosim, da ju spoštljivo pozdravite.

Bog naj vas vse obdari z zdravjem in milostjo in nas vse vodi po poti, ki pelje v nebesa. Vaš vdani ponižni služabnik duh. JANEZ BOSKO

Mornese, 9. oktobra 1864

V ponedeljek 1. oktobra je don Bosko z vsemi svojimi spremljevalci šel na izlet v Lermo, kjer ga je pričakoval dekan Rajmund Olivieri in štirje gojenci, ki so bili tam na počitnicah. Na polovici poti je na levi strani lepa planjavica z gričkom, poraslim z gozdom, vrh katerega se dviga grad plemenite družine Ristori, ki se odlikuje po dobrodelnosti in sočutju z reveži. Na hribu je še vasica s staro majhno župnijsko cerkvijo, ki so jo postavili v fevdalnih časih. Na desni strani ceste, malo višje, stoji osamelo novo župnišče s stebriščem nad vhodom v smeri proti gradu. Tukaj so pričakovali don Boska stara markiza Ristori, markiza Horacij in Peter, njuni sinovi in dve hčerki. Župnik, skoraj popolnoma onemogel, je sedel v naslanjaču.

Don Bosko je pristopil in jih pozdravil. Godba z vsem spremstvom se je ustavila in zaigrala v pozdrav.

Po kratkem postanku so fantje nadaljevali svojo pot. Ko so se približali Lermi, ki je zgrajena na majhnem gričku, so začeli pokati možnarji, zvoniti zvonovi in zaslišala se je koračnica domače godbe na pihala. Fantje iz oratorija so se postavili v vrsto in njihova godba je zaigrala v radosten odgovor. Kakor hitro so odigrali svojo skladbo, se je zopet oglasila godba s hriba. Tako so med izmenjavo pozdravov z godbo don Boskovi gojenci prišli v Lermo. Božji služabnik je pozdravil župnika, ki ga je pričakoval z veliko množico ljudi, in izrekel besede zahvale godbenikom kraja. Vsi ljudje so bili na cesti.

Tako so zmagoslavno vstopili v naselje.

Dekan je postregel z odličnim kosilom, ki so se ga udeležili tudi godbeniki obeh godb. Karel Gastini se je proti koncu kosila kot po navadi pojavil v svoji značilni opremi potujočega pevca ter deklamiral in prepeval v zadovoljstvo navzočih. Nato so godbeniki šli igrat podoknico županu in drugim uglednim osebam v vasi. Po opravljeni pobožnosti v cerkvi so gojenci na čelu z obema godbama odšli do mesta, kjer se cesta začenja spuščati v dolino. Tukaj so se godbeniki iz Lermi ustavili. Don Bosko se jim je ponovno zahvalil in izrazil željo, da bi se nekoč vsi srečali v nebesih, kjer bi poslušali nebeške melodije. Potem je odšel s svojimi navzdol po pobočju hriba. Na ovinku, ko je Lerma izginila za hribom, so še zaslišali trobente novih prijateljev ter se dokončno poslovili z zadnjimi zvoki glasbe in na koncu z veselim 'živeli', ki se je ponavljal vse do Morneseja.

Kakor ob prihodu je don Bosko tudi sedaj hodil peš. Na vsej tej dolgi poti ga je spremljal neki tuj mlad duhovnik, ki je končno le našel trenutek, da je mogel biti sam z njim. Njegov prijatelj dekan Olivieri mu ga je predstavil v Morneseju. Don Bosko ga je pogledal z ljubeznivim pogledom, ga vprašal po imenu in domu. Končno mu je dejal:

– Prav, pridite z menoj v Turin.

– In zakaj ne, mu je odgovoril ta duhovnik, prevzet od dobrote Božjega služabnika, in don Bosko ni nič dodal.

V Lermi je bil med gosti tudi on. Dekan ga je povabil k mizi ob don Bosku, ki je skoraj nenehno govoril z njim o oratoriju v Turinu in o sredstvih za reševanje mladine iz toliko nevarnosti. Duhovnik, ves prevzet od njegove pripovedi, mu je dejal:

– Jaz bi tako rad šel z vami v Turin, če bi me sprejeli?

– In s kakšnim namenom?

– Da bi vam pomagal, kolikor bi mogel in znal.

– Ne, je dejal don Bosko, Božja dela ne potrebujejo človeške pomoči.

– Prišel bom in vi mi boste povedali, kaj naj storim.

– Pridite samo zato, da boste storili dobro svoji duši.

– Tako bom tudi storil, je odgovoril duhovnik.

Ta se je torej vračal z don Boskom v Mornese. Govoril mu je več kot eno uro in pol o svojem preteklem življenju, kaj vse je storil in mislil do tistega dne, in o svojih načrtih za prihodnost. To je bil zares nepozaben izlet.

Naslednjega dne, v torek 11. oktobra, na dan odhoda, je don Bosko ob ploskanju množice s svojim spremstvom odšel v Capriato, kjer so ga že čakali. Sprejel je deset dečkov za Turin in za Lanzo. Na razpotju, kjer ena cesta pelje v Gavi, druga pa v Montaldeo, se je mladi duhovnik poslovil, ker je bil namenjen v Ser-ravalle Scrivia. Don Bosko mu je s čudovitim nasmehom dejal:

»Kdaj boste prišli v Turin?« In nato: »Ali mi dovolite, da vam rečem ti?«

»Seveda, seveda. Imejte me za svojega sina. Čez teden dni bom pri vas.«

75.

POGLAVJE

Obisk Montaldea in Castelletta d'Orba – Capriata: cerkev in gledališče – Prihod v Ovado; don Tito Borgatta in župan – Navdušenje krajanov za gledališče – Zgledna obhajila – Don Boskov opomin don Borgatti – Cremolino: nepredvideno povabilo markiza Serre; ublažitev velike žalosti – V Prascu: županova smrt; turoben postanek – Prihod v semenišče v Acquiju – Pismo don Manacorde – Don Boskovi gojenci predstavljeni škofu – Gledališka predstava v semenišču – Don Bosko premaga z dobroto upornost nekega klerika – Zadušnica – Don Bosko in semeniščniki – V Streviju s škofom – Slovesnost v stolnici – Vrnitev v Turin – Dobri sadovi izletov – Pismo papeža Pija IX. don Bosku – Še druga pisma iz Rima; nasvetovana loterija; dispensa od molitve brevirja; prošnje za odpustnice – don Bosko pošilja darove tistim, ki so mu omogočili izlet; zahvala nekega dobrega gospoda

PO LEPIH IN RODOVITNIH GRIČIH so fantje iz oratorija prišli v Montaldeo, kjer jih je ob poti pogostil ljubeznivi grof Torielli. Iz Montaldea so prišli v Castelletto d'Orba, kjer so kosili. Od tu so se don Bosko v koleslju, drugi pa peš napotili v Capriato.

To veliko naselje je raztreseno na nekaj prelepih gričkih, ob katerih pelje pokrajinska cesta.

Lepo število fantov, gojencev zavoda v Mirabellu, sedaj na počitnicah, ki so ga že poznali in so veliko pripovedovali o njem staršem in drugim, in drugih šest ali sedem, ki jih je sprejel don Rua za novo šolsko leto, so don Boska veselo pozdravili. Na župnikovo povabilo so šli v cerkev, kjer je bil slovesen blagoslov. Ko se je zvečerilo, so na obširnem dvorišču priredili gledališko predstavo, ki se je je udeležilo vse naselje. Bongiovanni je vse navdušil s *Krčmarji in nekrčmarji* v piemontskem narečju. Fantje so večerjali in prenočili pri nekem duhovniku, velikem občudovalcu

don Boska in prijatelju Janeza Bisija, sobrata pomočnika v oratoriju. Ta fant je vedel povedati o sebi naslednje: »Ko sem bil vojak, sem prebiral don Boskove knjižice, zlasti še Preskrbljenega mladeniča, kar je naredilo name velik vtis. Po končani vojaški službi sem vprašal nekega duhovnika iz Capriate, mojega rojstnega kraja, kdo je don Bosko. Ta mi ga je predstavil kot svetnika in jaz sem si zaželel, da bi ga od blizu spoznal. Obiskal sem ga leta 1864. Prevzet od njegovega ljubeznivega obnašanja in svetih besed sem sklenil, de bom ostal pri njem, in sem ostal v oratoriju.«

Naslednji dan, v sredo 12. oktobra, smo šli v Ovado. Don Boska je pričakoval zelo premožen duhovnik, ki je že veliko let poznal Božjega služabnika in njegove ustanove. To je bil don Tito Borgatta. Za dva dni je najel cel hotel in poskrbel za vse, kar so fantje iz oratorija potrebovali. Fante in toliko duhovnikov in klerikov, ki so jih spremljali, je ljudstvo, kljub temu da je igrala godba, sprejelo zelo hladno, tako rekoč celo z žvižgi. Ko so fante pogostili v hotelu, je don Tito želel imeti v svoji hiši don Boska in duhovnike.

Šli so pet k blagoslovu v prelepi župnijski cerkvi. Župan odvetnik Karel Od-dini je z mnogimi gospodi prišel pozdravit don Boska. Ker so slišali, da so fantje iz oratorija v raznih krajih odigrali gledališke predstave, so prosili don Boska, da bi meščanom naredil uslugo s kako igro v občinski dvorani.

Don Bosko je privolil in še istega večera so pripravili predstavo. Novica se je takoj raznesla po celem kraju. Don Tito je popustil želji župana, ki je želel imeti don Boska kot gosta v svoji hiši.

Gledališče je bilo nabito polno gledalcev. Lože so zasedli ugledni gospodje iz mesta – in čisto nekaj posebnega – prišla je tudi duhovščina. Ko se je pojavil na odru Bongiovanni v osebi gianduja in pozdravil navzoče z nekaj verzi v piemontskem narečju, je bilo navdušenje tako silno, da se je bilo bati, da se bo stavba podrla. Nato so predstavili še komedijo *Antonio*.

Med enim dejanjem in drugim so prepevali neapeljske pesmi in romance.

Ko so napovedali konec, se je dvignil neki gospod in zaklical: »Naj živi don Bosko! Naj živi njegova šola!«

Navzoči so z dolgim ploskanjem pozdravili njegov klic.

Ko so se igralci vrnili na svoje stanovanje, jih je tam čakala napitnica z dob-rim vinom, ki ga je hotelir podaril v imenu gospode iz mesta. Ljudje so bili tako navdušeni, da so fantom, ki so šli v kavarno ali trafiko, zastonj ponudili zažele-no. Tistega večera se je Božji služabnik proti deveti uri zvečer odpravil k svojim fantom in z njimi opravil večerne molitve.

V četrtek 13. oktobra so fantje šli v župnijsko cerkev k sveti maši. Z župni-kovim dovoljenjem so na glas zmolili jutranje molitve, igrale so orgle in zapeli

so nekaj pesmi. V cerkvi je bilo veliko vernikov, ki so se čudili zaradi toliko obhajil. Neka gospa se je približala nekemu fantu in ga vprašala:

- Kak praznik obhajate danes?
- Zakaj, gospa?
- Ker jih je toliko prejelo sveto obhajilo.
- Veste, pri nas je vsak dan tako.

Gospa je bila vsa iz sebe in je ponavljala:

- Presrečna mladina, ki raste v taki šoli.

Po zajtrku so se morali odpraviti v Acqui. Toda preden so odšli, je hotel don Bosko dati don Titu, ki jih je tako velikodušno pogostil, moder nasvet v krščanski ljubezni. Ta duhovnik je svoje bogastvo uporabljal za pomoč revežem, vendar je skrbel za preveč stvari, v katerih je prevladovala materialna plat. Ustanovil je banko, ki mu je prinašala velike dohodke, zgradil veliko pekarno, postavil veličastno poslopje za šolo gosposkih deklet, ki so jo vodile redovnice, od katerih je vsaka prinesla s seboj bogato balo.

Don Pestarino in drugi prijatelji so ga opozarjali, da naj se ne žene toliko za dobičkom banke. Ko se je don Bosko z njim prijateljsko in zaupno pogovarjal, je omenil tudi te posle in mu dejal, da svet sovraži verne, in če jim ne more škodovati danes, jim bo škodoval jutri. Zato je za duhovnika bolje, da se ukvarja s svetimi reči in vse, kar je posvetno, prepušča svetnim ljudem. Opozoril ga je na besede sv. Pavla: Nihče, ki se bojuje za Boga, naj se ne meša v posvetne posle. Svetoval mu je, naj spremeni svoj način življenja, če noče slabo končati. Don Tito je gledal don Boska in se mu smehljal. Zdelo se mu je, da je njegovo bogastvo neuničljivo. Toda don Boskove besede so imele preroški pomen. Neki njegov družabnik, kateremu je slepo zaupal, ga je prevaral. Izgubil je vse in zlasti še svojo duhovniško čast.

Proti deveti uri so se fantje iz oratorija ob zvoku godbe in ob navdušenih pozdravih prebivalcev odpravili iz Ovade in se napotili proti Cremolinu. Cesta pelje mimo hriba, na katerem je mogočen grad markiza Serre. Na stolpu je vihrala zastava, kakor ob slovesnih dneh. Ob vznožju sta se dva mlada sinova markiza predstavila don Bosku in ga povabila v grad v imenu svojega očeta, ki bi srčno rad govoril z njim. Čeprav niso imeli namena, da bi se tukaj ustavili, je don Bosko ustregel prošnji. Dobri markiz mu je prišel naproti do dviznega mosta, ga prijel za roko kot starega prijatelja in ga povedel v grad. Ker je zvedel, da mora don Bosko iti tod mimo, je za vso družčino pripravil obilno pogostitev. Fante so povabili v veliko sobano. Tam so odložili glasbila, se razporedili v krogu in markiz sam jim je postregel s kruhom, prigrizkom in plemenitim vinom.

Potem je prepustil skrb za goste svojemu drugorojencu, medtem ko je njegov prvorojenec v drugi sobani povabil k mizi duhovnike in klerike. Sam se je potem umaknil z don Boskom v zasebno sobo, kjer so jima postregli z déjeunerm (zajtrk). Markiz je hotel popolnoma zaupno govoriti z don Boskom, ker ga je smrt pred kratkim umrle markize zelo potrla. Potreboval je tolažbe in jo tudi dobil iz besed Božjega služabnika. Prosil ga je, da bi ostal pri njem kot gost do ponedeljka. Ko je slišal, da ga škof v Acquiju pričakuje še tisti večer, se je vdal.

Nato je ponovno šel med fante in pri tem držal don Boska za roko. Zdelo se je, da se je pomladil, tako zelo je bil zadovoljen. Kakor povsod drugod so tudi tukaj zapeli, deklamirali in igrali. Bila je sicer skromna, pa vendar zelo dobro izvedena akademija. Odšli so med vzkliki Naj živi gospod markiz!

Na povabilo župnika don Jurija Bobbia, moža izredne izobrazbe in velike modrosti, ki je bil že dalj časa v stiku z don Boskom in je priporočal za oratorij svoje najboljše farane, so se napotili v Prasco.

Ob treh naj bi vstopili v vas. Tedaj jim je prišel naproti sel in jim sporočil, da je pred kratkim umrl župan. Gospod Prospero Deguidi je bil bolan samo dva dni in je umrl kot dober kristjan. Fantje so v tišini odšli v župnišče, kjer so jih popeljali na vrt. Toda nič ni bilo pripravljeno za kosilo. Dobri župnik je prihitel in se opravičil, češ da je moral biti pri postelji umirajočega župana in je na vse drugo pozabil.

Poskrbeli so za kruh. Buzzetti in Ernia sta pripravila bogato polento, don Bosko pa je odšel v cerkev. Zbranim vernikom je povedal nekaj misli o smrti in nujnosti, da smo vedno pripravljene. Nato je sledil blagoslov. V naglici so povečerjali in tiho odšli že ponoči ob luninem svitu. Proti deveti uri so brez posebnega hrupa prišli v Acqui. Tu so jih pozdravili nekateri prijatelji. Zato pa je bilo toliko večje navdušenje v semenišču, kjer so jih predstojniki in kleriki, ki so se vrnili s počitnic, pozdravili kot težko pričakovane goste.

Tukaj je don Boska čakalo pismo z naslednjo vsebino:

Rim, 8. oktobra 1884; Borgo S. Agata št. 23, 1. nadst.

Velečastiti gospod don Bosko!

Včeraj zvečer ob 7. uri me je sveti oče sprejel v zasebno avdienco in se zadržal z menoj v pogovoru kake tri četrt ure. Govoril mi je z veliko ljubeznivostjo o mnogih stvareh. Deo gratias.

Prosil sem ga za blagoslov za vašo nadvse ljubljeno uglednost, za duhovnike vašega oratorija, za vse fante, ki imajo srečo, da se vzgajajo v vaši krščanski šoli. V vašem imenu sem ga prosil, da bi za dan sv. Karla na semenišče v Mirabellu razširil iste privilegije, kot

jih ima Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Turinu. Sveti oče je poln dobrote in očetovske ljubezni privolil v vsako mojo prošnjo in podelil za praznik sv. Karla semenišču v Mirabel-lu vse privilegije, ki jih ima oratorij v Turinu na dan sv. Frančiška Saleškega. Svoj papeški blagoslov je podelil vaši uglednosti in vsem vašim dečkom in mi naročil, naj vam pomen, da ga razlijte čez vso vašo drago družino, za katero je z veseljem in začudenjem zvedel, da je dosegla že število 700. Prebral je celo vaše pismo in bil zelo potolažen. Rekel je, da hrani kot drag spomin tisto majhno škatlico, v katerem je bil dar dečkov iz oratorija.

Govoril sem mu o vaši cerkvi, ki jo gradite. Bil je zelo zadovoljen in je dejal, da bi bilo treba narediti subskripcijo in nato pripraviti loterijo. Rekel sem mu, da sem o tem že govoril z glavnimi uredniki rimskih časopisov in jim predložil to misel, vendar v tem času pričakujem odgovor na neko svoje pismo, ki sem vam ga poslal. Tedaj je sveti oče dejal: Prav, odlično. Pomagajte temu svetemu človeku in tudi jaz bom priskočil na pomoč z nekaj rečmi. Vstal je in mi izročil dva predmeta, ki sicer nista kaj dragocenega, lahko pa služita za spodbudo, da bodo tudi drugi tako ravnali in bi tako naredili dobro nabirko za Gospodovo hišo. Nato je dodal: Če te loterije ne bi pripravili, potem bi vam gospod don Bosko dovolil, da bi enega izmed teh predmetov vzeli za spomin name. Lahko pa don Bosku, ki ga tako zelo cenite, darujete kaj drugega in on bi vam ju odstopil. Predmet, ki bi ga jaz zelo rad ohranil kot spomin na njegovo svetost, je majhen zlat križec.

Na dolgo sva govorila o vaši hiši in jaz sem ga z vsem seznanil po navodilih, ki mi jih je vaša uglednost dala, preden sem odpotoval.

Kaj torej pravite, predragi in velečastiti gospod don Bosko? Bomo pripravili to subskripcijo ali ne? Jaz mislim, da bi. Če potem izkupiček ne bo tako velik, potrpite. Nekaj bomo že zbrali. Blagoslov svetega očeta, ki ga je s takim navdušenjem podelil, bo gotovo prinesel svoj uspeh, zlasti še, ker mu je pridružen tudi dober zgled.

Bodite zato tako dobri in mi pišite, kaj menite o tej stvari. Jaz bom zastavil vse sile, da se bo potem tudi izvedlo.

EMILIJAN MANACORDA

V petek 14. oktobra je don Bosko pozdravil škofa mons. Modesta Contratta, kapucina, in mu na njegovo izrecno željo predstavil svoje gojence, s katerimi se je zadržal v prijetnem pogovoru. Kosilo so pripravili v semenišču, toda škof je hotel imeti pri svoji mizi don Boska in njegove duhovnike. Zvečer so pripravili gledališko predstavo v veliki semeniški dvorani, prišel je tudi škof. Ponovili so program iz Ovade.

Tega dne se je zgodilo nekaj, česar sicer nihče ni opazil, daje nam pa vpogled v značilnost don Boskovega sistema. Nekemu kleriku, zelo nadarjenemu za glasbo in sploh vsestransko sposobnemu, vendar pa zelo svojevoljnemu je predlagal, da bi šel v Lanzo za vzgojitelja. Klerik še ni bil član Družbe in ponudbe ni sprejel, ker ni mogel zapustiti oratorija. Don Bosko se ni užalil in ga je postavil na seznam izletnikov. Pri odhodu iz Becchov za Villanuovo ga je povabil, da

bi ga spremljal, toda on se je opravičil z nekim izgovorom. V Genovi, Morneseju in v Ovadi je na vse načine poizkušal z njim govoriti, toda klerik se mu je vedno izmuznil, ker se je bal, da mu bo ponovil neprijetni predlog. Končno se mu je v palači, ko so vsi fantje poslušali škofa, približal, ga prijel za roko in mu dejal: »Kaj mi boš odgovoril?« Klerik mu je zmeden odgovoril: »Danes zvečer ali v Turinu vam bom dal odgovor.«

Po končani predstavi je šel v spalnico in tam videl don Boska, kako mu je lastnoročno pripravljaj posteljo, ki jo je zjutraj pustil nepostlano. Don Bosko mu je zaželel lahko noč in se umaknil v svojo sobo, ki je bila ob spalnici. Ko je klerik to videl, ni mogel celo noč zaspati, jokal je in komaj čakal jutra. Takrat je stopil pred don Boskovo sobo in prisluškoval. Ko je slišal, da hodi gor in dol, je potrkal in prosil za dovoljenje, da bi vstopil. S solzami v očeh je vzkliknil: »Pošljite me, kamor hočete, jaz ne vzdržim več.« Tako je don Bosko premagal njegovo kljubovanje, si klerika pridobil in mu omogočil, da je naredil veliko dobrega v misijonih.

V soboto 15. oktobra je bila v semeniški kapeli slovesna zadušnica za pokojne člane nekega cerkvenega združenja. Navzoč je bil tudi škof. Izvedli so pogrebno mašo, ki jo je uglasbil don Cagliero. Pred molitvami ob grobnici je imel don Bosko presunljiv nagovor.

Po kosilu je monsinjor popeljal don Boska in fante v svojo letno hišo v Strevi in vse presenetil s svojo očetovsko dobroto. Bil je vedno med njimi in jim postregel z odlično malico.

V nedeljo 16. oktobra so v stolnici obhajali slovesen praznik čistosti Marije Device. Fantje so sodelovali s slovesnim petjem.

Tiste vesele tri dni v Acquijsi so fantje obiskali veličastno stolnico s peterimi ladjami, še več drugih cerkva, prastare vroče žveplene vrelce v bližini mesta, ogledali so si razvaline rimskega akvedukta, toplice z blatnimi kopelmi in stari grad markizov Monferrato. Don Bosko pa je imel druge opravke: sprejel je celo vrsto gojencev za oratorij in za oba zavoda, obenem pa širil Katoliško branje. Vsako jutro, ko je prihajal v zakristijo, ga niso čakali za spoved samo njegovi gojenci, temveč tudi semenišniki. Marsikdo je lahko ugotovil, kako don Bosko bere v duši. Čez dan je potem sprejemal tiste, ki so želeli z njim govoriti o poklicu.

Končno je don Bosko v nedeljo zvečer, ko se je že poslovil od dobrega škofa, naznanil fantom, da se bodo naslednjega dne vrnili v Turin. Potem ko je na kratko opisal postaje izleta in omenil dobroto gostiteljev, je sklenil z besedami: »Vse mine, vendar ne bo minila naša hvaležnost, ker bomo vedno molili pri Bogu za blagoslov tistih, ki so nam storili toliko dobrega.«

V ponedeljek 17. oktobra po maši je godba na dvorišču semenišča pozdravljala klerike v Acquiji in ob zvokih koračnic so dečki oratorija odšli na postajo. Tukaj so v krogu izvedli še nekaj skladb za poslušalce, ki se jih je zbralo veliko število. Nato so zasedli svoje prostore v železniških vagonih in med vzklikanjem Živela Acqui in vihtenjem pokrival zapustili veselo družčino. V Alessandrii so njihova dva vagona priklopili na vlak iz Genove. Postajenačelnik je pristopil k oknu in pozdravil don Boska. Nato so odrinili naprej. V Astiju je don Bosko izstopil, ker so ga pričakovali njegovi dobrotniki. Tu se je zadržal nekaj dni. Izletniki so se popoldne vrnili v Turin.

To je bil zadnji jesenski, najslovesnejši, najdaljši izlet tistega desetletja. Toda koristi, ki jih je prinesel, so bile neizmerne, ker je Bog deloval po don Bosku. Koliko dečkov je sprejel v oratorij, ki so sedaj goreči duhovniki, koliko grešnikov je spet povedel na pravo pot, v koliko družin je prinesel mir ali jih napolnil z vdanostjo v Božjo voljo sredi viharjev življenja, koliko je bilo takih, ki so bili prej nasprotniki duhovnikov, ko pa so videli njega, so začeli spoštovati Božje služabnike. V koliko ljudeh je po njegovi besedi Bog spet zavzel svoje mesto!

Toda sedaj se je don Bosko moral odpovedati temu izrednemu poslanstvu. Novi posli mu niso več dovoljevali, da bi za toliko časa in na tak način bil zunaj oratorija. Zato se je odločil, da bo vsako leto za praznik Rožnovenske Matere Božje poslal v Becche pevce in godbo in se tudi sam udeležil slavja, vendar ne bi nadaljevali poti naprej.

Don Bosko se je vrnil iz Astija v oratorij, kjer ga je čakalo dragoceno pismo.

PAPEŽ PIJ IX.

Dragemu sinu - pozdrav in apostolski blagoslov.

Iz tvojega vdanega pisma z dne 25. avgusta, ki smo ga pravkar prejeli, smo zvedeli, da te je zelo razveselil odlok, ki ga je po našem ukazu izdala Kongregacija škofov in redovnikov o Družbi sv. Frančiška Saleškega, ustanovljeni, da vzgaja mladino v božjem strahu in pobožnosti. Iz istega pisma smo tudi zvedeli, da si se z vnebo lotil dela, da bi opravil vse, kar ti jih je naročila storiti imenovana Kongregacija.

S pravim zadovoljstvom smo zvedeli, da vam Družba z Božjo pomočjo raste iz dneva v dan, da k njej prihaja veliko mladine iz vseh slojev in okolij in da naš ljubljeni sin Emilijan Manacorda stori vse, da bi ji koristil.

Če je bilo vedno potrebno, da smo se trudili iz namer hudobnih 1judi iztrgati toliko nevarnostim izpostavljene mladine, je to potrebno posebno še danes, ko je naval še večji. Mladino je treba poučiti o zapovedih naše svete vere, jo voditi k pobožnosti, poštenju in k vsem vrstam čednosti. Zato te spodbujamo, da z Božjo pomočjo nadaljuješ tako zveličavno delo in osrediniš nanj vse svoje sposobnosti, zavzetost in žrtve. Še naprej moli za zmago svete Božje Cerkve in za spreobrnjenje tistih, ki so zašli na krivo pot.

Končno kot dokaz naše očetovske naklonjenosti iz vsega srca podeljujemo apostolski blagoslov tebi, dragi sin, in vsem dečkom, ki pripadajo zgoraj imenovani Družbi sv. Frančiška Saleškega.

Dano v Rimu pri sv. Petru, 13. oktobra 1864, v devetnajstem letu našega vladanja.

PAPEŽ PIJ IX. dragemu sinu duhovniku Janezu Bosku v Turinu

Prav tako je don Bosko iz Rima dobil še druga pisma, zlasti od don Emilijana Manacorde, ki je zanj opravil več naročil. Prvo je bilo o nabirki darov za gradnjo cerkve v Valdoccu, za kar mu je dobri Manacorda svetoval loterijo, drugo dovolilne listine za svete redove in tretje oprostitev molitve brevirja. Papež ga je besedno oprostil molitve brevirja s pogojem, da zmoli kak del celotnega oficija. Toda don Bosko je želel imeti v roki pisno potrdilo, da bi ga lahko ob vsaki priložnosti pokazal. Don Manacorda mu je ob raznih priložnostih sporočal zaželene novice.

Dne 18. oktobra je don Manacorda izrazil željo, da bi rad natančno poznal njegovo stališče do loterije, in ga zato vprašal: »Je torej prav, da v Rimu zbiramo darove za gradnjo cerkve v Valdoccu? Ali naj pripravimo loterijo, ko bomo imeli zadosti dobitkov? Potem ko je sveti oče dal svoj prispevek, se zdi, da je to prava pat. Vaša uglednost naj premisli in nam sporoči. Kako srečen bi bil, če bi vedel, katerega dne bodo vaši fantje darovali zame sveto obhajilo. To bi bil zelo slovesen dan. Upam, da ste zadovoljni s člankom, ki sem ga priobčil v Armonii.«

Dne 27. oktobra je don Manacorda toplo priporočil don Bosku nekaj dečkov in dodal: »Kar se tiče oprostitev molitve brevirja, mi je mons. Pacifici dejal, da je treba navesti posebne razloge in ne samo spovedovanje. Menim, da bi lahko navedli kot vzrok obolele oči. Kaj se vam zdi? Kar se tiče odpustnic za svete redove, je dejal, da je to stvar, ki jo more rešiti samo Kongregacija za škofe in redovnike, ki pa je sedaj zaradi počitnic zaprta. To bomo uredili pozneje.«

Mesec pozneje je isti don Manacorda pisal don Bosku o vprašanih iz prejšnjih pisem.

Predragi don Bosko!

Rim, 29. novembra 1864

Po rokah velečastitega očeta Crescentina vam pošiljam zaželeno zamenjavo za molitev brevirja. Zamišljena je na naslednji način: izberite si spovednika, ki bo spremenil poslano oblast za zamenjavo v kako kratko ustno molitev. Rekli so mi, da je to kurialni način oprostitev v podobnih okoliščinah.

Kar se tiče odpustnic, imejte za zdaj potrpljenje. Rekli so mi, da je to trenutno neprimer-na zahteva, ker je med člani Družbe odstavek, ki pravi, da se podrejamo škofu v kraju, kjer prebivamo. Zatorej darujmo Bogu to pomanjkanje zelenega in se mu zahvalimo za prejeto.

Naj vam povem svoje stališče do loterije. Ne zdi se mi primerno, da bi ob objavi loterije navedli tudi kraj, kjer naj bi potekala, ali v Turinu ali v Rimu. Če bi nabrali veliko dobitkov, bi

jo lahko priredili tudi v Rimu, toda če bi se dobrotelost Rimljanov omejila samo na nekatere, ne bi bilo primerno, da bi omenili tudi predmeta, ki ju je daroval sveti oče, ker bi bilo premalo posnemovalcev. Tako mislim jaz. Vaša uglednost bo verjetno videla boljše.

Dovoljenje za branje prepovedanih knjig sem prejel na absoluten način za duhovnike kot za velike učenjake. Kar se tiče klerikov, pa je takole: sveti oče vam podeljuje oblast, da dovoljuate branje svojim fantom vsakokrat, kadar se vam zdi primerno. Sam oče Modena bo šel prosit svetega očeta, in kakor hitro bo dobil dovoljenje, vam bom sporočil.

EMILIJAN MANACORDA

Don Bosko je prejel z veseljem, tudi za pomiritev svoje vesti, spremembo obveznosti molitve brevirja v druga dobra dela. Vendar ga je skušal moliti celega ali vsaj del, kakor so mu pač dopuščali opravki. Zato ga je imel vedno na pisalni mizi in ga nosil s seboj na potovanjih. Ko so ga potem napadle starostne težave in so ga začele boleti oči, je skušal prebrati vsaj del božjega opravila. Ko proti koncu življenja ni bil več sposoben za opravljanje brevirja, se je vsak dan dal obveščati o dnevnem opravilu in včasih prosil, da so mu prebrali berila. Tako so nam zagotovili don Cagliero, don Rua in don Berto.

Kakor hitro se je don Bosko vrnil v Turin, se je hotel zahvaliti vsem, ki so v času izleta izkazali usluge njegovim gojencem. Vsem je pisal pisma in jim daroval svoje spise. Seveda je bilo veliko odgovorov, vendar se nam je ohranil samo eden,⁵⁷ in sicer dopis gospoda Canaleja iz Genove, stalnega dobrotnika roko-delčkov don Montebruna, člana Družbe sinov Brezmadežne don Frassinettija, vpisanega v konference sv. Vincencija Pavelskega in drugih dobrotelnih ustanov, velikega don Boskovega prijatelja. On je bil v času, ko se je don Bosko s svojimi fanti mudil v Genovi, njihov vodja in mentor.

⁵⁷ Moj velespoštovani gospod don Bosko! Dovolite mi, da se vam iz srca zahvalim za darilo, ki ste mi ga poslali. Imel ga bom za dragocen spomin na vašo osebo. Nikdar si v svoji majhnosti ne bi mislil, da bi bil koristen za kaj takega. Na razpolago sem v vsem, česar sem zmožen, samo to si želim od vaše dobrote. Z veseljem sem objel dva vaša predraga sinova, ki sta mi pripovedovala o vašem izletu po Monferratskem. Bil sem vsega nadvse vesel in bilo mi je samo žal, da nisem mogel tudi sam biti pri tem dogodku.

Iz vsega srca si želim priti v Turin in ponovno videti drage fante, da bi se ob njihovem zgledu navdušil za čednost in za delo, ko čas tako hitro teče in se bliža večnost, ki ne bo imela konca. Ne pozabite name in bodite velikodušni do mene v svojih molitvah, ki jih tako zelo potrebujem. Ko vas spoštljivo pozdravljam, vas prosim, da bi izročili moje pozdrave vsem znancem. Poljubljam vam roko in se izrekam vaše uglednosti ponižnega in vdanega sina v J. K. Jožef Canale, sin pokojnega Jerneja. Genova, 21. oktobra 1864

76.

POGLAVJE

Število fantov v oratoriju – Božja previdnost nikdar ne odpove – Don Boskova merila pri sprejemu fantov – Kleriška preobleka – Izpiti klerikov – Don Bosko priporoči nekega klerika rektorju semenišča za brezplačno mesto – Oratorijski učitelji – Katoliško branje – Odprtje salezijanske knjigarne – Dodatni zvezek Katoliškega branja – Letna naročnina se začneja z mesecem januarjem – Galantuomo

V ŠOLSKEM LETU 1864/65 JE BILO 350 DIJAKOV. Tako razberemo iz poročila, ki ga je don Bosko poslal kraljevemu šolskemu nadzorniku. Vseh gojencev pa je bilo več kot 700.

Dečki so prihajali iz vseh koncev Italije, celo s Sicilije. Eni so želeli študirati, drugi pa se izučiti kake obrti. Napolnili so vse koticke oratorija, kazali najboljšo voljo in imeli najplemenitejše cilje. Predstojniki, duhovniki in kleriki, so prepričevali don Boska, da si nalaga preveč skrbi in naporov. Toda on je pripomnil, da je na dvorišču v oratoriju velika črpalka, iz katere pritekajo zlatniki, zato ne bo zaradi pomanjkanja denarja nikdar nehal sprejemati revne dečke.

Ta rek je potrjeval z dejstvi. Dne 18. oktobra proti deveti uri, po večernih molitvah so ga mnogi kleriki, zbrani okrog njega, prosili, da bi jim pripovedoval kaj prijetnega. Povedal je, kako je preteklo zimo doživel pomoč Previdnosti. Bilo je nekega dne, tako je dejal, ko je bila njegova mošnja popolnoma prazna. Prav takrat pa je prišel k njemu pek in ga prosil, da bi mu plačal kruh, ki ga je dostavil oratoriju. Za trenutek je ostal popolnoma zmeden in nato odgovoril: 'Pridite jutri in boste dobili denar.' Ta odgovor mi je ušel, ne da bi jasno premislil, kaj sem povedal. Toda takoj se me je polastilo popolno zaupanje v Božjo previdnost. Prišel je naslednji dan pa nisem imel solda v žepu. Šel sem v cerkev in razmišljal o dolgu. Pristo-

pil sem k oltarju, da bi daroval sveto mašo. Tedaj je prišel v zakristijo fant čedne postave in hotel z menoj govoriti. Ko je zagledal enega izmed duhovnikov, mu je izročil zavoj, ki naj bi ga dal meni, in odšel. Po končani maši so mi izročili zapečateno pismo. Odprem ga in dobim v njem tri bankovce po tisoč lir, vsota, ki smo jo bili dolžni peku. Vedite, da jaz nisem nikomur povedal svoje stiske in da tudi fanta, ki je prinesel pismo, nisem poznal. Glejte, kako velika je Božja previdnost!

Toda z zakladi Božje previdnosti je don Bosko upravljal kot zvest služabnik, delil jih je s previdno zadržanostjo, tako da je bilo zadoščeno resnični potrebi, obenem pa se niso čutili užaljeni tisti, ki so ga nadlegovali zaradi stiske, ki bi se mogla komu zdeti neprimerna. Prošenj za sprejem fantov v oratorij je bilo gotovo desetkrat več, kot je bilo v zavetišču prostih mest. Vendar ni pustil nobene neodgovorjene in s tem pokazal veliko spoštovanje do prosilcev, visoko ceno priporočila, njegovo najboljšo pripravljenost, da bi vsem ustregel, kakor hitro bi mu bilo mogoče.

Z isto spoštljivo vljudnostjo je odgovarjal tistim, ki niso upoštevali pogojev, ki jih je pravilnik predpisoval za sprejem kakega fanta. Dobro je namreč vedel, kako je nekaterim gospodom prav vseeno, ali je njihov priporočenelec sprejet, in da dostikrat podprejo kako prošnjo zato, da bi se otresli neprijetnega prosilca; drugim pa je šlo predvsem za to, da bi pokazali, kako velik vpliv imajo in kako upoštevajo njihovo ime. Don Bosko je s pametnimi razlogi skušal prepričati priporočence, da so počakali in zaupali v Božjo previdnost. Če pa je predvideval, da bi se mogel tisti, ki se je obrnil nanj, zaradi odklonitve užaliti, je zaradi koristnosti svojih gojencev znal narediti velike izjeme.

Ob takih priložnostih je potem prosil priporočitelja za kako uslugo, ki jo je lahko naredil. Med drugimi je bilo tudi priporočilo poslanca Amilcareja Marazia, zaradi katerega je sprejel fanta Ghoja, kajti Marazio je don Bosku obljubil, da bo pravno ministrstvo naklonilo posebno podporo za zgradbo cerkve Marije Pomočnice.

Toda če je bila potreba kakega dečka zares velika, je don Bosko odprl vrata oratorija in je to na nadvse ljubezniv način sporočil tistemu, ki je fanta priporočil, z željo da bi si pridobil enega prijatelja več.⁵⁸

⁵⁸ Veleugledni gospod! Prejel sem vaše ljubeznivo pismo, v katerem mi vaša uglednost blagovoli priporočiti ubogega dečka Jakoba Cenua, sina Roberta.

Z velikim veseljem vam sporočam, da glede na okoliščine, ki spremljajo ta primer, in zlasti še zaradi osebe, ki ga priporoča, sprejemam fanta, da je le zdrav in dober. Sporočite to pristojnim osebam in ga pripeljite v oratorij. Tu ga bomo glede na sposobnosti dodelili dijakom ali rokodelcem.

Zelo sem vesel tega prvega stika z vašo uglednostjo. Iz vsega srca priporočam vaši naklonjenosti dečke te hiše (kakih osemsto) in vam ponujam svoje usluge vedno, če bo le mogoče. Imam za veliko čast, da se lahko imenujem vaše uglednosti vdanega služabnika duh. Janez Bosko. Turin, 19. oktobra 1864

Toda don Boska so najbolj zaposlovali njegovi kleriki. Kakor hitro se je tistega večera vrnil domov, se je odpravil v cerkev, kjer je bila zbrana vsa skupnost, in po večernih molitvah blagoslovil in preoblekel nekaj fantov v klerike, med njimi tudi Frančiška Bodrata. Ta je uredil svoje domače zadeve, kot vdovec izročil svoja dva sinova don Bosku in postal salezijanec.

Da je Božji služabnik poznal vse fante, ki so bili poklicani v cerkveno službo, potrjujejo tisti, ki so že bili opora njegovega oratorija. Te dni so se pridno pripravljali na izpite, ki so jih morali delati v semenišču. Njihova zagnanost je imela odlično potrdilo. Dne 3. novembra so vsi razen treh, ki so dobili benedobro, prejeli egregie, optime ali fere optime. Šestnajst jih je bilo v teologiji in šest v filozofiji. Zdi se, da se je njihovo število glede na prejšnje leto zmanjšalo, toda pomisliti je treba, da so iz njihovih vrst morali dobiti osebe za Lanzo in Mirabello in da jih je bilo nekaj bolnih.

Preostalih pet je vstopilo v semenišče in teh don Bosko ni pozabil. Zato je rektorju semenišča Vogliottiju takole pisal:

Veleugledni in velečastiti gospod!

Klerik Frančišek Sargiotto se po meni obrača na vašo znano dobrotljivost in prosi, da bi mu v semenišču dodelili mesečnine prosto mesto. Poznam ga kot fanta dobre volje in odličnega obnašanja. Zato ga priporočam. Njegov oče ni mogel in ne more nič plačati.

Jaz se omejujem na priporočilo. Vi boste potem storili, kakor boste v svoji presoji imeli kot najboljše za Božjo slavo.

Dovolite mi, da vam želim vse najboljše iz nebes in se v hvaležnosti izrekam vaše uglednosti vdanega služabnika duh. JANEZ BOSKO

Turin, 22. oktobra 1864

Istočasno je poskrbel za ureditev pouka in določil učitelje, ki jih je tako le razporedil: don Celestin Durando razrednik petega razreda gimnazije, don Janez Francesia razrednik četrtega razreda. Izprašani profesorji: klerik Peter Barberis za tretji razred, don Viktor Alasonatti za drugi razred in klerik Janez Tamagnone za prvi razred. Aritmetiko poučuje don Angel Savio, učitelj višjih razredov osnovne šole. Spis teh imen je don Bosko poslal kraljevemu šolskemu nadzorniku, ki ga je za to prosil 26. novembra s pismom pod št. 3.57. Šolska oblast ni dala nikakršnih pripomb.

Don Bosko je v tistih dneh končeval še druge posle, med drugim Katoliško branje, ki ga je zvečine on sam pisal.

Za mesec december so natisnili *Dvoje skritih radosti* ali pogosto in vsakdanje sveto obhajilo in popolna čistost. Napisal prior pri S. Sabini v Genovi Jožef Frassinetti. Zadnje strani je zavzemalo pastoralno pismo škofa iz Mondovija, ki

je svaril svoje škofljane pred zmotami in pohujšanjem, ki jih je v njegovi škofiji dajal don Ambrogio.

Iz priloženega oglasa je mogoče razbrati, da je don Bosko to leto odprl knjigarno. V njej je bilo mogoče dobiti: latinska dela profesorja Vallaurija v založbi tiskarne oratorija; teološka dela najvišjega slovesa; vse zvezke Katoliškega branja od leta 1853; knjige, ki jih je napisal don Bosko, in še druge knjige z različno vsebino; sakralne in profane fotografije največjih italijanskih in inozemskih slikarjev; profane in sakralne skladbe don Janeza Cagliera. Ta knjigarna, ki se je razvila v podjetje velikih razsežnosti, je dajala novo področje zaposlitve določene števila fantov in je bila začetek trgovske šole.

Zvezek za mesec december je naznanjal pomembno novost:

POMEMBNE NOVOSTI

Da bi ustregli ponovnim zahtevam velezaslužnih dopisnikov in naročnikov Katoliškega branja, je vodstvo odločilo, da se bo začelo vsakoletno izdajanje meseca januarja. Zato se odloča:

1. *S pričujočim zvezkom se končuje XII. letnik te publikacije in s prihodnjim januarjem se bo začel XIII. letnik.*
2. *Naročniki bodo dobili v nadomestilo dodatni zvezek, tako da bo vsak imel dvanajst zvezkov s 108 stranmi, kakor je bilo rečeno.*
3. *Vse drugo se bo nadaljevalo po dosedanjem programu.*

Nadomestni zvezek je nosil naslov *Kletvica: stvar, ki jo prinašamo domov iz gostilne*; delo opata Izidorja Mulloisa, apostolskega misijonarja in prvega kaplana Napoleona III. V dodatku je osem prijetnih pripovedi, ki obravnavajo odlike katoliške vere in njenega moralnega nauka.

Ko so končali tiskanje teh knjižic, so tiskarji začeli staviti *Galantuomo in njegove dogodivščine. Narodni almanah za leto 1865. Vezilo v dar italijanskim katoličanom*. V tem zvezku so prijetnim in spodbudnim člankom dodane pesmi in pomembni odstavki, od katerih navajamo nekaj naslovov: Duhovništvo in vzgoja mladine; Večna luč pred Najsvetejšim; Molite za misijonarje; Lahek način, da smo vedno zadovoljni z vsem in z vsemi in smo vedno veseli; Kdo je don Ambrogio?; Dvogovor med brivcem in teologom.

Za vsak mesec koledarskega leta je podana stran, kjer v smislu krščanske ljubezni vnaprej opozarjajo vernike na zmote in obrekovanje Cerkve od protestantov, nevernikov in nevednežev.

Končno je Galantuomo podal še nekaj navodil za gojenje vrtov in sadovnjakov, medtem ko je na začetku tudi to leto na šaljiv način načel vprašanje o

lastništvu Katoliškega branja, ki ga je obravnaval že na drugem mestu, oziroma o nekaterih opozorilih, ki jih je prejel od državne oblasti.

PREDGOVOR,

V KATEREM JE GOVOR O KORENJU, KROMPIRJU, ZELJU

IN V KATEREM GALANTUOMO SVOJIM BRALCEM ZAUPA MARSIKAJ ZANIMIVEGA

»Kdorkoli se zavzema za pomoč svojim bližnjim, ne bo deležen nikakršne hvaležnosti, le polno nevšečnosti,« je dejal neki širokoustnež naših dni in je povedal veliko, velikansko, največjo resnico. Vi, dragi bralci, si mislite, da Galantuomo kot bitje, ki ne stori nikomur nič hudega, ne govori slabo o nikomer in hoče, da, celo skuša storiti vsem samo dobro, uživa najlepše življenje in se ga vsi veselijo. Toda, dragi bralci, prosim vas, zelo zelo se motite. Da se boste o tem prepričali, vam bom povedal, v kakšni nevarnosti se je znašlo vezilo, ki ga je Galantuomo pripravljajl preteklega decembra. Bilo je proti koncu meseca in Galantuomo je čepel pri ognju z velikanskimi očali na nosu in listal po zborniku iz leta tisoč dva in pol, ko je slišal nepotrpežljivo trkanje, kot da se komu strašno mudi in nima časa čakati. Galantuomo je hitro odložil svoj zbornik na mizo in šel odpirat vrata. Bil je stari znanec, ki je prihajal iz mesta in slišal veliko govoric o Galantuomu in njegovem letopisu. Vedite, da je bil to zares dober človek, nadvse miroljuben in mu mirno sožitje pomeni vse. To, kar je moj prijatelj slišal, je bilo nadvse različno: eni so hvalili, drugi so se obregovali, tretji so oporekali, četrti pa so želeli, da bi Galantuomo čim prej mirno zaspal v Gospodu. Strašno! Zlasti še zato, ker smo lansko leto priporočili, da ga ne bi nihče strašil, ker je Galantuomo zelo bojazljiv in bi lahko od strahu umrl. Potem ko je dobri starec povedal vse, kar je slišal o letopisu, je modro dodal: »Naj pustim ob strani vse poklone in ti povem resnico: pojdi raje sadit zelje in plet korenje kot pisat letopise. Veliko več bi zaslužil in živel bi bolj v miru.« To je bil, veste, strašen in brezobziren način jasnega izražanja. Te besede z nekaterimi drugimi pripombami so do globine pretresle dušo našega Galantuoma in po globokem vzdihljaju, ki se je razlegal po vsej hiši od podstrešja do kleti, je bila odločena, in to je zares nekaj strašnega, neodločljiva smrt našega letopisa. Kot posledica vsega tega in zlasti še zato, da bi do pičice izpolnil nasvet svojega prijatelja, je Galantuomo storil vse potrebno, da bi kupil krpico zemlje, kjer bi odslej naprej gojil korenje, krompir in zelje. Zbogom torej, letopisi, almanahi in vezila. Če kaka srečna okoliščina ne bi preprečila tega načrta, bi vse veselje letos zastonj čakalo prihod Galantuoma kot letopisa. Kvečjemu bi mogli dobiti od njega kak krompir ali kak osat, toda da bi od Galantuoma zvedeli novice o dneh meseca, praznikih, o vzhodu in zahodu sonca itn. itn., več pa ne, več pa ne. Predstavite si zmešnjavo! Veliko bi jih iz pozabe namesto v nedeljo praznovalo in počivalo v ponedeljek, drugi bi se iz nevednosti vzdržali mesa v četrtek, v petek pa prav pogumno jedli klobase. Namesto da bi se postili od pepelnice do velike noči, bi se zatajevali v pustnem času (sicer pa je postov več vrst) in tako naprej. Res je, da so se take stvari dogajale tudi v prejšnjih časih, toda vzrok za to je bil prav ta, da niso imeli pri

roki Galantuomovega letopisa in zato niso vedeli, kako naj bi živeli ali poznali dni in čas, v katerem so živeli. Verjemite mi, da je še kako pomembno, da vemo za dan, v katerem živimo. To pa brez letopisa ne bi bilo mogoče.

Svet bi se zatorej znašel v nevarnosti in bi šel po zlu, če bi Galantuomo vztrajal pri svojem in ne bi hotel več izdajati letopisa. Kakšna polomijada bi bila to! Bog nam pomagaj! Toda k preprečitvi take nesreče je pomagal isti starček, ki je Galantuoma prepričal, da ne bi več izhajal. Ko je slišal o žalostnem koncu letopisa, je takoj odločil, da bo lippis et tonsoribus (zelo jasno) razglasil velikansko nesrečo, ki grozi svetu. To je zadostovalo, da je povodenj pisem preplavila Galantuomovo hišo. Bila so rožnata, zelena, rumena in vseh drugih barv pisma, v katerih so Galantuoma za božjo voljo prosili, da naj še naprej izdaja velezaslužni letopis. Pisma so bila tako polna zanosnih izrazov, da so Galantuoma premagala. Odpovedal se je svojemu kosu zemljišča, žrtvoval zadoščenje, ki bi ga imel od pridelovanja korenja, se odpovedal miru zasebnega življenja in se odločil, da bo še naprej živel za javnost in za splošno korist človeške družbe. Toda javnosti postavi svoje pogoje, da s tem bralcem pokaže, kako zelo pomemben je tak letopis. Prvič: ker je letopis zato tukaj, da nam pomaga razlikovati praznične dni od delavnih, naj si vsi krepko prizadevajo, da bodo praznične dni posvečevali z dejanji bogočastja, delovne dni pa z izpolnjevanjem svojih stanovskih dolžnosti. Drugič: ker letopis točno določa dneve, ko se je treba vzdržati mesa, naj to vsi vzamejo zares in ob petkih in podobnih dneh ne jedo mesa. Tretjič: kjer letopis nakazuje velikonočni čas, naj se vsi spomnijo, da bodo opravili velikonočno dolžnost in prejeli svete zakramente. Brez teh zakramentov človek ne more ljubiti Boga in bližnjega, kakor je to zapovedano vsakemu katoliškemu kristjanu. Četrtrič: naj izpolnijo vse stvari, ki jim jih bo priporočil za njihovo večjo korist. Vse to Galantuomo priporoča resno, kajti četudi je on najbolj prostodušen človek tega sveta, pa v zadevah vere ne dopušča nikakršnih šal, ker dobro ve, da se z Bogom ni šaliti in da je norčevanje, smešenje in zasramovanje v verskih stvareh najgrša in najbolj neumna stvar, ki jo pameten človek more storiti.

Potem ko sem to razložil, bi se rad z vami pogovoril še o neki stvari, ki se mi je pripetila preteklo leto. To, kar bom povedal, je nadse zaupno in ne bi rad, da bi se razvedelo med drugimi ljudmi. Vi, dragi bralci, se gotovo spominjate, da je Galantuomo zaradi častivrednega spomina na svojega starega očeta in zaradi spoštovanja dobrih navad nosil na tilniku stvar, ki ji vsi pravimo repek. Toda že pred letom dni si ga je dal odstraniti. Kaj pač hočete! Prihajali so ljudje in pravili, da taka stvar ni več v soglasju z novimi časi, da je proti modernim idejam, znamenje nazadnjaštva, mračnjaštva in ne vem še česa. Oh, ti ubogi Galantuomo! Odprl je na veliko svoji očesi, da se je videlo, kot da bi bili dve polni luni, in nos se mu je zavihal za cele pol ure. Revček! Ničesar ni razumel. Nosil je repek, kajti s to stvarjo na tilniku je v vaseh in mestih pritegoval nase otroke, ki so šli trumoma za njim. Ko se jih je nabralo dobršno število, se je ustavil, se obrnil k njim, jim dal kako darilce ter jim povedal dobro besedo, kot na primer, da naj bodo v uteho svojim staršem, tako da se bodo lepo vedli, da bi se med seboj radi imeli kakor bratje in sestre, da bi si med seboj pomagali, da bi skušali radi imeti Boga iz vsega svojega srca, jim pripovedoval kako

spodbudno dogodivščino in jih zadovoljne poslal domov. Nikdar si ni mislil, da bi nekaj bolj dolgih las moglo biti znamenje politične pripadnosti. »Politika?« je ponavljal sam zase, »kaj naj bi bila ta politika? Če bi mi kot otroku o tem govorili, bi menil, da je politika znanost o kuhanju polente. Toda jaz se s politiko nisem nikdar ukvarjal. Jaz se na politiko toliko razumem kot zajec na boben, in prepričan sem, da moj repek o tem več ve kot jaz. In prav zato hoče povsod vtikati svoj nos, tudi v reči, ki mu nič niso mar. Jutri ga bom poslal v krtovo deželo.« In držal je besedo; naslednjega dne je bil repek kljub zoperstavljanju stare sestre končno odrezan in telegraf je ta dogodek lahko oznanil vsem štirim stranem sveta. Ne morete si misliti, kakšen vtis je ta dogodek naredil na ljudi vseh slojev, zlasti še lasestrižnike. Galantuomo jih je moral slišati še in še. Nekega dne je šel po vasi in srečal starega prijatelja. Ko ga je videl brez njegovega zvestega spremljevalca, mu je dejal: »Si se tudi vpisal med framasoni?« Ob tem naslovu framasona se je Galantuomo spet začudil: »Ta je pa res dobra! Framasoni, formaggioni (sirarji) in ne vem kaj še vse! Kaj bi res moral repek nositi do svoje smrti? Pa pravijo, da je svoboda za vse. Prava svoboda, če nosim repek, ni prav, če ga ne nosim, je še slabše. Naj se gredo vsi skupaj solit.« In ker se je takrat že odločil, da bo šel sadit krompir in se umaknil iz javnega življenja, je to bil še dodaten razlog, da je uresničil svojo odločitev.

Dobro za vas, dragi prijatelji, da sem sredi takega dogajanja prišel v njegovo hišo in mu pokazal, kako smešno je, če se da zaslužniti govoricam takšnih nepridipravov. In ker se on ne zanima za politiko, ki mu je deseta briga, naj mirno živi in pusti žabe regljati ter vrabce čivkati. »Kakšna politika, kakšna politika vendar!« je ponavljal. »Čemu za božjo voljo naj bi se jaz zanimal za politiko. Jaz verujem v Božjo previdnost. Naj se zgodi kar koli že, Bog bo znal obrniti vse na dobro in bo vodil človeštvo k svojemu cilju.« Tako je govoril še kake pol ure in metal jezne poglede na svoj odsekani repek, ki ga je njegova stara sestra v znamenje spoštovanja zavila v zlat papir in ga položila v sobi na omaro. »Ti, presneti repek, si vzrok vse te zmešnjave,« je momljala med zobmi. Bodi vesel, da si tako visoko tam zgoraj, sicer bi ti že pokazala.« Še naprej sem prigovarjal in ga končno prepričal, da je zaradi mojih besed in spodbujen od toliko pisem za to leto izdal že običajen letopis.

In vi, dragi bralci, veselo ga sprejmite in zlasti ga berite. Dajte ga brat še drugim, kajti s tem boste pokazali, da Galantuomo s svojim izhajanjem in podajanjem svojega vezila opravlja veliko dobro delo.

77.

POGLAVJE

Novi kronist – Don Boskov nagovor: vsak klerik naj dela, kakor če bi bil ravnatelj; bodimo ponižni, da si pridobimo Božjo pomoč; kako naj se vedemo v skušnjavah – Nasvet gojencem, da bi starše prosili za odpuščanje za napake, ki so jih naredili med počitnicami doma – Gospodovi darovi njemu zvestim – Sanje desetih hribov – Predvidevanje enega izmed fantov – Razlaga sanj: don Boskova življenjska doba; razširjenje Družbe po njegovi smrti – Don Bosko gre v Mirabello na praznik sv. Karla Boromejskega; ljubezen njegovih gojencev – Don Bosko da don Bonettiju nekaj nasvetov za njegovo zdravje – Pismo ugledni dobrotnici v Mirabellu. Don Cagleiro v Vignalu. Natis zaželeno knjige. Obisk neki ugledni dobrotnici malega semenišča; praznik sv. Karla; 15. decembra bo v Casaleju

KO JE DON RUFFINO POSTAL RAVNATELJ V LANZU, ni mogel več pisati kronike. Toda zbiratelj teh življenjepisnih spominov častitljivega Božjega služabnika, ki sicer ni vedel za delo, ki sta ga začela don Ruffino in don Bonetti, je imel srečo in navdih, da je nadaljeval njuno delo skoraj dve leti. Zatorej smo vse, kar bomo zapisali, videli s svojimi očmi in slišali z lastnimi ušesi ter zvesto zapisali.

Začnimo z don Boskovim nagovorom.

18. oktober 1864. - Vsak klerik mora v hiši delati, kakor če bi on bil ravnatelj; opozoriti tiste, ki bi se v čem pregrešili, dajati dobre nasvete, v svojih družinskih pogovorih priporočati fantom sveto obhajilo, ki je osnovni nosilec dobrega delovanja hiše.

Spodbujajmo se za izpolnjevanje naših stanovskih dolžnosti, vendar bodimo ponižni. Papež je zapisal: Deo bene adiuvante (z dobro Božjo pomočjo), zato naj se ničesar ne ustrašimo. Če je naše delo Božje delo, bo šlo naprej. Posameznik v hiši ni nič, je samo orodje v Božjih rokah, ki ne pričakuje plačila tukaj na zemlji. Četudi nas mnogi zapuščajo, ni pomembno: Bog je tisti, ki nam pomaga.

Toda skušajmo mu biti zvesti. V skušnjavah uporabljajte sredstvo, ki sem ga jaz v svoji dolgoletni izkušnji kot mogočno orožje proti hudiču: poljubite Marijino svetinjico. Če se znajdete na kraju, kjer ne bi bilo primerno poljubljati svetinjico, potem izrecite vzdihljaj: Jezus, Marija, Jožef, darujem vam svoje srce in svojo dušo. Če skušnjava ne pojenja, ponovno poljubite svetinjico, oziroma ponovite vzdihljaj in skušnjava bo premagana.

Te opomine je naslavljal predvsem na klerike. Fantom je imel navado dajati na začetku vsakega šolskega leta nasvet, ki je prinašal prve tolažilne sadove njihove vzgoje v družinah.

Tako je 19. oktobra spomnil gojence na starše, ki so bili daleč doma, ki jih imajo radi, ki so storili toliko za njihovo vzgojo. Zato naj jih ubogajo, spoštujejo in jih imajo radi, ker tako zapoveduje Božja zapoved. Zato je vsem priporočil, da bi pisali domov pismo, v katerem bi izrazili svojo ljubezen, in jih prosili za odpuščanje za prestopke in razžalitve, ki so jim jih storili.

Po teh dveh prelepih nagovorih jim je pripovedoval naslednje sanje:

V knjigi preroka Danijela 1,17 beremo o štirih plemenitih dečkih, ki jih je Nebukadnezar dal kot sužnje priversti iz Jeruzalema v Babilonijo. Dečki so ostali zvesti Gospodovim zapovedim, ker jim je Bog dal znanje in vednost na vseh področjih modrosti, Danijelu pa razumevanje vseh videnj in sanj. Danijel je prejel od Boga razsvetljenje, da je razlikoval sanje, ki so prihajale od njega, od tistih, ki so bile sad naključja, in spoznanje, da je vedel, kaj sanje pomenijo. To je bila tudi milost, ki jo je Bog iz istega razloga ali vsaj deloma iz istega razloga podelil don Bosku v sanjah, ki smo jih že opisali. To menimo tudi o sanjah, ki jih je imel 22. oktobra in ki jih bomo sedaj predstavili.

Don Bosko je prejšnjo noč sanjal. Istočasno je neki fant C... E... iz Casale Monferrata imel iste sanje: zdelo se mu je, da je bil z don Boskom in z njim govoril. Ko je vstal, je bil tako zelo pretresen, da je povedal sanje svojemu profesorju, ki mu je priporočil, naj jih pove don Bosku. Fant je takoj šel in naletel na don Boska na stopnicah.

Don Bosku se je zdelo, da je v velikanski dolini, polni tisoč in tisoč dečkov. Sploh si ni mogel misliti, da jih je toliko na svetu. Med vsemi temi je točno razločeval tiste, ki so bili nekoč in ki so še sedaj v oratoriju. Drugi so verjetno bili tisti, ki bodo še nekoč prišli. Med fanti je videl tudi duhovnike in klerike naše hiše.

Dolino je na eni strani omejeval strm breg. Medtem ko je don Bosko pre-mišljeval, kaj naj stori s toliko fanti, mu je neki glas dejal: »Ali vidiš tisti breg? Prav. Ti in tvoji fantje se morate povzpeti na vrh.«

Tedaj je don Bosko vsem tistim množicam fantov dal ukaz, naj se začnejo pomikati proti nakazanemu cilju. Fantje so se zganili in se z velikim naporom

začeli vzpenjati po bregu. Duhovniki naše hiše so se tudi vzpenjali in potiskali pred seboj fante, dvigali tiste, ki so padali, in nosili na ramah tiste, ki utrujeni nismo mogli več hoditi. Don Rua je z zavihanimi rokavi svojega talarja delal več kot vsi drugi. Prijemal je dva po dva fanta in jih dobesedno metal navzgor po bregu. Ko so se obdržali na nogah, so hodili veselo sem in tja. Don Cagliero in don Francesca sta jih opogumljala z vzkliki »Pogum, naprej, naprej, pogum!«

V eni uri so tiste trume fantov prišle na vrh. Tudi don Bosko je prišel in dejal: »In kaj bomo storili sedaj?« In glas je dodal: »Ti bi moral prehoditi vseh deset hribov, ki jih vidiš pred seboj, enega za drugim.« »Toda kako bodo vztrajali na tako dolgi poti ti moji dečki, ki so tako majhni in nežni?« »Kdor ne bo mogel sam hoditi, ga bodo nesli.« To je bil odgovor.

In že se je na koncu hriba pojavil veličasten voz. Bil je nepopisno lep. Toda nekaj vendarle moramo povedati. Imel je obliko trikotnika in se je premikal na treh kolesih, ki so vozila v vse strani. Iz treh kotov so se širile deske, ki so se družile zgoraj nad vozom in delale prijetno senčnico. Na vrhu se je vil prapor, na katerem je bilo z velikimi črkami napisano: Nedolžnost. Okoli voza pa je plapolal velikanski trak, na katerem je bilo zapisano: S pomočjo najvišjega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha.

Voz, ki se je ves bleščal od zlata in dragih kamnov, se je ustavil sredi fantov. Na ukaz se je 5. dečkov povzpelo nanj. Med toliko množico je bilo samo petsto nedolžnih.

Ko so dečke naložili na voz, je don Bosko razmišljal, po kateri poti naj bi krenili. Kar je pred seboj zagledal široko in ugodno pot, vendar pa vso posejano s trnjem. Tedaj se je nenadoma pojavilo šest fantov, ki so umrli v oratoriju. Bili so oblečeni v belo in so nosili drug veličasten prapor z napisom: Pokora. Ti fantje so se postavili na čelo vseh tistih, ki bi morali iti peš. Dano je bilo znamenje za odhod. Veliko duhovnikov se je povzpelo na oje voza, ki se je začel premikati. Šest v belo oblečenih fantov mu je sledilo. Tedaj so dečki, ki so bili na vozu, s prelepimi glasovi zapeli Hvalite, dečki, Gospoda.

Don Bosko je bil ves prevzet od te čudovite glasbe, Tedaj se je spomnil in se ozrl, da bi videl, ali mu vsi sledijo. Toda kako žalosten prizor! Veliko jih je ostalo v dolini, veliko se jih je vrnilo nazaj. Don Boska se je polastila silna žalost in sklenil je, da se vrne. Rad bi prepričal tiste fante, da bi šli naprej. On bi jim pomagal na poti. A bilo mu je strogo prepovedano. »Toda ti revčki se bodo izgubili,« je vzkliknil. Odgovor se je glasil: »To je njihova krivda; bili so povabljeni kot drugi, pa niso hoteli priti. Tudi oni so videli cesto, pa niso šli po njej. To naj bo zadosti.« Don Bosko je skušal ugovarjati, prositi in rotiti. Toda vse zaman. »Pokorščina velja tudi zate,« mu je bilo rečeno. In je moral iti naprej.

Ni si še opomogel od te bolečine, ko ga je zadela že druga. Veliko fantov, ki so bili na vozu, je počasi drug za drugim padalo na tla. Od 500 jih je komaj 150 ostalo pod zastavo nedolžnosti.

Don Bosku se je zdelo, da mu bo od silne žalosti počilo srce. Upal je, da so vse to bile samo sanje, mučil se je na vse načine, da bi se zbudil, toda na žalost se je moral prepričati, da je bilo vse skupaj strašna resničnost. Ploskal je z rokami in slišal, kako je v sobi odmevalo, vzdihoval je in slišal svoje vzdihovanje; skušal je razbiti vso tisto strašno prikazen, pa mu ni uspelo.

»Oh, dragi moji fantje,« je vzkliknil, ko je pripovedoval ta del svojih sanj. »Prepoznal in videl sem tiste, ki so bili v dolini, ki so se vrnili nazaj in ki so padli z voza. Vse sem vas prepoznal. Toda dobro si zapomnite, jaz bom poskusil vse, da bi vas rešil. Mnoge izmed vas sem povabil, da bi se spovedali, pa se ni ste odzvali. Za božjo voljo, rešite svoje duše!«

Veliko tistih fantov, ki so padli z voza, se je počasi uvrstilo med tiste, ki so korakali za drugim praporom. Toda godba z voza je tako milo in prijetno igrala, da je don Bosko počasi premagal svojo bolečino. Sedem hribov so že prehodili in sedaj so se bližali osmemu. Vstopili so v prekrasno deželo, kjer so se za kratek čas ustavili in si malo odpočili. Hiše so bile tako bogate in lepe: podboji tistih hiš so bili iz zlata, kristala, diamantov ali vsega skupaj obenem. Vsi so bili zavzeti, prevzeti, pogled na vso to lepoto jim je budil neizmerno veselje. Na poljih so rasla drevesa, na katerih si istočasno videl popje, cvetje, zeleno in zrelo sadje, čudovit pogled.

Dečki so se razpršili po deželi sem in tja, eni so si ogledovali eno, drugi drugo, kajti vsi so bili neizmerno radovedni in bi radi uživali tisto sadje.

V tej deželi se je tisti fant iz Casaleja srečal z don Boskom in se z njim dolgo pogovarjal. Don Bosko in fant se točno spominjata vprašanj, ki sta jih postavila, in odgovorov, ki sta jih dobila. Čudovito in edinstveno povezovanje sanj.

Don Boska je tukaj doletelo še neko drugo čudno presenečenje. Njegovi fantje so se kar nenadoma prikazali kot starci, brez zob, zgubanih obrazov, z belimi lasmi, upognjeni, šepajoči, opirajoči se na palice. Don Bosko se je čudil zaradi te spremembe, toda glas mu je dejal: »Se čudiš? Vedeti moraš, da nisi na poti šele nekaj ur, temveč dolga in dolga leta. Le zaradi tiste čudovite glasbe se ti je pot zdela kratka. V dokaz si poglej svoj obraz in boš videl, da imam prav.« In podali so mu ogledalo. Takrat je videl, kako se je postaral, kako je bil obraz poln gub in da je imel malo zob in še ti so bili pokvarjeni.

Skupina se je ponovno odpravila na pot in fantje so od časa do časa prosili, da bi se ustavili, da bi si ogledali nove stvari. Toda don Bosko jim je ponavljal:

»Naprej, naprej, ničesar ne potrebujemo, nismo lačni, nismo žejni, pojdimo torej naprej!«

(V daljavi je za desetim hribom vstajala luč, ki je postajala vedno močnejša. Zdelo se je, da prihaja izza nekih čudovitih vrat.) Tedaj se je spet oglasila glasba, tako lepa, kot je mogoča samo v nebesih. To niso bili zvoki glasbil, temveč človeški glasovi, tako prijetni in blaženi in don Boskova duša se je potopila v tako radost, da se je zbudil in znašel v svoji postelji.

Don Bosko je takole razložil sanje: »Dolina je svet. Breg težave, ki jih je svet poln. Za voz sami veste, kaj pomeni. Skupine fantov, ki so šli peš, so tisti, ki so izgubili nedolžnost, pa so se pokesali svojih padcev.«

Don Bosko je še povedal, da deset hribov predstavlja deset Božjih zapovedi. Izpolnjevanje teh zapovedi vodi v večno življenje.

Nato je povedal, da je pripravljen tistim, ki bi jim to moglo koristiti, v zapupnem pogovoru povedati, kako je z njimi in kaj so delali v sanjah: ali ostali v dolini ali so padli z voza.

Ko je stopil s stola, se mu je približal gojenec Anton Ferraris in mu pripovedoval (mi smo bili navzoči in smo točno razumeli njegove besede), da se mu je prejšnjo noč sanjalo, da je bil skupaj s svojo materjo, ki ga je vprašala, ali bo za veliko noč prišel domov na počitnice. On pa ji je odgovoril, da bo pred veliko nočjo odšel v nebesa. Nato je don Bosku na uho povedal nekaj zaupanih besed. Anton Ferraris je umrl 16. marca 1865.

Jaz sem si takoj zapisal sanje še tisti večer 22. oktobra 1865 in pripisal: »Zagotovo se mi zdi, da don Bosko s svojo razlago skuša skriti to, kar je v sanjah najbolj presenetljivo, vsaj glede nekaterih okoliščin. Razlaga desetih Božjih zapovedi me ne prepriča. Osmi hrib, kjer se je don Bosko ustavil in se videl v ogledalu tako zelo postaranega, pa pravzaprav pomeni konec njegovega življenja po sedemdesetih letih. Počakajmo na dogodke.«

Ta prihodnost je za nas že pretekli čas in ta nas potrjuje v našem prepričanju. Sanje so don Bosku nakazovale trajanje njegovega življenja. Te sanje moremo primerjati s sanjami o kolesu, ki smo jih mogli poznati samo nekaj let pozneje. Obrati kolesa se dogajajo po desetletjih in tako se zdi, da tudi obdobje prehoda od enega hriba do drugega pomeni deset let. Vsak hrib izmed desetih pomeni čas desetih let, tako da vsi skupaj pomenijo sto let, kar je najdaljša doba človeškega življenja. Tako vidimo don Boska kot otroka, ko v prvem desetletju začne svoje poslanstvo med svojimi tovariši v Becchih, s čimer se začne njegovo potovanje. Nato prehodi sedmih hribov, se pravi sedem desetletij, in zato prispe

do starosti sedemdesetih let. Začne vzpon na osmi hrib, kjer se ustavi ter vidi prekrasne hiše in polja, se pravi njegovo salezijansko družbo, ki je po Božji dobroti postala velika in uspešna. Pot do osmega hriba je še dolga, sicer se odpravi na potovanje, vendar ne prispe do osmega hriba, ker se zbudi. Tako ni prekoračil osmega desetletja, ker je umrl v starosti 72 let in 5 mesecev.

Kaj pravi k temu bralec? Naj še povemo, da je don Bosko naslednjega dne mene samega vprašal, kaj menim o sanjah. Odgovoril sem mu, da se ne tičejo samo fantov, temveč pomenijo širjenje salezijanske družbe po vsem svetu.

– Kaj še, je odgovoril eden izmed naših sobratov, saj imamo že zavoda v Mirabellu in Lanzo in kmalu bomo odprli še en zavod v Piemontu. Kaj hočeš še več?

– Nikakor ne! Sanje nam nakazujejo vse drugačno usodo, sem odgovoril jaz. In don Bosko je odobral moje pričanje z lahnim nasmehom.

Po prazniku vseh svetih se je don Bosko odpravil v Mirabello na obhajanje praznika sv. Karla Boromejskega, zavetnika malega semenišča. Slovesnosti se je udeležil tudi škof iz Casaleja, ki nikdar ni opustil takih priložnosti za svoj obisk. Poleg tega je škof Calabiana prihajal vsako leto na izpite klerikov iz teologije in filozofije.

To je bil eden najlepših praznikov. Don Bosko je navdušil fante s sanjami o desetih hribih in jih pripravil na skupno obhajilo, sprejel je osebno na pogovor vse hišno osebje in se zanimal za potrebe in težave, s katerimi so se srečevali pri opravljanju svojih dolžnosti.

Potrebe so zahtevale zamenjavo nekaterih učiteljev in prefekt Francišek Provera se je v isti službi preselil v Lanzo. V Mirabellu ga je nadomestil don Janez Bonetti.

Ko je don Bosko vse uredil, se je pripravil na odhod. Toda sedaj se je pojavilo vprašanje, kako se bo odtrgal od gojencev. Mnogi so jokali, vsak mu je hotel še kaj zaupno povedati, tako da se je težko poslavljal in obljubil, da se bo kmalu spet vrnil.

Ko se je vrnil Turin, je takoj pisal pismo don Bonettiju. Le-ta je bil užaloščen zaradi nekega nesporazuma, kakor se to pogosto dogaja v skupnostih. Tudi zdravje mu ni več služilo, ker ga je že dalj časa mučil kašelj. Pa tudi služba prefekta mu ni ustrezala.

Gospodu don Janezu Bonettiju, prefektu v M. S. v Mirabellu.

Predragi moj Bonetti!

Kakor hitro boš prejel to pismo, stopi takoj k don Rui in mu odkritosrčno reci, da naj te razveseli. Ne govori več o brevirju, se pravi, da ti ga prepovedujem moliti. Mašuj počasi svojo mašo, da se ne boš utrudil. Prepovedujem ti kakršno koli zatajevanje in odpovedovanje pri

hrani. *Gospod ti sicer nalaga delo, vendar noče, da bi ga opravljal, dokler nisi popolnoma zdrav, se pravi, ko ne boš več kašljal. Stori tako in storil boš tisto, kar je Gospodu všeč.*

Vse lahko nadomestiš s pobožnimi vzdihljaji, z darovanjem svojih nevšečnosti Gospodu in z dobrim zgledom.

Pozabil sem še nekaj: položi v svojo posteljo žimnico, lepo jo pregri, kakor bi bila za kakega poklicnega lenuha. Glej, da se boš dobro pokrtil, tako v postelji kakor zunaj nje. Amen.

Bog naj te blagoslovi! Tvoj v Jezusu Kristusu vdani duh. JANEZ BOSKO

Turin, 1864

Tudi pismo, ki ga je pisal grofici Callori, omenja praznik sv. Karla v Mirabelu. Darovom te gospe se mora malo semenišče zahvaliti za svoj obstoj. Obiskala ga je osebno in don Bosku v pismu poročala o svojih vtisih. On ji je poročal o stanju don Bonettija in izrazil mnenje, da bi bilo mogoče bolje, če bi ga poklicali v oratorij. Bil je odgovoren za knjigo, ki naj bi jo po grofici želji čim prej izdali. Don Bosko ji je takole odgovarjal:

Velezaslužna gospa grofica!

Upam, da ste prejeli knjižice, ki ste jih v svoji dobroti želeli imeti. Če jih še niste dobili, so gotovo že v Casaleju.

Don Cagliero ve, ne da bi ga posebej opozarjali, se pravi, da se dobro zaveda, kako pomembno je pridiganje v Vignaleju. Zato se bo primerno pripravil in bo poln dobre volje.

Razmišljam o prefektu za Mirabello. Vendar mislim, da bi bil veliko bolj izpostavljen nevšečnostim tu kot kje drugje, in to še tem bolj, ker sedaj, ko je šola že utečena, nima več toliko obveznosti. Zagotovil mi je, da bo pred koncem tega meseca poslal, če ne že celotno pa vsaj del gradiva za knjigo, ki bo nosila naslov: katerega?

Vi si želite, da bi jo čim prej objavili, jaz si želim isto. Naj vam povem, da mi je reklo več uglednih osebnosti, ki prav tako mislijo, ne da bi vedeli, da smo stvar že začeli. Upam, da bo knjižica prihodnjega februarja že v tisku.

Ko pišete don Bosku, nikar ne pravite: bojim se, da bom povedala preveč ... predrzno je tako govoriti itn. Vaša opozorila, vaše pripombe, vaši nasveti bodo vedno sprejeti s sinovskim spoštovanjem in hvaležnostjo.

Don Rua je bil zelo zadovoljen z vašim obiskom, vendar mu je bilo malo nerodno, ker je prišlo vse tako nenadoma, ko je bilo vse v največjem neredu. Praznik je izzvenel zelo pobožno in lepo. Škof je bil zelo zadovoljen in vaše gomoljike so se odlično postavile.

V četrtek bom v Casaleju in bom ostal tam do petka zvečer. Upam, da boste še v Vignaleju. Vsekakor se bom oglasil pri vas, da vidim, kako se imate vi in vsa vaša družina.

Bog naj blagoslovi vas, gospa grofica, in vso vašo ugledno družino, zlasti še gospoda grofa. Molite tudi zame, ki vam ostajam v vsej hvaležnosti vdan služabnik

Turin, 13. decembra 1864

duh. JANEZ BOSKO

Velegledni gospe grofici Callori Sambuy, Vignale

Knjiga, za katero se je zanimala grofica, je bila *Preskrbljeni katoličan*, za katero je don Bosko že pred časom pripravil rokopis in samo čakal, da bi ga dal v tisk. Ko ga je nekega dne grofica prišla obiskat, mu je dejala: »Vi, don Bosko, ste za fante že napisali prekrasno knjigo, toda za odrasle bi bilo treba kaj več. Zdi se mi, da bi bilo treba napisati še kako knjigo v ta namen.

Don Bosko je povabilo sprejel in odgovoril: »Imam že napisano knjigo, ki jo želite, toda jaz ne zmorem izdatkov za tisk. Če bi mi kdo pomagal, bi bilo vse nared.

- Kar izdajte jo. Jaz sem pripravljena.
 - Toda stroški bodo precej veliki.
 - Upam, da ne bo večja od mojih možnosti, upam ...
 - Nikakor ne.
 - Prav, računajte name. Ko bo knjiga natisnjena, mi boste povedali račun.
- Ta je znašal 3.000 lir.

78.

POGLAVJE

Ravnatelj don Ruffino odpre zavod v Lanzu – Njegovi sposobni sodelavci – Prostori brez vse opreme in pripravljalna dela – Sovražnost krajevne mladine – Začetek šole – Notranji gojenci – Težave za vzdrževanje discipline pri zunanjih gojencih – Don Bosko v Lanzu – Duh odpovedi pri klerikih – Don Boskovo nenehno prizadevanje, da bi ustregel potrebam fantov – Prošnja finančnemu ministrstvu, da bi zastonj dobili odeje, ki jih je ministrstvo poklonilo pa obdržalo na carini – Prošnja obrambnemu ministrstvu, da bi dobili vojaške obleke; prošnji se ustreže – Don Boskov obisk pri imenovanem ministru in njegova zahvala – Ljubezniv sprejem in še druga pošiljka obleke – Confortijeva ljubeznivost do don Boska – Notranje ministrstvo nadzoruje oratorij

DON BOSKO JE KMALU OBISKAL ZAVOD V LANZU. Malo po polovici oktobra sta se don Dominik Ruffino kot ravnatelj in don Frančišek Provera kot prefekt odpravila na novo službeno mesto. Tovariši pri njunih naporih naj bi bili nekateri sobratje, ki so pozneje ponesli slavo salezijanske družbe po vsem svetu. To so bili kleriki Peter Guidazio, Frančišek Bodrato, Jožef Fagnano, Nikolaj Cibrario, Jakob Costamagna, Anton Sala.

Toda občina se ni kaj dosti potrudila, da bi izvedla potrebna dela in popravila prostore. Klerik Anton Sala nam takole opisuje prevzem zavoda:

»Šli smo ustanavljat zavod, ki je bil nekoč cesarski licej, z enim samim duhovnikom – ravnateljem Dominikom Ruffinom. Ko smo prišli v Lanzu, smo mislili, da bo večina stvari že urejenih in da bomo samo še sprejeli gojence. Toda našli smo samo prazen prostor, pravzaprav nekaj zidov, ki so bili na pol razvaline. Nismo vedeli, kje bi jedli, ker ni bilo ne mize ne stolov. Vzeli smo torej dve stojali, položili

nanju stara razbita vrata in si tako postavili mizo. Nismo še imeli kuharja, zato je bil strežnik Givone določen za kuhanje. Riž in kuhano meso iz istega lonca je bila naša hrana tiste dni. Okna so bila brez stekel in nekaterim so manjkali celo okvirji. Prvo noč smo morali odprtine zadelati z brisačami in odejami, ki smo jih z nekaj žebliji pribili na podboje. Tako smo se skušali obraniti pred neprijetnostmi meseca oktobra. Tudi postelj ni bilo. Kaj naj storimo? Vikar Albert jih je vzel pod streho, kolikor jih je mogel. Drugi pa so si nastlali slamo in si pripravili zasilno ležišče, dokler iz Turina niso pripeljali postelj, ki jih je pozabil pripeljati za to naročen prevoznik. Don Ruffino in mi kleriki smo bili vsi na nogah, da smo opasani s predpasniki pripravili najpotrebnejše prostore. Klerik Guidazio, ki je bil pred vstopom v družbo mizar, je popravljal okna in vrata. Nekateri smo delali na vrtu, ki je bil spremenjen v goščavo, tako zelo se je razraslo trnje, bodičevje in akacije. Nato so iz oratorija pripeljali kuhinjsko opremo. Eni so pometali, drugi brisali prah, tretji postavljali pohištvo. V zavodu je bilo že nekaj fantov, ki jih je bilo treba asistirati in poučevati. Dodati je treba, da nam je bila krajevna mladina, ki jo je verjetno kdo nahujskal, zelo nasprotna. Obmetavali so nas s kamenjem, ob prazničnih dneh so motili naše pobožne vaje, kričali so okoli cerkve in razbijali po vratih. Tudi nekateri notranji gojenci, ki so bili izključeni iz drugih vzgojnih zavodov, so nam delali težave."

To so bili začetki konvikta, ki je čez nekaj let, potem ko je don Bosko zgradil nova poslopja, sprejel več kot 200 gojencev.

Kljub vsemu je bil zavod, ki so ga postavili pod nebeško zaščito sv. Filipa Nerija, toliko opremljen, da je sprejel petdeset fantov in so učitelji začeli pouk. Notranjih gojencev je bilo zelo malo. Večina jih je prišla iz občinske šole. Don Ruffino je takole pisal don Bosku:

Predobri oče!

Nič si ne želimo bolj, kot da bi vas čim prej imeli med nami. Vsi dečki vas čakajo z odprtimi rokami. V hiši imamo že 28 gojencev, sprejetih pa je 37. Skoraj vsi so za ljudsko šolo ali za prvi razred gimnazije. Dva sta za tretji, dva za drugi razred gimnazije, eden za prvo retoriko. Dva izmed njih prihajata iz drugih zavodov.

Za spovedovanje pride vsako soboto kaplan. Učitelj prvega razreda ni mogel vzdrževati discipline, kajti v tem razredu je veliko otrok iz domačega kraja in so zelo svojevoljni, tako da nismo mogli kljub vsem poskusom narediti reda. Zato smo se odločili, da bomo vsaj za nekaj časa prepustili razred Bodratu, ki ga bo zaradi svoje izkušnje spravil v red.

Bodite tako dobri in me priporočite Gospodu, da moje prizadevanje ne bo nekoristno. Če boste za kak dan odložili prihod, bodo, tako upam, zbrani že vsi gojenci. Imejte me vedno za svojega vdanega sina.

duh. Dominik RUFFINO

Don Bosko se je odpravil v Lanzo, kjer so ga sprejeli in se od njega poslovili z velikim navdušenjem salezijanci in dečki. Kakor v Mirabellu je tudi tukaj njegova krščanska ljubezen prinesla mir in tolažbo dušam. Mons. Costamagna in mons. Fagnano se spominjata predragocenih sadov njegovega obiska. Tudi don Bosko je bil zelo zadovoljen, ko je videl duha odpovedi svojih klerikov.

Don Ruffino omenja ta don Boskov obisk v Lanzu v pismu profesorju don Vincenciju Polu, učitelju v malem semenišču v Giavenu, ki je učil že takrat, ko je bil ravnatelj še don Bosko.⁵⁹

Don Bosko je nenehno mislil na svoje dečke in iskal način, kako bi mogel priskrbeti vse potrebno za življenje. Izpustil ni niti najmanjše priložnosti, četudi je bilo le malo upanja za podporo. Ničesar ni opustil, obiskov, potovanj, ponovnih prosilnih pisem, iskanja zvez in zaščite, nevšečnosti, žrtev lastnega samoljubja, kritik in odbitih prizadevanj. V tem ga je podpirala junaška krščanska ljubezen. Ni skrbel zase, temveč za reveže, ki jih evangelij imenuje ude Jezusovega skrivnostnega telesa.

Med mnogimi dogodki, ki jih poznamo, naj navedemo naslednjega. Gospod Guenzati iz Milana, trgovec s suknom, je s svojo ženo po zavzemanju Antona Sale imel srečo, da je to leto spoznal Božjega služabnika in postal njegov velik prijatelj. Gospodu Guenzatiju je neki inozemski kupec vrnil pošiljko odej, ki so ostale in obležale na carinarnici. Ker ta gospod ni hotel plačati carine, jo je daroval don Bosku za njegove revne dečke. Don Bosko je dar sprejel in zaprosil finančnega ministra Sella za oprostitev carine v korist oratorija. Toda 2. avgusta 1864 mu je iz direkcije v Gabellah tajnik Beccari s pismom št. 7954 s Posebnega protokola vrnil prošnjo in sporočil: »Višji urad z obžalovanjem sporoča, da zaradi sedaj obstoječih zakonov ne more ugoditi prošnji in sodelovati pri dejanju tako visokega človekoljubja.«

Don Boska tak odgovor sicer ni presenetil, vendar je skušal cilj doseči tako,

⁵⁹ Predragi don Pol! Ko sem prejel vaše pismo, ni bilo treba dolgo čakati, da sem mogel ugoditi želji, ki ste mi jo izrazili. Don Bosko je prišel na obisk sem v Lanzo in jaz sem govoril o siroti, ki ste jo vi priporočili. On ga ni mogel sprejeti, ker je število gojencev daleč višje od prostora, ki je na voljo v oratoriju, zato je moral veliko prosilcev poslati v malo semenišča v Mirabello in nekaj tudi v ta zavod, čeprav tukaj ne sprejemamo nikogar, če ne plačuje mesečnine. K temu dodajte še brezštevilne prošnje, ki jih nenehno dobiva in katerim njegova krščanska ljubezen nikdar ne more izreči odločnega in dokončnega ne. Zato ste lahko prepričani, da don Boskovo odlaščanje ni zato, ker ne bi hotel upoštevati vaše prošnje. Kaj sledi iz tega? Fant je sprejet, samo čas, ko bo lahko prišel v zavod, je odložen. V božični devetdnevnicu naj se fant s svojim zavojčkom perila z vami odpravi v oratorij. Predstavite se don Bosku ali don Alasonattiju s tem mojim pismom in bo sprejet. Vaš vdani duh. Ruffino. Lanzo, 16. oktobra 1864

da se je obrnil na glavnega direktorja v Gabellah.⁶⁰ Odgovora na to drugo prošnjo nimamo. Vendar je, še preden je pismo odposlal, napisal prošnjo na generala Pettittija, obrambnega ministra. Bil je prepričan, da bo uslišan.

Ekscelenca!

Spoštljivo prosim vašo ekscelenco, da bi dobrohotno sprejeli prošnjo, ki jo naslavljam na vas v korist ubogih dečkov hiše, imenovane oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Nove velike potrebe so nas letos prizadele zaradi številnih dečkov, ki nam jih pošiljajo državne oblasti, medtem ko se pomoč, ki smo jo dobivali od tam prejšnja leta, močno krči.

V posebni stiski, v kateri se je znašla ta hiša zaradi velikega števila fantov, ki smo jih morali sprejeti, nam manjka zlasti oblek in odev, s katerimi bi se mogli obraniti pred mrazom, ki se nam vedno bolj bliža z zimskim časom. Zato se obračam na vas s ponižno pa toplo prošnjo, da bi mi blagovolili odstopiti kakršne koli predmete, kot so rjuhe, srajce, spodnje hlače, telovniki, hlače, nogavice, čevlji, suknjiči, plašči in podobno, ki niso več v rabi in jih to ministrstvo poklanja ustanovam javne dobrodelnosti, kot se je to zgodilo že prejšnja leta.

Najsi bodo ti predmeti še tako obrabljeni in raztrgani, jih sprejemam hvaležno in jih prav tako hvaležno sprejemajo obdarjeni dečki. Vse bomo skušali popraviti in tako za silo obleči te uboge fante.

Poln zaupanja v vašo poznano dobroto vam zagotavljam globoko hvaležnost, tako mojo kakor naših dečkov. Medtem ko prosim iz nebes vse Božje blagoslove, se z vsem spoštovanjem izrekam vaše uglednosti ponižnega služabnika. duh. JANEZ BOSKO

Turin, 2. oktobra 1864

Minister mu ni dal dolgo čakati na odgovor.

OBRAMBNO MINISTRSTVO

Št. 9898 Turin, 31. oktobra 1864

Ker to ministrstvo tudi letos rade volje pomaga dečkom, ki so zbrani v zavodih javne dobrodelnosti tega mesta, je odločilo, da naj imenovani Oratorij sv. Frančiška Saleškega prejme iz glavnega skladišča vojaške uprave naslednje predmete:

Navadne vojaške odeje 100; volneni plašči 100; volnene hlače 80.

O tem obveščamo vašo uglednost, da boste predmete dvignili na imenovanem mestu.

Za ministra G. PARODI

⁶⁰ Veleugledni gospod! Duhovnik Bosko, ravnatelj zavoda Oratorija sv. Frančiška Saleškega, vaši ekscelenci spoštljivo poroča, da je gospod Guenzati pod naslovom podjetja Canonica marca 1862 moral sprejeti nazaj 720 odev iz volne, češ da so pomanjkljivo izdelane in od vsega začetka razjedene od moljev. Od teh odev jih je 550 na carinarnici v Turinu in 170 v Genovi v svobodni coni. Ta gospod, znan po svoji dobrodelnosti, bi bil pripravljen te odeje dati v uporabo gojencem tega zavoda, vendar ni pripravljen plačati carine.

V ta namen se prosilec obrača na vašo uglednost in vas ponižno prosi, da bi blago oprostili carinske obveznosti in dovolili, da bi odeje prišle v korist tem dečkom, ki na začetku zimskega časa nimajo niti zadostne obleke niti odev. Poleg tega, da vam bodo za izkazano uslugo globoko hvaležni, ne bodo nehali prositi Boga za nebeške blagoslove za vse svoje dobrotnike in zlasti še za vašo uglednost.

Poln zaupanja, da bom dosegel to uslugo, se izrekam vaše ekscelence ponižnega prosilca. duh. Janez Bosko. Turin, 10. novembra 1864

Potem ko je don Bosko dvignil imenovane predmete, se je 3. decembra javil ministru, da bi se mu samo zahvalil za ta dar in tudi zato, ker je nekaj klerikov oprostil vojaške službe. Resnici na ljubo je treba reči, da je bilo obrambno ministrstvo don Bosku vedno ali skoraj vedno dobrohotno naklonjeno.

Don Bosko je začel z zahvalo ministru za vse, kar je storil v korist njegovih fantov, in rekel: »Ekscelenca, prišel sem, da se vam zahvalim in da vas prosim.« S tem mu je predstavil nov memorandum, kjer je bila predstavljena potreba po še večji količini obleke. Minister se je nasmehnil in potem vprašal, koliko fantov je v oratoriju.

- Okoli osemsto, je odgovoril don Bosko.
- To se pravi, da morate imeti kakih petdeset asistentov.
- Nasprotno. Veliko manj jih je, vendar jih je zadosti.
- Potem pa mora biti disciplina toliko strožja.
- Vnaprej določenih kazni za prestopke nimamo. Če pa kdaj pa kdaj kaznujemo, kar se zgodi le redko, izberemo tisto vrsto kazni, ki se nam v tistem trenutku zdi najbolj primerna.
- Ali potem krivce takoj pošljete iz zavoda?
- Nikakor ne. Če se kateri pregreši proti nramnosti, navadno sam odide, ker uvidi, da je njegova navzočnost v popolnem nesoglasju z značajem zavoda. Končno pa imata čut za dolžnost in osebno čast med našimi gojenci pomembno vlogo.

Medtem je minister vzel v roke pero in hotel podpisati neko listino. Potem je odložil pero in vprašal:

- Je kaj vaših fantov pri vojaki?
- Veliko jih je, zlasti pri vojaški godbi in med preprostimi vojaki. Imamo veliko poročnikov in dva kapetana, ki jih predstojniki zelo cenijo.

Minister je še vprašal, kateri obrti in katerim znanostim se posvečajo gojenci oratorija. Bil je zelo zadovoljen z vsem, zlasti z gojitvijo leposlovja. Obljubil je, da bo še vnaprej podpiral oratorij in da ga bo ob prvi priložnosti obiskal.

Ko se je don Bosko vrnil v oratorij, je v času večerje pripovedoval duhovnikom in klerikom, ki so bili zbrani okoli njega, kako je potekala avdiencia pri ministru in o njegovi obljudi, da bo podprl oratorij z dodatno pomočjo.

Zares je don Bosko nekaj dni pozneje prejel naslednji dopis:

OB RAMBNO MINISTRSTVO

št. 1.679, Turin, 1. decembra 1864

To ministrstvo je, potem ko je vzelo v pretres posebne okoliščine, predstavljene v spomenici z dne 3. tekočega meseca, v želji, da bi čim bolj pomagalo v potrebah in stiskah, v katerih je ustanova javne dobrodelnosti, dalo navodila glavnemu skladišču vojaške uprave tega mesta, da osebi, ki jo bo vaša uglednost določila, izda naslednje predmete:

Sukneni plašči 50; navadne vojaške odeje 50; suknene hlače 40.

O tem vam poročam zaradi ustreznega ravnanja.

Za ministra INCISA

Tako so namen don Boskovih ustanov, njegov mirni in sproščeni način razpravljanja o poslih, njegovo predstavljanje potreb, živahnost in kričavost njegovih dečkov na veselih odmorih pridobivali naklonjenost pri vseh vrstah ljudi. Krepost ljubijo vsi. Ko se je po opravkih nekaj časa prej odpravil h Confortiju, imenovanemu Rdeči, ga je ta ne le prijazno sprejel, temveč hotel, da bi na vsak način ostal pri njem na déjeunerju (malici).

Nikakor pa si ne smemo misliti, da bi don Bosko zaradi takih vpljudnostnih dejanj lahko mirno živel. Notranje ministrstvo ga je strogo nadziralo. V letih 1864, 1865 in 1866 je neki tajni policist, resna oseba, redkobeseden, že v letih, dobil nalog, da nadzoruje oratorij. Dogovoril se je z don Boskom, prihajal je v oratorij kot prijatelj, hodil po dvorišču med fanti, bil navzoč na stopnicah, vse opazoval in vse zapisoval. Toda nikdar ni videl ne slišal česar koli, kar bi moglo biti protidržavno in protinarodno. Ni kazal posebne radovednosti niti ni vpraševal gojencev. Don Bosko je bil o vsem opozorjen od nekega visokega uradnika pri vladi in je dal, da je tisti gospod hodil in vohunil, kakor mu je bilo drago. Če ga je po naključju srečal v zavodu, se je z njim pogovarjal kot s prijateljem in ga včasih celo povabil na kosilo. Toda mož je bil pošten in ni nikdar dajal lažnih poročil.

79.

POGLAVJE

Vaja za srečno smrt – Don Bosko napove, da bo eden izmed fantov poklican v večnost še pred koncem leta – Praznik sv. Cecilije in predstava komedije, ki jo je napisal don Bosko – Katoliško branje: Hiša sreče – Don Boskovi nagovori – Sredstva, da nam uspe pri učenju: 1. strah božji, 2. ne izgubiti niti trenutka časa, 3. naučiti se na pamet vsako šolsko snov, 4. jesti ob določenem času, 5. družiti se z vedoželjnimi tovariši – Devetdnevnica Brezmadežni – Uresničenje in opis od don Boska napovedane smrti – Don Bosko pove, da smrt enega naznanja smrt drugega – Pobožno biti pri maši in ministrirati – Še eno sredstvo za uspeh pri učenju: 6. urejeno razvedrilo – Dobri, mlačni in slabi dečki med devetdnevnico Brezmadežni – Obračun, ki ga bo moral don Bosko dati Bogu – Mati Božja Marija sovraži nečistost, 7. sredstvo za uspeh pri učenju: premagovati težave, na katere naletimo, in iskati pomoč pri Gospodu in presveti Devici Mariji – Škof iz Acquija in don Danijel Cambone v oratoriju

DON BOSKOV OBISK V MIRABELLU IN LANZU je povzročil zamudo za vajo za srečno smrt v Valdoccu, ki so jo navadno opravljali na začetku meseca. Ko se je 15. novembra vrnil v oratorij, je naznanil, da bo vaja za srečno smrt v četrtek 17. novembra in da bo eden izmed fantov pred koncem leta šel v večnost. Zato je spodbujal fante, naj dobro opravijo vajo za srečno smrt, da se nobenemu ne bo treba bati smrti, če bi ga zadela.

Fantje so se odzvali njegovemu povabilu. Medtem pa je življenje v oratoriju teklo ob sprostitvah, ki so razveseljevale njihovega duha.

Na praznik svete Cecilije so v oratoriju uprizorili veseloigro v dveh dejanjih, ki jo je napisal Božji služabnik. Preprosto delce, pa polno izvirnih domislic. Tako igralci kakor gledalci so bili zadovoljni, in ker so videli, da je stvar uspela, so se odločili, da jo bodo natisnili bodisi za branje bodisi za ponovno uprizori-

tev tudi drugje.

Don Bosko je podal zgodovinsko ozadje delca. Vsebina je kratka. Gre za hčerko bogatega kmeta, ki se je proti volji svojega očeta omožila z revnim pa poštenim fantom. Ta zapusti domači kraj in gre z ženo v Turin, kjer se posveti trgovanju in zasluži nadpovprečno bogastvo. Toda doleti ga nesreča, tako da obuboža. Kmalu zatem umre. Umre pa tudi njegova žena in dva sinova se znajdetata brez kakršne koli podpore. Različne okoliščine pripeljejo vnučka nazaj k njegovemu staremu očetu in prav dogodivščine med dedkom in vnukoma so jedro veseloigre.

S tem gledališkim delom jo Katoliško branje januarja 1865 začelo XIII. leto njegovega obstoja. Knjižica pa je imela naslov *Hiša sreče*; gledališka predstava izpod peresa duhovnika Janeza Boska. V dodatku je bil spis opata Mulloisa z naslovom Dober otrok.

Velik uspeh te in drugih gledaliških predstav tako v latinskem kot italijanskem jeziku je bil dokaz za velik napredek v učenju po navodilih, ki jih je dajal don Bosko. Podali bomo kronološki zapis nasvetov, ki jih je dobri oče več večerov dajal svojim sinovom.

24. november. - Dragi sinovi, rad bi vam podal nekaj nasvetov za dober uspeh pri učenju. Vsak večer vam bom podal enega.

Prvo sredstvo za uspešno učenje je strah božji. Začetek modrosti je strah božji. Hočete postati zares učeni in odnesti čim več koristi iz šole? Bojte se Gospoda, glejte, da ga ne boste žalili, kajti v hudobno dušo ne vstopa modrost niti ne prebiva v telesu, podvrženem grehu. Človeška modrost prihaja od Božje modrosti. In kakšno veselje naj pričakuje od učenja tisti, ki ima srce polno strasti? Kako menite, da bo mogel kdo brez Božje pomoči premagati težave, ki jih srečuje v šoli? Vsa modrost prihaja od Gospoda, našega Boga. En sam smrtni greh Boga tako silno žali, da žalitve ne morejo popraviti vsi angeli in ljudje. In Bog naj pomaga pri učenju tistim, ki ga tako strašno žalijo? Zares učeni ljudje niso nikdar žalili Boga. Pogledajte sv. Tomaža Akvinskega, sv. Frančiška Saleškega. Izkušnja nam kaže, da tisti, ki zares napredujejo v znanju, živijo brez greha. Res je, da se nekateri hudobneži bahajo z velikim znanjem. Toda mogoče so si v drugih časih s svojim zglednim življenjem in dobrimi deli zaslužili ta veliki dar, ki so ga potem zlorabili. Toda večina tudi nima prave modrosti in z glavo, polno zmot, učijo druge. Če je potem Bog nekaterim hudobnežem dovolil pridobitev velikega znanja, bo vse to pomagalo za hujšo kazen, ker so ga uporabili v škodo drugih.

25. november. - Drugo sredstvo za uspeh pri učenju je skrb, da ne izgubimo niti trenutka časa. Čas, dragi moji sinovi, je zelo dragocen. Sin, izrabi čas. Čas, namenjen učenju, je treba do zadnjega izrabit. Ne iščimo pretvez, da bi se izognili šoli. Prav žalostno je videti fante, ki pod pretvezo bolezni ali od predstojnikov izsiljenih dovoljenj ne opravljajo svojih dolžnosti.

V času učenja in v šoli ne berite knjig, ki nimajo s šolsko snovjo nikakršne zveze. Brzdajte svojo domišljijo. Pogledajte si tistega fanta, ki se zdi ves zatopljen v svojo knjigo. Ali

mislite, da se uči? Kaj še! Njegove misli so tisoč milj oddaljene. Le pogledjte! Smehlja se. Zdi se mu, da je na odmoru, kjer igra vrtavko in uživa ob misli na zmago nad svojim tovarišem. Oni drugi tam pa misli na kostanje ali klobaso, ki jo ima spravljeno v omari. Še drugi razmišlja o nameravanem nakupu knjige ali kako bi mu uspelo v neki potegavščini ali v šali, ki jo namerava pripraviti svojemu tovarišu, ali kako bi se uveljavil v določeni zadevi. Ne govorim o fantih, ki mislijo na to, kako bi žalili Boga, ker upam, da takih tukaj v oratoriju ni.

Učimo se torej pridno in ne izgubljammo časa.

26. november. - Tretje sredstvo za dober uspeh pri učenju. Navadite se, da ne boste prehajali od enega do drugega poglavja v katerikoli znanosti, od enega slovničnega pravila k drugemu, od ene snovi k drugi, dokler nismo jasno razumeli predhodne snovi. Zato se naučite na pamet vse, česar ste se učili. Ciceron je po pravici dejal: Toliko znamo, kolikor ohranimo v spominu. Učite se vsak dan, tako da si boste zapomnili, kar je bilo razloženo v šoli, ali se naučili na pamet odstavek iz klasičnega pisatelja. Pravim vsak dan, kajti če boste danes zanemarili učenje, boste jutri imeli dvakrat večjo težavo, da bi se naučili. Kdor je za en teden opustil učenje, bo moral nadomestiti napor sedmih dni. Pri tem pa moramo misliti, da je vsak dan toliko snovi, da izpolnimo z njo ves dan. Ker se mnogi ne držijo tega pravila, imajo v svoji glavi prazna mesta, se pravi veliko stvari, ki jih niso razumeli. Potem se zadnje mesece v letu mučijo, v strahu, da bi zaostali, pa jim dostikrat ne uspe. Kdor pa se je vedno pridno učil, ima na varnem svoj zaklad znanja in se prav nič ne boji izpitov.

27. november. - Četrto sredstvo dobrega načina učenja. Jesti ob določenih časih. Več ljudi umre od požrešnosti, kot jih pobije sablja. Se hočete temeljito izobraziti? Ne živite zato, da bi jedli, temveč jejte, da boste mogli živeti. Zjutraj in za malico skušajte ostati lahki. Nikdar se toliko ne najejte, da bi vam počil trebuh. Če imate v kovčku kak dober prigrizek, naj vas ne premaga ješčnost, da bi vse hkrati pojedli, tako da bi vas razneslo. Ohranite še nekaj za naslednje dni in tako vam ne bo škodovalo. Nikar ne mislite, da vam to priporočam zaradi svoje koristi. Zares ne. Izkušnja nam pravi, da če pri zajtrku pojemo en zalogaj manj, nam bodo za kosilo ostali trije v dobro. Kdor gre v šolo ali v učilnico s prenapolnjenim želodcem, mu postane glava težka, se počuti slabo, se mu nič ne ljubi, se zaman bori proti spancu, ker zaradi preobloženega želodca ne more zbrati svojih misli. Če se potem sili, da bi se zbral, je stvar še slabša. Začne ga boleti glava, nekaj dni ni za nič in pogosto si pokvari želodec.

28. november. - Peto sredstvo za uspešno učenje. Družba vedoželjnih tovarišev. To je gotovo najbolj uspešno sredstvo za napredovanje v učenju. Ko ste na odmoru, pristopite h kakemu kleriku in ga vprašajte kako nadrobnost iz zemljepisa, ali h kakemu tovarišu, da vam razloži kako vprašanje ali izraze iz klasičnih pisateljev, kako slovnično pravilo ali kak zgodovinski dogodek. Če se potem pogovarjate o nalogah, spisih, učni snovi, prevodih, boste imeli od tega veliko korist. Tudi na sprehodih se pogovarjate o teh stvareh. Ogibajte se družbe nekaterih brezdelnežev in neumnežev, ki bi vam pomagali pozabiti še tisto, česar ste se naučili. Prazni in nekoristni pogovori koristijo samo raztresenosti duha in praznini srca. Modrec pravi: Če hočeš postati moder, hodi z modrimi.

Dne 29. novembra se je začela devetdnevica Mariji Brezmadežni in don Bosko je pripravil cvetke v čast Božji Materi. Toda tega večera je povedal fantom novico o smrti tovariša, ki jo je napovedal. Dne 26. novembra je v Lingottu, predmestju Turina, umrl 16-letni Janez Krstnik Saracco.

Preteklega leta se je Saracco zelo lepo obnašal, prejemal je svete zakramente in skušal biti vedno v don Boskovi bližini. Prišle so počitnice, odšel je domov, se vrnil v oratorij, da bi nadaljeval šolanje, toda medtem se je popolnoma spremenil. Don Bosko ga ni več videl, da bi prejemal svete zakramente, izogibal se je srečanja z njim, ko ga je dal poklicati po kakem tovarišu, ni hotel priti in slišati njegova očetovska povabila. Zdravje se mu je začelo počasi slabšati, zaradi ne navadne slabosti je opuščal šolo, vendar nihče ni slutil kaj resnejšega.

Don Bosko je pri vaji za srečno smrt naznanil, da bo eden izmed fantov oratorija šel v večnost. Saracco je slišal don Boskovo napoved. Stopil je k enemu izmed tovarišev, prav takemu postopaču kot on sam, in ga vprašal, ali bo šel k spovedi. Toda kako veliko je Božje usmiljenje! Ta mu je dejal, da bo šel k spovedi. Zato se je tudi on odločil, da bo prejel svete zakramente. In tako je tudi storil. Če bi postavil isto vprašanje kateremu drugemu in bi mu odgovoril z ne, bi verjetno opustil priložnost, da bi poravnal račune svoje duše.

Preteklo je osem dni, in ker se ni mogel več učiti, je šel k don Bosku in ga prosil, da bi smel iti domov.

»Vstopil je v mojo sobo,« pripoveduje don Bosko, »malo negotov in zmeden. Vprašal sem ga, kaj želi. Odgovoril mi je: 'Dovoljenje, da smem iti domov.'

Vprašal sem ga: 'Se boš vrnil v oratorij?' Odgovoril je, da tako upa. Vendar se mi zdi, da to ni bila njegova iskrena želja. Prijel sem ga za roko in mu rekel: 'Dragi moj Saracco, šel boš domov in Gospod naj te blagoslovi. Toda poslušaj, preden boš odšel, se spovej, to bo dobro zate.'

Odgovoril mi je: 'Prihodnjo nedeljo se bom spovedal v domači cerkvi.'

'In zakaj se ne bi spovedal tukaj in šel domov mirne duše? Glej, tam je klečalnik. Poklekni in v trenutku bo vse opravljeno.'

'Nisem pripravljen.'

'Prav, pa se pripravi. Tukaj imaš Preskrbljenega mladeniča.'

'Ne čutim se razpoloženega.'

Odgovoril sem mu: 'Glej, naredi mi uslugo in se spovej. Če se ne želiš spovedati pri meni, pojdi h kateremu drugemu duhovniku v hiši.'

Znova mi je odgovoril: 'V nedeljo se bom spovedal v domači župniji.'

Toda sonce za Saracca v nedeljo ni več vzšlo. Odšel je na dom nekega svojega sorodnika in tam počakal, da bi oče prišel ponj. Toda ko je prišel tja, je začutil

hude bolečine v rebrih, pošle so mu moči in je legel v posteljo. Sorodniki so mu pripravili malo juhe, ki jo je pojedel, vendar ni nihče mislil na kaj resnejšega, vendar so iz previdnosti poklicali zdravnika, ki je ugotovil lahno nerazpoložene in predpisal neko zdravilo. Bolezen pa se je nenadoma razširila, bolečine izpod reber so prešle na področje grla. Tedaj se je Saracco zavedel nevarnosti, prosil je za spovednika, poljubljaj križ, ki so mu ga dali v roke, prosil je Boga odpuščanja in se z vzdih priporočal ljubljeni Božji materi Mariji. Kako silno si je želel imeti ob strani don Boska! Kako se je kesal, da ga ni poslušal!

Duhovnik je prihitel, vendar prepozno, ker ga sorodniki niso mogli najti na njegovem stanovanju. Saracco ni mogel več govoriti. Duhovnik mu je dal odvezo in mu podelil zakramente bolniškega maziljenja. Zdelo se je, da se mu je v tistem trenutku posvetilo. V četrtek je odšel iz oratorija in v soboto je že umrl, ne da bi se mogel spovedati. Njegov oče je prišel v ponedeljek, da bi ga odvedel domov, toda Saracco je bil že na pokopališču.

Don Bosko je končal pripoved in prosil fante, da bi vsa dobra dela prihodnjega dne opravili v korist duše ubogega Saracca in da bi desetke rožnega venca končevali z Gospod, daj mu večni mir in pokoj. Nato je fante opozoril na dejstvo, da fantje iz oratorija odhajajo v večnost po dva in da smrt enega naznanja smrt drugega. Zato naj se dobro pripravijo, ker bo eden še pred koncem leta moral umreti. Dejal je tudi, da ta verjetno v decembru ne bo več delal vaje za srečno smrt. Končno je še posebej opozoril tiste fante, ki redko prejemajo svete zakramente in živijo kar tjavendan.

Ko je bil sam z duhovniki, je vzkliknil: »Oh, če bi mogel pripraviti Saracca tako, kakor sem želel! Toda on je hotel oditi.« Don Bosko je dobro vedel, da bo Saracco umrl. Ubi Saracco, upajmo, da ga je Božja milost dosegla.

Ko je šel navzgor po stopnicah v svojo sobo, je duhovniku, ki mu je poljubil roko, smeje se dejal: »Esto paratus« (bodi pripravljen).

Cvetko, ki jo je danes don Bosko hotel povedati fantom, je prenesel na naslednji dan, 3. novembra: »Včeraj, tako je začel, smo mislili na mrtve. Danes pustimo mrtve in mislimo na žive. Cvetka za jutri naj bi bila: Biti pri maši in ministrirati posebno pobožno. Nato se je obrnil na profesorje in jih prosil, da naj bi dali prihodnjo soboto šolsko nalogo z naslovom Način, kako naj ministriram, da bi ministrirali s tistim spoštovanjem, kot je treba. Poudaril je, da naj se ne zadovoljijo samo s tem, da fantje znajo na pamet molitve, temveč da bi jih izgovarjali brez napake, se pravi, da bi jih odlično znali.

Tedaj je po imenu poklical duhovnega vodjo don Janeza Cagliera in mu naročil, naj poskrbi, da bodo fante točno naučili izvajati obred svete maše.

Šolskemu vodji don Francesii je naročil, da bi skupaj z zakristanom določila za vsak dan dva fanta, ki bi skrbela za ministriranje vse dotlej, dokler bi bili duhovniki za maševanje. Službo naj bi začeli opravljati najprej učenci drugega razreda retorike, potem prvega retorike in vse do prve gimnazije. Vsak dan bi en klerik po vrsti pomagal duhovnikom pri oblačenju in slačenju mašne obleke in bi tako imeli priložnost, da bi se navadili pravilno spravljati rokete in albe, pripravljati mašno knjigo itn.

Nato je končal s priporočilom fantom, da bi se dobro naučili molitve in obrede in bi tako spodobno služili pri sveti Božji daritvi na oltarju.

Naslednjega dne je don Bosko svetoval šesto sredstvo za dober uspeh pri učenju.

1. december. - Ko zvečer v govorilnici zazvoni zvonec v znamenje, da predstojnik želi govoriti, tedaj je prav, da umolknete. Mislite si, da vam jaz z roko zaprem usta in seveda – tišina.

Sedaj se vrnimo k sredstvom za dober uspeh pri učenju. Šesto sredstvo je urejeno razvedrilo. Udeležujte se celotnega razvedrila, ker si tam nabirate novih moči, da boste mogli bolje sodelovati pri učenju in pouku. Ne spreminjajte odmora v učilnico, kajti sicer boste utrujeni in ne boste mogli v celoti izrabiti učenja ali šole, kadar bo prišel čas za to.

Varujte se pretiranega in neurejenega razvedrila. Nekateri v času odmora tekajo sem in tja tako silno, da se zdi, da niso na razvedrilu, temveč iščejo način, kako bi se do smrti utrudili. Zaletavajo se v tovariše in mečejo po tleh, padajo na nos in si lomijo kosti, se pretepajo kar tako za šalo. Potem pa vsi prepoteni in utrujeni gredo v učilnico ali šolo. Toda njihova glava je še vsa razgreta in bi si morali najprej odpočiti od pretirane igre, ne pa vzeti knjigo v roko in se učiti ali poslušati razlago. O tistih, ki tako kričijo, da vsem para ušesa, pa sploh ne bi govoril.

Naj še omenim tiste fante, ki v skupinah z navdušenjem govorijo o izletih, praznikih, malicah, pojedinah, počitnicah in jim je glava polna vsega drugega razen stvari, o kateri se razpravlja v šoli.

O tistih, ki so med odmori govorili o grdih stvareh, naj povem samo to, da tam, kjer ni strahu božjega, tudi znanje nima prostora.

Zato bodite tudi na odmorih urejeni. Nikakor ne pravim, da ne bi igrali zastave, šviga švaga itn., skačite in se zabavajte, kolikor hočete, vendar ne pretiravajte. Tudi jaz se skušam razvedriti; če ni ljudi, ki bi radi z menoj govorili, prihajam k vam na odmor, se šalim in smejim, vendar si zato še zaradi razvedrila ne razbijam glave. Zato je šesto sredstvo za uspešno učenje urejeno razvedrilo. Cvetka za jutri v čast presveti Devici Mariji se glasi: Urejeno razvedrilo, kot se spodobi za vzgojene dečke.

V devetdnevnicu Mariji Brezmadežni je don Bosko v naslednjih dveh večernih govorih obravnaval še dve stvari. Obenem pa ni pozabil na sedmo sredstvo za uspešno učenje.

2. december. - Ali ste že kdaj pomislili, dragi fantje, na to, kar se zgodi s purani, ko jih spustimo iz kurnika? Nekaj jih zleti ven, kakor da bi se jim kam silno mudilo, drugi tečejo kot za stavo v stran, tretji sicer gredo ven, vendar se jim nikamor ne mudi, četrti pa ostanejo kar notri in gledajo, ali je mogoče v posodi ostalo še kaj hrane. Nekaj takega se, moji dragi sinovi, dogaja v tej devetdnevnic, ki jo opravljamo v čast naši presveti materi Mariji. Nekateri, tako dijaki kakor rokodelci, so kakor poleteli na pot odrešenja in vse kaže, da se bo njihov polet končal pred nebeškimi vrati. Nekateri so zapustili žalostno stanje, v katerem so bili, vendar nekako po sili in jim ni težko za tem, kar so zapustili. Tem kličem: dragi sinovi, ne bodite kakor psi, ki so se najedli in se potem vračajo k svojemu izbljuvku, kakor pravi Sveto pismo. Ko se je pes nažrl, poišče neko zelišče, ki mu povzroči bljuvanje. To zelišče so določeni tovariši, za katere veste, da v odnosu z njimi izgubite Božjo milost. Zato se takih tovarišev izogibajte in se jim nikdar več ne bližajte. To zelišče so tudi določena branja, za katere veste, kako slabe posledice zapuščajo v vas. Zato izročite take knjige vašim predstojnikom.

Nazadnje so tisti moji nesrečni sinovi, ki ne čutijo poguma, da bi se bojevali proti svojim strastem, in se še naprej valjajo po gnusobi ničvrednosti. Oh, naj vedo, da jih ta pot pelje naravnost v večno pogubljenje. Vprašali me boste, zakaj vam v devetdnevnic Mariji Brezmadežni govorim o teh stvareh in vam dajem take cvetke. Odgovarjam vam, da zato, ker so devetdnevnic Mariji priložnost za spravo in zveličanje za tiste, ki jih hočejo uporabiti. Upam, da, celo prepričan sem, da osemnajst od dvajsetih mojih fantov uporabi toliko milosti in da jih bo dobra mati Brezmadežna sprejela v nebesa. Tisti pa, ki tega nočejo, naj vedo, da čakajo nanje peklenski plameni, če se ne bodo spreobrnil.

Ko me bo Gospod poklical pred svoj sodni stol in me vprašal za obračun o mojem poslovanju, mi bo dejal: 'Si svojim sinovom oznanjal, da so dnevi devetdnevnic nebeški Materi dnevi milosti in odpuščanja? Si jim povedal, da tisti, ki ne izkoristijo teh dni, prizadenejo Mariji hudo žalitev in da bom to kaznoval z neizprosno strogostjo?' Upam, da bo moj odgovor zadovoljil vesoljnega sodnika. Toda če bo strog obračun z menoj zaradi vsega, kar bi vam moral povedati, nič manj strog ne bo obračun, ki ga boste morali dati vi, če me ne boste poslušali. Tisti, ki delajo, kar sem povedal, in imajo radi Marijo, so že dali svoj odgovor Gospodu. Toda tisti, ki zavračajo Božjo milost in nočejo storiti, kar sem jim priporočil, naj že sedaj pripravijo svoj odgovor, če si upajo, čeprav je odgovor že jasen. Spomnite se faraona. On je bil zagrizen grešnik. Bog je poslal k njemu Mojzesa in Arona, da bi mu sporočila svojo voljo. Toda dosegla sta prav nasprotno, da se je njegovo srce še bolj zakrknilo, tako da ga tudi najhujše kazni niso spreobrnil. In veste, kako je faraon končal? Božja roka ga je zadela, tako da je poginil v valovih Rdečega morja. Lahko noč.

4. december. - Dragi sinovi! Sedaj se devetdnevnic Brezmadežni bliža koncu, zato bi želel, da bi te tri zadnje dni posvetili na poseben način Mariji. V čast te naše dobre matere želim, da bi se izogibali vsega, kar je proti šesti Božji zapovedi, in storili vse, kar je v vaši moči, da bi ozaljšali svojo dušo z vsem, kar je nasprotno temu grehu, s čistostjo. Nečistega fanta Marija ne more ljubiti in je sploh nezmožen napredka. Za te tri dni sem odločil, da po skupni maši namesto premišljevanja podelimo blagoslov z Najsvetejšim. Želel sem tudi, da bi v cerkvi imeli kratek nagovor, vendar sem si premislil, da ne bi kradli časa učenju. Kar se tiče učenja, vam bom danes podal sedmo sredstvo za uspeh pri učenju: premagovati težave, na katere naletimo pri učenju.

Ko naletite na težave, se ne smete ustrašiti. Kaj ste prišli delat v oratorij? Študirat. Zato se je treba naučiti tistega, česar ne znamo. Učiti se tistega, česar še ne znamo, pa zahteva večji ali manjši napor, pač glede na našo nadarjenost. Zato pogum! Nikakor ne smemo ostati na pol poti. Nikakor ne ravnajo prav tisti, ki naletijo na kako težavo in jo preskočijo in rečejo: jaz tega ne razumem in gredo naprej. Toda ne! Nikakor ne smemo iti naprej, dokler težave nismo razvozlali in premagali. In da boste to zmogli, se zatecite k Jezusu in Mariji s kakim vzdihljajem in videli boste, da bodo težave izginile. Nikdar ne pozabite tega, dragi sinovi; to je najučinkovitejše sredstvo za premagovanje težav pri učenju, kajti samo Bog je začetek in darovalec znanja in ga deli, kadar in komur hoče. Presveti Devici Mariji kličete v litanijah vsak dan Sedež modrosti, prosi za nas. Ona je sedež modrosti in znanja. Zatem se obrnite na vaše učitelje in asistente. Oni vam bodo rade volje pomagali, vam razložili snov in rešili vaše težave.

Hočem povedati še več. Ne trudite se samo premagovati težave in biti vztrajni pri delu, temveč se celo veselite, ko jih srečate, ker vam bistrijo um in vam dajo občutiti prijetno zadovoljstvo, ko jih premagate.

Kakšno zaslugu imaš pri tem, če se česa z lahkoto naučiš? Poleg tega pa se tisto, česar smo se s težavo naučili, nikdar več ne izbriše iz spomina. Pogum torej in lahko noč.

Kronika nadaljuje: »Danes (4. decembra) je prišel v oratorij in podelil blagoslov z Najsvetejšim mons. Modesti, škof iz Acquijs. Veliko prelatov in uglednih osebnosti prihaja letos v oratorij z namenom, da se pogovorijo z don Boskom.«

Don Danijel Comboni, veliki misijonar Afrike, je, potem ko je bil sprejet pri svetem očetu Piju IX. in mu predstavil svoj načrt za spreobrnjenje Afrike, na poti v Pariz šel skozi Turin in se ustavil v Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. S svojim opisovanjem misijonov je fante zelo navdušil in v njih vzbudil željo, da bi šli z njim v misijone. Tudi on je dobil najboljše vtise, začel je občudovati don Boskove ustanove in je vzljubil njegove sinove. Kar je še posebno pritegnilo njegovo pozornost do salezijancev, je bil naslednji dogodek, ki ga je on imel za čudežnega. V oratoriju je srečal duhovnika, ki je bil še ves prevzet od prvega nagovora. Ko je videl, da je dobro razpoložen, ga je povabil, da bi šel z njim v Afriko. Redovnik mu je brez nadaljnega mirno odgovoril: »Glejte, oče, če mi moj predstojnik dovoli, vzamem takoj svoj brevir in z njegovim blagoslovom odpotujem.

– Nimate nobenih drugih skrbi?

– Imam še očeta in mater in sestro. Toda če bi šel njim razlagat, da grem v misijone, bi mi delali tisoč težav. Najbolje bi bilo takoj odpotovati.

Dobri misijonar si je za vedno zapomnil odločno pripravljenost tega duhovnika in se ga je dostikrat z velikim spoštovanjem spominjal. Čestital je salezijanski družbi, da ima take sinove. Ko je potem zvedel, da je ta duhovnik odšel v misijone v Ameriko, je večkrat ponovil: »Oh, če bi ga jaz mogel imeti s seboj, koliko dobrega bi storil.«

80.

POGLAVJE

Don Boskovi nagovori – Sredstva za dober uspeh pri učenju: 8. Ukvarjati se izključno s stvarmi, ki se tičejo učenja – Prvo sredstvo za spoznanje lastnega poklica je neoporečno vedenje – Pripraviti se na večnost z dobro spovedjo – Neki duhovnik prepozna tiste, ki pridejo k obhajilu z grehom v srcu – Praznik Brezmadežne in Syllabus – Še dvoje sredstev za prepoznanje poklica: priporočila sorodnikov in spovednikov nasvet – Sveta popotnica sobratu Lagoriju: znati skrbeti za lastno zdravje – Sramota in žalost fantov, ki morajo po svoji krivdi zapustiti oratorij; gorje tistemu, ki umre v grehu; klicati na pomoč proti tatovom; molimo za umirajočega Lagoria – Lagorijeva smrt; pomen molitev za umrle – Božična devetdnevnic; opozorilo tistim, ki grdo ravnajo s kruhom; poljubiti Dete Jezusa – Glavno sredstvo za uspešno učenje; pobožnost do presvete Device Marije; podariti srce Jezusu Kristusu

DON BOSKO JE ŠE NAPREJ OSVETLJEVAL SREDSTVA, ki so se mu zdela najprimernejša za uspeh pri učenju. Toda bližajoči se praznik Brezmadežne ga je napotil k razlagi neke druge snovi. Obljubil je, da bo vsak dan poučeval, kako je mogoče najbolje poznati lasten poklic. Istočasno pa je spodbujal vse, da so častili presveto Devico Marijo, prejeli zakramente z mislijo na večnost in pri tem mislili na neprevideno smrt nekega tovariša.

5. december - Osmo sredstvo za uspešno učenje se glasi: Zanimaj se izključno za stvari, ki se tičejo tvojega učenja. Pluribus intentus minor est ad singula sensus (pozornost, ki se obrača na veliko stvari, se ne osredini na eno). Nikdar se ne bomo veliko naučili, če bomo brskali po mnogih knjigah. Ko so sv. Tomaža Akvinskega vprašali, kako si je mogel pridobiti tako veliko znanje, je odgovoril: »Ker sem bral samo eno knjigo.«

Zapomniti si je treba, da moramo učenje snovi, ki je ni v naših šolah, opustiti. Če bi kdo, ki bi se hotel naučiti latinsko, se istočasno učil še angleščine ali francoščine, katerega

jezika bi se potem naučil? Program latinščine je že tako obsežen, da popolnoma zaposli povprečno nadarjenega dijaka. Nekateri veliko berejo, vendar se ne zavedajo, da tolikšno branje samo zmede misli. Mnogi izmed vas berejo pesmi, romane, povesti, nepredpisane klasične pisatelje. Vse to je lepo in dobro, toda pri tem zanemarjajo svoje dolžnosti in si ne pridobijo osnovnih pojmov.

Toda kaj naj delamo, ko smo naredili naloge in se naučili za naslednji dan? Ko ste opravili svojo dolžnost in vam preostaja še kaka ura prostega časa, potem obnovite razlage že obdelane snovi, vrnite se k tistim slovničnim pravilom, ki ste jih le površno obdelali, preberite kako stran obveznega branja, toda preberite pozorno. Nikakor ne izgublajte časa z branjem Guerrina Meschina, z življenjem gianduja ali Bertolda.

Ko vam dajem ta navodila, nikakor nočem prezreti koristi in pomena urejenega branja. Vendar se morate pri branju držati teh dveh pravil: 1. Nikdar ne prebirajte drugih knjig, dokler niste naredili nalog. 2. Vprašajte za svet učitelja ali koga drugega, ki se razume na te stvari, da ne boste brali nekoristnih knjig ali takih, ki so razen tega, da so nekoristne, napisane še v slabem jeziku, ali knjig, ki so moralno slabe in s svojimi slabimi načeli kvarijo duha in srce.

Še nekaj drugega bi vam rad povedal. Govoril sem vam o tem, kako lahko spoznate svoj poklic. Danes vam bom povedal samo nekaj stvari, drugo pa pozneje. Mnogi izmed vas bodo postali duhovniki, mnogi se boste odločili za življenje v svetu. Toda ne smete misliti, da boste s tem, ko pravite Postal bom duhovnik, tudi že postali duhovniki; in vi, ki pravite Jaz nočem postati duhovnik, boste tudi že dobri ljudje v svetu. Ne, nikakor ne. Dostikrat Gospod kliče v duhovski stan take, ki si nikdar ne bi mislili, da bodo postali duhovniki. Prav tako veliko fantov, ki so se odločili, da bodo postali duhovniki ali so celo že preoblečeni v klerike, spremeni svoje mnenje. Zato dokler imamo čas, prosimo Gospoda, da nam pokaže pot, po kateri naj gremo. Prvo sredstvo za izbiro našega poklica je nasvet, ki ga daje sv. Peter: Bratje, potrudite se, da boste z dobrimi deli zagotovili vašo izvolitev, to se pravi življenje, polno dobrih del in svetega strahu božjega. Vse, kar delamo, storimo v večjo Božjo slavo. Tedaj nam bo Gospod povedal, kaj pričakuje od nas, in nam nakazal pot, po kateri naj hodimo.

Naslednjega večera se je don Bosko povrnil k Saraccovi smrti in poudaril potrebo, da smo vedno dobro pripravljeni na velik korak in da ne opuščamo svetih zakramentov. »V soboto je izdihnil, ne da bi se mogel spovedati,« je povedal don Bosko, čeprav je večkrat s prosečim glasom klical spovednika. V nedeljo so njegovo truplo odnesli na pokopališče. Zelo tesnobno sem vprašal, ali je ta fant opravil vajo za srečno smrt, in rekli so mi, da jo je opravil. To me je potolažilo. Upajmo, da po zadnji spovedi ni imel nobenega težkega greha na duši. Če pa ga je imel, pa upajmo, da je odkritosrčna želja, da bi se spovedal, izbrisala ta greh.

Kdor ima čas, naj ne odlašaja. Dokler imamo čas, delajmo dobro. Vsak izmed nas mora opraviti veliko potovanje. Šel bo v domovanje svoje večnosti. Zato se

dobro pripravimo na to veliko potovanje. Saracco je čakal na nedeljo, pa je ni dočkal. Zato ob prazniku Marije Brezmadežne uredimo svoje račune, očistimo si duše in prejmemo sveta zakramenta spovedi in obhajila. Dragi moji sinovi, ali smo potem, ko odlašamo s spovedjo, prepričani, da bo Gospod toliko dober in bo čakal na našo odločitev? Zato pojutrišnjem počastimo Marijo in si zagotovimo nebesa.

Te mesece se je ponovil neki poseben dogodek.

Don Bosko je pripovedoval, kako je neki duhovnik gojenca, ki je pristopil k obhajilni mizi, preskočil in ga ni obhajal. Če je fant potem tega duhovnika srečal na dvorišču in ga vprašal, zakaj ga ni obhajal, mu je ta odgovoril: »Z grehom v duši upaš prejeti obhajilo? Ali ne čutiš, da je tvoja duša grda in vsa črna?« Tisti duhovnik je to videl iz barve, ki jo je imel v tistem trenutku jezik. Večkrat je opozoril don Boska, da naj poskrbi, da bodo fantje popravili svoje slabo opravljene spovedi.

In tako smo prišli do 8. decembra, ki je tega leta pomenil veliko zmago slavje za Cerkev in je don Bosku pripravil veliko veselje. Papež je objavil okrožnico, v kateri je obsodil glavne sodobne zmote, in to ne samo v nadnaravnih, temveč tudi v naravnih stvareh, ki so zaradi krivoverske hudobnosti prinašale veliko škodo na filozofskem, družbenem in političnem področju. V okrožnici je razglasil leto 1865 za jubilejno leto in dodal še Syllabus ali seznam osemdesetih zmotnih trditev. Pij IX. je s silovito vztrajnostjo nadaljeval nezmotljivo učiteljstvo Jezusa Kristusa. Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da pričujem za resnico (Jn 18,37). Rečeno je bilo, da v moderni civilizaciji nauk Svetega sedeža ni nikomur nič več pomenil. Toda ob sporočilu vsem Cerkvam na svetu se je celotna družba pretresla do svojih najglobljih temeljev. Tisoči tudi liberalnih časopisov so objavili Syllabus in okrožnico. Hudičevo pobesneli sektaši so zaglali silen krik in vik in na svojih sestankih obravnavali njegovo vsebino.

Francoska in italijanska vlada sta s posveti ministrov, z grozilnimi okrožnicami škofom, s prepovedjo ponatiskovanja in pastoralnih razlag, z diplomatskimi depešami in s strogimi navodili policiji zamenj skušali zadušiti papeževo besedo, milijoni pravih katoličanov in njihovi škofje so pa z velikim odobravanjem vzklikali: Ne z Belialom, temveč z Jezusom Kristusom in njegovim namestnikom.

Mati Božja Marija pa je medtem dobila dolžno čast od don Boskovih fantov, ki jim je on v naslednjih dneh še govoril o poklicih.

10. december. - Rekli smo, da je prvo sredstvo, da odkrijemo stan, v katerega nas kliče Bog, nasvet sv. Pavla: Treba je, da dobi potrdilo od tistih, ki so zunaj. Kdo so tisti, ki so zunaj, pa morajo o nas dobro pričevati? To so oče, mati, župnik, sovaščani, ravnatelj zavoda, v katerem smo. Ko v našem oratoriju govorim o ravnatelju, ne mislim samo nase, temveč vse predstojnike.

Fantje s svojim obnašanjem kaj kmalu pokažejo, kam jih kliče Gospod, in po tem obnašanju tisti, ki so zunaj, lahko izrečejo svojo sodbo. Ko opazuješ nekatere dečke, kako so zbrani v cerkvi, kako so zadržani v obnašanju, ljubeznivi do vseh, lahko slišiš sodbe: Ta bo pa zares nekoč dober duhovnik. O kakem drugem pravijo: Ta bo odličen vojak. O kakem tretjem: Iz tega bo odličen pek. Se smejete? Toda pomislite malo. Kaj pravite k temu: ali ni prav, da nekaterim fantom, lenuhom v oratoriju, ki kljub temu, da imajo zadosti kruha opoldne in zvečer, pri zajtrku večji obrok, kot se dobiva v vseh drugih zavodih, in za malico pravo gostijo, skušajo pospraviti opoldne in zvečer po pet do šest hlebčkov. Zdi se, kot da se bojijo, da bodo umrli od lakote. Ali se vam ne zdi, da imajo taki vsa znamenja, da bodo postali dobri peki? In veste, zakaj nabirajo take količine kruha? Naj vam povem. Niso opravili svojega dela, niso se naučili za šolo in zato iz tega ali onega razloga nočejo iti v šolo. Zato se delajo bolne, ne gredo k zajtrku, da pokažejo, da se slabo počutijo. Nato pa se zatečejo v spalnico in tam pojejo kruh, ki so si ga nabrali prejšnji dan. Ali menite, da tako obnašanje prispeva k dobremu imenu?

Skušajmo opraviti vse, zlasti najmanjše dolžnosti, čim bolj zavzeto, če želimo, da nam Gospod pokaže pot, po kateri naj hodimo.

Mogoče je tudi kak fant z dežele, za katerega vsi vedo, da bi rad postal duhovnik. Toda učenje mu malo diši, v cerkev gre čim manj mogoče in še to s pomanjkljivo pobožnostjo, hodi z določenimi tovariši in si dovoli, da mu uidejo določene grde besede. Ljudje govorijo o njem in o njegovem obnašanju: Iz tega pa bo zares zanič duhovnik. Potem ta fant pride v oratorij, ker so ga pač poslali starši, in to dostikrat brez župnikovega priporočila. Toda kakšna revščina! Vzemite v roke njegov izkaz: v cerkvi povprečno, v šoli povprečno, v obednici povprečno, v učilnici povprečno, v spalnici povprečno itn. itn. Ali vsota povprečnih lahko da odlično?

Oh, dragi moji! Lepo se obnašajte, da bodo vaši predstojniki mogli odkritosrčno reči svoje mnenje o vašem poklicu. Pozorno poslušajte, kar vam bom sedaj povedal, ker to ni zapisano v knjigah ali pa je v knjigah, ki si jih vi v sedanjem položaju ne morete priskrbeti. Zaupajte vašim predstojnikom, vprašujte jih za svet, ker nam je v veselje, da vam pomagamo v vsem, kjer koli moremo. Imamo fante, ki se celo leto ne približajo predstojnikom in še zdaleč ne mislijo na svoj poklic. Pa pridejo počitnice, vprašajo svojega župnika za svet, ali naj postanejo duhovniki ali naj si izberejo kak drug poklic. Župnik jih vpraša: Kaj ti je povedal don Bosko? Nič mi ni povedal, se glasi odgovor. Rad bi videl tistega, ki bi mu jaz mogel kaj povedati, če se ti ne prikaže celo leto. In tedaj z zavezanimi očmi vstopijo v kak stan, postanejo tudi duhovniki in se pri tem popolnoma nič ne ozirajo na to, ali jih kliče Bog. Kaj bo iz njih, ko jim primanjkuje najosnovnejših milosti?

Nazadnje naj še povem, da so ljudje, pri katerih je treba iskati sveta. To so najprej starši. Vendar pa niso vedno dobri svetovalci, ker v svojem svetu ne jemljejo za vodilo duhovnega dobrega svojega sina niti se ne ozirajo na Božjo voljo, temveč mislijo samo na časne koristi. Če upajo, da bo sin dobil petično nadarbino, ga silijo v duhovništvo, če ne, ga napatijo v drug poklic; in se odločno uprejo, če bi sin želel postati duhovnik.

Toda če so starši dobri kristjani, so tudi najboljši svetovalci glede poklica. Oni vas poznajo že dolga leta in njihova sodba ne more biti nepremišljena. Kakor koli je že, vedno vprašajte za svet svoje starše, ki bodo na splošno vedno govorili tako, kakor je najbolj primerno, za vaš poklic.

12. december. - Govorili smo o pričevanju tistih, ki so zunaj. Sedaj bom govoril o tistem, ki vodi notranje zadeve naše duše, to je o spovedniku. Njemu moramo odkritosrčno razkriti svojo vest in na osnovi tega nam bo lahko povedal, kje nas hoče imeti Gospod. Ko smo si izbrali spovednika, moramo stalno hoditi k njemu, kajti kako nam bo mogel izraziti svoje mnenje o našem poklicu, če nas ne pozna dobro? Zato nikar ne imejte dveh spovednikov, enega za dneve med tednom, drugega za praznične dni, da ko imate na vesti kaj težjega ali si vsaj mislite, da je težje, greste k drugemu. Na tak način boste povzročili, da si bo vaš redni spovednik mislil, da ima pred seboj angelčka, čeprav je pravi hudiček, in bo njegovo mnenje zelo različno od resnice. Tako se boste odpravili na pot, na kateri vas Gospod noče. Še slabše pa je, kot to delajo nekateri dečki, da se vsakokrat spovedujejo pri drugem, in se zdi, kakor da bi šli preizkušat spovednike, da bi videli, kakšen okus imajo. Zato vam odkritosrčno povem, dragi sinovi, da želim, da si izberete stalnega spovednika, hodite redno k njemu k spovedi, če hočete, da vam bo mogel povedati, kaj je Božja volja. Zunanjih duhovnikov v hiši je malo. Je pa toliko notranjih, da si vsak lahko po mili volji izbere svojega.

Za rokodelce to pravilo ni tako zelo pomembno. Njihov poklic je že določen. Gre za kladivo, žago, tiskarski stroj, iglo in druga podobna orodja. Toda za dijake, ki se še niso odločili za določen poklic, je to čisto drugače. Vendar s tem nočem reči, da tisti, ki spremini spovednika, greši. Nikakor ne. Nasprotno. Če bi kdo storil smrtni greh in se ga ne bi upal spovedati svojemu rednemu spovedniku, je veliko bolje, da gre h kakemu drugemu, samo da ne bi naredil božjega ropa nevredne spovedi, pa četudi bi vsakokrat zamenjal spovednika. Bolje je, da je negotov glede svojega stanu, kakor da bi delal božje rope s tem, da bi zamolčal smrtne grehe. Vendar pa naj tudi ta ob koncu leta, preden se bo odločil za poklic, opravi življenjsko spoved. Spovednik ga bo poslušal, mu skušal ljubeznivo pomagati in povedati, česar ga je sram, in mu tudi povedal, kaj je njegov poklic. Zato si zapomnite, da je prvi presojevalec vašega poklica spovednik. Če bi vam vaši starši, župnik in ravnatelj vzgojnega zavoda rekli, da postanite duhovniki, če bi tudi sami imeli določeno nagnjenje do tega stanu, pa bi vam spovednik dejal: Sinko moj, ta stan ni zate, bi vsa druga priporočila nič ne veljala. Poslušati morate spovednikov nasvet.

V svetu je veliko vrst obrti, poklicev, družbenih stopenj. Tudi v tem je prav, da se ravnate po nasvetu tistega, ki pozna vašo notranjost. Lahko vam bo povedal, da npr. poklic učitelja, odvetnika, zdravnika, vojaka ni zate, pač pa tvojim sposobnostim bolj ustreza ta in ta poklic. On vam bo tudi svetoval, kako boste lahko svoj cilj dosegli.

Seveda pa je tako, da če bi npr. radi postali odvetnik in nimate za to sredstev, vam jih on ne bo mogel priskrbeti. Mogoče vam bo pa dal nasvet, kako boste mogli svoj cilj doseči.

V nagovorih naslednjih dni je don Bosko svaril pred hudobijo pohujševalcev in obveščal o zadnjih trenutkih življenja sobrata laika, člana salezijanske družbe. Tako se je uresničila napoved Božjega služabnika izpred nekaj tednov. Prav tako je še govoril o molitvi za duše v vicah, o božični devetdnevnici in o misli na smrt.

Kronika za 13. december piše: »Nocoj je zvonček opozoril, da nesejo sve-to popotnico Janezu Lagoriju članu družbe, ki je bil zaposlen v garderobi in je skrbel za perilo. Fantje so se zbrali v cerkvi in prosili Božjo mater Marijo za potrebne milosti ubogega bolnika.

Po opravljenem blagoslovu je don Bosko stopil na oltarno stopnico in ta-kole govoril:

Dragi sinovi, danes zvečer so ponesli Jezusa v najsvetejšem zakramentu na-šemu sobratu, ki je težko bolan. Čeprav je malo upanja na ozdravljenje in lahko živi še nekaj časa ali pa takoj umre, prosite zanj Gospoda, da mu podeli moč, da bo vdano prenašal trpljenje, in milost, da bo sveto umrl. Zato bomo od jutri zjut-raj molili en očenaš in eno zdravamarijo, ki ju bomo verjetno kmalu spremenili v Gospod, daj mu večni mir.

Dragi sinovi, pomislimo v tem trenutku na našo veliko dolžnost, ki nas ob-vezuje, da uporabimo naše zdravje v Božjo slavo. Zdravje je velik Božji dar in ga moramo uporabiti v Gospodovo čast. Oči morajo gledati za Boga, noge hoditi za Boga, roke delati za Boga, srce biti za Boga, z eno besedo, vse naše telo mora služiti Bogu, dokler imamo čas. Tako nam v trenutku, ko nam bo Bog vzel zdrav-je in se bomo približali zadnjemu dnevu našega življenja, vest ne bo očitala, da smo ga uporabljali slabo.«

Naslednji večer je don Bosko stopil na prižnico in s skrajno pretresljivim glasom imel večerni govor.

14. december. - Danes zvečer vam moram, dragi sinovi, sporočiti nekaj žalostnih no- vic. To morate vedeti. In če tega ne veste, vam bom povedal, da v glavnih devetdnevnih, ki jih opravljamo, nekaj fantov zapusti oratorij in gredo domov. Nihče jih ne pošilja stran, oni sami se odločijo za odhod ali bolje rečeno mati Božja Marija jih pošilja od tod. Ne-kateri, ki smo jih še obdržali iz sočutja, niso vzdržali, skočili so čez zid in zbežali. Še bolj žalostno pa je to, da so morali oditi, ker niso smeli več ostati med vami, ker so se pregrešili zoper nravnost. Tega ne bodo nikdar več mogli pozabiti. Dokler bodo živeli, se bodo spo-minjali, zakaj so morali zapustiti oratorij. Njihovo srce bo krvavelo že ob sami misli na to in morali si bodo reči: Vsega sem si sam kriv. V domačem kraju jih bodo vpraševali: Zakaj si zapustil oratorij? In kaj bodo mogli odgovoriti? Nič. V duši pa jim bo donel edini odgo-vor: Zapustil sem oratorij, ker sem naredil najgrši greh. Spominjali se bodo, da so prekinili svoje šolanje in niso mogli doseči tega, kar so želeli; da so se v trenutku razblinili najlepši načrti njihovega življenja in si bodo morali sami dati odgovor: Jaz sam sem si vsega kriv. Če bo komu le uspelo kaj doseči, se bo ob spominu na greh trn vendarle zapičil v srce in jih napolnil s sramoto. Če je spomin na te grehe tako težek, ko so še pri vseh svojih telesnih in duševnih močeh, kaj bo šele takrat, ko jim bodo začele moči pohajati in bodo priklenjeni na posteljo. Takrat bodo še jasneje videli grdobijo svojega prestopka. Tedaj bodo morali

vzklikniti: *Jaz sam sem vzrok vseh teh mojih tegob! Vse to pred ljudmi. Kaj pa pred Bogom, najpopolnejšo čistostjo? Oh, koliko primerov izpred nekaj dni bi vam lahko pripovedoval, če bi mi bilo dovoljeno.*

Kako strašne kazni čakajo nečistnike! Naj vam omenim samo en primer, ki se je nocoj zgodil v Turinu. Neki fant je nocoj nenadoma umrl, medtem ko je grešil. Umrl je in njegova duša, kje je? Zjutraj so ga tovariši šli klicat, tresli so ga, toda bil je mrtev. Vsi vedo, zakaj je umrl. Ne bom vam več o tem govoril, ker so strašne in nadvse grde reči.

Dragi sinovi, pomagajte drug drugemu gojiti to lepo čednost čistosti. Obljubite si med seboj, da ne boste storili nobenega dejanja, izgovorili nobene besede, ne obrnili pogleda, ki bi mogel skaliti to prelepo čednost. Če vidite kakega tovariša, da je v nevarnosti, da bi padel, mu priskočite za božjo voljo na pomoč, rešite ga določenih tovarišev, opozorite ga, molite zanj, z eno besedo, rešite ga. Imeli boste veliko zaslugo pred Bogom in Božjo materjo Marijo. Če potem vidite, da kak tovariš skuša pohujšati druge tovariše, zakadite se vanj, iztrgajte mu iz krempljev njegovo žrtev in kričite: Volk, volk! Kaj bi storili, če bi se v vašo čredo zakadil volk in začel klati ovce in ne bi bili sposobni, da bi branili svoje ovčice? Klicali bi na pomoč, kričali bi, da bi vas vsi slišali: Volkovi, volkovi! Tako storite tudi s temi vašimi peklenskimi tovariši, ki uničujejo duše vaših tovarišev. Kličite na glas, tako da vas bodo slišali vaši tovariši, vaši predstojniki. Ti bodo vedeli, kaj je treba storiti.

Druga žalostna novica, ki vam jo moram sporočiti, je ta, da je naš brat Janez Lagorio vsak dan bliže svoji zadnji uri. Popolnoma je vdan v Božjo voljo in si ne želi drugega, kot da bi poletel v nebesa in se tako rešil tolikih tegob duše in telesa. Prepričani smo, da bo, ko ga bo Gospod poklical k sebi, takoj šel v nebesa in bo srečen za vse večne čase.

To je človek zgledne kreposti. Prihodnje večere vam bom kaj več povedal o njem. Vsi pa prosimo, da bi njegov prehod v večnost bil čim lepši. Danes bodite še posebno zbrani v učilnici, spalnicah in na stopnicah. Preden boste legli spat, zmolite Pozdravljena, Kraljica, da mu bo pomagala pri tem tako pomembnem dejanju. Jutri pa po en očenaš in zdravamarijo in verjetno že Gospod, daj mu večni mir. Lahko noč.

15. december. - Danes zjutraj je naš brat Janez Lagorio odšel v večnost. Pred dvema letoma je prišel v našo hišo z boleznijo, ki ga je pripeljala v smrt. Vse do včerajšnjega dne je bil prepričan, da bo ozdravel, toda proti večeru se je zavedel, da je smrt pred durmi. S slabotnim glasom mi je ponovil, kar mi je že tolikokrat povedal: Recite fantom, da naj molijo zame, da mi bo dano kmalu gledati obraz našega Gospoda. Povejte jim, da bom jaz tam zgoraj vedno prosil presveto Devico Marijo, da bo prosila pri Bogu za vse milosti, ki jih potrebujejo. Obljubil sem mu, da vam bom povedal vse, kar mi je naročil. Prosil sem ga, da bi od nas vseh pozdravil presveto Devico Marijo. Ona naj bi storila, da bi jo nekoč vsi skupaj mogli hvaliti in častiti v nebesih. Zagotovil mi je, da bo to gotovo storil. Molimo torej zanj, da bi bil kmalu rešen vsega trpljenja v vicah, če bi moral zadostiti še za kak greh. Gospod je rekel, da nam bo odmerjeno z isto mero, s katero sedaj mi merimo drugim, in da bomo deležni tiste milosti, s katero pomagamo drugim. Sv. Avguštin je zagotovil, da z molitvijo za duše v vicah z ene strani lajšamo njihovo trpljenje, z druge strani pa krajšamo čas trpljenja, ki bi ga morali mi odslužiti za naše grehe v vicah. Če molimo za verne duše v vicah sedaj, bodo tudi po Božjem navdihnjenju drugi molili za nas. Če smo dolžni moliti na splošno za vse duše v vicah, koliko

bolj, da molimo za koga, ki je hodil z nami po istem dvorišču, molil z nami v isti cerkvi, jedel isti kruh kot mi, z eno besedo, bil je naš brat. Jutri zjutraj bo maša zadušnica, opravili bomo pogrebne obrede in zmolili rožni venec z Gospod, daj mu večni mir in pokoj. Vse dobro, ki ga bomo jutri opravili v naši hiši, naj služi duši pokojnega Lagoria. Vsa sveta obhajila darujmo v ta namen, in kdor ne more prejeti Jezusa zakramentalno, naj ga prejme vsaj v duhu. Gospod bo sprejel tudi to v korist dušam v vicah. Ker dežuje, ni primerno, da bi vsi šli na pogreb. Gospod prefekt bo določil fante, ki naj spremljajo pokojnika na zadnji poti.

16. december. - Danes se začena božična devetdnevnica. Vi dobro veste, kako velik pomen pripisujem tem devetdnevniciam.

Še na nekaj bi vas rad opozoril. Tukaj v naši hiši se zelo potratno ravna s kruhom. Najdete ga pod posteljami, na stopnicah, na dvoriščih, v šolskih razredih, kamor koli pogledaš. Jaz predobro poznam ceno tega kruha, ki nam je potreben za življenje, ker ga moram za vse poskrbeti. Kruh je dar Božje previdnosti in zato je treba storiti vse, da ga ne bomo zapravljali. Zato vsakokrat, ko boste dobili kruh, ki ga zaradi tega, ker je trd, ali zaradi katerega koli drugega razloga ne boste več jedli, ga prinesite meni in ga ne mečite proč. Jaz bom potem naredil z njim, kar se mi bo zdelo najbolj primerno.

In končno vam bom dal še cvetko, če tako želite. Ko boste jutri zakramentalno ali duhovno prejeli sveto obhajilo, poljubite Dete Jezusa, ki bo prišel v vaše srce.

18. december. - Ko še naprej govorimo o sredstvih za uspešno učenje, vam bom danes povedal najpomembnejše: Zatecite se vedno pod Marijino priprošnjo. Marija je sedež modrosti. Zato se, preden se začnete učiti ali pisati naloge, vedno zatecite k Mariji in jo prosite z vzklikom Sedež modrosti, prosi za nas.

Nocoj vam moram povedati žalostno novico. Mizar, ki se je nekaj časa učil svoje obrti pri nas in je nato odprl lastno delavnico, je danes zjutraj razdelil delo svojim delavcem in opoldne umrl zadet od kapi. Vem, da ni najbolj priporočljiva stvar, da vam poročam o smrti v tako lepi devetdnevnici, kot je božična, toda kaj hočete. Ko govorimo o življenju, nam takoj pride na misel smrt. Pa četudi ne mislimo nanjo, ona vseeno pride. Papež Inocenc III. je bil nadvse svet mož, vendar se je neizmerno bal smrti in ni hotel slišati, da bi govorili o njej. Če je v vatikanski palači bila pridiga, je prepovedal, da bi govornik razpravljal o tej temi; če so brali kako knjigo, je ukazal, da so opustili poglavja, kjer je bil govor o smrti; če je on sam bral kako knjigo, je preskočil poglavja o smrti. Ko je umrl, mu je znameniti kipar naredil veličasten nagrobni spomenik in na sarkofagu upodobil njegov odnos do smrti. Papež umira. Smrt leži pod posteljo, kaže svojo lobanjo in steguje okostenelo roko proti umirajočemu, da bi ga prijela. Papež naglo sede, prestrašen od tega mrzkega prizora, vendar ne more ubežati.

Veliko ljudi na svetu noče slišati govorjenja o smrti. Dragi sinovi, ni vam treba misliti na smrt, toda če hočete ali nočete, smrt bo gotovo prišla.

Končujem s cvetko. Jutri bomo prosili dobrega Jezusa, da bi prišel k nam in nas malo okradel. In veste, kaj naj nam odnese? Naj pride in odnese srce vsakega izmed nas, tudi moje. Kajti bila bi velika nesreča, če bi bilo vaše srce polno Božje ljubezni, moje pa mrzlo kot marmor.

81.

POGLAVJE

Pisma zahvale don Bosku za božična voščila – Don Bosko v Vercelliju: pohvala, ki mu jo izreče mons. De Gaudenzi – Don Boskovi nagovori gojencem; fantje, ki kradejo tovarišem; iz Vercellija v Turin; njegov odgovor častniku o zakramentu spovedi in drugih vprašanjih – Posvečevanje zadnjih dni v letu; nesrečna smrt nekoga, ki je istočasno želel služiti svetu in Bogu – Don Bosko razlaga nekatere izraze, ki jih pogosto uporablja – Don Boskova pisma nekemu rimskemu monsinjorju in don Bonettiju – Vezila salezijancem in gojencem – Sreča za tistega, ki se sreča s svetim Gospodovim služabnikom – Članek florentinskega časopisa Archivio Ecclesiastico v počastitev don Boskovega dela

V TEH DNEH JE DON BOSKO prejemal veliko pisem kot odgovor na božična in novoletna voščila. Tudi predstavniki najvišjega plemstva so mu izražali hvaležnost, spoštovanje in zaupanje. Med temi naj omenimo markiza Ignacija Pallavicinija⁶¹ in grofico Aleksandrino di Camburzano, ki je v dopisu dne 26. decembra 1864 don Bosku sporočila, da ga bo obiskal eden izmed njenih bra-

⁶¹ Veleugledni in velespoštovani gospod! Čutim se počaščenega zaradi dragocenega pisma vaše visoko spoštovane uglednosti, s katerim me prištevate med osebe, za katere bo 1.000 dečkov, ki so zaupani vaši očetovski skrbi, darovalo sveto obhajilo v božični noči po mojem namenu. To je brez dvoma velik dar, ki ga visoko cenim, in znamenje vaše velike dobrote do mene. Ne zavedam se namreč nobene zasluge, ki bi mogla biti vredna tolike usluge. Prav tako sem vam hvaležen za vse molitve, ki ste jih poslali v nebo za vse člane moje družine, in zlasti še za zanimanje za mojega vnučka Durazza, ki naj ga Gospod ohrani vedno zase, kar si iz srca želim. Dovolite mi torej, da se vam za vse to najtopleje zahvalim, in želim, da sprejmete zagotovilo moje hvaležnosti za dejanje, ki ste mi ga izkazali. Vaši velečastiti uglednosti in vašim dečkom želim vse najboljše od Boga najvišjega darovalca vsega dobrega, obenem pa se izrekam iz vsega srca za vdanega vaši visokorodnosti. Vdani in ponižni služabnik I. Pallavicini. Genova, 22. decembra 1864.

trancev, ki si goreče želi, da bi ga spoznal.⁶²

On se je po božiču za dva dni odpravil iz Turina v Vercelli. Zdi se, da se je ob tej priložnosti za kako uro ustavil v Casaleju, kamor zaradi smrti Lagoria ni mogel iti 15. decembra.

V Vercelliju se je kakor večkrat v letu dolgo pogovarjal s stolnim dekanom kanonikom teologom Petrom Degaudenzijem, ki je bil leta 1874 posvečen za škofa v Vigevanu. O pomembnosti teh pogovorov nam priča pismo dekana Petra Poltronierija, duhovnega voditelja semenišča v Vigevanu, ki ga je ob don Boskovi smrti 1888 pisal don Rui. Opisuje slovesne pogrebne svečanosti v semenišču, ki so jih opravili po naročilu in ob navzočnosti mons. Degaudenzija za dušo pokojnega Božjega služabnika.

»Po opravilu in slovesni škofovski maši ter blagoslovu groba njegova eksce-lenca, kot so vsi pričakovali, ni hotel skleniti žalnega opravila, ne da bi priklical s kratkimi pa presunljivimi besedami svojim semeniščnikom in svojemu kleru čudoviti lik tega turinskega duhovnika, s katerim je bil tesno povezan in v osebnih odnosih. V značilnih rekih in dogodkih je prikazal don Boska kot zgled izpolnjevanja duhovniških dolžnosti, globoke ponižnosti in apostolske goreč-nosti za zveličanje duš.

»*Daj mi duše, drugo vzemi* so besede,« tako je končal svoj govor ugledni prelat, »so izkaznica, življenjski rek, ki so mu prinesle nesmrtno slavo. *Daj mi duše, drugo vzemi* mi je ponavljal, ko je bil pri meni v Vercelliju in sva si pripove-dovala vsak svoje nevšečnosti. To so stvari, dragi moj dekan, ki jih mi duhovniki moramo povedati Bogu.

Prisvojite si, predragi, ta veliki rek, sprejmite ga, kot ga je on sprejel, kot bogato dediščino od ženevskega škofa in ženevski škof od velikega sv. Janeza

⁶² »Ta mladi grof,« je pisala, »in njegova žena grofica sta zaradi pobožnosti in zglednega življenja v spodbudo vsem. Imata vse, kar more po oceni sveta človeka osrečiti: medsebojno razumevanje, imetje, zdravje, mladost. Vendar nimata dediča svojega imena. Mladi grof je zaradi tega in zaradi drugih neznanih vzrokov silno potr in ga nič ne more razvedriti, kar zopet vzbuja bojazen vse družine in prijateljev. Zato si vas upam prositi, da bi zanj molili in ga ljubeznivo sprejeli, kar bi mu gotovo zelo pomagalo. Pravi Božji prijatelji imajo besede, ki morejo potolažiti še tako potrta srca. Njihov glas z lahkoto najde pot do srca in prav zato sem polna upanja za dobro, ki ga boste storili našemu mlademu sorodniku.

Povabite ga, da bi vas v času njegovega bivanja v Turinu kdaj obiskal. Tam bo naletel na veliko posvetnih prijateljev. Ti menijo, da plesi, gledališče in zabave mladega človeka raztresajo in mu koristijo. Jaz menim, da bo za to čisto dušo kak trenutek, ki ga bo prebil pri vas in pri vaših sodelavcih, veliko srečnejši kot vse drugo.

Zdravje gospoda grofa Camburzana je vedno podvrženo preizkušnjam. Ne more več zapustiti hiše. Kljub temu tako zadržanemu življenju čuti močan glavobol in druge tegobe. Zelo ga priporočam va-šim molitvam in vašim mašam. Prepričana sem, da bi kaj kmalu ozdravel, če bi vi zanj prosili Boga.

Krizostoma. Tako boste nadaljevali vrsto svetih duhovnikov, ki znajo čednost storiti priljubljeno in buditi spoštovanje do duhovništva tudi v sovražnikih krščanskega imena.«

Ko se je don Bosko vrnil iz Vercellija, je nadaljeval svoje nagovore fantom.

27. december. – Zelo mi je hudo, da vam moram nocoj povedati nekaj, kar je prav malo v čast nekaterim fantom. Že nekaj časa ugotavljamo, da izginjajo sedaj enemu, sedaj drugemu knjige, denar, sadje, kravate, zvezki itn. itn. Tudi lansko leto smo imeli v hiši tiče, pa smo jih odkrili. Nekateri smo v trenutku odpustili, drugi so morali iti, ker so jih tovariši začeli izzivati in imenovati tatove. Zatorej naj tisti, ki počenjajo take stvari, spremenijo obnašanje, kajti sicer bodo tudi oni, kakor hitro jih bomo odkrili, plačali za svoje početje. Zato vsem klerikom in fantom naročam, naj bodo pozorni, da jih čim prej odkrijemo. Ali hočete, da vam nakažem smernice, da jih boste mogli odkriti? To so tisti, ki so požrešni in kar naprej jedo, zlasti pa še oni, ki so tako nesramni, da pred drugimi v petek in soboto jedo klobase, to so tisti, ki namesto da bi šli v šolo, hodijo po oratoriju; to so tisti, ki se z vsako najmanjšo pretvezo umaknejo v spalnico. Tu morate sumiti, kajti to ni predrzen, temveč previden in utemeljen sum. Mogoče bo kateri izmed teh kršilcev pravil nedolžen, toda videz kaže na krivdo. Take tatvine me žalostijo zato, ker žalijo Boga. Z druge strani pa se spet veselim, ker tako občutijo na lastni koži, kaj pomeni ne oddati denarja prefektu, čeprav smo to že nešteto krat ponovili. Hočejo biti še naprej trdovratni? Tu imajo zaslužen kaznen.

Tem tatičem pravim, da so tisti, ki so se pogubili zaradi tatvine, začeli izmikati majhne stvari, toda potem ko so se tega navadili, so začeli z večjimi. Danes eno knjigo, drugič denar, nekaj zvezkov danes, kako znamko jutri in tako naprej – eno za drugim, počasi in vztrajno in že je bilo zadosti za smrtni greh.

Če se je nakopičilo toliko stvari, da zadošča za smrtni greh, je treba vse, tudi če se ne zavedamo smrtnega greha, povrniti.

Naj še povem, da so tatiči tudi tisti, ki v shrambi skrivaj jemljejo kruh, ker jim ni zadosti, da ga imajo na voljo pri kosilu in večerji; tisti, ki lomijo stole, okna, zlasti če to delajo iz hudobije. Dolžni so povrniti oratoriju škodo, ki so jo s takim početjem povzročili.

Teh nekaj tatičev že poznam, zlasti tiste, ki kradejo svojim tovarišem. Svetujem jim, da opustijo to početje in vrnejo, kar so ukradli. Če hočejo, da jim bom pomagal, naj pridejo k meni in mi zaupno povejo in jaz jim obljubljam, da bom vse uredil, ne da bi se zvedelo, pa tudi kaznovani ne bodo. Toda če ne mislijo spremeniti vedenja in jih bodo odkrili drugi, se ne bom pomišljal jih javno ožigosati za tatove.

In sedaj pustimo te slabosti, ki so dobrim kaj malo všeč. Želim vam povedati nekaj, kar vas bo razveselilo. Govoriti vam hočem o dogodku, ki se mi je primeril danes, ko sem se iz Vercellija vračal v Turin. V vagonu, v katerega sem stopil, je bil neki gospod, ki je govoril o spovedi. Ko me je zagledal, se je obrnil k meni in me nagovoril: Za bóga, gospod! Recite vi kaj o tej stvari.

Sedel sem na prosti sedež in ga vprašal: 'Vprašanje vam, gospod! Bi mi lahko povedali, kdo je ustanovil spoved?'

– Seveda! To vsi vedo, Tridentinski cerkveni zbor.

– In bi mi lahko povedali, v katerem času je potekal ta zbor?

– V dobi sv. Bernarda, je odgovoril.

– In kdaj je sv. Bernard živel?

– V času sv. Avgušтина.

Ob tej obilici zgodovinske izobrazbe se je ves vagon gromko zakrohotal. Tedaj sem jaz povzel besedo:

– Glejte! Tridentinski cerkveni zbor je potekal pred 300 leti, sv. Bernard je umrl pred 600 leti, in kar je živel sv. Avguštin, je preteklo 1400 let. Ta zakrament pa je pred približno 1850 leti ustanovil Jezus Kristus.

Moj sogovornik je umolknil in potem dejal:

– Odkritosrčno povedano, jaz se zelo nerad spovedujem.

– Prav. Če hočete, vam bom svetoval primerno sredstvo.

– Ugajate mi. Vi ste prvi duhovnik, ki me želi poučiti, kako se mi ni treba spovedovati.

In katero je to sredstvo?

– Ne delati grehov.

– Jaz zares ne delam grehov.

– Čestitam vam! Vendar bi vas rad opozoril, da ste med prvimi besedami, ki ste jih izrekli, imenovali po nevrednem Božje ime.

– Imate prav. Na to nisem pomislil.

– Če mi dovolite, bi vas vprašal, ali imate mogoče kaj na vesti.

– Govorite! Dovolim vam.

– Tukaj javno ne, ker bi vas sicer osramotil in bi užalil nežna ušesa navzočih.

– Govorite brez skrbi! Nič vam ne bom zameril.

– Javno ne bom ničesar vprašal. Lahko vam povem po tihem na uho.

– Prav, prav!

Tedaj sem potihoma povedal, kar mu je šlo, in on je glasno odgovoril. Imate prav. Toda vedeti morate, da sem Palermčan.

– Čestitam! Toda ali je Palermo kaj posebnega in drugačen kot druga mesta? Ali v Palermu nimate Gospoda Boga?

Umolknil je. Toda čez nekaj časa je nadaljeval: Poklicali so me v Turin, da tukaj poučim vojaščino knjigovodstva, ker piemontski vojaki tega ne znajo.

Ta preskok na vojaško stran se mi je zdel neprimeren. Tedaj sem rekel sam pri sebi: ali zares misliš, da so Piemontčani tako neumni, da bi potrebovali tebe za učitelja? Nato sem jasno vprašal:

– Gospod, kaj razumete vi pod knjigovodstvom? Algebro, aritmetiko, glavno knjigo, nadomestno knjigo?

Odgovoril je: – Pod knjigovodstvom razujem jaz knjigovodstvo. Dodal je še nekaj drugih besed, se zmedel in govoril tjavendan. Vsi so se začeli smejati.

– Glejte, sem mu z resnim glasom povedal, knjigovodstvo pomeni glavno knjigo, dvojni popis – dal sem mu kratko lekcijo o osnovnih pojmih te veščine.

Potniki so se med seboj spogledali in govorili: – Ta duhovnik pozna celo vojaško knjigovodstvo. Obrnjeni k meni so me vprašali: – Zdi se, da ste bili vojak.

– Ne samo, da sem bil vojak, vojak sem tudi še sedaj.

Pogledali so me še bolj začudeno in dodali: – Saj ste vendar oblečeni v duhovnika. Ali niste mogoče preoblečen vojak?

– Nikakor ne. To, kar imam na sebi, je moja uniforma. Poleg tega pa nisem navaden vojak, temveč imam visok čin, sem general armade. Vsi se razumeli moj dovtip in se zasmejali. Ponovno sem se obrnil k svojemu sogovorniku in mu dejal: – Glejte, dragi gospod, preden začnete govoriti o kaki stvari, pomislite, ali ni mogoče med navzočimi kdo, ki bi vas lahko osramotil. Utihnil sem za hip in nato nadaljeval: – Moram vam priznati| dragi gospod, da se malo razumem na vojaško knjigovodstvo, toda začutil sem se globoko užaljenega, ko ste izjavili, da mi Piemontčani nimamo pojma o vojaškem knjigovodstvu. Če jaz, ki te snovi nisem študiral, vem o tej stvari več kot vi, pomislite, koliko več bodo potem vedeli tisti Piemontčani, ki so to stvar študirali.

Ta moj ubogi računovodja ni nič več odgovoril neki gospod pa se je obrnil k meni in mi dejal: – Vse od Milana nas ta človek nadleguje z grdim govorjenjem. Vaš prihod, dragi gospod, je pravi blagoslov. Bila je potrebna prav vaša uglednost, da mu je zaprla usta.

Moj nasprotnik je bil vojaški starešina, oblečen v civil. Prosil me je odpuščanja in mi obljubil, da me bo prišel obiskat v oratorij.

Dragi sinovi, povzemite zase iz tega dogodka kratek nauk. Če naletite na koga, ki govori proti veri, mu na splošno ne ugovarjajte, razen če ste v stvari dobro podkovani. Če vas pa vprašajo za mnenje, se ne zmedite, temveč jih ljubeznivo in mirno vprašajte, kakor da bi se hoteli dati poučiti. Navadno so taki obrekovalci in sovražniki veliki nevedneži in jih boste z nekaj vprašanji zmedli. Tako boste proti njim obrnili prav tisto orožje, s katerim so vas hoteli napasti.

28. december. – Še tri dni in prišel bo konec leta. Leto 1864 bo prešlo in se ne bo nikdar več vrnilo. Če tega leta že nismo začeli najbolje, ga vsaj dobro končajmo. Posvetimo te dni Gospodu in skušajmo zadostiti za pregrehe, ki smo jih storili. To ne pomeni, da bomo opustili svoje vsakdanje dolžnosti ter jih nadomestili z molitvami in opravili v cerkvi, temveč tako, da boste z večjo zavzetostjo opravili običajne pobožne vaje.

Danes zvečer vam bom v pouk, kako naj živimo v božjem strahu, pripovedoval dogodek, ki se mi je pripetil pred nekaj tedni. Iz tega boste videli, da ne moremo služiti istočasno Bogu in hudiču in kako Bog sovraži tiste, ki hočejo obenem zadovoljiti svet in služiti Gospodu. Tukaj v Turinu je bil neki gospod, ki je hotel živeti na tak način. Ob prazničnih dneh je prihajal k maši in poslušal moje pridige. Ko je bil z menoj, je spoštljivo govoril o veri, ko pa je bil z drugimi ljudmi, se je norčeval iz papeža, duhovnikov in vere. Ko je nekega dne neki njegov znanec slišal iz njegovih ust take reči, mu je dejal: – Vi, gospod, govorite slabo o Cerkvi in duhovnikih. Pazite, da vam nekoč ne bo zmanjkala prva in boste ostali brez drugih. – Možakar se je zakrohotal na to pripombo, ki je na žalost postala zanj prerokba.

Nekega večera je ta gospod v neki družbi spet pokazal svoje govorniške sposobnosti. Govoril je proti papežu, časni oblasti Cerkve, proti duhovnikom itn. itn., kar je nenadoma začutil silno žejo. Prosil je za pijačo in takoj so mu prinesli steklenico vode. Izpil je kozarec, toda žeja je postala še hujša. Popil je še drugi kozarec in nato vso steklenico, toda

ževa ni izginila. Tedaj se poslovi od družčine, stopi v kočijo in se odpelje domov v svojo palačo. Tukaj takoj pokličejo zdravnika, ki mu predpiše osvežilno pijačo. Popije prineseno in leže v posteljo. Ko so ga služabniki videli tako razburjenega, so ga vprašali, ali želi, da bi kdo bedel ob njem. Odgovoril je, da ne. Pojdite počivat, ker ste gotovo utrujeni od dela. Služabniki so se umaknili, vendar so določili, da bo za vsak primer eden ostal v predsobi. Služabnik je proti drugi uri ponoči slišal ropot, kot da bi telo padlo na tla. Vstopil je v sobo. Strašen prizor: gospodar je v sami srajci sedel na tleh, iz ust mu je visel ves počrnel jezik in ga z na veliko odprtimi očmi strme gledal. Služabnik je pristopil in ga vprašal, ali želi, da ga položi v posteljo. Gospodar ni odgovoril in je z roko pokazal, da ne more govoriti. Služabnik ga je dvignil, mu pomagal v posteljo in dal poklicati duhovnika. Toda bolnik ni mogel več govoriti, kajti jezik mu je tako otekel, da je silil iz ust in končno povzročil smrt z zadušitvijo. Se je mogoče pokesal? Upajmo, da se je. Toda kako strašne so Božje sodbe!

Naučite se iz tega dogodka, govorite vedno dobro o papežu, duhovnikih in naši sveti veri. Gorje pa tistemu, ki slabo govori! Gospod sam je dejal: Ne dotikajte se mojih mazi-ljencev in mojih prerokov ne zaničujte. Če nočete govoriti, molčite, če pa se odločite, da boste govorili, potem govorite vedno samo dobro. Kajti Gospod kaznuje vedno tiste, ki slabo govorijo, in večina izmed njih jih konča, kakor nam priča izkušnja s slabo smrtjo.

29. december. – Še dva dni in leto bo končano. Skušajmo posvetiti ta dva dneva, ki ju ne bomo nikdar več videli,

Veliko fantov in nekateri profesorji me vprašujejo, kaj pomenijo stvari, ki vam jih tako pogosto zabičujem in ponavljam: Pogum, sinko moj! Danes vam hočem ustreči. Kardar komu rečem besedo pogum, ne da bi jo ponovil, pomeni, da hodi okoli njega hudič in ga skuša pogubiti. Ko komu rečem pogum in dvignem ta prst, pomeni, da ga je hudič že premagal in se zato mora osvoboditi njegove sužnosti. Glejte, dragi sinovi, včasih povem to besedo za šalo, toda navadno mislim resno, ker vem, kaj govorim, kajti če bi vi videli to, kar vidim jaz, in tisto, kar sem že videl o marsikaterem izmed vas, bi od strahu kričali. Zato se bom odslej močno pazil, da vam ne bom za šalo govoril pogum. Toda vi morate biti pozorni. Vsakokrat, ko me boste slišali, da bom rekel pogum, dragi sinko, pogum, vedite, da se hudič suče okoli vas in vaših duš. Tedaj bodite pozorni in se bojujte proti njemu.

Tistim, ki bežijo pred menoj in se zdi, da se ne bojijo, pravim: Dragi sinovi, zakaj bežite pred menoj? Ne bom vam rekel samo štirikrat pogum, temveč petnajstkrat, kajti toliko bi bilo potrebno, da bi se rešili iz stanja, v katerem ste.

Še nekaj drugega imam navado reči kakemu fantu. Ko komu povem: Sinko moj, ali hočeš, da spregovoriva o tvoji duši? Ta moja beseda pomeni, da je v vaši duši kaka zmešnjava, kaka slabo opravljena spoved ali se pripravlja kaka zmešnjava. Dobro si to zapomnite.

Dragi moji fantje, prosim vas, da poslušate moje besede, izkoristite izredna sredstva, ki vam jih Gospod daje na voljo. To vam zato pravim, ker vas imam rad in ker je to, kar pravim, resnica.

Za 29. in 30. december nimamo o don Bosku na voljo drugega kot dvoje pisem: eno za nekega monsinjorja pri kongregaciji za škofe in redovnike v Rimu in drugo za don Bonettija v Mirabellu.

Velečastiti monsinjor!

Moj dobri prijatelj duhovnik, ki je bil že v ječi zaradi bogoljubne stvari, gre v Rim. Potreboval bi nekaj koristnih nasvetov, da bi dobro izrabil čas za ogled čudovitih stvari v Rimu.

Upam, da vam je gospod don Mentasti izročil 25 frankov, ki jih je vaša uglednost vplačala za obrazce in listine teh ubogih klerikov. To je tretja pošiljka. Želel sem si zaslužiti ugled s svojo točnostjo, pa mi ni uspelo. Menim, da je vaša spoštovana uglednost sovražnica denarja in da zato noče iti v svojo hišo, za katero menim, da je polna nebeškega zlata in kreposti. V vsakem primeru se vam zahvaljujem in vam želim vse najboljše iz nebes. Če bi potem bilo treba kaj poravnati v tej ali kaki drugi zadevi, ima duhovnik Piola, nosilec tega pisma, naročilo, da poravna vse potrebno.

Grof in grofica Bosco sta se močno razveselila vaših krščanskih voščil in sta mi naročila, naj se vam zahvalim in želim stokrat toliko dobrega za vašo cenjeno osebo.

Priporočam vašim dobrohotnim molitvam sebe in vse svoje dečke z željo, da bi vam nebo podelilo še veliko let srečnega življenja. Ko imam visoko čast, da vas pozdravljam, izrekam svoje spoštovanje vaši uglednosti najvdanejši služabnik duh. JANEZ BOSKO.

Turin, 29. decembra 1864

Gospodu don Janezu Bonettiju, prefektu malega semenišča v Mirabellu.

Dragi moj Bonetti!

Pošiljam ti nekaj listov kanonika Ghemoneja. Z veseljem sem prejel tvoje pismo. Pogum! Tvoj napor naj bo usmerjen v ohranjanje enotnega hotenja med predstojniki, da bodo vsi hoteli eno samo stvar: rešiti veliko duš in med njimi najprej svojo.

Bog naj te blagoslovi. Imej me vedno za vsega tebi vdanega v Jezusu Kristusu duh. JANEZ BOSKO.

Turin, predzadnji dan leta 1864

Nasvet, ki ga je don Bosko dal don Bonettiju, je bilo vezilo vsem njegovim salezijancem: rešiti veliko duš in med njimi najprej svojo. Za gojence pa je, potem ko se je spomnil vseh tovarišev, ki so umrli v teku leta, med njimi tudi član salezijanske družbe komaj 16-letni Lovrenc Marengo, ponovil in razložil 32. poglavje, 6. vrstico Izaijeve izjave o Sionu: »On je varnost tvojih časov, bogastvo odrešenja, modrosti in spoznanja, strah Gospodov je njegov zaklad.«

Tako se je končalo leto 1864.

Kdor koli je imel srečo poznati kakega Božjega služabnika, je vedno občutil globoko veselje in notranja nuja ga je nezadržno silila, da je preučeval njegovo življenje in delo. Tako raziskovanje je eno največjih duhovnih užitkov za dušo, ki lahko na ta način obrne pogled od žalostnega prizora zmot, hudodelstev in nesramnosti sveta in se veseli v prijetnem razglabljanju in razmišljanju o kreposti, ki je tukaj na zemlji odsvit večnih dobrin. To veselje je doletelo mene to

leto in sem ga užival celih 24 let, ko sem mogel živeti ob don Boskovi strani. Od vsega začetka sem bil prepričan, da bo njegova slava živela v zgodovini Cerkev, Italije in vsega sveta. Jaz sem njegovo življenje temeljito preučil, pa moram povedati, da nisem spoznal niti tisočinke njegovih čudovitih kreposti. Kakor Krištof Kolumb, ki je od enega otoka do drugega odkrival čudo za čudom in s tem spoznal eno točko ameriške celine.

Časopis *Archivio dell'Ecclesiastico* (Cerkveni arhiv) je v 2. zvezku 1. letnika leta 1864 v Firencah pod člankom I Monellini (Poredneži), kjer govori o tem, kar so v raznih italijanskih mestih storili za zapuščeno revno mladino, takole pisal (na strani 309) o don Bosku:

Končno ima Turin svojega don Janeza Boska, čigar delo v korist porednežev zasluži, da ga na kratko opišemo.

Don Bosko je pravi duhovnik, ki nima solda v žepu, ki pa je bogat tiste vere, ki dela čudeže, tistega upanja, ki razpolaga z zakladi Božje previdnosti, in tiste krščanske ljubezni, ki je ponižna in potrpežljiva in se ne trudi zaman, temveč dosega vedno svoj cilj. Že v rani mladosti ga je ganila revščina pobalinov in se je odločil, da jih bo skušal rešiti. Kakor hitro je postal duhovnik, se je lotil dela. Po naravi izredno bister, je kmalu spoznal, da za to, da jim storiš dobro, ni zadosti, da jih imaš rad, temveč je treba storiti vse, da te vzljubijo. To pa je mogoče samo, če se jim popolnoma posvetiš. Zato se je začel mešati v njihovo družčino, pa ne s strogim pogledom in nagubanim čelom, temveč s smehljajem na obrazu. Udeleževal se je njihovih otroških zabav, naredil se je učenca njihovih želj z namenom, da bi postal njihov učitelj. Ko si je med njimi pridobil nekaj prijateljev, je začel z njimi skupaj živeti v nekem skladišču, ki ga je vzel v najem in jim je služilo za spalnico, šolo, oratorij in za vse drugo. Toda ni trajalo dolgo, ko je don Bosko zato, ker si je vsak dan pridobival nove prijatelje, moral skladišču dodati še novo hišo in nato nove hiše, tako da je bila vsaka večja od prejšnje. Ko se je končno naveličal tega nenehnega preseljevanja in neprekinjenega prerekovanja s sosedi, ki niso mogli prenašati kričanja otrok pri igri, je na enem koncu Turina – v Valdoccu kupil zemljišče, kjer je zgradil zavetišče za svoje dečke in mu dal naslov oratorij sv. Frančiška Saleškega. Ko se je hiša napolnila z otroki, je takoj naredil načrt za novo krilo poslopja, ki se je kakor po čudežu dvignilo iz tal. Ker sedaj ni bilo več prostora v stari cerkvi, ki jo je zgradil on sam, je sklenil postaviti veličastno svetišče na čast Mariji Pomočnici kristjanov. V to hišo je sprejel vse pomoči potrebne dečke in ne da bi dobil od njih samo en sold, jih oskrbel s hrano, obleko in popolno izobrazbo, pač glede na sposobnosti vsakega posameznega. Nikakor ne smemo misliti, da jih sili, da se morajo vsi odločiti za kak rokodelski poklic. Nasprotno, daje jim popolno prostost, da stopijo v gimnazijo, bodisi da postanejo duhovniki ali kaj drugega, kakor če bi prihajali iz kake premožne družine. Sedaj je teh njegovih oskrbovancev kakih osemsto, kakih tristo se jih uči kake obrti, drugi pa hodijo v gimnazijo z namenom, da se izobrazijo v glasbi, risanju, znanosti pa tudi za službo oltarju. Te zadnje don Bosko, potem ko je spoznal njihov

poklic, preobleče v klerike in jih pomeša med njihove tovariše, dokler ne stopijo v kako škofijsko semenišče za višji teološki študij. Teh klerikov je približno sedemdeset. Pa to še ni vse. Vsak večer sprejema don Bosko v istem poslopju drugih osemsto revnih dečkov, ki živijo pri svojih starših in hodijo tja, da se naučijo vsega, česar se učijo notranji gojenci. Za praznične dneve sta odprti še dve drugi zbirališči, ki jima podobno pravijo oratorij, kjer se zbira mladina za razvedrilo in opravljanje verskih dolžnosti. Tudi ti fantje, ki jim pomagajo don Boskove ustanove, so že zaposleni v raznih službah. Če seštejemo vse udeležence ob prazničnih dneh, pridemo do številke tri tisoč.

Tisti, ki prebira to poročilo, bo mogoče menil, da gre za sanje, ali pa bo mislil, če že ne verjel v to, kar pripovedujemo, da mora biti Oratorij sv. Frančiška Saleškega, ki je poln nadvse živahnih fantov, zastražen s čuvaji s sabljo in palicami v rokah ali pa prava babilonija zmešnjav. Toda prav nasprotno je res. Don Bosko ima silno moč ljubezni in jo zna izkoristiti in usmeriti v srca ljudi. Kakor hitro kak fant spozna don Boska, čuti v sebi nujno, da ga ima rad. Don Bosko pa z druge strani zna izrabiti to naklonjenost, da fanta samodejno pripelje k temu, kar je njegova dolžnost. Iz tega izhaja dejstvo, da don Boskove modre in previdne ukaze vsi izpolnjujejo z največjo natančnostjo in pripravljenostjo, tako da ni treba posegati po kakih prisilnih sredstvih. To je nekaj čudovitega pa tudi nadvse resničnega in kaže veliko učinkovitost krščanske ljubezni in katoliške vere. V zgodovini Cerkve beremo, kako je sv. Anton zbiral trume dva ali tri tisoč menihov v tebanski puščavi. Danes vidimo, da don Bosko dela prav isto sredi Turina. Prav isti Gospodov duh, ki je povezoval srca tisočev menihov, da so se ravnali pa njegovih nasvetih, danes družijo tisoče fantov in jih usposablja, da se ravnajo po don Boskovih navodilih. Ko vstopiš v Oratorij sv. Frančiška Saleškega, se začудиš ob pogledu na toliko dečkov, ki se gibljejo in mešajo na vse strani, ne da bi zadevali drug ob drugega. Toda kmalu spoznamo, da je tukaj navzoč Gospodov duh, ki dela, da se ta velikanski človeški stroj v redu giblje. Veselje in zadovoljstvo, ki seva z obrazov teh fantov, kaže čistost okolja, v katerem plavajo njihova srca. Njihovo vpljudno in olikano obnašanje, ki lahko tekmuje z najbolj olikanimi načini vedenja plemenito vzgojenih dečkov, kaže, v kako plemenitem ozračju se tukaj dogaja vzgoja. Pozornost in želja, da bi slišali don Boska, čigar spodbujanja se nikdar ne naveličajo, kažeta, v kateri smeri se razvija njihova pamet. Prepričanje o don Boskovi svetosti pa dečke vodi k neizmernemu zaupanju in preprečuje vsakršno odtujenost in nezaupanje. Ko vidiš vse to, razumeš, kje tiči skrivnost tega vzgojnega zavoda. Ti dečki imajo don Boska tako zelo radi, da si ne upajo žaliti Boga zato, da ne bi žalili svojega dobrotnika. Na ta način brez ječe, brez šibe, brez kakršne koli kazni poteka življenje v tej družini mirno in brez vseh pretresov. Don Bosko je dosegel srečen položaj, da mu ni treba kaznovati nobenega njegovega dečka, ker si nihče ne zasluži kazni. Če pa že nanese kaj takega, potem don Bosko s svojo dobroto, ljubeznivostjo, s svojim prodornim pogledom in s tem, da mu ne da poljubiti roke, vzbudi v porednežu najglobljo žalost in spreobrnjenje. Don Bosko je v nekaterih redkih primerih raztegnil tako držo na tri dni. In na koncu je fant zbolel od same žalosti, ker je razžalil don Boska.

Če bo kdo po vsem tem še hvalil velike zasluge civilizacije, ki je na Angleškem po protestantskih načelih dosegla višek, mu predlagamo, naj obišče zavetišča, ki jih ni ustanovila za poredneže angleška vlada, temveč na zasebno pobudo krščanska ljubezen lanzarinov, Montebruna in don Boska, ki učinkovito posnemajo delo našega Filipa Francija.

O da bi Gospod obudil tudi v naših Firencah novega Francija, ki bi bil podoben zgoraj naštetim zglednikom in bi podal roko toliko porednežem in porednicam, ki polnijo naše trge in ulice. Na delu je že veliko dobrohotnih duš in sester usmiljenk, sester sv. Doroteje, sester presvetega Križa, ki se trudijo za rešitev deklic in deklet, vendar jih je premalo, da bi mogle rešiti vse. Večina se jih še vedno potika po ulicah in čakajo na dobrotljivo dušo, ki bi se zanje zavzela. Tudi dečki začenjajo dobivati v Firencah svoje dobrotnike. Tako je Združenje duhovnikov sv. Lovrenca odprlo zanje večerne šole in Združenje sv. Frančiška Saleškega je pobudnik novih tovrstnih dejanj. Tu deluje tudi Konferenca sv. Vincencija Pavelskega, ki ponuja svojo ljubeznivo roko v pomoč. Toda vse to je daleč premalo. Potrebujemo novega Francija, novega don Boska. Upajmo, da ga bo Gospod obudil, mogoče med tistimi, ki se s toliko prizadevnostjo trudijo v korist porednežev.

DODATKI

1. DODATEK

DNEVNE IN VEČERNE OSNOVNE ŠOLE

1. POGlavJE

RAZREDI IN POGOJI ZA SPREJEM

1. Šola v oratoriju obsega celoten program osnovne šole, večerne šole pa trajajo od začetka novembra do velike noči in jeseni.
Uči se po programu državnih osnovnih šol.
2. Šola lahko obiskujejo vsi, razen tistih, ki še niso izpolnili 6. leta starosti ali bolehajo za kako nalezljivo boleznijo v smislu Pravilnika nedeljskega oratorija (drugi del, I. pogl., člen 4).
3. Ob sprejemu morajo gojenci navesti svoje ime, priimek, očetovo ime, kraj rojstva, dan rojstva, stanovanje, ali so bili že pri prvem obhajilu in ali so bili že birmani.
Vsi učenci so dolžni biti pri pobožnih vajah prazničnega oratorija.
4. Šola je brezplačna. Učenci si morajo sami priskrbeti knjige, zvezke in vse šolske potrebščine. Kdor zaradi skrajne revščine ne bi mogel sam poskrbeti za vse potrebno, bo lahko zaprosil ravnatelja, ki bo pomagal, če je potreba res tako velika in se učenec pridno obnaša.
5. Čeprav je šola odprta vsem, bodo ob prostorski stiski dobili prednost revnejši in bolj zapuščeni in tisti, ki so že obiskovali praznični oratorij.

SPLOŠNA NAVODILA

1. Vsi gojenci morajo spoštovati svoje predstojnike in učitelje. Tisti, ki ne bi mogel več obiskovati šole, naj o tem obvesti ravnatelja ali svojega učitelja.
2. Na začetku leta bo vsak dobil knjižico, v katero se bo zapisovala udeležba pri cerkvenih obredih v prazničnem oratoriju. Vsak naj poskrbi, da bo dobil pečat vsako nedeljo dopoldne in popoldne. V ponedeljek naj knjižico prinese v oratorij, da lahko ravnatelj preveri obisk.
3. Starši naj poskrbijo, da bodo otroci imeli čisto telo in obleko. Od časa do časa naj pridejo na pogovor, da dobijo potrebna pojasnila o otrokovem vedenju.
4. Vsem učencem je strogo prepovedano: a) izpolnjevati naročila notranjih gojencev, b) prinašati časopise, spise, knjige in tisk kakršnekoli vrste, ne da bi te stvari prej pregledal ravnatelj oratorija.
5. Strogo je prepovedano metati kamenje, se pretepati ter ob prihodu in odhodu iz šole kričati.

2. POGLAVJE

VRATAR

1. Vratar mora biti v vratarnici in vljudno sprejemati dečke in kogar koli, ki pride.
2. Ko pride kak nov gojenec, ga naj ljubeznivo sprejme, mu obrazloži življenje v oratoriju in ga pošlje k ravnatelju ali njegovemu namestniku, da ga vpiše v seznam učencev in ga da v ustrezen razred.
3. Tujim osebam je vstop v zavod strogo prepovedan. Vse osebe se morajo predstaviti vratarju hiše ali zavetišča.
4. Ko prihajajo v zavod starši, da bi poizvedeli o obnašanju svojih otrok, naj se jih, če so ženske, napoti na konec dvorišča.
5. Vratar mora preprečiti stik med osebami znotraj in zunaj zavoda ter kupovanje in prodajanje kakršnih koli predmetov.
6. Potem ko so dečki vstopili v zavod, ne smejo oditi, razen z dovoljenjem predstojnika ali vsaj svojega učitelja.
7. Notranjim gojencem je prepovedano odhajati skozi vrata za zunanje.
8. Vratar mora paziti, da nihče ne bo prinašal na dvorišče knjig, časopisov in tiska kakršne koli vrste, ne da bi ga prej dal v pregled predstojniku. Ponovno naj opozarja, da je na dvorišču in v drugih prostorih oratorija prepovedano kajenje in žvečenje tobaka.

3. POGLAVJE

VEČERNA TRGOVSKA IN GLASBENA ŠOLA

1. Trgovska in glasbena šola sta brezplačni. Kdor ju hoče obiskovati, je dolžan prihajati k pobožnim vajam prazničnega oratorija. Učenci morajo dopolniti 9. leto starosti. Kdor hoče vstopiti v glasbeno šolo, mora znati brati italijansko in latinsko.
2. Ob sprejemu je treba navesti ime, priimek, očetovo ime, kraj in čas rojstva, poklic, ali so bili že pri prvem obhajilu in ali so prejeli zakrament sv. birme.
3. Od vsakega učenca glasbene šole se zahteva izrecna obljuba, da ne bo pel in igral v javnih gledališčih ali drugih krajih, kjer bi lahko zasramovali vero ali se vedli v nasprotju s krščansko moralno.
4. Na začetku pouka se bo molila molitev *Začni, Gospod, naša dejanja* z zdravamarijo. Na koncu pa *Zahvalimo te, vsemogočni Bog* z zdravamarijo in vzklikom *Marija Pomoč kristjanov* itn., nato se bo vsak odpravil domov.
5. Če bo kdo moral izostati iz šole, bo o tem obvestil ravnatelja ali učitelja.
6. Na koncu leta bo javna razdelitev nagrad tistim, ki so se odlikovali z moralnim vedenjem in z uspehom v šoli.

4. POGLAVJE

UČITELJI

1. Učitelj naj bo točno v razredu, da prepreči nered pred poukom in po njem.
2. Dobro naj se pripravi na razlago šolske snovi. To bo zelo pomagalo jasnosti razlage in bo v veliko korist učitelju samemu.

3. Nikakršnih pristranskosti, nikakršnih sovražnosti! Če je treba, naj pokara in opominja, vendar pa naj tudi rad odpušča.
4. Najbolj zaostali v razredu naj bodo predmet njegove pozornosti. Vedno naj spodbuja in nikdar ne ponižuje.
5. Sprašuje naj pogosto vse brez razlike in naj do svojih gojencev kaže veliko dobroto in spoštovanje.
6. Če je treba kaznovati, naj se kaznuje v razredu. Nikdar naj se nikogar ne pošlje iz razreda. V vsakem primeru je strogo prepovedano dajati klofute, udarce in grdo ravnati z gojenci. Če se zgodijo težki prekrški, naj pokliče ravnatelja ali pa popelje krivca k njemu.
7. Če je treba glede kakega gojenca resno ukrepati, naj se prej dogovori z ravnateljem.
8. Učitelj naj priporoča čistočo zvezkov, lepoto in točnost pisave, snažnost pri knjigah in posameznih straneh. Vse je treba pokazati učitelju.
9. Vsaj enkrat na mesec naj da pisati šolsko nalogo, jo popravi in popravljeno izroči ravnatelju.
10. Naj točno vodi razrednico, da jo bo mogel predložiti v pogled vsakomur, ki bi to zahteval ali če bi prišla na obisk kaka ugledna oseba.
11. Bedi naj nad branjem slabih knjig, priporoča in imenuje naj pisatelje, ki jih je mogoče brati in imeti pri sebi brez nevarnosti za vero in nravnost.
12. Iz knjig klasičnih in religiozних pisateljev bo znal vzeti vodila, kadar bo nanesla priložnost, ne da bi skušal pretiravati.
13. Učiteljem so prepovedani obiski staršem gojencev.
14. Če pridejo starši vprašat o uspehu njihovega otroka, naj jim ljubeznivo ustreže. Vendar naj to stori na dvorišču ali v govorilnici in nikdar v razredu.

2. DODATEK

STATISTIKA ORATORIJSKE GIMNAZIJE

Šolski nadzornik v Turinu je po navodilih ministrstva za prosveto poslal don Bosku obrazec s štirimi vprašalniki za statistiko leta 1861/62 za gimnazijo v Valdoccu, v katerih je bilo navedeno veliko vprašanj, na katera je bilo treba odgovoriti natančno in pisno.

Don Bosko sam je lastnoročno odgovoril in mi navajamo njegove opombe, ker so pomembne za zgodovino. Ne navajamo vprašanj, ker jih je mogoče razbrati iz odgovorov.

Predhodna vprašanja. Don Bosko začenja s popravkom naslova svoje ustanove Zavetišče oziroma gimnazija, ki ji pravijo Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu.

Na prvo vprašanje 'Kdaj in kdo je ustanovil gimnazijo' odgovarja: Katekizem se je začel leta 1841. Večerne in nedeljske šole leta 1845. Zavetišče leta 1846. Nato nadaljuje: Stavba, v kateri je gimnazija, je last duhovnika Janeza Boska. Gimnazija ni niti državna niti državno priznana, temveč začasno potrjena od kraljevskega šolskega nadzornika z odlokom iz leta 1862. V zavetišču imajo gojenci stanovanje, obleko in hrano. Gimnazija nima višjih razredov ali liceja. Ne uporabljajo se posebne šolske knjige poleg tistih, ki jih predpisuje

državni program. Od 1. januarja se šola dopoldne začne ob 8,30 in traja do 11,30, popoldne pa od 2,00 do 4,30. Od 1. junija dopoldne in popoldne po pol ure manj. Kot učila služijo zemljepisne karte in sintetične predstavitve snovi. Ne moremo določati vrednosti nagrad, ker so to darovi dobrotnikov. Nimamo določenega roka za sprejemne izpite. Ko se prijavijo dečki, ki se zaradi nadarjenosti in npravnega vedenja priporočajo za študij, opravljajo izpite, nakar jih po uspešnih izpiti pripustimo v 1. razred. Učenci ne plačujejo mesečnine in so izvzeti od šolnine. Izpiti opravljajo v času, kot jih določajo državne šole. Učno osebje. Matej Picco, duhovnik, star 52 let, profesor literature in retorike. Janez Francesia, duhovnik, star 25 let, vodja šole, učitelj grškega, latinskega in italijanskega jezika in študent leposlovja. Frančišek Cerutti, klerik, star 20 let, razrednik, učitelj grškega, latinskega in italijanskega jezika, študent leposlovja. Celestin Durando, klerik, star 22 let, razrednik, učitelj grškega, latinskega in italijanskega jezika, slušatelj leposlovja. Viktor Alasonatti, duhovnik, star 51 let, učitelj latinske gramatike, poučuje italijanščino in latinščino. Janez Anfossi, klerik, star 22 let, razrednik, poučuje latinščino in italijanščino, študira leposlovje. Angel Savio, duhovnik, star 27 let, učitelj 4. razreda osnovne šole, učitelj aritmetike. Samo Picco, Alasonatti in Savio imajo univerzitetno izobrazbo. Ti zaslužni učitelji ne samo da poučujejo brezplačno, temveč se z vso močjo trudijo za umski napredek in moralno vedenje svojih učencev tako v osebnem kot materialnem smislu.

Stanje učencev v gimnaziji. 1. razred: 98 konviktovcv, 3 zunanji, 83 jih je izdelalo razred, 10 jih je padlo pri izpiti, 93 se jih je prijavilo za izpit, 11 jih je bilo odličnih, 2 sta prostovoljno odstopila, 2 izključena, eden opustil šolo zaradi bolezni. Na teden 27 učnih ur. 2. razred: 65 konviktovcv, 3 zunanji; pri izpiti jih je 56 izdelalo, padla sta dva; 58 se jih je prijavilo za izpit, 7 nagrajenih, 6 jih je prostovoljno odstopilo, 4 so opustili šolo zaradi bolezni. 3. razred: 83 konviktovcv, 4 zunanji; izpit je naredilo 71, padla sta 2; za izpit se jih je prijavilo 73, nagrajenih je bilo 9, 6 jih je prostovoljno odstopilo, 1 odpuščen, 6 jih je izstopilo zaradi bolezni. 4. razred: 36 konviktovcv, 2 zunanja, izpit naredilo 29, padla 2; 31 se jih je prijavilo za izpit, 5 nagrajenih, 3 so prostovoljno odstopili, 4 so opustili šolo zaradi bolezni. 5. razred: 37 konviktovcv, 2 zunanja, razred izdelalo 26, za izpit se je prijavilo 26, 3 nagrajeni, 7 prostovoljno odstopilo, 2 izključena, 4 opustili šolo zaradi bolezni. Skupaj: 318 konviktovcv, 14 zunanjih, 265 jih je izdelalo razred, padlo jih je 16, za izpite se jih je prijavilo 281, nagrajenih 37; šolo jih je prostovoljno opustilo 24, 5 je bilo izključenih, 19 jih je odstopilo zaradi bolezni.

Opombe. 1. Med vsemi sicer revnimi dečki sta tudi sinova iz premožnih družin, in sicer otroka viteza Turlettija in viteza Antoniellija, dobrotnika našega zavoda.

2. Število gojencev se med letom zelo spreminja, ker se nekateri začnejo učiti tiskarstva, drugi pa si dobijo kak drug način vzdrževanja.

3. Pet se jih je prijavilo k izpitu na gimnaziji Del Carmine.

Kar se tiče gospodarskega položaja, gimnazija nima posesti, ki bi jo darovali zasebniki, ne dobiva nikakršne podpore od države, pokrajine, občine ali privatnih združenj, niti nima prihodkov od šolskih taks.

Don Bosko je svoje poročilo sklenil z naslednjimi besedami: Revščina dečkov, ki jih hiša sprejema, in izredna materialna sredstva, s katerimi se vzdržuje, so vzrok, zakaj na nekatera vprašanja ne morem dati odgovora, in prosim, da mi to dobrotno oprostite.

3. DODATEK

PRITRDILNE IZJAVE ŠKOFOV DON BOSKOVEMU POVABILU ZA ŠIRJENJE KATOLIŠKEGA BRANJA

Velespoštovani gospod vodja!

Z veseljem sem prejel pismo, ki mi ga je vaša uglednost naslovila 2. januarja tekočega leta, v katerem priporočate širjenje Katoliškega branja, s katerim se vaše vodstvo z veliko versko vnemo skuša zoperstaviti prevratnemu tisku, ki zavrača načela in vodila krščanske vere.

Ugledni časopis L'Armonia je že večkrat s pohvalnimi besedami naštel prednosti Katoliškega branja in ga priporočil v branje.

Prav tako v svoji revni škofiji nisem zanemaril ustanavljanja združenj za širjenje Branja, čeprav z bolj skromnim uspehom, ker tukaj ljudje berejo Armonio in Osservatore Romano in manj knjižice, četudi bi to bilo veliko bolj koristno, zlasti za mladino in družine.

K temu je treba dodati še dejstvo, da sem zaradi težav svojega škofovskega sedeža bil odsoten iz škofije in inter angustias (sredi stisk) nisem mogel vplivati na potek dogodkov, kot bi želel. Kljub vsem težavam pa si bom spet prizadeval, da oživim že ustanovljena združenja za širjenje Katoliškega branja.

Poln hvaležnosti za izraze ljubeznive vdanosti, s katerimi ste me počastili v svojem pisanju, si bom prizadeval v vdanosti svojega duha imeti pred očmi želje vaše uglednosti in vseh tistih, ki se trudijo za širjenje tolike dobrine.

S čustvi globokega spoštovanja vas pozdravlja škofov vikar v Poggio Mirteto.

Rim, 29. januarja 1863

Velespoštovani gospod!

Na žalost je res, da se v teh naših težkih časih vedno bolj čuti potreba po širjenju dobrega tiska, s katerim skušamo preprečiti uničujoč vpliv toliko nesramnih in krivoverskih knjig, ki jih vsepovsod mrgoli in skušajo povzročiti moralno in duhovno uničenje ljudstev. Zato si ne morem kaj, da ne bi z veseljem podprl naporov Katoliškega branja, in bom izrazil vsako priložnost, da ga čim bolj razširim na svojem delovnem področju.

Prilagam 7,20 lir s prošnjo, da bi mi poslali 4 izvode napovedanih zvezkov Katoliškega branja.

Ko se vam vnaprej zahvaljujem za uslugo, izrabljam priložnost, da izrazim svoje globoko spoštovanje.

+ FRANČIŠEK MARIA škof pri S. Miniato S. Miniato, 29. januarja 1863

Velespoštovani gospod!

Ker si zelo želim, da bi pomagal pri prizadevanju vseh, ki se trudijo, da bi občasno širili dober tisk, mi je še posebno drago, da se odzovem na povabilo vaše spoštovane uglednosti, in vas prosim, da me na osnovi priložene položnice za 22,50 lir vpišete med svoje naročnike za eno leto za deset izvodov cenjenega Katoliškega branja. Medtem ko se vam iz srca zahvaljuje, vas pozdravlja v srcu vdani

Imola, 3. januarja 1863 + G. kardinal BALUFFI.

Velespoštovani gospod!

Na žalost je Gospod Bog v svoji nedoumljivi previdnosti spustil z verige pošast, ki jo je opisal videc s Patmosa. Ta med vsemi mogočimi pretkanimi in prefinjenimi sredstvi, da bi povzročil čim več žrtev, izrablja protiverski in nemoralni tisk, ki dobesedno brez ovire kroži med ljudmi. Prav zato je vsega priznanja vredna sveta misel, da bi čim bolj širili proti temu naperjeno sredstvo dobrega tiska. Ta, hvala Bogu, prihaja iz Bologne in zlasti še iz Modene pa tudi iz drugih krajev. Ker pa visoko cenim vaše prizadevanje in vaše vidne uspehe, bom skušal po svojih močeh širiti tudi Katoliško branje.

Sprejmite izraze moj dobre volje.

*Iz vsega srca vdani + A. B. kardinal ANTONUCCI, nadškof
Ancona, 5. februarja 1863*

Zelo spoštovani gospod!

Nikdar ne bomo zadosti hvalili gorečnosti in navdušenja, s katerima si učeni gospodje z vsem srcem prizadevajo, da bi širili in izdajali dober tisk in tako zajezili poplavo kot kuga nevarnih knjig, ki jih nudijo za majhen denar ali celo vsiljujejo zastonj. Zato se bom z vsem srcem trudil za širjenje spisov, ki jih izdaja velezaslužna družba Katoliškega branja in katerih veliko število z zelo koristno vsebino že imam.

Teh velezaslužnih družb je v Italiji in v tujini že toliko, da je težko najti nove naročnike in ljubitelje, čeprav je želeli, da bi jih bilo čim več in bi tako ti spisi prišli v roke vsakomur.

V vsakem primeru vas prosim, da mi pošljete nekaj sporočil, iz katerih bom mogel spoznati značilnosti vaše izdaje in obveznosti, ki so s tem povezane. Nato se bom potrudil, da se bo tudi moja škofija okoristila s toliko dobroto.

*+ D. kardinal LUCCIARDI, škof
Sinigaglia, 5. februarja 1863*

Velečastiti gospod!

Priložena položnica za 6,00 lir velja za naročnino 5 izvodov Katoliškega branja, začeni s 1. januarjem. En izvod pošljite velezaslužnemu monsinjorju škofu Pier Paolu Trucchiju, ki ste mu poslali svoj cenjeni dopis preteklega 2. januarja in ki mi je naročil, naj vas vljudno pozdravim.

Veselim se, da mi je bila dana ta priložnost, da stopim z vami v stik, ker občudujem vašo zavzetost za širjenje dobrega tiska, zlasti še za prelepo Zgodovino Italije, ki je tako koristna naši mladini in katero sem pred časom kupil za naše semeniščnike.

Če vam morem s čim biti na uslugo, ne zavračajte mojega sodelovanja, medtem ko se izrekam itn.

*CHEREMONE CREMONESI, rektor
Semenišče v Forliju, 11. februarja 1863*

Velečastiti gospod!

Že tri leta si prizadevam, da bi zaježil val brezbožnega in nemoralnega tiska. V ta namen sem spodbudil nekaj duhovnikov našega mesta, da bi tudi v naši škofiji ustanovili Družbo za širjenje dobrega tiska. Člani tega združenja storijo, kar morejo, kljub tolikemu nasprotovanju, ki so ga deležni tisti, ki delajo za večjo Božjo slavo v korist bližnjemu. Kadarkoli imam priložnost, priporočam z živo besedo zlasti župnikom to Družbo dobrega tiska v Pisi. Toda do sedaj še nisem objavil nobenega priporočila za kako čisto določeno ustanovo dobrega tiska. Zato vidite, da ne morem priporočiti vaše založbe iz Turina. Vsekakor pa jo bom dal spoznati duhovnikom in zlasti še vodstvu Družbe dobrega tiska v Pisi, ki se trudi za širjenje dobrega tiska kjerkoli že. Znano mi je, da so že naročili v velikem številu Vesele dogodivščine starega vojaka Napoleona I. Kakor so storili s tem spisom, bom priporočil, da storijo še z drugimi, ki bi bili koristni za vernike naše škofije. Tako, upam, bomo dosegli tudi cilje družbe, ki mi jo priporočate.

Priporočite me Bogu in blaženi Devici Brezmadežni.

+ Kardinal CORSI, nadškof v Pisi; Pisa, 11. februarja 1864

Velečastiti gospod!

Da bi mogel ustreči svetemu cilju, ki ga je vaša spoštovana uglednost nakazala v Združenju Katoliškega branja z dne 2. preteklega meseca, prilagam položnico za ceno dveh izvodov naročnine za šest mesecev. Z vsem srcem se bom zavzel, da bom dobil čim več naročnikov za Branje, in upam, da bo Gospod Bog blagoslovil moje prizadevanje. Z vso gorečnostjo svoje duše bom prosil za vas, kakor tudi jaz vas prosim, da bi molili zame, ki se z globokim spoštovanjem itn. itn.

kanonik FRANČIŠEK INNOCENZI, kapitularni vikar

Osimo, 1. februarja 1863

Veleugledni gospod!

Izpolnjujem obljubo svojega zadnjega pisma in pošiljam vaši uglednosti nakaznico za 50,00 lir kot vnaprejšnje naročilo za 25 izvodov vašega Katoliškega branja. Vsoto je nakazal in izplačal monsinjor škof, moj veleugledni predstojnik.

Izrabljam priložnost, da se zahvalim vaši uglednosti za 25 izvodov življenja blažene Katarine De Mattei. Imam čast, da se izrekam itn.

HANIBAL RIGUCCI, škofov tajnik

Gubbio, 27. februarja 1863

4. DODATEK

PRAVILNIK MALEGA KONVIKTA SV. KARLA V MIRABELLU

1. POGLAVJE

NAMEN ZAVODA

Namen tega zavoda je moralna, leposlovna in državljanska vzgoja mladine, ki se želi posvetiti študiju. Moralna vzgoja je v skladu z naukom in načeli naše svete katoliške vere. Leposlovna in učna vzgoja obsega ljudsko šolo in gimnazijo. Pouk se opravlja v skladu z državnimi programi ljudske izobrazbe.

Pogoji za sprejem

1. Vsak gojenec mora ob sprejemu predložiti rojstni in krstni list, potrdilo o cepljenju proti noricam, šolsko spričevalo in potrdilo svojega župnika o lepem vedenju.
2. Star naj bo najmanj osem in največ štirinajst let. Prosilec ne sme biti izključen iz katerega drugega vzgojnega zavoda. Ravnatelj bo z največjo pozornostjo preučil primere, ki bi odstopali od tega pravila. Z drugimi pogoji za sprejem se je mogoče seznaniti v programu zavoda, ki je tiskan posebej.

2. POGLAVJE

RAVNATELJ

Ravnatelj je glava zavoda. On sprejema in odpušča gojence, je odgovoren za izpolnjevanje dolžnosti ter za nravnost vseh uslužbencev in gojencev v zavodu.

Samo ravnatelj ima oblast, da določa delo, ki naj ga vsak opravlja. Brez njegovega izrecnega dovoljenja ne sme nihče vnašati sprememb v urnik in disciplino.

3. POGLAVJE

PREFEKT

1. Prefekt ali ekonom je odgovoren za celotno materialno upravo zavoda, nadomešča ravnatelja v njegovi odsotnosti v upravi in v vsem, za kar dobi izrecno pooblastilo.
2. Sklepa pogodbe, zapisuje dohodke in izdatke, skrbi za vse, kar je potrebno za hrano, obleko in gorivo, vendar vedno v mejah, ki jih postavlja ravnatelj.
3. Po predpisih naše hišne uprave skrbi za glavno knjigo, v kateri so zapisana imena, priimki in pogoji, pod katerimi so sprejeti gojenci.
4. Poskrbel bo tudi, da bodo na novo prispeli gojenci predstavljeni katehetu, ki jih bo poučil o pravilih zavoda.
5. Če bo kak gojenec zapustil zavod, bo zapisal dan in vzrok odhoda.
6. Prefekt naj skrbi za točno izpolnjevanje discipline v vsem zavodu, zlasti še med sodelavci, to je tistimi, ki so jim zaupana materialna dela v zavodu.
7. Naj nikoli in nikjer ne opusti dajati navodila, nasvete in ukore, ko je to potrebno in se ponudi priložnost za to.

8. Poskrbi naj za vse potrebno. Vendar naj se izogiba nepotrebnih in odvečnih izdatkov. Pri popravilih, nakupu obleke, perila, pri nepotrebnih potovanjih je mogoče veliko prihraniti. Isto velja za uporabo luči, hrane, kuriva in podobnega.
9. Poskrbi naj, da bo imel na voljo ocene od šolskega vodje ali kateheta, da bo mogel opozoriti tiste, ki so opozorila potrebni.
10. Zvečer naj ob določeni uri zbere sodelavce, jih vodi in je navzoč pri njihovi molitvi ter jim na koncu pove kako krščansko misel.
11. Prefekt bo izpolnjeval ravnateljeve ukaze glede uprave. Če bo treba kaj spremeniti, se bo z njim o vsem dogovoril.

4. POGlavJE

KATEHET

1. Katehet naj budno pazi na gojence in skrbi za njihove duhovne potrebe. Kolikor je mogoče, naj bo duhovnik, zglednega vedenja in neoporečnega življenja pred očmi vseh gojencev zavoda.
2. Vsakemu na novo prišlemu gojencu naj odkaže prostor v cerkvi, obednici, spalnici. Nato naj ga pospremi k šolskemu vodji, da mu določi razred, ki naj ga obiskuje. Tako šolski vodja kakor katehet naj poskrbita, da noben gojenec ne bo prepuščen sam sebi in bi ostal zunaj določenega razreda.
3. Poučil bo gojence o pravilniku zavoda ter na lep in ljubezniv način skušal doznati stopnjo verskega znanja in poskrbel za ustrezen pouk.
4. Poskrbel bo, da se bodo vsi gojenci naučili vsaj malega škofijskega katekizma. V ta namen bo vsak teden imel vsaj eno uro verouka. Imel bo seznam tistih, ki so že prejeli prvo sveto obhajilo. Poizvedel bo, ali so bili že pri birmi, ali potrebujejo poseben verski pouk in ali znajo jutranje in večerne molitve.
5. Pozorno naj bedi nad njihovimi napakami, da jih bo mogel o pravem času opozoriti in bo ob koncu meseca mogel vsakemu gojencu dati ustrezno oceno iz vedenja.
6. Naj poskrbi, da bodo prihajali vsi točno k molitvi in drugim pobožnim vajam, da jih bodo pobožno opravljali in da bodo molili jasno, glasno in razločno.
7. Vsak teden naj določi branje nove zaveze klerikom, ga kratko razloži in poskrbi, da se ga bodo naučili na pamet, razen če bo ravnatelj imel za primerno, da sam opravi to nalogo. Uvajal bo vse v svete obrede.
8. Naj skrbi za mašno opremo, sveče, vino, čistočo zakristije in cerkve. Naj se domeni z ravnateljem o vsem, kar se tiče petja, pridiganja in katekizemskega pouka. Ob prazničnih dneh bo razložil sveti evangelij ali imel v soglasju z ravnateljem kratek nagovor.
9. Naj poskrbi, da se bodo vsi gojenci naučili ministrirati in pri tem jasno in razločno izgovarjati besede ter izvajati gibe, kakor je to potrebno.
10. Poskrbi naj, da bodo načelniki spalnic prizadevni v svojih nalogah in se primerno vedli ter da tako v prazničnih kakor delovnih dneh ne bo nihče izostajal od svetih obredov. Pri tem naj mu pomagajo desetniki.
11. Katehet naj skrbi za bolniško sobo in naj bolnike oskrbuje z vsem potrebnim v telesnem in duhovnem pogledu. Vendar naj bo zelo previden pri določanju zdravil in naj jih ne naroča brez pogovora z zdravnikom.

12. Goreče naj pospešuje Družbo sv. Alojzija, presv. Zakramenta, Brezmadežne in družbo ministrantov.

5. POGLAVJE

RAZDELJEVALEC

1. Naloga razdeljevalca je preskrba z vsem, kar potrebujejo dijaki: knjige, zvezki in pisarniške potrebščine. V ta namen naj ima seznam vseh gojencev, ki jim zavod izkazuje tovrstne usluge, ter zapiše kakovost in vrednost predmeta, ime in priimek fanta, ki ga dobi, in vsak mesec sešteje celoten izdatek.
2. Svoje posle naj vodi tako, da bi lahko vsaj vsak mesec dal prefektu celoten obračun.
3. Vsak teden bo pregledal osebno higieno gojencev in poskrbel, da ne bodo imeli predolgi las, ker so taki lasje leglo mrčesa.
4. Tistim, ki jih hiša oskrbuje s perilom, bo vsako soboto izročil eno srajco in brisačo ter vsak mesec dve rjuhi, nogavice in žepne robce po potrebi.
5. Ob nedeljah bo zbral umazano perilo in poskrbel, da se ne bo noben kos izgubil v spalnicah in zasebnih sobah.
6. Naj poskrbi, da bosta perilo in obleka zaznamovana z razvidnim znamenjem, da ne bo kakih zamenjav.
7. Prav tako bo od gojencev sprejemal raztrgane čevlje in obleko, in če bo ugotovil, da kdo potrebuje novo obleko ali obuvalo, bo o tem obvestil prefekta.
8. Razdeljevalec je v vsem odvisen od prefekta, ki lahko spremeni naloge časa in kraja, kakor se mu bo zdelo v večjo Božjo slavo.

6. POGLAVJE

ŠOLSKI VODJA

1. Šolski vodja ureja vse potrebno za šolo tako glede gojencev kakor učiteljev in je vsem na voljo.
2. Ko je sprejet v zavod kak gojenec, bo poskrbel, da bo prišel v tisti razred, v katerega sodi, in mu določil prostor v učilnici in razredu.
3. Na šolskega vodjo se bodo obrnili učenci v težavah z učnimi predmeti, v sporih med dijaki in ob pritožbah učiteljev.
4. Poskrbi naj, da bodo gojenci snažno oblečeni, ko gredo na sprehod, in da se nobeden ne izmakne iz vrste. Naj šteje za težek prestop, če se kdo oddalji od vrste, da bi kupoval knjige, jestvine in pijačo.
5. V soglasju z ravnateljem zavoda bo dal popraviti klopi, mize, stole, pisalnike ter rešetke v učilnici in razredih. Če bo potrebno, bo o teh delih obvestil prefekta, da bo stvar čim hitreje opravljena.
6. V dogovoru z ravnateljem zavoda bo razporedil učitelje, namestnike, mojstre dodatnih tečajev, asistente, desetnike in poddesetnike za učilnico ter voditelje v spalnicah in na sprehodih. Naj se pogosto pogovarja s svojim osebjem, da se sezna z disciplino in moralnostjo dečkov, pa tudi, da jim svetuje v posameznih primerih. Naj pogosto opozarja učitelje, da naj opravljajo svoje dolžnosti iz nadnaravnih razlogov. Zato naj, medtem ko poučujejo leposlovje, ne pozabijo na tisto, kar se tiče zveličanja duše.

7. Vse, kar se tiče časa polletnih in končnih izpitov, spremembe urnika, počitnic, oprostitve od pouka, ponavljanja in repetitorjev, če so komu potrebni, sodi v področje šolskega vodje, vendar vedno s predhodnim dogovorom z ravnateljem zavoda.

5. DODATEK

PROGRAM MALEGA ŠKOFIJSKEGA SEMENIŠČA SV. KARLA BOROMEJSKEGA V MIRABELLU

Pogoji za sprejem

1. Vsak gojenec mora ob sprejemu predložiti rojstni in krstni list, potrdilo o cepljenju proti kozam, šolsko spričevalo, potrdilo o lepem vedenju, kjer so navedeni podatki o obiskovanju župnijskih pobožnih vaj.
2. Gojenec mora izpolniti osmo leto starosti in končati prvi razred osnovne šole.
3. Pouk obsega 2. in 3. razred osnovne šole in pet let gimnazije razen filozofije.
Tako glede predmetov kakor tudi glede obdelane snovi se bo pouk ravnal po programu ministrstva za prosveto. Storjeno bo vse, da bodo gojenci prejeli, kar se tiče njihove moralne, zdravstvene in učne vzgoje.
4. Na voljo sta dve vrsti oskrbe. Prva, nižja, 24 frankov na mesec, nudi kruh za zajtrk in malico, kruh, mineštro in eno prikuho opoldne ter kruh in mineštro za večerjo. Višja mesečnina, 32 frankov, nudi kruh kakor zgoraj, vino, mineštro in dve prikuhi za kosilo ter mineštro s prikuho za večerjo.
5. Za posteljo, slamnjačo, striženje, črnilo, razsvetljava in gretje pozimi je treba vnaprej plačati 2. frankov na leto.
6. Mesečnina se plačuje vnaprej po trimesečjih.
Kdor prebije v zavodu samo nekaj dni, plača polovico mesečnine, kdor pa ostane več kot pol meseca, plača celo mesečnino.
Tistemu, ki ostane zunaj malega semenišča manj kot petnajst dni, se ne bo zmanjšala mesečnina.
Prav tako je treba založiti določeno vsoto za majhne izdatke. Fantje ne smejo hraniti denarja pri sebi, temveč ga izročiti prefektu, ki ga bo vrnil na zahtevo.
7. Za izdatke za pranje, popravilo obleke in obutve skrbijo starši.
Tisti, ki bi se radi znebili teh skrbi, lahko to prepustijo zavodu, ki bo skrbel za vse potrebno.
8. V plačilo redne mesečnine je vključen tudi pouk. Vsem je dana priložnost, da se udeležujejo pouka gregorijanskega petja, pevskih vaj in prvih vaj deklamiranja, če ima učitelj to za potrebno.

Oprema

1. Zavod ne pozna uniforme. Vendar se priporoča ena črna obleka za sprehode, praznične dni in za izhode.
2. Vsak mora biti oskrbljen z obleko in posteljnino, razen postelje in slamnjače.
3. Navadna osebna oprema obsega 4 rjuhe, 6 srajc, 2 para spodnjih hlač, 2 para čevljev, 4 pare nogavic, 6 prtičev, osem brisač; kozarec, umivalnik, glavnik, krtačo za obleko, krtačo za čevlje, dvoje oblek v dobrem stanju, eno za vsak dan, drugo za izhode iz zavoda.

Potrebna navodila

1. Začetek šolskega leta in izpitov za posamezne razrede se ravna po državnih šolah.
2. Vsak bo prinesel svoje osebne predmete, ki bodo ob sprejemu v zavod zaznamovani s številko.
3. Prošnje za sprejem je treba nasloviti na mons. Alojzija di Calabiana, škofa v Casaleju, kraljevega senatorja, ali na ravnateljstvo malega semenišča sv. Karla Boromejskega v Mirabellu.

V Mirabello se z vlakom pride skozi Alessandrio in Casale ter se izstopi na postaji Giarole, od koder krajevni omnibus v dvajsetih minutah prepelje osebe in prtljago v Mirabello.

Dodatek za šolsko leto 1864/65

Jesenske počitnice bodo prvih 15 dni avgusta in 15 dni pred začetkom novega šolskega leta.

6. DODATEK

PRIPOROČILA PROMETNEGA MINISTRSTVA IN GLAVNE DIREKCIJE ŽELEZNIC

MINISTRSTVO JAVNIH DEL

GLAVNO TAJNIŠTVO

Oddelek 2 - št. 132 Turin, 2. februarja 1864

Ko so preteklega decembra obnavljali stavbo generalnega vodstva kraljevih muzejev v Turinu, se je nenadoma podrl zidarski oder in je pri tem umrl Anton Grattarola, oče osmih otrok, zvečine v nežni starosti, od katerih je eden še dojenček.

Vdova Grattarola, ki je popolnoma brez sredstev, se obrača na vašo uglednost kot ustanovitelja zavetišča, da bi sprejeli njenega sina, 12-letnega Jakoba Grattarola, in ga tako rešili pomanjkanja njegovih bratov in sester ter ga vzgajali za krepost in delavnost, da bo mogel biti nekoč v korist samemu sebi in svoji materi.

Zaradi čisto posebnih okoliščin družine Grattarola bi podpisani zelo želeli, da bi sprejeli prošnjo in ji ugodili, kar bi bilo vsem v veliko olajšanje.

Zato si dovolim, da vam ta primer posebno priporočim, in vas prosim, da bi razmislili o možnosti, da bi sprejeli mladega Jakoba Grattarola v svoj zavod. Da bi bil fant bolj gotovo sprejet, vam sporočam, da bi bilo ministrstvo pripravljeno darovati zavodu enkratno vsoto 20 lir.

V roke don Bosku.

Za ministra BOLLA

*MINISTRSTVO JAVNIH DEL, GENERALNO TAJNIŠTVO**Oddelek 2 - št. 338 Turin, 3. marca 1864*

Medtem ko se podpisani zahvaljuje vaši uglednosti zaradi ugodno rešene prošnje za sprejem mladega Jakoba Grattarola v vaš zavod, kakor je bilo sporočeno v pismu z dne 29. februarja, sporočam, da je predvideno v odloku z dne 2. imenovanega meseca, da vaša uglednost prejme enkratno dar tega ministrstva 200 lir.

Imenovana vsota vam bo na voljo v osmih ali desetih dneh v Glavni blagajni, za katero bo v prihodnjih dneh izdan ustrezen ukaz za izplačilo.

*V roke don Bosku.**Za ministra BOLLA*

Jakob Grattarola, sin pokojnega Antona, je bil rojen 1853 v Garignanu in je vstopil v oratorij 27. marca 1864.

Glavni direktor železnic senator Jernej Bona je 18. marca 1864 sporočil don Bosku, da mu bo poslal dva brata – siroti Ernesta in Kamila Canfarija iz Turina.

Mladi Frančišek Bettancini iz Genove je bil sprejet v zavod na osnovi opečatenega dopisa z dne 25. julija 1864, ki ga je za generalnega direktorja podpisal načelnik oddelka. V dopisu je rečeno, da bo zato, ker fant nima niti obleke niti perila, glavna direkcija železnic plačala oratoriju sto lir v smislu dogovora z don Boskom. Odlok za to je že podpisan.

Senator Bona je don Bosku priporočil in on je sprejel mladega Pozza, ki se je predstavil z listom, podpisanim od direkcije 3. avgusta 1864.

Prav tako je ministrstvo javnih del v oddelku železnic priporočilo fante Viktorja Pola, sina Janeza, rojenega 1853 v Turinu, rokodelca, ki je vstopil v oratorij 4. avgusta 1864; Tobija Chiesa, sina Janeza de Sale, rojenega 1849, ki je vstopil v oratorij 24. oktobra 1864; Antona Ciencia, sina Antona iz Caprile Biella, rojenega 1853, ki je vstopil v oratorij novembra 1864.

Z datumom 19. novembra 1864 je napisan naslednji list:

Glede na to, da je gospod don Bosko sprejel v zavod siroti Henrika in Frančiška Gramagna, je gospod minister 14. tekočega meseca podpisal ukaz za enkratno izplačilo 250 lir kot prispevek železnic za plačilo izdatkov.

Za glavnega direktorja SOLDI

7. DODATEK

PRAVILA SALEZIJANSKE DRUŽBE

I.

DRUŽBA SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

Posebna skrb služabnikov naše svete katoliške vere je bila, da so se vedno goreče trudili za duhovni napredek mladine, kajti od dobre ali slabe vzgoje je odvisna dobra ali slaba prihodnost družbe. Sam Božji Odrešenik nam je dal jasen dokaz za to resnico, ko je med izpolnjevanjem svojega Božjega poslanstva na zemlji še posebej klical k sebi otroke z besedami: Pustite otroke priti k meni. Škofje in zlasti še rimski papeži so po sledih svojega večnega duhovnika Božjega Odrešenika, katerega namestniki so na zemlji, v vsakem času z besedo in spisi pospeševali vzgojo otrok. Sedaj vladajoči papež Pij IX., ki naj ga Bog še dolgo ohrani v čast svoje Cerkve, je materialno in moralno neutrudno podpiral nevarnosti izpostavljeno mladino in ustanove, ki so se zavzemale zanjo. V naših časih se potreba po skrbi za mladino še posebno čuti. Nezavzetost mnogih staršev, zloraba tiska, napori sektašev in krivovercev, da bi pomnožili število svojih pripadnikov, nakazujejo potrebo, da se združimo v boju za Gospodovo stvar pod praporom Kristusovega namestnika, da se ohrani vera in nravno življenje zlasti med tisto vrsto mladine, ki je zaradi ubožstva veliko bolj izpostavljena nevarnosti večnega pogubljenja. In prav to je tudi cilj družbe ali kongregacije sv. Frančiška Saleškega.

II.

ZAČETEK DRUŽBE

Že od leta 1841 se je duhovnik Janez Bosko družil z drugimi duhovniki in zbiral v posebnih prostorih najbolj zapuščene fante iz mesta Turina z namenom, da jim je omogočil pošteno zabavo in istočasno kruh Božje besede. Vse se je dogajalo v dogovoru s cerkveno oblastjo. Ker je Gospod blagoslovil te skromne začetke, je število fantov zelo naraslo in zato je leta 1844 mons. Franson, naš spoštovani nadškof srečnega spomina, dal dovoljenje, da smo spremenili v cerkev neko stavbo⁶³ in opravljali v njej bogoslužna opravila prazničnih dni ter vsak dan poučevali fante, ki jih je prihajalo vedno več. Na tem mestu je nadškof večkrat podeljeval sveto birmo. Leta 1846 je dal dovoljenje, da vsi tisti, ki prihajajo k verouku, lahko tudi tukaj prejmejo prvo sveto obhajilo in opravijo velikonočno dolžnost, da se lahko opravljajo pete maše, tridnevnice in devetdnevnice, če bi to imeli za primerno. Vse to se je dogajalo do leta 1847 v oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Ker je cerkveni prostor postal daleč premajhen, se je – vedno z dovoljenjem cerkvene oblasti – odprl nov oratorij na drugem koncu mesta v platanskem drevoredu ob Porta Nuovi, imenovan po sv. Alojziju Gonzagi. Njegov namen je bil enak namenu prejšnjega. Ker so s časom tudi ti prostori postali pretesni, so leta 1849 odprli še tretji oratorij v Vanchigli, drugi mestni četrti tega mesta, z naslovom sv. Angela varuha.

⁶³ Dve sobi, namenjeni za stanovanje duhovnikov voditeljev Ustanove presvete Device Marije v Zavetišču. Leta 1846 se je Oratorij preselil v mestni predel, imenovan Valdocco, kjer je še sedaj.

Ko so časi postajali vedno težji za vero, je cerkveni predstojnik v svoji veliki dobroti motu proprio odobril pravilnik teh oratorijev, za voditelja postavil duhovnika Boska in mu podelil vse pravice, ki bi bile v ta namen koristne in potrebne.

Veliko škofov je uvedlo v svoje škofije podobne oratorije z istim pravilnikom. Toda pojavila se je nova velika potreba pri vodstvu oratorijev. Veliko že starejših fantov ni moglo dobiti zadostne verske izobrazbe s samim prazničnim katekizmom in je bilo zato treba odpreti dnevne in večerne šole za katekizem, ki so bile odprte ves teden. Toda med njimi je bilo veliko tako revnih in zapuščenih, da za to, da bi jih obvarovali pred nevarnostmi, jih poučevali o veri in jih usmerjali v delo, ni bilo drugega načina kot zbirati jih na primernih krajih in jim tam dajati, kar jim je potrebno za življenje. Vse to se dogaja že šestnajst let v Turinu v hiši, ki stoji ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega. Sedaj jih je okoli 700.

Leta 1863 je bil z imenom Malo semenišče sv. Karla Boromejskega odprt še drug tak zavod v Mirabellu na Monferratskem, kjer se približno sto fantov vzgaja po istem pravilniku. Gospodova žetev je zaradi vedno večjega števila fantov v prazničnih oratorijih, zaradi dnevnih in večernih šol ter zaradi vedno večjega števila v zavetišče sprejetih dečkov postala zelo obilna. Zato se je za ohranjanje enotnega duha in discipline že od leta 1844 zbralo več duhovnikov v neke vrste družbo ali kongregacijo z namenom, da bi si pomagali med seboj z zgledom in učenjem.

Niso delali nikakršnih obljub, temveč so preprosto obljubili, da se bodo zavzemali za poučevanje fantov in izpolnjevanje drugih dušnopastirskih nalog v večjo Božjo slavo in v duhovno korist fantov. Za predstojnika so imeli duhovnika Janeza Boska. Čeprav se niso vezali z obljubami, so vendar bolj ali manj upoštevali pravila, ki jih tukaj navajamo.

III.

NAMEN DRUŽBE

1. Namen te Družbe je krščanska popolnost njenih članov, vsake vrste krščanska ljubezen v duhovno in telesno korist najbolj zapuščenih in ubogih fantov pa tudi vzgoja duhovniškega naraščaja. Sestavljena je iz duhovnikov, klerikov in laikov.
2. Jezus Kristus je začel delati in učiti. Tako se bodo skušali člani izpopolnjevati v krščanskem življenju z izpolnjevanjem notranjih in zunanjih kreposti in s pridobivanjem znanja, nato se bodo posvetili delu za bližnjega.
3. Prvo dejanje krščanske ljubezni bo zbiranje najbolj zapuščenih dečkov in poučevanje le-teh v sveti katoliški veri, zlasti v prazničnih dneh, kakor se to izvaja v tem mestu Turinu v oratorijih sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija Gonzage in sv. Angela varuha.
4. Vendar se dobijo tudi taki fantje, ki so tako zapuščeni, da bi bil zaman vsak trud, če jih ne bi sprejeli v kako zavetišče. V ta namen se bodo, kolikor bo mogoče, odpirala zavetišča, kjer se bo s sredstvi, ki jih bo dajala Božja previdnost, poskrbelo za hrano, obleko in stanovanje. Ko bodo tako poučeni o resnicah svete vere, se bodo uvajali v kako obrt, kakor se to sedaj dogaja v hiši, ki stoji ob Oratoriju sv. Frančiška Saleškega v tem mestu.⁶⁴
5. Ker pa so posebnim težavam izpostavljeni dečki, ki bi se radi posvetili duhovniškemu

⁶⁴ Duhovnik don Frančišek Montebruno, član te Družbe, je leta 1855 odprl v Genovi dom, imenovan Ustanova rokodelčkov. V zavodu je kakih sto fantov, kakih sto pa jih prihaja ob prazničnih dneh.

stanu, se bo ta Družba z vsemi sredstvi trudila, da bo vzgajala v pobožnosti in poklicu tiste, ki kažejo posebno sposobnost za učenje in odlične nastavke za krepost. Za študij bodo posebej izbrani najbolj ubogi, ki zaradi pomanjkanja sredstev ne bi mogli opraviti študija kje drugje, če le kažejo upravičeno upanje za duhovniški stan. V zavodu v Valdoccu je kakih 355, v Mirabellu pa čez 100, ki s tem namenom hodijo v gimnazijo.

6. Potreba po ohranjanju katoliške vere se vedno bolj očitno kaže tudi med širokimi plastmi odraslih, zlasti še na podeželju. Zato se bodo člani Družbe posvečali duhovnim vajam, širili dober tisk in uporabljali vsa sredstva, ki jih narekuje krščanska ljubezen, da bodo z besedo in spisi zaježili poplavo brezbožnosti in krivoverstva, ki skušata na toliko načinov pogubiti neuke in neizobražene. To se sedaj dela s pridiganjem, občasnimi duhovnimi vajami, tridnevniciami, devetdnevniciami, z izdajanjem Katoliškega branja in s tiskarno, ki je bila pred dvema letoma ustanovljena v Valdoccu prav za tiskanje dobrih knjig.
7. Kot posebno vodilo, ki ga je treba na vsak način izpolnjevati, velja, da se bodo člani te Družbe odločno držali zunaj politike in vsakega političnega delovanja. Zato se bodo tako v besedi kakor spisih, knjigah in tisku vzdržali vsega, kar se lahko tudi samo posredno tiče politike.

IV.

OBLIKA DRUŽBE

1. Vsi člani živijo skupno življenje, združeni edino z vezjo bratske ljubezni in preprostih zaobljub, ki jih družijo tako, da so eno srce in ena duša, da služijo Bogu v čednosti pokorščine, ubožstva in čistosti in s točnim izpolnjevanjem krščanskih dolžnosti.
2. S tem, da kdo vstopi v Družbo, ne izgubi državljskih pravic niti po zaobljubah, zato ohranja lastnino in možnost dedovanja in prejemanja darov. Toda za ves čas, ki ga preživi v Družbi, ne more upravljati svojega imetja, razen v mejah, ki jih določi vrhovni predstojnik.
3. Sadovi premičnin in nepremičnin, ki jih je prinesel v Družbo, ostanejo za ves čas bivanja v Družbi v korist Družbe. Vsekakor lahko svobodno razpolaga z dobrinami zunaj Družbe, vendar vedno s predstojnikovo privolitvijo.
Kleriki in duhovniki ohranjajo po obljubah cerkvene dobrine in preproste nadarbine, vendar jih ne morejo upravljati in z njimi razpolagati.
5. Upravljanje nadarbin in dobrin, ki jih je kdo prinesel v Družbo, sodi v pristojnost vrhovnega predstojnika, ki bo ali sam ali po drugih prejemal letne dohodke vse dotlej, dokler bo član ostal v Družbi.
6. Istemu predstojniku bo vsak duhovnik tudi izročil mašno miloščino. Drugi pa, kleriki in laiki, mu bodo izročili ves denar, ki ga bodo pod kakršnim koli naslovom dobili, da bo za skupno uporabo.
7. Družba bo vsakemu oskrbela potrebno hrano, obleko in vse druge potrebščine, bodisi v zdravju kakor v času bolezni. Predstojnik lahko da na voljo kakemu članu denar ali tiste predmete, za katere meni, da jih bo mogel uporabiti za večjo Božjo slavo.
8. Če kdo umre brez oporoke, ga bo nasledil tisti, ki ima za to pravico.
9. Obljube vežejo člana, dokler živi v Družbi. Če kdo iz pametnega razloga ali zaradi

pametne predstojnikove sodbe zapusti Družbo, ga lahko odveže od zaobljub vrhovni predstojnik matrne hiše.

10. Vsak naj vztraja v svojem poklicu do smrti. Spominja naj se resnih besed Božjega Odrešenika: Nihče, kdor položi roko na plug in se ozira nazaj, ni primeren za Božje kraljestvo.
11. Pri vsem tem pa tisti, ki bi izstopil iz Družbe, ne bo mogel zahtevati ničesar za čas svojega bivanja, čeprav je opravljal katero koli službo in čeprav je Družbi prinesel še take zasluge. Bo pa lahko vzel s seboj tiste nepremičnine in premičnine, ki si jih je pridržal, ko je vstopil v Družbo. Nima pa nikakršne pravice, da bi zahteval od predstojnika obračun o dobičku za čas, ki ga je prebil v Družbi, razen če je bilo z vrhovnim predstojnikom drugače dogovorjeno.

V.

ZAUBLJUBA POKORŠČINE

1. Prerok David je prosil Boga, naj ga razsvetli, da bi izpolnjeval njegovo voljo. Božji Odrešenik nam zagotavlja, da ni prišel izpolnjevati svoje volje, temveč voljo svojega nebeškega Očeta. Prav zato, da bi si zagotovili, da bomo v vsem izpolnjevali Božjo voljo, opravljamo zaobljubo pokorščine.
2. Ta zaobljuba nas obvezuje, da se ukvarjamo samo s tistimi stvarmi, ki jih predstojnik šteje za večjo Božjo slavo in korist lastne duše in duše bližnjega v smislu pravil Družbe.
3. Izpolnjevanje zaobljube ne veže v moči greha, razen v stvareh, ki so nasprotno Božjim zapovedim in zapovedim svete matere Cerkve ali ukazom predstojnikov, ki so izraženi z obrazcem: ukazujem ti v moči svete pokorščine.
4. Pokorščina nam zagotavlja, da izpolnjujemo Božjo voljo. Vsak naj se pokorava svojemu predstojniku, ga v vsem ima za dobrega očeta in se mu podreja popolnoma, brez odlašanja, z veselim srcem in ponižno kot tistemu, ki v tistem dejanju predstavlja voljo Boga samega.
5. Nihče naj v ihti ničesar ne zahteva in ne zavrača. Kdor bi spoznal, da mu je kaka stvar škodljiva ali potrebna, naj to spoštljivo pove predstojniku, ki se bo potrudil, da bo ustregel njegovi potrebi.
6. Vsak naj ima največje zaupanje v predstojnika in naj nima pred njim nikakršnih skrivnosti. Vsakokrat, ko bo menil, da je to v večjo Božjo slavo in v dobro lastne duše, naj mu odkrije svojo vest.
7. Vsak naj uboga brez slehernega upiranja, ne v dejanju, ne v besedi in ne v srcu. Kolikor bolj je komu kaka stvar zoprna in jo naredi, toliko več zasluženja bo imel pred Bogom.

VI.

ZAUBLJUBA UBOŠTVA

1. Izpolnjevanje zaobljube uboštva v naši Družbi je predvsem v nenavezanosti na zemeljske dobrine, kar se kaže v skupnem življenju glede hrane in obleke, in da si ne hranimo ničesar za lastno uporabo brez posebnega predstojnikovega dovoljenja.

2. K izpolnjevanju te zaobljube spada ohranjanje sobe v največji preprostosti in v priza-devanju, da okrasimo s krepostjo svoje srce in ne da krasimo svojo sobo.
3. Nihče naj ne hrani brez predstojnikovega dovoljenja denar v Družbi ali zunaj nje.
4. Ko gre za potovanje ali če predstojnik koga pošlje odpirat kako dobrodelno hišo ali opravljat pastoralno nalogo, kar je povezano z izdatki, bo predstojnik ukrepal pri-merno zahtevam časa, kraja in oseb.
5. Dajati posojilo, sprejemati ali oddajati predmete lastne sobe ali hiše, sklepati pogod-be katere koli vrste ne samo z zunanjimi, temveč tudi znotraj Družbe je prepovedano, razen s predstojnikovim dovoljenjem.

VII.

ZAOBLJUBA ČISTOSTI

1. Kdor ima opravka z zapuščeno mladino, se mora truditi, da si pridobi vse kreposti. Toda angelska čednost, čednost, ki je bolj kot vse druge draga Božjemu Sinu, čednost čistosti je treba imeti in gojiti v posebni meri.
2. Kdor nima utemeljenega upanja, da bo mogel z Božjo pomočjo ohraniti čednost čis-tosti v dejanjih, besedah in mislih, naj ne dela obljub v tej Družbi, ker je na vsakem koraku izpostavljen nevarnosti.
3. Besede in tudi nepomembne poglede tisti, ki so bili že žrtve človeških slabosti, slabo razlagajo. Zato je treba biti do kraja zadržan v pogovoru tudi o nepomembnih stva-reh z mladimi katere koli starosti in položaja.
4. Treba se je izogibati pogovorov z osebami drugega spola, pa tudi s samimi gojenci vsakokrat, ko bi mogla biti v nevarnosti ta čednost.
5. Nihče naj ne odhaja na obisk k znancem ali prijateljem brez izrecnega dovoljenja predstojnika, ki mu bo vsakokrat določil spremljevalca, če bo to mogoče.
6. Učinkovita sredstva za ohranjanje te čednosti so pogosta spoved in obhajilo, točno iz-polnjevanje spovednikovih nasvetov, beg pred brezdeljem, premagovanje vseh telesnih čutov, pogosti obiski Najsvetejšega, pogosti vzdihljaji k presveti Devici Mariji, svetemu Jožefu, sv. Frančišku Saleškemu in sv. Alojziju Gonzagi, ki so glavni zaščitniki te Družbe.

VIII.

DUHOVNO VODSTVO DRUŽBE

1. Za rimskim papežem bodo člani priznali za svojega predstojnika škofa škofije, v ka-teri je hiša.
2. Vsak član naj se žrtvuje s tem, da mu z vsemi sredstvi pomaga z namenom, da bi po-speševal napredek vere, zlasti z vzgojo ubogih dečkov.
3. Kar se tiče podeljevanja svetih zakramentov, pridiganja in vsega v zvezi z javnim opravljanjem pastoralne službe, bodo člani priznavali za svojega predstojnika škofa škofije, v kateri je hiša, ki ji pripadajo, kolikor je v skladu s pravili Družbe.
4. Kar se tiče duhovniškega posvečenja, bo člane posvetil škof, v katerega škofiji je hiša, ki so v njej pripravniki, kakor je to navada pri drugih redovih, katerih hiše so poveza-ne, se pravi v smislu privilegijev redovnih družb.

IX.

NOTRANJE VODSTVO DRUŽBE

1. V notranjem vodstvu je Družba odvisna od matrne hiše, ki jo vodi svet, sestavljen iz rektorja, prefekta, ekonoma, duhovnega vodje ali kateheta in treh svetovalcev.
2. Rektorju pripada sprejemanje ali odklanjanje prosilcev za vstop v Družbo, on določa vsakemu njegove dolžnosti v časnih in duhovnih stvareh. Ne more pa sklepati pogodb o nepremičninah brez soglasja sveta.
3. Nihče razen rektorja in članov sveta ne sme brez predstojnikovega dovoljenja pošiljati in sprejemati pisma.
4. Rektorjeva služba je dosmrtna. Če bi pa, quod Deus avertat (kar naj Bog prepreči), težko zanemarjal svoje dolžnosti, naj prefekt in duhovni vodja zbereta svet in ravnatelje posameznih hiš z namenom, da resno posvarijo rektorja. Če ta opomin ne bi zalegel, naj svet predloži primer cerkvenemu predstojniku matrne hiše, ki lahko rektorja tudi odstavi.
5. Tako zbran svet izbere novega rektorja, vendar mora ta vedno biti član Družbe z večnimi zaobljubami.
6. Rektor naj enkrat na leto zbere svet in ravnatelje posameznih domov, da spozna in poskrbi za potrebe Družbe. Stori jo naj se tisti koraki, ki se bodo glede na čas, kraj in osebe zdeli najbolj primerni.
7. Tako zbran svet bo lahko dodal k sedanjemu pravilniku tiste člene, ki jih bo imel za najbolj primerne za Družbo, vendar vedno v duhu že potrjenih pravil in nikdar v nasprotju z njimi.
8. Rektor si bo izmed članov Družbe izbral svojega namestnika in zapisal njegovo ime na list, ki bo ostal v zapečatenem pismu, to pa bo ostalo tajno in pod ključem. Na ovojnici naj bo zapisano 'rektorjev namestnik'.
9. Namestnik bo nadomeščal rektorja po njegovi smrti, dokler ne bo izvoljen njegov naslednik. Vendar v dobi svojega začasnega nadomeščanja ne bo mogel uvesti disciplinskih in upravnih novosti.
10. Namestnik naj o smrti rektorja takoj obvesti vse člane hiš, da se bo vsak pospešeno potrudil za molitev za njegovo dušo. Nato naj povabi vse ravnatelje hiš k izvolitvi novega rektorja.

X.

VOLITEV VRHOVNEGA PREDSTOJNIKA

1. Da je kdo izvoljen za rektorja, se zahteva, da je živel vsaj osem let v Družbi, da je star trideset let in se je vedno zgledno vedel pred vsemi člani Družbe. Če bi kateri član imel vse zahtevane lastnosti v izredno visoki meri, se lahko starost zniža na šestindvajset let.
2. Rektor ne bo končno veljavno izvoljen, dokler se ne predstavi cerkvenemu predstojniku, kjer je materna hiša, in mu obljubi pokorščino v stvareh, ki se tičejo zunanjega izpolnjevanja svete cerkvene službe.
3. Volitve naslednika umrlega rektorja potekajo takole: Ne pred desetimi dnevi in ne pozneje kot po tridesetih dneh po rektorjevi smrti naj se zberejo prefekt, ekonom,

duhovni vodja, trije svetovalci, vikar in ravnatelj posameznih hiš, ki se lahko udeležijo volitev. Potem ko so odmolili *Iz globočine* za pokojnega rektorja in po prošnji za pomoč Svetega Duha s *Pridi, Stvarnik Sveti Duh* bodo izvedli volitve. Tisti, ki bo dobil dve tretjini oddanih glasov, bo nov rektor.

4. Po opravljenih volitvah bo namestnik obvestil vse posamezne hiše tako, da bo novica o izvolitvi prišla do vseh članov Družbe. S tem dejanjem preneha vsa oblast rektorjevega namestnika.
5. Če bi rektor umrl, ne da bi prej imenoval namestnika, naj svet matrne hiše izvoli člana, ki bo skrbel za Družbo, dokler vodstva ne bo prevzel nov rektor.

XI.

PREDSTOJNIKI

1. Naloge drugih predstojnikov bo glede na potrebe določil rektor.
2. Duhovni vodja naj se med drugim posveti novincem in poskrbi, da bodo spoznali in izpolnjevali duha ljubezni in gorečnosti, ki mora prevevati tiste, ki se hočejo popolnoma posvetiti zveličanju duš.
3. Naloga duhovnega vodje je tudi, da spoštljivo opozori rektorja, če bi ugotovil, da v čem močno krši pravila Družbe.
4. Posebna naloga duhovnega vodje pa je skrbno bedenje nad moralnim obnašanjem članov Družbe.
5. Prefekta in duhovnega vodjo izbere rektor, ekonom in tri svetovalce pa z večino glasov člani Družbe.
6. Prefekt nadomešča rektorja v njegovi odsotnosti pri upravljanju hiše in v vsem, za kar ga bo rektor pooblastil.
7. Naj skrbi za zapisovanje dohodkov in izdatkov, zapiše vsake vrste zapuščino, dar v korist hiše in namen darovalca. Vsi dohodki in pridobitve iz premičnin in nepremičnin so pod nadzorom in odgovornostjo prefekta.
8. Prefekt je odgovoren za vse izdatke in k njemu morajo prihajati dohodki. Podrejen je rektorju in njemu daje poročilo, kadar koli se to od njega pričakuje.
9. Ekonom skrbi za celoten potek materialnih potreb hiše.
10. Svetovalci se udeležujejo vseh zborovanj, na katerih se razpravlja o sprejemanju ali odpuščanju kakega člana hiše in kjer gre za sklepanje pogodb o nakupu ali prodaji imetja. Na splošno pa so poklicani, da povejo svoje mnenje o stvareh, ki se posebej tičejo Družbe. Če ni dosežena večina glasov pri glasovanju, mora rektor prekiniti razpravo o tistem predmetu.
11. Vsak predstojnik ostane v službi tri leta in je lahko znova izvoljen.

XII.

POSAMEZNE HIŠE

1. Če bi po dobroti Božje previdnosti odprli nov dom zunaj matrne hiše, se bo vrhovni predstojnik najprej domenil s krajevnim škofom o vsem, kar se tiče duhovnih in časnih potreb nove ustanove. V vsem, kar se tiče pastoralne službe, bo podrejen škofu, v mejah možnosti, ki jih dopuščajo pravila.

2. Če pa bi nova ustanova bila malo semenišče ali semenišče za starejše klerike, potem bi poleg odvisnosti od pastoralne službe cerkveni predstojnik določal učno snov, učbenike, hišno disciplino in upravljanje materialnih dobrin v soglasju z vrhovnim predstojnikom.
3. Za vsako novo ustanovo morata biti določena vsaj dva, od katerih mora eden biti duhovnik. Predstojnik bo dobil ime ravnatelja. Njegova oblast se omejuje na hišo, ki mu je bila zaupana.
4. Vsak dom bo posedoval podarjene ali prinesene dobrine Družbe za tisto ustanovo in z njimi upravljal, vendar vedno v mejah, ki jih določi vrhovni predstojnik.
5. Vrhovni predstojnik bo vsaj enkrat na leto obiskal vsako hišo z namenom, da ugotovi, ali se izpolnjujejo obveznosti Družbe in ali uprava doma zares služi svojemu namenu, to je večji Božji slavi in zveličanju duš.
6. Ravnatelj mora imeti urejene račune, da lahko vsak trenutek da obračun Bogu in vrhovnemu predstojniku v odločitvah, v katerih mora gledati Božjo voljo.
7. Vrhovni predstojnik določi ravnatelja na novo odprtega zavoda. Zatem se ustanovi hišni svet sorazmerno s številom sobratov, ki tam prebivajo.
8. Ta svet sestavljajo vrhovni predstojnik, ravnatelj novega zavoda in svet matrne hiše.
9. Najprej izberejo duhovnega vodjo, potem ekonoma ali prefekta, nato svetovalce, katerih število je odvisno od števila sobratov, ki živijo v hiši.
10. Duhovni vodja bo skrbel za duhovne potrebe vse hiše in imel nalogo opozoriti ravnatelja, če bi bilo potrebno.
11. Če bi okoliščine časa in kraja zahtevale spremembe v oblikovanju tega sveta ali v določanju služb njenih članov, ima vrhovni predstojnik vso pravico, da jih izvede v predhodnem soglasju s svetom matrne hiše.
12. Ravnatelj ne more kupovati in prodajati nepremičnin brez dovoljenja vrhovnega predstojnika. Popolno oblast ima samo v upravljanju; v stvareh večjega pomena pa se mu svetuje, da si pridobi privolitev svojega sveta.

XIII.

SPREJEM NOVIH ČLANOV

1. Ko kdo zaprosi za sprejem v Družbo, bo duhovni vodja zbral potrebne poizvedbe in jih predložil rektorju.
2. Rektor bo prosilca predstavil za sprejem glede na to, ali se mu zdi ali ne v večjo Božjo slavo. Kakor hitro pa je predstavljen svetu in je prejel večino glasov, je sprejet v Družbo.
3. Preizkušnja za pripustitev k zaobljubam traja eno leto, vendar zaobljub ne more narediti, dokler ni izpolnil šestnajst let.
4. Zaobljube se obnavljajo dvakrat po tri leta. Po šestih letih je vsakemu na voljo, da jih nadaljuje tri leta ali naredi večne zaobljube, se pravi, da se za vse življenje obveže, da jih bo izpolnjeval. Vendar nihče ni pripuščen k večnim zaobljubam pred izpolnjenim štiriindvajsetim letom.
5. Da je kdo sprejet v Družbo, mora poleg moralnih lastnosti, ki jih zahtevajo pravila, potrditi neoporečnost svojega prejšnjega življenja in predložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. samski list in potrdilo o lepem vedenju od škofa svoje škofije, 3. potrdilo, da nima dolgov; 4. potrdilo, da ni bil nikdar v sodnem postopku, 5. potrdilo, da nima

nobene telesne in moralne hibe, ki bi ga onesposabljala za cerkveno službo, 6. dovoljenje staršev, preden naredi zaobljube.

6. Zdravstveno stanje mora biti zadovoljivo do take mere, da vsaj v letu preizkušnje lahko izpolnjuje vsa pravila Družbe brez izjeme.
7. Vsak član, ki je namenjen študiju, mora ob prihodu prinesiti s seboj: a) osebno opremo, kot jo predpiše ravnatelj, b) 5. frankov ob vstopu za izdatke za hrano in obleko v letu preizkušnje, c) 3. frankov na koncu preizkušnje pred zaobljubami.
8. Bratje pomočniki naj prinesejo samo osebno opremo in 3. frankov ob vstopu brez vseh drugih obveznosti.
9. Rektor lahko oprosti od pogojev pod 7. in 8., če gre za izreden primer uboštva.
10. Vsem se toplo priporočata dve stvari: 1. Varovati se je treba pred prevzemanjem kakršnih koli navad, tudi v nepomembnih stvareh. 2. Z vso močjo se izogibati izjemam in stremuštvu. Najlepša obleka vsakega redovnika je svetost življenja, povezana z zglednim obnašanjem v vseh njegovih delih.
11. Če je treba, naj bo vsak pripravljen trpeti vročino, mraz, žejo, lakoto, pomanjkanje in preziranje vsake vrste, če je le v večjo Božjo slavo, zveličanje duše bližnjega in lastne duše.

XIV.

POBOŽNE VAJE

1. Dejavno življenje, h kateremu je usmerjena naša Družba, onemogoča članom, da bi mogli opravljati veliko pobožnih vaj v skupnosti. To pa naj nadomestijo z medsebojnim dobrim zgledom in s popolnim izpolnjevanjem splošnih dolžnosti dobrega kristjana.
2. Vsak član bo vsak teden prejel zakrament spovedi pri spovedniku, ki ga bo določil rektor. Duhovniki naj vsak dan darujejo sveto mašo, in če to ni mogoče, naj so vsaj pri njej navzoči. Kleriki in pomočniki bodo vsak dan pri sveti maši in si bodo prizadevali prejeti sveto obhajilo vsaj enkrat na teden.
3. Urejenost osebe, jasno, razločno in pobožno izgovarjanje besed pri bogoslužnih opravilih, skromnost v govorjenju, gledanju in hoji doma in zunaj doma naj bodo značilnosti vseh članov naše Družbe.
4. Vsak dan naj vsak opravi vsaj eno uro ustne ali premišljevalne molitve, razen če je kdo zadržan zaradi opravljanja dušnopastirske službe. V tem primeru bo to nadomestil s pogostimi vzdihljaji in tako, da bo z večjo ljubeznijo prinašal pred Boga dela, ki mu onemogočajo, da bi opravil običajne pobožne vaje.
5. Pomočniki vsak dan zmolijo rožni venec in opravijo nekaj duhovnega branja.
6. V petek vsakega tedna se bodo vsi postili v čast trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa.
7. Vsak mesec bo en dan duhovne zbranosti, se pravi, da bo ta dan vsak opravil vajo za srečno smrt in tako uredil svoje duhovne zadeve, kakor da bi moral zapustiti svet in vstopiti v večnost.
8. Vsako leto bo vsak član opravil duhovne vaje, ki jih bo kronal z letno spovedjo. Vsak bo pred vstopom v Družbo opravil nekaj dni duhovnih vaj in opravil življenjsko spoved.

9. Rektor more oprostiti od teh pobožnih vaj za določen čas ali določene posameznike, kar se mu bo zdelo bolje v Gospodu.
10. Ko bi Božja previdnost poklicala v večnost kakega sobrata, duhovnika ali laika, bodo vsi člani Družbe darovali eno sveto mašo za pokoj njegove duše. Neduhovniki pa bodo vsaj enkrat prejeli sveto obhajilo v ta namen.
11. Isto pobožno dejanje bodo opravili ob smrti očeta ali matere vsakega člana Družbe, vendar samo v domu, kjer prebiva sobrat, ki je izgubil starše.
12. Ko umre rektor, bo deležen dvojnih prošenj, in to iz dveh razlogov: 1. kot izraz hvaležnosti za skrbi in trud, ki jih je imel pri vodstvu Družbe, 2. da ga rešimo trpljenja vic, ki ga mora prestajati zaradi pomanjkljivosti drugih.

XV.

OBLEKA

1. Obleka članov naše Družbe se ravna po navadah krajev, v katerih sobratje prebivajo.
2. Duhovniki bodo na splošno nosili talar, razen če bi potovanje ali drugi razlogi svetovali drugače.
3. Pomočniki naj, kolikor je mogoče, nosijo črno obleko. Površnik naj sega vsaj do podkolenja.

XVI.

ZUNANJI

1. Kdorkoli, tudi če živi v svetu, lahko doma in v krogu svoje družine pripada naši Družbi.
2. Le-ta ne dela nikakršnih zaobljub, temveč se trudi, da bi izpolnjeval tiste dele pravil, ki so v skladu z njegovo starostjo, stanom in okoliščinami, kot so poučevanje katekizma revnih otrok, širjenje dobrega tiska, trud za opravljanje tridnevnic, devetdnevnic, duhovnih vaj in del krščanske ljubezni, ki so namenjeni zlasti duhovnemu blagru mladine in preprostega ljudstva.
3. Za udeležbo pri duhovnih dobrinah Družbe naj zunanji član obljubi rektorju, da si bo prizadeval za tiste naloge, ki jih on šteje za večjo Božjo slavo.
4. Ta obljuba pa ne obvezuje niti pod malim grehom.
5. Vsak član Družbe, ki bi iz katerega koli pametnega razloga izstopil iz nje, je še vedno zunanji član in je udeležen delovnih dobrin Družbe, če le izpolnjuje tisti del pravilnika, ki je predpisan za zunanje.

XVII.

OBLJUBE IN OBRAZEC ZA OBLJUB

Preden sobrat naredi zaobljube, mora opraviti duhovne vaje, v katerih razmišlja o poklicu, in se da poučiti o snovi zaobljub, ki jih namerava narediti, potem ko je jasno spoznal, da je to v skladu z Božjo voljo. Po končanih duhovnih vajah se bo zbral svet, in če je mogoče, tudi vsi sobratje hiše.

Rektor, oblečen v roket in štolo, povabi vsakega, naj poklekne, nakar bodo vsi prosili za razsvetljenje Svetega Duha in izmenoma molili himno *Pridi, Stvarnik Sveti Duh* itn.

Pošlji svojega Duha itn.

Lavretanske litanije z odgovori Prosi za nas itn. z molitvijo Podeli, prosimo, Gospod itn.

Očenaš, zdravamarijo in slavaočetu v čast sv. Frančišku Saleškemu.

Prosi za nas, sv. Frančišek Saleški.

Da postanemo vredni itn.

Molimo: O Bog, ki si za zveličanje duš itn.

Nato sobrat, ali če jih je več, drug za drugim posamično poklekne med dvema sobratoma pred rektorja ter z jasnim in razločnim glasom izgovori naslednji obrazec zaobljub:

Zavedajoč se krhkosti in nestalnosti lastne volje, z željo, da bi v prihodnje opravljal tista dela, ki bi mogla biti v večjo Božjo slavo in za zveličanje duš, se jaz N. N. postavljam v pričujočnost vsemogočnega večnega Boga, in čeprav nevreden njegovega obličja, vendar v zaupanju v tvojo neskončno dobroto in usmiljenje, z edino željo, da bi te ljubil in ti služil, v navzočnosti preblažene brezmadežne Device Marije, sv. Frančiška Saleškega in vseh svetnikov v nebesih izpovedujem zaobljubo čistosti, ubožstva in pokorščine po pravilih Družbe sv. Frančiška Saleškega vam, svojemu predstojniku, za dobo treh let oziroma za vse življenje.

Zato vas ponižno prosim, da bi mi takoj ukazali tiste stvari, ki se vam zdijo v večjo Božjo slavo in večjo korist duš. Ti pa, Bog dobrote, v svoji neskončni dobrohotnosti po krvi Jezusa Kristusa sprejmi to daritev v zahvalo za vse darove, ki si mi jih izkazal, in za odpuščanje mojih grehov. Ti si mi navdihnil misel, da bi naredil te zaobljube, podeli mi milost, da jih bom tudi izpolnil.

Sveta Marija brezmadežna Devica, sv. Frančišek Saleški, vsi svetniki in svetnice Božji, prosite zame, da bom v ljubezni do svojega Boga vedno njemu služil in prejel večno plačilo v nebesih.

Vsi odgovorijo: Amen.

Nato bo novi član Družbe zapisal svoje ime v knjigo, kjer bo podpisal naslednji obrazec:

Podpisani sem prebral in razumel pravila Družbe sv. Frančiška Saleškega in obljubljam, da jih bom izpolnjeval v smislu obrazca zaobljub, ki sem ga pravkar prebral.

Turin, dne ... meseca ... leta ...

N. N.

Nato se izmenično zmoli Tebe Boga hvalimo. Na koncu bo rektor, če se mu bo zdelo primerno, imel kratek moralni nagovor, nakar se bo vse končalo s psalmom Hvalite Gospoda, vsa ljudstva itn.

8. DODATEK

PRIPOROČILA, DA BI SVETI SEDEŽ ODOBRILO DRUŽBO SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA

ŠKOF IZ ACQUIJA

Potem ko sem podpisani prebral pravila ustanove Družbe z naslovom sv. Frančiška Saleškega, si ne morem kaj, da ne bi poln veselja priporočil duha in cilja te Družbe in predvidel velike koristi, ki bi jo imela Cerkev in civilna družba, če bi jih potrdila pristojna oblast.

Zato se pridružujem odličnemu škofu iz Cunea in prosim Sveti sedež, da dobrohotno sprejme ponižne prošnje gorečega ustanovitelja te Družbe in potrdi že imenovana Pravila s tistimi popravki in dodatki, ki bi jih modrost vaše svetosti štela za umestne.

+ Fr. MODEST, škof v Acqui

Acqui, 18. decembra 1863

ŠKOF IZ SUSE

V spodbudo pastirjev in Božjih služabnikov ter vseh dobrih ljudi, ki se žalostijo zaradi velike škode, ki jih v teh žalostnih časih občuti Cerkev zaradi širjenja slabih knjig, protiverskih časopisov, obrekovanja brezbožnežev in javnega pohujšanja, je Gospod vzbudil velečastitega duhovnika Janeza Boska, ki že več let opravlja odlično nalogo zlasti s tem, da se zavzema za ubogo neizkušeno mladino, ki jo posebno zalezujejo sektaši in vsi tisti, ki so slepo orodje v njihovih rokah.

On je ustanovil družbo ali kongregacijo pobožnih duhovnikov z namenom, da bi poučeval nevedne otroke o katoliški veri, da bi jih umaknil s poti greha, jih spodbudil k pobožnosti, jih ohranil na poti krščanske kreposti, jih vzgajal in jih končno usmeril v kako pošteno zaposlitev ali obrt in bi tiste, ki bi jih Bog poklical, uvrstil med vojsko Cerkve tako, da bi jim, če so brez sredstev, s pomočjo javne dobrodelnosti priskrbel vse potrebno za življenje. To Družbo je Bog blagoslovil, tako da je po njegovem blagoslovu poleg Oratorija sv. Frančiška Saleškega nastal še Oratorij sv. Alojzija in svetega Angela varuha tukaj v Turinu, potem še poseben zavod v Genovi in sedaj še v Mirabellu, škofiji Casale, z istim ciljem. V teh ustanovah deluje že šestdeset duhovnikov in klerikov, ki po navodilih imenovanega don Boska vzgajajo otroke, zbrane v zgoraj imenovani glavni hiši, kjer jih je šeststo šestdeset, sto v Genovi, sto v Mirabellu. S tistimi fanti, ki prejemale krščanski pouk ob prazničnih dneh in imajo možnost za pošteno zabavo v imenovanih treh oratorijih v Turinu, močno presegajo število dva tisoč.

Pregledali in preučili smo pravilnik Družbe imenovanega gospoda duhovnika. Zdi se nam, da ga preveva resnična želja in lahek način, ki vodi k vzvišenemu cilju, ki si ga je postavil. V teh naših krajih vsi občudujemo in z zadovoljstvom ugotavljamo velike koristi, ki jih prejema naša mladina. Zlasti so zadovoljni tisti, ki jim je pri srcu blagor Cerkve. Ti želijo, in to želimo tudi mi, da bi ta ustanova dobila stalno obliko. To toliko bolj, ker je veliko fantov iz naše škofije, dijakov in rokodelcev, dobilo in veliko jih še dobiva ustrezno vzgojo v veliko korist sebi in družbi. Ker se nam zdi, da gre za resnično korist Cerkve pa tudi za korist civilne družbe, z vdano spoštljivostjo priporočamo to ustanovo Svetemu sedežu, da bi potrdil pravilo, ki ga imenovani duhovnik predlaga vaši svetosti v luči Božjega Duha, ki vas vodi.

+ G. ANTON, škof v Susi; duh. CHIAPEROTTI, tajnik

Susa, 18. januarja 1864

ŠKOF IZ MONDOVIJA

Fr. Janez Tomaž Ghilardi iz pridigarskega reda, po milosti Božji in svetega Apostolskega sedeža škof v Mondoviju in grof, hišni prelat njegove svetosti in asistent Svetega sedeža, dosmrtno pooblaščen opat S. Dalmazza

Ime duhovnika don Janeza Boska je visoko spoštovano in občudovano ne samo v Piemontu, temveč po vsej Italiji, zlasti zaradi njegovega prizadevanja, da bi v svetosti vzgajal in poučeval mladino vseh slojev. V ta namen je pred mnogimi leti ustanovil oratorije sv. Frančiška Saleškega, sv. Alojzija Gonzage in sv. Angela varuha. V prvem, ki je nekaka materna hiša drugih, daje zavetje kakim osemsto fantom iz vseh škofij Italije, ki jim on glede na njihove sposobnosti in nagnjenja daje deloma priložnost, da se izučijo kake obrti oziroma se šolajo, če čutijo v sebi Božji klic za duhovnika. Dve podobni ustanovi je odprl v Genovi in v Mirabellu, casalski škofiji.

Da bi mogel skrbeti za toliko gojencev kakor tudi za tisoče drugih, ki jih zbira v imenovanih oratorijih z namenom, da bi jih obvaroval nevarnosti in njihova srca vzgajal v lepih verskih načelih, je modro ustanovil družbo pobožnih in gorečih duhovnikov, ki z njim delijo napore in težave za dober uspeh tako težkega in odgovornega dela.

Brez dvoma bo ta družba, ki šteje že sedaj kakih sedemdeset članov, navdušenih in polnih duha svojega ustanovitelja, kmalu v veliko pomoč Cerkvi in družbi, zlasti v teh časih, ko je ena kot druga tako divje napadena v svojih najplemenitejših ciljih, ki obstajajo v mladih, katere skušajo na vse načine ugonobiti in pokvariti.

O tem smo se prepričali tako iz osebnega poznanja imenovane ustanove, ki smo jo obiskali v njenih šolah in delavnicah, kakor tudi iz branja pravilnika, ki ga je velezaslužni ustanovitelj, ki ga posebej spoštujemo in občudujemo, predložil Svetemu sedežu v odobritev. Priporočamo, da bi potrdili pravila s tistimi popravki, ki bi se zdeli svetemu očetu najprimernejši.

+ FR. JAN. TOMMASO, škof; C. JOŽEF MARTINI, škofijski tajnik
Mondovi, 1. februarja 1864

MONSINJOR ŠKOF IZ CASALEJA

Škof iz Casaleja Monferato se z ene strani veseli, da lahko sporoči, da so po zaslugi uglednega in pobožnega duhovnika don Janeza Boska pravkar odprli zavod za pouk in vzgojo mladih fantov, ki bi želeli postati duhovniki. Skupaj z mnogimi piemontskimi škofi prosi, da bi za ohranitev in pomnožitev toliko ustanov podprli ustanovitev redovne družbe, ki ji je, kakor se vidi iz priloženih pravil, edini cilj večja Božja slava in zveličanje duš.

V teh za verske ustanove tako usodnih časih je previdnostno delo odpiranje ustanov, iz katerih izhajajo učeni in dobri duhovniki, ki bodo sposobni vzgajati mladino in se posvečati pridigarski službi.

Kako zelo bo potolažena duša nesmrtnega Pija IX., od katerega spoštovane sodbe se pričakuje fiat (zgodí se).

Ponižni služabnik + ALOJZIJ, škof v Casaleju
(pečat) Casale, 11. februarja 1864

9. DODATEK

KRATKO POROČILO O DRUŽBI SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA

CERKVENI PREDSTOJNIK TURINSKE ŠKOFIJE

Vse od 1841, ko se je s preprostim prazničnim katekizmom v cerkvi sv. Frančiška Asiškega začelo delo oratorijev, je bilo vse narejeno s privolitvijo in pod vodstvom mons. Alojzija Fransonija, turinskega nadškofa. Ko sem po treh letih prevzel vodstvo zavetišča, so se ob prazničnih dneh tam začeli zbirati dečki.

Da bi dobili stalno bivališče in bi se stvari čim bolj ustalile, je cerkveni predstojnik z odlokom 6. decembra 1844 dal pooblastilo za blagoslovitev poslopja za cerkveno rabo z dovoljenjem opravljanja svete maše, podeljevanja blagoslova z Najsvetejšim, opravljanja tridnevnih, devetdnevnih itn.

Ko potem ta cerkev ni mogla več zadovoljevati potreb, je z novim odlokom z dne 1. aprila 1846 prenesel oratorij v obširnejši prostor v Valdoccu, kjer je bila zgrajena cerkev in hiša, v kateri je sedaj.

Ko je obstoječi oratorij postal premajhen, je cerkveni predstojnik z odlokom 18. decembra 1847 dovolil odpreti v enem izmed predmestij tega glavnega mesta nov oratorij, posvečen sv. Alojziju Gonzagi. Ob prazničnih dneh se tukaj opravljajo vse pobožnosti in obredi, kot je to navada v župnijskih cerkvah. Med tednom prihaja v te prostore veliko število ubogih dečkov v osnovno šolo.

Dve leti pozneje je bilo izdano dovoljenje še za tretji oratorij v Vanchigli z imenom sv. Angela varuha.

Ne bom navajal posameznih odlokov, s katerimi so bila podeljena posamična pooblastila, predlagam samo pripis dopisa, s katerim je cerkveni predstojnik na splošno odobril vse, kar opravljajo duhovniki in kleriki v oratorijih, in me z odlokom z dne 31. marca 1852 postavil za voditelja omenjenih ustanov.

Cerkveni predstojnik je podpiral in odobral te ustanove bodisi s svojo oblastjo kakor tudi z materialnimi sredstvi, obenem pa je ponovno toplo priporočal, da bi poskrbel za primer smrti voditelja. Večkrat je izrazil željo, da bi se ustanovila družba, ki bi imela namen in sposobnost vzgajati revne dečke, ohranjati duha in tiste običajne stvari, ki se jih je mogoče naučiti samo z izkušnjo. Toda srečni časi so se končali: nadškof je moral zapustiti nadškofijo in oditi v izgnanstvo. Vendar mi ni nehal priporočati oratorije in mi svetoval, naj bi poskrbel za prihodnost oratorijev po moji smrti. Po njegovem nasvetu sem se 1858 odpravil v Rim, da bi v zvezi s tem spoznal mnenje vrhovnega poglavarja Cerkve. Ko je potem zvedel, da sem po nasvetu vedno slavno vladajočega Pija IX. sestavil zaželeni pravilnik, je bil zelo zadovoljen, ga sam prebral, ga nato s priporočilnim dopisom poslal generalnemu vikarju v Turin in ga prosil, da bi ga dobro preučil in predložil za kanonično odobritev. Medtem ko se je vse to dogajalo, je Božja previdnosti spoštovanega prelata poklicala iz zemeljskega pregnanstva v nebeško blaženost.

Sedanji cerkveni predstojnik kot generalni kapitularni vikar meni, da stvar presega meje njegove avtoritete, da bi dokončno odobril pravilnik, in se zato omejuje na priporočilo v korist Družbe pri Svetem sedežu. To priporočilo je dodano temu dopisu.

KAJ VSE JE VLADAJOČI PAPEŽ PIJ IX. STORIL V KORIST TE DRUŽBE

Lahko trdimo, da je vsako leto vladanja tega velikega in slavnega papeža bilo zaznamovano z naklonjenostjo in dobroto do ustanove oratorijev. Dovoljenje za opravljanje treh maš z obhajilom na božični večer, delni in popolni odpustki ob raznih slovesnostih in pobožnih vajah ter dar raznih predmetov so bila znamenja papeževe naklonjenosti. Bilo bi predolgo naštevati vse odloke, s katerimi so bili podeljeni ti darovi.

Naj samo omenim, da mi je sveti oče leta 1858, ko sem bil v Rimu z namenom, da bi ga vprašal za vodilo in nasvet o ustanovitvi Družbe sv. Frančiška Saleškega, potem ko je z očetovsko dobrohotnostjo poslušal moje poročilo o delovanju oratorijev, z željo, da bi se ohranili, dejal: »Dragi opat Bosko, vi ste človek kakor drugi in boste morali nekoč umreti. Ali ste že poskrbeli za preživetje svojih oratorijev?« Ko je potem spoznal, da je bil namen mojega prihoda v Rim prav to, mi je naročil, naj molim in se potem čez nekaj dni spet vrnem k njemu. Tako sem tudi storil in v posebni avdienci mi je predstavil načrt nove družbe. Med drugim je dejal: »Ta družba ali kongregacija mora zadovoljiti vse redovne potrebe oratorijev, zato mora imeti zaobljube, da ohranja vez edinosti in značilnega duha ustanove. Zaobljube morajo biti preproste, da jih je mogoče z lahkoto razvezati, da nerganje katerega izmed članov ne moti enovitosti ustanove. Ta družba mora biti taka, da je pred Cerkvijo prava redovna družba, istočasno pa morajo člani imeti vse pravice pred državnimi zakoni, se pravi, da vsak član pred državo uživa vso zaščito zakona kot vsi drugi državljani. Nato mi je navedel nekaj redovnih družb, ki so bile urejene na podoben način.

Po teh smernicah njegove svetosti sem še v Rimu izdelal načrt pravilnika, ki ga je njegova eminenca kardinal Gaude (dragega in srečnega spomina) prebral in dopolnil z opombami. Sveti oče je predlagal, da bi ta pravilnik takoj predložili za to ustanovljeni komisiji, toda jaz sem prosil, da bi najprej nekaj časa preizkušali v praksi in ga potem spet predložili njegovi svetosti. Tako smo tudi storili. Sedaj je preteklo že šest let, kar se po tem pravilniku ravna jo v Družbi sv. Frančiška Saleškega. Ta pravilnik vsebuje način življenja in prikazuje duha, po katerem delajo in živijo že dvajset let tisti, ki se trudijo v oratorijih. Vse to sem skušal povzeti v obliki pravilnika na osnovi načel, ki mi jih je podala njegova svetost papež.

Bojim se, da sem se pri pisanju teh poglavij gotovo oddaljil od zasnove, ki mi je bila nakazana, zato prepuščam vse v roke njegove svetosti ali tistega, ki ga bo on določil, da prebere, popravi in doda, kar se bo zdelo v večjo Božjo slavo in zveličanje duš.

Isti sveti oče je v svoji milostni naklonjenosti, ki je jaz ne bom nikdar zadosti cenil, spodbujal k delu za oratorije v več dopisih. Prilagam samo tri, ki so še posebno povezani s prošnjo, ki jo tukaj predlagam.

Če bi k dobrohotnim darovom, ki sem jih že prejel, smel dodati še eno prošnjo, bi to bila naslednja: Če bi me smrt presenetila, bi zapustil to ustanovo v nemajhnih težavah, če ne bi bila zakonito ustanovljena, in to tako glede duhovne in materialne uprave kakor tudi zaradi zakonitega dedovanja že obstoječih ustanov. Zato obenem s tem, ko dajem popolno svobodo, da se doda, črta ali spremeni, kar more služiti v večjo Božjo slavo, ponižno prosim, da bi Sveti sedež pri toliko nujnih poslih, ki jih mora opraviti, čim prej vzel v obravnavo predloženo zadevo.

10. DODATEK

NEKAJ PRIPOROČILNIH PISEM NOTRANJEGA MINISTRA

V letih 1862, 1863, 1864 don Janezu Bosku v korist fantov, ki so bili pozneje sprejeti v oratorij. Fantje, ki jih je priporočil minister RICASOLI.

NONTRANJE MINISTRSTVO Odd. 2 - Pododd. 1 št. 2295-585 Turin, 28. januarja 1862

V odgovor na cenjeno pismo z dne 22. januarja podpisani sporoča velečastitemu duhovniku Bosku, da je za sprejem dečka Jožefa Mantina v ustanovo sv. Frančiška Saleškega, ki jo on vodi, to ministrstvo z odlokom današnjega dne določilo plačilo 15. lir v korist istega ravnatelja duhovnika Boska. Naročilo je bilo izdano blagajni tega mesta.

Generalni direktor SALINO

NOTRANJE MINISTRSTVO Odd. 2 - Pododd. 1 št. 2963-777 Turin, 31. januarja 1862

Janez Fissore, mladoletni sin pokojnega Jakoba Fissoreja, načelnika vratarjev tega ministrstva, je pred kratkim izgubil še svojo mater, ki je bila edina opora družine.

Ker zaradi telesne slabosti ni bil sprejet v vojaško šolo v Racconigiju, je njegova sestra Uršula Fissore, vdova Mina (stanujoča v Via Dora Grossa št. 23, 2. nadstropje), prosila to ministrstvo, da bi na osnovi letnega prispevka njenega brata sprejeli v ustanovo sv. Frančiška Saleškega v tem mestu.

Ministrstvo, ki ga je usoda uboge sirote močno pretresla, je tudi zaradi zaslug njegovega pokojnega očeta za javne službe imenovanega dečka toplo priporočilo že preizkušeni dobroti velečastitega ravnatelja duhovnika Janeza Boska in ga prosilo, da bi sprejel siroto v od njega vodeno ustanovo, o čemer naj bi izdal ustrezno potrdilo za nadaljnje ravnanje vseh prizadetih.

Generalni direktor SALINO

Fantje, ki jih je priporočil njegova ekscelenca minister Rattazzi.

NONTRANJE MINISTRSTVO Odd. 2 - Pododd. 1 št. 6914-1943 Turin, 8. marca 1862

Janez Boeris iz Turina je zaprosil to ministrstvo, da bi njegovega 12-letnega sina Jožefa sprejeli v Zavetišče sv. Frančiška Saleškega v tem mestu. Svojo prošnjo utemeljuje z dejstvom, da ne more sam skrbeti za vzgojo svojih štirih otrok v nežni starosti zaradi pomanjkanja sredstev, saj dobiva samo 6. lir na mesec od Gazzetta Militare (Vojaški vestnik). Žena, ki je kot šivilja sovzdrževala družino, je pred kratkim umrla. Podpisani se je ob nesrečnem položaju tega človeka in ob ugodnih poročilih o njegovem vedenju zavezal, da mu po svojih močeh pomaga. Zato se obrača na znano dobrodelnost velečastitega duhovnika don Boska, da imenovanega dečka sprejme v zavod, ki ga vodi. Ministrstvo je pripravljeno prispevati že običajnih 15. lir ob sprejemu v zavod, za kar bo gospod ravnatelj dobil posebno potrdilo. Za ministra SALINAS

NOTRANJE MINISTRSTVO; Uprava Odd. 5 - Pododd. 3 Št. 543 Turin, 12. maja 1862

Podpisani toplo priporoča človekoljubni krščanski ljubezni velečastitega don Boska, ravnatelja Zavetišča sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu, tukaj priloženo prošnjo Alojzije Gola za sprejem njenega 12-letnega sina Hadrijana.

Ker prosilka zasluži posebno pozornost, bo ministrstvo, kakor hitro bo deček sprejet v zavetišče, izplačalo enkratno vsoto 150 lir.

Za ministra CAPRIOLO

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO, Generalni direktor

Odd. 2 - Pododd. 2 Št. 1604 Turin, 15. junija 1862

Dominik Fano, strežnik v kavarni Fiorio v tem mestu, prosi za oskrbo svojega približno 16-letnega brata Teodorja, ki je siroto po materi sedaj zapustil še oče in je tako prepuščen sam sebi in nima nikakršnih sredstev za življenje.

Skoraj očetovska skrb, ki smo ji le redko priča, s katero se je prosilec zavzel za svojega brata, ki mu on sam s svojimi sredstvi ne more pomagati, in drugi podatki, ki smo jih dobili, nas silijo k sočustvovanju in uvajajo podpisanega, da priporoči že poznani človekoljubnosti vaše uglednosti sprejem Teodorja Fana v vašo ustanovo v Valdoccu.

Ko bo fant vstopil v zavod, bo ministrstvo določilo izplačilo že običajne vsote 150 lir v korist vaše ustanove. Za ministra CAPRIOLO

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO, Generalni direktor

Odd. 5 - Pododd. 2 Št. 2112 Turin, 3. junija 1862

Župan v S. Michelu d'Asti toplo priporoča temu ministrstvu sprejem 9-letne sirote Mihaela Garassina iz iste občine, ki sedaj, ko je njegov brat stopil v vojaško službo, nima nikogar, ki bi skrbel zanj, in si mora zato z beračenjem pomagati skozi življenje.

Nežna starost ubogega dečka, ki mu onemogoča, da bi si sam služil vsakdanji kruh, popolno pomanjkanje tovrstnih ustanov v pokrajini, kjer bi ga lahko prehranili, navaja podpisanega, da ponovno prosi že poznano dobroto vaše uglednosti, da tega dečka sprejmete v svoj zavod. Občinska uprava je pripravljena ob vstopu v zavod izplačati že običajno vsoto 150 lir v korist vaše ustanove.

Prilagam Garassinov krstni list.

Za ministra CAPRIOLO

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 5 - Pododd. 2 Št. 2489 Turin, 8. julija 1862

Concetta Galante iz Neaplja, stanujoča v Turinu, prihaja s priloženim dopisom na to ministrstvo s prošnjo, da bi dosegla sprejem svojega 8-letnega sina Gesualda Risolija v zavod.

Da bi omogočil sprejem v zavod, se mora podpisani znova obrniti na človekoljubje vaše uglednosti v korist tega nesrečnega dečka s pripombo, da je ministrstvo pripravljeno vaši ustanovi, ko bo Risoli sprejet, izplačati že običajno vsoto 150 lir.

Za ministra CAPRIOLO

Fantje, ki jih je priporočil njegova ekselenca minister PERUZZI.

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO, Generalni direktor

Odd. 5 - Pododd. 2 Št. 9617 Turin, 5. januarja 1863

Podpisani je v smislu pisnega dogovora z dne 3. decembra naše Direkcije po turinski prefekturi obvestil Concetto Galante, mater Gesualda Risolija, o ugodni rešitvi njene prošnje in jo vabi, da se z dečkom predstavi za nadaljnje poslovanje.

Za primere Bagiolla ter Vincenca in Karla Bartolini nismo mogli najti v naših spisih podatkov, ker ni bila navedena niti številka protokola niti predlagatelj. Zato čakamo na nadaljnja obvestila za izvedbo vplačila.

Priloženo prošnjo dečka Janeza Prine iz Cavoretta toplo priporočamo. Prepričani smo, da bo lepo vedenje in nesrečna usoda tega dečka nagnila vaše vodstvo, da ga sprejme ob izplačilu že običajne vsote, če bo sprejet.

Za ministra S. SPAVENTA

kraljevina italija, notranje ministrstvo

Odd. 5 - Pododd. 2 Št. 1.899 Turin, 8. februarja 1863

S priloženo prošnjo se je uboga sirota Janez Krstnik Martina iz Campiglioneja obrnil na to ministrstvo, da bi bil sprejet v vašo ustanovo.

Podpisani, ki pozna skrajno ubožno stanje prosilca, toplo priporoča krščanski ljubezni vaše uglednosti, da ga sprejmete v svoj zavod, in pri tem sporoča, da je ministrstvo pripravljeno dati enkratno podporo 150 lir za sprejem Martina.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 5783-291 Turin, 2. marca 1863

Župan tega mesta je vložil prošnjo, da bi sprejeli v kako dobrodelfno ustanovo 11-letnega Jožefa Durazza, ki mu je pravkar umrla mati, oče pa ne more primerno skrbeti zanj, ker je že prileten in komaj vzdržuje sebe in družino.

Podpisani računa na človekoljubnost gospoda ravnatelja te ustanove in prosi, da bi dečka sprejeli v svoj zavod, ter pričakuje odgovor na izrečeno prošnjo.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO Turin, 16. aprila 1863

Odd. 6 - Pododd. 2

Don Janez Musso, učitelj v mestu Turinu, se je obrnil na to ministrstvo za brezplačni sprejem njegovega približno 14 let starega učenca Jožefa Copperija, sirote po očetu in materi, ki ga je do sedaj vzdrževal in vzgajal zakristan Sester sirot.

Podpisani, ki pozna težaven položaj, v katerem je ubogi Copperi, zaupa, da bo vaša uglednost znova pokazala svojo krščansko ljubezen in sprejela imenovanega v svojo usta-

novu. Istočasno sporoča, da je pripravljen ob sprejemu plačati enkratno vsoto 1. lir. Prosim vas, da bi mi odgovorili na pismo.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 23673-1416 Turin, 27 aprila 1863

Štefan Siccardi, star 13 let, sirota po očetu in bivajoč v našem mestu, je zaprosil naše ministrstvo za sprejem v kako dobrodelno ustanovo, kot je Oratorij sv. Frančiška Saleškega. Iz poizvedovanja sem spoznal, da je prosilec zaradi svoje nesreče vreden pomoči, in vam ga priporočam za sprejem. Prilagam njegovo prošnjo s potrdili in vam dajem priložnost, da naredite ponovno dejanje človekoljubnosti do ubogega Siccardija s tem, da ga sprejmete v svoje zavetišče.

Za ministra SPAVENTA

PREFEKTURA TURINSKE POKRAJINE, Odd. 5 - Št. zapisn. 7929, št. 519

Odgovor na dopis z dne 24. aprila 1863 Turin, 26. maja 1863

Podpisani sem sporočil vsebino dopisa gospoda duhovnika Janeza Boska, ravnatelja Zavoda sv. Frančiška Saleškega v tem mestu, Sebastijanu De Luigi v Alessandrii, očetu mladega Karla Francesca, ali bi bil pripravljen plačati mesečni prispevek 24 lir za svojega sina za sprejem v zavod, oziroma bi v primeru dokazane revščine namesto njega omenjeno vsoto prispeval kak sorodnik ali dobrotnik.

Iz odgovora gospoda prefekta v Alessandrii dne 15. tekočega meseca razumem, da imenovani Sebastijan de Luigi ne zmore plačati niti najmanjšega prispevka za mesečnino ali dati kakršen koli dar. Prav tako ne pozna nobene dobrodelne osebe, ki bi bila pripravljena pomagati.

Ker sem z odgovorom prejel tudi listine in potrdilo o nezmožnosti plačevanja, izdano od občinske uprave v Alessandrii, ponovno prosim imenovanega duhovnika Boska, da v zadevi prosilca de Luigija uredi, kakor se mu bo zdelo najbolj prav.

Prefekt RADICATI

Opomba: Dečka so sprejeli na ministrovo priporočilo.

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 495999-3139 Turin, 18. junija 1863

Matej Gennero, kmetovalec iz Carignana, je vzel leta 1851 v rejo dečka Herkula Ballia, ki so ga dve leti starega zavrgli njegovi starši. Ker je medtem narasla njegova lastna družina in ker mu primanjkuje sredstev, ne more več imeti pri sebi imenovanega zapuščenčka Ballia, zato se je obrnil na župana v Carignanu s prošnjo, da bi imenovanega dečka sprejeli v kako dobrodelno ustanovo.

V želji, da nesrečni Ballio, ko bo moral zapustiti družino, ki ga je celih deset let brezplačno vzdrževala, ne bi bil v breme družbi, je občinski svet določil, da da veleuglednemu teologu Bosku 1. lir, če bo hotel z novim dobrodelnim dejanjem sprejeti tega fanta v svoj zavod.

V zaupanju v vaše dobrodelno razpoloženje prosim vašo uglednost, da bi dobrohotno sprejeli željo imenovanega občinskega sveta in tako preprečili nevarnost, v kateri bi se mogel znajti Ballio zaradi svoje mladosti.

Prosim vas za odgovor.

Za ministra SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Podod. 2 Št. 48922-3.69 Turin, 21. junija 1863

Dominik Negro, cenilec tega mesta, sporoča, da je umrla njegova hčerka, poročena z Dominikom Chiapperom, starim 61 let, in je bil zato primoran vzeti k sebi otroke svoje hčerke, saj jih njihov oče ne zmore vzdrževati. Zaradi nezadostnih sredstev prosi, da bi prvorojenca imenovane hčerke 12-letnega Janeza sprejeli v Oratorij sv. Frančiška Saleškega.

Izredno težek položaj prosilca zasluži posebno pozornost. Zato priporočam vaši uglednosti, da ugodite njegovi prošnji.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 78496-5.35 Turin, 4. septembra 1863

Gospa Ana Miaredora, vdova po pokojnem slaščičarju Jožefu Malabaila iz Turina, se je znašla brez sredstev in prosi na osnovi dokazanega uboštva, da bi njenega sina Karla Henrika sprejeli brezplačno v kak dobrodelni zavod, kjer bi se lahko primerno vzgajal in učil.

Skrajno reven položaj imenovane gospe zares zasluži uvidevnost. Zato prosim vašo uglednost, da sprejmete imenovanega dečka v vaš zavod, in izjavljam, da sem za storjeno uslugo pripravljen v korist ustanove podariti enkratno vsoto 150 lir.

Zelo bom hvaležen za odgovor na pričujočo prošnjo.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 4 - Pododd. 2 Št. 5395 Turin, 16. septembra 1863

V dopisu z dne 23. avgusta tekočega leta je vaša uglednost poročala, da ste na osnovi priporočila tega ministrstva sprejeli v svoj zavod štiri revne dečke in prosite, da bi vam naklonili kako podporo.

Imam nalogo, da vam v imeni ministrstva sporočim, da v primeru fanta Angela Chiappara ne bo zavlačevalo z imenovano podporo, glede drugih treh pa meni, da nima za to nikakršne dolžnosti.

Kar se tiče Janeza Onorata, nimamo pri roki nikakršnega naročila, da ga sprejmete v svoj zavod.

Vsekakor boste mogli glede tega zadnjega navesti podrobnejše podatke z navedbo, kdo ga je priporočil in iz katerega vzroka ste ga sprejeli.

Ob tej priložnosti sporočamo vaši uglednosti, da želimo natančnejše podatke za obveznosti ministrstva, ki jih to ministrstvo to leto ni izrecno priporočilo.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 32246 - 5788 Turin, 18. septembra 1863

Odvetnik Bernard Romero, bivajoč v tem mestu, mi je poslal dopis s priloženimi listinami s prošnjo, da bi za Alojza Bossolasca, okraj Alba, sina vdove Marije Giuliano, dobil prosto mesto v zavodu vašega vodstva.

Ker je iz priloženih listin razviden težek položaj Marije Giuliano, ki ima številno družino in živi v veliki revščini, pridružujem tudi svojo prošnjo, da vaša uglednost v smislu svoje dobrodelne dejavnosti sprejme vaš zavod imenovanega Alojza Bossolasca.

Prilagam prošnjo z vsemi spremljajočimi listinami.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 94411-5912 Turin, 22. septembra 1863

Mati Aleksandra Pivette, rojena v Dalmaciji, bivajoča v Milanu, sporoča temu ministrstvu, da zaradi velike denarne stiske ne more vaši uglednosti povrniti stroškov za vzdrževanje njenega sina in da tudi izdatkov za prejšnja leta v istem vašem zavodu ne more poravnati.

Po poizvedbi o položaju imenovane vdove, ki ima še enega otroka, četudi ne bi mogel v celoti, sem pripravljen delno poravnati stroške v korist vaše hiše, ko bom mogel to storiti. Ne pozabite me ob priložnosti spomniti na dano obljubo z navedbo številke tega dopisa.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 8.795-5172 Turin, 8. oktobra 1863

Od preteklega avgusta je Janez Krstnik Benna iz Bielle prosil to ministrstvo in v ta namen predložil potrebne listine od gospoda župana za brezplačni sprejem njegovega 13-letnega sina v Zavod sv. Frančiška Saleškega v tem mestu.

Po gospodu prefektu pokrajine Novara je ministrstvo sporočilo županu v Bielli in prosilcu, da ministrstvo ne more odločati v imenovanem zavodu o ničemer, lahko samo podpre imenovano prošnjo, če bi dobrodelne ustanove v Bielli ali občina prevzele obveznost plačevanja letne mesečnine v korist te ustanove ali vsaj z enkratnim omembe vrednim darom podprle zavod.

Ko je bil prosilec Benna poučen o ministrski odločbi, je vložil ponovno prošnjo, v kateri je omenil, da občina Biella in njene dobrodelne ustanove ne zmorejo prispevati mesečnine vaši ustanovi, da pa so nekateri zasebniki pripravljeni zbrati podporo 15. lir in skromno osebno opremo za sprejem v vaš zavod.

Prosim vašo uglednost, da mi sporoči svojo odločitev glede sprejema imenovanega fanta, da bom lahko dal potrebna navodila.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 6522 Turin, 13. oktobra 1863

Magdalena Basso, vdova po pokojnem Jerneju Grasseru, zaradi svoje revščine ne more vzdrževati svoje družine in je zato prosila to ministrstvo, da bi dosegla brezplačen sprejem svojega sina Jožefa v zavod, ki ga vodi vaša uglednost.

Pošiljam vam prošnjo in priporočilno pismo župana iz Saluzza ter potrdilo o revnem položaju prosilke s prošnjo, da s prispevkom 15. lir od občine ali dobrodelnih ustanov v Saluzzu sprejmete dečka Grassera v svoj zavod.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 7149 Turin, 5. novembra 1863

Ker ne morem zavrnuti priporočil, ki mi jih je predložila neka ugledna oseba, vam pošiljam prošnjo Lovrenca Ferrera, da bi ga sprejeli v vašo dobrodelno ustanovo.

Prosim vašo uglednost, da mi sporoči svojo odločitev glede omenjene prošnje.

Za ministra SALINO

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Podd. 2 Št. 6191 Turin, 3. julija 1864

Marjana Ferrari nam je dala vedeti, da je bil njen sin dobrohotno sprejet v ustanovo, ki ste jo vi ustanovili in jo vodite, in da nima sredstev, da bi poskrbela za osebno opremo svojega otroka.

Ko sem poizvedel o položaju imenovane gospe, sem se odločil, da pomagam vaši uglednosti s 100 lirami enkratne podpore za nakup potrebne opreme za dečka.

Ukaz za izplačilo bo dan, ko nas obvestite o vstopu mladega Ferrarija v vašo ustanovo.

Za ministra S. SPAVENTA

KRALJEVINA ITALIJA, NOTRANJE MINISTRSTVO

Odd. 6 - Pododd. 2 Št. 82.6 Turin, 21. oktobra 1864

Zahvaljujem se vam za ljubeznivo privolitev v prošnjo za sprejem sirote Jakoba Cencia iz Rovetta di Cherasco v zavod sv. Frančiška Saleškega.

Fantu smo že sporočili o ugodni rešitvi njegove prošnje.

Kakor hitro bo Cencia sprejet v zavod, vas prosim, da mi sporočite, da bom določil plačilo podpore, ki sem jo obljubil v dopisu z dne 15. tekočega meseca pod številko 8.13.

Za ministra C. AVETA

KAZALO

1. POGlavJE	7
<i>1862 – Don Bosko ozdravi – Marijino vezilo dečkom oratorija – Seznam, ki more razložiti presenetljivo dejstvo – Opeharjena radovednost – Izročitev vezil in njihov učinek – Vsebina nekaterih vezil – Dvoje pričevanj</i>	
2. POGlavJE	14
<i>Don Boskov način duhovnega vodstva preprostih ljudi – Priključene konference Ustanovi sv. Vincencija Pavelskega v prazničnih oratorijih – Obračun konference v Oratoriju Angela varuha v Vanchigli o njenem delovanju v letu 1861; nagrade članom; prejetanje sv. obhajila; uničenje slabih knjig; jutranje in večerne molitve; dar neke matere v zahvalo za lepo vedenje njenega sina</i>	
3. POGlavJE	17
<i>Sprejemi – Po smrti don Cafassa se je močno povečalo število ljudi, ki so prihajali k don Bosku – Upoštevanje njegovih nasvetov – Don Boskova sobica – Način, kako sprejema obiskovalce in se z njimi pogovarja – Prijetnost v pogovoru – Dobrohotna odkritosrčnost z duhovniki – Njegova previdnost v obravnavanju različnih nalog – Pravilnost njegovih odločitev, ki so dostikrat nasprotno človeškemu uvidom – Kako naj se vedemo do klepetavih in neizobraženih ljudi, s tistimi, ki prosijo podporo, z nasprotniki, z ljudmi, ki potrebujejo tolažbo, z izzivalnimi in ošabneži – Ne more prenašati ljudi, ki kolnejo – Njegova ljubeznivost pri slovesu obiskovalcev – Občudovanje ljudi, ki obiskujejo don Boska</i>	
4. POGlavJE	26
<i>Don Boskove muke pri sprejemanju obiskov – Njegov odgovor tistim, ki so mu svetovali, naj ne sprejema neljubih gostov – Svojim sodelavcem je priporočal veliko spoštovanje do obiskovalcev – Velika skrb, da ne bi, če le mogoče, poslal od sebe nikogar nezadovoljnega – Duh odpovedi in previdnost – Praktičen pouk o ljubeznivosti – Don Bosko je pripravljen vedno in kjer koli govoriti z vsemi – Kako si je pridobil naklonjenost vseh ljudi – Odprava pošte – Don Boskov odgovor na sramotilna pisma</i>	

5. POGlavJE 31
Neprimerni pogovori in skrivnostni plamen v spalnici – Klepeti in strah – Don Bosko da razlago dogodka in spodbuja fante, naj ne prezirajo Marijinega opozorila. – Vezilo, plamen, pregled vesti – Kako Marija vidi vse, kar hoče, in se navadno tako prikazuje na tem svetu – Marijina pesem v nekem njegovem videnju – Med gojenci se kažejo dobri sadovi tistega plamena – Razlog, zaradi katerega se je don Bosko tako neutrudno posvečal spovedovanju
6. POGlavJE 37
Odgovor Pija IX. na don Boskovo pismo – Papeški odlok za odpustke – Dodatno poglavje za pravilnik prazničnega oratorija – Sprejem v salezijansko družbo: govor o pokorščini – Don Bosko razlaga klerikom vrstico iz evangelija sv. Janeza: zadovoljstvo, ki ga čuti, kdor dela za duše – Don Bosko odvrne don Allievija od ustanovitve redovne družbe – Beseda gojencem: način kako lepo preživeti pustni čas – Sredstva za posvečenje: napoved težkih duhovnih bojov – Don Bosko noče, da bi fantje med odmorom posedali in bili sami zase – Don Bosko od daleč odkrije skrite igralce za denar; bitka s snežnimi kepami in don Boskovo odpuščanje
7. POGlavJE 43
Bogato Božje plačilo don Bosku za uspešno krščansko poučevanje učee se mladine – Penzionat ob oratoriju – Osnovna šola za zunanje v Valdoccu in njen pravilnik – Ustanovitev katoliških šol pri Porta Nuovi: Don Bosko v Ivrei za izbiro ljudskošolskih učiteljev; sprejem pri škofu in duhovščini – Tiskarna v oratoriju sv. Frančiška Saleskega – Mnenje kardinala Pieja o slabem tisku – Don Bosko se trudi, da bi dobil od oblasti dovoljenje za tiskarno – Katoliško branje: pismo naročnikom – Don Bosko v imenu tiskarjev naznani dobrotnikom novo delavnico – Usoda tiskarne v Valdoccu
8. POGlavJE 51
Valdežani se pred don Boskom odpovejo krivi veri – Don Boskov razgovor s krivoverci: zunanje bogočastje – Novim spreobrnjencem obljubi pomoč – Otrokom najbolj revnih najde delovna mesta – Hudičevsko zalezovanje nadleguje don Boska – Don Bosko gre v Ivreo, da se oddahne od zalezovanja – Hudi duh proti don Bosku in njegovim gojencem – Sad molitev – Spomin na trpljenje tistih dni
9. POGlavJE 60
Don Boska znova slikajo – Njegovo hrepenenje po bodočem življenju – Nevšečnosti njegovih bolezní – Nemir njegovih sodelavcev – Don Boskovo nenehno zatajevanje: opis neke večerje – Tisoči fantov, s katerimi don Bosko želi biti v nebesih – Bolečine zaradi mlačnosti

nekaterih v božji službi – Don Boskove pohvalne besede čistosti – Njegovo obnašanje in njegove besede, da bi vžgal v srcih fantov ljubezen do te čednosti: nasveti za njeno ohranitev – Previdnost, ki jo je svetoval duhovnikom in klerikom – Don Bosko razlaga 34. vrstico 4. poglavja evangelija sv. Janeza – Milost, ki naj zanjo prosimo svetnico, katere življenje opisujemo – Don Bosko ministrira pri sv. maši: opomin tistim, ki prehitro mašujejo – Dar kardinala Corsija – Spor med Avstrijo in Prusijo – Molitve fantov za mir v Evropi – Don Boskovo predvidevanje

10. POGLAVJE

68

Loterija 1862; Opombe in dokumenti – Zakaj je don Bosko vztrajno prosil dobrodelno pomoč – Njegova prepričevalna beseda dosega, kar potrebuje – Njegovi pozivi budijo v mnogih krajih javno dobrodelnost – Nova loterija: krožna loterija – Privolitev dobrotnikov – Preiskovanje palače grofa Caysa – Natisnjeno povabilo za loterijo in razlogi zanjo; pravilnik – Don Bosko prosi kraljeve prince, da prevzamejo pokroviteljstvo – Princi ne morejo sprejeti, sprejme pa turinski župan – Imena članov loterijske komisije

11. POGLAVJE

75

Loterija 1862; Opombe in dokumenti – Dejavnosti okoli loterije – Don Boskova šaljiva razlaga pohvale nekega klerika – Don Bosko pokara nekoga, ki razlaga njegovo čudežno dejanje – Ponižnost iz navade – Ocenjevanje predmetov za loterijo – Don Bosko naslovi prošnjo na turinskega župana za odobritev loterije – Odprtje loterije – Ministrstvo odobri don Bosku brezplačno vozovnico na železnici – Don Bosko v Vercelliju – Od Boskovi pogovori v vlaku na poti v Turin – Sopotniki izkazujejo don Bosku spoštovanje – Zadnje priprave za loterijo: organizatorji in organizatorke – Finančni minister ustavi loterijo – Don Boskova okrožnica dobrotnikom o ministrski odredbi – Smrt mons. Fransonija

12. POGLAVJE

82

Nujno plačilo zapadlega dolga – Kraljev dar klerikom oratorija – Nova stavba ob Vrtnarici – Don Bosko je prepričan o pomoči Božje previdnosti – Zakaj se pri gradnji niso držali načrta; Bog ne obljublja pomoči nepotrebni izdatkom – Izredna miloščina – Druga dela – Kovaška delavnica – Razporeditev vseh delavnic: nov pravilnik – Odpravljen nered – Pomen izbire dobrih mojstrov – Nesrečen konec nekega delavca – Odličen kovaški mojster

13. POGLAVJE

88

Don Boskova krščanska ljubezen pri obisku bolnikov v mestu: uteha, ki jim jo nudi; pomirja vest – Kako pripravlja bolnike na smrt – Gospe,

ki ji tik pred smrtjo z blagoslovom vrne zdravje, napove, da bo imela vice na tem svetu – Napoved smrti: sanje, prikazen; neki fant poklican v večnost; krsta – Ob smrti nekega fanta izjavi, da to ni tisti iz sanj, in z začetnimi črkami napove, kdo bo umrl

14. POGLAVJE

93

Velika noč: don Boskova utrujenost – Don Bosko se spominja spovedi fantov iz prvih časov oratorija – Njegov stud zaradi preklinjanja – Odbor za zbiranje spominov na don Boska nadaljuje svoje delo – Nenadna smrt fanta, o katerem je don Bosko sanjal – Razni dogodki pred smrtjo in med njo – Razodeta skrivnost – Popolna uresničitev sanj – Don Janez Cagliero je poznal skrivnost – Don Bosko razveseljuje dečke s prijetnimi pripovedmi – Psa Sivca je včasih videl samo don Bosko – Don Boskova pridiga na belo nedeljo

15. POGLAVJE

99

Slabo razpoloženje proti don Bosku v Giavenu – Diplomatski pogovor – Don Bosko se umakne iz vodstva malega semenišča – Nekatere njegove klerike so predstojniki semenišča pregovorili, da so ostali, drugi so se vrnili v oratorij – Zahrbtno prizadevanje, da bi več članov Družbe pripravili za izstop in bi zapustili don Boska – Don Bosko izkazuje dobre tistim, ki mu delajo hudo – Don Bosko in nadškofijska pisarna – Kdor dela tako, naj čaka – Vlada vrne turinski škofiji nadškofijsko semenišče in dohodke – Obžalovanja vredna pozaba in njene posledice – Nazadovanje semenišča v Giavenu – Mons. Gastaldi si da razložiti don Boskova navodila za poživitev semenišča, jih odobri in predpiše rektorju, ki ga on postavi – Don Jožef Aniceto – Odlično in neprekinjeno delovanje malega semenišča – Don Bosko se veseli uspeha, ki ga je začel on

16. POGLAVJE

105

Don Bosku ponujajo zavod v Doglianiju – Kako dobi don Bosko osebje za vodstvo novega zavoda – Ne odpirati ustanov brez škofijskega dovoljenja – Don Bosko razmišlja – Don Bosko gre v Dogliani; pridiga dominikankam in se dogovori z občino za odprtje zavoda – Don Bosko se odpravi v Mondovi in na osnovi opomb mons. Ghilardija odpove pogodbo – Don Boskovo spoštovanje škofov – Don Bosko se odloči, da bo tiskal Katoliško branje v oratorijski tiskarni – Zasluge ivrejskega škofa za Združenje – Njegov predstavnik v Turinu pri osrednji upravi – Don Bosko hoče narediti salezijansko družbo za dedinjo Branja – V oratoriju začnejo tiskati Katoliško branje – Pismo, napisano v imenu ivrejskega škofa, ki don Bosku zanika pravico do Katoliškega branja – Don Boskov odgovor v obrambo njegove pravice – Prvi štirje zvezki Katoliškega branja natisnjeni v oratoriju – Papeževanje sv. Feliksa I. in sv. Evstahijana, papežev in mučencev – Vesela pripoved starega Napoleonovega vojaka – Uprava ostaja v rokah škofovega predstavnika

17. POGlavJE 112
Don Bosko prežene z vrta gosenice – Vročice ozdravljen klerik – Odkrita in zadovoljena skrita želja – Don Boskovi nagovori fantom: priporoča tri stvari; napove bližnjo smrt; spodbuja fante in člane Družbe, naj ljubijo in branijo papeža – Don Bosko pripravlja svoje salezijance na redovne zaobljube – Že v otroških letih je sklenil postati redovnik – Prve izrecne zaobljube v Družbi sv. Frančiška Saleškega – Spodbuda in veliko don Boskovo veselje – Napovedana in uresničena smrt nekega zglednega gojenca – Drugi preroški listek – Spoletska Madona – Ljudje prihajajo od daleč, da bi se spovedali pri don Bosku – Don Bosko spodbuja fante, da bi lepo končali Marijin mesec in da bi molili za tovariše, ki so še daleč od Boga – Pridiga o čistosti
18. POGlavJE 120
Sanje: bodoči dogodki v Cerкви; dva stebra sredi morja, papeževa napadena ladja in silovita zmaga – Razlaga sanj – Težave, na katere naletijo zvesti zbiralci don Boskovih besed – Nerazrešeno vprašanje sanj – Pater Passaglia in poskus upora klera proti papežu – Don Bosko, pater Passaglia in Nikomed Bianchi – Preklic odpadlega duhovnika
19. POGlavJE 127
Don Boskova potovanja so apostolska potovanja – Molitve vzdržujejo mir v Rimu – Japonski mučenci so razglašeni za svetnike – Duhovniško posvečenje don Cagliera in don Francesia; veselje fantov; znameniti govor – Družinski pogovori fantov z don Boskom: dvom o uresničitvi neke napovedi; je mogoče svobodno izbrati duhovniški poklic; Marijino vozilo, čudežna luč v spalnici in njene posledice; Božje usmiljenje do tistega, ki pride v oratorij; dobro se širi zunaj hiše; spreobrnjenje protestantov; kolikor bolj se oratorij skriva, toliko bolj napreduje – Vrnitev v katoliško Cerkev
20. POGlavJE 132
Latinska komedija – Svet Salezijanske družbe in sprejem novih članov – Don Boskov god, najbolj dobrodošle čestitke; don Bosko pripravi bolehnega fanta, da piše domov ljubeznivo pismo kot odgovor na voščila – Don Boskovi večerni govori; učinkovito opozorilo nekemu preklinjevalcu; zasmehljivec, ki se norčuje iz svoje sestre, ki hodi k spovedi, kaznovan z Božjo dobrotljivostjo – Praznik sv. Alojzija; pobožnost do Marije, ki nagradi tiste, ki imajo njej na čast prižgano lučko – Opozorila duhovnikom: pripraviti fante na težave, ki jih čakajo v določeni starosti; kako ravnati s tistimi, ki padajo v greh, in s tistimi, ki dajejo pohujšanje; pokora kot zdravilo; prosimo Boga za milost, da bi z duhovniško službo reševali duše; božjeropne spovedi – Don Bosko razodene papežu svoje predvidevanje – Garibaldi in Aspromonte

21. POGLAVJE

140

Loterija 1862; Opombe in dokumenti – Spet loterija – Spodbude: L'Armonia; pisma škofa d'Iglesiasa in kardinalov Vannicellija in Marinija – Papeževi darovi – Don Boskova okrožnica, ki obrazloži rdeče listke loterije – Prošnja prefektu, da bi odprl razstavo dobitkov in pomnožil število srečk – Odobritveni odlok in sporočilo dobrotnikom – Zvezek s seznamom dobitkov – Odprtje razstave – Županov obisk in njegov odgovor na pozdrav nekega gojenca – Vabilo dobrotnikom, da obišejo razstavo – Župan priporoči z okrožnico srečke loterije županom na podeželju in nekaterim prefektom kraljestva; turinska prefektura odpošilja in sprejema – Županova pisma s šopki srečk za ministra javnih del, notranjega ministra, prosvetnega ministra, ministra vojne mornarice, finančnega ministra; odgovori – Don Boskovo pismo princema savojske kraljeve hiše in odgovori: princ Tomaž, genovski knez; princ Carignana; kneginja Pia – Kralj Viktor Emanuel prevzame tisoč srečk

22. POGLAVJE

153

Don Bosko napove pogreb ob koncu julija – Sanje: rdeči konj – Revolucija: preprečiti njeno opustošenje tako, da vcepimo ljudstvu ljubezen do papeža – Kako naj presodimo, ali je kaka knjiga dobra ali slaba – Ne more pisati o don Bosku, kdor ni preučil njegove vdanosti papežu – Don Boskova previdnost pri ocenjevanju cerkvene politike

23. POGLAVJE

157

Don Boskova vesela mirnost v trpljenju – Don Bosko gre k sv. Ignaciju nad Lanzem – Napove na nerazložljiv način smrt fanta Casalegna iz Chierija – S tistih planinskih višin vidi tri fante, ki se gredo kopat – Don Boskovo pismo fantom oratorija: pripoveduje o svojem potovanju k sv. Ignaciju, razodene, kaj se dogaja v oratoriju – Še eno pismo – Skrivnostne pripombe k imenom, ki jih ni navedel v pismu – Njegova vrnitev v Turin – Fantom razloži, kar je videl in pisal iz Lanza: udarci po hrbtu tistim, ki so se šli kopat – Dokaz teh udarcev od nevidne roke – Don Bosko pripoveduje v pridigi o spreobrnjenju neke umirajoče zapeljanke – Lepa in pretresljiva smrt nekega dečka, ki ga je pokvaril njegov tovariš – Don Boskov nagovor ob koncu šolskega leta: biti dober zgled v družini – Način življenja v počitnicah

24. POGLAVJE

165

Don Bosko in godovni dnevi gojencev – Napoved bolezni – Don Boska družji z gojenci samo ljubezen do Boga – Don Bosko pripoveduje o smrti javne grešnice, ki se je spreobrnila: priporoča gojencem zatajevanje čutov in molitev – Smrt, ki se bo zgodila po treh lunah; don Bosko zagotovi na smrt bolnemu, da ne bo umrl – Sanje: kača in rožni venec – Razlaga sanj – Don Bosko razlaga in priporoča sveti rožni venec – Sinovi nadaljujejo očetovo izročilo

25. POGLAVJE

170

Don Bosko razodene drugi del sanj – Kačje meso, zastrupitev, če ga kdo je; protisredstvo, ki more oživiti – Zgodovinska resnica – Naše razmišljanje o drugem delu sanj – Cvetke za praznik Marijinega rojstva: ne grešiti, dajati dobre nasvete, otresti se slabih navad, imeti zaupanje v predstojnike; življenjska spoved za tiste, ki je še niso opravili; ljubimo Jezusa, da nas bo ljubila Marija; lepo obnašanje v cerkvi; pokorščina – Don Boska povabijo, da pridiga in blagoslovi podobo presv. Marijinega Srca v Montemagnu; želi si pismenih poročil in svetuje predhodne korake – V Montemagnu pridigata kanonik Galletti in don Bosko – Don Bosko hvali kanonikovo svetost in goreče pridiganje – Javno bogokletno dejanje v Turinu – Don Boskov družinski govor; na oltar bodo povzdignjeni dečki iz oratorija; najlažji način, da postanemo sveti; njegova skrb za dušno dobro fantov – Tretja izdaja Zgodovine Italije in La Civiltà Cattolica

26. POGLAVJE

179

loterija 1862 – opombe in dokumenti; Tretji datum loterije – Prošnja turinskemu prefektu za drugo podaljšanje žrebanja in za pomnožitev srečk – Ugodna privolitev finančnega ministrstva in prefekture – L'Armonia: Obisk razstave dobitkov – Ustanova sv. Pavla in turinska občinska uprava ne moreta sprejeti srečk – Prispevek škofa iz Guastalle – Ljubeznivo don Boskovo pismu nekemu gospodu, ki so mu že drugič pošle srečke za razpečavanje – Velikodušnost nadškofa v Firencah – Loterijo priporočijo predstavnikom tujih dvorov pri italijanskem kralju

27. POGLAVJE

186

loterija 1862 – dokumenti in opombe; Pripravljalni odbor določi dan žrebanja loterije in županu predstavi skromno željo – Županov odgovor – Okrožnica in članek v Armonii, ki naznanja žrebanje – Zapisnik opravljenega žrebanja – Okrožnica s številkami dobitnikov – Armonia sporoča čas, v katerem je treba dvigniti dobitke – Neprijetno presenečenje: dvojna srečka podeljuje dvema dobitnikoma isto prvo nagrado – Pripravljalni odbor se zbere, da reši nastali položaj – Don Bosko plača iz lastnega žepa enemu izmed dobitnikov pet tisoč lir – Razdelitev preostalih dobitkov: srečka kneginje Melzi Sardi iz Rima – Don Bosko ne sprejme predloga, da bi vlada priznala oratorij za pobožno dobrodelno ustanovo

28. POGLAVJE

193

Jesenski izlet – Neuspešen poskus prihoda v Vigevano – Strog in očetovski nauk nekemu nesramnežu – Don Bosko tolaži tiste, ki se niso mogli udeležiti izleta – V Becchih: pomembna don Caglierova

pridiga – Skrivnosten glas: pazljivo oko – Castelnovo – Deževni dan in zavetje v Piei – Villa S. Secondo: Družba sv. Alojzija Calliano; nepredvideno velikodušno gostoljubje; gojenec na počitnicah – Montemagno: Alojzij Lasagna – Vignale: don Boskova pridiga v čast presv. Srcu Marijinemu; uresničena napoved skorajšnje smrti; velika dobrotnica salezijanskih ustanov – Casorso: duhovnik brez duhovniške obleke – Brezplačen prevoz v dveh železniških vozovih – Camagna – Castelletto – Alessandria: obisk cerkva, utrdbe in bojišča Marengo – V Turinu

29. POGLAVJE

205

Preverjanje trupla častitega don Cafassa – Don Bosko je od Boga poslan za mladino – Katoliško branje: Spomini mladim; nesreče delomrzneža – Vesele zgodbe starega Napoleonovega vojščaka – Don Dominik Pestarino pride v oratorij in se popolnoma posveti don Boskovim ustanovam – Kdo je bil don Pestarino – Don Bosko predvidi ustanovo hčera Marije Pomočnice – Don Bosko predloži notranjemu ministru načrt za zavetišče za uboge dečke, mlajše od dvanajst let – Cilji, ki jih je imel s tem načrtom – Obrambni minister podari oratoriju vojaško obleko

30. POGLAVJE

213

Oratorij se spet napolni – Nekaj znamenitih sprejemov gojencev – Veliko jih je, toda Gospod jih bo vzdrževal – Don Bosko jih preizkuša in izbira: ponovi, da bo eden izmed njih škof – Alojzij Lasagna – Fant, ki ne sodi v oratorij – Začne se šola; učitelji brez državnih izpitov – Preteklo leto je šolska oblast zamižala na eno oko – Don Bosko pripravlja klerike za državne diplome – Piše provikarju, da bi njegove klerike za to leto oprostil izpitov iz teologije – Priskrbi cerkvene nadarbine bodočim duhovnikom – Don Janezu Caglieru je zaupano pridiganje v nedeljo popoldne – Raba narečja na prižnici – Don Bosko pridiga v okolici Albe: najprej zelo skopa, potem pa zelo gostoljubna postrežba – Stara grofica – Galantuomo ne prerokuje več

31. POGLAVJE

223

Nove nevšečnosti – Nasprotnikovi vojni načrti, da bi zaprli gimnazijo v oratoriju – Vitez Gatti načelnik hudobnežev: hudobna ljubeznivost – Don Boskova neuslišana prošnja ministrstvu, da bi pripustili učitelje oratorija k izpitu usposobljenosti – Odklonjen sprejem pri ministru za prosveto – Udarci in življenje v oratoriju – Ponižne in spodbudne don Boskove smernice – Poslanec Selmi kot nov šolski nadzornik: prošnje in odklonitve – Don Bosko na obisku pri Selmiju – Dialog; življenjepis Dominika Savia; Zgodovina Italije; parmski knez – Prošnja, uradni obisk, potrditev učiteljev

32. POGLAVJE

233

Iz posvečenega trpljenja rastejo velike reči – Katoliško branje: Zgodovinski podatki iz življenja bl. Katarine de Mattei iz Racconigija – Pohvalna ocena L'Armonie – Devetdnevnic v čast Brezmadežni; don Boskove cvetke za vsak dan – Strašne noči nekega fanta, ki se ni hotel spreobrniti – Zaradi šolskih vprašanj don Bosko ne more iti v Cumiano – Don Bosko odkrije nekaterim svojim zaupnim fantom navdih za zidavo cerkve v čast Mariji Pomočnici – Praznik Brezmadežne – Pogovor v domači hiši: prihodnje leto bomo odprli zavod v Mirabellu; v sanjah vidi napis na hiši v Valdoccu; ostro nasprotovanje v prvih časih oratorija – Don Boskova konferenca salezijancem; sanje; vzpon na strmo goro; na vrhu so bile pripravljene bogato obložene mize; njegovi prvi sodelavci se zaradi utrujenosti uprejo in nočejo na goro; prvi pridejo na vrh fantje, ki jih je on vzgojil – Sveti redovi

33. POGLAVJE

240

Zadnji obiski don Boskovega brata v oratoriju: njegova dobrota in pobožnost – Jožef zbolí in umre v Becchih; don Bosko je ob njegovi smrtni postelji – Bratova družina – Oratorij dobi dovoljenje, da sme hraniti in deliti sv. olje – Predvidevanje in posledice neuresničenega poklica – Don Boskove sanje, medtem ko se uresniči napoved smrti nekega gojenca – Nove občinske odredbe za pokopavanje – Božič: don Bosko bere v duši nekega gojenca – Še druga napoved smrti: uresničena v čudnih okoliščinah – Rožni grm, ki cvete pozimi ob oknu, kjer je bival don Bosko

34. POGLAVJE

251

1863 – Število članov Salezijanske družbe – Prošnje za podporo pravosodnemu ministrstvu, princema kraljeve hiše, vladarju, kraljevemu miloščinarju – Don Boskovo vezilo gojencem – Sanje: don Boskova mati, Marijin kipec, slon v oratoriju, v cerkvi, na dvorišču, kjer ubija fante; Marijin plašč, zaščita ogroženim in ranjenim; sodelavci pošasti in branilci gojencev; pošast in njeni pomagači izginejo v vrtincu; napisi na Marijinem plašču; prapor neke procesije; besede presvete Device fantom – Ugodni sadovi vezila: fantje potrdijo, da niso sanje, temveč videnje – Don Bosko razkrije skrivnost pisma – Bivši gojenec potrdi uresničenje napovedi, ki mu jo je don Bosko dal o sanjah – Zapisniki svéta: sprejem novincev in triletne zaobljube

35. POGLAVJE

259

Širjenje dobrega tiska – Tretji ponatis Svetopisemskih zgodb – Papežev nagovor in usmeritev episkopata ob razglasitvi japonskih mučencev za svetnike – Ponatis Zgodovine Italije: L'Armonia – Katoliško branje za mesec marec: poslanica naročnikom – Pozornost, ki naj bi jo izkazovali prelatom naročnikom tega Branja – Don Boskova pisma mnogim ordinarijem italijanskih škofij s prošnjo, da bi priporočili vpis, in odgovori

36. POGlavJE

263

Don Bosko začne govoriti o novi cerkev v Valdoccu in o njenem naslovu – Nakazuje kraj, kjer bo stala, in govori o obisku vernikov – Mati Božja Marija bo poskrbela za potrebna sredstva – Mesto iz sanj ni v don Boskovi lasti – Cerkev mislijo sezidati drugje, vendar ne morejo kupiti zemljišča – Izjalovljeni poskusi, da bi kupili kraj sanj – Cvetke za devetdnevnicu sv. Frančiška Saleškega – Don Boskovi zasebni pogovori; brezbržnost do pohvale in graje; delo bo uspelo, če ima za cilj Božjo slavo; ostaneta mu samo dve leti življenja; življenje mu lahko podaljša pomoč salezijancev in molitve gojencev – Vsej skupnosti oznani zmago nad hudičem – Prošnje grofu Cibrariu in mavricijanskemu redu, pravosodnemu ministru, ministru za bogoslužje in turinskemu županu za podporo pri zidavi cerkve – Okrožnice z istim ciljem vernikom v Italiji – Nekateri se bojijo, da don Bosku ne bo uspelo, drugi so prepričani, da zanj ni nič nemogoče – Don Bosko prevzame v posest kraj sanj – Priče o zaupanju vernikov v don Boskove molitve in mogočno priprošnje preblazene Device Marije

37. POGlavJE

271

Don Bosko piše v Rim, da bi mu poslali Maronijev Cerkveni slovar – Oratorijska knjižnica – Zahvala za poslanega Maronija – Prijateljevo pismo – Katoliško branje: Papeževanje sv. Kaja, papeža in mučenca – Don Boskova sodba o Chantrelovi poljudni zgodovini papežev – Njegova navodila za šolsko uporabo svetopisemskih zgodb, prevedenih iz tujih jezikov

38. POGlavJE

278

Okrožnice šolskega nadzornika – Don Bosko odgovori s seznamom učiteljev in statistiko dijakov – Obisk viteza Gattija, ki ne dopušča učiteljev brez diplome – Gatti proti šolskemu nadzorniku, ki je za eno leto odobril učitelje – Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima – Ministrstvo in Višji svet javne izobrazbe ne dasta don Bosku in njegovim dovoljenja za izpit na univerzi – Don Bosko razloži ministru Amariju svoje razloge in ponovi svojo prošnje – Ministrstvo znova odbije prošnje – Zavračanje z napačno vljudnostjo in znamenjem spoštovanja

39. POGlavJE

284

Don Bosko napove, da bosta dva gojenca poklicana v večnost, še preden bodo opravili naslednjo vajo za srečno smrt – Don Boskove besede: sprejemajmo fante, ki jih drugi zanemarjajo; potreba po priročniku za spovedovanje dečkov; konferenca o redovniškem uboštvu; ne nadlegujmo kuharjev s poznim prihajanjem k mizi; neki gojenec v stiski, ker je zapustil oratorij – Don Bosko zbit od utrujenosti spove starega delavca – Na don Boskovo prošnje odgovori

z lastnoročnim pismom – Kleriki iz oratorija strežejo med velikim tednom v katedrali in drugih cerkvah – Klerik Leggero ozdravi od božjasti po don Boskovem blagoslovu – Don Boskove modre besede, ki odpravijo nesporazum v skupnosti – V Mirabellu gradijo zavod – Don Bosko v Astiju – Don Boskovo pismo kapitularnemu vikarju, ki mu priporoča klerike in fante iz Astija za sprejem v oratorij, ki postane tako zanje malo semenišče

40. POGLAVJE

290

Veliki teden – Don Bosko omedli v zakristiji – Odgovor tistemu, ki mu svetuje počitek – Opozarja, da en človek velja samo za enega človeka – Krepost nekaterih fantov – Bog usliši prošnje tistih, ki za don Boskovo olajšanje prevzemajo njegove bolečine – Pričevanje o tem – Don Bosko vodi sestanek Družbe Brezmadežne in spodbuja fante, ki so se vrnil s počitnic – Pismo kardinala Marinija potrjuje papeževo naklonjenost do don Boska – Kanonik Gastaldi in kleriki v oratoriju; njegovo Katoliško branje; zavrača don Boskove nasprotnike – Don Bosko ne pričakuje plačila sveta – Don Bosko podpira sveto delovanje, ki se ga ne tiče – V pismu prosi podporo markiza Fassatija – Duhovne vaje v oratoriju: don Boskovi nasveti fantom; urnik – Mati Božja Marija pomiri nemirno vest – Don Bosko napoveduje prihodnost nekaterih fantov – Večerni govor: razlaga ognjene krogle, ki prihajajo iz oratorija; nekdo je slabo opravil duhovne vaje; on je jasno poznal stanje vesti vseh fantov – Pričevanja – Spomini fantu, ki je šel k prvemu obhajilu – Molitve za dva umrla gojenca – Kapitelj sprejme nove sobrate

41. POGLAVJE

299

Don Bosko da zgraditi poslopje za šolo – Napisi v stebrišču nove stavbe – Nadaljevanje nasprotovanja, da bi učitelji oratorija mogli delati izpite na univerzi; sedaj zahtevajo od njih gimnazijsko maturo – Izpit iz filozofije v semenišču je enakovreden maturi – Prošnja učiteljev oratorija rektorju univerze – Potrdilo o izpitu iz filozofije – Don Boskova izjava in priporočilo rektorju univerze – Zavrnjena prošnja – Ricotti in don Bosko – Posrednik – Dovoljenje za sprejemne izpite na univerzi

42. POGLAVJE

304

Don Boskova ustrežljivost do tistih znancev, ki so potovali v tuje kraje – Njegova velikodušnost, včasih opeharjena, vedno pa potrpežljiva do njegovih dolžnikov, da bi držali svoje obljube – Katoliško branje – Don Bosko nadaljuje izdajanje življenjepisov papežev – Člane vlade obdaruje s svojo Zgodovino Italije – Odgovor don Bosku na pisma, v katerih prosi za podporo, glavnega tajnika pravosodnega ministrstva, grofa Cibraria, prvega tajnika njegove uglednosti

velikega mojstra mavricijanskega reda, poslanca Spaventa v imenu notranjega ministra – Don Bosko prosi, pa ne doseže naslova barona za nekega gospoda, ki bi bil pripravljen podpreti oratorij – Kralj nameni dobršno vsoto za svetišče v Valdoccu – Težave Cerkve v Italiji

43. POGLAVJE 311

Inšpekcija, ki jo je vitez Gatti sprožil v oratoriju – Obisk šol – Dante, gvelfi in gibellini in časna papeževa oblast – Lepe besede, pa grda dejanja – Don Bosko obišče prosvetnega ministra – Tožnika soočijo z don Boskom: osramočenje – Ministrovi nasveti – Zagotovljen mir

44. POGLAVJE 319

Don Bosko, zgled trdnega značaja – Zatrtje zavoda San Primitivo – Časopisi pišejo proti šolskim redovnim družbam – Sledi pisem, ki jih je don Bosko poslal ministru za notranje zadeve in prosvetnemu ministru v opravičilo – Sladko iz grenkega – Don Boskov ugled pri fantih zaradi študija – Don Bosko sodeluje pri izdelavi poštne karte Italije – Praznik sv. Janeza – Uspešni izpiti klerikov v semenišču – Odlično uspeli izpiti oratorijskih učiteljev za sprejem na univerzo

45. POGLAVJE 325

Cerkev Marije Pomočnice; Bog jo hoče imeti – Inženir Spezia pripravi načrt – Prijetno presenečenje za don Boska – Denar bo prišel sam od sebe – Občinska uprava spodbuja don Boska – Nekateri bi radi spremenili naslov cerkve – Gradbeni odbor odobri načrte; don Boskove duhovite pripombe – Prastara pobožnost Turinčanov do Marije Pomočnice – Graditelj cerkve in začetni izdatki – Don Bosko ukaže začetek del, kajti Božja previdnost bo storila svoje – Izkopavanje za temelje – Marijin delež pri izplačilu prvih petnajstih delavcev

46. POGLAVJE 330

Sanje: Vsak gojenec je potegnil listek iz ponujenega ovitka; don Bosko razkriva, kaj je napisano na listkih – Potreba, da bi podaljšali učiteljem dovoljenje za poučevanje – Don Boskov pogovor s Selmijem; opombe in opažanja; politika; Katoliško branje – Don Boskovo pismo Selmiju – Negotovost – Upanje in tegobe – Pij IX. tarna, ker mu don Bosko ne piše – Don Bosko mu v pismu napoveduje prihodnost Rima – Papeževo pismo don Bosku

47. POGLAVJE 336

Spomin na sanje o kolesu in žitnem polju – Don Bosko se odloči za pot na Oropo, kjer bi izbral osebje za Mirabello; v oratoriju vsi napovedujejo, da bo don Rua ravnatelj – Težave zaradi pomanjkanja državnih diplom – Minister določi izreden izpitni rok za profesorje za prve tri gimnazijske razrede – Don Bosko spodbuja več svojih, da bi

šli na izpit – Neutruden in naporen študij – Pomembne don Boskove besede za neutrudno delo v slavo Božjo – Don Boskova pisma dvema klerikoma od sv. Ignacija – Običajni udarci dvema fantoma, ki sta se šla kopat v Doro, in nevidna zaušnica; veliko pričevanj – Don Bosko se vrne iz Lanza – Pismo z nasveti gospodu, ki ga je spoznal pri sv. Ignaciju

48. POGLAVJE

341

Konec šolskega leta – Pogled nazaj – Kavarna pri Consolati: nevljudnost in krščanska ljubezen; en gojenec več v oratoriju; tri leta z don Boskom; hvaležnost; vztrajnost v dobrem – Franček Besucco: njegovi prvi razgovori z don Boskom; hvaležnost dobrotnikom; preprostost; nekaj njegovih kreposti – Don Bosko ne dovoli izletov na predvečere praznikov

49. POGLAVJE

347

Don Bosko se odpravi v svetišče v Oropo – Njegovo pismo dijakom oratorija; velik obisk vernikov v tem svetišču; njegova molitev za fante – Don Bosko v Astiju: pridiga, spoveduje, potolaži nekega bolnika – Don Bosko v Montemagnu – Sprejme dva fanta na priporočilo prefektore in ministrstva za javna dela – Prva prošnja železniški direkciji za znižanje tarife za prevoz materiala za novo cerkev.

50. POGLAVJE

350

Don Boskovi nagovori fantom; razlogi, zakaj naj zaupamo predstojnikom; oratorij daje priložnost, da delamo dobro; ne govoriti slabo o oratoriju in ne ga sramotiti s slabim vedenjem; vsak ima dušo, ki jo mora rešiti; nasvet, prijatelj, dobra misel – Don Boskova očetovska skrb za gojence: kako je nekemu gojencu sporočil smrt njegovega očeta – Različni nasveti učiteljem in asistentom – Kako sprejeti za dobro tudi kak napačen nasvet predstojnikov – Škoda zaradi neizpolnjevanja pravil – Tri don Boskova pisma kanoniku Vogliottiju o preobleki klerikov, o službi pri obredih v stolnici, o pomoči nekemu duhovniku v stiski in nekemu kleriku – Don Bosko pošilja asistente v druge vzgojne zavode

51. POGLAVJE

358

Izredni izpiti na univerzi za profesorje prvih treh razredov gimnazije – Ricotti ne dovoli delati izpite klerikom in duhovnikom iz oratorija – Njegovo previdnostno potovanje na deželo – Nadomestni predsednik šteje za zadostno spričevala iz semenišča – Pet profesorskih diplom za oratorij – Trije težki, pa izvrstni izpiti za vstop na univerzo – Don Bosko zelo ceni študij – Njegovi gojenci in odlične mature: priznanja izpraševalcev – Nesreče in smrt komendatorja Gattija

52. POGlavJE 362
Malo semenišče v Mirabellu – Don Bosko sestavi prvi pravilnik za svoje zavode; kako ga moramo ceniti – Duh tega pravilnika – Program in njegova razširitev – Izbira osebja in nasveti, ki jih je dal don Bosko – Zvezek izkušenj – Malo semenišče postavljeno v red – Don Boskovi pisni nasveti don Rui – Katoliško branje – Galantuomo: malo skrivnosten predgovor – Don Ambrogio – Oratorij napadajo s kamenjem
53. POGlavJE 370
Don Boskovo pismo nekemu plemiškemu fantu, ki gre študirat – Don Bosko s svojimi gojenci na prazniku sv. rožnega venca v Becchih – Don Bosko se opravičuje pri nekem uglednem dobrotniku – Jesenski izlet: dva vagona zastoj od uprave železnic – Asti in Tortona – Gostoljubje v semenišču – Pri škofu – Obisk cerkva in razvalin utrdbe – Gledališke predstave – Dan v patricijski hiši – V Broniju in Torre Garofoliju – V Villaverniji: srečanje z neko dobrotnico – VMirabellu – Vrnitev v Turin – Marija plača štirinajstdnevni zaslužek graditeljem nove cerkve – Don Boskove napovedi se točno izpolnijo – Žalostno slovo klerikov, ki gredo v Mirabello – Vse osebje je na mestu v malem semenišču – Šola: težki začetki; čudovita gorečnost; bogata bera cerkvenih poklicev – Sinovi posnemajo očeta – Don Boskovo pismo don Rui
54. POGlavJE 378
Novi prostori za delavnice v oratoriju; novo osebje; družbe – Tiskarna in lepa knjižica – Škofija dobi nazaj metropolitansko semenišče – Šolski nadzornik zahteva od oratorija statistiko – Don Bosko mu sporoči imena učiteljev – Šolski nadzornik zahteva listine in spričevala – Dovoljenja za leto 1863/64 – Junaštvo don Alasonattija – Don Boskova ravnodušnost – Obrambno ministrstvo daruje obleko – Nadškof iz Cagliarija in teolog Margotti – Don Bosku se sanja, da spremlja krsto k pogrebu – Priporoča molitve za gojenca, ki je kmalu potem moral umreti – Vaja za srečno smrt in mons. Losana – Sanje: kača v vodnjaku; razmišljanja
55. POGlavJE 386
Novi dokazi, da don Bosko bere skrivnosti vesti – Zaupanje fantov v njegovo duhovno vodstvo – Čudovit red v oratoriju: skupna učilnica; dva znamenita obiska – Volitve za svet skupnosti v Mirabellu – Imenovanje dveh novih članov za svet v oratoriju namesto dveh, ki sta odšla v Mirabello – Sprejem novih članov in zaobljube
56. POGlavJE 391
Vzroki za zakasnitev odobritve pravil družbe – Don Bosko prosi kapitularnega vikarja v Turinu in nekatere škofo za priporočilno

pismo za sveto Kongregacijo škofov in redovnikov – Priporočilno pismo škofa iz Cunea – Nekaj cvetk iz devetdnevnic Brezmadežni – Umre neki fant, za katerega don Bosko pravi, da ni bil napovedan – Dvoje pisem provikarju: pošlje priporočilno pismo škofa iz Cunea, poroča o semenišču, se pritožuje, ker so mu vzeli enega klerika, prosi za oprostitev od službe v stolnici, pošilja svoje klerike v šolo v semenišče – Don Bosko predstavi zboru piemontskih škofov promemorio o protestantskem delovanju – Don Boskovo pismo don Rui: naroča mu, naj se zahvali šolskemu nadzorniku za ponudbo odlične službe, ki pa je naj ne sprejme, mu da nasvet, mu obljubi spomin v molitvi, mu napove, da bo kmalu sporočil, kar je videl v snu o Mirabellu – Turinska občina ne more pomagati pri gradnji cerkve

57. POGLAVJE

399

Don Bosko gre v Mirabello: veličasten sprejem; ponovi v Turinu napovedano smrt nekega fanta; vaja za srečno smrt – Don Bosko pove fantom v oratoriju, da naj se tisti, ki mora umreti, dobro pripravi – Nagovori: želja, da bi delali dobro; etimologija besede »pagano« – Prošnja neki dobrotnici za pomoč – Prošnja notranjemu ministrstvu, da bi plačalo nekatere mesečnine – Kaj vse se bo zgodilo, preden bodo dvakrat obhajali praznik Brezmadežne – Ne uči se stvari, katerih se boš v starosti kesal – Umrli – Don Bosko naznani skorajšnja smrt in omeni smrt še nekoga drugega – Obljubi vezilo; priporoča ponižnost – Don Boskovo pismo dečkom v Mirabellu: zahvaljuje se jim za sinovski sprejem; ponovno jih v duhu obiskuje; nakaže stvari, ki ga razveseljujejo, in tiste, ki ga žalostijo; da nekaj napotkov; obljubi molitve; oznani že napovedano smrt in doda, da bi še nekdo drug rad šel v nebesa – Čestitke notranjemu ministru v imenu fantov, ki jih je ta priporočil – Pismo s čestitkami nekemu prijatelju – Don Bosko gleda vedno v prihodnost – Zadnji don Boskov nagovor fantom v letu 1863: predvidevanje za prihodnost; stvari, za katere prosi, jih obljublja, svetuje za novo leto; krogla, ki jo držita pokonci dva stebra; vezilo fantom, dečkom, duhovnikom, klerikom; tokrat ne daje posameznih vezil – Don Bosku dano vezilo

58. POGLAVJE

409

1864 – Število članov salezijanske družbe – Prvi dan novega leta – Navdušenje dečkov za učenje – katoliško branje: l'unità cattolica – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju, da bi od kapitularnega vikarja dobil priporočilo za salezijansko družbo – Sprejem novih članov – Zavidanja vredna smrt Frančka Besucca – Splošna konferenca: orel in vol – Besuccov pogreb – Don Bosko zasebno napove, da bodo v prihodnjih treh mesecih umrli trije fantje

59. POGLAVJE

416

Don Bosko kljub bolezni dela naprej – Don Boskovi večerni govori: eden izmed fantov bo šel v nebesa, še preden se bo končal pust; lenuh, ki zavida usodo govodi na paši; hude posledice majhnih napak; zapoved medsebojne ljubezni; posnemajmo čebele, da si pridobimo zasluge – Don Boskovo srce – Ne dovoli si izjeme pri hrani in priznava potrebe drugih – Don Bosko zboli zaradi neprebavljive hrane – Kraljevi šolski nadzornik in nove težave za zavod v Mirabellu – Don Rua prosi don Boska za nasvet; odgovor po don Ruffinu – Ponovno don Boskovo pismo don Rui: upa, da bo prišel v Mirabello pred sredino posta

60. POGLAVJE

422

Smrt markize Barolo – Njena dobrodelnost do don Boska na začetkih oratorija – Don Boskova hvaležnost in naklonjenost markizinin ustanovam – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju, v katerem ga prosi za prodajo koščka zemlje, ki ga potrebuje za svojo cerkev, in ponovno prosi za priporočilo kapitularnega vikarja – Papežev blagoslov – Don Bosko išče sredstva za gradnjo cerkve Marije Pomočnice – Kraljev dar iz mavricijske zakladnice – Razlog, zakaj turinska občina ne more priskočiti na pomoč – Velikodušni predlog kanonika Gastaldija – Prošnja državnim železnicam za brezplačni prevoz kamenja – Don Bosko je zaupal bolničarju imeni dveh rokodelcev, ki naj bi umrla pred veliko nočjo – Eden izmed fantov umre pred pustom, kakor je bilo napovedano – Dnevni urnik prve dni februarja – Nagovor: način, kako naj posvetimo pust; dva fanta hočeta iti v nebesa pred veliko nočjo – Odlični izpiti klerikov v semenišču – Gledališka igra: Sveti Evstahij – Seznam osebnosti, ki jih je treba povabiti na predstavo – Pust – Katekizem in krščanski nauk v postnem času

61. POGLAVJE

430

Don Bosko si v Rimu prizadeva za potrditev salezijanske družbe – Da prepisati Pravila – Dobi priporočilna pisma od petih škofov – Piše kanoniku Vogliottiju in mu izroči priporočilno pismo kapitularnega vikarja – Srečanje svéta v oratoriju in sprejem novih članov – Don Bosko pošlje papežu pismo, Pravila, priporočilna pisma in nekaj listin o salezijanski družbi – Kardinal Antonelli prejme zavoj z don Boskovim pismom – Kardinalov odgovor – Listine, ki jih je don Bosko poslal v Rim, izročijo papežu, on pa kongregaciji za škofo in redovnike – Poročilo konzultorja kongregaciji o pravilih salezijanske družbe

62. POGLAVJE

437

Pismo predstojnika končetinskih bolničarjev don Bosku – Družba škofijskih duhovnikov sv. Pavla v Rimu, don Bosko, Družba presv. Srca

Jezusovega – Vprašanje lastništva Katoliškega branja – Don Bosko prenese vodstvo v oratorij: njegovi razlogi – Zvezek za mesec marec in prvo sporočilo preureditve – Članek v Unità Cattolica – Okrožnica naročnikom – Zvezek za mesec april: Papeževanje sv. Marcelina in sv. Marcela, papežev in mučencev – Razširitev programa – Don Boskova pisma v tej zadevi – Dar kapitularnega vikarja

63. POGlavJE

443

Don Boskov nagovor: kako naj posvetimo mesec sv. Jožefa – Don Bosko naznani tri smrti pred veliko nočjo – Prva uresničitev – Sprejem novih članov in nagovor – Polletni izpiti – Oratorij priključen Apostolatu molitve v Puyy v Franciji – Praznik sv. Frančiška Saleškega – Druga in tretja uresničitev – Ponovni sprejem novih članov – Velikonočne počitnice: sporočila gojencem – Don Bosko deli Marijine podobice – Predvidena obolenja – Don Bosko da dovoljenje dvema fantoma, da gresta v nebesa: njuna sveta smrt – Nekemu gojencu napove dolgo življenje med salezijanci – Jezus Kristus pokaže, kako zelo so mu všeč obhajila fantov

64. POGlavJE

450

Don Bosko spodbuja svoje duhovnike k delu – Trdi, da ne bo nikdar sprejel zavodov za sinove premožnih družin – Duhovne vaje v oratoriju; način, kako naj jih dobro opravijo; urnik – Don Boskova krščanska ljubezen pri spovedovanju – Pripravi nekega fanta, da uredi svojo vest – Skrivnosti duše, ki jih je razkril v teh dneh – Dvoje sanj: krokarji, ki kljuvajo dečke, in zdravilno mazilo – Znova začnejo kopati temelje cerkve – Don Bosko objavi v Gazzetti Ufficiale (Uradni list) in v Unità Cattolica povabilo javni dobrotelčnosti – Položi prvi temeljni kamen – Nagla presoja njegovega dejanja – Opombe kanonika Gastaldija k načrtu cerkve – Don Boskova okrožnica vernikom za darove: nabiralne pole, gorečnost župnikov – Poziv gospem – Prvi darovi – Dar Pija IX. – Podpora Generalnega ekonomata – Katoliško branje – sodobni prijetni dogodki, zbrani iz javnih spomenikov

65. POGlavJE

460

Vsakdanje, večerne, nedeljske osnovne šole in pevske vaje v oratoriju – Mesec maj – Don Bosko javno govori in vprašuje, ali vsi fantje v tem mesecu častijo Marijo – Splošen nagovor članom Družbe nakazuje Božje poslanstvo, ki je bilo zaupano don Bosku – Pove, kateri fantje ne zaslužijo, da bi bili v oratoriju – Don Bosko sprejme v oratorij dečka, ki ga je priporočil grof Cibrario – Latinska komedija – Don Bosko pripoveduje o dečku, ki ga je mati Božja Marija ozdravila v Spoletu – Duhovniška posvečenja – Pričevanje o uslišani prošnji, ki jo je Marija Pomočnica podelila po don Boskovem blagoslovu –

Don Boskov nagovor: Neki fant je vzrok smrti njegove matere; neki gojenec pripravlja podobno smrt svojemu očetu

66. POGLAVJE

467

Praznični dnevni red v oratoriju – Don Bosko nikogar ne kara, če prej ni dobro premislil o primeru – Don Bosko ozdravi od očesne bolezni po priprošnji Besucca – Sklep neke pridige: v trenutku smrti ni nihče zadovoljen s hudim, ki ga je storil – Devetdnevnica v čast Mariji Tolažnici – Nagrobni napis za neko dobrotnico – Don Boskov nagovor: vzrok mlačnosti fantov v pobožnih vajah na čast presveti Devici Mariji – Don Bosko naznani vajo za srečno smrt, ki naj bi bila za nekoga zadnja – Priporoča tri misli – Nekaj fantov je slabo opravilo vajo za srečno smrt; kdor ni v Božji milosti, naj se spove; dobri naj bodo vztrajni; nobeden naj ne kritizira svojih tovarišev zaradi pobožnih vaj – Stroge besede dvema gojencema – Razlaga, zakaj nekateri malo cenijo spoved – Razloži, kako pogosto naj kak fant prejme sveto obhajilo – Opomini: za praznik Marije Tolažnice, za končne izpite – Don Bosko priporoča, da bi vedno dobro prejemale sveto obhajilo; da naj prosijo, da bi imeli vedno srce odtrgano od zemeljskih stvari – Prikliče v spomin dolžnost medsebojne ljubezni: ne prezirajmo nikogar, bodimo vljudni z vsemi, razen s tistimi, ki grdo govorijo – Priporočila za praznik sv. Janeza – Don Bosko pokaže na primeru minljivost zemeljske slave – Uči način, kako naj premagujemo svoje strasti

67. POGLAVJE

476

Katoliško branje: Pastirček iz Alp ali življenje dečka Frančka Besucca – Don Bosko se obrne na mlade – Zakrament spovedi in stalni spovednik – Don Boskova velikodušnost v širjenju dobrega tiska – Šolski nadzornik in telovadba v oratoriju – Don Bosko prosi vojaško skladišče za telovadno orodje – Prosvetno ministrstvo zahteva, da mu izročijo poročilo o zasebnih šolah, šolah moralnih teles, redovnih družb in malih semenišč – Odredbe, okrožnice, zakoni v škodo redovnih družb, semenišč in klerikov, ki niso več oproščeni vojaške službe

68. POGLAVJE

481

Don Bosko se pogaja z občino Lanzo za odprtje zavoda – Župnik Albert – Don Bosko gre v Lanzo in podpiše sprejem – Svet in sprejem novih članov – Don Boskov nagovor: kako velike zasluge si pridobi redovnik, ki uboga – Nagovor fantom: upoštevati prepovedi predstojnikov – Prošnja šolskemu nadzorniku za naslove nalog – Uresničena napoved – Don Bosko pomiri nekega umirajočega – Zgodovinski opis gradu v Lanzo – Don Bosko izbere novega ravnatelja in ga povede k sv.

Ignaciju – Nove stavbe ob svetišču – V vodstvu cerkvenega konvikta sledi kanoniku Gallettiju teolog Golzio – Don Bosko opiše fantom zgodbe s potovanja v Lanzo – Odlok pokrajinske uprave, ki odobrava pogodbe med don Boskom in občinsko upravo v Lanzu – Zadnji ukrepi za zavod – Razdelitev nagrad v oratoriju in sklep šolskega leta

69. POGLAVJE

491

Odlok o pohvali Svete kongregacije za škofo in redovnike salezijanske družbe – Trinajst pripomb k pravilom družbe – Don Boskovo zahvalno pismo za odlok kardinalu Quagli – Don Boskov memorial k trinajstim pripobam Svete kongregacije – Prevod pravil v latinščino

70. POGLAVJE

499

Razna pisma don Bosku: prepričanje, da pozna stanje duše; spomin na obisk pri don Bosku; njegovi odnosi do nekega plemenitega gospoda; pisma, iz katerih je mogoče v njem prepoznati Božjega izbranca; don Boskov nagovor pri preobleki neke redovnice – Zavzetost za sestre redovnice, ki so skrbele za hčere – Pisma don Bosku fantom na počitnicah – Don Bosko vidi nevarnost, v kateri je neki fant, in ga opozarja – Don Boskov nagovor novim gojencem: Pitagora zahteva od svojih učencev poročilo o njihovem moralnem stanju; pomen prepovedi polaganja rok na drugega – Katoliško branje – Don Bosko v Montemagnu: pridiga tridnevnic v čast Mariji Vnebovzeti – Prebivalstvu, ki ga je prizadela suša, obljubi dež, če se bodo spravili z Bogom – Presveta Devica podeli milost – Smrt sobrata klerika – Razmišljanje o pogosti smrti dobrih fantov

71. POGLAVJE

508

Ugledni duhovniki izražajo don Bosku svoje spoštovanje – Don Ambrogio pred oratorijem – Knjižica proti spletkarskemu odpadniku – Dobro, ki ga bodo mogli delati salezijanski zavodi – Izpiti na univerzi in prejete diplome – Spodbuda nekemu učitelju – Kraljevi šolski nadzornik odobri odprtje zavoda v Lanzu – Don Boskovo prizadevanje za vzdrževanje ustanov v tako težkih časih – Dogovor med Napoleonom in italijansko vlado; prenos glavnega mesta v Firence – Demonstracije in nemiri v Turinu – Don Bosko priporoča molitev – Prelivanje krvi na trgu San Carlo – Turin, provincialno mesto – Kako je Pij IX. sprejel francoskega poslanika, ki mu je predložil dogovor

72. POGLAVJE

516

Pobožnost do Božje matere Marije – Poročilo o prejeti milosti – Odkup semeniškega zemljišča za cerkev – Dvoje don Boskovih prošenj turinskemu županu: za izravnavo Vie Cottolengo in za novo napeljavo vodovoda – Okrožnica dobrotnikom cerkve – Prošnje princema

Tomažu Duca, knezu genovskemu, in Evgeniju di Savoia – V Rim poslana pisma – Odgovor in ponudba nekega redovnika za cerkev – Pismo nekega prijatelja iz Rima, ki govori o svojem prizadevanju v korist salezijanske družbe in nove cerkve – Don Boskova naklonjenost dobrotnikom cerkve in njegova spodbudna pisma

73. POGLAVJE

522

Priprave za jesenski izlet – Prihod fantov v Becche – Don Boskovo pismo kanoniku Vogliottiju; spovedni izpit za don Ruffina; zadeve s kraljevim ekonomatom; kako naj se obnašamo z don Ambrogijem; vpoklic nekega klerika v oratorij – Praznik svetega rožnega venca; duhovna zaupljivost z don Boskom – V Castelnuovu in Villanuovi – Sprejem v Genovi; gostoljubnost v semenišču – Ogled mesta – Gledališke predstave – Santa Maria di Castello in oče Cottolengo – Vila Pallavicini v Pegli – Prijateljski sprejem don Boska pri markizu Ignaziu – Nadškofova velikodušnost – Pismo don Montebruna, ravnatelja rokodelčkov, don Bosku

74. POGLAVJE

528

Nadaljujejo potovanja v Serravalle: don Pestarino – V Gaviju: velikodušno povabilo kanonika Alimonda – V Morneseju – Hčerke Brezmadežne – Dekan Rajmund Olivieri – V Parodiju: slaven govornik – Frančišek Bodrato – Don Bosko in don Pestarino se odločita, da bosta ustanovila zavod v Morneseju – Don Alasonatti – Večernice: don Boskova pridiga in veseli večer – Pismo ugledni dobrotnici: novica dneva – Casaleggio – Lerma – Nov don Boskov učenec – Odhod iz Morneseja

75. POGLAVJE

536

Obisk Montaldea in Castelletta d'Orba – Capriata: cerkev in gledališče – Prihod v Ovado; don Tito Borgatta in župan – Navdušenje krajanov za gledališče – Zgledna obhajila – Don Boskov opomin don Borgatti – Cremolino: nepredvideno povabilo markiza Serre; ublažitev velike žalosti – V Prascu: županova smrt; turoben postanek – Prihod v semenišče v Acquiju – Pismo don Manacorde – Don Boskovi gojenci predstavljene škofu – Gledališka predstava v semenišču – Don Bosko premaga z dobroto upornost nekega klerika – Zadušnica – Don Bosko in semeniščniki – V Streviju s škofom – Slovesnost v stolnici – Vrnitev v Turin – Dobri sadovi izletov – Pismo papeža Pija IX. don Bosku – Še druga pisma iz Rima; nasvetovana loterija; dispensa od molitve brevirja; prošnje za odpustnice – don Bosko pošilja darove tistim, ki so mu omogočili izlet; zahvala nekega dobrega gospoda

76. POGLAVJE

545

Število fantov v oratoriju – Božja previdnost nikdar ne odpove – Don Boskova merila pri sprejemu fantov – Kleriška preobleka – Izpiti

klerikov – Don Bosko priporoči nekega klerika rektorju semenišča za brezplačno mesto – Oratorijski učitelji – Katoliško branje – Odrptje salezijanske knjigarne – Dodatni zvezek Katoliškega branja – Letna naročnina se začinja z mesecem januarjem – Galantuomo

77. POGLAVJE

552

Novi kronist – Don Boskov nagovor: vsak klerik naj dela, kakor če bi bil ravnatelj; bodimo ponižni, da si pridobimo Božjo pomoč; kako naj se vedemo v skušnjavah – Nasvet gojencem, da bi starše prosili za odpuščanje za napake, ki so jih naredili med počitnicami doma – Gospodovi darovi njemu zvestim – Sanje desetih hribov – Predvidevanje enega izmed fantov – Razlaga sanj: don Boskova življenjska doba; razširjenje Družbe po njegovi smrti – Don Bosko gre v Mirabello na praznik sv. Karla Boromejskega; ljubezen njegovih gojencev – Don Bosko da don Bonettiju nekaj nasvetov za njegovo zdravje – Pismo ugledni dobrotnici v Mirabellu. Don Cagleiro v Vignalu. Natis zaželenih knjige. Obisk neki ugledni dobrotnici malega semenišča; praznik sv. Karla; 15. decembra bo v Casaleju

78. POGLAVJE

560

Ravnatelj don Ruffino odpre zavod v Lanzu – Njegovi sposobni sodelavci – Prostor brez vse opreme in pripravljiva dela – Sovražnost krajevne mladine – Začetek šole – Notranji gojenci – Težave za vzdrževanje discipline pri zunanjih gojencih – Don Bosko v Lanzu – Duh odpovedi pri klerikih – Don Boskovo nenehno prizadevanje, da bi ustregel potrebam fantov – Prošnja finančnemu ministrstvu, da bi zastoj dobili odeje, ki jih je ministrstvo poklonilo pa obdržalo na carini – Prošnja obrambnemu ministrstvu, da bi dobili vojaške obleke; prošnji se ustreže – Don Boskov obisk pri imenovanem ministru in njegova zahvala – Ljubezniv sprejem in še druga pošiljka obleke – Confortijeva ljubeznivost do don Boska – Notranje ministrstvo nadzoruje oratorij

79. POGLAVJE

566

Vaja za srečno smrt – Don Bosko napove, da bo eden izmed fantov poklican v večnost še pred koncem leta – Praznik sv. Cecilije in predstava komedije, ki jo je napisal don Bosko – Katoliško branje: Hiša sreče – Don Boskovi nagovori – Sredstva, da nam uspe pri učenju: 1. strah božji, 2. ne izgubiti niti trenutka časa, 3. naučiti se na pamet vsako šolsko snov, 4. jesti ob določenem času, 5. družiti se z vedoželjnimi tovariši – Devetdnevnica Brezmadežni – Uresničenje in opis od don Boska napovedane smrti – Don Bosko pove, da smrt enega naznanja smrt drugega – Pobožno biti pri maši in ministrirati – Še eno sredstvo za uspeh pri učenju: 6. urejeno razvedrilo – Dobri,

mlačni in slabi dečki med devetdnevnico Brezmadežni – Obračun, ki ga bo moral don Bosko dati Bogu – Mati Božja Marija sovraži nečistost, 7. sredstvo za uspeh pri učenju: premagovati težave, na katere naletimo, in iskati pomoč pri Gospodu in presveti Devici Mariji – Škof iz Acquijs in don Danijel Cambone v oratoriju

80. POGLAVJE

574

Don Boskovi nagovori – Sredstva za dober uspeh pri učenju: 8. Ukvarjati se izključno s stvarmi, ki se tičejo učenja – Prvo sredstvo za spoznanje lastnega poklica je neoporečno vedenje – Pripraviti se na večnost z dobro spovedjo – Neki duhovnik prepozna tiste, ki pridejo k obhajilu z grehom v srcu – Praznik Brezmadežne in Syllabus – Še dvoje sredstev za prepoznanje poklica: priporočila sorodnikov in spovednikov nasvet – Sveta popotnica sobratu Lagoriju: znati skrbeti za lastno zdravje – Sramota in žalost fantov, ki morajo po svoji krivdi zapustiti oratorij; gorje tistemu, ki umre v grehu; klicati na pomoč proti tatovom; molimo za umirajočega Lagoria – Lagorijeva smrt; pomen molitev za umrle – Božična devetdnevnica; opozorilo tistim, ki grdo ravnaajo s kruhom; poljubiti Dete Jezusa – Glavno sredstvo za uspešno učenje; pobožnost do presvete Device Marije; podariti srce Jezusu Kristusu

81. POGLAVJE

582

Pisma zahvale don Bosku za božična voščila – Don Bosko v Vercelliju: pohvala, ki mu jo izreče mons. De Gaudenzi – Don Boskovi nagovori gojencem; fantje, ki kradejo tovarišem; iz Vercellija v Turin; njegov odgovor častniku o zakramentu spovedi in drugih vprašanjih – Posvečevanje zadnjih dni v letu; nesrečna smrt nekoga, ki je istočasno želel služiti svetu in Bogu – Don Bosko razlaga nekatere izraze, ki jih pogosto uporablja – Don Boskova pisma nekemu rimskemu monsinjorju in don Bonettiju – Vezila salezijancem in gojencem – Sreča za tistega, ki se sreča s svetim Gospodovim služabnikom – Članek florentinskega časopisa Archivio Ecclesiastico v počastitev don Boskovega dela

DODATKI

592

KAZALO

627

salve